Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 22 Μαρτίου 2020 • Έτος 12ο • Αρ. φύλλου 601* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

Είμαστε δυνατοί, θα νικήσουμε τον κορωνοϊό

Τέσσερις επαγγελματίες υγείας μιλούν στην «Κ» για την αποφασιστικότητα και τη θέλησή τους να κερδίσουν το στοίχημα εναντίον της πανδημίας

Η ψυχική δύναμη και η αποφασιστικότητα είναι οπωσδήποτε ισχυρά όπλα ενάντια σε έναν αόρατο εχθρό, ο οποίος δρα κρυφίως και ύπουλα, και ένας τέτοιος είναι και ο νέος κορωνοϊός. Η «Κ» μίλησε με τέσσερις επαγγελματίες υγείας, οι οποίοι καταβάλλουν το άπαν των δυνάμεών τους, τα τελευταία εικοσιτετράωρα, ώστε το δημόσιο σύστημα υγείας να αντεπεξέλθει στις δύσκολες μέρες. Οι βασικοί πυλώνες του, οι γιατροί και οι νοσηλευτές, εκφράζουν τα συναισθήματά τους και περιγράφουν στην «Κ» πώς έχει αλλάξει η καθημερινότητά τους και εκφράζουν την ετοιμότητά τους να κερδίσουν τη μεγάλη μάχη. Πέραν από τις ιατρικές δυσκολίες, οι οποίες όσο περνάει ο καιρός φαίνεται να αντιμετωπίζονται ολοένα και καλύτερα, υπάρχουν και οι βαθιά ανθρώπινες στιγμές, που οι επαγγελματίες υγείας καλούνται να αντιμετωπίσουν όταν επιστρέφουν στο σπίτι τους, μετά από πολύωρες βάρδιες στα νοσηλευτικά ιδρύματα της χώρας. Δεν χωράει ο φόβος στο ωράριο εργασίας τους, παρά μόνο η δέσμευση για ολοκληρωτικό δόσιμο σε αυτό που έχουν καθημερινά να αντιμετωπίσουν. Όπως εξηγούν οι τέσσερις επαγγελματίες υγείας όσοι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή αισθάνονται προετοιμασμένοι γι' αυτό που θα ακολουθήσει και παράλληλα προσπαθούν να καθησυχάζουν και το υπόλοιπο προσωπικό, όπως το προσωπικό καθαριότητας. Είναι όλοι τους αποφασισμένοι να κερδίσουν το στοίχημα, προστατεύοντας τη δημόσια υγεία με όπλο τους την πίστη ότι αυτό που κάνουν δεν είναι απλώς καθήκον, αλλά χρέος. **Σελ. 4**

Δεν φοβόμαστε τον κορωνοϊό, αλλά καλούμε τους πολίτες να μείνουν στο σπίτι τους.

- **Δρ Πέτρος Καραγιάννης: Ελεγχόμενη η κατάσταση** Σελ. 3
- **Σε εγρήγορση το Υπουργείο Αμυνας για τον κορωνοϊό** Σελ. 5
- **Μπήκαν μπροστά οι υπουργοί, δεν έλειψαν οι αστοχίες** Σελ. 7
- **Σύστημα υγείας και στρατός το πρόβλημα στα Κατεχόμενα** Σελ. 8
- **Η Τουρκία ακολουθεί τα χνάρια της Ιταλίας** Σελ. 8
- **Αποστάσεις στην εξ αποστάσεως έφερε ο ιός** Σελ. 10
- **Η πανδημία και οι ευρύτερες προεκτάσεις** Αρθρο του Ανδρέα Θεοφάνους Σελ. 7

Η αγωνία μεταξύ του ιατρικού και του παραϊατρικού προσωπικού υπάρχει μόνο ως προς τη σωστή εφαρμογή των διαδικασιών, αναφέρουν χαρακτηριστικά επαγγελματίες υγείας με τους οποίους μίλησε η «Κ». Φυσικά, όπως λένε, «στο πίσω μέρος του μυαλού μας είναι η οικογένειά μας», αφού η παρούσα κατάσταση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ρουτίνα και για νιώσουν περισσότερη ασφάλεια ζητούν επάρκεια σε εξοπλισμό, εκείνοι θα δώσουν την ψυχή τους, και τονίζουν: «Όταν λέμε να μείνετε σπίτι, μείνετε σπίτι»!

ΣΗΜΕΡΑ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Απροετοίμαστους μας βρήκε η πανδημία

Ο υφυπουργός Καινοτομίας Κυριάκος Κόκκινος λέει στην «Κ» ότι μας βρήκε απροετοίμαστους ο κορωνοϊός στο ζήτημα της τηλεργασίας, αλλά υπό τις περιστάσεις λειτουργούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. **Σελ. 10**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Πώς ο κορωνοϊός μοιράζει παρτίδες

Παίρνουν παράταση έξι μηνών οι εξελίξεις στο Κυπριακό, σε ένα χρόνο που κάθε άλλο από νεκρός είναι. Στα Κατεχόμενα όποιος διαχειριστεί την κρίση θα κερδίσει τις «εκλογές». **Σελ. 16**

ΔΙΕΘΝΗ

Τα πάνω κάτω ενόψει προεδρικών σε ΗΠΑ

Οι εξελίξεις ανατρέπουν τους σχεδιασμούς Ρεπουμπλικανών και Δημοκρατικών. Ο Τραμπ, που ετοίμαζε επικοινωνιακή εκστρατεία κατά του Τζο Μπάιντεν, βρίσκεται αντιμέτωπος με τον COVID-19. **Σελ. 22**

ΣΤΕΛΛΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

Να επιτύχουμε επιβράδυνση της νόσου

Η Ευρωπαία Επίτροπος Υγείας Στέλλα Κυριακίδου λέει σε συνέντευξή της στην «Κ» ότι είναι αναγκαίο να επιτύχουμε επιβράδυνση της νόσου και εξηγεί τις τελευταίες δύο σημαντικές αποφάσεις των Βρυξελλών, την πρωτοβουλία για τις «πράσινες λωρίδες» και το rescEU stockpile, το αποθεματικό δηλαδή που διά μέσου των οποίων τα αγαθά πρώτης ανάγκης θα μπορούν να περνούν απρόσκοπτα. **Σελ. 10**

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β'

Δεν αποτελεί αμαρτία εάν δεν κοινωνήσουμε

Ο προκαθήμενος της Εκκλησίας σε συνέντευξή του στην «Κ» προϊδεάζει τους πιστούς για το ενδεχόμενο επέκτασης των μέτρων και κατά τη Μεγάλη Εβδομάδα. Σημειώνει πάντως πως η δημόσια υγεία προέχει. Εμφανίζεται επικριτικός με τους ιεράρχες που αντέδρασαν στην προτροπή του για τον εκκλησιασμό των πιστών. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η δύναμή μας

Η κρίση, σύμφωνα με ένα αξίωμα της αγοράς, δημιουργεί ευκαιρίες. Στην περίπτωση που βιώνουμε στην παρούσα συγκυρία της πανδημίας του κορωνοϊού, η κρίση δημιουργεί δυνατότητες για τους ανθρώπους. Δυνατότητες που πριν από μερικές μέρες δύσκολα τις βλέπαμε και αν τις βλέπαμε συνήθως τις προσπερνούσαμε. Πρώτα και κύρια η μεταξύ μας ουσιαστική συνάφεια. Η έγνοια για τον διπλανό μας, τον γείτονά μας, τον δυσπραγούντα συνάνθρωπό μας. Απλώς προσπερνούσαμε. Τώρα έχουμε την ευκαιρία να πράττουμε χωρίς να προσδοκούμε σε κάποια ανταπόδοση. Ας μην αφήσουμε όμως τον φόβο να μας καταβάλει. Ας αντλήσουμε από τη δύναμη και τη σοφία που κρύβουμε μέσα μας συμπυκνωμένη σε ένα DNA ανθρωπίνων αγώνων επιβίωσης αιώνων και ο ένας δίπλα στον άλλο και όχι απέναντι, να νικήσουμε στη δοκιμασία της πανδημίας που βιώνουμε.

Η πανδημία μπορεί να κρατήσει για μήνες ακόμα στην Ελλάδα

Ερωτήσεις και απαντήσεις και οδηγίες φροντίδας ασθενούς

Η αβεβαιότητα είναι η λέξη που θα ήταν η καταλληλότερη αν θα ήθελε κάποιος να περιγράψει τον πυρήνα των προβλέψεων για τον κορωνοϊό και τις διαστάσεις του. Το γεγονός αυτό εξ ορισμού προβληματίζει, αλλά αφήνει συγχρόνως ανοιχτό παράθυρο για δυνητικά καλύτερες εξελίξεις από τις αναμενόμενες. Ο πλανήτης διαγνώστηκε με COVID-19 και επιδίδεται σε ένα πρωτοφανές τεστ αντοχής. Εννέα ερωτήσεις και απαντήσεις για τον ιό, την οικονομία, το γεωπολιτικό σκηνικό και την παγκοσμιοποίηση. Χρήσιμες οδηγίες και για φροντίδα ασθενούς στο σπίτι. Μείζον ζήτημα αναδεικνύονται τα κρεβάτια στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας στα ελληνικά νοσοκομεία. **Σελ. 20**

Διαθέσιμο «μαξιλάρι» 400 εκατ. στα κυβερνητικά ταμεία

Τα μέτρα για την οικονομία μείωσαν τα ρευστά διαθέσιμα

Αν και η Κυπριακή Δημοκρατία δεν θα αντιμετωπίσει πρόβλημα στο να εξυπηρετήσει τις χρηματοδοτικές ανάγκες του 2020, μετά την ουσιαστική στήριξη της οικονομίας για να μειωθούν οι επιπτώσεις του κορωνοϊού, τα ρευστά της διαθέσιμα μειώθηκαν αρκετά. Οι υπολογισμοί της «Κ» δείχνουν να έχει «μαξιλάρι» 400 εκατ. ευρώ, που αν και ενδεχομένως να απεύχεται να χρησιμοποιήσει για την περαιτέρω στήριξη της οικονομίας λόγω πιθανής παράτασης του κορωνοϊού, στην κρίσιμη στιγμή θα έχει τη δυνατότητα. Το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους θα πρέπει να επανασχεδιάσει το χρηματοδοτικό πλάνο των επομένων χρόνων, μετά την ομαλοποίηση της κρίσης. **Οικονομική, σελ. 5**

λύση ONE Μία λύση δανεισμού, για όλα!

www.hellenicbank.com/one

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Περνώντας τη μέρα μας δημιουργικά σε αυτοεγκλεισμό

Οι συντάκτες της «Κ» μοιράζονται και προτείνουν τις δικές τους διαφυγές στην εποχή του καταναγκαστικού εγκλεισμού, ελέω κορωνοϊού. Άλλοι βουτάνε σε ένα χαρτοβασίλειο, άλλοι ακούν έξοχες εκφωνήσεις και κλασική μουσική και άλλοι επισκέπτονται από το σπίτι τους μουσεία στη Νέα Υόρκη. Για άλλους πάλι είναι μια καλή ευκαιρία να δουν όσο περισσότερο σινεμά μπορούν. **Ζωή, σελ. 1, 3, 4**

ΣΙΝΕΜΑ

Προτάσεις για κυπριακές ταινίες μικρού και μεγάλου μήκους

Η «Κ» σας προτείνει μερικές κυπριακές ταινίες μικρού και μεγάλου μήκους για να περάσετε ευχάριστα την ώρα σας αυτές τις μέρες που ένεκα κορωνοϊού είστε σε εκούσιο, αλλά απαραίτητο, περιορισμό. Πολλές και εξαιρετικές οι διαθέσιμες ταινίες που μπορείτε να βρείτε και σε ηλεκτρονικές πλατφόρμες, όπως το Vimeo, όπου έχουν συγκεντρωθεί ταινίες Κυπρίων δημιουργών. **Ζωή, σελ. 8**

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Η έννοια του χρόνου και η ιδέα του ταξιδιού στο μέλλον

Πώς και πότε προέκυψε η ιδέα ότι ο άνθρωπος ίσως μπορέσει να ταξιδέψει στο παρελθόν ή στο μέλλον. Κοινότοπες εκφράσεις, όπως το «γύρισμα του αιώνα», δεν υπήρχαν καν πριν από την έλευση του 20ού αιώνα, ενώ οι αρχαίοι φαντάζονταν την αθανασία και τους τόπους των νεκρών, όμως οι μηχανές του χρόνου βρίσκονταν πέρα από τα όρια της αντίληψής τους. **Ζωή, σελ. 11**

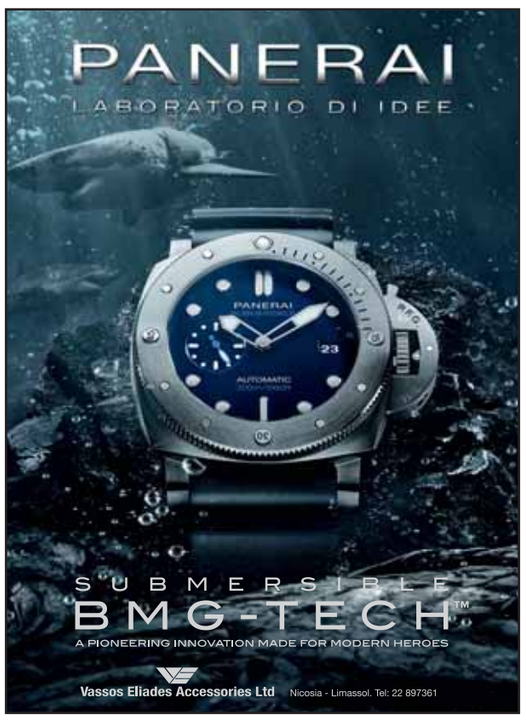

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Πέρα από το χάος

Είναι δύσκολο να δεις πέρα από το χάος, ιδιαίτερα όταν βρίσκεσαι μέσα σε αυτό. Υπό μία έννοια η πανδημία του κορωνοϊού προκαλεί ένα χάος που σταδιακά μεγαλώνει, καταργώντας τα σύνορα ως τέτοια αλλά ταυτόχρονα εγκλωβίζοντας τους ανθρώπους στον κίνδυνο του θανάτου. Έτσι ευρισκόμενοι όλοι ενώπιον ενός τέτοιου απευκταίου ενδεχομένου αιφνιδίως σταματάμε να σκεφτόμαστε αυτά που προ πανδημίας θεωρούσαμε σημαντικά ή βασανιστικά.

Όντας όλοι σχεδόν στα σπίτια μας, ξαναγνωρίζουμε τα μέλη της οικογένειας μας με ένα αίσθημα που δεν το χορταίνεις. Ξεσκονίζουμε τις αναμνήσεις από σχολικές γιορτές, ωραία ταξίδια, παππούδες που λατρέψαμε κι έχουν φύγει... Τίποτα που να έχει αγοραστική αξία, διότι απλώς θα ευτελίσει την κρισιμότητα αλλά και τη μοναδικότητα των στιγμών. Τίποτα που να σε βάζει σε ανταλλακτική διαδικασία, διότι υποσυνείδητα ζούμε σε μια χρονική συγκυρία δίχως αύριο. Φυσικά, ο διάολος ως το σπουδαιότερο εφεύρημα του ανθρώπινου νου, την ώρα που ο κορωνοϊός αναζητεί αδύναμους οργανισμούς για να επωασθεί, μηχανεύεται μεγάλα κόλπα για την επόμενη ημέρα του χάους.

Διότι ξέρει καλά αυτό που είπε ο Νίτσε: «Το χάος γεννάει την τάξη». Ξέρει ότι δεν ήρθε το τέλος του κόσμου αλλά επίκειται η αρχή μιας νέας εποχής. Μιας εποχής που θα επικρατήσουν όσοι θα είναι έτοιμοι. Ως εκ τούτου προσπαθεί να δει πέρα από το χάος έστω κι αν δεν ξέρει αν τώρα βρίσκεται στην αρχή ή στη μέση του. Ξέρει ότι το πανάρχαιο, «Ουδέν κακόν αμιγές καλού», που στον κόσμο της αγοράς μεθερμηνεύεται και ως, «Η κρίση γεννά ευκαιρίες».

Έτσι έχουμε ήδη δύο στρατόπεδα στον πλανήτη. Το ένα, είναι αυτό των κρατών, των τραπεζών, δηλαδή των κινητήριων μηχανών της οικονομίας που βλέπει δισεκατομμύρια δολάρια να εξατμίζονται καθημερινά, καθώς η ανθρώπινη δραστηριότητα έχει μειωθεί στο ελάχιστο δυνατό λόγω κορωνοϊού, η ρευστότητα έχει συρρικνωθεί και οι λεγόμενες διεθνείς αγορές βρίσκονται σε πανικό. Η πρώτη αντίδραση ήταν να μας βγάλει μπροστά δανεικά από τα αποθέματα, που να τα ρίξει στο παζάρι για φάρμακα και φαγητό, για να επιβιώσει δηλαδή ο κόσμος και μετά να φροντίσει ώστε να έχει λεφτά να του δανείσει χωρίς μεγάλο τόκο για να συνεχίσει -αν επιβιώσει τελικά- να πληρώνει τα κόκκινα δάνειά του. Αυτά που του φόρτωσαν από την προηγούμενη κρίση των τραπεζών. Διαφορετικά εφιαλτικά το κόλπο εκείνο θα αποτύχει, αν ο κορωνοϊός σαρώσει. Έτσι οι πλείστοι των αναλυτών, εκτιμούν ότι η κρίση του κορωνοϊού, αλλάζει και ίσως ανατρέπει πολλά των μέχρι σήμερα δεδομένων σε πλείστα πεδία της παγκόσμιας οικονομίας και συνεπακόλουθα και της πολιτικής.

Οι κυβερνήσεις των ισχυρών κρατών, αυτών που συνήθως κάνουν παιχνίδι, μελετούν τώρα τρόπους ανάταξης των στρατηγικών τους σχεδιασμών, με πρώτο στόχο τον κορωνοϊό ώστε να πάρει σάρκα και οστά ο νέος εχθρός! Ίσως γι' αυτό ο Ντόναλντ Τραμπ το τελευταίο διάστημα δεν αναφέρεται στον κορωνοϊό αλλά στον κινέζικο ιό...

Το δεύτερο στρατόπεδο είναι αυτό που γέννησε ο κορωνοϊός ως αποτέλεσμα του αξιώματος, «Ουδέν κακόν αμιγές καλού». Πρόκειται για ένα νέο κόσμο. Ένα κόσμο που ελπίζει κι ανακαλύπτει ξανά τα βασικά. Καθαρό αέρα, καθαρό νερό, καθαρό ουρανό, καθαρές γειτονιές, που ο ένας γείτονας ξέρει τον άλλο με το όνομά του. Πρωινά που ξυπνάς κι ακούς τα πουλιά να κελαηδούν και βλέπεις τις εποχές να επιστρέφουν όχι σαν μέρες των ραντεβού αλλά με τα χρώματα, τα λουλούδια και τα μύρα τους. Μεσημέρια που στρώνονται τραπέζια με όλη την οικογένεια γύρω. Βράδια που λέει ο ένας στον άλλο πως πέρασε τη μέρα του και μια καθημερινότητα που να έχει καταργήσει τη ρουτίνα. Ένα πλανήτη καθαρό από τη ρύπανση με τους ανθρώπους του μαζί με τη φύση και όχι απέναντί της. Τότε η δραστηριότητά μας θα είναι και Πολιτική και Τέχνη και Επιστήμη στην υπηρεσία των πλασμάτων του πλανήτη. Τότε η επανάσταση της φύσης θα έχει επικρατήσει.

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Το restart του Νίκαρου και τα μεγάλα διλήμματα

Σας έγραψα ξανά για το θετικό αλλά πρωτοφανές κλίμα συναίνεσης και συναδέλφωσης που επικράτησε στο Εθνικό Συμβούλιο της περασμένης Πέμπτης. «Οι πολιτικοί αρχηγοί ήταν όλοι θετικοί, ευγενικοί και υπομονετικοί» μου ανέφερε πηγή μου που γνωρίζει. Ομοίως και ο Νίκαρος, σύμφωνα με την πηγή μου, «υπήρξε αρκούντως συναινετικός, ανεκτικός και αναλυτικός». Η συμπεριφορά του Νίκαρου ήταν τόσο θετική, όπως ακούω, που πολιτικός αρχηγός που παρευρέθηκε στη συνεδρίαση του Εθνικού δήλωσε σε φιλικό του πρόσωπο ότι «μετά από καιρό αναγνώρισα ξανά τον παλιό, καλό Αναστασιάδη, διαβασμένο, ψύχραιμο, ηγετικό».

Μια στάση που εκτίμησαν και οι άλλοι πολιτικοί ηγέτες που αποχώρησαν από το Προεδρικό με θετικές προσλαμβάνουσες. «Φαίνεται πως εκτός από τον κόσμο που παρακολούθησε το διάγγελμά του και τρόμαξε με τα μέτρα που αρχικά εξήγγειλε ο Νίκαρος, επανεξετάζοντάς τα σοκαρίστηκε και ο ίδιος σε βαθμό που ανασκεύασε πολύ σύντομα», σχολίασε κάποιος. Ό,τι και να συνέβη, αμέσως μετά το διάγγελμα, που κατά γενική ομολογία απογοήτευσε, ο Νίκαρος έκανε... restart. Και αποφάσεις πήρε, και σωστά τις διαχειρίστηκε. Ενημέρωσε έγκαιρα την πολιτική ηγεσία, αξιοποίησε έγκαιρα αρκετές από τις θέσεις που του εισηγήθηκαν, μίλησε έγκαιρα και με τον Ακιντζί, και έστησε μια όντως δυναμική ομάδα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των συνεπειών.

Η επιτυχία της διαχείρισης και του restart φάνηκε και από την αποδοχή των μέτρων από το σύνολο της πολιτικής ηγεσίας. Και δεν μιλάμε μόνο για τον Φούλη αλλά και για τον Άντρο και για τον Νικόλα και για όλους τους άλλους που επέδειξαν σπάνια ομοψυχία και ενότητα. Αυτά δηλαδή που για δεκαετίες τους ζητάει ο λαός που τους ψηφίζει...

Κι αυτό θα είναι το μεγάλο θετικό που θα μείνει από την αναμπουμπούλα με τον κορωνοϊό... Στη πρώτη γραμμή κρούσης, εκτός από τον υπ. Υγείας Κωνσταντίνο Ιωάννου που μια χαρά σηκώνει το βάρος της γενικής διαχείρισης, μιλώντας με αμεσότητα, χωρίς περιστροφές και με ψυχραιμία που εμπνέει το κοινό, αρκετούς πόντους κερδίζουν και ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης αλλά και ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κωνσταντίνος Ηροδότου που διαχειρίζονται το δύσκολο κομμάτι των οικονομικών μέτρων. Φαίνεται πως ο Νίκαρος πόνταρε στο σωστό όνομα. Και οι τρεις Κωνσταντίνοι τον βγάζουν μέχρι τώρα ασπροπρόσωπο...

- Επρεπε να έρθει ο κορωνοϊός για να θυμηθούμε τις παλιές καλές στιγμές μας.

Πάντως, για τον διοικητή Ηροδότου μόνο θετικά ακούω. Η πρώτη κουβέντα που ακούς μετά το όνομά του είναι «επιτέλους έχουμε διοικητή». Για να μην αναφέρω και τον αθόρυβο και αποτελεσματικό τρόπο που δουλεύει αλλά και τις σχέσεις που έχει καλλιεργήσει σε ευρωπαϊκό έδαφος. Πηγή μου που γνωρίζει πολλά μου έλεγε τις προάλλες για την αμφίδρομη σχέση που έχει αναπτύξει με τη Λαγκάρντ και την εκτίμηση της οποίας τυγχάνει και από την ίδια αλλά και από άλλους κεντρικούς τραπεζίτες στην Ε.Ε. Ακούω μάλιστα πως είχε και ρόλο και παρέμβαση στα μέτρα που εξήγγειλε πρόσφατα η Λαγκάρντ. Άντε μετά από αυτό να μην τον υπακούσουν οι τράπεζες. Όσο κι αν μουρμουρούν...

- Δεν είναι τραγικό, μην πω κωμικοτραγικό, τώρα που επιτέλους αποκτήσαμε διοικητή να ετοιμάζεται και νόμος για την... αποψίλωσή του; Μήπως να το δουν λίγο εκεί στη Βουλή που σπεύδουν να του... επιβάλουν όσα δεν τόλμησαν να επιβάλουν της Χρυσταλλούς;

Ένα από τα μεγάλα στοιχήματα της κυβέρνησης εκτός από τα νοσοκομεία, τους χώρους νοσηλείας και τους λειτουργούς της υγείας είναι και ο επαναπατρισμός και η φιλοξενία όσων θα τεθούν σε καραντίνα. Και γίνεται λόγος αρκετές εκατοντάδες και ίσως χιλιάδες. Ευτυχώς για τον Νίκαρο, οι ξενοδόχοι, παρά το αρχικό τους μούδιασμα, που του προκάλεσε εκνευρισμό, στη συνέχεια άρχισαν να ανταποκρίνονται θετικά. «Επιτέλους άρχισαν να συνειδητοποιούν ότι μιλάμε για προστασία ανθρώπινων ζωών και ότι πρόκειται τελικά για θέμα φιλοπατρίας» σχολίαζε κάποιος στον Λόφο.

Μετά τις θετικές απαντήσεις των ξενοδόχων τα θέματα καραντίνας σχεδιάζονται στη βάση ενός πιο αξιόπιστου πλάνου. Όχι βεβαίως χωρίς σοβαρά προβλήματα...

Επιπλέον προβλήματα υπάρχουν και στον συντονισμό των αεροσκαφών για τον επαναπατρισμό όσων ξέμειναν στο εξωτερικό αλλά και τη φρούρηση των απείθαρχων. Και γι' αυτά όμως έχουν ετοιμαστεί πλάνα, τα οποία ας ευχηθούμε να αποδώσουν.

ΚΟΥΙΖ: Αληθεύει ότι ο εγκλεισμός στο σπίτι ενέπνευσε κάποιους «υποψήφιους» που άρχισαν τα τηλεφωνήματα για τις βουλευτικές; Ναι, αληθεύει! Στα αφτιά μου έφτασαν τουλάχιστον δύο περιπτώσεις φερέλπιδων νέων βουλευτών που μέσα στον κακό χαμό βρίσκονται με ένα τηλέφωνο στο χέρι και ζητούν ψήφους!

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

22.ΙΙΙ.1940

ΝΕΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ: Η γαλλική κρίσις έληξε σήμερον την εσπέραν διά του σχηματισμού πολεμικής Κυβερνήσεως Εθνικής Ενώσεως, υπό τον κ. Πωλ Ρενώ. Την νέαν κυβέρνησιν χαρακτηρίζουν αφ' ενός μεν η συμμετοχή τού μέχρι τούδε πρωθυπουργού κ. Νταλαντιέ, διατηρούντος τα υπουργεία Εθνικής Αμύνης και Στρατιωτικών, αφ' ετέρου δε η συμμετοχή των σοσιαλιστών. Βασικόν επίσης χαρακτηριστικόν της νέας κυβερνήσεως είναι η δημιουργία πολεμικού και οικονομικού συμβουλίου. Το γεγονός τούτο επιτρέπει την κρίσιν ότι η νέα κυβέρνησις θα συγκεντρώση όλας τας οικονομικάς και στρατιωτικάς δυνάμεις της χώρας διά την εντονωτέραν διεξαγωγήν του πολέμου, ενώ συγχρόνως προσδίδει εις αυτήν γενικώτερον εθνικόν χαρακτήρα και ευρυτέραν λαϊκήν βάσιν προς υποστήριξιν των ληφθησομένων πολεμικών μέτρων.

«ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ»: Το ταξίδιον του υπερωκεανείου «Βασίλισσα Ελισάβετ» εις Νέαν Υόρκην έδωσεν αφορμήν να γνωσθούν μερικαί ενδιαφέρουσαι λεπτομέρειαι σχετικώς με την κατασκευήν του. Ως γνωστόν, η «Βασίλισσα Ελισάβετ» είναι το μεγαλύτερον πλοίον του κόσμου. Εχει μήκος 313.6 μέτρων και χωρητικότητα 85.000 τόννων. Διά την ναυπήγησίν του εχρειάσθησαν 50.000 τόννων μετάλλου, τα δε ηλεκτροφόρα σύρματα έχουν μήκος 6.437 χιλιομέτρων.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στον πανικό. Αυτή τη δήλωση «πως θα προσβληθεί το 60% του πληθυσμού» πώς τη σκεφθήκατε; Πάντως σίγουρα δεν σας την είπαν οι επιστήμονες που σας συμβουλεύουν.

2 Στην ατυχία. Αγαπητέ μου υπουργέ, αν δεν σηκώνουν τα τηλέφωνα στις κλήσεις των ασθενών οι προσωπικοί γιατροί, δεν είναι πρόβλημα των Μέσων ούτε καν του κράτους. Είναι δικό σας με την νέα παραχαϊδεμένη ομάδα που φτιάξατε από το πουθενά. Δεν θέλω να ξύνω πληγές εν ώρα κρίσης, όμως όταν περάσει όλα αυτό κρατάτε μιαν σημείωση στο μπλοκάκι της Αναστασίας με τα pending για το ποιοι στάθηκαν στο ύψος των περιστάσεων και ποιοι όχι. Εδώ θα είμαστε (ελπίζω).

3 Στη στρατηγική. Αν η διαρροή της είδησης «πως θα κλείσουν οι δρόμοι» ήταν μέρος ενός μάστερ πλαν εκβιασμού των πολιτών για να κάτσουν σπίτι, να το δεχθώ. Ελπίζω μόνο να μην σκάσει σε πέντε χρόνια πως μέλη της κυβέρνησης πήραν αυτές τις μέρες μετοχές σε σουπερμάρκετ. Γιατί κάποια πράγματα μόνο έτσι μπορούμε να τα εξηγήσουμε.

4 Στο καλό. Αυτό πρέπει να λέγεται. Ο κουμπάρος υπουργός, ο πολύ σκληρός για να πεθάνει και ο περιζήτητος εργένης μέσα στα κακά της τύχης μας είναι dream team διαχείρισης κρίσεων για τα κυπριακά δεδομένα. Δεν είναι ήρωες της marvel.

«Κάλλιο προλαμβάνειν παρά θεραπεύειν». *Ιπποκράτης*

5 Στον εργένη. Είναι βγαλμένος από ταινία Τζένης Μποντ, αλλά δεν οδηγεί Άστον Μάρτιν, οδηγεί Πόρσε, είναι ελεύθερος και ωραίος, σκληρός, με λεφτά, δεν χρωστά σε κανέναν τίποτα, και δεν κωλώνει. Είναι ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Ναι, επιτέλους η Κύπρος έχει κανονικό διοικητή όχι σούργελο. Λουκουμάκι της Λαγκάρντ.

6 Στην κότα. Healthy μου, ξέρω το πρόβλημά σου. Βγήκε αυτός ο Κυριάκος και μιλά κάθε βράδυ στην κάμερα λες και είναι ο Τσουρούλης, και η μπουρζουαζία θέλει τέτοιον πρόεδρο που να μιλά ωραία να ντύνεται με slim fit και να ανεβοκατεβαίνει τα βουνά με το mountain bike. Είμαι σίγουρος πως μετά το επαίσχυντο διάγγελμα του σβήσε - γράψε θα αποδείξεις πως η γριά κότα έχει το ζουμί.

7 Στο cyprus version. Εντάξει οι καλαμαράδες έχουν Παρθενώνα, εμείς έχουμε την Πέτρα του Ρωμιού, έχουν Μύκονο εμείς έχουμε Fig Tree, έχουν χωριάτικη, έχουμε ταμπούλε. Έχουν τον Κυριάκο, έχουμε τον Φούλη.

8 Στη σύγκριση. Επειδή μάλιστα κάποιοι γκρινιάζουν με την κυβέρνηση πως έχει «αστοχίες», ας ανοίξουν λίγο το αγαπημένο τους BBC. Μπόρις, μπορείς να κάνεις τον Healthy να φαίνεται Ομπάμα.

9 Στα οδοφράγματα. Ναι, Άντροκ μου, δεν ήρθε από τα Κατεχόμενα ο ιός, έλα ντέ όμως που τα αδέρφια μας θα μας ξεπεράσουν σε λίγο στα κρούσματα. Αυτά που ανακοινώνει το Μουσταφούδιν τουλάχιστον.

10 Στην ψήφο. Ανέβαλαν τις εκλογές στα Κατεχόμενα, έχουμε χρόνο να στηρίξουμε το Μουσταφούδιν, Healthy μου, με αναπνευστήρες, αιμοκάθαρση, μάσκες, στην ανάγκη στείλε τον ψηλό στα κατεχόμενα. Και μην ακούς τι λέει ο Άντροκ, ξέρουμε πως το αγαπάς το λεμεσιανούδιν σου.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Αλκης Ανδρεου • Υπεύθυνος Ύλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

Συγκρατημένη αισιοδοξία προκαλούν οι αριθμοί

Τα μέχρι στιγμής επιβεβαιωμένα περιστατικά καθιστούν την κατάσταση στην Κύπρο ελεγχόμενη, σύμφωνα με τον δρα Π. Καραγιάννη

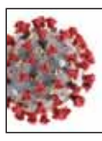

Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΙΟ

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Ελπίδες για καλύτερο έλεγχο της κατάστασης, όσον αφορά τη διασπορά του νέου κορωνοϊού στην κοινότητα της Κύπρου, εξέφρασε ο καθηγητής Μικροβιολογίας/Μοριακής Ιολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, δρ Πέτρος Καραγιάννης. Προς αυτή την κατεύθυνση είναι και τα αυστηρά μέτρα τα οποία εφαρμόζει η κυβέρνηση, με τα αποτελέσματα να δείχνουν ότι είμαστε σε καλό δρόμο, ανέφερε στην «Κ» ο καθηγητής, μέλος της συμβουλευτικής ομάδας του υπουργού Υγείας. Επιπρόσθετα, ο Κωνσταντίνος Ιωάννου, το πρωί της Παρασκευής 20 Μαρτίου, σε συνέντευξη Τύπου που παρέθεσε στο Υπουργείο, χαρακτήρισε τους περιορισμούς τους οποίους εφαρμόζει η Κυπριακή Δημοκρατία ως αυστηρότερους από τον μέσο όρο των συστάσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, ενώ φαίνεται ότι και άλλες χώρες, όπως η Βρετανία, πλέον, ακολουθούν την ίδια τακτική, με σκοπό τον περιορισμό και τον έλεγχο της πανδημίας.

Μιλώντας στην «Κ», ο δρ Πέτρος Καραγιάννης χαρακτήρισε την κατάσταση ελεγχόμενη, προς το παρόν, ωστόσο, εξέφρασε τον προβληματισμό του για το πρώτο κρούσμα κορωνοϊού στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου, που είχε ως αποτέλεσμα την νόσηση άλλων δεκαπέντε ατόμων. Όπως είπε ο καθηγητής, ωστόσο, αυτό καταδεικνύει και το ότι γίνεται πολύ καλή δουλειά στην Κύπρο, σε σχέση με την ιχνηλάτηση των επαφών των επιβεβαιωμένων περιστατικών κορωνοϊού. Τα ξημερώματα της 21ης Μαρτίου τέθηκε σε ισχύ το διάταγμα του υπουργού Υγείας για καθολική απαγόρευση πτήσεων, ένα μέτρο το οποίο εκτιμάται ότι θα σταματήσει την εισαγωγή περισσότερων κρουσμάτων στην Κύπρο. Ο δρ Καραγιάννης εξέφρασε την ελπίδα ότι δεν θα παρουσιαστούν άλλα κρούσματα σε κάποιους από τους επαναπατρισθέντες, οι οποίοι τέθηκαν σε καραντίνα, ώστε, πλέον, το σύστημα υγείας να μπορεί να διαχειριστεί μόνο τα εγχώρια περιστατικά. Ερωτηθείς αν η εγχώρια μετάδοση μπορεί να τύχει εύκολα παρεμπόδισης, ο κ. Καραγιάννης είπε ότι, αν έχει «ξεφύγει» κάποιος από τους ελέγχους στα αεροδρόμια, ενώ ούτε κι ο ίδιος έχει εκδηλώσει ή έχει πολύ ήπιας μορφής συμπτώματα, στα οποία δεν έχει δώσει την δέουσα σημασία, θα αποτελεί πρόβλημα. Στην Ελλάδα οι ειδικοί εκτιμούν ότι υπάρχει κι ένας σεβαστός αριθμός θετικών κρουσμάτων τα οποία δεν εντοπίστηκαν, καθώς περίπου σαράντα περιστατικά θεωρούνται «ορφανά». Στην Κύπρο ο αριθμός των «ορφανών» κρουσμάτων είναι πολύ μικρός (μόλις δύο, μέχρι το βράδυ της Παρασκευής 20 Μαρτίου), με το Υπουργείο Υγείας να καταβάλλει έντονες προσπάθειες ώστε να ξεκαθαρίσει αν είχαν οποιαδήποτε επαφή με κάποιο από τα επιβεβαιωμένα κρούσματα.

Οι γιατροί που θα στελεχώνουν τα ιατρεία γρίπης θα «φιλτράρουν» τα περιστατικά και θα αποφασίζουν ποιοι πρέπει να υποβληθούν στην εξέταση για τον κορωνοϊό.

Σε νέες ανακοινώσεις αναμένεται να προβεί εντός της επόμενης εβδομάδας το Υπουργείο Υγείας, ώστε να επαναπροσδιορίσει τον όρο «κρούσμα», μετά την καθοριστικής σημασίας απαγόρευση πτήσεων από την Κυπριακή Δημοκρατία.

Τα ιατρεία γρίπης

Με τη νέα βδομάδα τίθενται σε λειτουργία και τα ιατρεία γρίπης, τα οποία θα είναι επιφορτισμένα και με τη λήψη δειγμάτων για κορωνοϊό. Συγκεκριμένα, θα λειτουργούν σε χώρους εκτός νοσοκομείων και σε αυτά θα μπορεί να προσέρχεται οποιοσδήποτε παρουσιάζει κάποια συμπτώματα. Οι γιατροί που θα στελεχώνουν τα εν λόγω ιατρεία θα «φιλτράρουν» τα περιστατικά με βάση τα συμπτώματα που παρουσιάζει ο κάθε ασθενής και θα αποφασίζουν ποιοι θα υποβληθούν σε εξέταση για την νόσο COVID-19, εξήγησε στην «Κ» ο δρ Καραγιάννης. Αυτό είναι ακόμα ένα μέτρο προς τη σωστή κατεύθυνση, είπε, αφού αρχικά οι πολίτες επικοινωνούσαν με τον αριθμό 1420 με τους λειτουργούς να θέτουν σειρά προτεραιότητας και σε κάποιες περιπτώσεις να παρατηρείται καθυστέρηση στη λήψη δείγματος.

Επαναπροσδιορισμός

Στις αρχές της νέας εβδομάδας, αναμένεται το Υπουργείο Υγείας, στη βάση των νέων δεδομένων να προβεί σε ανακοινώσεις, θέτοντας εκ νέου τη βάση στην οποία θα στηρίζεται ο όρος «κρούσμα». Όπως είπε ο κ. Καραγιάννης, θα γίνει επαναπροσδιορισμός του όρου, μετά και την απαγόρευση των πτήσεων και τον τερματισμό εισαγόμενων περιστατικών κορωνοϊού από χώρες οι οποίες έχουν ψηλά ποσοστά ασθενών. Διευκρινίζοντας, ο καθηγητής είπε ότι μέχρι στιγμής, κρούσμα θεωρείτο ένα άτομο το οποίο είχε επαφή προηγουμένως με άλλο επιβεβαιωμένο περιστατικό ή είχε ταξιδέψει σε μια από τις χώρες υψηλού κινδύνου ή σε χώρα της κατηγορίας 2, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας ή άλλης ευρωπαϊκής χώρας. Καθώς, πλέον, δεν υπάρχουν ταξιδιώτες, όσοι έχουν αφιχθεί στην Κύπρο και βρίσκονται σε καραντίνα, θα εντοπιστούν εύκολα αν εκδηλώσουν συμπτώματα, ενώ όσοι έχουν φτάσει αρκετές μέρες νωρίτερα, θα έπρεπε να είχαν αναπτύξει ήδη συμπτώματα, σε περίπτωση που είχαν εκτεθεί στον νέο ιό. Επομένως, βάσει των πιο πάνω, θα γίνει πιο συγκεκριμένος ο ορισμός «κρούσμα», αναλόγως και των συμπτωμάτων που αφορούν των κορωνοϊό, κάτι που αποσκοπεί και στη διευκόλυνση των επαγγελματιών υγείας ως προς το σε ποιους θα δίνουν ιδιαίτερη σημασία.

Καταληκτικά, ο κ. Καραγιάννης, ανέφερε ότι τα αυστηρά μέτρα τα οποία λαμβάνει η κυβέρνηση, φαίνεται ότι μας οδηγούν προς τον σωστό δρόμο. Δεν έκρυψε, βεβαίως, την ανησυχία του για τα κρούσματα τα οποία εντοπίστηκαν στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου και σε ιδιωτικό νοσηλευτήριο, τα οποία ενδεχομένως να έχουν ως αποτέλεσμα την εμφάνιση περισσότερων περιστατικών τις επόμενες ημέρες.

Σημειώνεται ότι τη συμβουλευτική Επιτροπή του υπουργού Υγείας, οι οποίοι αναλαμβάνουν και χρέη ενημέρωσης των πολιτών, είναι οι Πέτρος Καραγιάννης, καθηγητής Μικροβιολογίας/Μοριακής Ιολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Ειρήνη Χριστάκη, παθολόγος – λοιμωξιολόγος, Λέκτορας Παθολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου, Γεώργιος Νικολόπουλος, επίκουρος καθηγητής Επιδημιολογίας και Δημόσιας Υγείας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου, Λεόντιος Κωστρίκης, καθηγητής στο Τμήμα Βιολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου και Ζωή-Δωροθέα Πανά, λέκτορας στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο.

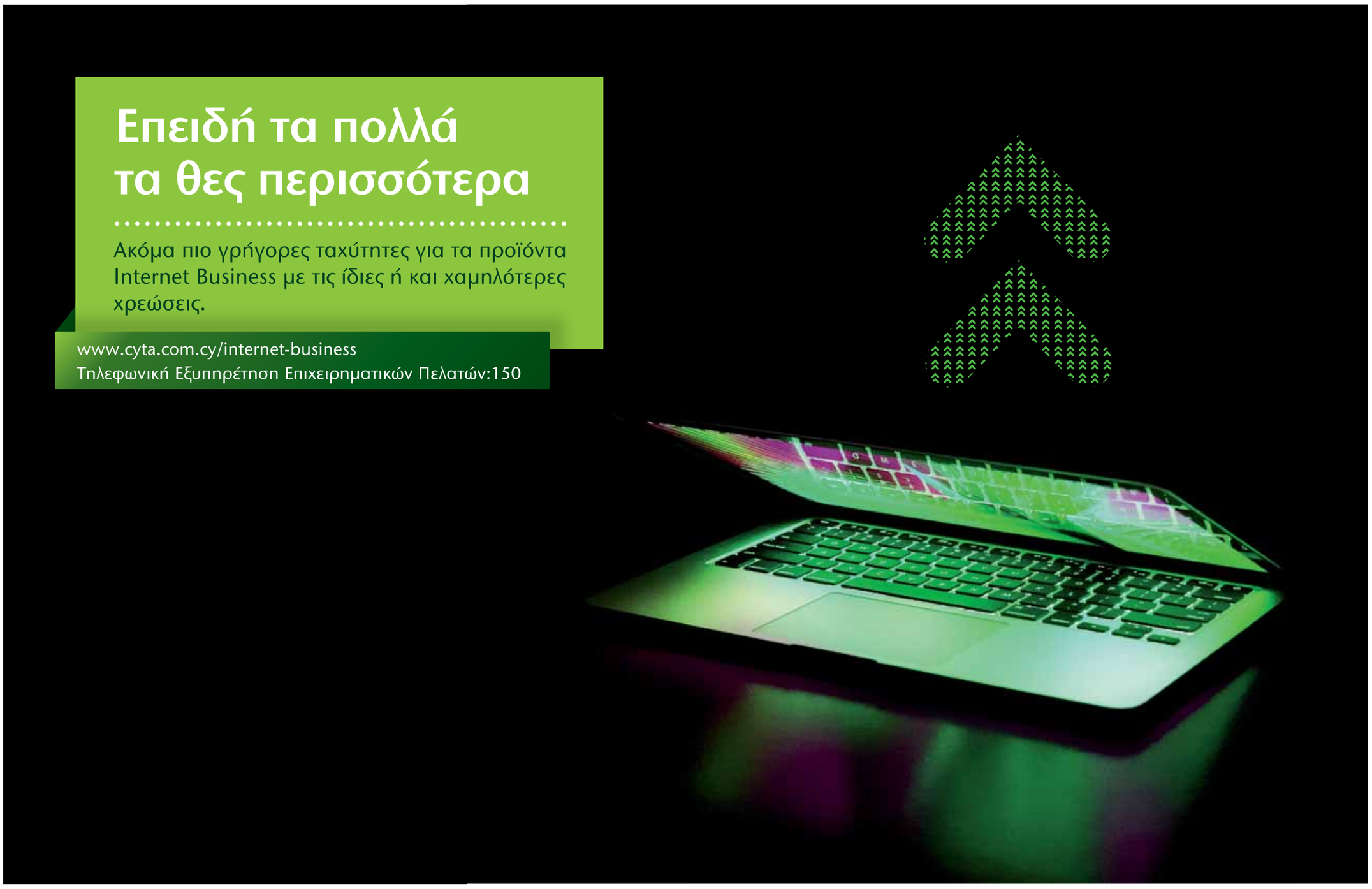

cytanet

Η μονάδα εντατικής θεραπείας του Νοσοκομείου Αμμοχώστου είναι απόλυτα έτοιμη για να καλύψει ανάγκες οι οποίες ενδεχομένως να προκύψουν. Σε όλα τα νοσηλευτήρια είναι διαθέσιμες 126 κλίνες σε ΜΕΘ.

Η εκπαίδευση του προσωπικού στο πώς να χρησιμοποιεί τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό είναι συνεχόμενη. Σημαντικότερο ρόλο διαδραματίζει η έκδυση, καθώς δεν πρέπει να γίνει διασπορά του ιού κατά τη διαδικασία.

Τα μέλη της Υπηρεσίας Ασθενοφόρων καλούνται να απαντήσουν καθημερινά σε χιλιάδες κλήσεις στο 1420, ωστόσο το πράττουν ακούραστα. Η «Κ» εξασφάλισε φωτογραφίες από το τηλεφωνικό κέντρο, εν ώρα εργασίας.

«Δεν τον φοβόμαστε τον κορωνοϊό»

Επαγγελματίες υγείας από τα Γενικά Νοσοκομεία Πάφου και Αμμοχώστου στέλνουν το δικό τους θετικό μήνυμα

Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΙΟ

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Οι γιατροί αισθάνονται προετοιμασμένοι γι' αυτό που θα ακολουθήσει, ενώ παράλληλα προσπαθούν να καθησυχάζουν και το υπόλοιπο προσωπικό, δήλωσε στην «Κ» ο δρ Χρίστος Κυπρής.

Τα συστήματα υγείας παγκοσμίως δοκιμάζονται στον μέγιστο βαθμό το τελευταίο διάστημα, με αυτά σε χώρες της Ευρώπης, όπως η Γαλλία και η Ιταλία, να βρίσκονται προ της κατάρρευσης. Όσο αφορά την Κύπρο τα κρούσματα αναμένεται ότι θα ξεπεράσουν τα τριακόσια τις επόμενες εβδομάδες. Κατά το διάστημα της έξαρσης που αναμένεται να σημειωθεί, αυτοί που καλούνται να δώσουν τη μεγαλύτερη μάχη είναι οι επαγγελματίες υγείας της πρώτης γραμμής, δηλαδή οι γιατροί και οι νοσηλευτές. Η «Κ» μίλησε με τέσσερις επαγγελματίες υγείας, οι οποίοι καταβάλλουν το άπαν των δυνάμεών τους, τα τελευταία εικοσιτετράωρα, ώστε το σύστημα υγείας να αντεπεξέλθει στις δύσκολες μέρες, οι οποίες, σύμφωνα με τις προβλέψεις, έπονται. Οι βασικοί πυλώνες του, οι γιατροί και οι νοσηλευτές, εκφράζουν τα συναισθήματά τους, περιγράφουν πώς έχει αλλάξει η καθημερινότητά τους και εκφράζουν την ετοιμότητά τους να κερδίσουν τη μεγάλη μάχη.

Συνεχώς σε εγρήγορση

Ο δρ Χρίστος Κυπρής, ειδικός παθολόγος, κλήθηκε από το Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού να συνδράμει στη μεγάλη προσπάθεια που καταβάλλεται στο νοσοκομείο αναφοράς, αυτό της Αμμοχώστου. Ο δρ Κυπρής ανέφερε ότι βρίσκεται για μια εβδομάδα στο Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου, με τη δουλειά να είναι ασταμάτητη και ο ίδιος να έχει συνεχείς εφημερίες στο ενεργητικό του από τις πρώτες κιόλας μέρες. «Πλέον, τα πράγματα άλλαξαν και προσπαθούμε να βρούμε τους τρόπους για να οργανωθούμε απέναντι σε κάτι το οποίο είναι άγνωστο», είπε χαρακτηριστικά στην «Κ» ο γιατρός. Οι σκέψεις αυτές δεν προκαλούν φόβο στον ίδιο, τόνισε, αλλά πρέπει να βρίσκεται συνεχώς σε εγρήγορση, ώστε να δουλέψουν όλα όπως πρέπει, αν και το να είναι κάποιος προετοιμασμένος στον μέγιστο βαθμό είναι κάτι που δεν είναι εφικτό, δεδομένου του ότι μεγαλύτερες και πιο ανεπτυγμένες από την Κύπρο χώρες, όπως η Γαλλία και η Ιταλία, αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα. Ωστόσο, οι γιατροί στην Κύπρο βρίσκονται σε συνεχή επαφή με συναδέλφους τους στην Ελλάδα και στην Ιταλία, απ' όπου λαμβάνουν χρήσιμες πληροφορίες.

Η πρώτη φορά που έβαλε τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό για να μπει στον θάλαμο προκειμένου να εξετάσει επιβεβαιωμένο κρούσμα, συνοδεύτηκε από ταχυκαρδία και άγχος, εξομολογείται. Όχι εξαιτίας του φόβου ότι θα μεταδοθεί ο κορωνοϊός και στον ίδιο, αλλά επειδή είναι μια κατάσταση πρωτόγνωρη. Έντονες στιγμές έζησε, όταν ανακοίνωσε σε ασθενή στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού ότι είναι θετικός στην νόσο COVID-19, αφού ο τελευταίος «ένιωσε σαν να έχανε τη γη κάτω από τα πόδια του», είπε χαρακτηριστικά ο γιατρός. Στο Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου, ωστόσο, παρέχεται ψυχολογική υποστήριξη στους ασθενείς, είτε τηλεφωνικώς, είτε με τη φυσική παρουσία ψυχολόγου, αφού η απομόνωση επιδρά αρνητικά, όπως και οι συνεχείς ειδήσεις για νέους θανάτους εξαιτίας της ασθένειας. Ο δρ Κυπρής είπε ότι προσπαθούν να καθησυχάζουν τους ασθενείς, λέγοντάς τους ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού θα νοσήσει ελαφρώς, ως από ένα κοινό κρυολόγημα. Όσο περνά ο χρόνος της νοσηλείας, η ψυχολογία των ασθενών βελτιώνεται, ενώ το πρόβλημα εντοπίστηκε νωρίς γι' αυτό και υπάρχει η συνδρομή και των ψυχολόγων.

Αναφερόμενος στους γιατρούς, ο δρ Κυπρής είπε ότι αισθάνονται προετοιμασμένοι γι' αυτό που θα ακολουθήσει, ενώ παράλληλα προσπαθούν να καθησυχάζουν και το υπόλοιπο προσωπικό, όπως το προσωπικό καθαριότητας και τους νοσηλευτές. Σχετικά με τους τελευταίους, εξέφρασε τη μεγάλη του ικανοποίηση, καθώς επιδεικνύουν θέληση και αίσθημα συνεργασίας, ώστε το στοίχημα να κερδηθεί. Ο μεγαλύτερος φόβος όλων δεν είναι ο ίδιος ο ιός, αλλά το ενδεχόμενο να τεθεί αριθμός ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού σε καραντίνα, σε περίπτωση νόσησης, κάτι που θα δυσκολέψει τη σωστή λειτουργία του νοσοκομείου και τη δυνατότητα ανταπόκρισης σε πιο δύσκολες καταστάσεις. Μάλιστα, μεταξύ τους οι επαγγελματίες υγείας επιδεικνύουν αλληλεγγύη και συμβουλεύουν ο ένας τον άλλο, τόνισε. Οι πρώτες δύο βδομάδες, ανέφερε τέλος ο δρ Κυπρής, ήταν οι πιο κουραστικές, ωστόσο, περνώντας οι μέρες, η κούραση ξεπερνιέται, καθώς η οργάνωση προχωρεί και ο μηχανισμός φαίνεται ότι δουλεύει καλύτερα.

Έτοιμοι να δώσουν τη μάχη κατά του κορωνοϊού, δηλώνουν στην «Κ» οι επαγγελματίες υγείας, ενώ το Νοσοκομείο Αμμοχώστου, όπως τονίζουν, έχει εξοπλιστεί κατάλληλα, ώστε να είναι έτοιμο για τις πλέον απαιτητικές καταστάσεις.

«Μείνετε σπίτι!»

Έκκληση για πολλοστή φορά απευθύνουν νοσηλευτές του Γενικού Νοσοκομείου Αμμοχώστου, όπως οι πολίτες παραμείνουν στο σπίτι τους για όσο χρειαστεί, προκειμένου η κατάσταση να τεθεί υπό έλεγχο το συντομότερο δυνατόν. Η νοσηλεύτρια Ελέγχου Λοιμώξεων, Δήμητρα Κουρουζίδου, τονίζει ότι δεν μπορεί να γίνει η διαχείριση μιας τέτοιας κρίσης, αν δεν υπάρχουν οι υποδομές από προηγουμένως. Στην Αμμόχωστο, εξήγησε, λόγω του μικρότερου μεγέθους και αριθμού προσωπικού, σε σύγκριση με άλλα νοσοκομεία, γίνεται πιο εύκολα η διαχείριση της ομάδας και των αναλωσίμων, ενώ ο προγραμματισμός είχε γίνει νωρίτερα. Μάλιστα, η διαχείριση λοιμωδών νοσημάτων γινόταν και στο παρελθόν –όχι σε τόσο μεγάλη κλίμακα– με το προσωπικό να γνωρίζει πώς πρέπει να λειτουργήσει. Δεν έχει αλλάξει η ρουτίνα του προσωπικού, ενώ η ίδια τονίζει συνεχώς ότι ο πανικός δεν χρειάζεται, γι' αυτό και έγινε η σωστή ενημέρωση του προσωπικού από ειδικό λοιμωξιολόγο. Επίσης, δεν παρέλειψε να τονίσει ότι «σταμάτησα να βλέπω ειδήσεις, διότι μου προκαλούν πανικό. Όταν μπαίνω στο νοσοκομείο και βλέπω τις διαδικασίες να κυλούν ομαλά, ηρεμώ». «Δενόμαστε εύκολα σε δύσκολες καταστάσεις», είπε χαρακτηριστικά η κ. Κουρουζίδου, τονίζοντας ότι η ψυχολογία του νοσηλευτικού προσωπικού είναι καλή, όπως και των ασθενών. Υπάρχει χιούμορ και συνεχής επικοινωνία μεταξύ των νοσηλευτών και των ασθενών, με τους οποίους επικοινωνούν και με βιντεοκλήσεις. Μάλιστα, οι ασθενείς έχουν τη δυνατότητα χρήσης των ηλεκτρονικών τους υπολογιστών, να βγουν στη βεράντα του δωματίου τους και να δουν τη θάλασσα, καθώς και να ακούσουν μουσική, αφού οι ισορροπίες παραμένουν λεπτές, όσον αφορά στην ψυχολογία, τόσο του προσωπικού, όσο και των ιδίων, δήλωσε η κ. Κουρουζίδου. Η αγωνία μεταξύ του παραϊατρικού προσωπικού υπάρχει μόνο ως προς τη σωστή εφαρμογή των διαδικασιών, ανέφερε.

«Στο πίσω μέρος του μυαλού μας είναι η οικογένειά μας», ήταν η απάντησή της στην ερώτηση αν ανησυχεί μήπως η ίδια μεταφέρει τον ιό στα αγαπημένα της πρόσωπα. Η παρούσα κατάσταση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ρουτίνα, γι' αυτό οι νοσηλευτές ζητούν να νιώσουν ασφάλεια όσον αφορά την επάρκεια σε εξοπλισμό, γι' αυτό θα δώσουν την ψυχή τους, τόνισε. «Όταν λέμε να μείνετε σπίτι, μείνετε σπίτι!», ήταν το μήνυμα που θέλησε με έμφαση να μεταφέρει στο κοινό, προς το τέλος της συζήτησής μας. Η παραμονή στο σπίτι θα σπάσει την αλυσίδα μετάδοσης και οι επαγγελματίες υγείας θα έχουν τη δυνατότητα να διαχειριστούν τα περιστατικά με τη δέουσα προσοχή, καθώς δεν θα ασφυκτιούν τα νοσοκομεία.

Προέχει η πρόληψη

Ο Λάμπρος Μασιάς, νεαρός νοσηλευτής, ο οποίος εργάζεται στο Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου, καλεί το κοινό να εφαρμόσει αμέσως τα μέτρα πρόληψης. Ο ίδιος διαπιστώνει ότι κυριαρχεί ο πανικός, με τους πολίτες, αντί να περιορίζουν τις μετακινήσεις τους, να συνωστίζονται σε υπεραγορές. «Η ζωή μου εδώ και μιάμιση εβδομάδα, είναι δουλειά-σπίτι και το αντίθετο. Δεν επιτρέπω ούτε στη σύντροφο, ούτε στην οικογένειά μου να με επισκεφθούν», είπε με έμφαση, θέλοντας να περάσει ένα σημαντικό μήνυμα σε ολόκληρη την κοινωνία. «Εμείς είμαστε εκπαιδευμένοι και δεν φοβόμαστε τον κορωνοϊό, αλλά καλούμε τους πολίτες να μείνουν στο σπίτι τους, για να μπορούμε εμείς να κάνουμε σωστά τη δουλειά μας και πιστεύω πως θα το καταπολεμήσουμε», ήταν το αισιόδοξο μήνυμα του Λάμπρου.

Ο μεγαλύτερος φόβος όλων δεν είναι ο ίδιος ο ιός, αλλά το ενδεχόμενο να τεθεί αριθμός προσωπικού σε καραντίνα, κάτι που θα δυσκολέψει την σωστή λειτουργία του νοσοκομείου.

Ψυχολογία

Το μεγαλύτερο πλήγμα έχει δεχθεί το Γενικό Νοσοκομείο Πάφου, καθώς μέλη του προσωπικού έχουν διαγνωσθεί με κορωνοϊό και τμήματά του έχουν κλείσει. Η Μαρία Τριανταφύλλου, νοσηλεύτρια στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου, περιγράφοντας την κατάσταση που επικρατεί στο νοσηλευτήριο, λέει ότι δεν θυμίζει καθόλου αυτήν που επικρατούσε προηγουμένως. Πλέον, η κίνηση είναι ελάχιστη εντός και εκτός του νοσοκομείου, χαρακτηρίζοντάς την ως «κρανίου τόπο». Επικρατεί μεγάλη ησυχία, καθώς το νοσοκομείο είναι κλειστό για το κοινό και εντός των θαλάμων βρίσκονται οι εναπομείναντες ασθενείς, οι οποίοι σταδιακά λαμβάνουν εξιτήριο.

Οι βάρδιες γίνονται με προσωπικό ασφαλείας, ωστόσο, η ψυχολογία των εναπομεινάντων επαγγελματιών υγείας παρουσιάζει σκαμπανεβάσματα. Μόλις παρουσιάστηκε το πρώτο κρούσμα στο νοσοκομείο, όλοι είχαν ακμαίο ηθικό, ωστόσο, αυτό άρχισε να κάμπτεται, όταν συνάδελφοί τους τίθεντο σε καραντίνα ή μολύνονταν. «Εδώ λαβωθήκαμε πολύ, αλλά προσπαθούμε να εμψυχώσουμε ο ένας τον άλλο και υπάρχει προθυμία για να δουλέψουμε όλοι μαζί», τόνισε χαρακτηριστικά η Μαρία Τριανταφύλλου. Σχετικά με αυτό, δεν δίστασε να αναφέρει ότι μερίδα των επαγγελματιών υγείας παρουσιάζουν δικαιολογητικό ασθενείας προκειμένου να αποφύγουν να εργαστούν σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες, με το βάρος να πέφτει στους ώμους του προσωπικού ασφαλείας, το οποίο, δυστυχώς, δεν μπορεί να κάνει μόνο τα απαραίτητα.

Έκκληση για προστατευτικό εξοπλισμό

Κοινό αίτημα των επαγγελματιών υγείας είναι η παροχή από το κράτος του ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού. Η έκκλησή τους είναι όπως το κράτος εξασφαλίσει για την ασφάλεια των ιδίων, αλλά και των ασθενών, τις απαραίτητες στολές και μάσκες, προκειμένου να μπορούν να αντεπεξέλθουν στις δύσκολες μέρες που έπονται. Δηλώνουν έτοιμοι να ριχτούν στη μάχη, ωστόσο όλοι θίγουν το θέμα της ασφάλειάς τους. Κληθείς από την «Κ» ο εκπρόσωπος τύπου του ΟΚΥπΥ, Πάμπος Χαριλάου, να απαντήσει σε σχέση με τον εξοπλισμό, δήλωσε ότι υπάρχει απόθεμα, το οποίο γίνεται προσπάθεια για ορθολογική χρήση του, ενώ έχουν γίνει και παραγγελίες στη βάση συμφωνιών της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης. Μάλιστα, δεν παρέλειψε να αναφέρει ότι υπάρχει πλάνο και για αγορά υπηρεσιών όσον αφορά το προσωπικό, σε περίπτωση που αυτό κριθεί αναγκαίο. Με την σειρά του, ο υπουργός Υγείας, μέσω συνέντευξης Τύπου την Παρασκευή 20 Μαρτίου, κάλεσε τους πολίτες και τους επαγγελματίες υγείας να χρησιμοποιούν τα σκευάσματα και όλα τα απαραίτητα προϊόντα με φειδώ. Αποθέματα υπάρχουν, αλλά γίνεται αντιληπτό ότι η ζήτηση είναι μεγάλη και η προσφορά περιορισμένη σε παγκόσμια κλίμακα, αφού παρατηρείται παγκόσμια έλλειψη προστατευτικού εξοπλισμού εδώ και εβδομάδες, ανέφερε. «Αναμένουμε τα αποτελέσματα της από κοινού προμήθειας αναλωσίμων από την Ε.Ε., αλλά παράλληλα εδώ και εβδομάδες κάνουμε συντονισμένες προσπάθειες με τις πρεσβείες μας για προμήθεια από χώρες του εξωτερικού», πρόσθεσε ο Κωνσταντίνος Ιωάννου.

"ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΓΙΑ ΟΛΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ."

λύση ONE Μία λύση δανεισμού, για όλα!

www.hellenicbank.com/one

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Σε κατάσταση επιφυλακής η Εθνική Φρουρά

Τα επιβεβαιωμένα κρούσματα, οι οδηγίες και τα μέτρα που λαμβάνονται για περιορισμό του κορωνοϊού εκτός στρατοπέδων

Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΙΟ

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η γνωστοποίηση του πρώτου επιβεβαιωμένου κρούσματος κορωνοϊού, στην Εθνική Φρουρά το προπερασμένο Σάββατο, εκ των πραγμάτων προκάλεσε κινητοποίηση σε πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο. Οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν εξ αρχής, είχαν ως στόχο να περιοριστεί πάση θυσία η εξάπλωση του ιού, σε έναν οργανισμό με τις ιδιαιτερότητες της Εθνικής Φρουράς. Μια επιδίωξη με αυξημένο βαθμό δυσκολίας κάτι που επιβεβαιώθηκε στη συνέχεια, από την εξέλιξη της πανδημίας εντός Κύπρου. Η κινητοποίηση πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας του Υπουργείου Άμυνας, με τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, μερικές μέρες πριν από το πρώτο θετικό κρούσμα, είναι ενδεικτική του κλίματος που επικρατεί στο νέο κτίριο του ΥΠΑΜ. Η προσπάθεια επικεντρώθηκε στην ενίσχυση του πλαισίου ασφάλειας των στρατιωτικών χώρων, κάτι που φαίνεται και από τα πρώτα μέτρα που λήφθηκαν. Πέρα από την ενίσχυση των μέτρων υγιεινής αλλά και εφαρμογής των συστάσεων των υγειονομικών υπηρεσιών, ο ιός ακολούθησε την εξελικτική του πορεία. Μέχρι την Παρασκευή 20 Μαρτίου, τα επιβεβαιωμένα κρούσματα εντός της Εθνικής Φρουράς ανέρχονταν στα τέσσερα.

Στην Εθνική Φρουρά η προσοχή, τη δεδομένη στιγμή, επικεντρώνεται στο κτίριο που συστεγάζεται το Υπουργείο Άμυνας και το ΓΕΕΦ, καθώς και σε μονάδα που γειτνιάζει με άλλα στρατόπεδα στο Σταυροβούνι.

Το πλάνο

Με δεδομένη την εισχώρηση του κορωνοϊού και εντός της Εθνικής Φρουράς, αν επιχειρηθεί να προσδιορισθεί το πλάνο αντιμετώπισης του ιού, αναμφίβολα η προσοχή επικεντρώνεται στον περιορισμό των κρουσμάτων στους χώρους που έχουν εμφανισθεί. Το πρώτο κρούσμα εντοπίσθηκε το Σάββατο 14 Μαρτίου, σε μονάδα στο Σταυροβούνι και αφορούσε αξιωματικό του στρατοπέδου. Εξέλιξη ιδιαίτερα ανησυχητική, με προεκτάσεις και στο επιχειρησιακό κομμάτι. Σε μια πρώτη προσπάθεια αποτελεσματικής ανακοπής των κρουσμάτων, πολιτική και στρατιωτική ηγεσία κινούμενη στη γραμμή των υγειονομικών αρχών, «σφράγισε» το συγκεκριμένο στρατόπεδο το οποίο συνεχίζει να βρίσκεται σε καραντίνα. Από το προπερασμένο Σάββατο έως και το ερχόμενο Σάββατο, έχει απαγορευτεί η έξοδος του προσωπικού αλλά και η είσοδος των πάντων, στο στρατόπεδο. Μέχρι τότε πιστεύεται πως θα έχει ιχνηλατηθεί το σύνολο των επαφών του αξιωματικού που εντοπίσθηκε θετικός στον κορωνοϊό.

Στο ΓΕΕΦ έχει απομονωθεί ο όροφος στον οποίο εργάζεται ο αξιωματικός ο οποίος είναι θετικός στον κορωνοϊό.

Έχοντας διανύσει το ήμισυ των χρονικών περιορισμών, θετικό επί του παρόντος είναι πως από το σύνολο των επαφών, μόνο μία εντοπίσθηκε θετική στον ιό που αφορά και πάλι αξιωματικό του ίδιου στρατοπέδου, που είναι σε καραντίνα.

Στο ΓΕΕΦ

Τα υπόλοιπα δύο θετικά στον κορωνοϊό περιστατικά εντοπίσθηκαν στην καρδιά της Εθνικής Φρουράς, στο Γενικό Επιτελείο. Αξιωματικός ο οποίος είχε μεταβεί στην Ελλάδα για υπηρεσιακές ανάγκες, κατά την επιστροφή του τέθηκε, αρχικά, σε κατ' οίκον περιορισμό στη βάση των γενικότερων οδηγιών από τις υγειονομικές υπηρεσίες. Οι αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν μετά και την αναφορά για αδιαθεσία, έδειξαν πως έχει μολυνθεί από τον ιό. Η συγκεκριμένη περίπτωση προκάλεσε κινητοποίηση στα ηγετικά δώματα του ΥΠΑΜ, με τον υπουργό Σάββα Αγγελίδη και στενούς συνεργάτες τους να υποβάλλονται άμεσα σε αναλύσεις για τον ιό, οι οποίοι ήταν αρνητικές. Σε μια προσπάθεια περιορισμού εξάπλωσης του ιού, ο όροφος στον οποίο εργάζεται ο αξιωματικός που βρέθηκε θετικός στον ιό, απομονώθηκε και απολυμάνθηκε. Την περασμένη Τετάρτη εντοπίσθηκε το τέταρτο επιβεβαιωμένο κρούσμα στην Εθνική Φρουρά. Πρόκειται, επίσης, για αξιωματικό που υπηρετεί στο ΓΕΕΦ, περιστασιακή επαφή του αξιωματικού που επέστρεψε από την Ελλάδα. Στα του ΓΕΕΦ καταγράφεται και ύποπτο κρούσμα, το οποίο έχει τεθεί σε κατ' οίκον περιορισμό 14 ημερών. Στα μέτρα που έχουν ληφθεί και αφορούν το κεντρικό κτίριο διοίκησης, το ΥΠΑΜ μέχρι τις 26 Μαρτίου θα εργάζεται με το απολύτως αναγκαίο προσωπικό.

Τα στρατόπεδα

Πέρα από την αντιμετώπιση θετικών και ύποπτων περιστατικών, στη βάση οδηγιών των υγειονομικών υπηρεσιών, στα στελέχη της Εθνικής Φρουράς έχει υποδειχθεί ο περιορισμός των μετακινήσεών τους, εκτός υπηρεσίας. Εντός στρατοπέδων και σε μια προσπάθεια αποφυγής εξάπλωσης του ιού, οι μονάδες λειτουργούν με το απολύτως αναγκαίο προσωπικό σε μια προσπάθεια αποσυμφόρησης. Στο πνεύμα αυτό έχουν αυξηθεί οι έξοδοι εθνοφρουρών. Στους χώρους ανάπαυσης, οι αποστάσεις μεταξύ των εθνοφρουρών έχουν ορισθεί στα δύο μέτρα. Στα εστιατόρια, η σίτιση του προσωπικού πραγματοποιείται κατά ομάδες που δεν ξεπερνούν τον αριθμό 75 και με κάθε άτομο να έχει ωφέλιμο χώρο 8 τετραγωνικά μέτρα. Στο κέντρο ψυχαγωγίας μονάδας (ΚΨΜ), έχουν δοθεί οδηγίες να χρησιμοποιούνται οι εξωτερικοί χώροι, ενώ στο κομμάτι μεταφοράς του προσωπικού της Εθνικής Φρουράς, έχει μειωθεί η χωρητικότητα των οχημάτων στο 30%. Επίσης οι οδηγίες που έχουν δοθεί στους εθνοφρουρούς, είναι όπως κατά τις εξόδους από τα στρατόπεδα να περιορίζουν τις δημόσιες δραστηριότητές τους.

Φύλαξη χώρων καραντίνας

Με τη συνδρομή της Εθνικής Φρουράς ενισχύονται τα μέτρα κατά του κορωνοϊού, στο κομμάτι επιτήρησης των χώρων που έχουν επιλεχθεί να χρησιμοποιούνται για την καραντίνα των 14 ημερών. Από τα μεσάνυχτα της περασμένης Παρασκευής, άνδρες της Εθνικής Φρουράς έχουν αναλάβει τη φύλαξη ξενοδοχείων σε μια προσπάθεια να εκλείψουν φαινόμενα απειθαρχίας όσων διαμένουν προσωρινά στους εν λόγω χώρους ή και άλλων που προσπαθούν να εισέλθουν σε αυτά. Όπως επισημαίνεται από το Υπουργείο Άμυνας οι άνδρες της Εθνικής Φρουράς, για ευνόητους λόγους δεν θα φέρουν οπλισμό.

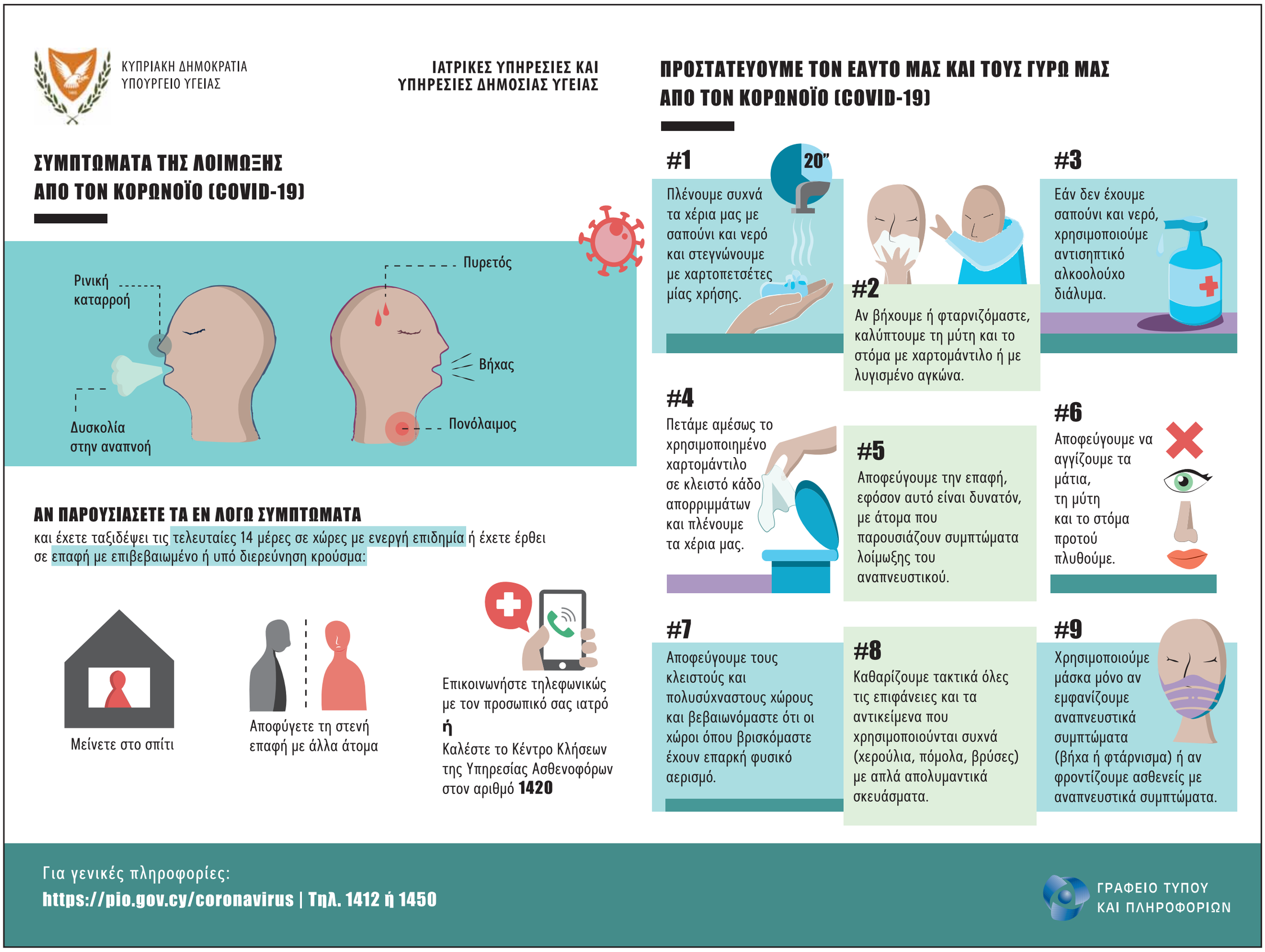

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β΄ ΣΤΗΝ «Κ»

Εάν κριθεί αναγκαίο μέτρα και τη Μεγάλη Εβδομάδα

Δεν είναι αμαρτία η αποχή από τη Θεία Κοινωνία και τον εκκλησιασμό για κάποια περίοδο ξεκαθαρίζει ο προκαθήμενος

Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΙΟ

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Την ευχή να μην παραστεί ανάγκη για επέκταση των μέτρων προστασίας των πιστών από τον κορωνοϊό, κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Εβδομάδας και την Ανάσταση εκφράζει ο αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος Β΄. Στη συνέντευξή του στην «Κ», ο προκαθήμενος της Εκκλησίας της Κύπρου ξεκαθαρίζει πως εάν τα μέτρα της κυβέρνησης συνεχισθούν, σε μια τέτοια περίπτωση και η Εκκλησία θα πρέπει να πειθαρχήσει. Ο ίδιος θέτει ως πρώτη προτεραιότητα την προστασία της δημόσιας υγείας, επικρίνοντας τους ιεράρχες εκείνους που αντέδρασαν. Ωστόσο, όπως ο ίδιος τονίζει στο όλο θέμα δεν είναι διατεθειμένος να δώσει συνέχεια, επισημαίνοντας ότι η Εκκλησία έχει να ασχοληθεί με σοβαρότερα θέματα. Καλεί τους πολίτες να επιδείξουν αίσθημα ευθύνης λέγοντας ανοιχτά πως δεν είναι αμαρτία η αποχή από τη Θεία Κοινωνία και τον εκκλησιασμό για κάποιο διάστημα. Φέρνει ως παράδειγμα τον ίδιο, ο οποίος περιόρισε την παρουσία κληρικών στις λειτουργίες που πραγματοποιούνται αυτό το διάστημα στην Αρχιεπισκοπή. Στο ερώτημα εάν υπήρξε καθυστέρηση από πλευράς κυβέρνησης στη λήψη μέτρων η απάντηση ήταν καταφατική. Επικαλείται δε την περίπτωση της Κίνας που 2 δισεκατομμύρια πληθυσμό μέσα σε δύο μήνες κατάφερε, όπως λέει, να καταγράφει σήμερα μηδενικό αριθμό νέων κρουσμάτων. «Θα είναι όνειδος για μας, θα είναι ντροπή. Πρέπει να προσγειωθούμε ο καθένας να θεωρεί ότι είναι φορέας της ασθένειας και να προσπαθεί να μη μεταδώσει την ασθένεια. Αν όλοι μας έχουμε αυτή τη σκέψη, μέσα μας, η ασθένεια θα εξαφανιστεί. Σε δεκατέσσερις μέρες δεν θα υπάρχει», δηλώνει εμφατικά.

> *Το να προφυλαχθούμε και να μην πάμε για μερικές εβδομάδες στην Εκκλησία και τολμώ να πω και να μην κοινωνήσουμε δεν είναι αμαρτία, εάν δεν κοινωνήσουμε και δεν πάμε στις εκκλησίες, όταν προστατέψουμε τον αδελφό μας, δεν είναι αμαρτία.*

> *Θλίβομαι, γιατί δεν θα μπορώ να πάω να λειτουργήσω, αλλά δεν με στενοχωρεί αυτό, διότι προσφέρω ύψιστες υπηρεσίες στον αδελφό μου. Γιατί να πάω και να έχει, έστω και έναν να μου μεταδώσει την ασθένεια;*

–Μακαριότατε, θεωρείται έκπτωση η έλλειμα πίστης από έναν κληρικό να βγει και να πει δημόσια ότι οι θρησκευτικές συναθροίσεις είναι ένας σοβαρός παράγοντας μετάδοσης του ιού και καλό θα ήταν να περιοριστούν;

–Όχι. Άλλο είναι η πίστη, άλλο να προφυλαχθεί κάποιος, από μια ασθένεια. Το ότι η ασθένεια, αυτή είναι μεταδοτική δεν έχει καμία σχέση με την πίστη. Μεταδίδεται. Όταν ο ένας είναι δίπλα από τον άλλο, μεταδίδεται. Αν με ρωτάς αν μεταδίδεται αυτή η ασθένεια με τη Θεία Κοινωνία θα απαντούσα όχι. Σε αυτό είμαι κάθετος.

–Τόσα χρόνια ιεροσύνης, δεν έχετε διαπιστώσει κάτι διαφορετικό;

–Όχι.

–Βρισκόμαστε σε μια περίοδο με έντονο το στοιχείο του εκκλησιασμού (Μεγάλη Τεσσαρακοστή και Μεγάλη Εβδομάδα). Η Εκκλησία πώς θα ξεπεράσει τα εμπόδια προκειμένου να ικανοποιήσει τις λατρευτικές ανάγκες των πιστών;

–Το καλό που θα προκύψει, εάν ο καθένας προφυλαχθεί και δεν μεταδώσει, στον άλλο, την ασθένεια είναι ύψιστη προσφορά και δεν πρέπει να έχει ενοχές, γιατί δεν εκκλησιάστηκε. Το να πάμε τσούρμο, όλοι να εκκλησιαστούμε και να μεταδίδει ο ένας στον άλλον, να αρρωστήσουμε όλοι και να θρηνούμε θανάτους, είναι ό,τι χειρότερο. Το να προφυλαχθούμε και να μην πάμε για μερικές εβδομάδες στην εκκλησία και τολμώ να πω και να μην κοινωνήσουμε, δεν είναι αμαρτία εάν δεν κοινωνήσουμε και δεν πάμε στις εκκλησίες, όταν προστατέψουμε τον αδελφό μας. Διότι ο καθένας μας, αν δεν πούμε για τον εαυτό μας ότι είναι φορέας αυτού του ιού, θεραπεία δεν θα γίνει. Για αυτό και η κυβέρνηση πήρε αυτά τα σκληρά μέτρα, ο καθένας να απομονωθεί στο σπίτι του, και εάν πράγματι όλοι μας συμπεριφερθούμε υπεύθυνα σε 15 μέρες η ασθένεια θα πάει στο καλό.

–Σας έχει περάσει από το μυαλό ότι ενδέχεται, φέτος, να κάνουμε Μεγάλη Εβδομάδα και Ανάσταση στον καναπέ του σπιτιού μας;

–Εύχομαι να μη συμβεί αυτό, αλλά βλέποντας τι έχει συμβεί στην Κίνα που είναι πάνω από ένα δισεκατομμύριο, εάν δάμασε αυτή την ασθένεια, είναι ντροπή για μας σε ένα μήνα να μην περιορίσουμε την ασθένεια. Θα είναι όνειδος για μας, θα είναι ντροπή. Πρέπει να προσγειωθούμε ο καθένας να θεωρεί ότι είναι φορέας της ασθένειας και να προσπαθεί να μη μεταδώσει την ασθένεια. Αν όλοι μας έχουμε αυτή τη σκέψη, μέσα μας, η ασθένεια θα εξαφανιστεί. Σε δεκατέσσερις μέρες δεν θα υπάρχει.

–Τα μέτρα που έχετε ανακοινώσει είναι μέχρι το Σάββατο του Λαζάρου;

–Πιστεύω ότι είναι αρκετά, η ασθένεια να φύγει από το νησί μας.

–Στην περίπτωση που η Πολιτεία κρίνει ότι θα πρέπει να συνεχισθούν τα μέτρα;

–Ασφαλώς και θα πρέπει να τα συνεχίσουμε.

–Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο το φετινό Πάσχα θα είναι διαφορετικό;

–Εύχομαι να μη θρηνήσουμε θανάτους και εύχομαι όσοι μολυνθεί να αναρρώσουν και οι εκκλησίες μας να γεμίσουν από κόσμο και να βιώσουμε καλύτερα από άλλες χρονιές τη χαρά της Αναστάσεως.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Έντονα επικριτικός με τους Ιεράρχες οι οποίοι δεν σεβάστηκαν την απόφαση της κυβέρνησης αλλά και του ιδίου για μέτρα προστασίας των πιστών εμφανίζεται ο Κύπρου Χρυσόστομος στη συνέντευξή του στην «Κ». Στην ερώτηση αν θα δώσει συνέχεια στα κρούσματα απειθαρχίας ο Μακαριότατος απαντά πως η Εκκλησία έχει σοβαρότερα θέματα να ασχοληθεί.

Υπήρξε καθυστέρηση

–Μιλήσατε με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας αυτή την περίοδο, αρκετές φορές. Αν μπορείτε, τι ήταν αυτό που σας είπε προκειμένου η Εκκλησία να αντιμετωπίσει με ευαισθησία τη συνάθροιση πιστών στις εκκλησίες;

–Όταν μου είπε πως θα συνέλθει το Υπουργικό Συμβούλιο και θα λάβει σκληρές αποφάσεις, δεν τον άφησα να ολοκληρώσει τη σκέψη του. Λέω, «κ. Πρόεδρε, ζούμε τις καταστάσεις και πρέπει να πάρετε σκληρές αποφάσεις και συγχαρητήρια εάν θέλετε». Συγχαίρω τους Κινέζους που σε 2 μήνες βγήκαν από πάνω και σήμερα οι θάνατοι μετριούνται στα δάκτυλα της μιας χειρός και χιλιάδες αποθεραπεύονται ημερησίως. Και οι ευνομούμενες χώρες της Ευρώπης, λέω στον πρόεδρο της Δημοκρατίας, που δεν έπρεπε να επιτρέψουν τη μετάδοση της ασθένειας στις χώρες τους, η αδιαφορία τους τις έκανε να μετρούν εκατοντάδες νεκρούς ημερησίως. Ντροπή. Δεν πρέπει στη μικρή μας πατρίδα να επιστρέψουμε κάτι τέτοιο. Πρέπει να πάρουμε αυστηρά μέτρα.

–Υπήρχε καθυστέρηση στη λήψη μέτρων από πλευράς Κύπρου;

–Πιστεύω ναι. Έπρεπε να τα πάρουμε πιο νωρίς και ακόμη κάποιοι το έχουν ρίξει, αν μου το επιτρέπεται, στο σορολόπ. Αν είναι δυνατόν. Πρέπει ο καθένας να απομονωθεί στον χώρο τον δικό του, να μην έρχεται σε επαφή με άλλους ούτως ώστε να μπει τροχοπέδη σε αυτή την ασθένεια, διότι εύκολα μεταδίδεται, αλλά και εύκολα αποθεραπεύεται, αν πάρουμε μέτρα.

–Η κυβέρνηση αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο λήψης σκληρότερων μέτρων. Εσείς συμφωνείτε;

–Εάν ο κόσμος δεν συμμορφωθεί αυτό θα πρέπει να κάνει η κυβέρνηση. Αλλά γιατί να μη συμμορφωθούμε;

–Ποια είναι η συμβουλή σας, προς στους πιστούς για τα μέτρα προστασίας;

–Πιστεύω ότι μπορούν θαυμάσια, και εγώ επιθυμώ, είμαι κληρικός, και να εκκλησιάζομαι και να λειτουργώ. Την Κυριακή είναι της Σταυροπροσκυνήσεως. Θλίβομαι, γιατί δεν θα μπορώ να πάω να λειτουργήσω, αλλά δεν με στενοχωρεί αυτό, διότι προσφέρω ύψιστες υπηρεσίες στον αδελφό μου. Γιατί να πάω και να έχει, έστω και έναν να μου μεταδώσει την ασθένεια; Δεν ξέρω, μπορεί να την έχω την ασθένεια και εγώ να τη μεταδώσω στον άλλον. Το ότι δεν θα μεταδώσω ή δεν θα πάρω από άλλον, αυτό είναι πολύ θετικό.

–Εξηγήστε μας. Στο ακραίο σενάριο που οι πιστοί στο σύνολο τους απέχουν από τις θρησκευτικές δραστηριότητες, η Θεία Λειτουργία θα τελείται κανονικά;

–Βεβαίως. Έχουμε δώσει εντολή να κάνουν τις Θείες Λειτουργίες όσο το δυνατόν λιγότεροι. Δηλαδή θα μπορεί ένας παπάς να λειτουργήσει, δεν χρειάζεται δεύτερος. Εκεί που υπάρχουν ψαλτάδες, έχουν χορωδίες, δεν είναι ανάγκη να πάνε. Ένας ψάλτης δεξιά και ένας αριστερά είναι αρκετοί.

–Από τη δεύτερη ανακοίνωσή σας και μετά, με την οποία προτρέψατε τους πιστούς να περιορίσουν τον εκκλησιασμό, οι πιστοί πειθάρχησαν;

–Εμείς την περασμένη Τετάρτη κάναμε λειτουργία στο εκκλησάκι μας εδώ στην Αρχιεπισκοπή. Είμαστε πέντε με έξι αδελφοί και κάναμε θαυμάσια λειτουργία. Λειτούργησε ο Άγιος Καρπασίας μόνος του, ούτε διάκος, λειτούργησε ένας. Έψαλαν άλλοι δύο, ο άλλος χωρεπίσκοπος κάθισε μακριά και εγώ από την άλλη πλευρά. Τρεις άνθρωποι έβγαλαν τη Λειτουργία. Ούτε συνωστισμός ούτε τίποτα.

Κάποιοι ιεράρχες θέλουν να έχουν το πάνω χέρι

–Τα περισσότερα μέλη της Ιεράς Συνόδου φαίνεται ότι κατανοούν τις ανησυχίες που εκφράζονται για τις συναθροίσεις στις εκκλησίες. Υπάρχουν όμως και κάποιοι ιεράρχες που δεν συμφωνούν.

–Είπα πως στην Εκκλησία υπάρχει πλουραλιστική Δημοκρατία. Δεν θέλουμε να επιβάλουμε δικτατορία. Εμείς παίρνουμε κάποια απόφαση. Η απόφαση αυτή, πριν την ανακοινώσουμε, είναι μελετημένη. Σε μερικούς δεν αρέσει και θέλουν για την επαρχία τους να πάρουν κάποια διαφορετική απόφαση. Έχουν το δικαίωμα, όταν δεν είναι συνοδική απόφαση. Αλλά εκείνο που με ξενίζει πολλές φορές, έρχεται η κυβέρνηση και εισηγείται κάτι. Εγώ έχω σαν γνώμονα και πυξίδα, το καλώς νοούμενο συμφέρον του λαού και βλέπω πως η κυβέρνηση πήρε κάποιες αποφάσεις για το συμφέρον του λαού. Γιατί να μη συμφωνήσω με την κυβέρνηση; Κάποιοι θέλουν να έχουν το πάνω χέρι εκείνοι και δεν λαμβάνουν υπόψη τις αποφάσεις της κυβέρνησης και του αρχιεπισκόπου. Εμένα δεν με ενοχλεί, αλλά ο λαός τι θα πει. Πέντε άνθρωποι και δεν συμφωνούν;

–Νοουμένου ότι το σύστημα της Εκκλησίας είναι Συνοδικό..

–Αυτό με στεναχωρεί μεν αλλά δεν θέλω να επιβάλω την άποψή μου. Είναι άνθρωποι που έχουν μια ηλικία, έχουν εμπειρίες.

–Άρα στο θέμα αυτό δεν θα δώσετε συνέχεια;

–Βέβαια. Έχουμε σοβαρότερα θέματα να ασχοληθούμε, δεν θα ασχοληθούμε με παρωνυχίδες.

Ψάχνει το εμβόλιο στην κρίση η κυβέρνηση

Μπήκαν στην πρώτη γραμμή οι υπουργοί, ενώ δεν παραλείφθηκαν οι αστοχίες και οι υπερβολές που προκάλεσαν πανικό

Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΙΟ

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Μετά το κακό διάγγελμα, που προκάλεσε τις επικρίσεις της αντιπολίτευσης και τη διαφοροποίηση της Πινδάρου, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έκανε ένα βήμα πίσω σε αυτή την κρίση και έβγαλε μπροστά τους αρμόδιους υπουργούς του.

Στο περιοδικό Politico, τριάντα διαμορφωτές κοινής γνώμης και εμπειρογνώμονες ανέλυαν την περασμένη βδομάδα ότι ο κορωνοϊός, αναμένεται να αλλάξει μια για πάντα τον κόσμο. Την οικονομία, την πολιτική, τον τρόπο σκέψης, να αλλάξει ακόμα τη θρησκεία, την κοινωνία αλλά και την καθημερινότητά μας. Οι ΗΠΑ όπως και μία σειρά άλλων χωρών υποτίμησαν τον κίνδυνο, άργησαν να λάβουν μέτρα με αποτέλεσμα να μετρούν καθημερινά απώλειες, αλλά και να βυθίζονται στο χάος, τρέχοντας πίσω από τις εξελίξεις. Στην Κύπρο όμως; «Στην Κύπρο το πλεονέκτημα είναι πρώτα πως είμαστε νησί και δεύτερο ότι έχουμε χρόνο να μελετήσουμε τα λάθη των άλλων και να τα αποφύγουμε» υποστήριζαν στελέχη της κυβερνώσας παράταξης, πριν από την έλευση της μεγάλης κρίσης και με δεδομένο αυτό, μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου παρακολούθησαν με ιδιαίτερη αμηχανία το διάγγελμα του προέδρου, όταν ξεκίνησαν τα πρώτα κρούσματα. Δεν είχε μόνο επικοινωνιακές αστοχίες αλλά κύριο ζήτημα ήταν η απουσία σκληρών μέτρων τα οποία –εξαιτίας και των όσων κακών προηγήθηκαν σε άλλες χώρες– η πλειοψηφία των πολιτών ανέμενε πως θα εξαγγελθούν. Όλο αυτό βεβαίως ξεπερνά την εικόνα, καθώς σύμφωνα με επιστήμονες, από τα μέτρα εκείνης της Παρασκευής μέχρι και αυτά που εξαγγέλθηκαν την Κυριακή που πέρασε, η ζημιά είχε ήδη γίνει. Βεβαίως έστω και με καθυστέρηση, η κυβέρνηση φαίνεται να βρίσκει τον βηματισμό της και να προχωρά σε μέτρα, χωρίς να λείπουν βεβαίως αστοχίες, υπερβολές και σύγχυση αρμοδιοτήτων.

Οι προκλήσεις

Το πρώτο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι ποιος είναι ο σχεδιασμός της κυβέρνησης σε αυτή την πρωτόγνωρη κρίση και μέχρι πού φτάνουν οι αντοχές του κρατικού συστήματος, τόσο σε ό,τι αφορά την οικονομία όσο και την υγεία. Πλάνο συγκεκριμένο για τη διαχείριση μιας επιδημίας δεν υπήρχε. Σημειώνεται ότι στη σύσκεψη της υπουργικής διαχείρισης κρίσης τον Οκτώβριο του 2018, είχε τεθεί από αρμόδιους ενώπιον των υπουργών Εσωτερικών Εξωτερικών Δικαιοσύνης, Άμυνας και Γεωργίας η ανάγκη να μπει συγκεκριμένο πλάνο διαχείρισης μεγάλων κρίσεων, όπως η τρομοκρατία, το μεταναστευτικό και η επιδημία. Κάτι που μπήκε τελικώς στο συρτάρι. Καθόλου τυχαίο ότι πλάνο διαχείρισης της συγκεκριμένης κρίσης τέθηκε μόλις τον προηγούμενο μήνα. Η αλήθεια είναι πως σε σχέση με άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. που υποτίμησαν τον κίνδυνο η Κυπριακή Δημοκρατία έλαβε μεν κάποια μέτρα, ωστόσο, ζήτημα που ανησυχεί και επιστήμονες υγείας αλλά και πολιτικούς κύκλους είναι ο κίνδυνος κατάρρευσης του συστήματος υγείας. Δεν είναι μόνο ότι το γενικό σύστημα υγείας τώρα άρχισε να λειτουργεί καλά-καλά, αλλά και γιατί ο πυρήνας του ιού βρίσκεται εντός νοσοκομείων. Το γεγονός ότι το ένα μετά το άλλο νοσοκομείο κλείνει εξαιτίας της εξάπλωσης του κορωνοϊού στους γιατρούς και άλλους επαγγελματίες υγείας, σε συνδυασμό με τις ελλείψεις των βασικών (95 αναπνευστήρων στον δημόσιο, 35 στον ιδιωτικό τομέα), αποτελούν το χειρότερο δυνατό σενάριο που έχει να χειριστεί η Κύπρος. Δεν είναι βεβαίως μόνο οι αντοχές του συστήματος υγείας που προκαλεί ανησυχία, αλλά και το κατά πόσο η κυπριακή οικονομία θα βγει αλώβητη. Ήδη οι αρμόδιοι υπουργοί έχουν βγει μπροστά και έχουν εξαγγείλει μέτρα, παίρνοντας το θέμα πάνω τους. Ο Κωνσταντίνος Πετρίδης ζήτησε μάλιστα από τις τράπεζες ευελιξία σε ζητήματα δανείων, προκαλώντας αίσθηση στους κύκλους της Δεξιάς, ενώ ο Κωνσταντίνος Ιωάννου φρόντισε να αναλάβει πρωτοβουλίες πέραν των αρμοδιοτήτων του, που προκάλεσαν θετική εικόνα σε μέρος της κοινής γνώμης.

Ένα βήμα πίσω…

Πώς όμως βρέθηκαν οι υπουργοί να έχουν τον πρώτο λόγο στη διαχείριση μιας κρίσης και πού ακριβώς βρίσκεται ο Νίκος Αναστασιάδης; Το διάγγελμα εκείνης της Παρασκευής, άνοιξε τον χορό των έντονων επικρίσεων από την αντιπολίτευση, η οποία ζητούσε επιτακτικά αυστηρά μέτρα και προκάλεσε την απογοήτευση ακόμη και της Πινδάρου. Όπως είχε αναφέρει η «Κ» ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ επέμενε μέχρι την υστάτη για την επιβολή σκληρών μέτρων και σε αυτό το πλαίσιο φρόντισε να κοινοποιήσει τη διαφοροποίησή του. Έκανε συγκεκριμένα,

Ζήτημα πλήρους απαγόρευσης κυκλοφορίας είχε πέσει στο τραπέζι των εισηγήσεων κατά το Εθνικό Συμβούλιο με τους Αντρο Κυπριανού και Ν. Παπαδόπουλο να εκφράζουν τη θέση πως κάτι τέτοιο θα δημιουργούσε πανικό.

έκκληση, την επομένη του διαγγέλματος, για επιβολή σκληρότερων μέτρων ούτως ώστε να μη γίνουμε Ιταλία, όπως είχε χαρακτηριστικά πει. Στο ίδιο πλαίσιο τον ακολούθησε ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του κόμματος Νίκος Τορναρίτης, ακόμη και ο ανέκαθεν πιστός στον πρόεδρο βουλευτής Λεμεσού Αντρέας Κυπριανού. Αυτό από μόνο του καταδείκνυε πως δεν ήταν μόνο η κοινωνία ένα βήμα μπροστά στη λήψη σκληρότερων μέτρων, αλλά και το ίδιο του το κόμμα. Όμως και στο Υπουργικό ήταν αρκετοί εκείνοι που πίεζαν για αναθεώρηση των μέτρων της Παρασκευής. Σε αυτό το πλαίσιο τα σκληρότερα μέτρα λήφθηκαν τελικώς, μετά από ένα πολύωρο Υπουργικό Συμβούλιο και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έκανε ένα βήμα πίσω, αφήνοντας τους υπουργούς του (Αιμιλιανίδου, Ιωάννου, Πετρίδη) να διαχειριστούν και την κρίση και την ενημέρωση των πολιτών για τα μέτρα που θα ληφθούν. Θα πρέπει να σημειωθεί πως σε αντίθεση με αρχηγούς κρατών άλλων χωρών, όπως για παράδειγμα ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ο Νίκος Αναστασιάδης μετά και το διάγγελμα, έχει χαμηλώσει αρκετά τους τόνους και τις τοποθετήσεις του.

Οι πιέσεις και το ολίσθημα

Στην κυβέρνηση παραδέχονται πως η αδυναμία λήψης σοβαρών ελέγχων στις πτήσεις από το Ηνωμένο Βασίλειο προκάλεσε σωρεία προβλημάτων. Όπως λένε κυβερνητικοί κύκλοι οι πιέσεις προέρχονταν από οικονομικά συμφέροντα, αλλά σύμφωνα με άλλες έγκυρες πηγές ρόλο έπαιξε και η προγραμματιζόμενη επίσκεψη του πρίγκιπα Καρόλου στην περιοχή, την οποία ούτε ο πρόεδρος Αναστασιάδης αλλά ούτε και ο Άγγλος πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον ήθελαν να ακυρωθεί.

Όμως η απόφαση για απαγόρευση των πτήσεων από το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ελλάδα προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων. Ήταν πρώτα το νομικό του ζητήματος, με νομικούς όπως ο Αχιλλέας Δημητριάδης να κάνουν λόγο για παραβίαση του Συντάγματος. Ήταν οι πιέσεις προσώπων που βρέθηκαν στο εξωτερικό για ιατρικούς και επαγγελματικούς λόγους, ήταν και οι πιέσεις οικογενειών που επέμεναν να φέρουν πίσω τα παιδιά τους. Υπενθυμίζεται πως μόλις πριν από δεκαπέντε μέρες, η Πρωτοπορία Ηνωμένου Βασιλείου είχε λάβει 51% στις φοιτητές εκλογές και αυτό έχει τη δική του σημειολογία. Στο ίδιο πλαίσιο αλησμόνητες και οι σκηνές που εκτυλίχθηκαν στα δύο αεροδρόμια της Κύπρου τη Δευτέρα το απόγευμα μετά και την εφαρμογή του διατάγματος απαγόρευσης εισόδου χωρίς ιατρικό πιστοποιητικό, που οδήγησαν στην κατ' εξαίρεση ακύρωση του διατάγματος από τον υπουργό Μεταφορών Γιάννη Καρούσο και τη μεταφορά των επιβαινόντων σε καραντίνα.

Η εικόνα του υπουργού Μεταφορών βεβαίως να αναδιπλώνεται ατάκτως μπροστά στις φωνές των γονιών και στους «παρανομούντες» επιβαίνοντες είχε προκαλέσει δυσφορία μελών του Υπουργικού Συμβουλίου. Καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι ο Κωνσταντίνος Πετρίδης λίγες ώρες νωρίτερα έλεγε πως τα μέτρα είναι καθαρά αποτρεπτικά για την έλευση των φοιτητών. Όμως και τα όσα εκτυλίχθηκαν την επόμενη μέρα στον χώρο καραντίνας, τόσο με την παρουσία δημοσιογράφων όσο και με τις καταγγελίες των διαμενόντων περί προχειρότητας και σοβαρών ελλείψεων στην καραντίνα, κτύπησε κόκκινο συναγερμό στο Προεδρικό, ότι η κατάσταση τείνει να ξεφύγει επικοινωνιακά.

Οι ανησυχίες

Κατά την πολύωρη διυπουργική ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου υπογράμμισε την ανάγκη λήψης αυστηρών μέτρων. Ο κ. Ιωάννου φέρεται να ανησυχούσε ιδιαίτερα με το πώς εξελίσσονταν τα πράγματα στα νοσοκομεία με τα συνεχόμενα κρούσματα και με την έλλειψη ιατρικού προσωπικού. Όπως υποστήριζε, υπάρχει άρνηση προσωπικών ιατρών να βοηθήσουν, με αποτέλεσμα οι πολίτες να προσφεύγουν μαζικά είτε τηλεφωνώντας στο 1420 είτε σπεύδοντας στα νοσοκομεία. Στο ίδιο πλαίσιο εξέφραζε δυσφορία για το γεγονός ότι επαγγελματίες υγείας βάζουν άδειες ασθενείας, αλλά και για το γεγονός ότι οι ιδιώτες γιατροί δεν έχουν βοηθήσει μέχρι στιγμής στην πράξη. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο ζήτησε την επίταξη των ιατρών από τον γενικό εισαγγελέα, με τον τελευταίο να εκφράζει την άποψη πως έχει συγκεκριμένες δυσκολίες κάτι τέτοιο. Αξίζει πάντως να σημειωθεί πως παρά τις επιφυλάξεις του κ. Ιωάννου και πριν από την επίταξη, 128 ιδιώτες γιατροί είχαν ήδη καταθέσει τα στοιχεία τους ούτως ώστε να βοηθήσουν στην όλη διαδικασία. Αυτό που ανησυχεί επαγγελματίες υγείας είναι η κατάσταση που επικρατεί στα νοσοκομεία, η έλλειψη μασκών και εξοπλισμού που μπορεί να τους προστατεύσει. Καθόλου τυχαίες και οι εκκλήσεις που κάνουν σε ρεπορτάζ να διαχειριστούν την κρίση στα νοσοκομεία δεδομένων των περιπτώσεων καραντίνας στις οποίες έχουν μπει.

Και οι υπερβολές

Αυτές οι ανησυχίες της κυβέρνησης για εξάπλωση της πανδημίας και στην Κύπρο οδήγησε το Υπουργικό να καλέσει σε συνέντευξη Τύπου τους δημοσιογράφους ούτως ώστε να ενημερώσουν τους δημοσιογράφους και να ζητήσουν τη συμβολή στο έργο της κυβέρνησης. Την ενημέρωση θα έκανε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Κυριάκος Κούσιος αρχικά, ωστόσο, θεώρησε καλύτερο να ενημερώσει για την κατάσταση ο υπουργός Υγείας, ο οποίος έλεγε πως το 60% θα νοσήσει από τον κορωνοϊό. Θέση την οποία χαρακτήριζε ως «fake news» λίγες ώρες αργότερα ο ένας εκ των επιστημόνων που όρισε το υπουργείο υπεύθυνο για θέματα επικοινωνίας ο ιολόγος Λεόντιος Κωστρίκης. Κάποιοι θεώρησαν ότι η κίνηση Ιωάννου είχε ως στόχο να «κλειδώσει» τον κόσμο στο σπίτι για αποφυγή εξάπλωσης της πανδημίας. Οι πιο κακόπιστοι το είδαν ως ευκαιρία της κυβέρνησης να ψηλώσουν επικοινωνιακά τον πήχη για το χειρότερο δυνατό σενάριο και να περάσουν στη συνέχεια το μήνυμα της επιτυχίας.

Όμως πανικό προκάλεσαν και άλλες διαρροές της κυβέρνησης τα τελευταία εικοσιτετράωρα. Ρεπορτάζ που μιλούσε για πλήρη απαγόρευση της κυκλοφορίας και το οποίο δεν διέψευσαν από την αρχή οι υπουργός Υγείας και κυβερνητικός εκπρόσωπος, οδήγησε σε μικρό χάος εντός των σουπερ μάρκετ και στους επιχειρηματικούς κύκλους. Πανικός που οδήγησε τελικά τον κυβερνητικό εκπρόσωπο να το διαψεύδει αναφανδόν, λίγες ώρες αργότερα.

To lockdown

Εισήγηση πλήρους απαγόρευσης της κυκλοφορίας είχε πέσει στο τραπέζι του Εθνικού Συμβουλίου το πρωί της Πέμπτης από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας αλλά και θέμα περιορισμού των ΜΜΕ, ζητώντας από τους πολιτικούς αρχηγούς να εκφράσουν τη θέση τους. Τόσο ο γ.γ. του ΑΚΕΛ όσο και ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ εξέφρασαν την άποψη ότι κάτι τέτοιο θα προκαλούσε αχρείαστο πανικό στον κόσμο. Όπως λέχθηκε, η κυβέρνηση θα έπρεπε να λάβει πρώτα όλα τα απαραίτητα μέτρα για την τήρηση των τελευταίων μέτρων και αν αυτά δεν αρκούν τότε να προχωρήσει σε σκληρότερα. Πάντως, μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου δεν αποκλείουν ένα τέτοιο μέτρο εντός της επόμενης βδομάδας, αν δεν περιοριστούν τα κρούσματα. Ωστόσο, σύμφωνα με εκτιμήσεις εμπειρογνωμόνων, τα μέτρα που λήφθηκαν από την Κυριακή φέρεται να είναι ικανοποιητικά και αρκετά, νοουμένου ότι θα τηρηθούν.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ**

Η πανδημία και οι ευρύτερες προεκτάσεις

Η πρωτόγνωρη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί σε όλο τον πλανήτη από την πανδημία του κορωνοϊού δοκιμάζει εκατομμύρια ανθρώπους, κοινωνίες και κράτη. Την ίδια ώρα προκαλεί σοβαρά προβλήματα σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με αρνητικές επιπτώσεις.

Αυτό που βιώνουμε παραπέμπει σε σενάριο επιστημονικής φαντασίας. Δυστυχώς, όμως, είναι μια πραγματικότητα, την οποία θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Σ' αυτή τη δύσκολη δοκιμασία το μείζον είναι η υγεία των πολιτών. Δυστυχώς, υπάρχουν και απώλειες ζωών από αυτή την πανδημία. Και όπως εκτιμούν οι ειδικοί, ο αριθμός των θυμάτων αναμένεται να αυξηθεί.

Σε όλες σχεδόν τις χώρες παρουσιάστηκαν προβλήματα στην επάρκεια των υποδομών υγείας και στην αποτελεσματικότητα των μηχανισμών αντιμετώπισης του κορωνοϊού. Μέχρι στιγμής η Ιταλία είναι εκείνη η χώρα στην Ε.Ε. που αντιμετωπίζει τα σοβαρότερα προβλήματα. Όμως οι κίνδυνοι παραμένουν για όλες σχεδόν τις χώρες.

Εκείνο το οποίο προκαλεί εντύπωση είναι η διαφορετική φιλοσοφία αντιμετώπισης της κρίσης. Η Γαλλία, η Ελλάδα, η Κύπρος και το Ισραήλ συγκαταλέγονται μεταξύ των χωρών που έστω και την υστάτη πήραν αυστηρά μέτρα για την επιβράδυνση της μετάδοσης του ιού. Κάποιες άλλες χώρες, όπως η Βρετανία, είχαν υιοθετήσει μια άλλη προσέγγιση, η οποία, όπως τουλάχιστον προειδοποιούν οι ειδικοί, αναπόφευκτα θα οδηγούσε, εάν δεν διαφοροποιείτο, σε σύντομο χρονικό διάστημα στη μόλυνση πέραν του 70% του πληθυσμού και σε σοβαρές απώλειες ανθρώπινων ζωών. Σημειώνεται συναφώς ότι και η καγκελάριος της Γερμανίας Μέρκελ είχε αναφέρει ανάλογα ποσοστά αναμενόμενης μόλυνσης του πληθυσμού της χώρας της στο τέλος όμως του δρόμου. Η προσδοκία ήταν ότι η προσέγγιση αυτή θα επέτρεπε στην πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας. Προφανώς η φιλοσοφία αυτή περιλαμβάνει και ένα κοινωνικό Δαρβινισμό –εν ολίγοις η τρίτη ηλικία και οι ευάλωτες ομάδες θα καταβάλουν βαρύτερο τίμημα. Παράλληλα η μεθοδολογία αυτή δεν αποκλείει τη θυματοποίηση και άλλων ομάδων του πληθυσμού. Οι προειδοποιήσεις των ειδικών οδηγούν σταδιακά σε αυστηρότερα μέτρα. Έτσι και η Βρετανία έχει αρχίσει τώρα να υιοθετεί κάποια περιοριστικά μέτρα.

Και ενώ υπάρχει αγωνία για τη συνεχιζόμενη αύξηση των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων και την εξέλιξη της πανδημίας, προκύπτουν και άλλα ζητήματα. Είναι σημαντικό να αξιολογηθούν οι οικονομικές συνέπειες της πανδημίας αυτής. Αναπόφευκτα, βραχυπρόθεσμα θα υπάρξει σοβαρή οικονομική επιβράδυνση. Εάν η πανδημία διαρκέσει περισσότερους μήνες μια σοβαρή ύφεση καθίσταται αναπόφευκτη. Επί τούτου σημειώνεται ότι με τον σωστό κρατικό παρεμβατισμό είναι δυνατό να μετριασθούν οι συνέπειες.

Τα δραματικά αυτά γεγονότα σε σχέση με την πανδημία μας υπενθυμίζουν για ακόμη μία φορά την καθοριστική σημασία του ρόλου του κράτους, ιδίως όταν ξεσπούν κρίσεις αυτής της διάστασης. Πέραν τούτου θα πρέπει να επαναξιολογηθούν σοβαρά οι κανόνες και οι πυλώνες που διέπουν ένα σύγχρονο κοινωνικοοικονομικό μοντέλο. Στο πλαίσιο αυτό η λογική παραπέμπει στην επανεξέταση των κανόνων της Ευρωζώνης, καθώς και των μηχανισμών αντίδρασης της ίδιας της Ε.Ε. για προστασία των πολιτών της. Μεταξύ άλλων, είναι αδιανόητο να θεωρούνται οι ισολογισμένοι προϋπολογισμοί ανεξαρτήτως συνθηκών ως χρυσός και απαράβατος κανόνας. Σε σχέση με το ευρύτερο μακροοικονομικό πεδίο, στη σημερινή συγκυρία επιβάλλεται μια επεκτατική δημοσιονομική και νομισματική πολιτική. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία χρήματος (money creation) και τη στοχευμένη στήριξη οικονομικών και κοινωνικών προγραμμάτων. Είναι θετικό το γεγονός ότι ήδη λαμβάνονται μέτρα επεκτατικής μακροοικονομικής πολιτικής από τις πλείστες χώρες. Η ουσία είναι να υιοθετηθεί μια τέτοια φιλοσοφία σε όλα τα επίπεδα το συντομότερο. Παράλληλα τα κράτη αλλά και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αναβαθμίσουν την αποδοτικότητα των μηχανισμών τους ούτως ώστε να επιτυγχάνουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Η κρίση του νέου κορωνοϊού αναδεικνύει μια σειρά από πολλαπλές προκλήσεις. Μεταξύ άλλων, η ανυπαρξία συγκροτημένου και ολοκληρωμένου σχεδιασμού από πλευράς Ε.Ε. για κοινή αντίδραση κατά της απρόσμενης αυτής απειλής συνιστά μια εγγενή αδυναμία της Ένωσης. Αναπόφευκτα δοκιμάζονται και οι αντοχές, καθώς και η αποτελεσματικότητα των κρατών να χειρίζονται επαρκώς όλες τις διαστάσεις του προβλήματος. Μας υπενθυμίζει επίσης τη σημασία της ατομικής και της συλλογικής ευθύνης, καθώς και της αλληλεγγύης. Αναδεικνύεται ταυτόχρονα η ανάγκη ενός ολοκληρωμένου υποδείγματος, το οποίο να μπορεί να αντιμετωπίζει τις ποικιλόμορφες προκλήσεις της σύγχρονης εποχής.

Ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους είναι πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων, καθώς και του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Σύστημα υγείας και ο στρατός, οι τρύπες του ιού στα Κατεχόμενα

Πράσινη Γραμμή, Τύμπου και Πύλα ανησυχούν την «κυβέρνηση»

Σε περίπτωση που εντατικοποιηθεί η κρίση, οι ελπίδες της τ/κ πλευράς για αποτελεσματική καταπολέμηση της πανδημίας χωρίς ξένη βοήθεια θα είναι πολύ περιορισμένες.

Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΙΟ

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ένα από τα μεγάλα μέτωπα του κορωνοϊού στα Κατεχόμενα, μάλλον το μέγιστο, αφορά το σύστημα υγείας, τα μεγάλα προβλήματα και τις κρίσιμες ελλείψεις που παρουσιάζει. Λίγο μετά τη μεγάλη πυρκαγιά στο μεγαλύτερο νοσοκομείο της κατεχόμενης Λευκωσίας, η οποία έθεσε εκτός λειτουργίας τη μονάδα θεραπείας καρδιακών παθήσεων, η τ/κ πλευρά δίνει αγώνα δρόμου για να κρατήσει όρθιο το σύστημα υγείας, καθώς η επιδημία του κορωνοϊού ήρθε καπάκι και δοκιμάζει τις λιγοστές αντοχές του.

Η μεγάλη μάχη δίνεται με λιγοστά μέσα και περιορισμένους οικονομικούς πόρους. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι τη στιγμή που κορυφώνεται η κρίση της πανδημίας, ολόκληρο το βόρειο κομμάτι της Κύπρου έχει στη διάθεσή του μόνο πενήντα περίπου συστήματα τεχνητής υποστήριξης αναπνοής. Την ίδια ώρα, Τ/κ εργαζόμενοι και συνδικαλιστές από τον χώρο υγείας καταγγέλλουν μεγάλες ελλείψεις και λανθασμένες κινήσεις της τ/κ «κυβέρνησης». Όπως λένε στην «Κ» τα μεγάλα νοσοκομεία παραμένουν χωρίς τα απαραίτητα μέσα για την καταπολέμηση του νέου ιού και σε περίπτωση που εντατικοποιηθεί η κρίση, οι ελπίδες της τ/κ πλευράς για την αποτελεσματική καταπολέμηση της πανδημίας χωρίς ξένη βοήθεια θα είναι πολύ περιορισμένες. Παρά τα αυστηρά μέτρα που λαμβάνονται ειδικοί προειδοποιούν για κίνδυνους από ελλειμματικές δομές υγείας και από τα σημεία εισόδου στα οδοφράγματα. Ακόμα τ/κ «κυβερνητικές» πηγές αναφέρονται και σε προβληματική επικοινωνία αμφότερων των ηγεσιών των δύο κοινοτήτων σε αυτή την κρίσιμη συγκυρία: «Εάν η Κύπρος είχε καταφέρει να αναπτύξει κοινή δράση απέναντι στην απειλή του κορωνοϊού, σήμερα τα δεδομένα θα ήταν πολύ διαφορετικά σε πολλά επίπεδα».

Από τις πρώτες ώρες της εξάπλωσης του κορωνοϊού στα Κατεχόμενα, η προσοχή της τ/κ ηγεσίας είναι στραμμένη στο παράνομο αεροδρόμιο της Τύμπου, όπου λαμβάνονται έκτακτα μέτρα, καθώς ενώνει το βόρειο τμήμα με την Τουρκία και από εκεί με τον υπόλοιπο κόσμο. Σε πρώτη φάση, η «κυβέρνηση» του Ερσίν Τατάρ αποφάσισε να αναστείλει την είσοδο ξένων πολιτών από την Τύμπου στα Κατεχόμενα. Το πρώτο μέτρο το οποίο τέθηκε σε ισχύ και για όλα τα οδοφράγματα αφορούσε μια σειρά πολιτών ξένων χωρών. Το δεύτερο μέτρο αφορούσε την απαγόρευση εισόδου σε όλους τους Τούρκους πολίτες, ενώ εξαιρούνται εκείνοι που θα εισέρχονται στα Κατεχόμενα από την Τύμπου και τα λιμάνια και έχουν «άδεια διαμονής ή εργασίας» στα Κατεχόμενα. Το τρίτο μέτρο αφορούσε τους Τ/κ. Από την προηγούμενη εβδομάδα, οι Τ/κ που εισέρχονται στα Κατεχόμενα μέσω Τύμπου και λιμανιών που και οδηγούνται σε υποχρεωτική καραντίνα 14 ημερών, σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους. Σημειώνεται ότι τα τελευταία εικοσιτετράωρα κύκλοι της «κυβέρνησης» εκτιμούσαν ότι σε περίπτωση που επιδεινωθεί η κατάσταση δεν αποκλείεται το κλείσιμο της Τύμπου.

Η επιδημία του κορωνοϊού δοκιμάζει τις λιγοστές αντοχές του συστήματος υγείας. Η μεγάλη μάχη δίνεται με λιγοστά μέσα και περιορισμένους οικονομικούς πόρους.

Μαύρες τρύπες και στρατός

Λίγο μετά από τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση σε σειρά οδοφραγμάτων και η τ/κ πλευρά προχώρησε στο κλείσιμο ορισμένων οδοφραγμάτων και έθεσε σε εφαρμογή αυστηρά περιοριστικά μέτρα. Από την προηγούμενη εβδομάδα, όσοι Τ/κ επισκέπτονται τις ελεύθερες περιοχές, οδηγούνται κατά την επιστροφή τους στα Κατεχόμενα σε υποχρεωτική καραντίνα 14 ημερών. Η «κυβέρνηση» επιχειρεί να δείξει ευελιξία για τους Τ/κ ασθενείς που επισκέπτονται τις ελεύθερες περιοχές για ιατρικούς λόγους, εφαρμόζοντας το μέτρο του περιορισμού στις οικίες τους.

Ένα πρόβλημα που εκκρεμεί χωρίς λύση είναι οι μαύρες τρύπες στη γραμμή αντιπαράταξης, όπου ο έλεγχος είναι αδύνατος. Το συγκεκριμένο ζήτημα και το μεταναστευτικό δεν αφήνουν πολλά περιθώρια εφησυχασμού. Την προηγούμενη εβδομάδα, ένα ακόμη ζήτημα απασχόλησε την τ/κ πλευρά σχετικά με τις προσπάθειες καταπολέμησης του ιού. Όπως πληροφορείται από καλά ενημερωμένες πηγές η «Κ», στις αρχές της προηγούμενης εβδομάδας, Τ/κ κάτοικοι του δικοινοτικού χωριού της Πύλας επικοινώνησαν με την τ/κ ηγεσία για να αναφέρουν κρούσματα του νέου ιού στο χωριό τους. Αυτή η πληροφορία αναστάτωσε τόσο την τ/κ ηγεσία, όσο και τους κατοίκους των γειτονικών χωριών, όπως λ.χ. το Πέργαμος. Υπήρχαν ισχυρισμοί περί πέντε κρουσμάτων, τελικά υπήρξε ένα κρούσμα, με τον γηραιό ψάλτη.

Αφορμής δοθείσης η τ/κ πλευρά αναθεώρησε τη στάση της για την Πύλα, αποφασίζοντας να επιβληθεί υποχρεωτική καραντίνα και στους Τ/κ κάτοικους του δικοινοτικού χωριού που εισέρχονται στα Κατεχόμενα. Ένα άλλο μέτωπο του κορωνοϊού στα Κατεχόμενα αφορά τις δυνάμεις του τουρκικού στρατού, λόγω του ότι αυτές οι δυνάμεις βρίσκονται σε άμεση επαφή και επικοινωνία με άλλες μονάδες και υπηρεσίες του τουρκικού στρατού στην Τουρκία. Γι' αυτό τον λόγο ο περιορισμός της εξάπλωσης του κορωνοϊού στα στρατόπεδα του τουρκικού στρατού των Κατεχομένων αποτελεί προτεραιότητα τόσο για την τ/κ ηγεσία, όσο και για το επιτελείο των τουρκικών δυνάμεων. Σε πρώτη φάση, το επιτελείο του κατοχικού στρατού αποφάσισε να αναστείλει όλες τις άδειες στα στρατόπεδα. Παράλληλα, απαγορεύτηκε και η έξοδος των στρατιωτικών από τους χώρους των στρατοπέδων. Νέα πιο αυστηρά μέτρα αναμένονται να ληφθούν αναλόγως με την τροπή των εξελίξεων στο μέτωπο της πανδημίας. Από τη σκοπιά της τ/κ ηγεσίας το πρόβλημα με τον τουρκικό στρατό έγκειται στο γεγονός ότι όλες οι τουρκικές δυνάμεις υπάγονται απευθείας στο επιτελείο του στρατού στην Τουρκία. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, οι αποφάσεις για τα στρατόπεδα στα Κατεχόμενα λαμβάνονται ανεξάρτητα από τις απόψεις και επιθυμίες της τ/κ πλευράς, η οποία έχει περιορισμένη εμπλοκή στους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων.

Εδώ οι γιατροί ωρύονται και ο Ερντογάν προσεύχεται

Με τα 100 κρούσματα ημερησίως να αυξάνονται ραγδαία η Τουρκία ακολουθεί την Ιταλία, λένε οι επιστήμονές της χώρας

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Τούρκοι ιατροί και επιστήμονες εκφράζουν έντονο προβληματισμό για την τροπή των εξελίξεων στην κρίση του κορωνοϊού στη χώρα. Μέσα σε λίγα εικοσιτετράωρα ο αριθμός των κρουσμάτων στην Τουρκία έφτασε σε τριψήφιο αριθμό και η χώρα μετρά ήδη τους πρώτους νεκρούς. Οι επιστήμονες εκφράζουν ανησυχία κυρίως για τα μέτρα που λαμβάνει η κυβέρνηση Ερντογάν, που είναι πιθανόν να αποδειχθούν αναποτελεσματικά στην αναχαίτιση της επιδημίας.

Εκτιμούν, μάλιστα, ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα η Τουρκία δεν αποκλείεται να βρεθεί στη δύσκολη θέση που σήμερα βρίσκεται η Ιταλία. Παρά τις προειδοποιήσεις των επιστημόνων ότι η πανδημία εξαπλώνεται ραγδαία στη χώρα ο πρόεδρος Ερντογάν εμφανίζεται καθησυχαστικός και καλεί τους Τούρκους πολίτες να προσευχηθούν για να αντιμετωπίσουν τον ιό: «Θα ξεπεράσουμε αυτή την ασθένεια με υπομονή και προσευχές». Την ίδια ώρα, η τουρκική κυβέρνηση ανακοίνωσε πρόγραμμα οικονομικής ανάκαμψης με την κωδική ονομασία: «Ασπίδα Οικονομικής Σταθερότητας».

«Η χώρα έχει πλέον φτάσει στο κρίσιμο επίπεδο της κρίσης του COVID-19, με τα κρούσματα να αυξάνονται ραγδαία, με περίπου 100 περιπτώσεις ανά ημέρα».

Οι Τούρκοι γιατροί που παρακολουθούν την εξέλιξη της κρίσης, εστιάζουν την προσοχή τους στις υποδομές των μονάδων εντατικής νοσηλείας των δημόσιων και ιδιωτικών νοσοκομείων. Οι ιατροί καλούν την κυβέρνηση να λάβει άμεσα έκτακτα μέτρα για να γίνει ορθολογική χρήση των περιορισμένων δυνατοτήτων της χώρας για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Σύμφωνα με τον καθηγητή του Πανεπιστημίου του Μαρμαρά, Ισμαήλ Τζινέλ, ο οποίος ειδικεύεται σε θέματα εντατικών μονάδων νοσηλείας, την παρούσα στιγμή η Τουρκία έχει στη διάθεσή της περίπου 42.000 κλίνες εντατικής, γεγονός που δεν αφήνει πολλά περιθώρια εφησυχασμού και η κυβέρνηση Ερντογάν καλείται άμεσα να προχωρήσει στην προσεκτική χρήση των εγχώριων πόρων και δυνατοτήτων για την αντιμετώπιση της κρίσης. Σύμφωνα με τον κ. Τζινέλ, σε περίπτωση που εξαιρεθούν από τις 42.000 κλίνες οι μονάδες που προορίζονται για τοκετούς και άλλους ειδικούς σκοπούς, τότε παραμένουν διαθέσιμες περίπου 25.000 κλίνες για ενήλικες. Ως εκ τούτου η Τουρκία θα πρέπει να προχωρήσει άμεσα σε δημιουργία νέων έκτακτων μονάδων φροντίδας ασθενών κορωνοϊού. Μπορεί η Τουρκία αυτήν τη στιγμή να διαθέτει τον κατάλληλο τεχνολογικό εξοπλισμό και αρκετούς ιατρούς και νοσηλευτές, ωστόσο, ο παραπάνω αριθμός σε συνδυασμό με τις αμφιβολίες που δημιουργούνται ως προς τα μέτρα που εφαρμόζει η τουρκική κυβέρνηση στην πρώτη φάση της κρίσης, προκαλούν ανησυχία στην κοινωνία.

«Λαμβάνοντας υπόψη ότι είμαστε σε θέση να υποβάλουμε σε τεστ πολύ λίγους ασθενείς και πως μόνο το 20% αυτών έρχονται για διάγνωση, είναι πιθανό να φτάσουμε στο κρίσιμο επίπεδο της εξάπλωσης του ιού σε μερικές ημέρες», λέει ο Αλπάι Αζάπ, του Συμβουλίου Επιστημών Κορωνοϊού της Τουρκίας.

Γι' αυτόν τον λόγο, ο κ. Τζινέλ και άλλοι έμπειροι Τούρκοι επιστήμονες ζητούν την άμεση λήψη μέτρων έτσι ώστε η Τουρκία να αποφύγει το «κακό παράδειγμα» της Ιταλίας, στην οποία παρά τις δυνατότητες της χώρας, δεν αποφεύχθηκε το πιο απαισιόδοξο σενάριο εξαιτίας των αργών αντανακλαστικών του κεντρικού και τοπικού κρατικού μηχανισμού.

Ο Αλπάι Αζάπ έναν έμπειρος Τούρκος επιστήμονας, μέλος του Συμβουλίου Επιστημών Κορωνοϊού της Τουρκίας, προειδοποιεί ότι η χώρα έχει πλέον φτάσει στο κρίσιμο επίπεδο της κρίσης του COVID-19, με τα κρούσματα να αυξάνονται ραγδαία, με περίπου 100 περιπτώσεις ανά ημέρα. Υπογραμμίζοντας ότι η Τουρκία έχει χάσει την ευκαιρία να επαναλάβει την επιτυχία του Χονγκ Κονγκ ή της Σιγκαπούρης, χώρες που κατάφεραν να διατηρήσουν σε χαμηλά ποσοστά τα περιστατικά COVID-19 παρά τις στενές τους σχέσεις με την Κίνα, ο καθηγητής τονίζει τα εξής: «Πρέπει να καταβάλουμε μεγάλη προσπάθεια για να αποφύγουμε το πάθημα της Ιταλίας, όπου ο ιός έχει εξαπλωθεί τόσο γρήγορα λόγω των ανεπαρκών μέτρων για την πρόληψή του. Λαμβάνοντας υπόψη ότι είμαστε σε θέση να υποβάλουμε σε τεστ COVID-19 πολύ λίγους ασθενείς και ότι μόνο το 20% αυτών έρχονται στα νοσοκομεία για διάγνωση, είναι πιθανό να φτάσουμε στο κρίσιμο επίπεδο της εξάπλωσης του ιού σε μερικές ημέρες». Σύμφωνα με τον κ. Αζάπ η σημαντική αύξηση του αριθμού των κρουσμάτων κατά τα τελευταία εικοσιτετράωρα δείχνει ότι η τουρκική κυβέρνηση δεν κατάφερε να πάρει τις αναγκαίες προφυλάξεις εγκαίρως. Έτερος επιστήμονας, ο Ιλκέρ Μπελέκ τονίζει επίσης ότι: «Οι τόποι λατρείας, οι καφετέριες και τα εμπορικά κέντρα είναι ακόμα ανοιχτά. Από την άλλη πλευρά, οι τουρκικές αρχές δεν έχουν καταφέρει να ελέγξουν τα περισσότερα περιστατικά, αφού διενεργούνται πολύ λίγα τεστ και λαμβάνονται λίγα δείγματα από ασθενείς. Η διάγνωση σε αυτά τα κρούσματα είναι το πιο κρίσιμο σημείο γιατί δεν μπορούμε να σταματήσουμε την εξάπλωση της επιδημίας μόνο με το να βάζουμε τους νοσούντες ασθενείς και τους συγγενείς τους σε καραντίνα». Υποδεικνύοντας ότι οι υγειονομικές αρχές πρέπει να διενεργούν τεστ κορωνοϊού για κάθε ύποπτο κρούσμα, ο κ. Μπελέκ επεσήμανε ότι ο ορισμός του ύποπτου κρούσματος από την τουρκική κυβέρνηση είναι πολύ περιοριστικός. Οι γιατροί στην Τουρκία δεν μπορούν να ζητήσουν τεστ διάγνωσης για άτομο που δεν έχει ταξιδέψει σε χώρα με COVID-19 τις τελευταίες 14 ημέρες ή δεν έχει έρθει σε στενή επαφή με έναν ασθενή που διαγνώστηκε τις τελευταίες 14 ημέρες ή αν δεν παρουσιάζει τα συμπτώματα της νόσου.

TRUST INSURANCE CYPRUS

Θες το καλύτερο; Ψάξε το...
Σε περιμένουμε!

Καινοτόμες Υπηρεσίες, σε τιμή που σου αξίζει

Δεν χρειάζεται πια να «κρύβεις» τα πολύτιμα σου στο σπίτι.
Είναι ασφαλισμένα όπου και αν πας με το **HomeShield**.

IN TRUST WE TRUST.

Μας βρήκε απροετοίμαστους ο ιός

Ο υφυπουργός Καινοτομίας Κυριάκος Κόκκινος λέει στην «Κ» ότι θα εφαρμοστούν άμεσα μέτρα προς όφελος κράτους και κοινωνίας

Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΙΟ

Συνέντευξη στον **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η εξάπλωση του κορωνοϊού στην Κύπρο ανέτρεψε την καθημερινότητα και των εργαζομένων του ιδιωτικού, αλλά και του δημοσίου τομέα, αφού καλούνται να εργάζονται από το σπίτι. Ο υφυπουργός Έρευνας Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, Κυριάκος Κόκκινος επισημαίνει στη συνέντευξή του στην «Κ» πως οι συνθήκες έχουν φέρει αναπροσαρμογή των προτεραιοτήτων σε άμεση εφαρμογή και αξιοποίηση ψηφιακών λύσεων. Αναλύει τα πλεονεκτήματα της τηλεργασίας, επικροτεί την εφαρμογή της, εκτιμώντας παράλληλα ότι αυξάνει κατά πολύ την παραγωγικότητα. Ο συνδυασμός φυσικής παρουσίας στην εργασία και τηλεργασίας για τον εργαζόμενο, φαντάζει ιδανική για τον κ. Κόκκινο και είναι το μοντέλο εργασίας του 21ου αιώνα.

–Ενώ η τηλεργασία καταγραφόταν μέχρι πρότινος σε μεγάλες πολυεθνικές του εξωτερικού, πλέον έχει μετατραπεί σε απαραίτητο μέτρο προφύλαξης για τον κορωνοϊό και στην Κύπρο. Εκτιμάτε πως ήρθε στην Κύπρο για να μείνει;

–Τη μέθοδο της τηλεργασίας δεν τη χρησιμοποιούν μόνο πολυεθνικές στο εξωτερικό, τη χρησιμοποιούν και πολλές κυπριακές εταιρείες, μικρομεσαίες και μεγάλες. Στην εποχή που ζούμε αποτελεί ένα υποστηρικτικό εργαλείο στην καθημερινότητα και διευκόλυνση της ζωής του κάθε στελέχους της εταιρείας. Στον ιδιωτικό τομέα χρησιμοποιείται κατά κόρον αυτή η μέθοδος και στην Κύπρο, εντούτοις, στον δημόσιο τομέα δεν υπήρχε μέχρι πρότινος αυτή η δυνατότητα και θα τολμήσω να πω ότι αποθαρρυνόταν. Αποτελεί ένα σύγχρονο τρόπο εργασίας που σχετίζεται άμεσα με το νέο ψηφιακό περιβάλλον και αποτελεί λύση όχι μόνο για διαχείριση κρίσης, όπως στην τωρινή με κατάσταση, αλλά για πολλά άλλα εργασιακά προβλήματα. Εκτιμώ πως πρέπει να βρεθεί μία ισορροπία ως προς τη δυνατότητα συνέχισης της εφαρμογής της τηλεργασίας, ως μέσο παροχής ευελιξίας στους εργαζομένους, αποτελώντας μια εναλλακτική μορφή εργασίας η οποία μπορεί να διεξάγεται σε εθελοντική ή υποχρεωτική βάση και αναλόγως των αναγκών που υπάρχουν σε κάθε περίπτωση μαζί με την εργασία με φυσική παρουσία. Για να επανέλθω στην ερώτησή σας, ναι, πιστεύω πως ήρθε για να μείνει και πρέπει να μείνει.

Σε μελέτες στις ΗΠΑ που είναι ευρέως διαδεδομένη, σημειώνεται ότι εξ αποστάσεως εργασία αυξάνει την παραγωγικότητα μέχρι και στο 50%.

–Εάν βγάλουμε από την εξίσωση την τωρινή κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ποια τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα;

–Υπάρχουν τρεις πυλώνες πλεονεκτημάτων, που απευθύνονται τόσο στον εργοδότη και τον εργοδοτούμενο, όσο και στο ευρύτερο περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Όσον αφορά τον εργοδότη, η τηλεργασία μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της παραγωγικότητας, μείωση λειτουργικών εξόδων, καλύτερη διαχείριση και ευελιξία, αποδοτικότερη εξυπηρέτηση πελατών, καθώς και βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων στον εργασιακό χώρο λόγω μείωσης της καθημερινής τριβής. Για τον εργαζόμενο από την άλλη, η μέθοδος αυτή δίνει τη δυνατότητα εργασίας σε άτομα που δεν μπορούν για οποιοδήποτε λόγο να μεταβούν σε εργασιακό χώρο, προωθεί το ευέλικτο ωράριο, ενώ μειώνει τα έξοδα καθημερινής μετακίνησης. Επίσης, δίνει ένα αίσθημα δημιουργικότητας και ελευθερίας στον εργοδοτούμενο, ενισχύοντας την εφευρετικότητα, την παραγωγικότητα και το αίσθημα ικανοποίησης που τον διακατέχει. Τέλος, η τηλεργασία έχει ευρύτερες συνέπειες για το περιβάλλον και την υγεία, αφού με την εφαρμογή του μειώνεται το κυκλοφοριακό και η εκπομπή ρύπων και καταπολεμάται η αστυφιλία.

«Η πρόοδος είναι μονόδρομος. Είναι καθήκον μας και οφείλουμε να τη δώσουμε στα παιδιά μας», αναφέρει ο υφυπουργός Καινοτομίας κ. Κόκκινος.

–Τι γίνεται, όμως, με το νομοθετικό πλαίσιο για την τηλεργασία στην Κύπρο;

–Δεν θα το όριζα ως νομοθετικό πλαίσιο, αλλά ως κανονιστικό και αφορά τους κανόνες λειτουργίας του Δημοσίου. Αν ο υπουργός ή το κράτος αποφασίσει με κανονισμούς που θα εκδώσει το Τμήμα Διοίκησης και Προσωπικού πως η τηλεργασία όχι απλώς επιτρέπεται, αλλά ενθαρρύνεται και φροντίζοντας να δοθούν τα απαραίτητα εργαλεία στους δημοσίους υπαλλήλους για να δουλεύουν από το σπίτι, τότε μπορεί να ενταχθεί, ως εναλλακτική και υποστηρικτική μορφή εργασίας, στην καθημερινότητά μας. Οι εξελίξεις μας έχουν προκαταλάβει, και αναγκαστήκαμε σε εισαγωγικά να εφαρμόσουμε άμεσα το μοντέλο της εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων από το σπίτι. Η αλήθεια είναι ότι μας βρήκε απροετοίμαστους παρόλο που θεωρώ πως ανταποκριθήκαμε άμεσα και αποτελεσματικά. Θα πρέπει να σχεδιαστούν οι μηχανισμοί λειτουργίας και οργάνωσης και το κανονιστικό πλαίσιο του μοντέλου αυτού ούτως ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί και στο δημόσιο σε ευρεία βάση και μετά το τέλος της σημερινής κρίσης. Πάγια θέση και επιθυμία μου είναι όπως το μοντέλο αυτό θα πρέπει να παραμείνει ως μόνιμη εναλλακτική για εργασίες και επαγγέλματα που το επιτρέπουν. Τέλος, θα πρέπει να τονίσω πως για εξασφάλιση της εύρυθμης, ασφαλούς και απρόσκοπτης εφαρμογής του είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστούν θέματα όπως ασφάλεια δεδομένων, άμεση προσβασιμότητα των υπαλλήλων και άλλα.

Αύξηση παραγωγικότητας

–Όσον αφορά στην παραγωγικότητα, η τηλεργασία κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με την εργασία με φυσική παρουσία του εργαζομένου στο περιβάλλον του εργοδότη;

– Η τηλεργασία έχει αποδειχθεί πως όταν υλοποιείται σωστά, αυξάνει κατά πολύ την παραγωγικότητα. Θα ήθελα να προσθέσω ότι, σε μελέτες στις ΗΠΑ που είναι ευρέως διαδεδομένη, η εξ αποστάσεως εργασία αυξάνει την παραγωγικότητα μέχρι και στο 50%. Υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία όπως αντιλαμβάνεστε, ωστόσο, διαφέρουν σύμφωνα με το είδος της εργασίας, την ωριμότητα της εταιρείας να δώσει τέτοιες προσεγγίσεις και να τις υλοποιήσει. Ακόμη και στην Κύπρο εταιρείες που έχουν εφαρμόσει την τηλεργασίας κυρίως στον χώρο των συμβουλευτικών υπηρεσιών, παρατηρούν βελτίωση ποσοστού 20% - 30%, ενώ ακόμη και τώρα στις έκτακτες αυτές καταστάσεις, η παραγωγικότητα της εργασίας δεν έχει μειωθεί καθόλου. Την ίδια ώρα, η τηλεργασία είναι και κομμάτι υπηρεσιακής συνέχειας (business continuity), με απλά λόγια, της δυνατότητας του υπαλλήλου να συνεχίσει να δουλεύει από το σπίτι απρόσκοπτα, από το σημείο που σταμάτησε στον φυσικό του χώρο και σε πλαίσιο έκτακτης ανάγκης, όπως άλλωστε βιώνουμε σήμερα.

–Ποια μέτρα πρέπει να εφαρμοστούν ώστε η τηλεργασία να εδραιωθεί στο Δημόσιο, αφού όπως είπατε, «μας βρήκε απροετοίμαστους»;

–Μας βρήκε απροετοίμαστους ναι, αλλά υπό τις περιστάσεις λειτουργούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, υιοθετήσαμε τις κατάλληλες παρεμβάσεις και προμηθεύσαμε τους δημόσιους υπαλλήλους με τις υποδομές και την προσβασιμότητα που χρειάζεται για να λειτουργήσουν στις έκτακτες αυτές συνθήκες. Ένα από τα καλά που έχει φέρει η κρίση αυτή, είναι ότι μας υποχρέωσε να εφαρμόσουμε άμεσα μέτρα που μπορούν να έχουν απτά θετικά αποτελέσματα στο κράτος σε μακροπρόθεσμη βάση. Αυτό που θα κάνει την τηλεργασία να πετύχει στην Κύπρο είναι η επικοινωνία και η εμπιστοσύνη μαζί με την ευθύνη (accountability). Στην Κύπρο θα πρέπει να γίνουν οι ανάλογες νομικές ρυθμίσεις και να φροντίσουμε για τη βέλτιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που μας προσφέρονται. Από την εφαρμογή της τηλεργασίας στο παρόν στάδιο οφείλουμε να λάβουμε τα κατάλληλα μαθήματα για τρόπους πρακτικής εφαρμογής της στο μέλλον, ούτως ώστε να μπορεί να λειτουργήσει σωστά και αποτελεσματικά. Από πλευράς Υφυπουργείου, ο ρόλος μας είναι να παρέχουμε τις ηλεκτρονικές υποδομές για λειτουργία του μοντέλου σε ευρεία βάση, τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Εντούτοις η επιτυχία του εξαρτάται από τον βαθμό αποδοχής του από την κοινωνία και από τη στήριξη που λαμβάνει. Να τονίσω βέβαια για ακόμη μία φορά πως η τηλεργασία δεν αντικαθιστά τη φυσική παρουσία στον χώρο εργασίας, αλλά θα πρέπει να εφαρμόζεται συνδυαστικά ως εναλλακτική μέθοδος, στις περιπτώσεις που οι περιστάσεις το απαιτούν και η φύση και το αντικείμενο της εργασίας το επιτρέπουν.

Η κρίση έδειξε τις τρύπες στην εξ αποστάσεως μάθηση

Στο 20% αναμένεται η επιτυχία της ψηφιακής εκπαίδευσης των μαθητών στα δημόσια σχολεία - Ελλείψεις σε τεχνικό εξοπλισμό

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Μόλις στο 20% αναμένεται να κυμανθεί η επιτυχία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα δημόσια σχολεία σύμφωνα με εκπαιδευτικούς κύκλους, ενώ το Υπουργείο Παιδείας ξεκαθαρίζει πως προτεραιότητα σε αυτή την κρίση πρέπει να δοθεί στους μαθητές τρίτης λυκείου, οι οποίοι στις 18 Μαΐου θα άρχιζαν τις Παγκύπριες. Παρά τις τοποθετήσεις της κυβέρνησης πριν από έναν περίπου χρόνο ότι τα δημόσια σχολεία οδηγούνται στην ψηφιοποιημένη τεχνολογία, η κρίση έδειξε όχι μόνο ελλείψεις, αλλά και σοβαρές ανεπάρκειες. Τόσο η απουσία του κατάλληλου τεχνικού εξοπλισμού, η ελλιπής επιμόρφωση εκπαιδευτικών, όσο και η δυσκολία να διαπιστωθεί πόσοι μαθητές έχουν σπίτι ηλεκτρονικό υπολογιστή και διαδίκτυο, καταδεικνύει πως το εγχείρημα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, δύσκολα περνά από τη θεωρία στην πράξη.

Μέσω viber…

Σύμφωνα με κύκλους του Υπουργείου Παιδείας γίνεται αποκεντρωμένα οργάνωση σε κάθε σχολείο, με τις διευθυντικές ομάδες σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς να οργανώνουν πρόγραμμα εξ αποστάσεως στη βάση του ωρολογίου προγράμματος. Ήδη εκπαιδευτικοί στη Δημοτική και τη Μέση Εκπαίδευση έχουν ξεκινήσει να συλλέγουν πληροφορίες μέσω viber για το ποιοι μαθητές τους έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, διαδίκτυο και ποιοι όχι, ούτως ώστε το Υπουργείο Παιδείας να διασφαλίσει τον κατάλληλο εξοπλισμό μαθητών εκεί που χρειάζεται. Στη δημόσια εκπαίδευση, σύμφωνα με ανακοίνωση του προέδρου της ΟΕΛΜΕΚ Φίλιο Φυλακτού οι εκπαιδευτικοί έχουν προσπαθήσει να επικοινωνήσουν με όλους τους μαθητές τους, ενώ έχουν ξεκινήσει να αναρτούν υλικό στην ιστοσελίδα του σχολείου τους. Το ζήτημα βεβαίως εκτός του χρονοβόρου της κατάστασης, είναι και το πώς θα καλυφθούν ελλιπείς γνώσεις των εκπαιδευτικών, των μαθητών αλλά και οι ελλείψεις στον αναγκαίο τεχνικό εξοπλισμού.

Έμφαση αναμένεται να δοθεί στους μαθητές της τρίτης λυκείου, καθώς από τις 18 Μαΐου ξεκινούν οι Παγκύπριες.

Ανεπαρκής εξοπλισμός

Σημειώνεται πως από τα μέσα της βδομάδας, το κάθε σχολείο κλήθηκε να καταγράψει τον τεχνικό εξοπλισμό που έχει, όπως για παράδειγμα, κάμερες μικρόφωνα τη στιγμή που όπως λένε εκπαιδευτικοί, δεν υπάρχουν καλά-καλά ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Εκτός όμως των ελλείψεων στους υπολογιστές υπάρχει μεγαλύτερο πρόβλημα για το κατά πόσο μπορεί το σύστημα να αντέξει κάτι τέτοιο. Το πρώτο εγχείρημα για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση έγινε την περασμένη Δευτέρα, μέσω της πλατφόρμας Microsoft Teams, με το σύστημα να βραχυκυκλώνει ανά το παγκόσμιο και όχι μόνο στην Κύπρο, λόγω της υπερφόρτωσης. Αυτό που σημειώνεται από εκπαιδευτικούς είναι πως θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν κι άλλα προγράμματα στην όλη διαδικασία, ενώ προβληματισμός επικρατεί για το κατά πόσο οι γραμμές, θα μπορούν να αντεπεξέλθουν σε ταυτόχρονη σύνδεση τόσων προσώπων. Μόνο η τεχνική σχολή επί του παρόντος φέρεται χρησιμοποιεί άλλες ηλεκτρονικές πλατφόρμες, όπως Zoom, Moodle κ.λπ. Το σύστημα έχει ήδη δοκιμαστεί και σε άλλα δύο σχολεία, αυτό του Λυκείου Κύκκου Α΄ στην Έγκωμη και το Λύκειο Αρχιεπισκόπου Γ΄ στη Δασούπολη, τα οποία και επισκέφθηκε προσφάτως ο υπουργός Παιδείας Πρόδρομος Προδρόμου, παρακολουθώντας την εξ αποστάσεως εκπαίδευση μαθητών του λυκείου. Στα υπόλοιπα σχολεία αναμένονται, ωστόσο, σημαντικά προβλήματα, καθώς παρουσιάζονται σημαντικές ελλείψεις. Στην Προδημοτική και Δημοτική εκπαίδευση υπάρχει έντονα η θέση πως θα πρέπει να δοθεί έμφαση σε προγράμματα μέσω τηλεόρασης που κρίνονται πολύ πιο εφικτά. Ήδη το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου έχει εκφράσει τέτοια ετοιμότητα, όπως επίσης και ο τηλεοπτικός σταθμός ΣΙΓΜΑ.

Το σύστημα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης έχει ήδη δοκιμαστεί και σε δύο σχολεία, αυτό του Λυκείου Κύκκου Α΄ στην Έγκωμη και το Λύκειο Αρχιεπισκόπου Γ΄ στη Δασούπολη, τα οποία και επισκέφθηκε προσφάτως ο υπουργός Παιδείας Πρόδρομος Προδρόμου, ωστόσο, ανεπάρκειες και ελλείψεις παρατηρούνται σε άλλα σχολεία.

Προβλήματα και στα Πανεπιστήμια

Η εξ αποστάσεως μάθηση, πάντως, προκαλεί ζητήματα και στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Πέραν του ότι στο Πανεπιστήμιο Κύπρου υπήρξαν αρκετοί καθηγητές οι οποίοι αντέδρασαν στο ενδεχόμενο εξ αποστάσεως διδασκαλίας, θέτοντας ζήτημα προσωπικών δεδομένων, εγείρονται ωστόσο και ερωτήματα για τα πανεπιστήμια των οποίων η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική. Σημειώνεται πως ο φορέας διασφάλισης ποιότητας, που είναι ο διά νόμου υπεύθυνος για τις εγκρίσεις προγραμμάτων σπουδών και διασφάλισης της ποιότητας, εγείρει ζητήματα στο κατά πόσο μπορούν να υποκατασταθούν τα μαθήματα –όπως γίνονται παραδοσιακά στην τάξη– με εξ αποστάσεως μαθήματα. Ήδη, πάντως, πανεπιστημιακοί κύκλοι υπογραμμίζουν πως δεν θα πρέπει να χαθεί η ακαδημαϊκή χρονιά και πως τα όποια προβλήματα τέτοιας φύσεως θα πρέπει να υπερπηδηθούν, δεδομένης και της έκτακτης ανάγκης στην οποία βρίσκεται γενικότερα το κράτος.

Επιμόρφωση καθηγητών

Στις δυσκολίες της επιτυχίας του όλου εγχειρήματος προστίθεται και η επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Την περασμένη Τετάρτη διοργανώθηκε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εξ αποστάσεως επιμορφωτική δράση για εκπαιδευτικούς Πληροφορικής, με θέμα την αξιοποίηση της εφαρμογής Microsoft Teams (MS Teams) στη μαθησιακή διαδικασία. Όπως σημειώθηκε από το Υπουργείο Παιδείας, στόχος είναι οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν να λειτουργήσουν ως πυρήνες στα σχολεία τους, ώστε να στηρίξουν την πραγματοποίηση του προγράμματος εξ αποστάσεως μάθησης του κάθε σχολείου. Μπορούν, όμως, αυτοί οι καθηγητές να επιμορφώσουν σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα τους συναδέλφους τους και εκείνοι στη συνέχεια να προχωρήσουν στην πράξη; Ζήτημα που συζητείται ήδη είναι και οι ταξικές ανισότητες που θα προκύψουν μεταξύ των μαθητών, δεδομένου ότι δεν έχει κάθε σπίτι από έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή, ούτε κάθε μαθητής πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Η προτεραιότητα

Αυτό που σημειώνεται από ανώτατους εκπαιδευτικούς κύκλους είναι ότι πρώτα και κύρια θα πρέπει να δοθεί έμφαση στους μαθητές της Γ΄ Λυκείου και μετά η διαχείριση των υπόλοιπων μαθητών. Σύμφωνα με κύκλους του Υπουργείου Παιδείας, οι εκπαιδευτικοί θα διδάσκουν ανάλογα με την κρίση τους τα δεδομένα της τάξης τόσο σε επανάληψη όσο και σε νέα ύλη. Αυτό βεβαίως ισχύει για άλλες τάξης καθώς στην Γ΄ λυκείου η μέχρι τώρα διαπίστωση είναι πως θα πρέπει να καλυφθεί το πρόγραμμα που προβλέπεται για τις παγκύπριες εξετάσεις. Το κατά πόσο αυτό θα είναι εφικτό θα διαφανεί το επόμενο διάστημα. Σε ό,τι αφορά πάντως τη Δημοτική και τις άλλες τάξεις της Μέσης, άρχισε ήδη να συζητείται ο τρόπος κάλυψης της ύλης. Στις πλείστες τάξεις αναμένεται να εφαρμοστεί η επανάληψη των όσων διδάχθηκαν οι φοιτητές μέχρι και τον Φεβρουάριο, ενώ σχετικά με την κάλυψη του χαμένου χρόνου υπάρχουν οι εξής εισηγήσεις: 1) Επέκταση της σχολικής χρονιάς, 2) Αύξηση της σχολικής μέρας κατά μία περίοδο και 3) Έμφαση στα κύρια μαθήματα (Νέα Ελληνικά / Μαθηματικά) παίρνοντας ώρες από τα δευτερεύοντα μαθήματα (Θρησκευτικά, Περιβάλλον)

Μπροστά τα ιδιωτικά

Ένα βήμα πιο μπροστά στο θέμα της εξ αποστάσεως διδασκαλίας βρίσκονται πάντως τα ιδιωτικά σχολεία, καθώς από τις πρώτες μέρες έχουν ανακοινώσει πως τα μαθήματα θα παραδίδονται μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Βεβαίως, δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι στα ιδιωτικά σχολεία, πέραν του μικρού αριθμού μαθητών, λόγω και της οικονομικής επιφάνειας των μαθητών, δεν υπάρχουν τα προβλήματα που εντοπίζονται στα δημόσια σχολεία, όπου μαθητές δεν έχουν ηλεκτρονικούς υπολογιστές και σύνδεση με το διαδίκτυο.

Αναγκαίο να επιτύχουμε επιβράδυνση της νόσου

Στέλλα Κυριακίδου: Το rescEU stockpile και οι «πράσινες λωρίδες», τα δύο όπλα των Βρυξελλών στον πόλεμο με την πανδημία

Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΙΟ

Της **ΠΕΝΝΥ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Όλες τις διαστάσεις της κρίσης κορωνοϊού εκθέτει η Επίτροπος Στέλλα Κυριακίδου στην «Κ». Εξηγεί τις τελευταίες δύο σημαντικές αποφάσεις των Βρυξελλών την πρωτοβουλία για τις «πράσινες λωρίδες» και το rescEU stockpile το αποθεματικό δηλαδή που δια μέσου των οποίων τα αγαθά πρώτης ανάγκης θα μπορούν να περνούν απρόσκοπτα.

–Η πανδημία του κορωνοϊού είναι μία πρωτοφανής κρίση για τον 21ο αιώνα. Είναι σε θέση η Ε.Ε. να ανταποκριθεί στις τεράστιες κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες που προκύπτουν από αυτή την επιδημία;

–Τις τελευταίες εβδομάδες όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες περνούν εξαιρετικά δύσκολες στιγμές στην προσπάθεια αντιμετώπισης αυτής της πανδημίας. Ως Επίτροπος Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων έχω σχεδόν καθημερινή επικοινωνία με τους υπουργούς Υγείας των κρατών μελών, ώστε να μπορούμε να ενισχύσουμε τις προσπάθειες αντιμετώπισής της, να γνωρίζω άμεσα τις ανάγκες της κάθε χώρας, για να βοηθούμε στηρίζοντας την κάθε μια ξεχωριστά. Πάντα μέσα από τον συντονισμό όλων, καθώς και την επιστημονική καθοδήγηση.

–Ιδιαίτερα θέλουμε να σας ρωτούσαμε για την Κύπρο κυρία Επίτροπε.

–Με τον υπουργό Υγείας της Κύπρου κ. Κωνσταντίνο Ιωάννου βρίσκομαι σε συνεχή επικοινωνία από την πρώτη στιγμή που ξέσπασε η μεγάλη αυτή κρίση. Όλοι μαζί θα καταφέρουμε να κερδίσουμε αυτή τη μάχη. Η Κύπρος έχει λάβει από την αρχή μέτρα, ιδιαίτερα αυστηρά, πάντοτε σε συνεννόηση με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων- ECDC και τον ΠΟΥ. Πρέπει όλοι μας να αντιληφθούμε την κρισιμότητα των στιγμών, να συμπεριφερθούμε υπεύθυνα, να ακολουθούμε τις οδηγίες πιστά. Οι πολίτες δικαιολογημένα ανησυχούν. Αλλά μόνο με τον αυστηρό περιορισμό μπορούμε να περιορίσουμε την πανδημία. Οι κύπριοι έχουμε αποδείξει ότι και αίσθημα ευθύνης διαθέτουμε και υπομονή ώστε να αντέξουμε, να ανταπεξέλθουμε και να βγούμε νικητές απ' όλες τις δυσκολίες. Με αυτή την ευκαιρία θα ήθελα να ευχαριστήσω με όλη μου την ψυχή το ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό στην Κύπρο για τις υπεράνθρωπες προσπάθειες που καταβάλλει, καθημερινά σε αυτήν τη μάχη.

–Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα λέγατε ότι είναι σημαντικός, στην κρίσιμη αυτή στιγμή;

–Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει λάβει δύσκολες και τολμηρές αποφάσεις τις τελευταίες βδομάδες προκειμένου να αντιμετωπίσει τη ραγδαία εξάπλωσή του ιού COVID-19. Έχουμε ηθική και πολιτική ευθύνη να ηγηθούμε αυτής της τιτάνιας προσπάθειας. Βγήκαμε μπροστά, και στηρίζουμε τα κράτη μέλη μας με όποιο τρόπο μπορούμε. Τα κράτη μέλη στη συντριπτική τους πλειοψηφία έχουν δρομολογήσει δρακόντεια μέτρα κοινωνικής απόστασης, ταξιδιωτικές οδηγίες, περιορισμούς ή απαγορεύσεις στα σύνορα, με μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Γνωρίζω ότι τα μέτρα που έχουν ληφθεί έχουν αλλάξει ριζικά τη ζωή και την καθημερινότητά μας, όμως, είναι αναγκαία για να επιτύχουμε την επιβράδυνση της νόσου. Σε αυτές

Εχουμε προχωρήσει επειγόντως σε κοινές διαδικασίες αναζήτησης προσφορών για να εξασφαλίσουμε προστατευτικό εξοπλισμό, τεστ ανιχνεύσεως του ιού, καθώς και νοσοκομειακών αναπνευστήρων, δηλώνει η Επίτροπος Υγείας της Ε.Ε. Στέλλα Κυριακίδου στη συνέντευξη της στην «Κ».

τις έκτακτες συνθήκες είναι σημαντικό η Ε.Ε. και τα κράτη μέλη να εργαστούν από κοινού ως μια ενιαία και συμπαγής ομάδα. Δεν υπάρχει άλλη επιλογή, ενώπιόν μας αυτή τη στιγμή, από του να ανταποκριθούμε, ενωμένοι, στις ανάγκες που συνεχώς προκύπτουν και θα προκύψουν.

– «Τρέχουν» όλες οι χώρες της Ε.Ε. με την ίδια ταχύτητα στο θέμα της αντιμετώπισης της πανδημίας, και εάν όχι πως αντιμετωπίζει η Ε.Ε. τις αποκλίσεις;

–Οι αποφάσεις ενός κράτους μέλους έχουν σημαντικές επιπτώσεις και στα γειτονικά κράτη. Έχω από την αρχή τονίσει στα κράτη μέλη τη σημασία του μεταξύ τους συντονισμού, ώστε να είναι πιο αποτελεσματικά τα μέτρα –γι' αυτό έχω σχεδόν καθημερινές τηλεδιασκέψεις με όλους τους υπουργούς Υγείας. Αντιμετωπίζουμε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο και πρωτοφανές πρόβλημα δημόσιας υγείας στην Ευρωπαϊκή επικράτεια. Τα δραστικά και άμεσα μέτρα, επιβάλλονται για να μπορέσουμε να αντιστρέψουμε αυτή την πρωτοφανή κατάσταση το συντομότερο δυνατό.

–Ποιες προβλέψεις υπάρχουν στον τομέα της αλληλοβοήθειας μεταξύ των κρατών μελών σε ό,τι αφορά την τεχνογνωσία και κυρίως το ιατρικό υλικό;

–Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι να διασφαλίζει ότι οι ανάγκες των κρατών μελών μπορούν να ικανοποιηθούν, μέσω συνεχόμενης και αδιάλειπτης συνεργασίας και συντονισμού. Έχουμε προχωρήσει επειγόντως σε κοινές διαδικασίες αναζήτησης προσφορών για να εξασφαλίσουμε προστατευτικό εξοπλισμό, τεστ ανιχνεύσεως του ιού, καθώς και νοσοκομειακών αναπνευστήρων. Είναι απαραίτητο να διατηρηθεί η απρόσκοπτη ενίσχυση του ιατρικού τομέα, με τον απαραίτητο ιατρικό εξοπλισμό, καθώς και με φάρμακα.

–Η μία χώρα μετά την άλλη λαμβάνουν αυστηρά μέτρα περιορισμού των συναθροίσεων. Ποια περιθώρια υπάρχουν για επιπλέον μέτρα και πιο είναι το χειρότερο σενάριο;

–Γνωρίζω πόσο δύσκολα είναι αυτά τα μέτρα για την καθημερινότητα του κάθε Ευρωπαίου πολίτη. Επιβάλλουμε αυστηρά μέτρα για να συγκρατήσουμε την εξάπλωση του ιού ακριβώς για να αποφύγουμε τα χειρότερα σενάρια. Γι' αυτό και πρέπει όλοι να κατανοήσουμε τη σημασία και τη σοβαρότητα της σημασίας στο να περιορίσουμε στο ελάχιστο τις μετακινήσεις ή τις συναθροίσεις μας. Οι εσωτερικοί συνοριακοί έλεγχοι έχουν δημιουργήσει καθυστερήσεις μπλοκάροντας σε ορισμένες περιπτώσεις τις μεταφορές σημαντικών αγαθών, όπως φαρμάκων, ιατρικών συσκευών ή φαγητού. Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν έχει ξεκάθαρα θέσει το θέμα ως προτεραιότητα. Γι' αυτό και ανακοινώσαμε την πρωτοβουλία για τις «πράσινες λωρίδες» διά μέσου των οποίων τα αγαθά πρώτης ανάγκης θα μπορούν να περνούν απρόσκοπτα.

–Μόλις πρόσφατα έχετε ανακοινώσει τη σύσταση ομάδας εμπειρογνωμόνων οι οποίοι σε ποια κατεύθυνση θα κινηθούν;

–Πρόεδρος της Επιτροπής, είναι η πρόεδρος Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και εγώ, εκ της θέσεώς μου ως Επίτροπος για την Υγεία και Ασφάλεια τροφίμων συμπρόεδρος. Η ομάδα αυτή αποτελούμενη από επιδημιολόγους και ιολόγους θα έχει στόχο να διατυπώσει τις κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες βασιζόμενες σε επιστημονικά δεδομένα, θα αφορούν τη διαχείριση επιδημικών κρίσεων. Αυτή η ομάδα ετοιμάζει συστάσεις στα κράτη μέλη τα οποία αποφασίζουν πώς τις εφαρμόζουν και προσαρμόζουν στο εθνικό επίπεδο. Θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικό σε αυτή την κρίσιμη περίοδο να παραμείνουμε συντονισμένοι σε επίπεδο Ε.Ε. και να ακολουθούμε τις συμβουλές των ειδικών στη λήψη των αποφάσεών μας. Μαζί με τους επαγγελματίες της δημόσιας υγείας και τους ιατρούς, στην πρώτη γραμμή αναχαίτισης του COVID-19 βρίσκονται παράλληλα και επιδημιολόγοι και ιολόγοι.

–Σήμερα η Ευρώπη βρίσκεται στη δίνη της πανδημίας. Κάτω από ποιες συνθήκες θα κρίνει η Ε.Ε. τη λήξη συναγερμού;

–Στη βάση της επιδημιολογικής εξέλιξης της πανδημίας, και της επιστημονικής ανάλυσης των δεδομένων ενώπιόν μας. Από την αρχή της κρίσης με αυτό τον τρόπο ενεργούμε, και με αυτό θα συνεχίσουμε. Εύχομαι να πετύχουμε τη λήξη του συναγερμού το συντομότερο δυνατό.

–Το rescEU stockpile, που έχετε μόλις εξαγγείλει τι θα προσθέσει στον αγώνα που γίνεται;

–Το rescEU stockpile το αποθεματικό δηλαδή που δημιουργούμε, θα ενισχύει τα κράτη μέλη άμεσα με όλα τα σχετικά εφόδια που είναι απαραίτητα για την καταπολέμηση του κορωναϊού. Θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, ιατρικό εξοπλισμό εντατικής θεραπείας, όπως αναπνευστήρες, ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό, επαναχρησιμοποιούμενες μάσκες, εμβόλια και φάρμακα, καθώς και εργαστηριακές προμήθειες. Ο αρχικός προϋπολογισμός της Ε.Ε. για το απόθεμα ανέρχεται στα 50 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 40 εκατ. ευρώ υπόκεινται στην έγκριση των αρμόδιων, για τον προϋπολογισμό, αρχών. Βοηθώντας ο ένας τον άλλον είναι ο μόνος δρόμος προς τα εμπρός. Και μαζί θα πετύχουμε, τελικά, την αντιμετώπιση αυτής της κρίσης.

Κυβερνητικά τηλέφωνα ενημέρωσης για τον κορωνοϊό

Υπουργείο Υγείας

Οδηγίες για πολίτες που παρουσιάζουν συμπτωματολογία λοίμωξης του αναπνευστικού (βήχας, πυρετός, δύσπνοια) και έχουν ταξιδέψει τις προηγούμενες 14 μέρες σε χώρα με ενεργή επιδημία κορωνοϊού ή έχουν έρθει σε επαφή με επιβεβαιωμένο κρούσμα του ιού, επί 24ώρου βάσεως — **1420**

Πληροφορίες γενικής φύσεως για τον κορωνοϊό, επί 24ώρου βάσεως — **1450**

Πληροφορίες γενικής φύσεως σχετικά με τον κορωναϊό, από τις 08:00 - 20:00 — **1412**

Υπουργείο Εξωτερικών

Εθνικό Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων για Κύπριους πολίτες που βρίσκονται στο εξωτερικό, επί 24ώρου βάσεως — **(+357) 22801000**

Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Πληροφορίες για τα έκτακτα μέτρα του Υπουργείου, Δευτέρα - Παρασκευή από 08:00 - 18:00 — **1433**

Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας

Επίδομα €750 για κάλυψη εξόδων φοιτητών που βρίσκονται στο εξωτερικό και δεν θα επιστρέψουν στην Κύπρο για την περίοδο των διακοπών του Πάσχα. Η ηλεκτρονική πλατφόρμα για την υποβολή των αιτήσεων θα παραμείνει ανοικτή μέχρι τις 14:00 της Τετάρτης 22 Απριλίου 2020, Δευτέρα - Παρασκευή από 08:00 - 13:00 — **22804002, 22804050, 22804053, 22804055**

Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης, Δευτέρα - Παρασκευή από 08:00 - 13:00 — **22800713, 22800800**

Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής, Δευτέρα - Παρασκευή από 08:00 - 13:00 — **22809577, 22800635**

Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Δευτέρα - Παρασκευή από 08:00 - 13:00 — **22800651, 22800652**

Πληροφορίες και ανακοινώσεις για τον κορωνοϊό υπάρχουν επίσης διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών **www.pio.gov.cy/coronavirus**

Κυπριακή Δημοκρατία — Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Η ανοσία στην ανοησία πιο επικίνδυνη από τον κορωνοϊό

Ο καλός καπετάνιος

Από τότε που εντοπίστηκαν τα πρώτα επιβεβαιωμένα κρούσματα, η κυβέρνηση κατά διαστήματα εμφανίζεται σε κατάσταση παραζάλης, τόσο στην επικοινωνιακή διαχείριση όσο και τα μέτρα για τον κορωνοϊό. Αρχικά οι πολίτες αποδείχθηκαν πιο προχωρημένοι, αναγκάζοντας την κυβέρνηση να αλλάξει πλεύση μέσα σε 24 ώρες. Το ίδιο συνέβη και στο επόμενο πακέτο μέτρων, την προπερασμένη Παρασκευή. Το διάγγελμα του προέδρου της Δημοκρατίας διέψευσε όσους πόνταραν πως ο Νίκος Αναστασιάδης θα έβαζε το μαχαίρι βαθιά. Πρόσωπα κοντά στον κύκλο λήψης μέτρων, υποστηρίζουν πως οι πιέσεις που ασκήθηκαν έπιασαν τόπο και το Lockdown, τότε, αναβλήθηκε προσωρινά. Επίσης εκεί στο Προεδρικό πρέπει να αντιληφθούν πως δεν μπορούν να φωνάζουν τους δημοσιογράφους για ενημέρωση, άλλα να τους λένε και να τους ζητούν και άλλα να κάνουν την επομένη.

Τα κουτσομπολιά

Τα μέτρα κατά του κορωνοϊού ανακοινώνονται και δεν προαναγγέλλονται με διαρροές και υπονοούμενα. Το σενάριο να κηρυχθεί η Κύπρος σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης δεν είναι στη σφαίρα του εξωπραγματικού. Όμως, όταν αφήνεται να σέρνεται ένα τέτοιο σενάριο, από κυβερνητικά χείλη, μάλιστα, τότε δικαιολογημένα εξελίσσεται σε μείζον θέμα από τα ΜΜΕ. Η Κύπρος βρίσκεται σε κατ' οίκον περιορισμό με ή χωρίς έκτακτα μέτρα. Η περίοδος προσαρμογής κ. κυβερνητικέ εκπρόσωπε παρήλθε. Εάν η κυβέρνηση έχει αποφασίσει επιπρόσθετα μέτρα, βγαίνει και τα ανακοινώνει. Το τι έχει κατά νου ή τι σχεδιάζονται στη βάση σεναρίων, πρέπει να γνωρίζετε πως αποτελούν τροφή για δημόσιο κουτσομπολιό.

Σε «φουρτούνα»

Ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου θα πρέπει να ξεκαθαρίσει εάν ο ιδιωτικός τομέας υγείας είναι πρόθυμος ή απρόθυμος να βάλει πλάτη στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού. Καλές οι εκκλήσεις, καλά και τα διατάγματα, αλλά να υπάρχει λόγος. Οι «κακές» γλώσσες λένε ότι η ιδιωτική ιατρική ουδέποτε αρνήθηκε ή έδειξε σημάδια απροθυμίας να συμβάλει στις προσπάθειες αντιμετώπισης του κορωνοϊού στην Κύπρο. Αν υπάρχουν περιπτώσεις που το κράτος ζήτησε βοήθεια και ιδιώτες την αρνήθηκαν, ο υπουργός Υγείας οφείλει να τις δημοσιοποιήσει. Ουδείς αμφισβήτησε το βαρύ φορτίο που φέρει ο τομέας της δημόσιας υγείας, αλλά μισόλογα σε περιόδους κρίσεων δεν χωρούν. Αυτοί που αρνήθηκαν υπηρεσίες ήταν κάποιοι ιδιώτες γιατροί που έχουν ενταχθεί στο ΓεΣΥ και λαμβάνουν μηνιαίως ένα παχυλό τσέκι από τον ΟΑΥ.

Πρότυπο ηγέτη που δεν λαϊκίζει, ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον. Δεν μάσησε τα λόγια του, απευθυνόμενος στην αγέλη του. Όσοι γλυτώσουν από τον κορωνοϊό θα τους πετάξουν στον Καιάδα. Ο κυνισμός με φερετζέ την «ειλικρίνεια». Κατά τ' άλλα ήθελε να γλυτώσει τους Βρετανούς από την κακή Ε.Ε.

Προκαθήμενος

Ο αρχιεπίσκοπος Κύπρου μπορεί να ελέγχεται, κατά καιρούς για το περιεχόμενο των δημόσιων παρεμβάσεών του, στο θέμα της κρίσης του κορωνοϊού απέδειξε ότι είναι ηγέτης. Δεν μάσησε τα λόγια του και κυρίως απέδειξε πως δεν χαϊδεύει αφτιά. Ο μακαριότατος δεν έβαλε στη ζυγαριά την προστασία της δημόσιας υγείας με θεολογικά ζητήματα, ούτε έριξε λάδι στα θρησκευτικά συναισθήματα των πιστών, με διλήμματα και χαρακτηρισμούς. Υπεύθυνη στάση ηγέτη που φέρει το βάρος να δείξει τον δρόμο σε όσους τον ακολουθούν. Απορία. Ο αρχιεπίσκοπος είναι λιγότερο ορθόδοξος χριστιανός από τον Μόρφου Νεόφυτου, τον Άγιο Λεμεσού και άλλους ιεράρχες που πιστεύουν πως οι εκκλησίες είναι χώροι ανοσίας στον κορωνοϊό; Στην Αραδίππου πάντως ο ιός δεν έκανε διακρίσεις. Μπήκε λουκέτο σε εκκλησία επειδή μολύνθηκε ένας από τους ψάλτες.

Ο Άγιος Μόρφου

Ο Μητροπολίτης Μόρφου Νεόφυτος, με τον λόγο και τη στάση του συνεχίζει να απασχολεί αρνητικά, εντείνοντας τα ερωτηματικά για όσους τον γνωρίζουν. Απ' αλλού αναμένονταν αντιδράσεις, στο αρχιεπισκοπικό κάλεσμα για περιορισμό του εκκλησιασμού, σε καιρούς κορωνοϊού και απ' αλλού εμφανίσθηκαν. Θεολογικά ο Μόρφου Νεόφυτος έπραξε αυτό που επιτάσσουν οι κανόνες. Αυτό για το οποίο «ελέγχεται» ο ιεράρχης είναι γιατί επιμένει να αγνοεί την πραγματικότητα και τις δικαιολογημένες ανησυχίες που προκαλεί η παρούσα κατάσταση με την πανδημία.

Ο Λεμεσού

Με εξαίρεση τον αρχιεπίσκοπο, την πιο ξεκάθαρη στάση πήρε ο μητροπολίτης Αμμοχώστου Βασίλειος, ο οποίος χωρίς να μασά τα λόγια του κάλεσε τους πιστούς να προστατεύσουν τους εαυτούς τους και όσους αγαπούν. Τα περισσότερα μέλη της Συνόδου, στην ουσία, πειθάρχησαν με τις αρχιεπισκοπικές συστάσεις, στα μουλωχτά. Υπάρχει και η περίπτωση του Άγιου Λεμεσού, ο οποίος δημόσια εμφανιζόταν να κατανοεί τις ανησυχίες και παρασκηνιακά τι έλεγε σε πιστούς για τον κορωνοϊό; «Αφού μια μέρα θα πεθάνουμε που θα πεθάνουμε ας πεθάνουμε τουλάχιστον τίμιοι με τον εαυτό μας και ενώπιον του θεού ευάρεστοι.». Προς δόξα, φανατικός οπαδός του Βρετανού πρωθυπουργού.

Οι εγκλωβισμένοι

Σωστή η κίνηση της κυβέρνησης να πάρει πάνω της τον επαναπατρισμό όσων έχουν «εγκλωβιστεί» εκτός Κύπρου με ναυλωμένες πτήσεις. Υπάρχουν, όμως, και ιδιάζουσες περιπτώσεις που αυξάνουν τον βαθμό δυσκολίας, στις προσπάθειες που καταβάλλονται. Μια τέτοια περίπτωση είναι Κύπρια, που εγκλωβίστηκε στην Κίνα, επειδή η αεροπορική εταιρεία με την οποία θα ταξίδευε δεν δέχθηκε το έγγραφο ιατρικής βεβαίωσης, της πρεσβείας της Κύπρου στο Πεκίνο με το οποίο είχε εφοδιαστεί. Το Υπουργείο Εξωτερικών θα πρέπει να δει και τέτοιες περιπτώσεις πώς θα τις διαχειριστεί. Πάντως, για την περίπτωση της Κύπριας στο Πεκίνο τα στοιχεία που έχει η «Κ» είναι στη διάθεση των αρχών.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ

Στο πρόσωπο του ανώνυμου ιατρού, νοσηλευτή, όλων εκείνων που δίνουν την καθημερινή μάχη κατά του κορωνοϊού, σε όλους αυτούς ένα ζεστό και τεράστιο ευχαριστώ απ' όλους εμάς που θα πρέπει με τη συμπεριφορά μας να αποδείξουμε πως ο αγώνας αυτών των ανθρώπων δεν θα πάει χαμένος.

Κυβέρνηση πραγματιστών

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Αν σας καλημερίσω κυριακάτικα, λέγοντας ότι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα πολιτικά κείμενα, που μπορεί να διαβάσει κάποιος για την παρούσα συγκυρία, είναι η πρόσφατη έκθεση του διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδος για το 2019 και τις προοπτικές του 2020, θα πείτε ότι είμαι πειραγμένος. Αλλά ποιος από εμάς δεν είναι με αυτή την πρωτόγνωρη κατάσταση; Ας μην παρασύρομαι όμως από τα ψυχολογικά, γιατί το θέμα μου είναι τα πολιτικά· και τον χάρτη του τοπίου, επάνω στο οποίο θα εξελιχθεί η πολιτική ζωή κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, τον βρίσκουμε στις 15 σελίδες αυτής έκθεσης. (Υπό την προϋπόθεση πάντα ότι δεν θα συμβεί κάτι άλλο εξωγενές και αναπάντεχο, π.χ., ένας μετεωρίτης...)

Η έκθεση εξετάζει όλα τα σενάρια για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας στην εποχή του κορωνοϊού, τοποθετημένα μέσα στην εικόνα του παγκόσμιου χάρτη των οικονομικών εξελίξεων. Αναγνωρίζει, ασφαλώς, ότι «η αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού και γενικότερα η προστασία της δημόσιας υγείας, μαζί με την αντιμετώπιση της προσφυγικής-μεταναστευτικής κρίσης, είναι σήμερα προτεραιότητες οι οποίες κινητοποιούν τις δυνάμεις του έθνους». Με όλες τις προσαρμογές, δημοσιονομικές και άλλες, που συνεπάγεται αυτή η αναγνώριση.

«Αυτό όμως», συνεχίζει η έκθεση, «δεν σημαίνει ότι παρεμβάσεις που παράγουν μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα πρέπει τώρα να αγνοηθούν», και στην προτροπή αυτή εντοπίζω την κεντρική ιδέα του κειμένου. Διότι η παρούσα κρίση με τον κορωνοϊό θα περάσει. Μην αμφιβάλλετε ότι η επιστήμη στο τέλος θα θριαμβεύσει – ει μη τι άλλο, ωθούμενη και από το κίνητρο του οικονομικού κέρδους.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Οταν θα έχει εξομαλυνθεί η κατάσταση και η πανδημία θα είναι παρελθόν, η οικονομία μας θα πρέπει να μην έχει συρρικνωθεί σε σημείο ώστε να έχουμε χάσει τη δεκαετία που ματώσαμε και να μην έχουμε βρεθεί ξανά στην αφετηρία. Πολύ απλά, αυτός πρέπει να είναι ο πολιτικός στόχος για την κυβέρνηση της χώρας. Πρέπει, δηλαδή, να αντιμετωπίζει επαρκώς τα πλήγματα στην οικονομία και στην κοινωνία από την παγκόσμια υγειονομική κρίση, ενώ συγχρόνως θα μεριμνά για να είναι έτοιμη η οικονομία να εκμεταλλευθεί την ισχυρή ανάκαμψη της ανάπτυξης, όταν η πανδημία θα έχει περάσει.

Τα μέσα που υποδεικνύει η έκθεση του διοικητή της ΤτΕ για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η προσήλωση στις πολιτικές που αντιμετωπίζουν τις διαχρονικές και διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας. Συγκεκριμένα, «η μείωση των μη εξυπηρετούμενων (κόκκινων) δανείων και η ολοκλήρωση του μεταρρυθμιστικού προγράμματος με κατεύθυνση τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για το επιχειρείν». Αυτός ο διττός στόχος σημαίνει, κατά τη γνώμη μου, ότι χρειάζεται πραγματισμός στην ηγεσία της χώρας και όχι ιδεοληψίες.

«Πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος»· και δίλημμα μεταξύ ζωής και ελευθερίας δεν μπορεί να υπάρξει, αφού η πρώτη είναι προϋπόθεσης της δεύτερης – σωστά; Υπ' αυτή την έννοια, είναι περιττό να συζητούμε με ιδεολογικούς όρους για φιλελεύθερες και σοσιαλιστικές αντιλήψεις που δήθεν συγκρούονται. Το ζητούμενο είναι ο πραγματισμός, που μπορεί να σταθμίζει τις δράσεις και τις πολιτικές για τη σωτηρία ανθρώπινων ζωών τώρα, με τη μακροπρόθεσμη επίδραση που θα έχουν αυτές στην ποιότητα και στην ποσότητα της ζωής που σώζεται.

Αν έτσι έχουν τα πράγματα, λοιπόν, αισθάνομαι τυχερός μέσα στην ατυχία μου, που έχουμε κυβέρνηση πραγματιστών υπό τον Κυριάκο Μητσοτάκη. Πάρτε το απλό παράδειγμα της ενίσχυσης του συστήματος δημόσιας υγείας, που ασφαλώς πρέπει να είναι και είναι προτεραιότητα. Ο ΣΥΡΙΖΑ προτείνει την ένταξη όλων των υπαλλήλων του συστήματος γενικώς στα βαρέα και ανθυγιεινά. Το ΚΚΕ, από την πλευρά του, βλέπει την ευκαιρία να ζητήσει επίταξη όλων των ιδιωτικών κλινικών και νοσοκομείων. Για τους πρώτους, η κρίση είναι μια ευκαιρία για να ανοίξουμε τον δρόμο προς τον σοσιαλισμό του λεφτόδεντρου. Για τους δεύτερους, μια ευκαιρία για μαζικές κρατικοποιήσεις.

Η κυβέρνηση, ωστόσο, κάνει κάτι διαφορετικό: προσφέρει έκτακτο bonus στους εργαζομένους στο σύστημα, καθώς έκτακτη είναι και η κρίση, ενώ την ίδια ώρα επιτάσσει όσα ιδιωτικά νοσοκομεία κρίνουν οι ειδικοί ότι είναι απαραίτητο, σύμφωνα με την πιο αυστηρή αποτίμηση της πραγματικότητας. Αυτό εννοώ κυβέρνηση πραγματιστών και το αντιπαραβάλλω με την επικίνδυνη ιδεοληψία, που προτάσσει τις θεωρίες και την πίστη στις ιδέες. Γι' αυτό και λέω ευτυχώς που έχουμε αυτή την κυβέρνηση. Δεν είναι τέλειοι, φαντασθείτε όμως, σήμερα, με πανδημία και οργανωμένες επιθέσεις στα σύνορα, να είχαμε στα πράγματα εκείνους τους χαμένους.

«Η πανδημία του κορωνοϊού», καταλήγει η έκθεση του διοικητή της ΤτΕ, «θέτει στις κοινωνίες, στους πολίτες, στους θεσμούς και στις πολιτικές ηγεσίες σημαντικές προκλήσεις και διλήμματα. Αξίες και αρετές όπως ευθύνη, αλληλεγγύη, συνεργασία, ορθολογισμός, συλλογικότητα, συντονισμός, αξιοποίηση και εφαρμογή της επιστημονικής γνώσης, καθώς και υπεύθυνη και ικανή ηγεσία, αποκτούν καίρια σημασία για την επιτυχή διαχείριση της πανδημίας». Οπως το λέει!

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Δεν αρκεί το «μένουμε σπίτι»

Βλέπω τη φωτογραφία με το κομβόι στρατιωτικών οχημάτων που διασχίζουν τους δρόμους της πόλης Μπέργκαμο. Μεταφέρουν δεκάδες νεκρούς από την επιδημία για να θαφτούν στις γειτονικές πόλεις. Το νεκροταφείο του Μπέργκαμο δεν χωράει άλλους. Και ύστερα πιο κάτω βλέπω το βίντεο μιας γιαγιάς, κάπου στην Ισπανία που είχε τα γενέθλιά της, έκλεινε τα ογδόντα της χρόνια. Οι γείτονες της άφησαν μια τούρτα στην εξώπορτα και μόλις βγήκε να την πάρει άρχισαν να της τραγουδάνε από τα διπλανά μπαλκόνια το «Χρόνια πολλά».

Πιο κάτω μια άλλη ανάρτηση, τη διαβάζω, γράφει πως τα θύματα της επιδημίας πεθαίνουν μόνα, χωρίς καν να μπορούν να αποχαιρετήσουν τους δικούς τους παρά μόνο μέσω skype, τις πλείστες ωστόσο φορές χωρίς καν αυτή την επιλογή. Και ύστερα άλλες αναρτήσεις, ένα σωρό φωτογραφίες από ερημωμένες πλατείες της Ευρώπης που κάποτε αγωνιούσα να επισκεφθώ, τώρα τρομαχτικά άδειες, νεκρές. Και πιο δίπλα ένα σωρό αριθμοί που αντιστοιχούν σε κρούσματα, και αυτά αντιστοιχούν σε ανθρώπους, οι οποίοι, όπως και εγώ, όπως και ο καθένας μας, δεν μπορούσαν καν να το φανταστούν ότι αυτή η άνοιξη θα τους έφερνε αντιμέτωπους με ό,τι αδυνατεί ο ανθρώπινος νους να συλλάβει και να κατανοήσει. Γιατί αυτή είναι η αλήθεια. Πως ό,τι συμβαίνει σήμερα εδώ και σε ολόκληρο τον πλανήτη είναι πέρα από τα όρια της λογικής μας. Πέρα από την ικανότητά μας να το κατανοήσουμε και να το διαχειριστούμε μέσα μας προκειμένου να το τοποθετήσουμε κάπου παρήγορα, από όπου να αντλήσουμε μια δύναμη.

Ο πλανήτης αναποδογυρίζεται, παντού φόβος, πανικός και ένα σωρό μέτρα, ένα σωρό νεκροί, εκατομμύρια απομονωμένοι, εκατομμύρια κόσμος, ριγμένος βίαια σε μια καθημερινότητα άλλη από κείνη που μέχρι χθες ζούσε, που του είναι τόσο άγνωστη όσο και το ίδιο το μυστήριο της ζωής. Οι χώρες κλείνουν τα σύνορά τους, οι άνθρωποι κλείνονται στα σπίτια τους, ο ένας σε απόσταση ενός μέτρου από τον άλλο, οι αγκαλιές είναι απειλή, το ίδιο και τα φιλιά, τα χέρια φοβούνται την αφή, τίποτα να μην αγγίζεις, κανένας κανένα, ούτε καν για ένα τελευταίο αντίο. Και την ίδια ώρα, όσο αυτές οι τρομαχτικές εικόνες αποτελούν την πραγματικότητα τόσων ανθρώπων, σε όλο τον πλανήτη, πόσο οξύμωρο μοιάζει και πόσο ακατανόητα παράδοξο η φύση να συνεχίζει τον κύκλο της και να μυρίζει τόσο έντονα ζωή.

Ο ήλιος εξακολουθεί να βάφει τον ουρανό με τα ίδια εκείνα μαγικά χρώματα. Και η θάλασσα πηγαινοέρχεται αμέριμνη, διατηρώντας τους πολύχρωμους βυθούς της. Και τα άλλοτε βρωμερά κανάλια της Βενετίας γεμίζουν από δελφίνια και πάπιες και κύκνους. Και εδώ πιο έξω από τις πόλεις μας οι πεταλούδες ρουφούν τις μαργαρίτες και οι αμυγδαλιές επιμένουν να παριστάνουν τις νυφούλες και το φεγγάρι ξεπροβάλλει στο ίδιο ακριβώς σημείο αποφασισμένο να κάνει την ίδια νυχτερινή του διαδρομή. Και εμείς σ' αυτό τον κύκλο της ζωής μοιάζουμε οι πιο αδύναμοι, οι πιο πττημένοι, οι πιο ανυπεράσπιστοι. Ανήμποροι να παραδεχτούμε πώς ίσως γι' αυτό που συμβαίνει σήμερα να φέρουμε εμείς την ευθύνη, αφού ενδεχομένως αφεθήκαμε να ζούμε ξεκομμένοι χιλιάδες μέτρα μακριά από την ίδια τη ζωή…

Και πραγματικά δεν ξέρω, όπως και κανένας από μας, κατά πόσο αυτή η δυστοπία που ζούμε συμβαίνει για να μας υποδείξει κάτι πέρα από αυτό που τώρα ο φόβος και πανικός δεν μας επιτρέπουν να το ανακαλύψουμε: Πώς για να τελειώσει μια και καλή αυτή η πανδημία ίσως δεν αρκούν τα μέτρα προφύλαξης και επιβίωσης. Πως ίσως χρειάζεται κάτι περισσότερο από το «μένουμε σπίτι». Χρειάζεται το «μένουμε σπίτι και σκεφτόμαστε». Μήπως και έτσι συνειδητοποιήσουμε ότι για να ισχύσει αυτό που καθημερινά μου λέει και η μάνα μου στο τηλέφωνο, ότι ο Θεός, ή όπως θέλει να ονομάζει κανείς το μυστήριο του σύμπαντος, είναι μεγάλος, οφείλουμε πρώτα να κατανοήσουμε πόσο μικροί είμαστε εμείς.

elenixenou11@gmail.com

EPA/ENRIC FONTCUBERTA

Μέλη της ειδικής στρατιωτικής μονάδας έκτακτης ανάγκης του ισπανικού στρατού απολυμαίνουν αίθουσα του αεροδρομίου της Βαρκελώνης.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Η πανδημία του λαϊκισμού και του τρόμου

Λένε πως ο κάθε λαός έχει τον ηγέτη που του αξίζει. Μία κρίση κρίνει το ανάστημα των ηγετών για τις αποφάσεις τους, όμως τις επιπτώσεις αυτών των αποφάσεων θα κληθεί να τις αντιμετωπίσει πρώτα και κύρια ο λαός που τους εξέλεξε.

Έτσι και στη σημερινή πανδημία, όλοι αυτοί οι ηγέτες των εύηχων συνθημάτων, και με την απλοϊκή τους σκέψη κατέδειξαν πως όχι μόνο δεν μπορούν να σώσουν τον λαό τους, όταν αυτός βρεθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, αλλά και ότι με την αμέλειά τους μπορεί να τον συμπαρασύρουν στο απόλυτο χάος.

Ενδεικτική περίπτωση η Βρετανία. Την ώρα δηλαδή που ο Μπόρις Τζόνσον, καλούσε τον βρετανικό λαό να αποχαιρετήσει δικούς του ανθρώπους, εφαρμόζοντας τη θεωρία της «ανοσίας της αγέλης», οι πολίτες έτρεχαν πανικόβλητοι στα σουπερ μάρκετ, αδειάζοντας τα ράφια. Αντιλαμβανόμενοι έστω και εκ των υστέρων, πως ο πρωθυπουργός που εξέλεξαν λίγους μήνες πριν δεν είναι σε θέση ούτε να τους σώσει ούτε να τους μεταδώσει το αίσθημα της ασφάλειας. Σήμερα ο ίδιος τρέχει να προλάβει τις εξελίξεις. Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο και στην Ιταλία. Η επικράτηση των λαϊκιστών των Πέντε Αστέρων που μάγευαν τα πλήθη με συνθήματα εθνικής υπεροχής και διασπείροντας το μίσος για τους ξένους, φάνηκαν εντελώς απροετοίμαστοι και ανίκανοι. Και βύθισε στο πένθος και το χάος μία ολόκληρη χώρα.

Όμως και στις ΗΠΑ, ο κορωνοϊός τείνει να μετατραπεί στο μεγαλύτερο πρόβλημα κατά την προεκλογική εκστρατεία του Ντόναλντ Τραμπ. Ο Αμερικανός πρόεδρος, χλεύασε και υποτίμησε τον κίνδυνο της εξάπλωσης του ιού, με αποτέλεσμα σήμερα να μετρά και θύματα αλλά και μία τεράστια ζημιά στην αμερικανική οικονομία.

Ευχάριστοι οι ηθοποιοί, καλό το θέαμα που προσφέρουν, αλλά για να ψυχαγωγούμαστε. Όχι για να διαχειρίζονται και τις ζωές μας. Οι κρίσεις απαιτούν πρόσωπα που θα αρθούν στο ύψος των περιστάσεων και εκεί θα φανεί το ανάστημά τους. Πρόσωπα, όμως, που θα δείξουν αποφασιστικότητα και θα μεταδώσουν την ψυχραιμία, όταν οι πολίτες του πανικοβάλλονται.

Δεν ξέρουμε πόσο θα κρατήσει αυτή η κρίση. Η κυβέρνηση πήρε τελικώς αρκετά μέτρα, σε αντίθεση με χώρες που θαυμάζαμε για την οργάνωσή τους. Επειδή όμως είμαστε ακόμα στην αρχή της κρίσης οφείλουμε να πούμε και τα κακά για διόρθωση αλλά και για να μην ξεφύγει η κρίση. Είδαμε πολλά τις τελευταίες μέρες και επιλέξαμε να σιωπήσουμε. Τα μισά οδοφράγματα που έκλειναν ως μέτρο πρόληψης, αλλά το καρναβάλι συνέχιζε ακάθεκτο, την αναποφασιστικότητα στη λήψη μέτρων από την κυβέρνηση, που το βράδυ της Παρασκευής ανακοίνωνε συγκεκριμένα μέτρα και λίγες ώρες αργότερα έσπευδε να αναδιπλωθεί. Είδαμε και τον υπουργό Συγκοινωνιών πρώτο να υποκύπτει στις πιέσεις όσων φώναζαν έξω από τα αεροδρόμια, ακυρώνοντας το διάταγμα της κυβέρνησής του και την επομένη να τους πουλά ντανλίκια ότι κανείς δεν θα επιβιβαστεί χωρίς ιατρικό πιστοποιητικό.

Θα παραβλέπαμε και όσα ακολούθησαν αν δεν έκαναν ζημιά. Τον υπουργό Υγείας δηλαδή να ενημερώνει τους δημοσιογράφους ότι το 60% του πληθυσμού θα νοσήσει από τον κορωνοϊό και λίγες ώρες αργότερα ο εμπειρογνώμονας που ο ίδιος όριζε ως υπεύθυνος επικοινωνίας να το χαρακτηρίζει fake news. Στην κρίση αυτή δεν χρησιμοποιείς άγαρμπα τα ΜΜΕ, αλλά τα καλείς να είναι έντιμος συνοδοιπόρος σου. Οτιδήποτε άλλο μόνο πανικό προκαλεί σε μία κοινωνία, της οποίας το σύστημα υγείας, κάθε άλλο από πανικόβλητους πολίτες σηκώνει.

Και την τάση πανικού εντείνουν ρεπορτάζ που μιλούν για πλήρη απαγόρευση της κυκλοφορίας με ευκολία χωρίς να ελέγχουμε διπλά και τριπλά τις πηγές μας. Το να το αφήνει όμως ως ανοικτό σενάριο κάτι τέτοιο ο κυβερνητικός εκπρόσωπος για μία ολόκληρη μέρα και αφότου προκληθεί χάος στις υπεραγορές να το διαψεύδει, κουνώντας το χέρι στα ανεύθυνα ΜΜΕ, τότε δεν είναι ούτε δείγμα σοβαρότητας.

Γιατί αν δεν είμαστε σοβαροί σε μία τόσο μεγάλη κρίση, και τα ΜΜΕ και η ίδια Πολιτεία, από τον οποίο οι πολίτες απαιτούν σωστή ενημέρωση και καθοδήγηση, τότε πώς μπορούμε να πείσουμε τον πολίτη να πειθαρχήσει; Γιατί να περιμένουμε κάτι καλύτερο από τις ντροπιαστικές σκηνές των φοιτητών στο αεροπλάνο; Γιατί να δυσφορούμε που απαιτούσαν ειδική διατροφή στον χώρο της καραντίνας; Και γιατί να αναμένουμε περισσότερη σοβαρότητα από τους γονείς που κλαίνε έξω από τα αεροδρόμια;

economidoum@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του **ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ**

Η ύβρις της ανάκαμψης

Η ύβρις στην αρχαία ελληνική γραμματεία αφορούσε εκείνες τις ανθρώπινες συμπεριφορές που αψηφούσαν το μέτρο, τη λογική και τους κανόνες της ηθικής τάξης. Στην αντίληψη των αρχαίων Ελλήνων τέτοιες αλαζονικές συμπεριφορές επέφεραν τη θεία τιμωρία και την καταστροφή. Το 2013, η οικονομία της χώρας μας οδηγήθηκε στη συντριβή επειδή για χρόνια, τόσο ο δημόσιος όσο και ο ιδιωτικός τομέας, λειτουργούσαν πέραν των ορίων και των αντοχών τους. Το δε τραπεζικό μας σύστημα λειτουργούσε περισσότερο ως Ponzi Scheme, δηλαδή ως σύστημα πυραμίδας. Νομίζαμε ότι οι κανόνες της λογικής δεν ίσχυαν στη δική μας περίπτωση. Το 2013 προσγειωθήκαμε απότομα. Κάποιος θα ανέμενε ότι ο οδυνηρός εκτροχιασμός θα μας έκανε όλους σοφότερους και πιο προσεκτικούς. Ότι θα αναγνωρίζαμε τουλάχιστον τα λάθη μας και ότι θα αναλαμβάναμε μια κοινή δέσμευση να μην τα επαναλάβουμε.

Για κάποιο διάστημα, στα πρώτα χρόνια της προσπάθειας για την ανάκαμψη, αυτό ίσχυσε σε ένα μεγάλο βαθμό. Υπήρχε κατανόηση ότι έπρεπε να ληφθούν δύσκολες αποφάσεις. Η Βουλή με άνετη πλειοψηφία είχε εγκρίνει τον ισοσκελισμό του κρατικού προϋπολογισμού, αλλά και κάποιες σημαντικές μεταρρυθμίσεις σε σχέση με τη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών και τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος. Δημιουργήθηκε κλίμα εμπιστοσύνης και σταθερότητας. Η οικονομική δραστηριότητα, σταδιακά αλλά σταθερά, ανέβαζε ρυθμούς. Η ανεργία μειώθηκε, ολοκληρώσαμε με επιτυχία το μνημόνιο, οι διεθνείς αγορές και οι Οίκοι Αξιολόγησης πλέον μας βλέπουν θετικά. Με λίγα λόγια, εξασφαλίσαμε μια δεύτερη ευκαιρία.

Όσο όμως περνούσε ο καιρός, τόσο πιο έντονη γινόταν και η εντύπωση ότι ξεχάσαμε και τα λάθη και τα πάθη μας. Οι νομοθεσίες για τις εκποιήσεις και την αφερεγγυότητα, που αποτελούν βασική προϋπόθεση για τη σωστή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος και είναι πανομοιότυπες με αυτές που ισχύουν στην υπόλοιπη Ευρώπη, τη μια ψηφίζονται από τη Βουλή και την άλλη ξεδοντιάζονται. Πολιτικά κόμματα απαιτούν την επαναλειτουργία τραπεζικών καταστημάτων σε κάθε γειτονιά και σε κάθε χωριό της υπαίθρου, αδιαφορώντας για το γεγονός ότι σε αναλογία πληθυσμού εξακολουθούμε να έχουμε πολλά και ότι τα τεχνολογικά δεδομένα αλλάζουν. Τα αιτήματα για αυξημένες δαπάνες κάθε χρόνο εντείνονται. Το ίδιο και οι πιέσεις για προσλήψεις προσωπικού σχεδόν σε κάθε τμήμα του δημοσίου. Σημαντικές μεταρρυθμίσεις τις οποίες η κυβέρνηση είχε το θάρρος να προωθήσει, μένουν σκαλωμένες στη Βουλή. Η ΠΑΣΥΔΥ δεν αποδέχεται τη σταδιακή άρση των αποκοπών και οδήγησε το θέμα στο δικαστήριο ζητώντας πλήρη αποκατάσταση εδώ και τώρα, αίτημα με δημοσιονομική επίπτωση κοντά στο ένα δισεκατομμύριο. Από την άλλη, οι επιχειρηματικές και εργοδοτικές οργανώσεις ζητούσαν το περασμένο φθινόπωρο φορολογικές ελαφρύνσεις που υπερβαίνουν τα 600 εκατ. τον χρόνο. Προφανώς αυτά δεν είναι πράγματα σοβαρά.

Είναι ευτύχημα ότι κάτω από τέτοιες συνθήκες διατηρήθηκε η σταθερή πορεία της οικονομίας και έγινε εφικτή η διασφάλιση του δημοσιονομικού πλεονάσματος, το οποίο σήμερα μας δίνει κάποια τουλάχιστον περιθώρια για να αντιδράσουμε, καθώς αντιμετωπίζουμε μια νέα σημαντική πρόκληση.

Αυτή τη στιγμή η απόλυτη προτεραιότητα είναι η διασφάλιση της δημόσιας υγείας. Την ίδια ώρα όμως, πρέπει να είμαστε έτοιμοι για τη δυναμική επανεκκίνηση οικονομίας. Όταν δηλαδή η εξάπλωση του ιού ανακοπεί και η κατάσταση ομαλοποιηθεί, οι μηχανές της οικονομίας πρέπει να είναι έτοιμες να τρέξουν με πλήρη ώθηση.

Η χώρα μας έχει όλες τις δυνατότητες που της επιτρέπουν να πετύχει και πάλι τη γρήγορη οικονομική ανάκαμψη, προκειμένου να καλυφθεί το χαμένο έδαφος. Όπως πάντα, όμως, υπάρχουν προϋποθέσεις. Και η βασικότερη είναι ότι, αυτή τη φορά, η προσήλωση στη συνετή οικονομική πολιτική θα είναι καθολική και απόλυτη. Εξάλλου, η επέλαση του κορωνοϊού μας υπενθύμισε ότι ποτέ δεν ξέρεις τι θα φέρει το αύριο. Είμαι, επαναλαμβάνω, αισιόδοξος. Αλλά ας αντλήσουμε επιτέλους από τη σοφία των αρχαίων προγόνων μας και ας μείνουμε μακριά από την ύβρι, προκειμένου να μην αντιμετωπίσουμε τη νέμεση.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ.

ΒΟΛΕΣ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Τρομολαγνεία του κορωνοϊού

Ο μύθος της πανούκλας φαίνεται ότι επαναλαμβάνεται και στις μέρες μας, με την πανδημία του κορωνοϊού. Τον μεσαίωνα, λέει ο μύθος, ο Χάρος βγήκε παγανιά για να μαζέψει χίλιες ψυχές από μια πόλη. Ωστόσο, ο φόβος, ο οποίος προκλήθηκε από την εμφάνιση του χάροντα, είχε ως αποτέλεσμα να πεθάνουν πέντε χιλιάδες άτομα.

Η τρομολαγνεία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, πρώτα στις τηλεοράσεις και ακολούθως στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, κάπου ξεπέρασε τα όρια. Δεν είναι παράξενο, στο τέλος της ημέρας να χάσουμε περισσότερους ανθρώπους, από τον φόβο του κορωνοϊού, παρά από την ίδια την ασθένεια.

Καθημερινώς ακούμε ιστορίες, κυρίως ηλικιωμένων ανθρώπων, οι οποίοι κλείστηκαν στα σπίτια τους, χωρίς να τρώνε, να πίνουν και κλαίνε τη μοίρα τους, αναμένοντας την επίσκεψη του Χάρου. Καρφωμένοι στις τηλεοράσεις παρακολουθούν από το πρωί μέχρι το βράδυ ειδήσεις, χωρίς να καταλαβαίνουν πολλά, αλλά διαισθανόμενοι πολλά περισσότερα. Υπάρχουν και πολλές ιστορίες νεότερων στην ηλικία, οι οποίοι κλαίνε για το μέλλον των παιδιών τους, για τους φοιτητές οι οποίοι εγκλωβίστηκαν στην ξενιτιά, αλλά και για τους γονείς και τους παππούδες τους, αφού δεν μπορούν να κάνουν οτιδήποτε για να τους βοηθήσουν. Αλλά και φοιτητές βιώνουν ένα πρωτόγνωρο δράμα, σερφάροντας στο διαδίκτυο. Στο κλίμα τρόμου συνέβαλαν και πολλοί νεοεμφανιζόμενοι στις τηλεοράσεις καθηγητές πανεπιστημίων, οι οποίοι νομίζουν ότι μιλούν σε φοιτητές. Εμφανίστηκε το ψυχολογικό φαινόμενο των νέων φοιτητών ιατρικής, οι οποίοι νομίζουν ότι έχουν όλες τις ασθένειες του κόσμου. Είναι κρίμα ότι καλοί και πολύπειροι κύπριοι γιατροί δεν εμφανίζονται όσο θα έπρεπε στα Μέσα Ενημέρωσης.

Στη ιστορία του κορωνοϊού φαίνεται ότι ακολουθείται και πάλι ο δημοσιογραφικός ή καλύτερα ο εμπορικός κανόνας, ο οποίος λέει ότι ο «τρόμος πουλά» περισσότερο από τις καλές ειδήσεις. Παράδοξο δεν πρέπει να θεωρείται το γεγονός ότι δεν προβάλλεται επαρκώς το γεγονός ότι ήδη ασθενείς με κορωνοϊό έχουν αποθεραπευτεί, ότι οι Κύπριοι τηρούν με θρησκευτική ευλάβεια τα κυβερνητικά διατάγματα, ότι λύνονται καθημερινώς τα πολλά προβλήματα, έστω και με τρόπο ατσούμπαλο, σε μερικές περιπτώσεις.

Η κυβέρνηση, όπως και σχεδόν όλες οι κυβερνήσεις της Ευρώπης, αντιλαμβάνονται ότι οι υπηρεσίες υγείας, τα νοσοκομεία και τα συστήματα υγείας, δεν είναι ικανά να αντιμετωπίσουν επαρκώς τη λαίλαπα. Ούτε βεβαίως είναι ικανές οι οικονομίες να αντέξουν το βάρος του κλεισίματος όλων των υπηρεσιών. Ωστόσο, φαίνεται ότι δεν μπόρεσαν να ξεφύγουν από το κλίμα του φόβου οι κυβερνώντες, δεν μπόρεσαν να στεγνώσουν τις ψυχές τους και να λάβουν λογικές αποφάσεις, όπως θα έλεγε ο αείμνηστος Κωνσταντίνος Καραμανλής. Αυτό φαίνεται από τα πολλά επικοινωνιακά λάθη, τα αλληλοσυγκρουόμενα διατάγματα και τις εξαιρέσεις στην εφαρμογή αποφάσεων. Ακόμη δεν τηρήθηκαν κατά γράμμα οι συνταγματικές διατάξεις, οι οποίες αποτελούν ισχυρή νομική ασπίδα. Για κάποιο ανεξήγητο λόγο η κυβέρνηση δεν κήρυξε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, όπως προβλέπει το Σύνταγμα, ώστε να μπορεί με ελεύθερα τα χέρια, να λαμβάνει αποφάσεις στο Υπουργικό Συμβούλιο και κυρίως χωρίς να γνοιάζεται για το ενδεχόμενο κομματικών αντιδράσεων και εμποδίων στην Βουλή.

Θλιβερή είναι και η ιστορία με την Εκκλησία. Αντί η Πολιτεία να ζητήσει τη συμβολή των αρχιερέων, των ιερέων και των πιστών, στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού, ξέσπασε ένας απίστευτος καβγάς, αν θα έπρεπε να συμμετέχουν ή όχι οι πιστοί στις ακολουθίες. Ευτυχώς πολλοί άνθρωποι της Εκκλησίας, μακριά από τα φώτα δημοσιότητας, στηρίζουν και παρηγορούν, ουσιαστικά, χιλιάδες απελπισμένους. Μπορεί να έχουμε πολλούς και ικανούς ψυχίατρους και ψυχολόγους, αλλά σίγουρα η δύναμη της πίστης και η δύναμη των αγίων πνευματικών ανθρώπων δεν μπορεί και δεν πρέπει να αντικατασταθεί. Αυτό συμφέρει πρώτα και κύρια την Πολιτεία, η οποία δεν πρέπει με τόση ευκολία, να παραγνωρίζει την Εκκλησία ή να θέλει να βάλει στα δικά της καλούπια. Ακόμη και στην περίφημη Σοβιετική Ένωση, όπου για δεκαετίες πολέμησαν τις θρησκείες, σκοτώνοντας και βασανίζοντας ιερωμένους και πιστούς, αναγκάστηκαν στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο να ανοίξουν τις εκκλησίες, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις χιτλερικές ορδές. Και σήμερα έχουμε ένα πόλεμο, όπως λένε όλοι οι ταγοί του κόσμου και έχει ρόλο και λόγο η Εκκλησία. Η Παναγιά και οι Άγιοι δεν είναι μόνο για τις δοξολογίες και τα πανηγύρια, αλλά είναι παρόντες πάντα στις δύσκολες στιγμές και κυρίως όταν ο άνθρωπος σηκώνει τα χέρια ψηλά.

kaparispan@yahoo.gr

Τίποτα δεν θα είναι όπως πριν

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο κορωνοϊός θα αλλάξει πολλά πράγματα στη ζωή μας. Στην Ελλάδα και στον πλανήτη. Είναι κατ' αρχήν βέβαιο ότι θα φτωχύνουμε, προσωρινά τουλάχιστον. Στελέχη διεθνών οργανισμών εκτιμούν ότι η Ελλάδα μπορεί να έχει εντέλει ύφεση της τάξης του 3%-4%. Και αυτό, με βάση το σενάριο της μείωσης του τουρισμού κατά 50%. Τα μέτρα της κυβέρνησης θα «ρεφάρουν» τη μείωση της εσωτερικής κατανάλωσης, ενώ σίγουρα θα βοηθήσει η πολύ σημαντική ένταξη στην ποσοτική χαλάρωση. Δύσκολα όμως θα εξισορροπηθεί το πλήγμα στον τουρισμό και στην παραγωγή, εκτός αν για κάποιον μαγικό λόγο τερματιστεί η κρίση τον Μάιο.

Θα χρειαστεί σχέδιο, υπομονή και κοινωνική ανοχή για τη διαχείριση της επόμενης μέρας.

Ανάλογα σενάρια «Αποκάλυψης» γράφονται τώρα για άλλες ευρωπαϊκές και μη χώρες. Θα δοκιμαστούν οι αντοχές της Ε.Ε. Το κρίσιμο ερώτημα είναι αν η Γερμανία θα ξεπεράσει επιτέλους τις ανασφάλειες του παρελθόντος και θα σταθεί στο ύψος των περιστάσεων οδηγώντας την Ευρώπη μπροστά, με βάση ένα νέο Σχέδιο Μάρσαλ. Γιατί, μην έχετε καμία αμφιβολία, κάτι τέτοιο θα χρειαστεί.

Θα περάσουμε όμως και από μια αναγκαστική φάση κρατικού καπιταλισμού. Τράπεζες, μεγάλοι κλάδοι, μικρές επιχειρήσεις θα χρειαστούν κρατική χρηματοδότηση για να αντέξουν και να συνεχίσουν να λειτουργούν. Η Κίνα είναι η μόνη χώρα που λειτουργεί με αυτό το σύστημα και γι' αυτό είναι πιο έτοιμη για την επόμενη μέρα. Για τη Δύση θα είναι μια πραγματική πρόκληση.

Αυτό που ζούμε επίσης είναι το τέλος της αμερικανικής ηγεμονίας στο πεδίο της ήπιας δύναμης. Η συμπεριφορά του προέδρου Τραμπ, ο τρόπος που αγνοεί εταίρους και συμμάχους είναι εντυπωσιακός. Μέχρι πριν από μερικά χρόνια ήταν σχεδόν βέβαιο ότι σε μια τέτοια κρίση οι Αμερικανοί θα ηγούντο, θα συνεργάζονταν και θα έστελναν βοήθεια. Τώρα οι ΗΠΑ μοιάζουν με τριτοκοσμική χώρα στο εσωτερικό τους και με εγωιστική υπερδύναμη που νοιάζεται μόνο για τον εαυτό της στις εξωτερικές της σχέσεις. Κανένα μήνυμα δεν είναι πιο ισχυρό σε αυτή την κατεύθυνση από τα κινεζικά αεροσκάφη που μετέφεραν βοήθεια στην Ιταλία και στην Ελλάδα. Ποιος θα το πίστευε πριν από μερικά χρόνια;

Μπαίνουμε σε αχαρτογράφητα νερά εδώ και έξω. Πολιτικά και κοινωνικά δεν θα είναι καθόλου εύκολη η διαχείριση μιας νέας κρίσης. Δεν αντέχεται εύκολα, έπειτα από δέκα χρόνια μιζέριας. Οι πολίτες θα γνωρίζουν βεβαίως ότι το πρόβλημα είναι εξωγενές και παγκόσμιο. Πώς θα απαλύνει όμως αυτό το εγκεφαλικό επιχείρημα τον πόνο όσων θα ξαναδούν το φάσμα της ανεργίας μόλις είχαν νιώσει ότι τα πράγματα βελτιώνονται; Θα χρειαστεί σχέδιο, υπομονή και κοινωνική ανοχή για τη διαχείριση της επόμενης μέρας. Γιατί τίποτα δεν θα είναι όπως πριν. Οι πολίτες θα αναζητούν ηγεσία που να μπορεί να χειριστεί με επάρκεια μεγάλες κρίσεις, πράγμα που έχει αποδείξει η σημερινή κυβέρνηση. Και επίσης θα αναζητούν ένα σχέδιο ανόρθωσης της χώρας στο οικονομικό πεδίο.

Ας είμαστε όμως καλά, να περάσει αυτή η μπόρα και θα τη βρούμε την άκρη…

Τέλος στις εμμονές

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Η μάστιγα του κορωνοϊού ανέτρεψε εκ βάθρων όλες τις βεβαιότητες που είχαμε οικοδομήσει ως κοινωνία ή άτομα, σε ολόκληρο τον κόσμο. Το άγνωστο προκαλεί πάντα το δέος, έστω και εάν είναι βέβαιο ότι οι επιστήμονες που δίδουν στην κυριολεξία τη μάχη των μαχών θα ανακαλύψουν τρόπους για την αντιμετώπιση του νέου ιού.

Κάποιοι θεωρητικοί επιχειρούν να κωδικοποιήσουν την εικόνα της επομένης μέρας και προεξοφλούν δραματική μεταβολή της συμπεριφοράς των πολιτών, αναδιάρθρωση των θεσμών, επαναπροσδιορισμό κοινωνικών και ατομικών προτεραιοτήτων. Είναι αμφίβολο εάν συμβούν αυτά, τουλάχιστον στην έκταση που κάποιοι υποθέτουν.

Αλλοι εντάσσουν τον κορωνοϊό στα δεινά της παγκοσμιοποιήσεως. Πρόκειται για απόπειρα απονομιμοποιήσεως της κυριάρχου τάσεως, που αποδομεί μεν την αντίληψη του έθνους-κράτους, με όσες αρνητικές συνέπειες συνεπάγεται η εξέλιξη αυτή, αλλά δεν έχει καμία σχέση με την εξάπλωση της σημερινής μάστιγος.

Οταν τον 14ο αιώνα, η πανώλη αποδεκάτισε στην κυριολεξία τον πληθυσμό της ευρωπαϊκής ηπείρου, δεν είχε δημιουργηθεί το εθνικό κράτος, δεν υφίστατο παγκοσμιοποίηση, μαζική διακίνηση ατόμων και αγαθών. Ιδεολογικές εμμονές δεν οδηγούν σε αυτοδικαίωση.

Μία άλλη ιδεολογική εμμονή που τραγικά διαψεύσθηκε αυτές τις μέρες ήταν η ύστατη ψευδαίσθηση ότι η ιδιωτική δραστηριότητα μπορούσε να υποκαταστήσει την κρατική περίθαλψη και να διασφαλίσει τη δημόσια υγεία. Οι θορυβώδεις διακινητές των αντιλήψεων του φιλελευθερισμού υπό τη νέα και ακραία σημερινή μορφή τους, διαψεύδονται στην πράξη, καθώς η κρίση ανέδειξε τα όρια των ιδιωτικών θεραπευτηρίων, όταν επιδημίες πλήττουν εξίσου ευπόρους και απόρους.

Το κράτος έχει βάθος ιστορικό και συγκροτήθηκε παντού και πάντα με τη συμμετοχή και τις θυσίες όλων των πολιτών, στα χρόνια των πολέμων ή της ειρήνης. Ακόμη και το πλέον διεφθαρμένο κράτος ή λειτουργός που το υπηρετεί είναι αναγκασμένοι μέχρις ενός σημείου να ακολουθήσουν αυτή τη σύμβαση.

Αντίθετα ο επιχειρηματίας, που είναι ο δυναμικότερος παράγων στον τομέα της οικονομίας, δεν είναι δημιούργημα συνολικής προσπάθειας. Αλλά τα δεδομένα που καθορίζουν τη συμπεριφορά των δύο τάσεων. Κράτος και επιχειρηματικότητα λειτουργούν συνδυαστικά και παραπληρωματικά και δεν μπορεί να υποκαταστήσει το ένα το άλλο.

Είναι κατά συνέπεια αναγκαία η αποσύνδεση των ιδεολογιών που καθορίζουν σε τεράστιο βαθμό τη συμπεριφορά όλων ημών και των πολιτικών κομμάτων από την αντιμετώπιση της μεγαλύτερης προκλήσεως ενώπιον της οποίας ευρέθη η ανθρωπότητα εδώ και πάρα πολλές δεκαετίες.

Κάποτε σε περιπτώσεις πανδημίας οι άνθρωποι αναζητούσαν διεξόδους στον χώρο της μεταφυσικής. Σήμερα όλοι οι θρησκευτικοί ηγέτες ανέθεσαν στην πολιτεία και στην επιστήμη την αντιμετώπιση του κορωνοϊού. Εάν οι ιδεολογικές εμμονές παραμερισθούν, όταν έρθει η ώρα της διαχειρίσεως των τραγικών συνεπειών του ιού στον τομέα της οικονομίας, τότε κάτι θα έχει αλλάξει ριζικώς στον κόσμο. Αλλά βεβαίως αμφιβάλλουμε.

Ευρώπη και Ελλάδα

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Εάν η Ευρωπαϊκή Ενωση επιστρατεύσει όλη τη δύναμη των 27 χωρών-μελών και κερδίσει τη μάχη εναντίον του νέου κορωνοϊού, η σημερινή κρίση θα οδηγήσει στην ενίσχυσή της, σε όφελος όλων των πολιτών της. Για να πετύχει, θα πατήσει πάνω σε βάσεις που χτίστηκαν για να αντιμετωπιστεί μια παλιότερη κρίση, αυτή του ελληνικού χρέους που ξέσπασε πριν από δέκα χρόνια. Η ελληνική κρίση ανάγκασε την Ε.Ε. να αναπτύξει αντισώματα, να επισημάνει αδυναμίες στην αρχιτεκτονική της, να θωρακιστεί μέσω νέων θεσμών και μηχανισμών συνεργασίας. Απέδειξε ότι η δογματική επιμονή της Γερμανίας σε κανόνες που απαγόρευαν τη στήριξη εθνικών οικονομιών μπορούσε να καμφθεί για να σωθεί το ευρώ. Σήμερα η κρίση που προκαλεί ο COVID-19 απαιτεί ακόμη μεγαλύτερη ευελιξία και τόλμη, για να σωθούν όχι μόνο οι εθνικές οικονομίες αλλά για να εξασφαλιστούν η κοινωνική ειρήνη και η σταθερότητα σε κάθε χώρα και στο σύνολο της Ενωσης.

Θυμόμαστε τη δυσκολία με την οποία η Γερμανία δέχθηκε να δοθεί χείρα βοηθείας στην Ελλάδα το 2010, όπως, επίσης, πόσο αντιστάθηκε στην «ποσοτική χαλάρωση» με την οποία η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στήριξε τις χώρες-μέλη και έσωσε την Ευρωζώνη. Παρά τις ενστάσεις της, όμως, η Γερμανία δέχθηκε αυτές τις δύο πολιτικές, οι οποίες αποδείχθηκαν επιτυχημένες. Τώρα που όλες οι χώρες κλονίζονται από τις ζημίες και την αβεβαιότητα που προκαλεί ο κορωνοϊός, η Γερμανία δεν δείχνει την ίδια επιφυλακτικότητα. Η ΕΚΤ ανακοίνωσε πρόγραμμα ύψους 750 δισ. ευρώ για τη διαχείριση των επιπτώσεων της πανδημίας. (Η Ελλάδα, αποκλεισμένη από το προηγούμενο πρόγραμμα, θα συμμετάσχει αυτή τη φορά με ομόλογα αξίας 12 δισ. ευρώ). Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χαλάρωσε τους κανόνες για την κρατική ενίσχυση εταιρειών, ώστε κάθε χώρα να μπορέσει να προσφέρει όση βοήθεια θέλει σε επιχειρήσεις που πλήττονται από την ξαφνική κρίση.

Με έμμεση αναφορά στην επιτυχημένη πολιτική της ΕΚΤ, η πρόεδρος της Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, υποσχέθηκε: «Θα κάνουμε ό,τι χρειάζεται για να στηρίξουμε τους Ευρωπαίους και την ευρωπαϊκή οικονομία». Είναι πασιφανές ότι ό,τι κάνει κάθε χώρα χωριστά, δεν θα αρκεί για να καλυφθούν οι ξαφνικές ανάγκες που προέκυψαν με τον ιό. Τα μέτρα της ΕΚΤ, της Επιτροπής, των χωρών-μελών, καθώς και η πιθανή κινητοποίηση άλλων 500 δισ. από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM), φθάνουν σε σχεδόν 2 τρισ. ευρώ. Οπως είπε ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Νταβίντ Σασόλι, είναι μια επίδειξη δύναμης «μεγαλύτερη και από το Σχέδιο Μάρσαλ, το οποίο μας επέτρεψε να ανοικοδομήσουμε την Ευρώπη από τα ερείπια του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου». Για πρώτη φορά, επίσης, φαίνεται ότι η Γερμανία δέχεται να συζητηθεί το ενδεχόμενο ενός ευρωπαϊκού ομολόγου (το λεγόμενο «κορωνομόλογο») για να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις του COVID-19.

Πέρα από τα εντυπωσιακά ποσά, είναι κρίσιμο για την Ε.Ε. και κάθε κυβέρνηση να προστατεύσουν τους κοινωνικούς δεσμούς και τις σχέσεις των χωρών-μελών, την ώρα που ο φόβος της πανδημίας και η οικονομική δυσχέρεια πλήττουν τους πάντες και ενισχύουν την καχυποψία. Η αρχική άρνηση κάποιων χωρών να εξαγάγουν υγειονομικό υλικό στην Ιταλία ήταν βαθύ πλήγμα στην αρχή της αλληλεγγύης (ενώ η Κίνα κέρδισε τις εντυπώσεις με την αποστολή ιατρών στην Ιταλία και υγειονομικού υλικού τόσο στην Ιταλία όσο και στην Ελλάδα). Εκτοτε, η Ε.Ε. έκλεισε τα σύνορα με τον υπόλοιπο κόσμο και υπογράμμισε ότι τα εσωτερικά είναι ανοικτά.

Η κρίση είναι μια υπαρξιακή πρόκληση για την Ε.Ε. Δεν έχει άλλη επιλογή από το να αποδείξει σε κάθε φοβισμένο πολίτη ότι είναι απαραίτητη, ότι παρέχει προστασία, ότι βελτιώνει τη ζωή του καθενός μας. Η ελληνική κρίση απέδειξε ότι οι αυστηροί κανόνες μπορούν να αλλάξουν, ότι τα προβλήματα λύνονται μέσω της ευελιξίας, της εξέλιξης των δομών και συμπεριφορών. Την ώρα του παγκόσμιου συναγερμού, όπου όλα κινδυνεύουν και όλα αναθεωρούνται, η Ευρώπη πρέπει να θυμάται τα ερείπια του 1945.

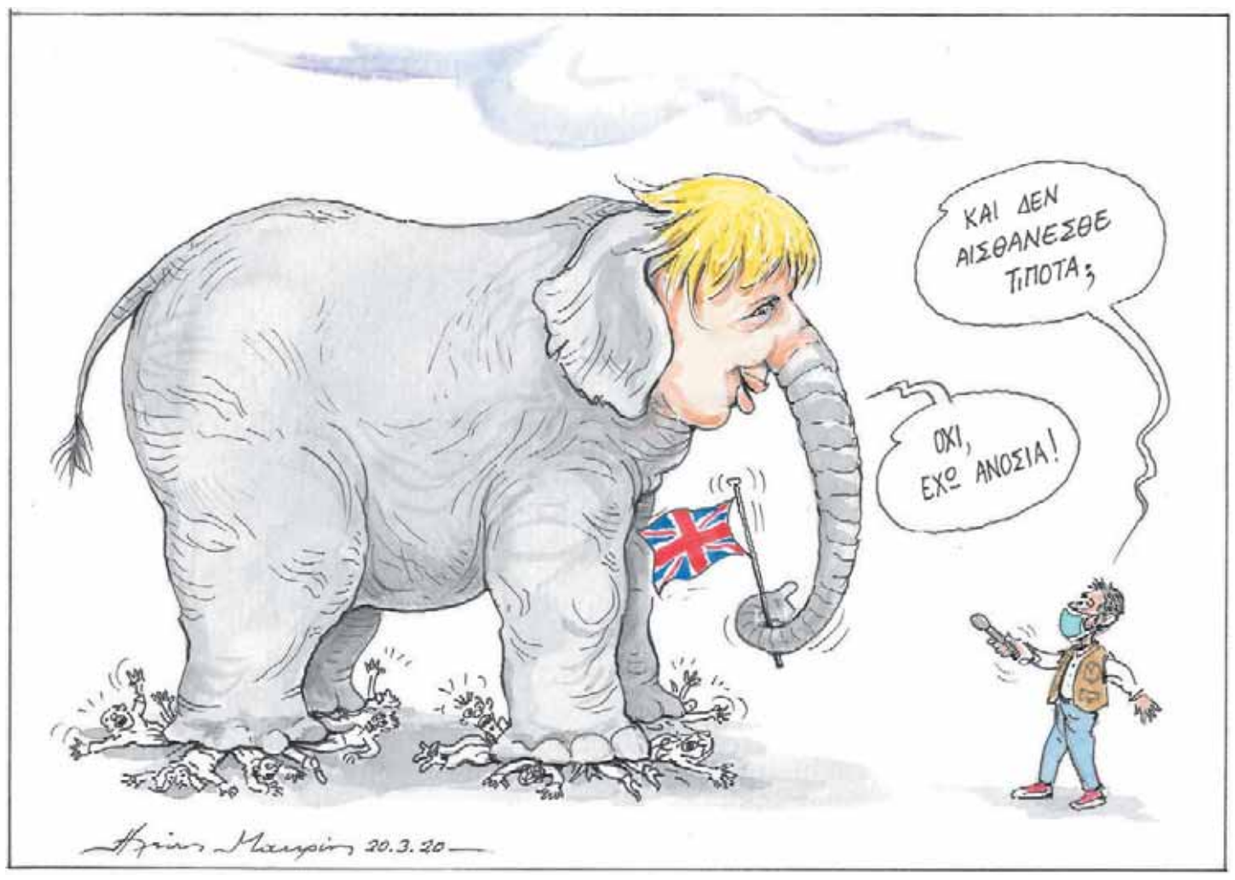

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Μεταφυσική αοπλία

Ο Σωκράτης απευθύνεται στους πολίτες δικαστές του. Τον έχουν μόλις καταδικάσει να διαλέξει: θάνατο ή εξορία. Για έναν πολίτη της αρχαίας ελληνικής πόλεως η εξορία (αποπομπή του από το «πολιτικόν άθλημα αληθείας») είναι κάτι χειρότερο από τον θάνατο. Δεν έχει νόημα η επιβίωση δίχως την τιμή να είσαι πολίτης.

Στη δημοκρατία, όπως οι κάποτε Ελληνες τη γέννησαν και την άσκησαν, δεν υπάρχει δήμιος, όπως δεν υπάρχουν και σωματικές ποινές (ραβδισμοί, μαστιγώσεις, φραγγελώσεις, ακρωτηριασμοί), είναι αδιανόητο να ατιμαστεί η «ιερότητα» του σώματος του πολίτη. Ο καταδικασμένος σε θάνατο (ακοινωνησία) πολίτης ή θα πάρει μόνος του να πιει το κώνειον («πειθόμενος τοις νόμοις») ή θα αυτεξοριστεί.

Ο Σωκράτης έχει αποφασίσει το κώνειο. Και περαιώνει την απολογία του λέγοντας στους συμπολίτες κριτές του: «Ηρθε η ώρα να πηγαίνουμε. Εγώ για να πεθάνω, εσείς για να συνεχίσετε τη βιοτή σας. Ποιος από τους δυο πηγαίνει στο καλύτερο, δεν το ξέρουμε: είναι άγνωστο σε όλους, εκτός από τον θεό».

Η δήλωση άγνοιας για το ουσιωδέστερο από τα προβλήματα του ανθρώπου προϋποθέτει υψηλό επίπεδο καλλιέργειας. Σεβασμό στο άγνωστο, ήρεμη αποδοχή του δεδομένου – σίγουρα δεν προκύπτουν από τη συμφιλίωση με έναν αφελή μηδενισμό, ούτε από μυθώδη ιδεολογήματα. Το άγνωστο, το επέκεινα του θανάτου, έχει έμμεσα αλλά αποκαλυπτικά φωτιστεί στην αρχιτεκτονική του Παρθενώνα, στο κλασικό «άγαλμα» (από το αγάλλομαι), στα συναρπαστικά δρώμενα της τραγωδίας. Δεν υπάρχει «υψηλός» πολιτισμός (με επιτεύγματα φωτισμού του «νοήματος» της ύπαρξης) χωρίς προσδοκία πληρωματικής αχρονίας.

Βέβαια, εμφανίζονται στην Ιστορία και οι αφελείς επαγγελίες για ηδονική μετά θάνατον ευφροσύνη, μετρημένη ποσοτικά: βουνά με πιλάφι, ποτάμια με μέλι. Ομως κάπου ανάμεσα στον Σωκράτη και στον ισλαμικό παραδείσιο χορτασμό, παρεμβάλλεται το χριστιανικό ευ-αγγέλιο. Εκεί ακούγεται για πρώτη φορά ότι μπορεί ο θάνατος να «πατάται θανάτω».

Δηλαδή, η ύπαρξη να γίνει σχέση, η ελεύθερη από τον θάνατο ύπαρξη «αγάπη εστί», ολοκληρία ελευθερίας. Υπάρχει ο άνθρωπος ως έμπρακτες σχέσεις και ελευθερώνεται από τη σχετικότητα των σχέσεων όταν, ελεύθερος από την εγωτική αυτοάμυνα, υπάρχει επειδή αγαπάει. Αυτή την υπαρκτική ελευθερία τη ζει ο καθένας μας κατακερματισμένη στην αποσπασματικότητα του χρόνου, αλλά την προσδοκά ως χαροποιό ελπίδα πληρωματικής ελευθερίας, άχρονης, στην ολοκληρία της αγάπης.

Το συναρπαστικότερο στο χριστιανικό ευ-αγγέλιο είναι ότι μένει πάντοτε ανυπότακτο στις θωρακισμένες απαιτήσεις της ιδεολογίας και στα ψυχολογικά τεχνάσματα του εντυπωσιασμού. Το ευ-αγγέλιο σαρκώθηκε κυρίως σε παραβολές και στην εκφραστική υψηλών, μέσα στην ανθρώπινη Ιστορία, επιτευγμάτων Τέχνης: στη δραματουργία της ευχαριστιακής λατρείας, στην ποίηση και στη μουσική, συνυφασμένες με τη ζωγραφική και την αρχιτεκτονική. Αφορούσε στον τρόπο της ύπαρξης, όχι στη συμπεριφορά. Οπως ο έρωτας.

Σήμερα η πιστοποίηση αυτή μας ξενίζει, επειδή η ζωή μας και η νοοτροπία μας έχουν παγιδευτεί στο παγκοσμιοποιημένο «παράδειγμα» του βαρβαρικού ατομοκεντρισμού. Εχουν αλλάξει, πολλές δεκαετίες τώρα, όχι οι απόψεις και αντιλήψεις μας, όχι απλώς οι αξιολογήσεις και ιεραρχήσεις των αναγκών μας, αλλά η νοο-τροπία μας, ο τρόπος της ύπαρξής μας. Δεν ξέρουμε πια να εμπιστευθούμε, επομένως ούτε και να ελπίσουμε. Η εμπιστοσύνη και ελπίδα δεν διδάσκεται, δεν προπαγανδίζεται με κηρύγματα, συναισθηματικά ψυχολογήματα και ηθικοδιδασκαλίες. Μεταγγίζεται όπως η αγάπη για τη μάνα, η εμπιστοσύνη στον πατέρα, η συναρπαγή από την ομορφιά.

Γενεές γενεών στη δική μας, την ελληνική κοινωνία και εμπειρία, έζησαν με την ταπεινή απορία του Σωκράτη για τον θάνατο, αλλά και την αυτονόητη τελική εναπόθεση στον Θεό, της κρίσης για το «άμεινον» της προθανάτιας ή της μεταθανάτιας ύπαρξης. Αυτή η πίστη - εμπιστοσύνη, συμπυκνωμένη στη δίλεκτη (δύο λέξεων) βεβαιότητα: «έχει ο Θεός» στήριξε γενεές γενεών Ελλήνων σε κατατρεγμούς, λοιμούς και λιμούς, σε προσφυγιά και αποδημίες, λεηλασίες και σφαγές, εμφύλιους σπαραγμούς και θεομηνίες.

Δεν είναι συμπτωματική - αποσπασματική η απώλεια αυτής της ειρηναίας εμπιστοσύνης σε Προνοητή και Κυβερνήτη του ανθρώπινου βίου. Είναι γέννημα της εθελούσιας, παρακμιακής, αλλά και ξιπασμένης αλλαγής πολιτισμικού «παραδείγματος». Διακόσια χρόνια οι Νεοέλληνες πασχίζουμε να γίνουμε κάτι άλλο από αυτό που είμαστε, όχι στα χρηστικά και επουσιώδη, αλλά σε «πράματα τζιβαϊρικά πολυτίμητα», δοκιμασμένα στην πείρα αιώνων:

Την Εκκλησία, άξονα και αντιστύλι της ζωντανής κοινότητας - «πόλεως», την ονοματίσαμε «επικρατούσα εν Ελλάδι θρησκεία». Την πίστη, αντί για εμπιστοσύνη, τη λογαριάζουμε ιδεολογία και ατομικές πεποιθήσεις. Τη σωτηρία τη θεωρούμε ατομικό κατόρθωμα, όχι κοινωνούμενη γιορτή. Στον καθεδρικό ναό της πρωτεύουσας, αντί για εικόνες βάλαμε τριτοκλασάτες φράγκικες ζωγραφιές και τη συναρπαστική μεγαλοπρέπεια της τραγωδικής λατρευτικής μας παράδοσης την υποτάξαμε στην ασυμμάζευτη χρησιμοθηρία του ηθικιστικού κηρύγματος. Κήρυγμα, όλοι φρενιασμένοι για κήρυγμα - προπαγάνδα - ατομικές «πεποιθήσεις» – πώς να λειτουργήσει η βλαστική δυναμική της ελπίδας: το «έχει ο Θεός» της μαρτυρικής ρωμιοσύνης;

Ο κορωνοϊός ξεγυμνώνει τη μεταφυσική μας αοπλία.

Η ζωή μας μετά την πανδημία

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Ζούμε τις τελευταίες δεκαετίες σε ένα περιβάλλον σταθερότητας και ευημερίας. Έχουμε υπολογίσει την αρνητική επίδραση μερικών προβλεπόμενων παραγόντων. Οικονομική ύφεση, πολεμικές συρράξεις, αύξηση τιμών πετρελαίου, συνεπεία εξελίξεων που δεν ήταν στο χέρι μας. Αυτά πάνω κάτω ισχυαν σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες. Από τις ΗΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέχρι, τα τελευταία 30 χρόνια, και τις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ. Κανείς δεν είχε υπολογίσει τις συνέπειες μιας πανδημίας, εκτός ίσως από τον Μπιλ Γκέιτς που δημόσια μας προειδοποίησε. Θεωρούσαμε, όλοι, πως εκείνα τα χρόνια τα αφήσαμε πίσω μας. Πιστεύαμε πως η ανάπτυξη της έρευνας στον τομέα της ιατρικής μαζί με την ανάπτυξη της τεχνολογίας ήταν το άτρωτο άρμα που θα κατατρόπωνε ό,τι θα ξεφύτρωνε. Και η αλήθεια είναι πως αυτό ίσχυσε σε πολλές περιπτώσεις στο παρελθόν, όχι όμως το 2020.

Και εκεί που όλος ο πλανήτης έθετε ως ορόσημο τη φετινή χρονιά και έκανε τα μεσοπρόθεσμα πλάνα του για την επόμενη δεκαετία και τα μακροπρόθεσμα για τα επόμενα τριάντα χρόνια έσκασε ο αθέατος εχθρός. Το μεγαλύτερο δυστύχημα είναι πως δεν ξέρει κανείς σήμερα και ούτε μπορεί να προβλέψει τις συνολικές συνέπειες, ούτε και πότε θα καταφέρουμε να βρούμε το αντίδοτο.

Πρέπει πρώτα να κερδίσουμε τον πόλεμο με τον αόρατο εχθρό. Θα τα καταφέρουμε, να είστε σίγουροι. Όσο πιο σύντομα τόσο το καλύτερο, εννοείται και με τις λιγότερες ανθρώπινες απώλειες. Μέχρι τότε χρειάζεται από όλους ψυχραιμία και πειθαρχία. Να πιστέψουμε στις δυνάμεις μας, στον εαυτό μας.

Ως εκ τούτου οδηγούμαστε, ανά το παγκόσμιο, σε νέα αχαρτογράφητα νερά. Θα αναθεωρήσουμε πολλά. Για τον τρόπο που ζούμε, για το πώς λειτουργούμε από το πιο μικρό σύνολο μέχρι και το μεγαλύτερο. Από τις φιλικές, οικογενειακές μας σχέσεις μέχρι και τον τρόπο που τα κράτη συνεργάζονται και συνεταιρίζονται.

Στα θετικά, η αναθεώρηση αυτή ξεκινά και μας παίρνει πίσω στις βασικές μας τις αρχές. Αναθεωρούμε ήδη έννοιες που μέχρι χθες, κυριολεκτικά χθες, τις είχαμε προσπεράσει. Τον σεβασμό, τον αυτοσεβασμό. Πιστεύω πως θα μάθουμε να σεβόμαστε τον εαυτό μας, τους γύρω μας, τους δημόσιους χώρους μας, τη χώρα μας. Θα γίνουμε –πιστεύω– καλύτεροι άνθρωποι. Θα μειώσουμε ταχύτητες, θα ρίξουμε ρυθμούς στην εξωστρέφειά μας. Μέχρι σήμερα θεωρούμε την εξωστρέφεια θετικό παράγοντα, που είναι. Ξεχάσαμε όμως την επικοινωνία με τον εαυτό μας και με τον πυρήνα μας. Μετά την πανδημία πιστεύω πως θα μάθουμε να ισορροπούμε. Θα εκτιμήσουμε την αξία της εστίας μας, του σπιτιού μας, και πως είναι το καταφύγιο μας και στα δυσκολότερα και στα ευκολότερα.

Σε ό,τι αφορά την οικονομία και τους αριθμούς, θα περάσουμε δύσκολα. Και ανά το παγκόσμιο, και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωζώνης και στη χώρα μας. Θα χρειαστεί περίοδος προσαρμογής στα νέα δεδομένα. Μέχρι να επανέλθει το αίσθημα ασφάλειας για παράδειγμα, ο κόσμος θα μειώσει τα ταξίδια, δεν θα είναι προτεραιότητα ο τουρισμός. Αντιλαμβανόμαστε όλοι το πλήγμα από αυτόν τον παράγοντα και πως θα πρέπει να προσαρμοστεί το τουριστικό μας προϊόν. Αντίστοιχες προσαρμογές θα γίνουν, με βίαιο δυστυχώς τρόπο, στις πλείστες οικονομικές και εμπορικές πρακτικές που ξέρουμε μέχρι σήμερα. Ήδη, από τις τρεις πρώτες μέρες, βλέπουμε πως καταφέρνουμε να αξιοποιούμε την τεχνολογία. Την τεχνολογία που είχαμε, αλλά δεν την «ξυπνούσαμε» για να μην «ταράξουμε τα νερά», θα την κρατήσουμε «άγρυπνη» αναγκαστικά και θα είναι για καλό.

Πρέπει πρώτα να κερδίσουμε τον πόλεμο με τον αόρατο εχθρό. Θα τα καταφέρουμε, να είστε σίγουροι. Όσο πιο σύντομα τόσο το καλύτερο, εννοείται και με τις λιγότερες ανθρώπινες απώλειες. Μέχρι τότε χρειάζεται από όλους ψυχραιμία και πειθαρχία. Να πιστέψουμε στις δυνάμεις μας, στον εαυτό μας, να καταλάβουμε πως σήμερα οι πράξεις επηρεάζουν, ίσως όσο ποτέ προηγουμένως, την οικογένειά μας και το σύνολο της κοινωνίας μας. Να εκτιμήσουμε τις υπεράνθρωπες προσπάθειες όσων είναι στην πρώτη γραμμή, των γιατρών και των νοσηλευτών και όσων υπηρεσιακώς είναι στο καθήκον. Να κατανοήσουμε πως πράγματα που ήταν μέχρι χθες δεδομένα τελικά δεν είναι. Και σίγουρα να εκτιμήσουμε τι μπορεί να κάνει η χώρα μας για μας, αφού πρώτα εκτιμήσαμε τι μπορούμε να κάνουμε εμείς για τον εαυτό μας.

Το σημαντικότερο είναι να μη χάσουμε την πίστη μας πως θα τα καταφέρουμε. Την πίστη που πάντοτε έχουμε στα δύσκολα, την αισιοδοξία, το πείσμα και την εργατικότητα. Άλλωστε το έχουμε ξανακάνει. Και να μην ξεχάσουμε, γρήγορα τουλάχιστον, πως το εμείς είναι καλύτερο από το εγώ.

Ο κ. Δημήτρης Δημητρίου είναι Βουλευτής Λευκωσίας και Εκπρόσωπος Τύπου ΔΗΣΥ. twitter: @dmdemetriou

Ψυχραιμία, προστασία, πειθαρχία

Του **ΧΡΥΣΗ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ**

Ψυχραιμία, προστασία, πειθαρχία. Τρεις έννοιες καθοριστικές στις μέρες που διανύουμε. Τρεις έννοιες επιφορτισμένες με υποχρεώσεις, τόσο του κράτους, όσο και των πολιτών. Τρεις έννοιες συνυφασμένες με την πετυχημένη αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού.

Ψυχραιμία, όταν αντιλαμβανόμαστε την κρίση που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, ψυχραιμία, όταν σκεφτόμαστε πώς θα αντιδράσουμε, ψυχραιμία, όταν ενεργούμε μέσα στο κοινωνικό σύνολο.

Προστασία των ανθρώπων γύρω μας, ευπαθών και μη, προστασία του εαυτού μας και της οικογένειάς μας, προστασία του σπιτιού μας, προστασία του χώρου εργασίας μας, προστασία του αυτοκινήτου μας και των προσωπικών μας αντικειμένων.

Πειθαρχία του κράτους στις αποφάσεις του, πειθαρχία των αρμοδίων υπηρεσιών στην ισότητα όλων έναντι του νόμου και των μέτρων, πειθαρχία όλων μας στις οδηγίες των ειδικών, πειθαρχία όλων μας στην εφαρμογή των μέτρων που ανακοινώνονται.

Ψυχραιμία, προστασία, πειθαρχεία, λοιπόν. Για να τα καταφέρουμε.

Ο κ. Χρύσης Παντελίδης είναι μέλος της Γραμματείας του Εκτελεστικού Γραφείου του Δημοκρατικού Κόμματος.

Μεινίσκω έσσω; ναι, αλλά όχι μόνο...

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Η επίθεση του κορονοϊού προκαλεί ισχυρές δονήσεις παντού. Σε διάφορα επίπεδα, αναδεικνύεται η ανάγκη να γίνουν πράγματα:

1) Οι εντολές είναι πλήρεις: «μεινίσκω έσσω». Αυτό, προφανώς, δεν ισχύει για την επιστημονική κοινότητα. Η επιστημονική γνώση επιβάλλεται να εμπλουτιστεί, η πιο γρήγορη απάντηση στη σημερινή κρίση θα προκύψει μέσα από αυτό τον ανταγωνισμό ή τη συνεργασία, ώστε το εμβόλιο να έρθει μια μέρα ενωρίτερα.

2) Η Ε.Ε. μπορούσε περισσότερα και ενωρίτερα. Απειρία της νέας ηγεσίας; Σίγουρα είναι σωστή η πρωτοβουλία της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν να επενδύσει 80 εκατ. ευρώ σε γερμανική εταιρεία για το εμβόλιο κατά του κορωνοϊού. Βεβαίως, είναι πρωτοβουλία ουσιαστικής σημασίας η απόφαση της ΕΚΤ για αγορά κρατικών και εταιρικών ομολόγων ύψους 750 δισ. ευρώ.

3) Η κυπριακή κυβέρνηση άργησε να λάβει μέτρα, το διάγγελμα της Παρασκευής υπήρξε απίστευτα επιπόλαιο και προκλητικά περιφρονητικό προς τους κύπριους πολίτες («αγαπημένοι», «αγαπημένες»). Μέτρα μη σοβαρά, όπως η ιστορία με την προεδρική κατοικία στο Τρόοδος , μέτρα που προκάλεσαν το αντίθετο αποτέλεσμα από το επιδιωκόμενο, όπως η ανοησία με το περίφημο «χαρτί» της επιστροφής –με καμπάνια ζητάς από τους φοιτητές να μείνουν στους χώρους που σπουδάζουν, φροντίζοντας ταυτόχρονα για την επιστροφή όσων έχουν λόγους να γυρίσουν πίσω. Το διάγγελμα της Κυριακής διόρθωσε το προηγούμενο της Παρασκευής και ανακοινώθηκαν μέτρα προς τη σωστή κατεύθυνση.

4) Η ηγεσία της Εκκλησίας της Κύπρου δεν πρωτοτύπησε. Επί ημέρες μιλούσε μιαν άλλη γλώσσα, με πλήρη άρνηση να κατανοήσει την επιστημονική γνώση. Η μάχη ανάμεσα στον ορθολογισμό και την πίστη στις δοξασίες ασφαλώς δεν έχει κερδηθεί από τον πρώτο. Μπροστά στην επιθετική ανάπτυξη της πανδημίας, η ηγεσία της Εκκλησίας υποχρεώθηκε σε αλλαγή γραμμής, μόνο όταν όλα έγιναν πέρα από πασιφανή. Παρά ταύτα, δύο μέλη της ιεραρχίας (Μόρφου Νεόφυτος και Λεμεσού Αθανάσιος) εξέφρασαν έναν σκοταδιστικό λόγο, που έρχεται από τον βυζαντινό μεσαίωνα. Εκπλήσσει η βαθειά περιφρόνησή τους τόσο προς τους κανονισμούς λειτουργίας μιας Πολιτείας, όσο και, κυρίως, η περιφρόνησή τους για την ανθρώπινη ζωή.

EPA/ESTEBAN BIBA

Δύο γυναίκες στην Πόλη της Γουατεμάλας, με προστατευτικές μάσκες, πωλούν προϊόντα.

5) Στον χώρο της παιδείας ο αρμόδιος υπουργός κατέφερε να αποδείξει μέσα σε λίγες μέρες ότι είναι ακατάλληλος για μιαν τέτοια ευθύνη. Αλαλούμ στις αποφάσεις, δηλώσεις χωρίς νόημα, έλλειμμα ηγετικότητας. Η εξ αποστάσεως μάθηση αποτελεί τη μόνη επιλογή για να αντιμετωπιστεί ένα ουσιαστικό μέρος της χαμένης μάθησης. Αυτή, όμως, απαιτεί πρώτα απ΄όλα υποδομές, εκπαίδευση, εξοικείωση εκπαιδευτών-μαθητών. Τι κάναμε τόσα χρόνια; Κάναμε... μεταρρυθμίσεις της πλάκας και απεργίες για λάθος λόγους! Καμία πρόφαση δεν μπορεί να εξηγήσει το απλούστατο. Πώς μια χώρα, όπως η Εσθονία, που βγήκε από τον κόσμο της σοβιετικής επιβολής, μέσα σε 20 χρόνια έγινε αναπτυξιακό πρότυπο στην ψηφιακή εποχή; Το τρίπτυχο «νέοι πολιτικοί, τολμηροί ψηφοφόροι, ώριμες κοινωνίες» είναι η εσθονική απάντηση. Εμείς ψάχνουμε ακόμα να δουμε αν τα σχολεία έχουν wi-fi. Αυτό πρέπει να λέγεται πολύ καθαρά: ίσως, μόνο ο Α. Δημητρίου, ως υπουργός Παιδείας, γνώριζε το αντικείμενο, έδωσε ώθηση σε ορισμένες κατευθύνσεις μέσα σε ένα δύσκολο περιβάλλον. Μετά την «παραίτησή» του, ελάχιστα. Πέρασαν τόσα χρόνια και το θέμα μας ήταν η ενασχόληση με τα επιμέρους, αν δεν ήταν το ωράριο των συντεχνιακών παραγόντων στον χώρο της Μέσης και Δημοτικής εκπαίδευσης. Μπορεί αυτό να προσέλκυσε χιλιάδες διαδηλωτές, όμως, μια διεκδίκηση χωρίς στέρεες κατευθύνσεις δεν έχει «επόμενη μέρα», καθώς όλα εξαντλούνται στο επιμέρους...

6) Με τον επίλογο της «πολεμικής» κατάστασης που προκαλεί ο κορωνοϊός, μια νέα κατάσταση πραγμάτων θα προκληθεί. Ξεχασμένες έννοιες επανέρχονται στην επικαιρότητα: διαφθορά και χρηστή διοίκηση, αδιαφορία και σεβασμός στο δημόσιο χρήμα, χρειάζεται να βρουν διαφορετικές λύσεις. Από τις διαδικασίες πώλησης μέσα από τα περίφημα «χρυσά διαβατήρια», ήρθαν στην Κύπρο 6 δισ., αλλά τα νοσοκομεία μας στερούνται στοιχειώδη πράγματα. Στοίχησε η υπόθεση με τον Συνεργατισμό 7 δισ., ενώ δε σχολεία μας δεν έχουν στοιχειώδεις υποδομές για την εξ αποστάσεως μάθηση. Αυτές οι παγιωμένες συνθήκες, η διαφθορά και η κακοδιοίκηση πληρώνονται, κυριολεκτικά, με την αδυναμία του συστήματος υγείας να ανταποκριθεί στις σημερινές ανάγκες. Χθες αδιαφορούσαμε για τις συνέπειες της κακοδιοίκησης, επειδή αφορούσαν πολιτικούς «του δικού μας κόμματος». Σήμερα δεν μπορούμε να λέμε το ίδιο, γιατί ολοκάθαρα φαίνονται οι επιπτώσεις από την αδυναμία του συστήματος να ανταποκριθεί στις βασικές του υποχρεώσεις.

7) Το κράτος, οι οργανωμένες κοινότητες, οι τοπικές μορφές συντονισμού αποτελούν μια αναντικατάστατη συγκρότηση των κοινωνιών, που δείχνουν ακόμα μια φορά τη βασική τους χρησιμότητα. Οι ανοικτές κοινωνίες, η οικονομική ανάπτυξη που συγκροτείται μέσα στις σημερινές παγκοσμιοποιημένες συνθήκες, αναζητούν μια νέα, προοδευτική οργάνωσή τους. Με νέο κοινωνικό συμβόλαιο. Με κέντρο βάρους την μείωση των ανισοτήτων, την κοινωνική πρόνοια, τα βιώσιμα συστήματα υγείας, τις φορολογικές πολιτικές που θα οδηγούν στη δικαιότερη κατανομή του πλούτου. Με πρωτοβουλίες για ευρύτερες συνέργειες για να χαρακτηριστούν οι λεγόμενοι «φορολογικοί παράδεισοι» ως νήσοι διαφθοράς που λειτουργούν ως αποσταθεροποιητικός παράγοντας στην ανάπτυξη και τη φορολογική δικαιοσύνη. Οι σοσιαλδημοκρατικές δυνάμεις που έχουν επαφή με την πραγματικότητα, έχουν ένα ακόμα λόγο να δείξουν έναν ρεαλιστικά, διαφορετικό δρόμο για την κοινωνική πλειοψηφία. Η αναστάτωση, οι ανατροπές προσφέρουν ευκαιρίες για να δούμε πράγματα με άλλο φακό. Ασφαλώς «μεινίσκουμε έσσω». Αλλά προβληματιζόμαστε, αξιολογούμε πρόσωπα και πράγματα στη δημόσια σφαίρα, κατανούμε ότι χωρίς δημιουργικές προσεγγίσεις κάθε κρίση θα μας αφήνει στάσιμους. Μια άλλη σκέψη πολιτικής, μια διαφορετική αντίληψη για το δημόσιο συμφέρον κάποια στιγμή μπορεί να αναλάβει τα ηνία.

www.larkoslarkou.org.cy

Ένα επιβεβαιωμένο «κρούσμα» χωρίς προοπτική ίασης

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

«Βρισκόμαστε σε πόλεμο», δήλωσε ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν απευθυνόμενος στον γαλλικό λαό αναφορικά με τον κορωνοϊό. Έχει απόλυτο δίκαιο. Ένας άλλης μορφής πόλεμος με έναν αόρατο εχθρό που δύσκολα μπορείς να αντιμετωπίσεις. Η ανθρωπότητα βιώνει πρωτόγνωρες καταστάσεις. Η παγκόσμια οικονομία έχει πληγεί ανεπανόρθωτα και η καθημερινότητα των ανθρώπων έχει ανατραπεί πλήρως. Σε πολλές χώρες, ιδίως ευρωπαϊκές, έχει κηρυχθεί κατάσταση εκτάκτου ανάγκης με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Το χειρότερο, καμία ασφαλής πρόβλεψη για το πόσο θα κρατήσει αυτή η αναπάντεχη τραγωδία.

Όπως ήταν αναμενόμενο η πανδημία κτύπησε και τη μικρή μας πατρίδα. Τα επιβεβαιωμένα κρούσματα, σε σύγκριση με το μέγεθος του πληθυσμού, είναι ήδη πάρα πολλά και όπως τονίζουν οι ειδικοί υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να αυξηθούν με γεωμετρική πρόοδο. Τα μέτρα που έχουν ανακοινωθεί, αν και ορισμένοι ισχυρίζονται ότι ήταν αργοπορημένα, είναι προς την ορθή κατεύθυνση. Σίγουρα κάθε κριτική ή αντιπαράθεση, αυτές τις δύσκολες ώρες, είναι έκτος πραγματικότητας. Αυτό που προέχει τώρα είναι η αντιμετώπιση του κορωνοϊού. Θα έχουμε πολύ χρόνο μετά για να «τσακωθούμε» και να «σκοτωθούμε», επικρίνοντας ο ένας τον άλλο. Όσο αυστηρά όμως και να είναι τα μέτρα, για να αποδώσουν είναι απαραίτητη η πειθαρχία των πολιτών και η τήρηση των συμβουλών των ειδικών με θρησκευτική ευλάβεια.

Αν και το πέρασμα της πανδημίας θα αφήσει πίσω της νεκρούς, οικονομική ύφεση και πολλές άλλες αλυσιδωτές επιπτώσεις, σίγουρα θα περάσει. Πολλοί συνάνθρωποί μας θα νοσήσουν, αλλά η συντριπτική πλειοψηφία θα αναρρώσει. Όσο δύσκολα και αν είναι τα πράγματα δεν πρόκειται για το τέλος του κόσμου. Σε λίγες βδομάδες ή μήνες θα αποτελεί παρελθόν. Θα τη θυμόμαστε ως ένα πολύ κακό όνειρο που πέρασε.

Τα ελπιδοφόρα παραδείγματα της Κίνας, της Σιγκαπούρης και της Νότιας Κορέας έδειξαν ότι μετά την κορύφωση έρχεται η εκτόνωση και σιγά σιγά η ζωή επιστρέφει στην κανονικότητά της.

Αναμφίβολα μετά την πανδημία τα πάντα θα επανέλθουν σε κανονικούς ρυθμούς και θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε κατάματα τις πραγματικότητες, μετρώντας τα «θύματα» αυτού του πρωτόγνωρου «πολέμου». Δυστυχώς όμως, στη δική μας μοιρασμένη πατρίδα, έκτος των ανθρωπιστικών, κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών έχουμε παράπλευρες απώλειες. Το εθνικό μας θέμα έχει ήδη πληγεί, ίσως ανεπανόρθωτα. Η προοπτική για μια νέα πρωτοβουλία, μετά τις «εκλογές» στα Κατεχόμενα, έχει χαθεί. Η αναβολή των λεγόμενων εκλογών θα παρατείνει την στασιμότητα με ανεξέλεγκτες προεκτάσεις. Δυστυχώς, η αναβολή ευνοεί τις δυνάμεις που αντιτίθενται στην επανένωση στο πλαίσιο μιας ομοσπονδιακής λύσης. Η παρατεταμένη αβεβαιότητα πλήττει την υποψηφιότητα του Μουσταφά Ακιντζί, η οποία έχει βασικό άξονα την επανέναρξη μιας νέας πρωτοβουλίας επίλυσης του Κυπριακού. Η διεθνής κοινότητα, μετά την εκτόνωση της κατάστασης, σίγουρα θα έχει άλλες προτεραιότητες. Θα έχει πολύ πιο σοβαρά θέματα να ασχοληθεί παρά με ένα ζήτημα που χρονολογείται εδώ και μισό αιώνα. Εκτός αυτού, οι γεωπολιτικοί συσχετισμοί θα αλλάξουν γιατί –κακά τα ψέματα–, ο κορωνοϊός θα αφήσει πίσω του ένα κόσμο εντελώς διαφορετικό από αυτόν που γνωρίζαμε. Ακόμα οι πρόσφατες εκατέρωθεν αλλοπρόσαλλες ενέργειες, αναφορικά με την διαχείριση των οδοφραγμάτων, έχουν εντείνει την καχυποψία και τη δυσπιστία μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Δυστυχώς, το θέμα αυτό έτυχε εκμετάλλευσης από τις δυνάμεις του οριστικού διαχωρισμού και της μη λύσης, ένθεν και ένθεν της Πράσινης Γραμμής, με αποτέλεσμα συνθήματα όπως, «κλείστε τα όλα», «Εμείς απ' εδώ και αυτοί απ' εκεί», να βρίσκουν όλο και περισσότερη απήχηση και στις δύο πλευρές. Ιδίως στις ελεύθερες περιοχές συμπεριφερόμαστε ως και αν ο ιός ήρθε από τα Κατεχόμενα και γι' αυτό θα πρέπει να απομονώσουμε τους «μολυσμένους ψευδοπολίτες» που συνεχίζουν να θεωρούνται οι συνήθεις ύποπτοι για οτιδήποτε κακό μας συμβαίνει.

Πολλοί μάλιστα διερωτώνται, πώς είναι δυνατόν να υπάρξει συνεννόηση στα άλλα σοβαρά θέματα συνύπαρξης, σε ένα επανενωμένο ομόσπονδο κράτος, όταν δεν μπορούμε να συνεννοηθούμε σε ένα καθαρά ανθρωπιστικό θέμα, αγνοώντας το γεγονός ότι η μη συνεννόηση ήταν, τουλάχιστον αρχικά, δική μας επιλογή.

Όλα τα πιο πάνω συνηγορούν στο ότι, όσο υπερβολικό και αν ακούγεται, το εθνικό θέμα αποτελεί ένα «επιβεβαιωμένο κρούσμα» του κορωνοϊού. Ένα «κρούσμα» με ήδη βεβαρημένο «ιατρικό ιστορικό» με την προοπτική ίασης να είναι περισσότερο από αμφίβολη. Αν τελικά επέλθει το μοιραίο, δηλαδή η οριστική διχοτόμηση, τότε καλό θα είναι να μην επικαλεστούμε τον κορωνοϊό. Δυστυχώς, η ιστορία έχει πολλές φορές αποδείξει ότι οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται δεν μένουν εκεί και μας περιμένουν αλλά μπορεί να αναστρεπούν δραματικά από άλλους αστάθμητους παράγοντες. Έρχεται η στιγμή που οι παλινδρομήσεις και οι τακτικισμοί πληρώνονται, ένα πάθημα που αν και το βιώσαμε πολλές φορές στο παρελθόν, ακόμα να μας γίνει μάθημα.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρ. υπολογιστών.

Η ΚΡΙΣΗ ΘΕΛΕΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

578,991

ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

6,678,761

ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΞΙΟΠΙΣΤΑ

ΨΥΧΡΑΙΜΑ

ΑΜΕΣΑ

SPP MEDIA

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

24SPORTS

must

MAD

γαστρονόμος

Read
Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

RADIO LIVE

KNEWS.com.cy

ATHENA RECIPES

24NEWS

WIZGUIDE

ADS BY

adstore.
NETWORK

www.ad-store.net

*Στοιχεία απο google analytics/ firebase/ pushbots εβδομάδα 9 – 15 Μαρτίου

Ο κορωνοϊός μόλυνε και το Κυπριακό

Παίρνουν παράταση έξι μηνών οι εξελίξεις

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Από το κλείσιμο των οδοφραγμάτων, τον σχεδιασμό εποικισμού της περίκλειστης Αμμοχώστου και την κρίση στον Έβρο, διαφαίνεται πως οι εξελίξεις το επόμενο διάστημα θα είναι ιδιαίτερα τεταμένες και στο Κυπριακό.

Ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Τ/κ ηγέτης Μουσταφά Ακιντζί επικοινωνούν πλέον συχνά για τη διαχείριση της εξάπλωσης του κορωνοϊού.

Υπό άλλες συνθήκες, τα βλέμματα όλων στην Κύπρο θα ήταν επικεντρωμένα στον προεκλογικό των Κατεχομένων και στο ποιος θα αναδειχθεί ως ο νέος ηγέτης των Τουρκοκυπρίων. Η εξάπλωση του κορωνοϊού, που έθεσε το παγκόσμιο σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστο και το Κυπριακό. Και λέμε πως δεν θα μείνει ανεπηρέαστο αφού οι «εκλογές» πήραν παράταση έξι μηνών, μετακινώντας έτσι και τις όποιες εξελίξεις στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για το φθινόπωρο. Το ποιον από τους υποψήφιους ευνοεί η αναστολή των εκλογών είναι βεβαίως ένα θέμα που σηκώνει συζήτηση. Το σίγουρο είναι πως τα πράγματα δεν θα είναι τα ίδια, μιας και ο χρόνος κάθε άλλο από νεκρός είναι, δημιουργώντας αρνητικά για τη δική μας πλευρά δεδομένα.

Μικρόβιο - οδοφράγματα

Η κίνηση του προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη να ανακοινώσει στα τέλη του Φεβρουαρίου το κλείσιμο κάποιων οδοφραγμάτων ήταν αρκετό για να προκαλέσει εντάσεις. Όχι μόνο μεταξύ των δύο ηγετών, αλλά και στην κυπριακή κοινωνία. Αλησμόνητα τα επεισόδια στα οδοφράγματα και οι διαδηλώσεις με τον διαχωρισμό των πολιτών σε εκείνους που ήθελαν να ανοίξουν και εκείνους που ήθελαν να κλείσουν μόνιμα. Όμως, ένταση προκλήθηκε και μεταξύ των δύο ηγετών. Ο Τ/κ ηγέτης εξέφρασε την ελπίδα ότι το «λάθος» της κυβέρνησης θα διορθωθεί και δήλωσε ότι η κίνηση αυτή δεν έχει να κάνει με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού. Ενόχληση στον Μουσταφά Ακιντζί φαίνεται να προκάλεσε το γεγονός ότι ο Νίκος Αναστασιάδης δεν τον ενημέρωσε προτού προχωρήσει στη δημοσιοποίηση των μέτρων. Όπως αναφέρουν κυβερνητικές πηγές, μία τέτοια κίνηση από πλευράς Αναστασιάδη ενδεχομένως να απέτρεπε τον διχασμό που ακολούθησε και ενδεχομένως να οδηγούσε σε κοινές αποφάσεις. Όμως και από πλευράς της κυβέρνησης υπήρξε ενόχληση από τη στάση των Τ/κ και συγκεκριμένα από το γεγονός ότι παρά τη δημιουργία τεχνικής επιτροπής για την υγεία και την αντιμετώπιση της εξάπλωσης του κορωνοϊού, οι Τ/κ δεν πήραν, όπως είχε διευθετηθεί, τα πρώτα ύποπτα κρούσματα στο Ινστιτούτο Γενετικής, αλλά στην Τουρκία. Επιπλέον ένταση βεβαίως προκάλεσε η ανακοίνωση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, η οποία εξέφρασε λύπη για την απόφαση κλεισίματος των τεσσάρων οδοφραγμάτων, με τον Νίκο Αναστασιάδη και σύσσωμη την ηγεσία να τη χαρακτηρίζουν ατυχή παρέμβαση, με κυβερνητικές πηγές να ενοχλούνται από το γεγονός ότι η ΟΥΝΦΙΚΥΠ υπερέβη τον ρόλο της, αντιδρώντας μονομερώς για κάτι που αφορούσε την υγεία, ενώ στην περίπτωση των τουρκικών εντάσεων δεν δείχνει παρόμοια ευαισθησία.

Άρχισαν οι επαφές

Η εξάπλωση του κορωνοϊού στην Κυπριακή Δημοκρατία και τα Κατεχόμενα, σε συνδυασμό με την απόφαση Οζερσάι και Τατάρ να κλείσουν τα οδοφράγματα φέρεται πως εκτόνωσε κάπως την κρίση. Αφενός γιατί ο Μουσταφά Ακιντζί ξεκαθάρισε πως ο ίδιος δεν ήταν ενήμερος, αφετέρου γιατί ξεκίνησε η συχνή επικοινωνία Αναστασιάδη-Ακιντζί για συνεργασία στη διαχείριση της εξάπλωσης του κορωνοϊού. Μάλιστα, σε πρόσφατη συνομιλία των δύο ηγετών η κυπριακή κυβέρνηση εξέφρασε προθυμία στη συνεργασία για αναλώσιμα, βάσει διπλωματικών κύκλων.

Το ερώτημα, βεβαίως, είναι ποιον θα ωφελήσει η παράταση των «εκλογών» στα Κατεχόμενα. Κυβερνητικές πηγές σημειώνουν πως όλοι οι υποψήφιοι θεώρησαν πως θα τους ευνοήσει –τον καθένα για διαφορετικό λόγο– η αναστολή των «εκλογών». Ο Μουσταφά Ακιντζί φέρεται να θεωρεί πως η εξάπλωση του κορωνοϊού, με άγνωστες τις προεκτάσεις για την τ/κ κοινότητα, ενδεχομένως να πλήξει την υποψηφιότητά του. Μία παράταση στις «εκλογές» θεωρείται από πολιτικούς κύκλους πως θα ευνοήσει και τον Τ/κ «υπουργό Εξωτερικών» Κουντρέτ Οζερσάι, για να δώσει την αίσθηση πως μπορεί να διαχειριστεί την κρίση. Ήδη η κίνησή του να καλέσει τους φοιτητές να επιστρέψουν και να κλείσει τα σύνορα με την Τουρκία, της οποίας τα κρούσματα θεωρούνται περισσότερα από όσα ανακοινώνονται, θεωρείται από αναλυτές πως βοηθάει την υποψηφιότητά του. Στο ίδιο πλαίσιο αναμένεται να κινηθεί και ο Τ/κ πρωθυπουργός Ερσίν Τατάρ, ο οποίος ήδη παρουσιάζει σχεδιασμό εποικισμού της περίκλειστης πόλης της Αμμοχώστου.

Ακριβώς, όμως, εξαιτίας και των σχεδιασμών που εντείνονται για εποικισμό της περίκλειστης πόλης της Αμμοχώστου, τις ιδέες που ξεδιπλώνονται περί λύσης δύο κρατών, αλλά και την ενισχυμένη επιθετικότητα της Τουρκίας θεωρείται πως ο χρόνος που περνά δημιουργεί άσχημα τετελεσμένα για τη δική μας πλευρά. Από τη διάσκεψη στο Βερολίνο πολιτικοί κύκλοι εξέφραζαν την εκτίμηση ότι ο χρόνος που θα περάσει μέχρι και την επανέναρξη των συνομιλιών δεν θα ήταν νεκρός χρόνος. Φάνηκε από μία σειρά γεγονότων. Όχι μόνο από τις προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, που συνεχίζονται, τους σχεδιασμούς για εποικισμό της περίκλειστης Αμμοχώστου, αλλά και στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Φάνηκε από την κρίση που προκάλεσε η Τουρκία στον Έβρο, με τη μαζική αποστολή προσφύγων και μεταναστών στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα οι όποιες διαπραγματεύσεις να αναμένονται σε έντονο κλίμα μεταξύ των δύο εγγυητριών δυνάμεων. Το κατά πόσο βεβαίως το κεφάλαιο του κορωνοϊού λειτουργήσει θετικά θα εξαρτηθεί από τη συνεργασία που θα έχουν οι δύο πλευρές για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Οι όποιες εξελίξεις μετατίθενται μετά την κρίση της εξάπλωσης του κορωνοϊού, αλλά αναμφίβολα η περίοδος αυτή θεωρείται κρίσιμη για τις μετέπειτα εξελίξεις.

Τα δύο πολιτικά στοιχήματα στα Κατεχόμενα

Το πρώτο κέρδισε ο Ακιντζί ως υπηρεσιακός «πρόεδρος», στο δεύτερο, το εκλογικό, στοχεύει η αντιπολίτευση μέσω… πανδημίας

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Στο «προεδρικό μέγαρο» κονταροχτυπήθηκαν για τη θέση του «υπηρεσιακού προέδρου», η Δεξιά και η Αριστερά τελικά και ο Μουσταφά Ακιντζί κέρδισε στη «βουλή» το πρώτο στοίχημα.

Αυτός που θα διαχειριστεί την κρίση του κορωνοϊού θα κερδίσει τις «εκλογές» και αυτό θα κρίνει και την επόμενη μέρα στο Κυπριακό, λέει στην «Κ» ένας εκ των αντιπάλων του Ακιντζί.

Η πανδημία του κορωνοϊού που έχει ταρακουνήσει τον πλανήτη, πλήττει τόσο τη διαδικασία ανάδειξης νέου ηγέτη της τ/κ κοινότητας όσο και τη διαδικασία λύσης του Κυπριακού, δηλαδή την προσπάθεια που αναμενόταν να ξεκινήσει στο δεύτερο μισό του 2020 υπό την καθοδήγηση του ΟΗΕ. Συγκεκριμένα, εξαιτίας της διασποράς του κορωνοϊού σε ολόκληρη την Κύπρο, οι «προεδρικές» αναβάλλονται για έξι μήνες και αυτό επηρεάζει συνεπακόλουθα και το Κυπριακό. Την εβδομάδα που πέρασε τα τ/κ κόμματα πραγματοποίησαν τις πρώτες συναντήσεις σε επίπεδο πολιτικών αρχηγών σχετικά με το θέμα της αναβολής των «προεδρικών».

Στη συνάντησή τους τα κόμματα έκριναν πως η τελική απόφαση για το ζήτημα θα πρέπει να ληφθεί σε σύσκεψη η οποία και πραγματοποιήθηκε στο «Προεδρικό». Στην εν λόγω σύσκεψη στην οποία συμμετείχαν ο ηγέτης της τ/κ κοινότητας Μουσταφά Ακιντζί, οι τ/κ πολιτικοί αρχηγοί, ο «πρόεδρος» της «βουλής», καθώς και ο «εισαγγελέας» λήφθηκε η τελική απόφαση, η οποία έκανε λόγο για αναβολή της ημερομηνίας της διεξαγωγής των «προεδρικών», οι οποίες υπό κανονικές συνθήκες θα διεξάγονταν στις 26 Απριλίου. Σημειώνεται πως μετά το τέλος των «προεδρικών», ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ αναμενόταν να αναλάβει πρωτοβουλία για αναβίωση της προσπάθειας λύσης του Κυπριακού. Ως αποτέλεσμα της κρίσης του κορωνοϊού η ανάληψη τέτοιας πρωτοβουλίας αναβάλλεται επ' αόριστον. Παράλληλα, η κρίση δεν αποκλείεται να τροποποιήσει τις λεπτές πολιτικές ισορροπίες στο εσωτερικό της τ/κ κοινότητας μέχρι τη νέα ημερομηνία διεξαγωγής των «προεδρικών».

Το παρασκήνιο

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι πληροφορίες της «Κ» σχετικά με τη λήψη της απόφασης της αναβολής των «προεδρικών». Συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια της σύσκεψης στο «Προεδρικό» ο κ. Ακιντζί αναμετρήθηκε με αντιπροσώπους των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη «βουλή» για το ζήτημα του μεταβατικού ηγέτη της τ/κ κοινότητας, ο οποίος θα καθίσει στην «προεδρική καρέκλα» καθ' όλη την περίοδο της κρίσης του κορωνοϊού. Όλα δείχνουν ότι ο κ. Ακιντζί έθεσε ως κόκκινη γραμμή το ζήτημα της παραμονής του στην εξουσία, με την ιδιότητα του «υπηρεσιακού πρόεδρου». Το συγκεκριμένο αίτημα αποδέχθηκαν τα κόμματα της τ/κ Αριστεράς, το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (ΡΤΚ) και το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας (ΚΚΔ). Τα κόμματα της «κυβέρνησης», δηλαδή το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) και το Κόμμα του Λαού (ΚΛ) χαρακτήρισαν το συγκεκριμένο αίτημα «συζητήσιμο», με την προϋπόθεση το «σύνταγμα» και τη γνωμοδότηση των νομικών. Παρόμοια ήταν και η στάση του Δημοκρατικού Κόμματος (ΔΚ). Το κόμμα της Αναγέννησης (ΚΑ) των εποίκων από την άλλη υποστήριξε ότι καθήκοντα υπηρεσιακού ηγέτη κατά τη μεταβατική περίοδο θα πρέπει να αναλάβει ο «πρόεδρος» της «βουλής». Τελικά, η υποχρέωση ανάδειξης του υπηρεσιακού προέδρου έπεσε στους ώμους της «βουλής», η οποία προχώρησε σε έκτακτη σύσκεψη για να τακτοποιήσει το ακανθώδες ζήτημα. Οι Τ/κ νομικοί προειδοποιούν ότι πρόκειται για πρωτόγνωρο και «ευαίσθητο» ζήτημα, αφού το «σύνταγμα» του 1985 δεν ξεκαθαρίζει τη διαδικασία και τις μεθόδους που θα πρέπει να ακολουθηθούν σε περίπτωση που οι «προεδρικές εκλογές» αναβληθούν εξαιτίας μιας φυσικής καταστροφής.

Σύγκρουση

Στο ίδιο κλίμα, ο κ. Ακιντζί είχε συγκρουστεί κατά την προηγούμενη εβδομάδα με την τ/κ Δεξιά και σε σχέση με το ζήτημα της αντιμετώπισης της πανδημίας. Σε αντίθεση με την «κυβέρνηση» του Ερσίν Τατάρ, ο κ. Ακιντζί εξακολουθεί να τάσσεται υπέρ της επιβολής καθεστώτος εκτάκτου ανάγκης και απαγόρευσης κυκλοφορίας στα Κατεχόμενα, για μια περίοδο, τουλάχιστον 14 ημερών. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, με βασική προϋπόθεση τη διαφύλαξη των βασικών ατομικών ελευθεριών και δικαιωμάτων, η διαχείριση της κρίσης του κορωνοϊού θα είναι υπό την δικαιοδοσία του «Υπουργείου Υγείας» και των αρμόδιων «αρχών». Η «κυβέρνηση» αντιτίθεται στην πρόταση του κ. Ακιντζί κυρίως εξαιτίας του οικονομικού αντίκτυπου που θα επεφύλασσε η εν λόγω απόφαση στην κοινωνία. Ο «πρωθυπουργός» Ερσίν Τατάρ ξεκαθάρισε το σκεπτικό της κυβέρνησης για το όλο ζήτημα την προηγούμενη εβδομάδα σε τηλεοπτική του συνέντευξη. Σύμφωνα με τον κ. Τατάρ, η τ/κ οικονομία, η οποία ήδη αντιμετωπίζει ένα μεγάλο αδιέξοδο δεν έχει την πολυτέλεια να υποστεί τις επιπτώσεις «ριψοκίνδυνων» πολιτικών αποφάσεων. Η επανεκκίνηση της οικονομίας «από το μηδέν» είναι ένα εγχείρημα το οποίο δεν θα είναι σε θέση να αναλάβει η «κυβέρνηση» και το επιτελείο της οικονομίας μετά το τέλος της κρίσης. Η τ/κ πλευρά δεν έχει στη διάθεσή της ξένα, ευρωπαϊκά κονδύλια, όπως η ε/κ πλευρά, για αυτόν τον λόγο καλείται να λάβει με μεγάλη προσοχή τις αποφάσεις της για την πανδημία. Αξίζει να σημειωθεί ότι η νέα διένεξη της «κυβέρνησης» με το «προεδρικό» για το καθεστώς εκτάκτου ανάγκης έχει διχάσει την τ/κ κοινότητα. Η «εκλογική» βάση του κ. Ακιντζί επικρίνει την «κυβέρνηση» για αναποτελεσματικότητα και για τη λήψη μέτρων που δεν έχουν ως μποϋσουλα τη δημόσια υγεία. Η δε, «κυβέρνηση» ασκεί κριτική στον Τ/κ ηγέτη, κατηγορώντας τον ότι με τις πράξεις και τις δηλώσεις του επιχειρεί ένα «πραξικόπημα» για να ενισχύσει την υποψηφιότητά του εν όψει των «προεδρικών».

Νέες πολιτικές ισορροπίες

Για το εκλογικό στοίχημα και τον αντίκτυπο που θα έχει στο Κυπριακό, μίλησε στην «Κ» προσωπικότητα των υψηλών βαθμίδων της τ/κ πολιτικής σκηνής: «Η κρίση του κορωνοϊού, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα επισκίασε όλα τα άλλα ζητήματα που απασχολούν το προσκήνιο της τ/κ επικαιρότητας. Από τώρα και στο εξής, μέχρι τη νέα ημέρα διεξαγωγής των προεδρικών, δύο ζητήματα θα καθορίσουν την ανάδυση νέων πολιτικών ισορροπιών στην τ/κ πλευρά: Η διαχείριση της κρίσης του κορωνοϊού και η επανεκκίνηση της οικονομίας μετά το τέλος της κρίσης. Οι ε/κ φίλοι πρέπει να κατανοήσουν ότι τα όσα συμβαίνουν σήμερα, τη στιγμή που πολεμούμε τον κορωνοϊό στον βορρά, επιφυλάσσουν μεγάλο αντίκτυπο για το Κυπριακό. Ποιος θα διαχειριστεί και θα σηκώσει στις πλάτες του το βάρος της κρίσης του κορωνοϊού; Ο Ακιντζί ή οι άλλοι πολιτικοί που θα διαχειριστούν με δεξιοτεχνία την αντιμετώπιση της κρίσης; Η απάντηση αυτού του ερωτήματος θα κρίνει το αποτέλεσμα των προεδρικών μας και φυσικά τα όσα θα συζητήσουμε την επόμενη ημέρα των εκλογών στο Κυπριακό».

Η απρόβλεπτη συμπεριφορά της Αγκυρας

Εργαλειοποιεί τον κορωνοϊό που αλλάζει τους σχεδιασμούς της

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Νέες, απρόβλεπτες διαστάσεις λαμβάνει για την Ελλάδα η έννοια της εξ Ανατολών ασύμμετρης απειλής, καθώς η εμφάνιση της πανδημίας του κορωνοϊού τροποποιεί τους σχεδιασμούς της Αγκυρας έναντι της Αθήνας και προσθέτει ακόμα μία μεταβλητή στην εξελισσόμενη κατάσταση. Τις προηγούμενες ημέρες η Αγκυρα έδειξε μια μάλλον αλλοπρόσαλλη συμπεριφορά. Οπως εκτιμούν αρμόδιες πηγές, αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η κυβέρνηση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν προσπαθεί να ελέγξει όχι μόνο την πληροφορία που αφορά τις πραγματικές διαστάσεις του κορωνοϊού μέσα στην Τουρκία, αλλά και να τον εργαλειοποιήσει προκειμένου να ασκήσει πιέσεις. Χαρακτηριστικά παραδείγματα προς αυτή την κατεύθυνση είναι το πογκρόμ διώξεων των τουρκικών αρχών κατά όλων όσοι μιλούν δημόσια για περισσότερα κρούσματα κορωνοϊού από εκείνα που έχει επισήμως γνωστοποιήσει η κυβέρνηση και θεωρείται ότι είναι σημαντικά λιγότερα από την πραγματικότητα, αλλά και η απόπειρα απόκρυψης θανάτων από τη συγκεκριμένη αιτία, όπως εκείνος του πρώην αρχηγού ΓΕΣ Αϊτάτς Γιαλμάν, που ανακοινώθηκε μία ημέρα μετά την κηδεία του.

Εκβιάζει την Ευρώπη

Την ίδια στιγμή, όπως φαίνεται από τη δέσμευση 200.000 προστατευτικών μασκών που κατασκευάστηκαν σε τουρκικά εργοστάσια για λογαριασμό της ιταλικής κυβέρνησης και παραμένουν στα τελωνεία παρά τις απευθείας εκκλήσεις του πρωθυπουργού Τζουζέπε Κόντε προς τον κ. Ερντογάν, η Αγκυρα εκβιάζει ευθέως την Ευρώπη αναμένοντας άλλου είδους ανταλλάγματα.

Αλλωστε, με βάση τις πληροφορίες που έχουν προκύψει και από την πρόσφατη τηλεδιάσκεψη του κ. Ερντογάν με την καγκελάριο της Γερμανίας Αγκελα Μέρκελ, τον πρόεδρο της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν και τον πρωθυπουργό της Βρετανίας Μπόρις Τζόνσον, αλλά και τις συζητήσεις που έχουν γίνει σε διάφορα επίπεδα ανάμεσα σε Ευρωπαίους και Τούρκους αξιωματούχους, η Αγκυρα ζητεί πολιτική στήριξη στη βόρεια Συρία αλλά και βοήθεια σε μια σειρά από ζητήματα που αφορούν το προσφυγικό και όχι μόνο. Η Τουρκία ζητεί επιπλέον 6 δισ. ευρώ από την Ε.Ε., να εισέρχονται Τούρκοι ελεύθερα στην Ευρώπη (φιλελευθεροποίηση καθεστώτος βίζας), τελωνειακή ένωση, συνεργασία στην τρομοκρατία και εγκαθίδρυση ζώνης ασφαλείας στη Συρία. Από την Αθήνα έχει γίνει σαφές προς όλα τα κέντρα λήψης αποφάσεων ότι οι πρόσφατες εισβολές μεταναστών στον Εβρο, υπό την κάλυψη και την υποβοήθηση των τουρκικών αρχών, δεν αποτελούν τίποτε άλλο παρά διεξαγωγή υβριδικού πολέμου κατά των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων. Μάλιστα, όπως αποκάλυψε ήδη την περασμένη Τετάρτη η «Κ», το Τμήμα Δικαίου Ε.Ε. της Νομικής Υπηρεσίας του υπουργείου Εξωτερικών έχει αναπτύξει την απαραίτητη επιχειρηματολογία προκειμένου οι εντεταλμένοι Ελληνες διπλωμάτες να εξηγούν σε συμμάχους και εταίρους ότι η κατάσταση στον Εβρο δεν συνδέεται σε κανένα σημείο με το διεθνές δίκαιο για το καθεστώς των προσφύγων.

Από την Αθήνα εκφράζονται, επίσης, φόβοι ότι στις ωθούμενες από την Αγκυρα μεταναστευτικές ροές είναι πιθανό να περιλαμβάνονται όχι μόνο τρομοκράτες και τζιχαντιστές, αλλά και πιθανοί φορείς του κορωνοϊού. Σε γενικές γραμμές στην Αθήνα υπάρχει ανησυχία για τη μεθοδολογία διαπραγμάτευσης που ακολουθείται από την Ε.Ε. έναντι της Αγκυρας για την αναθεώρηση της δήλωσης Ε.Ε. - Τουρκίας του 2016, κυρίως μάλιστα από το Βερολίνο. Ωστόσο, εικάζεται ότι η πανδημία εκ των πραγμάτων βάζει στον «πάγο» ορισμένες εξελίξεις.

Ενα νέο στοιχείο στην ένταση ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία στον Εβρο είναι ότι η Αθήνα πλέον χρησιμοποιεί και αυτή UAV προκειμένου να παρακολουθήσει την κατάσταση στην άλλη πλευρά του ποταμού. Δεν θα ήταν υπερβολή να υποστηριχθεί ότι τις προηγούμενες ημέρες στον Εβρο καταγράφηκε ένας άτυπος «πόλεμος drones», καθώς και οι δύο πλευρές προσπαθούσαν να συγκεντρώσουν όσο περισσότερα στοιχεία για την κατάσταση στις όχθες του ποταμού. Εκείνο που επιθυμεί να αποφύγει η Αθήνα είναι η πρόκληση κάποιας σοβαρής κρίσης, εν μέσω πολεμικής κινητοποίησης του κράτους για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Ηδη, η προσπάθεια να σπάσουν οι γραμμές άμυνας στον Εβρο, με την οργανωμένη εισβολή 350 μεταναστών τα ξημερώματα της Τετάρτης, και η προσάραξη φορτηγού με 193 μετανάστες στο λιμάνι της Τζιας υποδηλώνουν ότι η βούληση της Αγκυρας να προκαλέσει φθορά παραμένει ενεργή. Αν αυτή θα συνεχιστεί και τις επόμενες ημέρες και εβδομάδες, ενώ, όπως προκύπτει από πολλαπλές ανεξάρτητες πηγές, η επιδημία του κορωνοϊού εμφανίζεται να ανεβαίνει κατακόρυφα και στην Τουρκία, προκαλώντας, μάλιστα, ανοικτή κριτική και κατά της κυβέρνησης του κ. Ερντογάν, θα φανεί.

REUTERS/ALEXANDROS AVRAMIDIS

Από την Αθήνα έχει γίνει σαφές προς όλα τα κέντρα λήψης αποφάσεων ότι οι εισβολές μεταναστών στον Εβρο, υπό την κάλυψη και την υποβοήθηση των τουρκικών αρχών, αποτελούν διεξαγωγή υβριδικού πολέμου κατά των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων.

Το αρνητικό σενάριο που εξετάζει η Αθήνα είναι η πρόκληση θερμού επεισοδίου από την Τουρκία για να αποπροσανατολίσει την προσοχή από τις αυξανόμενες επικρίσεις.

Το αρνητικό σενάριο που εξετάζει η Αθήνα είναι η πρόκληση θερμού επεισοδίου από την Αγκυρα με σκοπό να αποπροσανατολίσει την προσοχή από τις αυξανόμενες επικρίσεις για ακόμα μία αδυναμία διαχείρισης κρίσης, η οποία έρχεται να προστεθεί στις αποτυχίες της κυβέρνησης Ερντογάν στη βόρεια Συρία και στη Λιβύη. Εως τώρα εκτιμάται ότι η Αγκυρα επιχειρεί να διατηρήσει την παρουσία της με τρόπο που θα κρύβει πιθανές αδυναμίες, όπως π.χ. ο πλους το «Οροΰτς Ρέις» την Παρασκευή προς την κυπριακή αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ) με μια «παράκαμψη» που το έφερε 50 ναυτικά μίλια νοτιοανατολικά του Καστελλόριζου. Επίσης, τις προηγούμενες ημέρες ουσιαστικά υποβαθμίστηκε (αν δεν ακυρώθηκε στην πράξη) μια τεράστια ναυτική άσκηση που είχε προαναγγελθεί στο Αιγαίο, κάτι που μαρτυρά μια συμπεριφορά της Αγκυρας αισθητά διαφορετική σε σύγκριση με το πρόσφατο παρελθόν.

Εψαχναν καπετάνιο για μεταφορά όπλων στην Τουρκία

Βαρύς οπλισμός στα χέρια των 11

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ**

Σε αναζήτηση χειριστή σκάφους που θα αναλάμβανε τη διά θαλάσσης μεταφορά όπλων και πυρομαχικών από την Ελλάδα στην Τουρκία φέρονται να βρίσκονταν το τελευταίο διάστημα οι 11 κατηγορούμενοι για συμμετοχή στην ακροαριστερή τρομοκρατική οργάνωση της Τουρκίας DHKP-C. Σε αυτή την αποκάλυψη προχώρησε, μιλώντας στην «Κ», αξιωματούχος του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με γνώση της πορείας της έρευνας. Στους συλληφθέντες, εξάλλου, συγκαταλέγεται ένας 60χρονος Τούρκος γνωστός με το ψευδώνυμο «Κώστας», που και το 2013 είχε κατηγορηθεί για απόπειρα μεταφοράς όπλων στην Τουρκία με φουσκωτό ταχύπλοο που είχε αποπλεύσει από τη Χίο.

Η υπόθεση αποκαλύφθηκε την Πέμπτη, όταν αστυνομικοί της Αντιτρομοκρατικής πραγματοποίησαν έφοδο στη μονοκατοικία της οδού Αυλώνος, στα Σεπόλια, όπου διέμεναν οι 9 από τους 11 συλληφθέντες. Σε ένα υπόγειο τούνελ μήκους 20 μ., τέσσερα μέτρα κάτω από την επιφάνεια του εδάφους, οι αστυνομικοί εντόπισαν κρυμμένο βαρύ οπλισμό και συγκεκριμένα έναν εκτοξευτήρα ρουκετών τύπου RPG, ένα αντιαρματικό μιας χρήσης, τύπου Low, ένα καλάσνικοφ, τέσσερα πιστόλια, μεταλλικούς γεμιστήρες, καθώς και πυροδοτικούς μηχανισμούς χειροβομβίδων. Την Παρασκευή, οι 11 συλληφθέντες οδηγήθηκαν ενώπιον εισαγγελέα και ανακριτή, κατηγορούμενοι για συμμετοχή στην οργάνωση DHKP-C και παράνομη οπλοκατοχή. Σε αυτούς συγκαταλέγονται και άτομα που είχαν συλληφθεί το 2017 από την Αντιτρομοκρατική σε δύο διαμερίσματα σε Νέο Κόσμο και Καλλιθέα, κατηγορούμενοι για τρομοκρατία.

Η έρευνα για την υπόθεση ξεκίνησε τον περασμένο Οκτώβριο. Ο 60χρονος «Κώστας», στον οποίο αποδίδεται ηγετικός ρόλος, πραγματοποίησε ταξίδια σε Θράκη και Δωδεκάνησα, προκαλώντας το ενδιαφέρον της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών και της Αντιτρομοκρατικής. Μυστικοί αστυνομικοί διαπίστωσαν ότι ο 60χρονος, καθώς και άλλοι ένοικοι και επισκέπτες της μονοκατοικίας επί της οδού Αυλώνος, μετέφεραν από το εσωτερικό της μονοκατοικίας στους κάδους απορριμμάτων της γειτονιάς σακούλες με μπάζα. Ελεγξαν, μάλιστα, το χώμα στις σακούλες και διαπίστωσαν ότι είχε διαφορετική σύσταση από αυτό που υπήρχε στον κήπο της μονοκατοικίας.

Τα στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. και της ΕΥΠ αποφάσισαν να συνεχίσουν και να εντείνουν την επιτήρηση των υπόπτων. Το τελευταίο στάδιο της μυστικής επιχείρησης διαδραματίστηκε την Τετάρτη, όταν ορισμένοι από τους συλληφθέντες διαπιστώθηκε ότι πήγαν σε ερημική τοποθεσία στο Τατόι, στους πρόποδες της Πάρνηθας, όπου η παρακολούθησή τους ήταν δύσκολη. Πήραν από εκεί και μετέφεραν πίσω στα Σεπόλια μεγάλους σάκους με άγνωστο περιεχόμενο. Η κίνησή τους αυτή σήμανε συναγερμό στην ηγεσία του υπ. Προστασίας του Πολίτη, η οποία άναψε το πράσινο φως για την έφοδο. Και στο παρελθόν, εξάλλου, είχαν υπάρξει ισχυρές ενδείξεις ότι τα μέλη της συγκεκριμένης οργάνωσης είχαν κρύψει οπλισμό σε βαρέλια θαμμένα στο χώμα, στους πρόποδες της Πάρνηθας.

Κατηγορούνται για συμμετοχή στην οργάνωση DHKP-C και παράνομη οπλοκατοχή – Ανάμεσά τους και ένας 60χρονος Τούρκος γνωστός ως «Κώστας».

Παράλληλα με την έρευνα στη μονοκατοικία της οδού Αυλώνος, αστυνομικοί πραγματοποίησαν έρευνα και στα γραφεία της Επιτροπής Αλληλεγγύης για Τούρκους Πολιτικούς Κρατούμενους, στην οδό Τζαβέλλα, στα Εξάρχεια. Κατασχέθηκαν ηλεκτρονικοί υπολογιστές, κάρτες μνήμης, ημερολόγια και χειρόγραφες σημειώσεις, που στάλθηκαν στα εγκληματολογικά εργαστήρια της ΕΛ.ΑΣ. για ανάλυση.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / *Του* **ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ**

Τι φέρνει το τρίτο τουρκικό γεωτρύπανο «Κανουνί»

Οπως είχαμε αναφέρει και σε προηγούμενο μας άρθρο - «Τι σημαίνει το YAVUZ στο οικόπεδο 8» - ο Τούρκος πρέσβης Τσαταγάι Ερτσίγεζ, επικεφαλής της Γενικής Διεύθυνσης του τουρκικού ΥΠΕΞ για θέματα, μεταξύ άλλων και θαλασσίων συνόρων παρουσίασε, στις 27 Μαΐου 2019 στις Βρυξέλλες, με τον πιο επίσημο τρόπο τον προγραμματισμό και τις δραστηριότητες της Τουρκίας, καθώς και τις διεκδικήσεις της στην Ανατολική Μεσόγειο, προβάλλοντας μία σειρά νομικών επιχειρημάτων για την τεκμηρίωση των θέσεών της. Τελειώνοντας την παρουσίαση, ο Τούρκος αξιωματούχος είχε τονίσει εμφατικά ότι η Τουρκία θα συνεχίσει αποφασιστικά τις δραστηριότητές της που σχετίζονται με τις έρευνες και γεωτρήσεις στην υφαλοκρηπίδα της, στις περιοχές όπου η τουρκική κυβέρνηση έχει χορηγήσει σχετικές άδειες στην Turkish Petroleum, το 2009 και 2012. Δήλωσε επίσης ότι εάν οι Ελληνοκύπριοι δεν συμπεριλάβουν τους Τουρκοκύπριους, ως ισότιμους εταίρους της νήσου, στους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων σχετικά με τους πόρους υδρογονανθράκων ή δεν σταματήσουν τις μονομερείς δραστηριότητές τους για υδρογονάνθρακες, η Τουρκία θα συνεχίσει να προστατεύει τα δικαιώματα υφαλοκρηπίδας και των Τουρκοκυπρίων.

Τα μηνύματα από την πλευρά της Τουρκίας είναι ξεκάθαρα και φαίνεται ότι ούτε και αυτή η πανδημία, που έχει ξεσπάσει παγκόσμια, είναι ικανή να σταματήσει τους σχεδιασμούς της. Χωρίς βέβαια να είναι σοφό να επαναπαυθούμε σε αρνητικούς για την Τουρκία αστάθμητους παράγοντες –μη γνωρίζοντας και την κατάσταση που επικρατεί με το νέο κορωνοϊό στη χώρα– θα ήταν ορθό από τη δική μας πλευρά να προχωρήσουμε στη διασκόπηση των παραγόντων που συνιστούν την απειλή και που αφορά στη δημιουργία νέων τετελεσμένων. Σε αυτή όμως τη διαδικασία θα πρέπει να συμπεριληφθεί πλέον και ο παράγοντας που αφορά στην επαύξηση των δυνατοτήτων της στον τομέα των γεωτρήσεων. Συγκεκριμένα, στις 16 Μαρτίου τρέχοντος, ο Τούρκος υπουργός Ενέργειας, Φ. Ντονμέζ, ανακοίνωσε τον κατάπλου του πλοίου γεωτρύπανου (ΠΓ), DS KANUNI (πρώην DS SERTAO) το οποίο αγοράστηκε από το Ηνωμένο Βασίλειο - όπου βρισκόταν επί διετία σε κατάσταση «μακράς ακινησίας» - έναντι του ποσού των 37,5 εκατ. δολαρίων Αμερικής. Το «Κανουνί» είναι το τρίτο ΠΓ που αποκτά η Τουρκία, μετά από την αγορά των «Φατίχ» και «Γιαβούζ». Πρόκειται για ΠΓ έκτης γενιάς, «εξαιρετικά βαθιών υδάτων» (Ultra-Deep Water DS) το γεωτρύπανο του οποίου μπορεί να φτάσει μέχρι και 11400 μέτρα βάθος κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας και να τρυπήσει σε βάθος 3000 μέτρων κάτω από το βυθό. Παρόλες τις πολύ γενικές δηλώσεις του Τούρκου υπουργού Ενέργειας, σε ό,τι αφορά στις περιοχές δραστηριοποίησης του ΠΓ «Κανουνί», τα σενάρια που πρέπει να θεωρούνται ως σίγουρα «δείχνουν» δύο περιοχές» αυτής που αφορά στην Κυπριακή ΑΟΖ και αυτής που περιλαμβάνεται στο Μνημόνιο Οριοθέτησης ΑΟΖ μεταξύ Τουρκίας και Λιβύης.

Τα εμπόδια βέβαια που έχει να περάσει στο διπλωματικό πεδίο η Τουρκία είναι δύσκολα, ενώ με την πανδημία φαίνεται να γίνονται δυσκολότερα. Δεν φαίνεται, ωστόσο, να αναστέλλει τους σχεδιασμούς της.

Το «Κανούνι» είναι ΠΓ έκτης γενιάς, «εξαιρετικά βαθιών υδάτων».

Με δεδομένη τη μη ύπαρξη δυνατοτήτων δυναμικής αποτροπής, από την πλευρά της Κ.Δ. στους παράνομους σχεδιασμούς της Τουρκίας, η τελευταία είναι φανερό ότι αναπτύσσει σταδιακά μία κλιμάκωση των επιθετικών της ενεργειών στον ελλαδικό χώρο, τόσο στην ξηρά (Έβρο) όσον και στη θάλασσα και αέρα (Ν.Α. Αιγαίο μέχρι Κρήτη). Αυτή η κλιμάκωση των επιθετικών της ενεργειών, κινείται πάνω σε δύο κυρίως άξονες που αφορούν: 1) στη συνέχιση της απασχόλησης και στην κόπωση των ελληνικών σωμάτων ασφαλείας και των ΕΔ με το μεταναστευτικό, σε ένα μέτωπο από τον Έβρο μέχρι τα ανατολικά νησιά του Αιγαίου, εκβιάζοντας παράλληλα την Ε.Ε., τονίζοντας ότι «…η Ευρώπη χρωστά πολλά στην Τουρκία…» (δηλώσεις Τούρκου πρέσβη στην Αθήνα) και 2) στην προσήλωση υλοποίησης του πλάνου που αφορά στη «Γαλάζια Πατρίδα», σε μία περιοχή/γραμμή που διέρχεται από το νότιο Αιγαίο, τη Λιβύη, το Κατάρ και φτάνει μέχρι τη Σομαλία (βλ. 5η Σύνοδος Κορυφής στην Κουάλα Λουμπούρ 18-21 Δεκ. 2019). Δεν πρέπει να μας διαφεύγει και το χρονικό περιθώριο που έχει ο «νεοσουλτάνος» και που έχει ως ορόσημο το 2023!

Τα εμπόδια βέβαια που έχει να περάσει στο διπλωματικό πεδίο δεν είναι εύκολα. Αυτά αφορούν, στον αγωγό East Med, στις τριμερείς συμφωνίες μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ και Αιγύπτου, στο κεφάλαιο Υφαλοκρηπίδα Αιγαίου και στην παρεμπόδιση, στο μέτρο του δυνατού, του προγράμματος γεωτρήσεων της ΚΔ. Μέσα σε αυτά τα εμπόδια θα πρέπει να συνυπολογιστούν και οι εξελίξεις στο Ιντλίμπ της Συρίας οι οποίες φαίνεται να μην ανταποκρίνονται στις προσδοκίες του Τούρκου Προέδρου προκαλώντας ζημιές στο εσωτερικό. Σε αυτή την εξίσωση θα πρέπει να συμπεριληφθεί και η στάση τόσο των ευρωπαίων ηγετών και του προέδρου Τραμπ, αλλά και του Ρώσσου προέδρου Πούτιν. Το όλο πολύπλοκο σκηνικό που δημιουργείται βέβαια, δε μπορεί να είναι απαλλαγμένο από τις τρομερές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι χώρες και που έχει επιφέρει ο νέος κορωνοϊός και από τις συνέπειες που θα έχει σε όλες τις μορφές του δυναμικού ενός εκάστου κράτους. Μπορεί να μην είναι παράγοντας μηδενισμού της ισχύος, αλλά η αποδυνάμωση θα πρέπει να θεωρείται σίγουρη. Ο τρόπος, όμως, με τον οποίο σκέφτεται και ενεργεί ο Τούρκος πρόεδρος μέχρι σήμερα και μέσα στο καθεστώς που έχει δημιουργήσει, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι σχεδιασμοί του δεν αλλάζουν και αυτό φαίνεται τόσο στο πρόγραμμα κυρίως του Πολεμικού Ναυτικού, αλλά και στην αγορά του τρίτου πλοίου γεωτρύπανου, μία κίνηση που δεν πρέπει να τύχει υποτίμησης.

Ο κ. Κυριάκος Ν. Ποχάνης είναι Αρχιπλοιάρχος (εα) ΠΝ.

ΤΙ ΛΕΝΕ 5 ΚΟΡΥΦΑΙΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ

Η κατάσταση απαιτεί ένα νέο «Σχέδιο Μάρσαλ»

Ο Τζέφρι Σακς αποκλειστικά στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΠΑΥΛΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ**

MAKSYM NESTERENKO

«Πρέπει να υπάρξει έκτακτη σύγκληση του G20», λέει ο Αμερικανός οικονομολόγος και καθηγητής Βιώσιμης Ανάπτυξης στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια της Νέας Υόρκης, Τζέφρι Σακς. Θεωρεί τη γενική ακινητοποίηση (lockdown) σχεδόν αναπόφευκτη, όσες παρενέργειες και αν προκαλεί στην οικονομία.

Ο Τζέφρι Σακς είναι Αμερικανός οικονομολόγος και καθηγητής Βιώσιμης Ανάπτυξης στο πανεπιστήμιο Κολούμπια της Νέας Υόρκης. Για πολλά χρόνια υπήρξε επικεφαλής του Earth Institute του Κολούμπια, ενώ παραμένει σταθερά κορυφαίος σύμβουλος των τελευταίων τριών γενικών γραμματέων του ΟΗΕ. Παράλληλα, συμμετέχει ενεργά στον δημόσιο διάλογο και είναι ένας από τους πιο διακεκριμένους σχολιαστές από τον ακαδημαϊκό χώρο παγκοσμίως για ζητήματα οικονομίας και βιώσιμης ανάπτυξης. Στην αποκλειστική συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ» επιμένει εμφατικά ότι όλες οι δράσεις μας πρέπει να στοχεύουν στην καταπολέμηση της επιδημίας.

«Η καταπολέμηση της επιδημίας είναι το κλειδί για την οικονομία. Οι κυβερνήσεις πρέπει ανεπιφύλακτα να δαπανήσουν κεφάλαια για την πρόσληψη εργαζομένων στο πεδίο της υγείας και της κοινωνικής υποστήριξης, για την προμήθεια εξοπλισμού για τις επείγουσες ανάγκες και για την κατασκευή επιπλέον εγκαταστάσεων υγείας και απομόνωσης. Η ΕΚΤ πρέπει να χρηματοδοτήσει αυτές τις πρόσθετες αρχικές δαπάνες μέσα από την αγορά κρατικών ομολόγων. Πρέπει ακόμα να αγοράσει κρατικά ομόλογα επικεντρωμένα στη χρηματοδότηση αποζημιώσεων ανεργίας και άλλες κρίσιμες ανάγκες. Στο πλαίσιο αυτό, ασφαλώς, θα υποστήριζα ένα νέο «Σχέδιο Μάρσαλ» χρηματοδοτούμενο από κάποιου είδους κοινά ομόλογα».

> *Πρέπει να εστιάσουμε στην αντιμετώπιση της επιδημίας και να δαπανήσουμε όσα κεφάλαια χρειάζονται γι' αυτό.*

> *Ας ευχαριστήσουμε τον Θεό που η γεωργία ανήκει στους κλάδους οι οποίοι δεν χρειάζονται έντονη διαπροσωπική επαφή.*

Ο κ. Σακς είναι σαφής. Οι παρεμβάσεις στήριξης στις αγορές χρέους για την αποτροπή χρεοκοπιών, η εκτύπωση χρήματος και η ενεργοποίηση των κυβερνήσεων ως αγοραστών ύστατης ανάγκης έχουν ελάχιστη σημασία αν δεν αντιμετωπιστεί η επιδημία.

«Το πιο σημαντικό βήμα είναι να ελεγχθεί η επιδημία. Εάν ξεφύγει από κάθε έλεγχο, δεν θα υπάρχει καμία εμπιστοσύνη και κανένας τρόπος σταθεροποίησης της οικονομίας. Ενα άλλο σημαντικό βήμα είναι να απομονώσουμε και να προστατεύσουμε τους ανθρώπους που είναι 60 ετών και άνω, οι οποίοι είναι οι πιο ευάλωτοι. Ολοι οι ηλικιωμένοι πρέπει να προστατευθούν και να υποστηριχθούν. Να μην έρχονται σε επαφή με ανθρώπους που μπορεί να έχουν μολυνθεί. Αυτό είναι δύσκολο, κοστίζει και απαιτεί κρατικές και ιδιωτικές δράσεις. Σαφώς πρέπει να υπάρξει έκτακτη σύγκληση του G20, αλλά με τηλεδιάσκεψη, όχι πρόσωπο με πρόσωπο. Δεν υπάρχει καιρός για χάσιμο για να διοργανωθεί μια σύνοδος με τους ηγέτες σε φυσική παρουσία».

Το παράδειγμα της Κίνας

Ο καθηγητής Σακς εκτιμά ότι η κρίση θα διαρκέσει πολλούς μήνες. «Μπορεί να υπάρχει εποχική επίδραση, μπορεί ο ιός να καμφθεί το καλοκαίρι και να επανέλθει το φθινόπωρο. Υπάρχουν πολλά που δεν γνωρίζουμε. Πάντως, δεν θα τελειώσει σε 60 μέρες. Η Κίνα προσφέρει ίσως το πιο επιτυχημένο πρότυπο αντιμετώπισης, αλλά θα χρειαστούν εβδομάδες εντατικής οργάνωσης για να έχουμε το είδος του αποτελεσματικού ελέγχου που πέτυχε η Κίνα».

Θεωρεί ότι η γενική –αλλά στοχευμένη– ακινητοποίηση (lockdown), είναι σχεδόν αναπόφευκτη, όσες παρενέργειες κι αν προκαλεί στην οικονομία. «Υπάρχουν πολλά είδη εργασίας που θα συνεχιστούν γιατί διαθέτουν ένα από τρία χαρακτηριστικά: 1) Είναι σχετικά ασφαλή λόγω της έλλειψης έντονης διαπροσωπικής επαφής. Και ας ευχαριστήσουμε τον Θεό που η γεωργία είναι κλάδος που δεν χρειάζεται έντονη διαπροσωπική επαφή. 2) Μπορούν να πραγματοποιηθούν διαδικτυακά. 3) Είναι κρίσιμες, επικίνδυνες υπηρεσίες πρώτης γραμμής, όπως οι άνθρωποί μας στην Υγεία, στις υπηρεσίες άμεσης ανταπόκρισης, στις υποδομές. Πρέπει να τους προστατεύσουμε με κάθε κόστος με εκπαίδευση, στολές προστασίας, υποστηρικτικό εξοπλισμό κ.λπ.

Με δυο λόγια πρέπει όλοι να μείνουμε στα σπίτια μας εκτός από εκείνους που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, στην Υγεία, στην άμεση δράση, στα καταστήματα τροφίμων, στα φαρμακεία, στις δημόσιες υπηρεσίες, στις κοινωνικές υπηρεσίες. Κάποια τμήματα της οικονομίας θα συνεχίσουν να λειτουργούν, είτε από το σπίτι είτε από τον χώρο εργασίας. Πρέπει να αποδεχθούμε ότι δεν θα υπάρξει επιστροφή στην κανονικότητα για πολλούς μήνες. Πρέπει να εστιάσουμε στην αντιμετώπιση της επιδημίας και να δαπανήσουμε όσα κεφάλαια χρειάζονται γι' αυτό, τα οποία θα βρεθούν από την ΕΚΤ, από κρατικά ομόλογα, και αν είναι απαραίτητο, από ένα ευρωομόλογο».

Αχρηστα τα μέτρα εάν δεν ελέγξουμε την εξάπλωση της πανδημίας

Συνέντευξη στην **ΕΛΕΝΗ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ**

Η παγκόσμια οικονομία βρίσκεται ήδη σε ύφεση, καθώς έχει πληγεί από τον κορωνοϊό και τις δραματικές προσπάθειες που γίνονται για να σταματήσουν την εξάπλωσή του, σύμφωνα με δύο κορυφαίους οικονομολόγους που μίλησαν στην «Κ». Ρωτήσαμε τον Ντάνιελ Γκρος και τον Νικολά Βερόν τι μέτρα πρέπει να ληφθούν σε επίπεδο Ευρωζώνης για να περιοριστούν οι συνέπειες αυτής της νέας παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, κατά πόσον είναι έτοιμη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να την αντιμετωπίσει, αλλά και τι συνέπειες θα έχει στην ελληνική οικονομία.

Ο Γερμανός Ντάνιελ Γκρος, επικεφαλής του ευρωπαϊκού think tank CEPS και γνώστης της ελληνικής οικονομίας, τονίζει κατά τη διάρκεια της συνέντευξής μας ότι η ύφεση θα εξαρτηθεί από τον περιορισμό της επιδημίας. «Τα μέτρα που θα πάρει η Ευρωζώνη θα είναι άχρηστα αν δεν ελέγξουμε την εξάπλωση της πανδημίας», λέει. Ο ίδιος κρούει τον κώδωνα του κινδύνου όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που τη χαρακτηρίζει «εντελώς απούσα και απροετοίμαστη» σε αυτή την κρίση, καθώς τα μέτρα που παίρνει (μη εφαρμογή του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης, κρατικές ενισχύσεις κ.λπ.) είναι μέτρα που έτσι και αλλιώς προβλέπονται σε περιπτώσεις εθνικών κρίσεων.

«Αν δεν συντονιστούν τα κράτη-μέλη, αν δεν αρχίσουν να κάνουν το τεστ του ιού εκατομμύρια Ευρωπαίοι, αν δεν γίνει συντονισμένο κλείσιμο των συνόρων εντός της Ε.Ε., τα δημοσιονομικά μέτρα δεν έχουν αξία», τονίζει ο ίδιος. «Οι οικονομικές πολιτικές δεν μπορούν να σταματήσουν την εξάπλωση του ιού και αυτό έχει σημασία τη στιγμή που ελάχιστα γίνονται προς αυτή την κατεύθυνση», επιμένει ο Γκρος. Χαρακτηριστικό είναι ότι το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων έχει προϋπολογισμό 60 εκατ. ευρώ, τη στιγμή που ο αντίστοιχος αμερικανικός έχει 11 δισ. δολάρια. «Η απουσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην κρίση αυτή είναι τεράστια», λέει ο Γκρος.

> *Οι οικονομικές πολιτικές δεν μπορούν να σταματήσουν τον ιό και αυτό έχει σημασία, τη στιγμή που ελάχιστα γίνονται προς αυτή την κατεύθυνση.*

> *Δεν υπάρχει καμία ευρωπαϊκή κυβέρνηση σε αυτή τη συγκυρία που θα αντιταχθεί σε οικονομική στήριξη όλων των κρατών-μελών.*

Ο Γερμανός επικεφαλής του ευρωπαϊκού think tank CEPS Ντάνιελ Γκρος (αριστερά) και ο Γάλλος οικονομολόγος των think tanks Bruegel στις Βρυξέλλες και Peterson στην Ουάσιγκτον Νικολά Βερόν.

Ο Γάλλος οικονομολόγος των think tank Bruegel στις Βρυξέλλες και Peterson στην Ουάσιγκτον, Νικολά Βερόν, είναι αισιόδοξος ότι η οικονομική κρίση δεν θα διαρκέσει πολύ. «Καθώς η αιτία της κρίσης είναι εξωγενής (όχι δημοσιονομικά αμαρτήματα) μπορεί πολύ γρήγορα και δυναμικά να αντιστραφεί η ύφεση», επισημαίνει στην «Κ». Αισιόδοξος είναι και ο Γκρος που αναφέρει ότι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του, η οικονομική κρίση δεν θα διαρκέσει πάρα πολύ, «εκτιμώ ότι θα έχει διάρκεια μισό χρόνο, περίπου μέχρι και τον Σεπτέμβριο». Και ο ίδιος συμφωνεί ότι «η ανάκαμψη θα είναι δυναμική, με την προϋπόθεση ότι οι κεντρικές τράπεζες και οι ρυθμιστικές αρχές θα κάνουν ό,τι χρειαστεί για να κρατήσουν όρθια την οικονομία». Βασικό όρο θέτει ο Γκρος να μην υπάρξουν χρεοκοπίες. «Κανένας δεν πρέπει να αφεθεί να χρεοκοπήσει τώρα. Σε ένα χρόνο όλοι θα είναι στα πόδια τους, το βασικό που χρειαζόμαστε είναι ρευστότητα», τονίζει ο Γκρος.

Η Ελλάδα

Οσον αφορά την Ελλάδα ο Γκρος εκτιμά ότι θα έχει μεγαλύτερη διάρκεια, ενός έτους αντί για έξι μήνες όπως στην υπόλοιπη Ευρωζώνη, εξαιτίας του πλήγματος που θα υποστεί ο τουρισμός. Για τον Γκρος η τουριστική σεζόν του 2020 έχει τελειώσει ακόμα και αν ο ιός περιοριστεί τους επόμενους δύο μήνες. Ομως ο οικονομολόγος παραμένει αισιόδοξος, «το 2021 η Ελλάδα θα βγει από την κρίση πολύ ισχυρότερη απ' ό,τι είναι τώρα. Τα πράγματα θα διατηρηθούν υπό έλεγχο εφόσον το ελληνικό τραπεζικό σύστημα στηριχθεί αποτελεσματικά».

Ο Βερόν υποστηρίζει ότι η Ευρωζώνη, παρά το εύρος και το βάθος της κρίσης που θα αντιμετωπίσει τους επόμενους μήνες, είναι πολύ πιο προετοιμασμένη εξαιτίας της προηγούμενης κρίσης του ευρώ. «Αυτή η κρίση έρχεται μετά την κρίση του ευρώ, θα μας φέρει ξανά μνήμες των τελευταίων ετών και πλέον μία σειρά από λάθη που κάναμε στο παρελθόν μπορούμε σήμερα να αποφύγουμε. Πολιτικοί και τεχνοκράτες έχουν εκπαιδευτεί από την ευρωκρίση, γνωρίζοντας τις αδυναμίες της Ευρωζώνης και τι χρειάζεται για να γίνουμε ανθεκτικοί. Το γεγονός ότι αυτό το πρόβλημα το αντιμετωπίζουμε όλοι μαζί στον πλανήτη θα δημιουργήσει συνεργασίες που θα οδηγήσουν σε λύσεις», σύμφωνα με τον Βερόν. «Δεν υπάρχει καμία ευρωπαϊκή κυβέρνηση αυτή τη στιγμή που θα αντιταχθεί σε οικονομική στήριξη όλων των κρατών μελών», λέει ο ίδιος. «Πρώτη φορά συμβαίνει αυτό», παρατηρεί καθώς στην περίπτωση της κρίσης της Ευρωζώνης σειρά από κράτη-μέλη δεν ήταν διατεθειμένα να βοηθήσουν την Ελλάδα ή άλλες χώρες που βρέθηκαν σε ανάγκη, καθώς η αιτία που τις είχε οδηγήσει σε κρίση ήταν ενδογενής, εξαιτίας κακών πολιτικών.

Αρχικά η κρίση αντιμετωπίστηκε σε εθνικό επίπεδο, οι Γερμανοί θεωρούσαν τους Ιταλούς ανεύθυνους που άφησαν να τους ξεφύγει ο έλεγχος, «μία αντιμετώπιση που μας θυμίζει τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2012», λέει ο Γκρος. «Η χώρα μου είναι ασφαλής παρόλο που ο γείτονάς μου αντιμετωπίζει προβλήματα», ήταν η αρχική στάση, σύμφωνα με τον Γκρος, «αλλά σε μία αλληλένδετη Ευρώπη αυτό δεν λειτουργεί έτσι». Σύμφωνα με τον Γερμανό οικονομολόγο, η Γερμανία θα έπρεπε να πει ξεκάθαρα ότι δεν θα αφήσουμε την Ιταλία ή την Ελλάδα να χρεοκοπήσει. «Δεν είναι έτοιμοι στο Βερολίνο να το πουν ακόμα αυτό και αυτό είναι μεγάλο λάθος».

Να πέσουν χρήματα από το ελικόπτερο

Την ακινητοποίηση των πάντων για να σταματήσει το κακό προτείνει ο Λουίτζι Μπουτιλιόνε

Συνέντευξη στον **ΠΑΥΛΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ**

Ο Λουίτζι Μπουτιλιόνε, κορυφαίος Ιταλός οικονομολόγος, μιλάει αποκλειστικά στην «Κ». Επειτα από θητεία ως επικεφαλής οικονομολόγος στην Κεντρική Τράπεζα της Ιταλίας (1989-2000), ο κ. Μπουτιλιόνε διέγραψε μια αξιοσημείωτη διαδρομή στον χρηματοοικονομικό τομέα του Λονδίνου. Διατέλεσε επικεφαλής οικονομολόγος της Deutsche Bank, του τμήματος μελετών ευρωπαϊκών οικονομικών της Barclays, καθώς και σε ηγετικές θέσεις σε εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων και επενδύσεων, όπως οι Blue Crest Asset Management, Rubicon Fund, Fortress και Brevan Howard. Σήμερα είναι ιδρυτής και επικεφαλής του LB Macro Fund με έδρα το Λονδίνο. Δεν είναι αισιόδοξος για το μέλλον...

– Απειλεί ο κορωνοϊός την Ευρωζώνη; Εάν η φράση του τέως επικεφαλής της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι «whatever it takes» (με κάθε τίμημα) εξακολουθεί να ισχύει, ποιο θα ήταν σήμερα το «τίμημα» για να περιφρουρήσει η ΕΚΤ τη σταθερότητα του ευρώ; Θα υποστηρίζατε απευθείας χρηματοδότηση των νοικοκυριών από την ΕΚΤ, δηλαδή να στείλουν τσεκ στα σπίτια, αυτό που πρώτη φορά ο οικονομολόγος Μίλτον Φρίντμαν αποκάλεσε «χρήματα από το ελικόπτερο»;

– Πράγματι η νομισματική ένωση βρίσκεται σε κίνδυνο εξαιτίας του κορωνοϊού, ο οποίος προκαλεί την απότομη και παρατεταμένη ύφεση την οποία έχουμε μπροστά μας – που κατά τη γνώμη μου θα είναι πιο έντονη από την κρίση του 2009. Προσθέστε την εύθραυστη φύση της νομισματικής ένωσης και της ευρωπαϊκής θεσμικής συγκρότησης. Στην ΕΚΤ παίζεται εκ των πραγμάτων το μόνο «κοινό παιχνίδι» στην Ευρωζώνη, αλλά λείπουν η αμοιβαία δημοσιονομική αρωγή και η κοινή έκδοση ομολόγων. Μια νομισματική πολιτική που υλοποιεί το δόγμα «με κάθε τίμημα» είναι απαραίτητη, αλλά απέχει πολύ από το να είναι αρκετή για να κρατήσει το ευρώ σταθερό σε μια περίοδο που το ΑΕΠ πρόκειται να συρρικνωθεί και τα ελλείμματα των προϋπολογισμών να αυξηθούν σε διψήφια ποσοστά. Θα υποστήριζα να πέσουν «χρήματα από το ελικόπτερο» – έστω και μόνο γιατί αυτή η μέθοδος χτυπάει την ανισότητα σε αντίθεση με την τρέχουσα εκδοχή ποσοτικής χαλάρωσης. Θα υποστήριζα επίσης μεγάλα προγράμματα επενδύσεων στις υποδομές. Ωστόσο, θεωρώ ότι και τα δύο είναι απίθανο να συμβούν, το πρώτο ακόμα πιο απίθανο από το δεύτερο, γιατί θα ισοδυναμούσαν με δημοσιονομικές μεταβιβάσεις μεταξύ κρατών, που είναι κόκκινη γραμμή για τις βόρειες χώρες.

> *Η Κριστίν Λαγκάρντ έχει χάσει κάθε αξιοπιστία στις αγορές και, κάτι ακόμα πιο σημαντικό, έχει χάσει κάθε αξιοπιστία μεταξύ των Ευρωπαίων.*

> *Η Ιταλία έπρεπε να ζητήσει από την Κίνα προστατευτικές μάσκες, αφού αρχικά η Γερμανία και η Γαλλία αρνήθηκαν κάθε βοήθεια.*

Ο κορυφαίος Ιταλός οικονομολόγος Λουίτζι Μπουτιλιόνε. «Η ΕΚΤ πρέπει να δράσει ως κεντρική τράπεζα και μια κεντρική τράπεζα είναι εξ ορισμού δανειστής ύστατης προσφυγής», επισημαίνει.

– Θα υποστηρίζατε ένα νέο Σχέδιο Μάρσαλ που θα στηρίξει το σύνολο της ευρωπαϊκής οικονομίας και θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από κάποια μορφή κοινού ομολόγου;

– Φυσικά θα το υποστήριζα, αλλά ας μην ξεχνάμε την εθνικότητα του Μάρσαλ. Ηταν Αμερικανός και οι απόψεις του διαφέρουν πολύ από τις επικρατούσες αντιλήψεις για το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, που είναι πολλές και διαφορετικές.

– Ποια μέτρα πρέπει να λάβουν οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες για να στηρίξουν τις αγορές χρέους και να αποτρέψουν μια χιονοστιβάδα χρεοκοπιών; Πρέπει οι κεντρικές τράπεζες να τυπώσουν χρήμα και οι κυβερνήσεις να δράσουν ως «δανειστές ύστατης προσφυγής» χρηματοδοτώντας τη γενική ζήτηση;

– Η ΕΚΤ πρέπει να δράσει ως κεντρική τράπεζα και μια κεντρική τράπεζα είναι εξ ορισμού δανειστής ύστατης προσφυγής. Αλλά η ΕΚΤ δεν συμπεριφέρεται με αυτό τον τρόπο, ακόμα και ύστερα από την έναρξη την περασμένη Τετάρτη ενός μεγαλύτερου προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης. Το ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι η ΕΚΤ σήμερα διοικείται από μια πρόεδρο –την Κριστίν Λαγκάρντ– που έχει χάσει κάθε αξιοπιστία στις αγορές και, κάτι ακόμα πιο σημαντικό, έχει χάσει κάθε αξιοπιστία μεταξύ των Ευρωπαίων. Ο Ντράγκι είναι πια μόνο μια ανάμνηση. Είναι σαφές σε όλους ότι το πρόσφατο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης αποφασίστηκε μόνο εξαιτίας της επιμονής άλλων μελών του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, τα οποία είναι επαγγελματίες κεντρικοί τραπεζίτες και όχι απλώς καλεσμένοι σε κοινωνικές εκδηλώσεις κεντρικών τραπεζών. Οπως είπαμε πριν, μαζικά, κοινά δημοσιονομικά προγράμματα είναι ο μόνος τρόπος εξόδου από την κρίση όταν εκδηλώνεται ένα τόσο μεγάλο οικονομικό σοκ και όλα τα άλλα διαθέσιμα μέσα είναι ανεπαρκή.

– Η πανδημία επιβάλλει την αναγκαιότητα της διεθνούς συνεργασίας, ενδεχομένως στο πλαίσιο μιας έκτακτης σύγκλησης του G20 όπως έγινε το 2008;

– Σίγουρα ναι, αλλά όπως βλέπουμε, ειδικά μέσα στην Ευρώπη, η συνεργασία είναι σπάνια. Η Ιταλία έπρεπε να ζητήσει από την Κίνα προστατευτικές μάσκες, αφού αρχικά η Γερμανία και η Γαλλία αρνήθηκαν κάθε βοήθεια και εμπόδισαν τις εξαγωγές ιατρικών εξοπλισμών.

Η διάρκεια της κρίσης

– Είναι η γενική καραντίνα μια πολιτική αυτοκαταστροφική, που μπορεί να οξύνει το κόστος σε ανθρώπινες ζωές, γιατί ίσως προκαλέσει επιδείνωση της βιωσιμότητας του χρέους σε όλους τους κλάδους και αποσύνθεση των οικονομιών; Μπορεί η έκτακτη νομισματική και δημοσιονομική πολιτική να έχει οποιαδήποτε επίδραση σε ένα περιβάλλον παγκόσμιας ακινητοποίησης (lockdown);

– Πιστεύω ότι, όπως δείχνει η κινεζική εμπειρία, η ακινητοποίηση των πάντων (lockdown) είναι το μοναδικό φάρμακο, όσο κι αν είναι πικρό. Η επιδείνωση της βιωσιμότητας του χρέους είναι μια αναπόφευκτη συνέπεια και ακριβώς γι' αυτό μια κοινή νομισματική και δημοσιονομική πολιτική απάντηση αποτελεί αναγκαιότητα.

– Η πρόβλεψή σας για τη διάρκεια της κρίσης; Θα μπορούσε να είναι ένα έτος, όσο διήρκεσε η ισπανική γρίπη το 1918;

– Οχι λιγότερο από τρεις μήνες από σήμερα στην οξυμένη φάση της με lockdown – αλλά οι επιδράσεις θα διαρκέσουν περισσότερο, παρά τις αστήρικτες ελπίδες, που δεν είναι καν προβλέψεις, για μια ύφεση και ανάκαμψη σχήματος V, βάσει των οποίων υποτίθεται ότι θα έχουμε αναπλήρωση όλης της χαμένης παραγωγής.

Πρέπει να αποτραπεί ο φαύλος κύκλος απολύσεων και πτωχεύσεων

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ**

Η Λοράνς Μπουν είναι βετεράνος των ευρωπαϊκών κρίσεων. Ως βασική οικονομική σύμβουλος του Φρανσουά Ολάντ, διαδραμάτισε κομβικό ρόλο στη διαχείριση του θερμού 2015 και στην αποτροπή του Grexit. Επικεφαλής οικονομολόγος του ΟΟΣΑ από το 2018, η Μπουν μιλάει αποκλειστικά στην «Κ» για το διεθνές κραχ που προκαλεί ο κορωνοϊός και πώς μπορεί η Ευρώπη να περιορίσει τις σοβαρές συνέπειές του.

– Πώς διαφέρει η σημερινή κρίση από προηγούμενες περιπτώσεις ύφεσης; Τι σημαίνει αυτό για τις προτεραιότητες πολιτικής στην αντιμετώπισή της;

– Τα φαινόμενα ύφεσης τυπικά συνδέονται με πτώση της ζήτησης, που μπορεί να προκύψει από υποκείμενα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας και τις ανισορροπίες που δημιουργούν (π.χ. «φούσκες» ακινήτων). Εδώ έχουμε μια υγειονομική κρίση, μια πανδημία, τα μέτρα για τον έλεγχο της οποίας οδηγούν σε ένα σοκ στην πλευρά της προσφοράς, που προκαλεί τρομακτική αβεβαιότητα στις χρηματαγορές. Η μεγάλη πτώση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επιχειρήσεων υπονομεύει τη ζήτηση, αλλά παράλληλα τα μέτρα κατά της εξάπλωσης του ιού έχουν διαταράξει την εφοδιαστική αλυσίδα της αυτοκινητοβιομηχανίας και των καταναλωτικών ηλεκτρονικών συσκευών, ενώ έχουν περιορίσει δραματικά τη δραστηριότητα, στα όρια της αναστολής λειτουργίας, στους κλάδους της εστίασης, της φιλοξενίας, της ψυχαγωγίας, των αερομεταφορών κ.α. Προκαλεί μεγάλη ανησυχία ότι οι κλάδοι αυτοί είναι έντασης εργασίας, απασχολώντας πολλούς εργαζομένους με όχι υψηλά εισοδήματα. Επιπλέον, η ξαφνική φύση και η έκταση της καταβύθισης της δραστηριότητας ξεφεύγουν σημαντικά από τα δεδομένα φυσιολογικών κυκλικών υφέσεων.

> *Η ΕΚΤ δεν μπορεί να είναι ο μόνος παίκτης αυτή τη φορά· η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να παίξει μεγαλύτερο ρόλο.*

– Ποιο είναι το «κλειδί» για να αποφευχθούν ζημίες διαρκείας στην οικονομία και να είναι η ανάκαμψη εξίσου απότομη;

– Η άμεση προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής πρέπει να είναι η στήριξη του υγειονομικού τομέα και των ανθρώπων που νοσούν. Τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις που θα πληγούν μπορούν να υποστηριχθούν μέσω σειράς μέτρων, όπως βραχυπρόθεσμα προγράμματα παροχής εργασίας, εισοδηματική στήριξη για όσους δεν δικαιούνται επιδόματα ανεργίας ή λαμβάνουν υπερβολικά χαμηλά ποσά από τα επιδόματα αυτά και αναστολή φορολογικών υποχρεώσεων και εγγυήσεις δανείων για τους αυτοαπασχολούμενους. Είναι κρίσιμο να διατηρηθούν τα επίπεδα απασχόλησης και εισοδημάτων, η βιωσιμότητα των εταιρειών και η ευστάθεια του τραπεζικού συστήματος. Ετσι θα μπορέσει να αναβιώσει τάχιστα η οικονομία μόλις λήξει η περίοδος καταστολής. Πρέπει πάση θυσία να αποτραπεί ο φαύλος κύκλος των απολύσεων και των πτωχεύσεων. Οι κυβερνήσεις, ενδεχομένως, να χρειαστεί να διατηρήσουν έναν διευρυμένο ρόλο σε κλάδους όπως οι αερομεταφορές για μεγάλο χρονικό διάστημα, να παρατείνουν τις εγγυήσεις των δανείων και τη συγχρηματοδότηση για τον ιδιωτικό τομέα και να κρατήσουν σε υψηλά επίπεδα τις δημόσιες δαπάνες, προκειμένου να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των ιδιωτών. Ειδική προσοχή πρέπει να δοθεί στους πιο ευάλωτους. Δεν πρέπει η ειδική μέριμνα γι' αυτούς να αποσυρθεί βιαστικά.

FARUK PINJO

Η επικεφαλής οικονομολόγος του ΟΟΣΑ από το 2018 Λοράνς Μπουν ήταν βασική οικονομική σύμβουλος του Φρανσουά Ολάντ και έπαιξε κομβικό ρόλο στη διαχείριση του θερμού 2015 και στην αποτροπή του Grexit.

– Μπορούν τα κράτη-μέλη να χρηματοδοτήσουν τις αναγκαίες δαπάνες χωρίς να οδηγηθούν σε υπερχρέωση; Πώς μπορεί να βοηθήσει η Ε.Ε. να μη συμβεί αυτό;

– Το μέγεθος της δημοσιονομικής τόνωσης σε συνδυασμό με τη δραστική πτώση του ΑΕΠ βραχυπρόθεσμα πιθανότατα θα οδηγήσει παντού σε σημαντική αύξηση του δημόσιου χρέους. Τα πολύ χαμηλά επιτόκια και η πρόσφατη απόφαση της κεντρικής τράπεζας σημαίνουν ότι αυτό δεν θα μεταφραστεί αναγκαστικά σε ανεξέλεγκτη ανοδική τροχιά, αν και σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να χρειαστεί διεθνής αλληλεγγύη.

– Πώς κρίνετε τα μέτρα που έλαβε η ΕΚΤ; Θα είναι λιγότερο κεντρικός ο ρόλος της στην αντιμετώπιση της κρίσης σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν;

– Η ΕΚΤ έχει έναν κρίσιμο ρόλο να παίξει στη διασφάλιση επαρκούς ρευστότητας προς το τραπεζικό σύστημα, ώστε να τροφοδοτεί την πραγματική οικονομία. Πρόσφατα έχει λάβει πολύ εντυπωσιακά μέτρα, που αντιμετωπίζουν ζητήματα ρευστότητας, αλλά και τα προβλήματα που προέκυψαν σε συγκεκριμένα τμήματα των χρηματαγορών. Ωστόσο, η ΕΚΤ δεν μπορεί να είναι ο μόνος παίκτης αυτήν τη φορά: η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να παίξει μεγαλύτερο ρόλο.

– Σας ανησύχησε το γεγονός ότι το Eurogroup τη Δευτέρα δεν έθεσε κάτι χειροπιαστό στο τραπέζι; Υπάρχει η αναγκαία αίσθηση του επείγοντος;

– Τόσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όσο και το Eurogroup προετοιμάζουν νέες πρωτοβουλίες. Και όλα τα κράτη-μέλη έχουν αναλάβει αποφασιστική δράση για τη στήριξη νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Αυτό πλέον είναι εφικτό χάρη στη σημαντική χαλάρωση των ευρωπαϊκών δημοσιονομικών κανόνων. Είμαι σίγουρη ότι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί θα κάνουν ό,τι χρειαστεί πέρα από αυτά.

– Πόσο σημαντικό είναι η Ευρώπη να αντιδράσει από κοινού στην πανδημία; Πόσο καλά τα έχει πάει έως τώρα σε αυτό το μέτωπο;

– Η συνεργασία είναι κρίσιμη – και μπορούν να γίνουν περισσότερα σε αυτήν την κατεύθυνση. Τα συστήματα υγείας βρίσκονται στα όριά τους και υπάρχουν σοβαρές καταγγελίες υφιστάμενων ή επικείμενων ελλείψεων σε ιατρικές προμήθειες και εξοπλισμό. Η κάλυψη των αναγκών είναι απολύτως ζωτική για να σωθούν ζωές, αλλά μπορεί επίσης να σημαίνει ότι τα μέτρα απομόνωσης θα αρθούν νωρίτερα, μειώνοντας το τεράστιο οικονομικό τους κόστος χωρίς να υπερφορτωθούν τα νοσοκομεία. Χρειαζόμαστε ενιαία ευρωπαϊκή προσέγγιση, ώστε οι ζωτικές προμήθειες να είναι διαθέσιμες όπου υπάρχουν μεγάλα ξεσπάσματα σε κάθε χώρα. Πρέπει να υπάρξει –και ήδη προωθείται– ευρωπαϊκή δράση για τη σημαντική αύξηση της παραγωγής των αναγκαίων ειδών και την αποστολή τους όπου χρειάζονται. Η πρωτοβουλία της Κομισιόν για πανευρωπαϊκή προμήθεια των ειδών αυτών είναι ευπρόσδεκτη και θα βοηθήσει σε αυτό. Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πρέπει επίσης να εργαστούν από κοινού, αλλά και με τον ιδιωτικό τομέα, ώστε να μειώσουν την εξάρτησή τους από συγκεκριμένες περιοχές για ιατρικά αγαθά και, όπου είναι αναγκαίο, να ξεκινήσουν ξανά την παραγωγή στην Ε.Ε. ζωτικών ουσιών και υλικών που δεν παράγονται πια στην Ευρώπη. Θα γίνουν πολλά στο μέτωπο αυτό στον απόηχο της κρίσης.

– Αποκαλύπτει η πανδημία την υποχρηματοδότηση της δημόσιας υγείας στην Ε.Ε.; Είναι καιρός να τεθούν άλλες προτεραιότητες υψηλότερα από δογματικές έννοιες δημοσιονομικής πειθαρχίας;

– Οι δημοσιονομικοί κανόνες δεν βρίσκονται στο επίκεντρο των ελλείψεων που βλέπουμε σήμερα. Η Κομισιόν, επιπλέον, είπε ότι θα υπάρξει ευελιξία σχετικά με τους κανόνες αυτούς, δεδομένης της έκτακτης φύσης του σοκ που προκαλεί ο ιός.

Η πανδημία μπορεί να κρατήσει πολλούς μήνες

Ερωτήσεις και απαντήσεις για τον ιό

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Αν θέλει κανείς να περιγράψει τον πυρήνα των προβλέψεων για τον κορωνοϊό και τις διαστάσεις του, μία είναι η λέξη: αβεβαιότητα. Το γεγονός αυτό εξ ορισμού προβληματίζει, αλλά αφήνει συγχρόνως ανοιχτό παράθυρο για δυνητικά καλύτερες εξελίξεις από τις αναμενόμενες. Ο πλανήτης διαγνώστηκε με COVID-19 και επιδίδεται σε ένα πρωτοφανές τεστ αντοχής. Ερωτήσεις και απαντήσεις για τον ιό, την οικονομία, το γεωπολιτικό σκηνικό και την παγκοσμιοποίηση.

1 Πότε θα απαλλαγεί η ανθρωπότητα από τον νέο κορωνοΐό;

Ο COVID-19 ήρθε για να μείνει και όλες οι χώρες θα πρέπει να μάθουν να ζουν με αυτόν. Το ερώτημα είναι πότε θα τεθεί υπό έλεγχο ώστε να μη συνιστά σοβαρή απειλή για την ανθρώπινη ζωή και ακεραιότητα. Η πιο συγκεκριμένη απάντηση που είναι σε θέση να δώσουν μέχρι στιγμής οι πλέον ειδικοί είναι ότι η επέλαση του ιού θα διαρκέσει επί «πολλούς ακόμη μήνες». Για την ακρίβεια, ο κορωνοϊός δεν θα σταματήσει την πορεία του, παρά μόνον όταν θα είναι έτοιμο το πολυαναμενόμενο εμβόλιο.

2 Πότε θα είναι διαθέσιμο το εμβόλιο κατά του COVID-19;

Η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα καταβάλλει πρωτοφανή προσπάθεια να κερδίσει τη μάχη με τον χρόνο. Ήδη, υλοποιούνται οι πρώτες κλινικές δοκιμές για το εμβόλιο που θα νικήσει τον νέο κορωνοϊό. Με βάση τα σημερινά δεδομένα, το πιο αισιόδοξο σενάριο θέλει τη μαζική παραγωγή και κυκλοφορία του εμβολίου το ερχόμενο φθινόπωρο. Το πιο απαισιόδοξο σενάριο προβλέπει χρονικό ορίζοντα έως και 18 μηνών. Το ζήτημα είναι καθοριστικής σημασίας, κυρίως πλέον, προκειμένου να αποτραπεί ένας δεύτερος γύρος μαζικών κρουσμάτων τον ερχόμενο χειμώνα, αν υποθέσει κανείς ότι το καλοκαίρι θα καταστείλει προσωρινά τον ιό.

3 Θα σταματήσει η θερινή περίοδος την κούρσα του κορωνοϊού;

Πρόκειται για την ερώτηση του ενός εκατομμυρίου δολαρίων. Δεδομένου ότι η επιδημία είναι ιδιαίτερα πρόσφατη, η επιστημονική κοινότητα δεν είναι ακόμη σε θέση να σχηματίσει μια ασφαλή εκτίμηση κατά πόσον η θερμοκρασία και το κλίμα επηρεάζουν τον COVID-19, όπως δηλαδή συμβαίνει με τη γρίπη. Η πιο συγκεκριμένη τοποθέτηση στην οποία έχουν προβεί οι ειδικοί είναι ότι ορισμένα κλίματα ευνοούν τη μετάδοση του κορωνοϊού και άλλα μάλλον δεν το κάνουν στον ίδιο βαθμό. Στο πλαίσιο αυτό, εκτιμάται ότι το κλίμα στην Ελλάδα συγκεντρώνει υψηλές πιθανότητες να έχει θετικό πρόσημο στην προσπάθεια καταπολέμησης του ιού. Σημειωτέον, προς το παρόν ερωτήματα συνοδεύουν τη δυνατότητα του ιού να μεταλλάσσεται.

4 Πότε θα τερματιστούν τα μέτρα καραντίνας; Μήπως έχει και θετική πτυχή μια παρατεταμένη διάρκεια;

Το καθεστώς καραντίνας θα αποκλιμακώνεται προφανώς όσο θα αποκλιμακώνεται και η πορεία των κρουσμάτων. Η καθημερινότητα υπό αυτές τις πρωτόγνωρες περιοριστικές συνθήκες δεν είναι ευχάριστη. Ομως, όσο περισσότερο διαρκεί αυτή η περίοδος τόσο περισσότερο καθυστερεί η μετάδοση του COVID-19. Ως εκ τούτου, οι υποδομές υγείας είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν στα σοβαρά περιστατικά που χρήζουν εντατικής θεραπείας. Δηλαδή μπορούν και σώζουν ζωές. Οπως έλεγε επιδημιολόγος στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, «αν στο τέλος αυτής της διαδικασίας ο καθένας από εμάς αισθανθεί ότι όλο αυτό έγινε για το τίποτα, τότε όλα θα έχουν γίνει σωστά».

5 Ποιος είναι, όμως, ο αντίκτυπος στην οικονομία; Πόσο κοντά είναι μια νέα ύφεση;

Το πρόβλημα με την καραντίνα είναι ότι όσο συγκρατεί το ανθρωπιστικό κόστος τόσο ενισχύει το οικονομικό κόστος, δεδομένου ότι «παγώνει» η δραστηριότητα σε όλους σχεδόν τους τομείς της καθημερινότητας. Προβλέψεις κάνουν λόγο για απώλειες αξίας άνω των 300 δισ. δολαρίων σε εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Ως βασικό σενάριο της πλειονότητας των διεθνών αναλύσεων αναδύεται σταδιακά η ύφεση της παγκόσμιας οικονομίας. Το ερώτημα είναι σε ποιον βαθμό θα αποδειχθεί βραχύβια. Ορισμένες εκτιμήσεις μιλούν για συρρίκνωση της τάξεως του 5%. Αλλες φτάνουν ακόμη και στο 20%. Επί της ουσίας, είναι ακόμη νωρίς για ασφαλή συμπεράσματα. «Κλειδί» στις εξελίξεις είναι το κατά πόσον η κρίση θα περιοριστεί στο δεύτερο τρίμηνο ή αντιθέτως θα επεκταθεί και στο τρίτο τρίμηνο του έτους, δημιουργώντας έτσι ένα αληθινά βαθύ ρήγμα στην παγκόσμια οικονομία. Η αντίδραση των κυβερνήσεων και των κεντρικών τραπεζών σε συνδυασμό με την πορεία της ζήτησης θα καθορίσει πόσο γρήγορα η οικονομία θα «μαζέψει» τις απώλειες την επόμενη ημέρα. Δεν είναι ακόμη σαφές σε ποιον βαθμό θα σημειωθούν μαζικές χρεοκοπίες επιχειρήσεων και κύματα μόνιμων απολύσεων. Θα εξαρτηθεί από τη ρευστότητα που θα διοχετευθεί εκτάκτως στα συστήματα. Σε αντίθεση με τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, σήμερα οι οικονομίες είναι πιο ανθεκτικές και διαθέτουν αρκετή ρευστότητα, αν και είναι ανοιχτή η συζήτηση για το ποια εργαλεία είναι τα πλέον ενδεδειγμένα και αποτελεσματικά. Δεδομένη ως αναπόφευκτη θα πρέπει να θεωρείται η δημοσιονομική χαλάρωση στις εθνικές πολιτικές για ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

Σε αυτήν τη φάση οι κατά τόπους Αρχές δεν εξαλείφουν τα κρούσματα, παρά καθυστερούν τη μετάδοση – Αγνωστος Χ το πώς θα επιδράσει το καλοκαίρι.

6 Τι συνεπάγεται αυτή η κρίση για τις συνήθειες των ανθρώπων;

Λόγω των μέτρων αυτοπροστασίας από τον ιό, οι πολίτες φορούν πλέον μάσκες, καταργούν τη φυσική παρουσία σε κοινωνικά και επαγγελματικά γεγονότα, ψωνίζουν online, περιορίζουν τα ταξίδια, εκπαιδεύονται από απόσταση, αποφεύγουν τα μέσα μαζικής μεταφοράς και εργάζονται από το σπίτι. Είναι αρκετά πιθανό ακόμη και μετά το τέλος αυτής της κρίσης ορισμένες από τις έκτακτες αυτές συνήθειες να αποκτήσουν σε έναν βαθμό και πιο μόνιμα χαρακτηριστικά, διαμορφώνοντας μια νέα κουλτούρα. Ιδίως όσο αυτήν την περίοδο θα ενισχύονται οι υποδομές και οι δυνατότητες προς αυτήν την κατεύθυνση. Αν κάτι χαρακτηρίζει την ανθρώπινη φύση είναι η προσαρμοστικότητα στις εκάστοτε συνθήκες. Εξάλλου, κάθε κρίση εγκυμονεί και ευκαιρίες για καινούργια μονοπάτια. Αυτό δεν αναιρεί το βασικό σενάριο, που θέλει τους θεσμούς, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες σε γενικές γραμμές να επιστρέφουν στις συνήθεις πρακτικές μετά το τέλος αυτής της κρίσης. Ζητούμενο είναι κατά πόσον και για πόσο οι επίδοξοι ταξιδιώτες θα αποθαρρυνθούν στις μετακινήσεις τους, ιδίως τις αεροπορικές.

7 Ποια είναι η μοίρα της παγκοσμιοποίησης μετά τον COVID-19;

Ο κίνδυνος του εθνικού απομονωτισμού ήταν ήδη υπαρκτός πριν από την εμφάνιση του COVID-19, ο οποίος πιθανώς θα ενισχύσει αυτήν την τάση. Δεν είναι μόνο ότι ενισχύει την καχυποψία όσων αρέσκονται να αποδίδουν όλα τα δεινά της ανθρωπότητας στην παγκοσμιοποίηση. Είναι και η διαχείριση της κρίσης, καθώς παρατηρείται το φαινόμενο η κάθε χώρα να δρα από μόνη της και για τον εαυτό της. Μέχρι στιγμής, δεν προκύπτουν ιδιαίτερες κοινές πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο. Αντιθέτως, σημειώνονται μεμονωμένες αντιδράσεις και καταγράφονται κινήσεις εσωστρέφειας όπως οι εθνικές απαγορεύσεις εξαγωγής προϊόντων ευρείας κυκλοφορίας εν μέσω αυτής της κρίσης –βλ. υγειονομικές προμήθειες– ακόμη και στο εσωτερικό της κατά τα άλλα ενιαίας αγοράς της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Ο εμπορικός πόλεμος είχε ήδη υποβάλει σε μια μορφή stress test την παγκοσμιοποίηση. Είναι ενδεικτική η προσέγγιση των ΗΠΑ του Ντόναλντ Τραμπ διά στόματος του Γουίλμπουρ Ρος: «Χρειάζονται 200 προμηθευτές από 43 χώρες σε 6 ηπείρους για να φτιάξει κανείς ένα iPhone. Η παγκοσμιοποίηση έχει βγει εκτός ελέγχου». Ομως η παραδοχή αυτή είναι ίσως και η απάντηση στον προβληματισμό που διατυπώνει ο Αμερικανός υπουργός Εμπορίου. Είναι εξαιρετικά δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να σπάσει κανείς τεράστιες εφοδιαστικές αλυσίδες που οικοδομήθηκαν επί δεκαετίες περιλαμβάνοντας από γέφυρες και σιδηροδρόμους μέχρι πλοία και εργοστάσια. Οσο μια επιχείρηση θα παράγει πιο φτηνά στο εξωτερικό παρά στην έδρα της, προς όφελος των καταναλωτών και των κερδών της, η παγκοσμιοποίηση εκ των πραγμάτων θα πατά σε σχετικά στέρεο έδαφος.

8 Πώς διαμορφώνεται το μέλλον στις σχέσεις ΗΠΑ και Ευρώπης;

Η επιλογή του Ντόναλντ Τραμπ να απαγορεύσει τις πτήσεις μεταξύ ΗΠΑ και Ευρώπης, χωρίς προηγούμενη συνεννόηση με τους πάλαι ποτέ στενούς εταίρους της χώρας του, ήρθε απλώς να επιτείνει την κρίση στις σχέσεις των δύο πλευρών. Ορισμένοι αποδίδουν στον Αμερικανό πρόεδρο τον τίτλο του απρόβλεπτου, όμως ο ίδιος εμφανίζεται εξαιρετικά προβλέψιμος στην αλληλεπίδραση με την Ευρώπη, επιφέροντας συστηματικά πλήγματα σε έναν συμμαχικό άξονα δεκαετιών. Ορόσημο για την προοπτική των σχέσεων της Ευρώπης με τις ΗΠΑ αποτελούν μάλλον οι προεδρικές εκλογές το ερχόμενο φθινόπωρο.

9 Πώς εξελίσσεται ο ρόλος της Κίνας στο διεθνές σκηνικό;

Η Κίνα συνδέθηκε με την εκδήλωση του κορωνοϊού αλλά και με τη διαφαινόμενη πρώτη έξοδο από την έξαρση του προβλήματος. Αυτό της δίνει τη δυνατότητα να διεκδικήσει ηγετικό ρόλο στη διεθνή διαχείριση της κρίσης –είναι χαρακτηριστική η στιγμή κατά την οποία έσπευσε να χορηγήσει ιατρική βοήθεια στη δοκιμαζόμενη Ιταλία– την ώρα που οι ΗΠΑ του Ντόναλντ Τραμπ δείχνουν να περνούν κάτω από τον πήχυ, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό μέτωπο. Το Πεκίνο δεν χάνει ευκαιρία να αξιοποιεί το αμερικανικό κενό διεθνούς επιρροής και ο σινοαμερικανικός ανταγωνισμός θα συνεχίσει να παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον απασχολώντας την παγκόσμια κοινή γνώμη τους μήνες που θα ακολουθήσουν.

Οδηγίες για τη φροντίδα ασθενούς στο σπίτι

- Διαμονή του ασθενούς σε καλά αεριζόμενο δωμάτιο που χρησιμοποιείται μόνον από αυτόν.
- **Περιορισμός των ατόμων που φροντίζουν τον ασθενή. Ιδανικά θα πρέπει να τον φροντίζει ένα άτομο που δεν ανήκει σε ομάδα υψηλού κινδύνου. Δεν επιτρέπονται οι επισκέψεις.**
- Διαμονή των υπόλοιπων μελών της οικογένειας σε διαφορετικό δωμάτιο. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό τήρηση απόστασης τουλάχιστον ενός μέτρου από τον ασθενή.
- **Περιορισμός των μετακινήσεων του ασθενούς στο σπίτι.**
- Καλός αερισμός των κοινόχρηστων χώρων.
- **Χρήση απλής χειρουργικής μάσκας από το άτομο που φροντίζει τον ασθενή. (Αποφεύγεται η επαφή των χεριών με τη μάσκα, η οποία απορρίπτεται όταν είναι εμφανώς λερωμένη ή βρεγμένη και μετά τη χρήση.)**
- Εφαρμογή της υγιεινής των χεριών έπειτα από κάθε επαφή με τον ασθενή ή το άμεσο άψυχο περιβάλλον του, πριν και μετά την προετοιμασία φαγητού, πριν από το φαγητό και μετά τη χρήση τουαλέτας.

Εφαρμογή αναπνευστικής υγιεινής από τον ασθενή πάντα (κάλυψη στόματος και μύτης κατά τη διάρκεια βήχα ή φταρνίσματος, χρήση μάσκας, χαρτομάντιλων)

- **Χρήση χαρτοπετσετών μιας χρήσης μετά το πλύσιμο των χεριών. Εναλλακτικά χρήση υφασμάτινης πετσέτας η οποία αντικαθίσταται όταν χρησιμοποιηθεί.**
- Προσεκτική απόρριψη των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν για την κάλυψη της μύτης και του στόματος, ή σχολαστικό πλύσιμο όσων δεν είναι μιας χρήσης.
- **Τοποθέτηση μολυσματικών υλικών του ασθενούς (μάσκα, γάντια, χαρτομάντιλα) σε σακούλα που δένει, πριν από την απόρριψή τους μαζί με τα οικιακά απορρίμματα.**
- Αποφυγή επαφής με δυνητικά μολυσμένα αντικείμενα του ασθενούς, όπως πιάτα, ποτήρια, μαχαιροπίρουνα, πετσέτες, σεντόνια, τα οποία έπειτα από σχολαστικό πλύσιμο επαναχρησιμοποιούνται.
- **Καθαρισμός και απολύμανση επιφανειών και αντικειμένων στο δωμάτιο του ασθενούς καθημερινά με κοινό απορρυπαντικό ή σαπούνι, ξέπλυμα και στη συνέχεια απολύμανση με διάλυμα οικιακής χλωρίνης σε αναλογία 1:10.**

ΠΗΓΗ: Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας, υπουργείο Υγείας

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο «πόλεμος» με τον ιό θα κριθεί στις μονάδες εντατικής θεραπείας

Του **ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ**

«Οι γιατροί δεν έρχονται εύκολα στα νοσοκομεία. Το βλέπουμε και στις ιδιωτικές κλινικές που μόλις ακούν κάποιον με κρυολόγημα τον στέλνουν στο ΕΣΥ. Αλλά υπάρχει και το εντέλλεσθε…». Ο γιατρός, καθηγητής και μέλος μιας από τις ομάδες που δίνουν καθημερινά μάχη με τον κορωνοϊό σε νοσοκομείο αναφοράς της χώρας, μιλώντας στην «Κ» δεν μασάει τα λόγια του. Αλλωστε, ο πόλεμος με τον ιό μπαίνει στην τελική αποφασιστική του φάση στην οποία πολλά θα κριθούν στις μονάδες εντατικής θεραπείας, με επιτακτική την ταχεία ανάγκη «ανοίγματος» νέων ΜΕΘ, αλλά και με δεδομένο την έλλειψη «ζωτικών υλικών», όπως για παράδειγμα αναπνευστήρων.

Σε ορισμένες περιπτώσεις οι διοικητές των νοσοκομείων και οι ΥΠΕ (Υγειονομικές Περιφέρειες) του ΕΣΥ προχωρούν σε «αντισυμβατικές λύσεις», όπως στο Σισμανόγλειο όπου ο διοικητής άνοιξε μια ΜΕΘ τριάντα κλινών που είχε δημιουργηθεί με το ΕΣΠΑ αλλά ήταν κλειστή επί πέντε χρόνια! Αναπνευστήρες υπήρχαν (σ.σ. όπως και στο νοσοκομείο της Λαμίας όπου... ανακαλύφθηκαν στο υπόγειο), αλλά δεν υπήρχαν άλλα στοιχειώδη υλικά κυρίως ατομικής προστασίας. Ενα νοσοκομείο της τρέχουσας «κορωνοϊκής» αναφοράς χρειάζεται περίπου 50.000 χειρουργικές μάσκες την εβδομάδα, καθώς κάθε γιατρός, νοσηλευτής ή τραυματιοφορέας θα πρέπει να αλλάζει ποδονάρια, σκούφο, μπλούζες, γυαλιά και μάσκες (FFP 3 που προστατεύουν, όχι τις άλλες) μετά κάθε επαφή με ασθενή.

«Στα γυαλιά παρατηρείται μεγάλη έλλειψη», παραδέχεται διοικητής ΥΠΕ της Αθήνας. Οι νοσηλευτές της πρώτης γραμμής και οι γιατροί των μονάδων λένε τα γυαλιά «ασπίδες». Το υπουργείο έχει παραγγείλει «δύο φορτηγά με το εν λόγω υλικό» που ήταν «μπλοκαρισμένα» στην Ολλανδία και τη Βουλγαρία όταν γράφονταν αυτές οι γραμμές.

Η μεγαλύτερη δυσκολία στη διαμόρφωση μιας ΜΕΘ εκ του μηδενός (μία κλίνη χωρίς τη δαπάνη προσωπικού κοστίζει 30.000-40.000 ευρώ) βρίσκεται στην προσέλκυση προσωπικού, κυρίως τραυματιοφορέων, νοσηλευτών και προσωπικού θαλάμων αλλά και ιατρών. Σε κάποια νοσοκομεία οι διοικητές σκέφτονται να δώσουν το «εντέλλεσθε» σε παθολόγους και χειρουργούς (και αυτοί γιατροί είναι λέει χαρακτηριστικά κάποιος), ενώ σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» αν παρουσιαστεί έλλειψη γιατρών το υπουργείο Υγείας θα απευθυνθεί στους εξαετείς της Ιατρικής αλλά και σε συνταξιούχους...

Τα σχέδια του υπουργείου, οι δυσκολίες, οι ελλείψεις υλικών και τα σενάρια.

Συνολικά, το υπουργείο θέλει να αναπτύξει 500 επιπλέον κλίνες ΜΕΘ για τον κορωνοϊό, αλλά λειτουργοί του συστήματος Υγείας λένε ότι αυτές δεν θα επαρκέσουν. Το σχέδιο του υπουργείου Υγείας είναι άλλα περιστατικά να στέλνονται στις ιδιωτικές κλινικές στη βάση της ενοποίησης του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα υγείας όπως έχουν πει οι Βασίλης Κικίλιας και Ηλίας Μόσιαλος, αλλά αυτό είναι απλά το καλό σενάριο. Το κακό σενάριο είναι ότι στις πρώτες κιόλας εβδομάδες εκτίναξης της πανδημίας στη χώρα μας πιθανώς να απαιτηθούν πάνω από 200 κρεβάτια ΜΕΘ ανά 2-3 εβδομάδες (σ.σ. ένας ασθενής με κορωνοϊό μένει συνήθως με βάση την εμπειρία της Κίνας ώς 3 εβδομάδες στη ΜΕΘ). Παράλληλα, πολλοί διοικητές σκέφτονται να «επιστρατεύσουν» κλίνες από κλινικές συμπτύσσοντας άλλες κλινικές, στην προοπτική να θέσουν μεγάλο τμήμα του νοσοκομείου τους στην εξυπηρέτηση νοσούντων του κορωνοϊού.

ΑΠΕ-ΜΠΕ/ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Το υπουργείο θέλει να αναπτύξει 500 επιπλέον κλίνες για τον κορωνοϊό, αλλά λειτουργοί του συστήματος υγείας λένε ότι δεν θα επαρκέσουν.

Στην Αθήνα, στη Λάρισα, στο Ρίο και στη Θεσσαλονίκη έχουν προστεθεί 150 κλίνες, ενώ εντείνεται η προσπάθεια να διαχωρίζονται οι δομές για τον κορωνοϊό από τις υπόλοιπες σε ένα νοσοκομείο. Αν οι αριθμοί των περιστατικών «ξεφύγουν», το υπουργείο σκέφτεται να λύσει το πρόβλημα όπως σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες με χρήση αναπνευστήρων. Σε κάθε περίπτωση, οι χώροι που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να αερίζονται «προς τα έξω» και όχι με ενιαίο σύστημα εξαερισμού με τη χρήση των αναγκαίων φίλτρων, ώστε να μη διαχέεται ο ιός στους χώρους του νοσοκομείου.

Κρίσιμο σημείο

Κρίσιμο σημείο και στα δύο σενάρια (σ.σ. το καλό και το κακό, υπάρχει και ένα «μεσαίο») είναι πώς θα κατευθύνει το «σύστημα» τους ασθενείς ώστε να φτάνουν στα νοσοκομεία. Στην Πάτρα η τοπική ΥΠΕ ετοιμάζεται να δημιουργήσει ιατρείο πόλης που θα διαχωρίζει τα περιστατικά ώστε να μη «σκάει το κύμα» στο νοσοκομείο του Ρίου. Αλλά σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», αρχικά είχε προταθεί σε όσους εργάζονται στις δομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης να διαμορφώσουν ειδικούς χώρους για να γίνεται η διαλογή, αλλά στη συνέχεια μετά ένα 48ωρο τους δόθηκε εντολή να πάνε στα νοσοκομεία.

Κράτη και ηγέτες υψηλού κινδύνου

Ο κορωνοϊός εξελίσσεται στο απόλυτο στρες τεστ για διεθνείς δυνάμεις, πολιτικές ηγεσίες και κοινωνικά συστήματα

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Στην αρχαία Κίνα, το «είθε να ζήσεις σε ενδιαφέροντες καιρούς» δεν ήταν ευχή, αλλά κατάρα, καθώς το απροσδόκητο και το περιπετειώδες προκαλούσαν δυσοίωνους συνειρμούς με λιμούς και λοιμούς, πολέμους και χάος. Οσοι κατοικούμε αυτόν τον κόσμο, τον μικρό, τον μέγα, στον 21ο αιώνα, ζούμε αναμφίβολα ενδιαφέροντες καιρούς, με την κινεζική έννοια: η 11η Σεπτεμβρίου και ο ολέθριος «πόλεμος κατά της τρομοκρατίας», η μεγάλη ύφεση του 2008-2011 και, τώρα, η πανδημία του κορωνοϊού – τρεις παγκοσμίων διαστάσεων, ιστορικού χαρακτήρα και εντελώς διαφορετικές κρίσεις μέσα σε δύο δεκαετίες. Η Ιστορία σίγουρα δεν τέλειωσε το 1989, μόνο που μοιάζει να υπακούει σε δυστοπικό παραλήρημα διαταραγμένου σεναριογράφου.

Η ανθρώπινη συνείδηση έχει τη δική της αδράνεια. Οι γενιές που βιώνουν ιστορικής σημασίας γεγονότα συχνά αργούν να συνειδητοποιήσουν το εύρος και το βάθος των κυοφορούμενων ανατροπών – το πουλί της σοφίας πετάει το σούρουπο, όπως έλεγε ο Χέγκελ.

Μέσα στον απολύτως δικαιολογημένο φόβο για την υγεία και τη ζωή των προσφιλών μας προσώπων, είναι δύσκολο να ψυχανεμιστούμε τις μεγάλες ανατροπές που εγκυμονεί η τρομερή περιπέτεια σε έναν από πολλές απόψεις άρρωστο κόσμο. Φαίνεται όμως βέβαιο ότι τούτη εδώ η κρίση –αρχικά υγειονομική, ήδη και οικονομική, αύριο τραπεζική, κοινωνική και γεωπολιτική– θα δράσει ως το απόλυτο στρες τεστ για την αντοχή διεθνών δυνάμεων, εθνικών οικονομιών, πολιτικών ηγεσιών και κοινωνικών συστημάτων. Ισως και φιλοσοφιών ζωής.

Δύο μήνες πριν, η επιδημία του κορωνοϊού ήταν, στα μάτια ισχυρών δυνάμεων της Δύσης, κινεζικό πρόβλημα. Οι κινεζικές αρχές καυτηριάζονταν γιατί όχι μόνο άφησαν να τους ξεφύγει το πρόβλημα, αλλά και το συγκάλυψαν για κάμποσες εβδομάδες. Ο θρόνος του Σι Τζινπίνγκ τρίζει επικίνδυνα, τα αυστηρότατα μέτρα που πήρε με καθυστέρηση το Πεκίνο είναι αδιανόητα για μια χώρα που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα – αυτό ήταν το λάιτ μοτίφ των ημερών. Μάλιστα, ο Αμερικανός υπουργός Εμπορίου Γουίλμπουρ Ρος εμφανίστηκε σχεδόν να επιχαίρει για τα δεινά της Κίνας, εκτιμώντας, στις 31 Ιανουαρίου, ότι πολλές αμερικανικές επιχειρήσεις θα επαναπατριστούν και η οικονομία των ΗΠΑ θα ενισχύσει τη θέση της απέναντι στον μεγάλο ανταγωνιστή της.

EPA / KEVIN DIETSCH

Ο Ντόναλντ Τραμπ απαντάει σε ερωτήσεις δημοσιογράφων, την περασμένη Τετάρτη, για την πανδημία. Υποτίμησε το πρόβλημα επί εβδομάδες -μιλούσε για «ξενικό ιό» ή και «φάρσα των Δημοκρατικών»- και τώρα κινδυνεύει να γίνει το υπ' αριθμόν ένα πολιτικό θύμα του κορωνοϊού στις εκλογές του Νοεμβρίου, καθώς η Γουόλ Στριτ καταρρέει και η αμερικανική οικονομία κλυδωνίζεται.

Εφιάλτες για Τραμπ και Τζόνσον, σκληρή δοκιμασία για τη συνοχή της Ευρωπαϊκής Ενωσης, διπλωματία της μάσκας και των γαντιών από την Κίνα.

Σήμερα όλα έχουν έρθει τα πάνω κάτω. Την Πέμπτη η Κίνα ανακοίνωσε για πρώτη φορά από την έκρηξη της επιδημίας μηδενικά νέα κρούσματα εγχώριας προέλευσης και έκλεισε τα σύνορα για να αποφύγει επανεισαγωγή του ιού από Ευρώπη, Αμερική και γειτονικές ασιατικές χώρες. Δυτικές δημοκρατίες αντέγραψαν από την Κίνα τα σκληρά μέτρα που χθες καυτηρίαζαν, με τον στρατό να επιβάλλει την απαγόρευση κυκλοφορίας και ανθρώπους να πεθαίνουν μόνοι τους και να μένουν άταφοι στην Ιταλία. Αδυνατούν όμως να μιμηθούν την Κίνα –όπως και την Ταϊβάν, τη Νότια Κορέα και τη Σιγκαπούρη– στα συστηματικά τεστ πολύ μεγάλων μερίδων του πληθυσμού, παράγοντας καθοριστικής σημασίας για την ανάσχεση της νόσου.

Οι αναμφισβήτητες ευθύνες των κινεζικών αρχών τις πρώτες εβδομάδες της επιδημίας έχουν ξεχαστεί, καθώς το Πεκίνο επιδίδεται σε μια άκρως αποτελεσματική διπλωματία της μάσκας και των γαντιών: Οι κυβερνήσεις της Ιταλίας και της Σερβίας ευγνωμονούν την Κίνα που τους στέλνει υγειονομικό υλικό και γιατρούς, ενώ οι Ευρωπαίοι εταίροι τους είχαν αφήσει στα κρύα του λουτρού.

Στο μεταξύ, οι ηγέτες των Δυτικών δημοκρατιών εξελίσσονται σε ομάδα πολύ υψηλού κινδύνου έναντι του κορωνοϊού, με την πολιτική έννοια του όρου. Εχοντας υποτιμήσει τραγικά το πρόβλημα επί εβδομάδες, όπου μιλούσε για «ξενικό ιό» ή και «φάρσα των Δημοκρατικών», ο Ντόναλντ Τραμπ κινδυνεύει να γίνει το υπ' αριθμόν ένα πολιτικό θύμα του κορωνοϊού στις εκλογές του Νοεμβρίου, καθώς η Γουόλ Στριτ καταρρέει και η αμερικανική οικονομία κλυδωνίζεται. Το ίδιο ισχύει με τον Μπόρις Τζόνσον, με ευθύνη του οποίου η Βρετανία έγινε μία από τις ελάχιστες στον κόσμο χώρες που ακολούθησε την ετερόδοξη στρατηγική της «ανοσίας αγέλης» (να περιορίσουμε μόνο τις ευπαθείς ομάδες και να αφήσουμε τους νεότερους να κολλήσουν τον ιό για να δημιουργηθούν αντισώματα στην κοινωνία). Τώρα τρέχει και δεν φτάνει.

Το τίμημα της... Θάτσερ

Σε ένα βαθύτερο επίπεδο, οι δύο χώρες που έκαναν παγκόσμιο υπόδειγμα τον νεοφιλελευθερισμό επί Ρέιγκαν και Θάτσερ πληρώνουν σήμερα το τίμημα από τις δεκαετίες συρρίκνωσης του κοινωνικού κράτους γενικά και του συστήματος υγείας ιδιαίτερα.

Σε διάγγελμα προς το γαλλικό έθνος, ο Εμανουέλ Μακρόν τόνισε ότι στον κόσμο που θα αναδυθεί όταν ξεπεράσουμε τη δοκιμασία, το δημόσιο σύστημα υγείας, καίριες υποδομές και το κοινωνικό κράτος οφείλουν να αναστηλωθούν και να μείνουν έξω από τους νόμους της αγοράς. Ο πρωθυπουργός του, Εντουάρ Φιλίπ, ανήγγειλε ότι καίριες επιχειρήσεις θα εθνικοποιηθούν προκειμένου να μην κλείσουν, ενώ ο Ισπανός ομόλογός του Πέδρο Σάντσεθ διάταξε να επιταχθούν τα ιδιωτικά νοσοκομεία. Μπροστά στον απόλυτο κίνδυνο, όλοι γίνονται θέλοντας και μη κρατιστές με σύμβαση περιορισμένου χρόνου.

Καθώς οι τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου κατακρημνίζονται, σκληρές δοκιμασίες περιμένουν και τις ηγεσίες υψηλής γεωστρατηγικής σημασίας χωρών, που επιμένουν να στηρίζουν την οικονομία τους κατά κύριο λόγο στην εξορυκτική βιομηχανία των υδρογονανθράκων. Η Ρωσία του Πούτιν, η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν, η Σαουδική Αραβία του Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν και η Βενεζουέλα του Μαδούρο –κράτη που ήδη αντιμετώπιζαν διαφορετικού είδους, αλλά σοβαρά εσωτερικές και εξωτερικές προκλήσεις– ξεχωρίζουν σε αυτή τη λίστα.

Ωρα μηδέν για την Ε.Ε.

Σε πρώτο χρόνο, η αντίδραση της Ευρωπαϊκής Ενωσης στην πανδημία ήταν αποκαρδιωτική. Αντί για συντονισμό και αλληλεγγύη, επικράτησε το πνεύμα «ο σώζων εαυτόν σωθήτω». Η Μέρκελ έκλεισε μονομερώς τα σύνορα με άλλες χώρες, μαζί με τους Ορμπαν και Κατσίνσκι. Γερμανία, Γαλλία και Τσεχία ανέστειλαν εξαγωγές ιατρικού υλικού στους εταίρους τους. Η Κριστίν Λαγκάρντ δήλωσε ότι δουλειά της ΕΚΤ δεν είναι να μειώσει τα χρέη χωρών που κυριολεκτικά πνίγονται, αλλά να εξασφαλίσει ρευστότητα για τις τράπεζες. Υπό την πίεση της πραγματικότητας, έγιναν αυτή τη βδομάδα κάποια θετικά βήματα με την προσπάθεια συντονισμού των εθνικών πολιτικών από την Κομισιόν και την παροχή ρευστότητας 750 δισ. από την ΕΚΤ. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά δεν αντιμετωπίζουν τα δομικά προβλήματα που απειλούν την ίδια την ύπαρξη της Ενωσης, όπως το επαχθές χρέος χωρών και επιχειρήσεων (θα γιγαντωθεί τους επόμενους μήνες) και τον παραλογισμό του Συμφώνου Σταθερότητας, το οποίο αρκετές εθνικές κυβερνήσεις ήδη γράφουν στα παλαιότερα των υποδημάτων τους. Ο Εμανουέλ Μακρόν δήλωσε ότι «βρισκόμαστε σε πόλεμο», αλλά η Ε.Ε. αρνείται να επιβάλει τα δραστικότατα μέτρα που θα υπαγόρευε μια «πολεμική» κατάσταση. Το 1935, αντιμέτωπος με τη Μεγάλη Υφεση, ο Φράνκλιν Ρούζβελτ επέβαλε φόρο 75% στην ανώτερη εισοδηματική κλίμακα, ο οποίος έγινε 88% μετά το Περλ Χάρμπορ και 94% το 1944. Το ποιος θα πληρώσει το μάρμαρο της ταχύτατα εξελισσόμενης κρίσης θα αποτελέσει κεντρικό επίδικο της επόμενης μέρας.

Καταφύγια πολυτελείας απέναντι στην πανδημία

Του **ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ**

«Ο νέος κορωνοϊός δεν γνωρίζει εθνικά σύνορα ή κοινωνικά όρια. Αυτό δεν σημαίνει πως δεν υπάρχουν κοινωνικά όρια», υπενθυμίζει πρόσφατο άρθρο των New York Times σχετικά με τους τρόπους και τις λύσεις που χρησιμοποιούν οι πλούσιοι πολίτες του κόσμου ώστε να αποφύγουν την πανδημία. Συμβουλεύονται και προσλαμβάνουν τους καλύτερους γιατρούς, φορούν σικάτες μάσκες, βάζουν αντισηπτικό με νότες περγαμόντου που κοστίζει μερικές δεκάδες δολάρια, χρησιμοποιούν ιδιωτικά αεροπλάνα. Μεγάλη άνθηση γνωρίζουν τα ειδικά μετακατασκευασμένα (παλιά πυρηνικά) καταφύγια που προσφέρουν απομόνωση και πολυτέλεια. Η εναλλακτική λύση είναι να αποπλεύσει κανείς με το γιοτ του και να περάσει μερικές εβδομάδες στη θάλασσα με ελάχιστες επαφές με ανθρώπους στη στεριά.

Με τον δυτικό κόσμο να συνειδητοποιεί ξαφνικά τη σοβαρότητα της κατάστασης, οι πλούσιοι δεν τσιγκουνεύονται χρήματα προκειμένου να αποφύγουν τη δυσάρεστη και ορισμένες φορές μοιραία εμπειρία που προσφέρει ο SARS CoV 2, ο ιός που προκαλεί την ασθένεια COVID-19.

Μέχρι πρόσφατα, τα πρώην πυρηνικά καταφύγια των ΗΠΑ, που είχαν αγοράσει ιδιωτικές εταιρείες μετασκευάζοντάς τα σε συγκροτήματα με διαμερίσματα κατάλληλα ώστε να αντιμετωπίσει κανείς οποιοδήποτε σενάριο είχε δει σε ταινίες τρόμου, απευθύνονταν σε ελαφρώς περίεργους πελάτες. Οχι πλέον. Σε μυστική τοποθεσία στην αμερικανική πολιτεία του Κάνσας η εταιρεία Survival Condo έχει κατασκευάσει υπόγειο πολυτελές συγκρότημα διαμερισμάτων. Το συγκρότημα έχει μέγεθος 15 ορόφων και περιλαμβάνει ιατρείο, πισίνα, σπα, κινηματογράφο, γυμναστήριο, τοίχο αναρρίχησης και πάρκο για σκύλους. Το ειδικό σύστημα εξαερισμού που διαθέτει φιλτράρει τον αέρα και αντιμετωπίζει πυρηνική, χημική και βιολογική απειλή, περιλαμβανομένης της πανδημίας COVID-19. «Προσφέρουμε ένα περιβάλλον όπου είναι λιγότερο πιθανό να έρθετε σε επαφή με τον ιό», αναφέρεται στην ιστοσελίδα της Survival Condo. «Για ένα ανάλογης ποιότητας διαμέρισμα στη Νέα Υόρκη θα είχα πληρώσει τα ίδια ανά τετραγωνικό μέτρο, αν όχι περισσότερα, και με αυτό έχεις ήσυχο το κεφάλι σου», λέει ένας πελάτης της Survival Condo, σύμφωνα με ανακοίνωση Τύπου της εταιρείας.

Αυξάνονται όσοι ζητούν να αποκτήσουν ένα ακίνητο που αντέχει ακόμη και πυρηνικό πόλεμο, ενώ άλλοι επιβιβάζονται σε γιοτ και ανοίγονται στη θάλασσα.

Σε μυστική τοποθεσία στην αμερικανική πολιτεία του Κάνσας, η εταιρεία Survival Condo έχει κατασκευάσει υπόγειο πολυτελές συγκρότημα διαμερισμάτων. Οι τιμές κυμαίνονται από 1,5 έως 3 εκατ. δολάρια.

Βέβαια, μια και δεν μιλάμε πλέον για ένα απλό κεραμίδι πάνω από το κεφάλι σου, αλλά για απρόσβλητο πρώην πυρηνικό καταφύγιο, το να «έχεις ήσυχο το κεφάλι σου» κοστίζει πολλά. Για ένα οροφοδιαμέρισμα, χωρίς βεράντες και σίγουρα όχι ευήλιο, η τιμή είναι 3 εκατ. δολάρια. Για διαμέρισμα που καταλαμβάνει μισό όροφο, η τιμή είναι 1,5 εκατ. δολάρια. Το διαμέρισμα είναι πλήρως επιπλωμένο και η διακόσμηση ανάλογα με τις απαιτήσεις του πελάτη. Με αυτά αγοράζει κανείς επιπλέον εξασφαλισμένο εφοδιασμό τριών ετών για κάθε ένοικο, ενώ απαιτείται ειδική εκπαίδευση για να προσαρμοστεί κανείς σε αυτό το περιβάλλον. Φυσικά επιτρέπονται και οι αλλαγές. Ενας Σαουδάραβας πελάτης αποφάσισε να προσθέσει στο διαμέρισμά του (φαντάζομαι οροφοδιαμέρισμα) ένα τζαμί και ένα καμουφλαρισμένο ελικοδρόμιο, σύμφωνα με το περιοδικό Vice. Ο Λάρι Χολ, ιδιοκτήτης της Survival Condo, λέει στο περιοδικό ότι τις τελευταίες εβδομάδες έχει αυξηθεί πολύ η ζήτηση για τα καταφύγιά του. Ενας πελάτης, για παράδειγμα, είδε ένα από τα διαμερίσματα στο Διαδίκτυο και το αγόρασε τέσσερις ημέρες αργότερα χωρίς να το έχει δει στην πραγματικότητα.

Μεγάλη ζήτηση

«Ποτέ δεν είχαμε τόσο πολλούς ανθρώπους να θέλουν να τους ξεναγήσουμε στον χώρο σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα», λέει ο Χολ. Υπάρχουν και φθηνότερα καταφύγια, όπως αυτά που προσφέρει η εταιρεία Atlas Survival Shelters, με τιμές που αρχίζουν από τις 36.000 δολάρια, η οποία έχει διαπιστώσει επίσης σημαντική αύξηση της ζήτησης.

Για όσους μπορούν να διαθέσουν τα χρήματα υπάρχει και η εναλλακτική λύση να κατασκευάσουν το δικό τους καταφύγιο, αν και μάλλον είναι αργά. Ισως όμως να το έχουν έτοιμο μέχρι τον επόμενο χειμώνα, οπότε ενδεχομένως να υπάρξει δεύτερο κύμα της πανδημίας. Η αμερικανική εταιρεία Vivos, η οποία κατασκευάζει καταφύγια επί παραγγελία, επίσης αναφέρει πολύ μεγάλη αύξηση για τα προϊόντα της τις τελευταίες εβδομάδες. Ο υπεύθυνος επικοινωνίας της εταιρείας είπε στον τηλεοπτικό σταθμό Al Arabiya ότι οι πωλήσεις έχουν αυξηθεί κατά περισσότερο από 400% και πως η πελατεία από μεσοαστική αρχίζει και γίνεται μεγαλοαστική. Η κατασκευή του καταφυγίου διαρκεί από τρεις μήνες μέχρι ένα έτος, ανάλογα με το μέγεθος, την τοποθεσία και τη διαθεσιμότητα υλικών και εργατικού δυναμικού, αναφέρει η Vivos. Αν θεωρεί κάποιος πως είναι πολύ αργά για να φτιάξει το δικό του καταφύγιο, τότε η Vivo προσφέρει 575 ιδιωτικά καταφύγια έναντι 35.000 δολαρίων, όμως χωρίς επίπλωση.

Αλλοι πλούσιοι πολίτες προτιμούν να απομονωθούν στη θάλασσα. Η Τζένιφερ Σάια, πρόεδρος της εταιρείας B7B Yacht Charter στο Νιούπορτ είπε πως ένας παλιός πελάτης της που είχε κλείσει μια βίλα στη Φλωρεντία τον Απρίλιο, άλλαξε σχέδια και αποφάσισε να κάνει μια κρουαζιέρα στις Μπαχάμες. Είναι λογικό, εξηγεί η Σάια στους NYT. Από το αυτοκίνητό σου μπαίνεις στο ιδιωτικό τζετ και από εκεί κατευθείαν στο γιοτ όπου δεν συγχρωτίζεσαι με άλλους...

Τα πάνω κάτω ενόψει των προεδρικών

Οι δραματικές εξελίξεις ανατρέπουν τους σχεδιασμούς τόσο των Ρεπουμπλικανών όσο και των Δημοκρατικών

Οι ανώτατοι σύμβουλοι του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ οραματίζονταν τις τελευταίες εβδομάδες να εξαπολύσουν μαζική διαφημιστική καμπάνια εναντίον του Τζο Μπάιντεν ενόψει των προεδρικών εκλογών, προτού καν καταφέρει να συνέλθει από την αναμέτρηση για το χρίσμα των Δημοκρατικών. Μετά όμως ήρθε ο κορωνοϊός, σημειώνει το αμερικανικό Politico.

Με τον αριθμό των νεκρών να αυξάνεται και την καθημερινή ζωή να παραλύει, «πάγωσε» η πολιτική επιχείρηση Τραμπ στην οποία σχεδίαζε να χρησιμοποιήσει χρηματοδότηση με... εννέα ψηφία για να εξουδετερώσει τον πρώην αντιπρόεδρο των ΗΠΑ. Η στρατηγική που ακολουθούσε τη συνταγή επανεκλογής του Μπαράκ Ομπάμα το 2012 εναντίον του Μιτ Ρόμνεϊ, είχε στόχο να τσακίσουν τον Μπάιντεν, που διαθέτει μικρότερη χρηματοδότηση, προτού καταφέρει να συσπειρώσει το κόμμα και να πορευτεί με όλες του τις δυνάμεις προς τον Νοέμβριο. Το αποτέλεσμα είναι ευλογία για τον Μπάιντεν. Αντί να δαπανήσει πολύτιμο χρόνο αποκρούοντας την επίθεση, είναι ελεύθερος να παρουσιάσει εαυτόν ως σταθερό ηγέτη εν μέσω μιας εθνικής κρίσης και να ανασυνταχθεί στον δρόμο για τις προεδρικές εκλογές.

Η επανεκτίμηση της στρατηγικής Τραμπ υπογραμμίζει πως η πανδημία έχει διακόψει κυριολεκτικά κάθε ίχνος προεκλογικής εκστρατείας και στα δύο στρατόπεδα. Με λιγότερο από οκτώ μήνες έως την ημέρα των εκλογών, οι Τραμπ και Μπάιντεν αναγκάζονται να ξανασκεφτούν τα σχέδιά τους για τα πάντα, από τη συγκέντρωση χρημάτων μέχρι τις επιχειρήσεις και τη στελέχωση των επιτελείων. Ο πρόεδρος της Λέσχης για την Ανάπτυξη (Club for Growth), Ντέιβιντ Μάκιντος, του οποίου η φίλα προσκείμενη στον Τραμπ οργάνωση χρηματοδότησε πολλές τηλεοπτικές διαφημίσεις για την προώθηση του προέδρου, λέει ότι μπαίνουν προς το παρόν στο ψυγείο οι προσπάθειες να ηττηθεί ο Μπάιντεν. «Η αντιμετώπιση του κορωνοϊού έχει ουσιαστικά μεταθέσει σε δεύτερο πλάνο την εκλογική αναμέτρηση», αναγνωρίζει ο Μάκιντος και δεσμεύεται ότι θα ξεκινήσει πάλι και θα αναπροσαρμοστεί μόλις παρέλθει η κρίση.

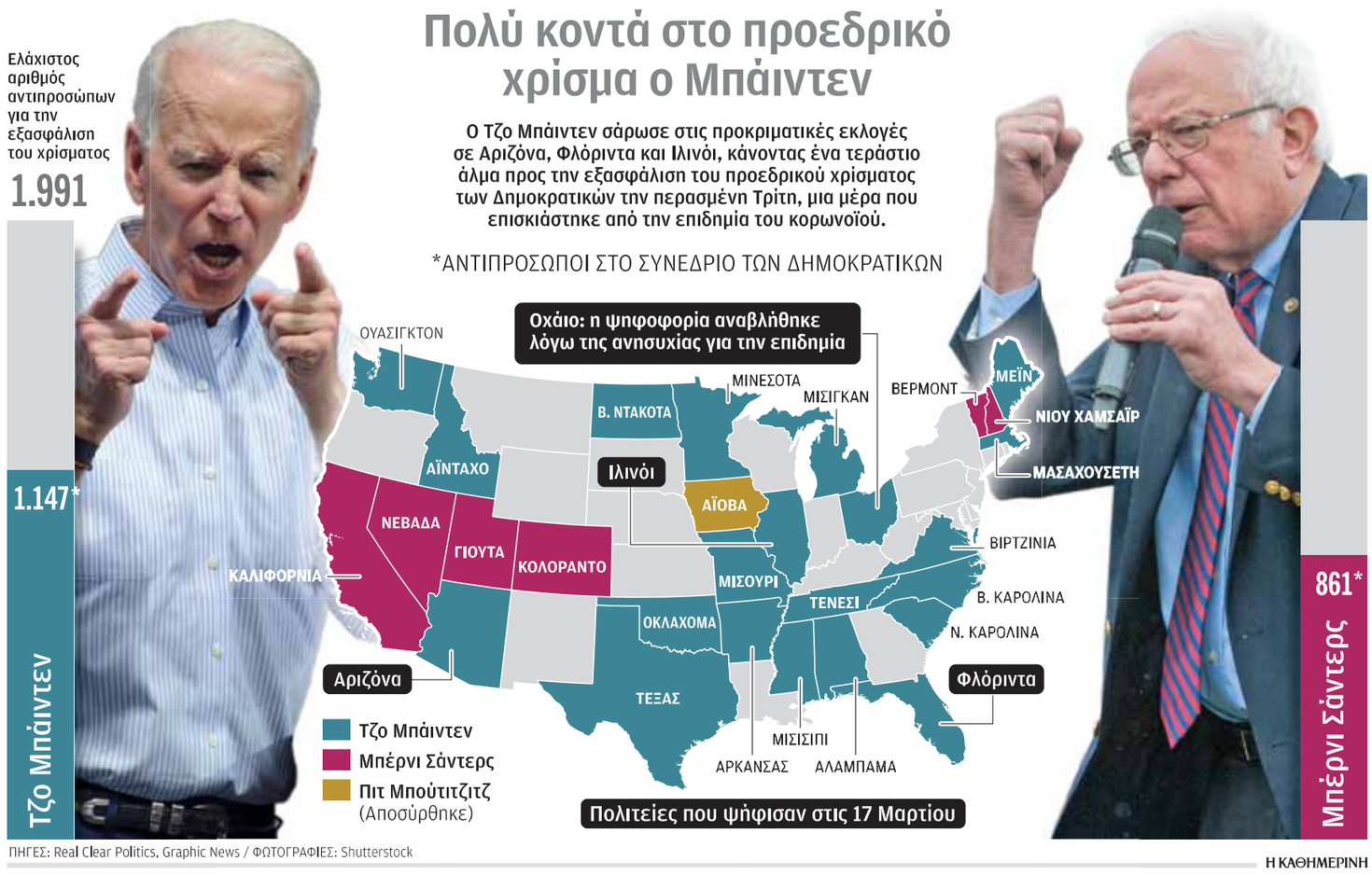

ΠΗΓΕΣ: Real Clear Politics, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Shutterstock

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο Ντόναλντ Τραμπ, που ετοίμαζε επικοινωνιακή εκστρατεία κατά του Τζο Μπάιντεν, βρίσκεται αντιμέτωπος με τον COVID-19.

Το επιτελείο του Τραμπ δεν υποχωρεί πλήρως. Η καμπάνια επανεκλογής του επικεντρώθηκε κάποιες φορές στον Μπάιντεν και στην ανταπόκρισή του στην πανδημία. Εκτός από τα tweets του ο Τραμπ δεν άντεξε στον πειρασμό και διάνθισε τη συνέντευξη Τύπου την περασμένη Τετάρτη με κάποιες αιχμές. Ο πρόεδρος σημείωσε ότι «κερδίζει τον κοιμισμένο Τζο Μπάιντεν με μεγάλη διαφορά στη Φλόριντα και άλλες πολιτείες». Οι σύμμαχοι του Τραμπ όμως λένε ότι οι ελπίδες για την επανεκλογή του εξαρτώνται αποκλειστικά από τη διαχείριση της κρίσης. Αν και αναγνωρίζουν πως η αρχική αντίδρασή του ήταν προβληματική και πως ο ιός εγκυμονεί θανάσιμους κινδύνους για την προοπτική επανεκλογής του το 2020, προβλέπουν μία σοβαρή πιθανότητα: αν ο ιός περάσει, επιχειρήσεις και σχολεία ανοίξουν ξανά πριν από τις εκλογές, ο πρόεδρος θα μπορούσε να εμφανίσει εαυτόν σαν πρωταγωνιστή ενός επιτυχημένου αμερικανικού αφηγήματος.

«Αν ο πρόεδρος Τραμπ κατορθώσει να χειριστεί αποτελεσματικά την πανδημία και οδηγήσει στην επανεκκίνηση της οικονομίας, θα ξανακερδίσει τις εκλογές», τονίζει ο πρώην πρόεδρος της Βουλής, Νιουτ Γκίνγκριτς, σύμμαχος του Τραμπ, ο οποίος ζει στη δοκιμαζόμενη Ιταλία. «Αν αποτύχει, μάλλον θα χάσει».

«Το επιτελείο Τραμπ θα έπρεπε να επικεντρωθεί στην επικοινωνία των εξελίξεων γύρω από τον ιό και την οικονομία», επιμένει ο Γκίνγκριτς, προτού προσθέσει ότι «θα υπάρχει αρκετός χρόνος για τον Μπάιντεν αργότερα». Ενώ η κρίση έχει υπονομεύσει τη δυνατότητα του Τραμπ να πλήξει τον Μπάιντεν, έχει επίσης περιορίσει τα περιθώρια ελιγμών του πρώην αντιπροέδρου. Ο Μπάιντεν έχει ματαιώσει εκδηλώσεις, ούτε καν παρίσταται σε δείπνα για τη συγκέντρωση δωρεών, γεγονός που θα μπορούσε να δοκιμάσει την προσπάθειά του να περιορίσει το τεράστιο συγκριτικό πλεονέκτημα του Τραμπ από άποψη χρηματοδότησης.

Η εκστρατεία Μπάιντεν δεν έχει φέρει διαφημίσεις κατά του προέδρου, αν και οι μεγάλοι χρηματοδότες του έχουν στραφεί δημοσίως εναντίον του προέδρου σε διαφιλονικούμενες πολιτείες. Σύμβουλοι του Μπάιντεν έχουν ξεκάθαρη εικόνα για το οικονομικό του έλλειμμα έναντι του Τραμπ, αλλά επιμένουν πως έχουν τα απαραίτητα κονδύλια για να νικήσουν οτιδήποτε έπεται. Την ίδια στιγμή δεν έχουν πειστεί ότι ο Τραμπ θα απόσχει από επιθέσεις εναντίον του Μπάιντεν παρά την πανδημία.

Οι πρώτες διαφημίσεις

«Οι Αμερικανοί γνωρίζουν ποιος είναι ο Τζο Μπάιντεν και ποιες οι αξίες του», υπογραμμίζει ο εκπρόσωπος του επιτελείου του, Αντριου Μπέιτς. Οι σύμβουλοί του λένε πως οι ρεπουμπλικανικές διαφημίσεις που επικρίνουν τον Μπάιντεν κυκλοφόρησαν ήδη από τις αρχές του φθινοπώρου στις πρώτες προκριματικές και δεν κατόρθωσαν να τραυματίσουν τον πρώην αντιπρόεδρο, ο οποίος παρ' όλα αυτά είναι το φαβορί για το χρίσμα. Πάντως, αυτή τη στιγμή ο Μπάιντεν έχει την πολυτέλεια να πάρει μια ανάσα, εξηγεί ο Πιτ Τζιανγκρέκο, υπεύθυνος στρατηγικού σχεδιασμού στις εκστρατείες του Ομπάμα. «Δεν μπορεί το επιτελείο Τραμπ να χαράξει τις αντιθέσεις με την καμπάνια του Μπάιντεν γιατί όλοι ασχολούνται με αυτά που κάνει ο πρόεδρος για να αντιμετωπίσει τον κορωνοϊό».

Πράγματι, η καμπάνια Τραμπ έχει «παγώσει» λόγω ιού και δεν υπάρχουν σχέδια για μια ακριβή εκστρατεία κατά του Μπάιντεν. «Οι Αμερικανοί θέλουν να δουν τον πρόεδρό τους να λαμβάνει μέτρα για να προστατεύσει τη χώρα και αυτό κάνει ο πρόεδρος Τραμπ. Στο επιτελείο του απλώς ενισχύουμε αυτή την αίσθηση», σημειώνει ο Τιμ Μόρτας, εκπρόσωπος της εκστρατείας επανεκλογής.

Η ιδέα ενός άμεσου χτυπήματος κατά του Μπάιντεν αμέσως μετά τις προκριματικές χρονολογείται από την αντίστοιχη ενέργεια του 2012. Οταν ο Ρόμνεϊ προσπαθούσε να συνέλθει από μία δαπανηρή και διχαστική αναμέτρηση στο εσωτερικό του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, το επιτελείο Ομπάμα τον αποτελείωσε με μια σειρά διαφημίσεων που τον σκιαγραφούσαν σαν έναν ανάλγητο, πρώην διαχειριστή αμοιβαίων κεφαλαίων που διέλυσε την αγορά εργασίας και απέλυσε δεκάδες εργάτες για να εξασφαλίσει προσωπικό κέρδος. Σε ένα από τα σποτ που διέλυσαν τις προοπτικές του Ρόμνεϊ, εμφανιζόταν ένας απολυμένος εργάτης βιομηχανίας να διακηρύσσει ότι ο υποψήφιος πρόεδρος έβγαλε 100 εκατ. δολάρια κλείνοντας το εργοστάσιο στο οποίο εργαζόταν.

«Ο Ρόμνεϊ είχε ένα καταπληκτικό επιτελείο, αλλά χρειάζεται χρόνος για να αναρρώσει κανείς από τις πληγές των προκριματικών, να ξαναγεμίσει τους τραπεζικούς του λογαριασμούς και να ξαναβάλει μπρος τον μηχανισμό για τις προεδρικές εκλογές», δηλώνει ο Πολ Μπεγκάλα, σύμβουλος σε μία από τις εταιρείες που εργάστηκε για το στρατηγείο του Ομπάμα. «Ο κορωνοϊός δεν θα επιτρέψει στον Τραμπ να κάνει στον Τζο αυτό που κάναμε εμείς στον Μιτ».

REUTERS, A.P., POLITICO

Μπούμερανγκ έγινε το προσφυγικό για τον Ερντογάν

Δεν πήρε ό,τι ήθελε από Μέρκελ, Μακρόν

Με τη μέθοδο της τηλεδιάσκεψης και χωρίς αυτοπρόσωπη παρουσία, λόγω κορωνοϊού, πραγματοποιήθηκε την Τρίτη η σύσκεψη μεταξύ του Τούρκου προέδρου Ταγίπ Ερντογάν, της Γερμανίδας καγκελαρίου Αγκελα Μέρκελ, του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν και του Βρετανού πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον, με θέμα το προσφυγικό, τη συριακή κρίση, αλλά και τον υγειονομικό συναγερμό.

Η σύσκεψη, που διήρκεσε μία ώρα, κατέληξε με ξεχωριστές δηλώσεις του κάθε ηγέτη, δημιουργώντας την εντύπωση ότι η συμφωνία αλλά και η κοινή στάση πάνω στα φλέγοντα αυτά ζητήματα δεν είναι εφικτή. Η καγκελάριος Μέρκελ επέμεινε ότι η συμφωνία Ε.Ε. - Τουρκίας για το προσφυγικό παραμένει εν ισχύι. Σε μήνυμά του στον προσωπικό του λογαριασμό στο Twitter, ο Τούρκος πρόεδρος υπογράμμισε ότι η συζήτηση θα οδηγήσει σε στενότερη διπλωματική συνεργασία με στόχο την επίλυση της ανθρωπιστικής κρίσης στη συριακή Ιντλίμπ, με τον Γάλλο πρόεδρο να δεσμεύεται σε ενίσχυση της υλικής βοήθειας προς τους Σύρους πρόσφυγες, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ.

Η προθυμία της Αγκελα Μέρκελ να ενισχύσει την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση για τα στρατόπεδα προσφύγων στο τουρκικό έδαφος δείχνει ότι το Βερολίνο επιθυμεί να δοθεί τέλος στον τουρκικό ανθρωπιστικό εκβιασμό στα σύνορα Τουρκίας - Ελλάδας.

«Ο πρόεδρος Ερντογάν αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη υποχώρηση της δημοτικότητάς του στα 17 χρόνια που βρίσκεται στην εξουσία. Η δυσχερής οικονομική συγκυρία και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Τουρκία στο συριακό απειλούν τις φιλοδοξίες του για μόνιμη παραμονή στην προεδρία. Ο Ερντογάν πιστεύει ότι η ανοχή του στην εγκατάσταση τριών και πλέον εκατομμυρίων Σύρων προσφύγων στη χώρα προκάλεσαν την ήττα του ΑΚΡ στις δημοτικές εκλογές του περασμένου Ιουνίου», λέει ο ειδικός σε θέματα Τουρκίας, Γκιγιόμ Περιέ στο ραδιοφωνικό δίκτυο RFI.

«Ο Ερντογάν αναζητεί απεγνωσμένα στηρίγματα στη διεθνή σκηνή, εξαιτίας της διπλωματικής του απομόνωσης στο συριακό. Η απόφασή του να επιδιώξει απευθείας σύγκρουση με τον στρατό του Ασαντ του στοίχισε ακριβά. Κανείς δεν τον στηρίζει στο Συριακό και η Αγκυρα δεν τολμά να αποταθεί στο ΝΑΤΟ, που έχει γίνει πολύ διστακτικό τον τελευταίο καιρό», λέει η Ντοροτέ Σμιτ, επικεφαλής του προγράμματος Τουρκίας - Μέσης Ανατολής του Ινστιτούτου Ifri.

EPA / TURKISH PRESIDENT PRESS OFFICE

Ο Ταγίπ Ερντογάν και στενοί συνεργάτες του στην τηλεδιάσκεψη της Τρίτης, με Μακρόν, Μέρκελ και Τζόνσον.

Ρητορική υποστήριξη για Ιντλίμπ, ανοιχτές διαφωνίες για τους πρόσφυγες και τη στάση της Τουρκίας έναντι Ρωσίας και Δύσης.

Την ίδια στιγμή, οι Βρυξέλλες κωλυσιεργούν επιδεικτικά, αποφεύγοντας να καταβάλουν έστω και μέρος των 6 δισ. ευρώ, που έχουν υποσχεθεί στην Τουρκία σε αντάλλαγμα της «φιλοξενίας» Σύρων προσφύγων στο έδαφός της. «Αν ο Ερντογάν ελπίζει σε μεγαλύτερη οικονομική βοήθεια για τους Σύρους πρόσφυγες, η στιγμή δεν θα μπορούσε να είναι πιο ακατάλληλη. Αυτό που επιδιώκει –και θεωρεί εφικτό– είναι η μετεγκατάσταση των Σύρων προσφύγων από το τουρκικό έδαφος σε νέα στρατόπεδα σε περιοχές της βόρειας Συρίας, τις οποίες ελέγχει ο τουρκικός στρατός στη ΒΑ Συρία. Στο θέμα αυτό, η Ε.Ε. ίσως επιδείξει κατανόηση», λέει η κ. Σμιτ.

Οι Ευρωπαίοι έχουν εμφανιστεί, όμως, ιδιαίτερα διστακτικοί στις εκκλήσεις Ερντογάν για νέα συμφωνία, που θα οδηγήσει τους πρόσφυγες από την Τουρκία στο συριακό έδαφος. «Ο Ερντογάν απέτυχε οικτρά στους γεωπολιτικούς υπολογισμούς του. Διαπραγματεύθηκε με τη Ρωσία στη συριακή κρίση, αποκλείοντας τους Δυτικούς. Σήμερα, όμως, τα εμπλεκόμενα κράτη, που εκτός από τις Βρυξέλλες και την ευρωπαϊκή διπλωματία, είναι κυρίως οι μεγάλοι χρηματοδότες όπως η Γερμανία και η Γαλλία, εκφράζουν δισταγμούς –για να μην πούμε ξεκάθαρες διαφωνίες– με την πρόθεση της Αγκυρας να τους εμπλέξει εκ νέου στο Συριακό για να υπηρετήσουν πάλι τις φιλοδοξίες και τα συμφέροντα της τουρκικής κυβέρνησης», λέει ο καθηγητής της Σχολής Πολιτικών Επιστημών της Γκρενόμπλ, Ζαν Μαρκού.

REUTERS

Ενα εφιαλτικό σενάριο

Η κρίση του κορωνοϊού ενδέχεται να αποτελέσει τη σανίδα σωτηρίας του Ερντογάν στο Συριακό. «Αν ο ιός εξαπλωθεί στα στρατόπεδα προσφύγων στην Τουρκία, η ανθρωπιστική καταστροφή θα είναι πρωτοφανής και οι Ευρωπαίοι δεν θα μπορούν να παραμείνουν αμέτοχοι. Ο Ερντογάν το συνειδητοποιεί και "παίζει" πάνω σε αυτό», λέει η κ. Σμιτ. Από τη μεριά τους, οι ισλαμιστές αρνούνται να συμμορφωθούν στις συστάσεις περί περιορισμού των συναθροίσεων, τοποθετώντας τις ελπίδες τους στην παρέμβαση του Αλλάχ και όχι στους υγειονομικούς κανόνες. «Οσο περισσότερο ο Ερντογάν νιώθει να απειλείται στο εξωτερικό και στο εσωτερικό τόσο σκληραίνει τη στάση του και απομακρύνεται από τους δημοκρατικούς κανόνες», λέει ο αρθρογράφος Αλί Μπαϊράμογλου. Η εξεύρεση της ορθής προσέγγισης απέναντι στον Τούρκο πρόεδρο δεν είναι, όμως, εύκολη υπόθεση για τους Ευρωπαίους, ιδίως μετά τη διάρρηξη των σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο πλευρών με αφορμή τον τουρκικό «προσφυγικό εκβιασμό» στον Εβρο.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

Ντάλας Κάμπελ, δημοσιογράφος στο BBC

Οι σταθμοί του

1970 Γεννιέται στο χωριό Κίλμακολμ της Σκωτίας.

1989 Σπουδάζει Δραματικές Τέχνες και Φιλολογία στο πανεπιστήμιο του Νορθάμπτον.

1997 Συμμετέχει στο The Warp, το μεγαλύτερο σε διάρκεια θεατρικό έργο στην ιστορία.

2008 Κάνει το τηλεοπτικό του ντεμπούτο με το The Gadget Show στο βρετανικό Channel 5.

2009 Περνάει στην ομάδα του BBC και παρουσιάζει το Bang Goes the Theory, την κεντρική επιστημονική εκπομπή του καναλιού.

2014 Η περιβαλλοντική εκπομπή του, Supersized Earth, κερδίζει το βραβείο BAFTA.

2017 Δημοσιεύει το πρώτο του βιβλίο, Ad Astra.

2018 Βραβεύεται με υποτροφία τιμών από τη Βρετανική Ενωση Επιστημών.

2019 Γίνεται ένας εκ των κεντρικών παρουσιαστών του Βρετανικού Φεστιβάλ Επιστήμης.

Η επιστήμη κατά της συνωμοσιολογίας

Παράπλευρο όφελος από την άσχημη πραγματικότητα του κορωνοϊού η δημιουργία πίεσης προς την αναζήτηση της αλήθειας

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Bang Goes the Theory, The Gadget Show, The Sky at Night, Supersized Earth, Time Scanners. Η λίστα με τις δημοφιλείς επιστημονικές εκπομπές του BBC που έχει παρουσιάσει είναι πραγματικά ατέλειωτη – και είναι πολύ πιθανό να αναγνωρίσει κανείς το πρόσωπό του, και ας μη θυμάται το όνομά του. Και αυτό γιατί ο Ντάλας Κάμπελ έχει αφιερώσει μια ολόκληρη ζωή στην εκλαΐκευση της επιστημονικής δημοσιογραφίας –«στην αφηγηματική επιστήμη» όπως απαντάει με μια πηγαία αγάπη για το αντικείμενό του– κερδίζοντας με το έργο του δεκάδες βραβεία και διακρίσεις και εκατομμύρια τηλεθεατές ανά τον κόσμο. Τα ντοκιμαντέρ του βυθίζουν με τρόπο ψυχαγωγικό, σχεδόν αβίαστο τον θεατή στον κόσμο των πιο πολύπλοκων επιστημονικών φαινομένων. Η εμπειρία του στο να απλοποιεί την επιστημονική αλήθεια αποδεικνύεται σήμερα κάτι παραπάνω από χρήσιμη, όταν ο δημοσιογραφικός κόσμος καλείται να καλύψει με ευθύνη της εξάπλωση του κορωνοϊού. Το γεύμα μας ολοκληρώθηκε διαδικτυακά, όπως επιβάλλουν οι συνθήκες της πανδημίας. Το χάρισμα επικοινωνίας και η καθαρότητα σκέψης του Κάμπελ, ωστόσο, ξεπέρασαν κάθε όριο που επιβάλλει η οθόνη.

– Ποια είναι η συμβουλή σας στους δημοσιογράφους εν καιρώ πανδημίας;

– Πρώτη συμβουλή μου είναι να κατανοούν και να σέβονται αυτό που δεν γνωρίζουν. Σε ζητήματα ιατρικής και επιστήμης πρέπει πάντοτε να απευθυνόμαστε στις γνώμες των ειδικών. Δουλειά μας είναι να τις κατανοούμε, και να τις απλοποιούμε.

Κάτι που έχω μάθει τα χρόνια που ασχολούμαι με την επιστημονική δημοσιογραφία είναι πως όσα μαθήματα και αν μας δίνει το παρελθόν, όταν εμφανίζονται νέα φαινόμενα κανένας δεν μπορεί να ξέρει μετά βεβαιότητος τι θα συμβεί στο μέλλον. Ο κορωνοϊός είναι ένα πολύ καλό παράδειγμα: προβλέψαμε επιτυχώς πως θα είναι πανδημικός, και είναι σίγουρο πως θα μας απασχολεί για αρκετούς μήνες. Ωστόσο, ο κόσμος είναι εξαιρετικά πολύπλοκος και διασυνδεδεμένος. Είναι αδύνατο να κάνουμε προβλέψεις ακριβείας με αυτοπεποίθηση. Ως δημοσιογράφοι έχουμε καθήκον να ακούμε συνεχώς τους ειδικούς, να είμαστε ειλικρινείς, να αντιλαμβανόμαστε τα όρια της κάθε πηγής, και να εξηγούμε με ψυχραιμία τα πράγματα.

Ο Ντάλας Κάμπελ έχει αφιερώσει μια ολόκληρη ζωή στην εκλαΐκευση της επιστημονικής δημοσιογραφίας –«στην αφηγηματική επιστήμη», όπως απαντάει με μια πηγαία αγάπη για το αντικείμενό του– κερδίζοντας με το έργο του δεκάδες βραβεία, διακρίσεις και εκατομμύρια τηλεθεατές ανά τον κόσμο.

– Πώς μπορεί κανείς να εκλαϊκεύσει την επιστημονική αλήθεια, έτσι ώστε να γίνει αντιληπτή από όλους και «δημοφιλής» αν θέλετε;

– Αυτό είναι το πιο θεμελιώδες ερώτημα της καριέρας μου. Η πρόκληση είναι η εξής: ο μέσος άνθρωπος δεν ασχολείται με την επιστήμη. Η παγκόσμια κοινωνία δεν θεωρεί την επιστήμη χαρακτηριστικό του πολιτισμού της, αλλά κάτι που ανήκει σε μια ομάδα λίγων και εκλεκτών. Ας επεκτείνουμε αυτή τη λογική σε κάτι άλλο: αυτό θα σήμαινε πως μονάχα οι μουσικοί, οι οποίοι κατανοούν την πολυπλοκότητά της, θα έπρεπε να απολαμβάνουν τη μουσική. Την εποχή της πανδημίας αντιλαμβανόμαστε όλοι γιατί αυτό είναι λάθος.

Ολα αυτά τα χρόνια, μέσω των εκπομπών που παρουσιάζω, προσπαθώ να «κανονικοποιήσω» την επιστήμη και να την κάνω κομμάτι του πολιτισμού μας. Σε κάθε τηλεοπτική μου εκπομπή στο κέντρο βρίσκεται μια ιστορία, και η επιστήμη είναι το εργαλείο που κινεί την πλοκή. Δεν χρησιμοποιώ εξειδικευμένη φρασεολογία, και προσπαθώ να αναδείξω πως η επιστήμη βρίσκεται ήδη παντού τριγύρω μας. Η επιστήμη, βλέπετε, δεν είναι τίποτε άλλο από την καλύτερη δυνατή μέθοδο που έχουμε για να καταλάβουμε τον κόσμο.

> *Ως δημοσιογράφοι έχουμε καθήκον να ακούμε συνεχώς τους ειδικούς και να εξηγούμε με ψυχραιμία τα πράγματα.*

> *Πιστεύω σε μια εξιδανικευμένη εκδοχή της τηλεόρασης, καθώς είναι ένα οπτικό μέσο το οποίο ταιριάζει πολύ με την επιστήμη. Επιτρέπει στον θεατή να εστιάσει και να καταλάβει τον κόσμο μέσα από εικόνες.*

– Είναι η επιστημονική πληροφορία συμβατή με την εποχή της υπερπληροφόρησης, της παραπληροφόρησης και της μειωμένης διάρκειας προσοχής που φέρνει το Διαδίκτυο;

– Φυσικά. Σήμερα, όπως και την εποχή της βασιλείας της τηλεόρασης, πίσω από κάθε τεχνολογία βρίσκεται η ανθρώπινη ανάγκη για την αφήγηση, την οποία παρατηρούμε από τα παλαιολιθικά χρόνια. Εκείνο που πρέπει να κάνουμε είναι να παντρέψουμε την επιστήμη με τη σύγχρονη αφήγηση. Η αρχή, η μέση, και το τέλος –το μυστήριο, το πρόβλημα και η επίλυση– είναι τα υλικά με τα οποία πλάθουμε ιστορίες. Το ερώτημα, η μέθοδος, και το αποτέλεσμα είναι τα υλικά που αποτελούν την επιστήμη. Δεν συμφωνείτε και εσείς πως αυτά τα δύο είναι πολύ συμβατά; Προσωπικά, είμαι λίγο ιδεαλιστής. Εξακολουθώ να πιστεύω σε μια εξιδανικευμένη εκδοχή της τηλεόρασης, καθώς είναι ένα οπτικό μέσο το οποίο ταιριάζει πολύ με την επιστήμη. Επιτρέπει στον θεατή να εστιάσει, και να καταλάβει τον κόσμο μέσα από εικόνες.

– Οι ίδιοι οι επιστήμονες τι μπορούν να κάνουν για να βοηθήσουν στην εξάπλωση της επιστημονικής αλήθειας;

– Αρχικά να συνειδητοποιήσουν πως μια τέτοια προσπάθεια είναι τελείως διαφορετική από τη σύνταξη μιας επιστημονικής έρευνας, όπου συνομιλούν με τους συναδέλφους τους. Ας επιστρέψουμε στην προηγούμενη μεταφορά: είναι σαν ένας μουσικός να επικοινωνεί με το κοινό με παρτιτούρες, αντί για μια συμφωνία ή ένα τραγούδι. Τους συμβουλεύω να απλοποιήσουν το επιστημονικό συμπέρασμα, να χρησιμοποιούν αναλογίες και όχι τεχνική φρασεολογία. Εκεί είναι η ουσία και η μαγεία της επιστήμης. Κορυφαία μυαλά όπως ο σπουδαίος επιστήμονας και αστρονόμος Καρλ Σαγκάν ήξεραν τον τρόπο να επικοινωνήσουν περίπλοκες έννοιες σε 10χρονα παιδιά. Οι μεταφορές που επιτρέπουν σε κάποιον να σχηματίσει μια εικόνα βοηθούν πολύ. Οπως φυσικά και τα γραφήματα, τα οποία είναι εξαιρετικά χρήσιμα και στην κάλυψη του κορωνοϊού για να δημιουργηθεί ξεκάθαρη κοινωνική αντίληψη.

Η συνάντηση

Βρεθήκαμε διαδικτυακά, άρα γευματίσαμε ξεχωριστά, και συνομιλήσαμε μέσω Skype, όπως άλλωστε επιβάλλεται από τις τωρινές συνθήκες. Πλάι στην οθόνη είχαμε μία κούπα καφέ και ένα μπολ με σαλάτα ο καθένας, τα οποία έμειναν σχεδόν ανέγγιχτα, καθώς είχαμε απορροφηθεί στη συζήτηση. Το χάρισμά του στην επικοινωνία είναι ολοφάνερο από τα πρώτα λεπτά – δεν υπάρχει ούτε ένα κενό αμηχανίας στον λόγο του. Στο τέλος της κουβέντας κάνει μια σύντομη παύση και εκφράζει τη στενοχώρια του που ακυρώθηκε το ταξίδι του στην Αθήνα. «Ελπίζω να τα καταφέρω όταν τελειώσει αυτή η ιστορία» καταλήγει, πίνοντας την πρώτη γουλιά από τον καφέ του.

Η επικοινωνία

Η συνομιλία μας πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο μιας σειράς εκδηλώσεων στην επικοινωνία της επιστήμης που διοργάνωνε το British Council στην Αθήνα και έχουν πλέον ακυρωθεί. Ωστόσο, το μήνυμα του Κάμπελ για τη συμμετοχή των νέων στην επιστήμη παραμένει επίκαιρο όσο ποτέ άλλοτε. «Πολλές φορές σκέφτομαι πως οι άνθρωποι δεν αλλάζουν μυαλό, αυτό που συμβαίνει είναι πως οι γενιές αλλάζουν, φέρνοντας μαζί τους νέες ιδέες. Η κλιματική αλλαγή είναι μια πραγματικότητα η οποία συμβαίνει εδώ και καιρό. Το λέει ομόφωνα ο κόσμος της επιστήμης, και συμφωνούν σχεδόν ομόφωνα τα σημερινά παιδιά. Γι' αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία η επικοινωνία της επιστήμης με τρόπο που αγγίζει τους νέους. Οταν είμαστε νέοι, κατασκευάζουμε τις ιδέες μας για τον κόσμο –καθώς μεγαλώνουμε δεν εξετάζουμε νέα μοντέλα της πραγματικότητας».

Η νεολαία έχει άγχος για την υπαρξιακή κρίση του πλανήτη

– Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε μια εξάπλωση της συνωμοσιολογίας και μια ακόμη πρόσφατη έξαρση με αφορμή τον κορωνοϊό. Πώς πρέπει να απαντά κανείς σε ένα συνωμοσιολόγο;

– Επειδή έχω ασχοληθεί με πολλές πτυχές της επιστήμης, έχω καταλάβει πως κάθε επιστημονικό πεδίο έχει και τη δική του πτυχή συνωμοσιογράφων. Στην αρχαιολογία, κυριαρχεί η θεωρία πως οι πυραμίδες κατασκευάστηκαν από εξωγήινους, στη μελέτη του περιβάλλοντος η άρνηση της κλιματικής αλλαγής, στην ιατρική ο αντιεμβολιασμός και σήμερα οι θεωρίες για την προέλευση του κορωνοϊού. Οι συνωμοσίες, όμως, δεν έχουν να κάνουν με κάτι συγκεκριμένο: είναι μια εκδήλωση του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τον κόσμο και τη θέση τους σε αυτόν. Βλέπουν την επιστήμη ως κάτι αποσυνδεδεμένο από την πραγματικότητα, ελιτίστικο και κλειστό. Καταλαβαίνω γιατί κυριαρχούν τέτοιες θεωρίες και δεν θα λυθούν εάν δεν γίνει προσιτή η επιστήμη, η αντικειμενικότητα.

Υπάρχει ένα σημαντικό ένστικτο στον άνθρωπο: θέλει να πιστεύει πως είναι ξεχωριστός. Σε μερικούς αυτό εκδηλώνεται με το να προσποιούνται πως γνωρίζουν μεγάλα μυστικά που κρύβουν οι κυβερνήσεις και οι επιστήμονες. Πάντοτε είχαμε θεωρίες συνωμοσίας, απλώς τώρα έχουμε και το Διαδίκτυο και οι συνωμοσιολόγοι μπορούν να βρουν ο ένας τον άλλον, και να χρησιμοποιήσουν τις κοινότητες ως καύσιμα για να ενισχύσουν τις πεποιθήσεις τους. Αν κάποιος είναι ήδη προκατειλημμένος απέναντι στην επικρατούσα επιστήμη, στα ΜΜΕ και στην πολιτική, τότε τα γεγονότα δεν πείθουν. Τα δεδομένα δεν αλλάζουν μυαλά. Σίγουρα δεν είναι αποτελεσματικό, δε, να ανταγωνιζόμαστε τους συνωμοσιολόγους. Αυτό παγιώνει την κατάσταση. Προτείνω είτε να μην ασχοληθούμε καθόλου είτε, αν έχουμε υπομονή να γίνουμε προσιτοί, να τους ρωτήσουμε τι θα χρειαζόταν για να αλλάξουν γνώμη. Να τους βοηθήσουμε να βρουν μόνοι τους απαντήσεις.

– Είστε αισιόδοξος γενικά για το μέλλον της εκλαΐκευσης της επιστήμης και τη δημοφιλία της αντικειμενικότητας;

– Ναι, και αυτό γιατί νομίζω πως η κλιματική κρίση και η πρόσφατη πανδημία σπρώχνουν τον κόσμο προς την αναζήτηση της επιστήμης και της αντικειμενικότητας. Πριν από 15 χρόνια ήταν αδύνατο να προτείνει κάποιος στους τηλεοπτικούς παραγωγούς μια εκπομπή για την αλλαγή του κλίματος, πόσο μάλλον για την επιστήμη γενικότερα. Πλέον, το κοινό αναζητά διακαώς τις επιστημονικές εκπομπές. Δεν νομίζω ότι θα αλλάξει αυτό. Το ενδιαφέρον προέρχεται από τη νεολαία και το άγχος της για την υπαρξιακή κρίση του πλανήτη. Αν προκύπτει ένα παράπλευρο όφελος από την άσχημη πραγματικότητα του κορωνοϊού, αυτό είναι η δημιουργία πίεσης και βαρύτητας προς την αναζήτηση της αλήθειας.

STOIXIMAN

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ 2020

STOIXIMAN

Ο ιός έφερε «μαύρη τρύπα» στο ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο

Προσπάθεια για να ολοκληρωθεί η σεζόν προκειμένου να περιοριστεί η οικονομική ζημιά

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Οι αξιωματούχοι από όλες τις ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες που συμμετείχαν στην τηλεδιάσκεψη της UEFA, που έγινε την περασμένη Τρίτη (17/3), θεωρούν πως πρέπει να κριθούν όλα τα πρωταθλήματα στο γήπεδο εφόσον βέβαια υπάρξει ύφεση της πανδημίας.

Το κύριο μήνυμα της Ευρωπαϊκής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας είναι πως επιθυμία και στόχος είναι να εξαντληθούν όλα τα περιθώρια ώστε να ολοκληρωθούν οι εγχώριες και οι ευρωπαϊκές διοργανώσεις (Τσάμπιονς και Γιουρόπα Λιγκ).

Το ίδιο σκεπτικό και στην ΚΟΠ

Όσον αφορά στις δικές μας διοργανώσεις, πρόθεση και της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου είναι να ολοκληρωθεί το Πρωτάθλημα και το Κύπελλο και να κριθεί στο γήπεδο ο πρωταθλητής, ο κυπελλούχος και οι ομάδες που θα μας εκπροσωπήσουν στο Γιουρόπα Λιγκ και αυτών που θα υποβιβαστούν. Απαραίτητη προϋπόθεση για να γίνει πράξη η επιθυμία των αξιωματούχων της ΚΟΠ είναι να περιοριστεί σημαντικά ο κορωνοϊός και να «χαλαρώσουν» τα μέτρα της κυβέρνησης. Με το αισιόδοξο σενάριο, το πρωτάθλημά μας θα επαναρχίσει στο ξεκίνημα Μαΐου (1-3) με στόχο να ολοκληρωθεί πριν από την τελευταία εβδομάδα Ιουνίου, δηλαδή σε ένα χρονικό ορίζοντα επτά εβδομάδων. Έχουν μείνει εννιά αγωνιστικές για την τελική φάση του Πρωταθλήματος και 3 αγωνιστικές για το Κύπελλο (οι ημιτελικοί και ο τελικός), δηλαδή σύνολο 12 αγωνιστικές. Με 2 αγωνιστικές κάθε εβδομάδα, η σεζόν θα ολοκληρωθεί έγκαιρα.

Με το αισιόδοξο σενάριο, το κυπριακό πρωτάθλημά θα επαναρχίσει στο ξεκίνημα Μαΐου (1-3) με στόχο να ολοκληρωθεί πριν από την τελευταία εβδομάδα Ιουνίου.

Το πιο σημαντικό κίνητρο των αξιωματούχων του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου που αποφάσισαν ότι «το σόου πρέπει να συνεχιστεί» είναι τα τηλεοπτικά συμβόλαια.

Ζημιές δισεκατομμυρίων

Οι αποφάσεις των αξιωματούχων της UEFA δεν βασίζονται στο ότι είναι σωστό και δίκαιο να αναδειχθούν στο γήπεδο οι πρωταθλητές, οι ομάδες που θα παίξουν στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις και οι ομάδες που θα υποβιβαστούν στα τοπικά πρωταθλήματα, αλλά στο να μην καταστραφεί οικονομικά το ποδόσφαιρο. Θα γίνει προσπάθεια για να ολοκληρωθεί η σεζόν, όχι γιατί το θέλει ο φίλαθλος κόσμος, αλλά για να περιοριστεί όσο γίνεται η ζημιά δισεκατομμυρίων και να μη χρεοκοπήσει το ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο στο οποίο έρρεε πακτωλός χρημάτων εδώ και αρκετά χρόνια. Το ποδόσφαιρο στην Ευρώπη όχι μόνο δεν καταστράφηκε από την παγκόσμια οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας, αλλά κατάφερε να έχει διαρκή άνοδο στα εμπορικά έσοδα και μεγαλύτερα κέρδη για τις μεγάλες λίγκες και τις μεγάλες ομάδες.

Πριν από λίγες ημέρες η KPMG έδωσε πρόβλεψη της ζημιάς με νούμερα που… τρομάζουν. Αν δεν γίνουν τα 92 ματς της Premier League που απομένουν, οι ομάδες θα χάσουν 700-800 εκατομμύρια ευρώ από τα τηλεοπτικά τους συμβόλαια. Αν οι αγώνες γίνουν κεκλεισμένων των θυρών οι αγγλικές ομάδες θα χάσουν 180 εκατομμύρια. Η απώλεια από τα τηλεοπτικά συμβόλαια για τις ομάδες της La Liga θα είναι ανάμεσα στα 500 και τα 600 εκατομμύρια ευρώ, αν δεν γίνουν τα 110 παιχνίδια που απομένουν. Για τις ομάδες της Bundesliga το κόστος υπολογίζεται στα 300-400 εκατομμύρια, για αυτές της Serie A στα 350-450 εκατομμύρια και γι' αυτές της Ligue 1 στα 150-200 εκατομμύρια.

Η συνολική ζημιά αγγίζει τα τέσσερα δισεκατομμύρια ευρώ μόνο για τα Top5 πρωταθλήματα της Ευρώπης και για εκτιμήσεις που αφορούν μόνο το ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο. Δεν μπορεί ακόμα να υπολογιστεί το κόστος για την UEFA αν δεν προχωρήσουν το Τσάμπιονς και το Γιουρόπα Λιγκ. Θα είναι ένα νούμερο… ασύλληπτο. Θα χαθούν εκατοντάδες εκατομμύρια από τα εισιτήρια και το μεγάλο στοίχημα είναι να μην φτάσει στα δισ. η ζημιά σε τηλεοπτικά και εμπορικά έσοδα.

Θέμα επιβίωσης

Το έλλειμμα από τις άδειες κερκίδες θα πλήξει τις μικρομεσαίες ομάδες και τις μικρότερες κατηγορίες. Για αρκετούς συλλόγους ίσως τεθεί θέμα επιβίωσης. Για τις μεγάλες λίγκες είναι δεδομένο πως το πλήγμα θα επηρεάσει κυρίως τη μεταγραφική αγορά και τα συμβόλαια των παικτών, που θα κληθούν να δεχθούν μειώσεις. Προκειμένου, λοιπόν, να αποφευχθεί η οικονομική κρίση στο ευρωπαϊκό (και όχι μόνο) ποδόσφαιρο, μόλις υπάρξει ύφεση της πανδημίας η μπάλα θα στηθεί ξανά στη σέντρα. Διαφορετικά η κρίση θα εξελιχθεί σε καταστροφή με ανυπολόγιστες συνέπειες.

Για τα τηλεοπτικά συμβόλαια

Οι αγώνες «κεκλεισμένων των θυρών» δεν θα φέρουν την οικονομική καταστροφή των συλλόγων. Αυτό που έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία είναι να γίνουν οι αγώνες με ή χωρίς κόσμο. Το πιο σημαντικό κίνητρο των αξιωματούχων του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου που αποφάσισαν ότι «το σόου πρέπει να συνεχιστεί» είναι τα τηλεοπτικά συμβόλαια και όχι γιατί η ζωή συνεχίζεται και ο κόσμος θέλει θέαμα για να… ξεχαστεί και να ψυχαγωγηθεί. Οι λίγκες και οι ομάδες εισπράττουν αστρονομικά ποσά από τα κανάλια που έχουν αγοράσει τα δικαιώματα των μεταδόσεων. Αν τα ματς δεν γίνουν, τότε δεν υπάρχουν μεταδόσεις και χωρίς μεταδόσεις οι ομάδες δεν πληρώνονται και τα κανάλια μπορούν επιπλέον να ενεργοποιήσουν ρήτρες και να ζητήσουν αποζημιώσεις.

Μέσα στην αναστάτωσή μας ας μην ξεχνούμε ότι αυτό που έχει σημασία και αξία είναι η ανθρώπινη ζωή, η υγεία. Το ποδόσφαιρο είναι απλώς ένα παιχνίδι για την ψυχαγωγία μας.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Επικίνδυνοι

Μέσα σε αυτή τη θεομηνία που ζούμε και ο καθένας προσπαθεί να κατανοήσει τα πράγματα να προφυλαχθεί και να προφυλάξει τους δικούς του αλλά και τους συνανθρώπους του βλέπεις διάφορους αυτόκλητους μασκαράδες να τοποθετούνται επί του ιού και να λένε αντιεπιστημονικές ανοησίες που πιάνουν τόπο σε ανθρώπους που δεν έχουν την κρίση να σκεφτούν σωστά και σκορπούν το φόβο.

* * * * *

Απραξία - επιπτώσεις

Πριν από τη διακοπή του πρωταθλήματος και με βάση το αξιόπιστο δείγμα 23 αγωνιστικών και βέβαια τη βαθμολογία, με σχετική ασφάλεια μπορούσαν να προκύψουν εκτιμήσεις για την τελική έκβαση στη διεκδίκηση του τίτλου. Στο καλό σενάριο, της επανέναρξης δηλαδή του πρωταθλήματος, κανείς δεν θα μπορεί να εκτιμήσει βάσει δεδομένων που ίσχυαν προηγουμένως. Άγνωστο το πόσο θα επηρεαστεί η κάθε ομάδα από τη μεγάλη αγωνιστική απραξία, άγνωστο το πώς θα αντιδράσει με την επανέναρξη των αγωνιστικών υποχρεώσεων και πολύ πιθανό να δούμε διαφορετική εικόνα από κάποιους ποδοσφαιριστές.

* * * * *

Ευδοκιμούν οι καλοθελητές

Μπορεί να μην ολοκληρωθεί ποτέ αυτή η σεζόν αλλά με νούμερα και αποδείξεις ήταν από τις πιο καλές που έχουμε ζήσει. Οι μικρομεσαίες ομάδες που έβαλαν στόχο την παραμονή έβγαλαν στο χορτάρι ποιότητα που δυσκόλεψε όσους διεκδικούν τον τίτλο, γιατί ήξεραν εξ αρχής πως κάθε παιχνίδι θα είναι μάχη και κάθε βαθμός ίσως καθοριστικός. Στοιχεία που φέρνουν οσμή υγείας και όχι σενάρια που αρρωσταίνουν το κλίμα. Η κοινή λογική λέει πως αν ζεις αυτό το σκηνικό, πρέπει να παλέψεις για να μην αλλάξει και όχι να σκέφτεσαι πώς να επαναφέρεις τα παλιά. Η κοινή λογική, όμως. Όχι αυτή του σωματειακού συμφέροντος...

* * * * *

Ενα αυτογκόλ διαφορά!

Μακάρι να μην αναγκαστούμε να επεξεργαστούμε το σενάριο και τις πιθανές λύσεις για ανάδειξη της φετινής πρωταθλήτριας, χωρίς άλλους αγώνες, γιατί από μέσα δεν θα βγούμε. Από τη στιγμή που ένα πρωτάθλημα δεν θα ολοκληρωθεί, από τη στιγμή που η διεκδίκηση του τίτλου είναι ανοικτή για τέσσερις κατά κύριο λόγο ομάδες, η όποια απόφαση σ' ένα τέτοιο σενάριο δεν μπορεί να είναι καθολικά αποδεκτή. Ακόμη και στο ενδεχόμενο, η όποια απόφαση να παρθεί σε σχέση μόνο με τις δύο πρώτες ομάδες της βαθμολογίας αυτή τη στιγμή, αρκεί μια υπενθύμιση, πως η διαφορά που χωρίζει αυτή τη στιγμή Ανόρθωση και Ομόνοια, είναι το αυτογκόλ του Ντούρις στον αγώνα των δύο ομάδων στο ΓΣΠ!

* * * * *

Μάχη για τη διαθήκη

Όλη αυτή η συζήτηση που έχει ανοίξει, δημόσια και παρασκηνιακά, για το τι πρέπει να γίνει σε περίπτωση που το πρωτάθλημα δεν μπορεί να ολοκληρωθεί είναι με μια λέξη τοξική. Εν μέσω πανδημίας, που αποκαλούν οι ηγέτες των κρατών αόρατο εχθρό, θα περίμενες περισσότερη σοβαρότητα στον τρόπο σκέψης και ενεργειών από όλους όμως αν συνέβαινε αυτό δε θα ήμασταν στην Κύπρο. Η αλήθεια αυτή η ιστορία είναι λες και έχουμε το ποδόσφαιρό μας στην εντατική και κάνουμε κουβέντα απ' έξω για τη διαθήκη του μελλοθάνατου.

* * * * *

Μεγάλο παρασκήνιο

Πολλές είναι οι πιέσεις που δέχονται οι της Ομοσπονδίας ως προς τι μέλλει γενέσθαι στο πρωτάθλημά. Η κάθε ομάδα ή που δημιουργεί συμμαχίες ή που παρέχει υποσχέσεις σε άλλες ομάδες μήπως και ενισχυθεί στο παρασκήνιο που αφορά την απόφαση της Ομοσπονδίας σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η συνέχιση του πρωταθλήματος.

* * * * *

Η έγνοια τους

Μετά λύπης μου διαπιστώνω ότι μέσα σε όλο αυτό το πρωτοφανές για τον πλανήτη σκηνικό η έγνοια κάποιων και δεν αναφέρομαι μόνο στην Κύπρο, είναι το πότε θα κλωτσήσουμε ξανά μπάλα. Είναι αδιανόητο το πόσο υποβιβάζεται η ανθρώπινη υπόσταση όταν συμβαίνουν τέτοια γεγονότα.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Δεν θα ξεχάσω ποτέ ξανά...

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Διοργανώσεις γιοκ. Ανακοινώσεις επίσης. Αθλητική δραστηριότητα ούτε για δείγμα. Να τοποθετηθούμε επί των εξελίξεων στον ποδοσφαιρικό- αθλητικό χώρο υπάρχει ένας σχετικός βαθμός δυσκολίας…. εδώ καλά, καλά , βλέπουμε σε κάτι βιντεάκια, την μπάλα να πηγαίνει στο πλεκτό και νιώθουμε ότι παρακολουθούμε κάτι ντοκιμαντέρ του τύπου «Σαν σήμερα», ιστορικού περιεχόμενου τέλος πάντων. Και στην τελική, να σχολιάσεις ή να τοποθετηθείς επί τέτοιων θεμάτων και με την ανθρωπότητα να περνάει, αυτά που περνάμε τούτες τις ημέρες μοιάζει αδόκιμο, αχρείαστο… ούτε καν δευτερευούσης σημασίας. Γιατί άμα κάποιος έχει ως προτεραιότητα στο μυαλό του, πότε θα παίξουμε ξανά μπάλα, ποιος θα πάρει το πρωτάθλημα και πώς θα κινηθεί η ομάδα στο μεταγραφικό παζάρι, αγνοώντας όλα αυτά που συμβαίνουν ή αναμένεται να συμβούν γενικότερα, τότε το μυαλό του χρειάζεται επειγόντως up-date, μήπως και επαναφέρει τη λογική στον νου του.

Αναγνωρίζω όμως το σκουλήκι της μπάλας που είναι μέσα και σε τρώει. Μη σου πω και εγώ βλέπω τον Κετσπάγια σε φωτογραφίες και θέλω να πάω να τον αγκαλιάσω. Να σφίξω το χέρι στον Μπεργκ, να πάω μια βόλτα με τον Σωφρόνη, να κάθομαι με τις ώρες να ακούω τον Ουζουνίδη ή να πιω έναν καφέ με τον Κερκέζ.

Να αναλύσω το 4-2-3-1, την απόδοση των παικτών, να τσακωθώ για το ποιος είναι το φαβορί να το πάρει, ρε ακόμη και αν ήταν ή δεν ήταν οφ- σάιτ. Μέχρι και τα καφριλίκια τους πεθύμησα ή τις ανακοινώσεις των ομάδων που ισχυρίζονται ότι κατέχουν την μοναδική αλήθεια και μόνο. Ας είναι και αυτά… τα έχω πεθυμήσει και ας με πει κανείς τρελό. Όλα αυτά που μόλις πριν από λίγες μέρες έμοιαζαν τόσο σημαντικά στη ζωή μας και τώρα αποτελούν αναμνήσεις από παλιές εποχές. Έχει ακρωτηριαστεί το ποδοσφαιρικό κύτταρο μου και καλούμαι, αν μη τι άλλο, να το επαναφέρω.

Άμα, όμως, είναι και επανέλθει και όλα επιστρέψουν κατά κάποιο τρόπο στη θέση τους, απαλλαγμένοι πια από τον «εστεμμένο ιό» (στον αγύριστο να πάει) δεν θα ξεχάσω ποτέ ξανά ότι όλα αυτά είναι καλά και άγια… δεν είναι όμως τα σημαντικά και ούτε ποτέ ξανά θα δώσω περισσότερη σοβαρότητα απ' αυτή που τους αξίζει. Γιατί, όπως καλά μαθαίνουμε, τα πολύ σοβαρά είναι αυτά που διακυβεύονται τούτες τις ημέρες… η υγεία μας και η υπόσταση μας ως ανθρώπων.

Κορωνοϊός a la carte

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Το γεγονός πως σε μια περίοδο αβεβαιότητας, ως προς την εξέλιξη της πανδημίας στη χώρας μας, συζητάμε σενάρια επανέναρξης του πρωταθλήματος μπορεί, υπό τις περιστάσεις, να εκληφθεί και ως στοιχείο θετικό, στη… μιζέρια των τελευταίων ημερών. Ας μην ασχοληθούμε τώρα με το σενάριο μη διεξαγωγής αγώνων, γιατί κάτι τέτοιο θα σημαίνει, πως τις επόμενες μέρες η εξάπλωση της πανδημίας στην Κύπρο θα είναι σε τέτοιο βαθμό, που όλοι μας θα έχουμε πολύ πιο σημαντικά θέματα να διαχειριστούμε, τόσο για την υγεία μας, όσο και την επιβίωσή μας γενικότερα...

Το να προκύπτει συζήτηση, ως προς το τι θα γίνει με το πρωτάθλημα, αν και εφόσον δεν διεξαχθούν τελικά αγώνες, ως ένα βαθμό μπορεί να θεωρηθεί φυσιολογική. Δύσκολο, ωστόσο, να βρει κάποιος χαρακτηρισμό, για τη συζήτηση σχετικά με την αναγκαιότητα διεξαγωγής αγώνων στον δεύτερο όμιλο, πάντα στο ενδεχόμενο και καλό σενάριο της δυνατότητας διεξαγωγής αγώνων στη χώρα μας. Αν το σενάριο κάποιων, για τη μη διεξαγωγή αγώνων στον δεύτερο όμιλο, προνοεί πως οι τελευταίοι δύο, αυτή τη στιγμή, υποβαθμίζονται και οι πρώτοι δύο στον όμιλο premier της δεύτερης κατηγορίας ανεβαίνουν, υπάρχει μια λογική και κυρίως δυνατότητα περαιτέρω συζήτησης για την ορθότητα μιας τέτοιας απόφασης. Αν όμως και όπως διαφαίνεται, το σενάριο αυτό προνοεί πως καταργείται ο υποβιβασμός, ισχύει η άνοδος και αυτόματα αυξάνονται οι ομάδες της πρώτης κατηγορίας, τότε γεννούνται πολλά ερωτηματικά. Θα είναι δηλαδή εφικτό και ασφαλές για κάποιους ποδοσφαιριστές να παίξουν ποδόσφαιρο και για κάποιους άλλους όχι; Διεξάγονται αγώνες στον πρώτο όμιλο, δεν επαναρχίζει ο δεύτερος και συνεχίζουν κανονικά στη δεύτερη κατηγορία; Ποια η άποψη των ομάδων που διεκδικούν την άνοδο από τον όμιλο Premier (πέραν των δύο πρώτων);

Σε θέματα ασφάλειας και υγείας των ποδοσφαιριστών δεν μπορεί να προκύπτουν διαφοροποιήσεις. Κι ούτε λογική μπορεί να υπάρξει στο να ολοκληρωθεί το… μισό πρωτάθλημα στο γήπεδο και το άλλο μισό σε μια γενική συνέλευση ή συνεδρία εκτελεστικής της ΚΟΠ. Γιατί όλες οι σημαντικές αποφάσεις πρέπει να έχουν την ίδια φιλοσοφία και την ίδια προσέγγιση, σε ανθρωπιστικά και αγωνιστικά θέματα. Και όχι… a la και carte, με βάση το σωματειακό συμφέρον της κάθε διαφορετικής άποψης.

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ 2020

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
-8,88%	-0,57%	-17,30%	-12,64%	-10,81%	-6,01%	-1,64%	-17,02%	-3,24%

ΔΟΛΑΡΙΟ
Εγινε πιο χρυσό από τον χρυσό στις αγορές
ΣΕΛ. 10

Περιθώρια 400 εκατ. έχει ακόμα το κράτος

Καλυμμένες οι ανάγκες για το 2020 – Χρήσιμη η οικονομική πολιτική των προηγούμενων ετών

Με καλυμμένες τις χρηματοδοτικές ανάγκες μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους και έχοντας ανακοινώσει πως θα δώσει 550 εκατ. ευρώ που θα έχουν δημοσιονομική επίπτωση το κράτος, απομένουν 400 εκατ. ευρώ διαθέσιμα για παν ενδεχόμενο. Η συνετή διαχείριση των δημοσίων οικονομικών τα προηγούμενα έτη έφερε την Κυπριακή Δημοκρατία να έχει πλεονάσματα, που όπως αποδείχτηκε χρειάστηκαν τη δύσκολη αυτή στιγμή. Μέχρι το τέλος του έτους θα χρειαστεί να πληρώσουμε άλλα 900 εκατ. ευρώ σε υποχρεώσεις, ενώ για τις χρηματοδοτικές ανάγκες των επομένων ετών, το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους θα πρέπει να επανασχεδιάσει την έκδοση ομολόγων όταν «πρεμήσουν» οι αγορές, εξαλειφθεί ο κίνδυνος του κορωνοϊού και γίνει πάλι ευνοϊκό το περιβάλλον. Όσον αφορά δε, στο ποσό των 240 εκατ. που ανακοίνωσε ο ΥΠΟΙΚ ότι θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις, δεν είναι ποσό το οποίο θα βγάλει από την «τσέπη» του το κράτος. Για παράδειγμα, η προσωρινή αναστολή για δύο μήνες της υποχρέωσης καταβολής του ΦΠΑ, λειτουργεί με τρόπο που ενισχύει την αγοραστική δύναμη των πολιτών και τόνωση της κατανάλωσης. **Σελ. 5**

Κλείνουν εργοστάσια οι αυτοκινητοβιομηχανίες

Σε διακοπή λειτουργίας μονάδων παραγωγής προχωρούν οι αυτοκινητοβιομηχανίες σε Ηνωμένες Πολιτείες, Καναδά και Μεξικό, προκειμένου να περιορίσουν την εξάπλωση του κορωνοϊού. Η λίστα ήδη περιλαμβάνει τις General Motors, Ford Motor, Fiat Chrysler, Honda, Toyota, Nissan, ενώ αναζητούνται λύσεις για τη στήριξη χιλιάδων εργαζομένων που τίθενται σε αναγκαστική αργία. **Σελ. 10**

Ο κορωνοϊός έφερε πιο χαμηλές ταχύτητες

Δοκιμάζονται τα δίκτυα

Ανησυχεί η Ε.Ε. για ενδεχόμενη κατάρρευση του διαδικτύου σε πολλές χώρες. Το Netflix μειώνει την ποιότητα ροής του περιεχομένου του, ακολουθώντας την ευρωπαϊκή έκκληση. Στην Κύπρο, πέραν κάποιων καθυστερήσεων στις ταχύτητες, δεν έχει παρατηρηθεί μέχρι στιγμής οποιοδήποτε πρόβλημα αναφέρουν στην «Κ» οι τέσσερις πάροχοι. **Σελ. 4**

Γέμισαν ξανά τα ράφια των υπεραγορών

Ομαλοποιήθηκε η αγορά

Η κίνηση των καταναλωτών στις υπεραγορές ομαλοποιήθηκε μετά τον πανικό της προηγούμενης εβδομάδας, ενώ αντισηπτικά και είδη πρώτης ανάγκης επέστρεψαν στα ράφια. Θετικό το μήνυμα από τους γνώστες της αγοράς, ότι δεν αναμένεται να υπάρχουν ουσιαστικές ελλείψεις τουλάχιστον μέσα στο επόμενο τρίμηνο. **Σελ. 4**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΑΔΑ

Το «μένω σπίτι» μείωσε και τη ζήτηση βενζίνης

Κατά 20% έχει μειωθεί η ζήτηση για βενζίνη στην Ελλάδα, με την αγορά να εκτιμά ότι με την κλιμάκωση των περιοριστικών μέτρων τον Απρίλιο η μείωση θα φθάσει το 40% με 50%. Οι πολίτες «μένουν σπίτι» και γι' αυτό έχει αυξηθεί κατά 20% η ζήτηση για πετρέλαιο θέρμανσης. **Σελ. 6**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Ρεκόρ αύξησης τιμών κατοικιών στην Αθήνα

Στην κορυφή της παγκόσμιας αγοράς κατοικίας με βάση τον ρυθμό αύξησης των τιμών βρέθηκε η Αθήνα κατά τη διάρκεια του τέταρτου τριμήνου του 2019, επιτυγχάνοντας μία λίαν εντυπωσιακή ανάκαμψη. Σύμφωνα με έρευνα, η Αθήνα αποτελεί την πόλη με την ταχύτερη αύξηση των τιμών. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**1,62%**	**0,58%**
Γερμανία	-0,20%	-0,55%
Γαλλία	0,21%	0,12%
Ιταλία	1,73%	-0,02%
Ισπανία	0,87%	0,37%
Ιρλανδία	0,35%	0,32%
Ελλάδα	2,36%	0,37%
Ην. Βασίλειο	0,71%	0,46%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **HOLGER SCHMIEDING** *και* **KALLUM PICKERING***

Μπορούν τα μέτρα στήριξης να ανακόψουν την πτώση των αγορών;

Τα επιβεβαιωμένα κρούσματα και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού βαίνουν αυξανόμενα, με την Ευρώπη να έχει άνοδο 82% σε 65.000 και σε 4.700 οι Ηνωμένες Πολιτείες, όπερ σημαίνει διόγκωση 178% από τις 14 Μαρτίου, σύμφωνα με τα μέχρι χθες στοιχεία του Πανεπιστημίου Τζον Χόπκινς. Η κατάσταση στην Κίνα σταθεροποιείται με μόλις ένα κρούσμα τη Δευτέρα. Και τη στρατηγική της Κίνας με την επιβολή αυστηρότατης καραντίνας ακολουθούν ολοένα και περισσότερες χώρες, με τους Γάλλους να υποχρεώνονται να μην κυκλοφορούν για τουλάχιστον 15 ημέρες, παρεκτός για τα πολύ απαραίτητα. Οι αντιδράσεις σε επίπεδο πολιτικών ηγεσιών στρέφονται ακόμη περισσότερο στο να γίνει καθετί ανθρωπίνως δυνατόν να αντιμετωπισθεί η πανδημία.

Οι υπουργοί Οικονομικών των χωρών της Ευρωζώνης δεσμεύθηκαν για απεριόριστη κινητοποίηση, ώστε να συγκρατήσουν την οικονομική βλάβη και να αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη. Αυτό σημαίνει ότι οι δημοσιονομικοί κανόνες ντε φάκτο αναστέλλονται, ενώ οι Ευρωπαίοι πολιτικοί θα «κάνουν πλήρη χρήση όλων των δυνατοτήτων, που τους δίνει το κανονιστικό πλαίσιο σε όλα τα κράτη-μέλη». Εάν επιδεινωθεί η κατάσταση, θα θεωρήσουμε φυσικό η Ευρωζώνη να επεκτείνει τις γραμμές πίστωσης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας στα πιο αδύναμα κράτη-μέλη

> **Πρέπει να γίνει ό,τι είναι ανθρωπίνως δυνατόν για να αντιμετωπισθεί η πανδημία.**

της.Εκτιμάμε ότι το 2020 υπάρχει ορατός ο κίνδυνος η πρόβλεψή μας για περιστολή 3,5% και 2% αντίστοιχα στο ΑΕΠ της Ευρωζώνης και της Βρετανίας να αναθεωρηθεί κι άλλο προς τα κάτω.

Η συνεχιζόμενη αναταραχή στις κεφαλαιαγορές εγείρει ένα εύλογο ερώτημα: τι θα βάλει φρένο στη διαδικασία αυτή; Δυστυχώς, η νομισματική ή η δημοσιονομική πολιτική δεν είναι τόσο κατάλληλες για να σπάσουν τον φαύλο κύκλο, όταν ξεσπάει κρίση στην πραγματική οικονομία, η οποία εκπηγάζει από μια επείγουσα κατάσταση δημόσιας υγείας όσο όταν πρόκειται για μια χρηματοπιστωτική κρίση.

Δεδομένης της άγνωστης εξέλιξης του ιού, με τον αριθμό των κρουσμάτων να αυξάνεται και τις καραντίνες να σκληραίνουν, ίσως είναι δυσκολότερο τώρα παρά σε μία χρηματοπιστωτική κρίση να ανακοινωθεί η λήψη τέτοιων σαρωτικών μέτρων, που θα αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη των αγορών και θα ανακόψουν τις μαζικές πωλήσεις μετοχών. Φυσικά, εάν υποθέσουμε ότι μια κεντρική τράπεζα θα υποσχόταν να αγοράσει απεριόριστο αριθμό μετοχών ίσως αυτό να έδινε τέλος στις μαζικές πωλήσεις. Αλλά δεν πιστεύουμε ότι οι αρμόδιοι αξιωματούχοι θα έφθαναν σε αυτήν την εκδοχή της πολιτικής τού «θα κάνουμε το καθετί δυνατόν». Οσο περισσότερο τεράστιες παρεμβάσεις γίνονται από τις ηγεσίες σε όλο τον κόσμο, αυτό λειτουργεί σωρευτικά. Ολα τα μέτρα λαμβάνουν τέτοιες διαστάσεις, που είναι τόσο πρωτόγνωρες εν καιρώ ειρήνης, όσο πρωτόγνωρο είναι και το σοκ της πανδημίας. Οπότε αυξάνονται οι πιθανότητες τελικά να εντυπωσιαστούν τα χρηματιστήρια.

* Οι κ. Holger Schmieding και Kallum Pickering είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

pwc

23η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs

Τα αποτέλεσμα της έρευνας για την Κύπρο είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα:
www.pwc.com.cy/ceosurvey

ΑΝΑΛΥΣΗ *Της* **LUCREZIA REICHLIN / SOCIAL EUROPE**

Μηχανισμό αντιμετώπισης κρίσεων έχει ανάγκη η Ε.Ε.

Εδώ και χρόνια, υπήρχαν ανησυχίες ότι ένας «μαύρος κύκνος», δηλαδή ένας απρόβλεπτος παράγοντας, θα ερχόταν για να δοκιμάσει τις δυνατότητες διαχείρισης κρίσεων της Ε.Ε.

Με το ξέσπασμα του κορωνοϊού, οι φόβοι αυτοί επαληθεύθηκαν και δεν είναι ακόμη ξεκάθαρο εάν η Ε.Ε. θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες.

Η επιδημία του κορωνοϊού δεν είναι μια οποιαδήποτε δοκιμασία. Κατ' αρχάς, είναι πολύ πιθανό πως θα επηρεάσει ολόκληρο τον κόσμο, οδηγώντας σε ταυτόχρονη επιβράδυνση ή ακόμη και σε ύφεση. Οι ταυτόχρονες υφέσεις σε διάφορες οικονομίες είναι πάντοτε εντονότερες και διαρκούν περισσότερο από αυτές που επηρεάζουν μεμονωμένες οικονομίες και πλήττουν σε μεγάλο βαθμό τις ανοιχτές οικονομίες, όπως αυτή της Ε.Ε. Δεδομένου ότι κάθε κράτος-μέλος δέχεται μεγάλο πλήγμα, οι χώρες του μπλοκ δεν θα μπορούν να βοηθήσουν η μία την άλλη στον βαθμό που το έκαναν κατά την κρίση του 2010.

Εάν η πανδημία δεν αντιμετωπιστεί άμεσα και επιθετικά, οι επιπτώσεις της θα είναι μακροχρόνιες.

Ήδη, ο ιός έχει διαταράξει τις εφοδιαστικές αλυσίδες, έχει επιβραδύνει το παγκόσμιο εμπόριο και προβλέπεται με σιγουριά ότι θα επιβαρύνει τα έσοδα των επιχειρήσεων και την απασχόληση. Οι κλάδοι του τουρισμού και των μεταφορών έχουν δεχθεί τεράστιο πλήγμα, όχι μόνον εξαιτίας των περιορισμών στα ταξίδια, αλλά επίσης εξαιτίας της εθελοντικής απομόνωσης. Ως αποτέλεσμα, η συνολική ζήτηση μειώνεται και διαφαίνεται στην πτώση της τιμής του πετρελαίου – που συνήθως προδικάζει μια παγκόσμια ύφεση.

Οι συνέπειες ενός αρνητικού παράγοντα, όπως ο κορωνοϊός, θα μπορούσαν να είναι βραχυπρόθεσμες. Ενώ όμως η Κίνα φαίνεται πως περιόρισε τη μετάδοση, ο αριθμός των κρουσμάτων εξακολουθεί να αυξάνεται οπουδήποτε αλλού. Εάν αυτό δεν αλλάξει σύντομα, οι οικονομικές συνέπειες ενδέχεται να είναι μακροχρόνιες.

Ενα πιο πιθανό σενάριο είναι ότι ο κορωνοϊός θα δοκιμάσει τις αντοχές των κρατικών συστημάτων υγείας, των εργασιακών σχέσεων και των επίσημων και ανεπίσημων μηχανισμών αλληλεγγύης στην Ε.Ε. Και εάν η πανδημία δεν αντιμετωπιστεί άμεσα και επιθετικά, οι επιπτώσεις της θα είναι μακροχρόνιες.

Τα καλά νέα είναι ότι χάρη στο βελτιωμένο κανονιστικό πλαίσιο, οι τράπεζες έχουν καλύτερη κεφαλαιοποίηση σε σχέση με το 2008, όταν ξέσπασε η τελευταία παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Ωστόσο, ορισμένες χώρες έχουν ακόμη ορισμένες σοβαρές αδυναμίες και η ανθεκτικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων παραμένει αβέβαιη.

Στην Ε.Ε., η δυνατότητα αποδοτικής ανταπόκρισης και αποτροπής της ζημίας διαφέρει από χώρα σε χώρα. Ακόμη και σε σχετικά καλά εξοπλισμένες χώρες, τα μεμονωμένα μέτρα έχουν μόνο περιορισμένο αποτέλεσμα. Η συντονισμένη δράση, ιδίως σε δημοσιονομικό επίπεδο, θα ήταν πολύ πιο αποδοτική.

Αυτό δεν σημαίνει απλώς ότι τα κράτη-μέλη θα μπορούν να παρουσιάσουν μεγαλύτερο δημοσιονομικό έλλειμμα. Παρότι θα βοηθούσε, θα έθετε παράλληλα σε κίνδυνο και τα ομόλογα ορισμένων χωρών. Μάθαμε πριν από μία δεκαετία ότι αυτό θα απειλούσε την επιβίωση ολόκληρης της Ευρωζώνης και θα ενέτεινε την κρίση. Παράλληλα, η νομισματική πολιτική μπορεί να βοηθήσει με διάφορους τρόπους, όπως παρέχοντας ρευστότητα όπου χρειάζεται.

Ωστόσο, αυτό που χρειάζεται πραγματικά η Ευρώπη είναι μια συντονισμένη δημοσιονομική πολιτική. Προς το παρόν, όμως, δεν έχει κανένα όργανο αρμόδιο για να υποστηρίξει τα κράτη-μέλη σε καιρούς κρίσης.

Συνεπώς, η πανδημία αποτελεί μία ευκαιρία για την Ε.Ε. να δημιουργήσει έναν ισχυρό μηχανισμό αντιμετώπισης κρίσεων, ο οποίος συγκεντρώνει τους πόρους των κρατών-μελών και τους διοχετεύει στο πλαίσιο συντονισμένης δημοσιονομικής πολιτικής. Η Ε.Ε. συνηθίζει να προοδεύει περισσότερο σε καιρούς κρίσης. Και, όπως μπορούν να επιβεβαιώσουν τα εκατομμύρια ανθρώπων σε καραντίνα, ο κορωνοϊός είναι μια μεγάλη κρίση. Τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για την Ε.Ε. να προχωρήσει σε μια συντονισμένη δράση και να χτίσει τους θεσμούς που χρειάζεται, ώστε να είναι ακόμη πιο αποδοτική την επόμενη φορά.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Σε επικίνδυνη παροχολογία εξελίσσεται η διαδικασία να συμφωνηθεί ένα νέο πακέτο μέτρων στήριξης της οικονομίας!

Περισσότερο με βίαιο χτύπημα παρά με κρίση

Viral στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έγινε η διαρροή των πρακτικών της τηλεδιάσκεψης που οργάνωσε η Goldman Sachs, σε σχέση με την κρίση του κορωνοϊού και στην οποία η γενική κατεύθυνση ήταν να υποβαθμιστεί η κατάσταση. Σύμφωνα λοιπόν με τα όσα έχουν διαρρεύσει, οι επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία προσομοιάζουν περισσότερο με το χτύπημα στους δίδυμους πύργου παρά με την κρίση του 2008. Η αμερικανική τράπεζα, αναμένει ότι οι αγορές θα ανακάμψουν στο δεύτερο μισό του 2020 ενώ συνολικά για το έτος εκτιμά πτώση στις αμερικανικές μετοχές από 15-20% και μείωση του ρυθμού ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας κατά 2%. Η συγκεκριμένη επίδοση αποτελεί το χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας 30ετίας. Σε γενικές γραμμές η εκτίμηση είναι ότι η παρούσα κατάσταση δεν έχει συστημικά χαρακτηριστικά όπως στην περίπτωση του 2008.

Η άνοδος της θερμοκρασίας μπορεί και να μας σώσει

Δεν βλέπει επηρεασμό των κυπριακών τραπεζών από την κρίση του κορονοϊού ο οίκος αξιολόγησης Moody's, αφού θεωρεί ότι το δημοσιονομικό πακέτο της προηγούμενης Κυριακής μαζί με τα μέτρα του SSM για τις συστημικές τράπεζες θα απορροφήσουν τους κραδασμούς. Τα δημοσιονομικά μέτρα, συνεχίζει, σε συνδυασμό με τα μέτρα που λαμβάνονται για διακοπή της εξάπλωσης σε συνδυασμό και με την άνοδο της θερμοκρασίας, ενδέχεται να επιτρέψουν σταδιακή επιστροφή στην κανονικότητα, στο δεύτερο μισό του έτους.

Μηδενικά επιτόκια συν spread

Η απελευθέρωση του 1,4 δισ. ευρώ για την οποία κάνει λόγο η Κεντρική Τράπεζα προορίζεται, σύμφωνα με τον Διοικητή, για νέο βραχυπρόθεσμο δανεισμό με δυνατότητα αποπληρωμής στην λήξη και αναστολή στις δόσεις κεφαλαίου και τόκων στα αναδιαρθρωμένα δάνεια για 9 μήνες. Για ακόμη μία φορά λείπει η έγνοια για τους συνεπείς δανειολήπτες, οι οποίοι ξαναμένουν χωρίς κάποιο κίνητρο για να συνεχίσουν να πληρώνουν. Και αν έχετε μείνει από ιδέες, ο ΔΗΚΤΗΣ εισηγείται εφαρμογή της πρόνοιας με την οποία τα δάνεια των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, που είναι συνδεδεμένα με τα επιτόκια του ευρώ, να υπολογίζονται από εδώ και μπρος σωστά και με βάση τους πίνακες τιμών. Και αυτό γιατί εδώ και χρόνια, τα αρνητικά επιτόκια βάσης θεωρούνται από τις τράπεζες μηδενικά, πριν να προστεθεί το γνωστό σε όλους μας spread.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Πρωτογενές Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα

Δημοσιονομικό πλεόνασμα υπάρχει στην περίπτωση όπου τα δημόσια έσοδα είναι μεγαλύτερα από τις δημόσιες δαπάνες, ενώ δημοσιονομικό έλλειμμα στην περίπτωση όπου οι δημόσιες δαπάνες υπερτερούν των δημοσίων εσόδων.

Αν στον υπολογισμό του δημοσιονομικού αποτελέσματος (πλεονάσματος ή ελλείμματος), εξαιρεθούν οι δαπάνες για τόκους που αφορούν εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους (σύνολο των οφειλών του δημόσιου τομέα, το οποίο εκφράζεται σε χρηματικές μονάδες), τότε προκύπτουν οι όροι πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα και πρωτογενές δημοσιονομικό έλλειμμα.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Να αποφευχθεί μια μόνιμη βλάβη

Μεγάλο ως ποσοστό του ΑΕΠ σε σχέση με άλλες οικονομίες χαρακτήρισε ο ΥΠΟΙΚ το κυπριακό πακέτο μέτρων και έχει απόλυτο δίκιο. Ως εδώ μια χαρά, το πρόβλημα ξεκινά όταν έχει ανοίξει η όρεξη όλων και πλειοδοτούν εν είδει παροχολογίας για επιπλέον μέτρα στήριξης. Σίγουρα κάποιες κατηγορίες δεν έχουν καλυφθεί και θα χρειαστεί να συμπεριληφθούν, όμως και αυτή η προσπάθεια θα πρέπει να βρίσκεται εντός των οικονομικών δυνατοτήτων της χώρας. Η δύσκολη αυτή κατάσταση θα πρέπει να αντιμετωπιστεί χωρίς όμως να προκαλέσουμε μόνιμη βλάβη στα δημόσια οικονομικά.

Μεγάλη προσπάθεια

Σχολιάζαμε σε προηγούμενο ΔΗΚΤΗ ότι αφήσαμε τις ευκαιρίες ανεκμετάλλευτες και δεν προχωρήσαμε τόσα χρόνια σε μια μεταρρύθμιση που θα έφερνε την δημόσια εκπαίδευση, στο σήμερα! Το σχόλιο είναι σωστό, αφού εκ του αποτελέσματος οι προσπάθειες για εξ αποστάσεως διδασκαλία συνεχίζονται αρκετές μέρες μετά που έκλεισαν τα σχολεία. Το σημαντικό όμως είναι ότι οι λειτουργοί εκεί στο υπουργείο κάνουν μεγάλη προσπάθεια και η οποία μάλλον θα καρποφορήσει, τουλάχιστον για τους μαθητές γυμνασίων και λυκείων. Η εφευρετικότητα που συνοδεύει πάντα περιόδους μεγάλης ανάγκης θα αποτυπωθεί για ακόμη μια φορά στα θετικά αυτής της πρωτόγνωρης κατάστασης.

Κόκκινος Πλανήτης καλεί φρέσκο κόκκινο μαρούλι

Η NASA έχει εφοδιάσει τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό ήδη από το 2014 με θάλαμο καλλιέργειας λαχανικών

Του **KENNETH CHANG**
THE NEW YORK TIMES

Λαχανικά που έχουν καλλιεργηθεί στο Διάστημα είναι ασφαλή προς βρώση και εξίσου θρεπτικά με αυτά που καλλιεργούνται στη Γη.

Οταν οι αστροναύτες θα ταξιδεύουν προς τον Αρη, ενδεχομένως κάποια στιγμή τη δεκαετία του 2030, υπάρχουν πολλές πιθανότητες να καλλιεργούν τα λαχανικά που θα τρώνε κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Σε μελέτη που δημοσιεύθηκε την περασμένη εβδομάδα, οι ερευνητές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι μαρούλι που έχει καλλιεργηθεί στο Διάστημα είναι ασφαλές προς βρώση και εξίσου θρεπτικό με αυτό που παράγεται στη Γη.

Προς το παρόν, η πλειονότητα των τροφίμων που καταναλώνουν οι αστροναύτες στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό προετοιμάζεται στη Γη και αποστέλλεται σε πακέτα. Φρέσκα προϊόντα φθάνουν μέσω πυραύλων και επιτρέπουν στο πλήρωμα να καταναλώνει ορισμένα λαχανικά. Ωστόσο, αυτό δεν θα είναι εφικτό σε μεγαλύτερης χρονικής διάρκειας αποστολές, όπως αυτή στην Αρη, που θα μπορούσε να διαρκέσει μέχρι τρία χρόνια. Τρόφιμα και άλλες προμήθειες είναι δυνατό να αποσταλούν εκ των προτέρων, γεγονός που σημαίνει ότι τα πακέτα με τρόφιμα θα έχουν παρασκευασθεί μέχρι και πέντε χρόνια προτού τα καταναλώσουν οι αστροναύτες. Εως τότε, ορισμένα από τα θρεπτικά τους στοιχεία θα έχουν καταστραφεί, όπως και η νοστιμιά τους.

Αν όμως δεν αρέσει στους αστροναύτες αυτό που τρώνε, ενδέχεται να τρώνε λιγότερο, πυροδοτώντας μια αλυσίδα σοβαρών συνεπειών για την υγεία τους, όπως απώλεια βάρους και μυϊκής μάζας, καθώς και προβλήματα για το καρδιαγγειακό τους σύστημα. «Προς το παρόν, δεν διαθέτουμε σύστημα που να πληροί τις ανάγκες μας», λέει η Γκρέις Ντάγκλας, επικεφαλής επιστήμων για προηγμένη τεχνολογία τροφίμων στο Διαστημικό Κέντρο Τζόνσον της NASA. Η διαστημική υπηρεσία προσπαθεί να παρασκευάσει επεξεργασμένα τρόφιμα που να διαρκούν περισσότερο, όπως και μεθόδους για την αποτελεσματική καλλιέργεια φυτών σε περιβάλλον μηδενικής βαρύτητας, χωρίς όμως να απαιτείται πολύ μεγάλη προσπάθεια από τους αστροναύτες.

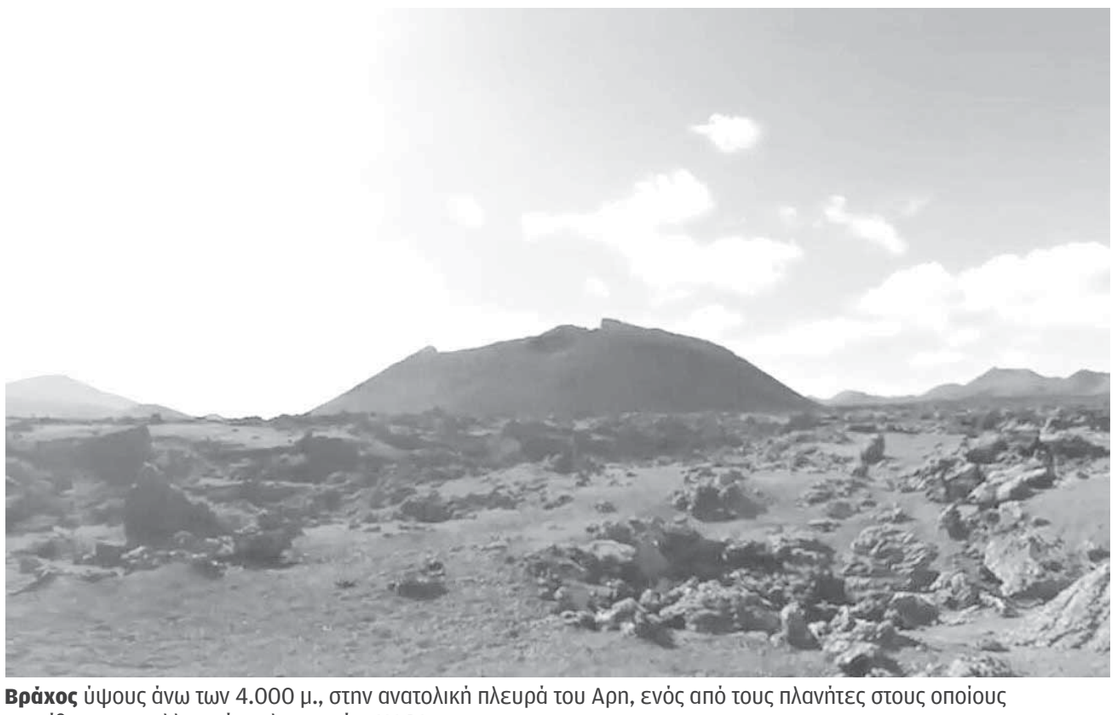

Βράχος ύψους άνω των 4.000 μ., στην ανατολική πλευρά του Αρη, ενός από τους πλανήτες στους οποίους προτίθεται να καλλιεργήσει λαχανικά η NASA.

Η NASA έχει εφοδιάσει τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό ήδη από το 2014 με θάλαμο (ονόματι Veggie) καλλιέργειας λαχανικών. Στην έρευνα που παρουσιάστηκε την περασμένη εβδομάδα αναλύονται τα πειράματα που έγιναν για την καλλιέργεια μαρουλιού μεταξύ 2014 και 2016.

Εκτοτε, στον θάλαμο Veggie έχουν καλλιεργηθεί επίσης κινεζικό λάχανο, ζίνια (ετήσιο καλλωπιστικό φυτό) και ιαπωνική μιζούνα (είδος λαχανικού).

Οι αστροναύτες καλλιεργούν λαχανικά στο Διάστημα επί δεκαετίες, αλλά η έλλειψη βαρύτητας προκαλεί προβλήματα, ιδίως όσον αφορά το πότισμα. Ομως, με τη χρήση ειδικού πορώδους κεραμικού πηλού παγιδεύονται ο αέρας και το νερό γύρω από τις ρίζες. Λάμπες LED παρέχουν τον απαραίτητο φωτισμό και, όπως αποδείχθηκε από την έρευνα, το κόκκινο μαρούλι που καλλιεργήθηκε σε συνθήκες χαμηλής βαρύτητας ήταν εξίσου υγιές με αυτό που καλλιεργείται στη Γη, ενώ τα μικρόβια που βρίσκονταν μέσα και γύρω από τα φυτά ήταν παρόμοια με αυτά που απαντούν στη Γη.

Η NASA επέλεξε πέντε ερευνητικά προγράμματα τον περασμένο μήνα προκειμένου να αναπτύξει αποτελεσματικότερα συστήματα καλλιέργειας φυτών. Θα επιλέξει τα δύο περισσότερο υποσχόμενα, τα οποία και θα δοκιμαστούν στο Διάστημα.

Read
Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΑ
ΣΧΟΛΙΚΑ
ΒΙΒΛΙΑ
ΔΩΡΕΑΝ

ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Download on the App Store
GET IT ON Google play

500+ ΒΙΒΛΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΠΑΙΔΙΚΑ, ΠΟΙΗΣΗΣ

ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ
Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου
European University Cyprus
LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES
Logicom
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο κορωνοϊός δοκιμάζει και το internet

Πέφτουν οι ταχύτητες λόγω της αυξημένης χρήσης από το σπίτι – Υπάρχει ικανοποιητική επάρκεια, τονίζουν οι πάροχοι

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Είναι γεγονός ότι η πανδημία έχει φέρει νέα δεδομένα στην έννοια της επικοινωνίας και διαδικτύου. Ο περιορισμός των τελευταίων ημερών μετέφερε για πολλούς τον χώρο εργασίας κατ' οίκον, τους μαθητές και τις ευάλωτες ομάδες πολιτών στο σπίτι. Ως αποτέλεσμα αυτού έχει αυξηθεί κατακόρυφα η χρήση του οικιακού διαδικτύου και της κινητής τηλεφωνίας, τα δίκτυα δοκιμάζονται, ενώ ήδη άρχισαν να παρατηρούνται μικροπροβλήματα στην εξυπηρέτηση των χρηστών. Ζητήματα τα οποία περιορίζονται στην επιβράδυνση των υφιστάμενων ταχυτήτων, αναφέρει ο Επίτροπος Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΓΕΡΗΕΤ) και υπογραμμίζει ότι βάσει των μέχρι στιγμής παρατηρήσεων του δεν φαίνεται να προκύπτει κίνδυνος black out. Πάντως, προβλήματα έχουν ήδη καταγραφεί σε χώρες της Ευρώπης, με την Ευρωπαϊκή Ένωση να καλεί το Netflix και το YouTube να περιορίσουν τις υπηρεσίες τους ώστε να αποφευχθεί ενδεχόμενη κατάρρευση του διαδικτύου σε πολλές χώρες, με το Netflix ήδη να ανακοινώνει μείωση στο επίπεδο ποιότητας ροής περιεχομένου.

Ένα ερώτημα που προκύπτει είναι τι γίνεται με τις υποδομές στην περίπτωση της Κύπρου. Φαίνεται ότι υπάρχουν και είναι επαρκείς, όπως αναφέρεται από το Γραφείο του Επιτρόπου, που βασίζεται και στις δηλώσεις των παρόχων για αναβαθμίσεις στα πακέτα των πελατών τους. Σε πιο επίσημο επίπεδο το Γραφείο του Επιτρόπου έχει ήδη από τις προηγούμενες μέρες αποστείλει σχετικά ερωτηματολόγια στους τέσσερις παρόχους και αναμένει τις απαντήσεις τους. Την ίδια ώρα η ενίσχυση της τηλεργασίας ανοίγει ένα παραθυράκι για χάκερ και φέρνει κινδύνους στην κυβερνοασφάλεια, σενάρια που φέρνουν στο προσκήνια σχέδια κρίσεων τα οποία περιλαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα για προστασία των δικτύων.

Πολλές οι ώρες αιχμής

Το δεδομένο είναι ότι έχει αλλάξει η συμπεριφορά των χρηστών και ο διπλασιασμός των ωρών αιχμής χρήσης των δικτύων. Παρατηρείται, λοιπόν, ανάγκη για αύξηση της χωρητικότητας αμέσως μετά το μεσημέρι μέχρι και τα μεσάνυχτα, κάτι που μέχρι πρότινος άρχιζε μετά τις έξι το απόγευμα ώρα κατά την οποία οι περισσότεροι εργαζόμενοι επέστρεφαν στο σπίτι. Ήδη καταναλωτές άρχισαν να ζητούν αναβάθμιση του πακέτου τους και των δη των ταχυτήτων του Internet στο σπίτι, ώστε να ικανοποιήσουν τις νέες ανάγκες που έχουν προκύψει. Ανάγκες, οι οποίες συναντούν τα πλάνα των παρόχων να προωθήσουν ψηλότερες ταχύτητες. «Κι αυτό είναι κάτι θετικό», επισημαίνει ο κ. Μιχαηλίδης, αφού η ανάγκη για υψηλότερες ταχύτητες είναι διαχρονικά στόχος για την Κύπρο που δεν ικανοποιεί με τις επιδόσεις της στον δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας DESI.

> **Δεν έχουμε ένδειξη ότι υπάρχει κίνδυνος black out, αναφέρει ο Επίτροπος Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων Γιώργος Μιχαηλίδης.**

Χωρίς προβλήματα

Χωρίς προβλήματα συνεχίζει τις εργασίες της η Cyta τις μέρες του κορωνοϊού. Πηγές από την Αρχή αναφέρουν στην «Κ» ότι δεν έχει καταγραφεί μέχρι στιγμής υπερφόρτωση του δικτύου, και τόσο η κινητή τηλεφωνία όσο και οι υπηρεσίες διαδικτύου λειτουργούν ομαλά, παρά το γεγονός ότι αυξήθηκε η τηλεργασία. Αυτό που τονίζεται από την Αρχή είναι ότι η κατάσταση, όπως εξελίσσεται, τυγχάνει συνεχούς παρακολούθησης και το προσωπικό είναι σε εγρήγορση έτσι ώστε σε περίπτωση που υπάρξει οποιοδήποτε πρόβλημα, να εφαρμοστούν άμεσα τα σχέδια δράσης για απώλεια υπηρεσίας. Υπογραμμίζεται παράλληλα ότι γίνεται μεγάλη προσπάθεια όχι μόνο να διατήρηση των υποδομών αλλά και ενίσχυσης των call centre της Αρχής για εξυπηρέτηση των χρηστών.

Κανένα παράπονο

Αντέχουν τα δίκτυα και οι υποδομές την αυξημένη ζήτηση για χρήση του διαδικτύου διαμηνύει και η epic, η οποία από τον Οκτώβριο μπήκε στο παιχνίδι του internet στο σπίτι με το Broadband HomeBox. Μιλώντας στην «Κ» πηγές από την εταιρεία ανέφεραν ότι δεν υπήρξε κανένα παράπονο από συνδρομητές, είτε για μειωμένη ταχύτητα είτε για άλλο πρόβλημα τόσο στη σταθερή, όσο και στην κινητή σύνδεση διαδικτύου και τηλεφωνίας, παρά την αύξηση της διακίνησης δεδομένων. Οι υπηρεσίες της εταιρείας εξακολουθούν να παρέχονται κανονικά στους συνδρομητές, ενώ επισημαίνεται ότι το δίκτυο της εταιρείας είναι έτοιμο να ανταποκριθεί σε οποιαδήποτε αύξηση της ζήτησης.

Ζητούν νέες υπηρεσίες

Μιλώντας στην «Κ» ο marketing manager της Primetel Αλέξανδρος Ζάχος αναφέρθηκε στις νέες ανάγκες των χρηστών για υπηρεσίες οι οποίες θα ενισχύσουν την τηλεργασία από τον χώρο του σπιτιού τους. Επισήμανε ότι από την πρώτη στιγμή η εταιρεία έχει πάρει μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι το δίκτυο θα είναι 100% αξιόπιστο και μπορεί να δεχτεί ακόμα περισσότερη πίεση. Στόχος, αναφέρει, είναι να υπάρχει από την μια απρόσκοπτη παροχή υπηρεσιών, να ενισχυθεί η ασφάλεια, αλλά και να υπάρχει επαρκές προσωπικό ώστε να παρέχονται απρόσκοπτα οι υπηρεσίες στους χρήστες. Υπενθυμίζεται ότι η εταιρεία έχει προχωρήσει σε προσωρινό κλείσιμο αριθμού καταστημάτων της, ωστόσο, λειτουργεί ακόμα δύο σε Λευκωσία, δύο σε Λεμεσό και ένα στη Λάρνακα, ενώ η εξυπηρέτηση του κοινού γίνεται κυρίως τηλεφωνικά και διαδικτυακά.

Αυξάνουν ταχύτητες

Τη θέση ότι η κατάσταση είναι ελεγχόμενη και ότι υπάρχει επάρκεια εκφράζει και ο COO της Cablenet Περικλής Θεοδωρίδης. Από την πλευρά της η εταιρεία εντοπίζει μια αύξηση στην ανάγκη για διεθνή χωρητικότητα, αύξηση δηλαδή της επισκεψιμότητας σε σελίδες εκτός Κύπρου, κάτι που αυξάνει την πίεση προς όλους τους παρόχους, ώστε να αναζητήσουν λύσεις. Όσον αφορά στα δίκτυα εντός Κύπρου, οι ταχύτητες είναι πολύ υψηλές, εξηγεί ο κ. Θεοδωρίδης. «Υπάρχει επάρκεια και λαμβάνουμε μέτρα για να αυξήσουμε τη διεθνή χωρητικότητα, κάτι που μπορεί να γίνει αγοράζοντας επιπρόσθετη χωρητικότητα από τα κέντρα τα οποία διαχειρίζονται τις διεθνείς χωρητικότητες», αναφέρει. Από πλευράς της η Cablenet ανακοίνωσε αύξηση των upload speed σε όλους τους συνδρομητές, η οποία θα εφαρμόζεται σε μόνιμη βάση με το μέγιστο upload speed να φτάνει στα 18 megabit, αναλόγως του πακέτου. Για παράδειγμα, συνδρομητής με ταχύτητα Upload τα 5 megabit θα φτάσει στα 6 megabit και συνδρομητές με ταχύτητες 10 megabit θα φτάσουν στα 18. Σε γενικές γραμμές η αναλογία θα είναι περίπου στο 10% της ταχύτητας download του πακέτου.

Τα περισσότερα προβλήματα σημειώνονται στη διεθνή χωρητικότητα και ήδη εταιρείες κάνουν κινήσεις προς τα αρμόδια κέντρα για παροχή επιπρόσθετης χωρητικότητας από την Ευρώπη στην Κύπρο.

Διαθέσιμες ταχύτητες στο σπίτι

Πάντως, συγκρίνοντας τις ταχύτητες που προσφέρουν οι εταιρείες για το οικιακό δίκτυο και τα πακέτα για τις επιχειρήσεις, είναι ξεκάθαρο ότι υπάρχει διαφορά πολλών ταχυτήτων. Εντοπίσαμε τις μέγιστες ταχύτητες που προσφέρουν οι τέσσερις πάροχοι για τους οικιακούς συνδρομητές και τις επιχειρήσεις και τις παραθέτουμε.

Ταχύτητες Internet Home μέχρι 300 Mbps προσφέρει για το Internet Home η Cyta ενώ για επιχειρήσεις προσφέρει προϊόντα με ταχύτητα λήψης από 20 Mbps και ταχύτητα αποστολής 5 Mbps και φτάνει μέχρι το 1 Gbps για ταχύτητα λήψης και τα 80 Mbps για ταχύτητα αποστολής. Η epic προσφέρει πακέτα με ταχύτητες Upload έως και 30 mbps και ταχύτητες download έως και 300 Mbps, και για επιχειρήσεις προσφέρει την Dedicated συμμετρική πρόσβαση στο διαδίκτυο η οποία ξεκινάει από 10Mbps και φτάνει έως και 1Gbps.

Η Primetel προσφέρει προγράμματα internet και κινητής με ταχύτητες download μέχρι 50 mbps και Upload μέχρι 5 mbps, για τους ιδιώτες, ενώ για επιχειρήσεις οι προσφερόμενη ταχύτητα είναι μέχρι 1 Gbps. Η Cablenet παρέχει ταχύτητες μέχρι 120mbps για το internet στο σπίτι, ενώ για μικρή επιχείρηση προσφέρει πακέτα από 50mbps μέχρι 250mbps. Για μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις προσφέρονται μέσα από τα παρεχόμενα πακέτα ταχύτητες έως και 10Gbps.

Επέστρεψε η επάρκεια στα ράφια των υπεραγορών

Η ΟΕΒ τονίζει ότι η όποια έλλειψη παρουσιάστηκε ήταν προσωρινή και δεν θα υπάρξουν περαιτέρω προβλήματα

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ο συνωστισμός των καταναλωτών που σημειώθηκε την περασμένη εβδομάδα στις υπεραγορές φαίνεται ότι αποτελεί εικόνα των προηγούμενων ημερών. Από την περασμένη Δευτέρα και τις ανακοινώσεις της Κυβέρνησης, η κίνηση ομαλοποιήθηκε, οι ουρές στα ταμεία διαλύθηκαν και η πληρότητα στα ράφια των υπεραγορών επανήλθε. Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο γ.γ. του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου ανέφερε ότι οι τελευταίες μέρες είναι μεν αυξημένη, ωστόσο δεν θυμίζει τίποτα από την προηγούμενη εβδομάδα (Τρίτη- Κυριακή) και τις αγορές πανικού των καταναλωτών. Αυτό που παραμένει αυξημένο είναι το καλάθι των καταναλωτών, αφού συνεχίζουν να φτάνουν στα ταμεία με περισσότερα προϊόντα από τις συνηθισμένες τους αγορές.

Ο συνωστισμός και το χάος οδήγησαν την προηγούμενη εβδομάδα σε προσωρινές ελλείψεις ώσπου να λειτουργήσει η εφοδιαστική αλυσίδα, να μπουν οι παραγγελίες και να τοποθετηθούν στο ράφι, κυρίως για κατηγορίες τις οποίες ο καταναλωτής αγόραζε σε μεγάλες ποσότητες.

Υπάρχουν αντισηπτικά

Οι αγορές πανικού των καταναλωτών είχαν ως αποτέλεσμα να σημειωθούν ελλείψεις στα ράφια των υπεραγορών, κυρίως δε στα αντισηπτικά τα καθαριστικά τα μικροβιοκτόνα, στο εμφιαλωμένο νερό και στα είδη ξηράς τροφής. Επρόκειτο ωστόσο για έλλειψη προσωρινή ώσπου να λειτουργήσει η εφοδιαστική αλυσίδα, να μπουν οι παραγγελίες και να τοποθετηθούν στο ράφι, εφόσον και παράγοντες που γνωρίζουν την αγορά αναφέρουν στην «Κ» ότι υπάρχει επάρκεια στα στοκ τόσο στις αποθήκες των υπεραγορών όσο και των προμηθευτών.

Όσον αφορά στα προϊόντα για τα οποία υπάρχει αυξημένη ζήτηση, υπάρχει εγχώρια παραγωγή η οποία εργάζεται σε υπερωριακή δραστηριότητα προκειμένου να ανταποκριθεί στις νέες αυξημένες ανάγκες των καταναλωτών. Ειδικότερα δε τα για τα αντισηπτικά, αυτό που εισάγεται είναι η πρώτη ύλη και στην συνέχεια προμηθεύονται οι εγχώριοι παρασκευαστές από τους οποίους εφοδιάζεται η αγορά. Από την πλευρά του και ο πρόεδρος του Συνδέσμου Υπεραγορών Ανδρέας Χατζηαδάμου τόνισε ότι υπάρχει επάρκεια αγαθών, τα προϊόντα αναπληρώνονται και λειτουργεί η όλη αλυσίδα ανεφοδιασμού των υπεραγορών χωρίς κανένα πρόβλημα. Σημείωσε, επίσης, ότι δεν έχουν σταματήσει οι εμπορικές πτήσεις για εισαγωγή προϊόντων από το εξωτερικό.

Αναφορικά με την επιβολή πλαφόν σε προϊόντα, είπε ότι αυτή έχει επιβληθεί σε συγκεκριμένες μάρκες αντισηπτικών τα οποία πωλούνται κυρίως στα φαρμακεία, ενώ στην περίπτωση των υπεραγορών, υπάρχουν αντισηπτικά στα οποία δεν έχει μπει πλαφόν. Ωστόσο, από την προηγούμενη εβδομάδα κάποιες υπεραγορές έβαλαν περιορισμούς στο όριο αντισηπτικών και καθαριστικών που μπορεί να αγοράσει ο κάθε καταναλωτής το οποίο ανέρχεται στα πέντε τεμάχια ανά πελάτη.

> **Ήδη κάποιες υπεραγορές έβαλαν περιορισμούς από την προηγούμενη εβδομάδα στο όριο αντισηπτικών και καθαριστικών που μπορεί να αγοράσει ο κάθε καταναλωτής, μέχρι πέντε τεμάχια ανά πελάτη.**

Ενδεχόμενες καθυστερήσεις

Από την πλευρά του ο γενικός διευθυντής της ΟΕΒ Μιχάλης Αντωνίου επισημαίνει ότι τουλάχιστον για το προβλεπτό μέλλον, δηλαδή τους επόμενους τρεις μήνες, δεν αναμένεται ουσιώδης έλλειψη προϊόντων. Εκφράζεται, ωστόσο, ανησυχία από τις εταιρείες λόγω διεθνών των διεθνών εξελίξεων, οι οποίες ενδεχομένως να μειώσουν τον ρυθμό των εισαγωγών, κυρίως λόγω καθυστερήσεων στα σύνορα μεταξύ των χωρών. Αυτό αναμένεται ότι θα δημιουργήσει καθυστερήσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα και στη λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

Ζητούν το Delivery

Και ενώ οι υπεραγορές είναι από τις ελάχιστες επιχειρήσεις που βλέπουν τις πωλήσεις τους να ανθίζουν αυτή την περίοδο, μια νέα τάση αναδύεται λόγω του κατ' οίκον περιορισμού. Αυτή της παραγγελίας προϊόντων και της κατ' οίκον παράδοσης. Αν και καμία υπεραγορά δεν έχει αυτή την στιγμή οργανωμένο διαδικτυακό ψώνισμα, ήδη αναζητούνται λύσεις ανάγκης για διανομή τροφίμων σε ευπαθείς ομάδες. Πάντως, σύμφωνα με τον κ. Χατζηαδάμου, ήδη ορισμένα από τα μέλη του Συνδέσμου Υπεραγορών προχωρούν με ειδικά ωράρια ώστε να μπορούν να ψωνίζουν αποκλειστικά οι ευάλωτες ομάδες, ενώ γίνονται και παραδόσεις προϊόντων στο σπίτι, ανάλογα με τις δυνατότητες της κάθε υπεραγοράς. Σημείωσε παράλληλα ότι ως σύνδεσμος βρίσκονται σε επικοινωνία με το Υπουργείο Εργασίας, ώστε να δουν πώς μπορούν να συνεργαστούν στο μέτρο που αποφασίστηκε για την προμήθεια προϊόντων σε ευάλωτες ομάδες. Ωστόσο, το μέτρο της κατ' οίκον παράδοσης είναι ένα εγχείρημα στο οποίο εδώ και καιρό εργάζονται οι μεγάλες υπεραγορές, καθώς φαίνεται ότι πρόκειται για τάση η οποία πέραν του κορωνοϊού, επικρατεί στις νέες γενιές καταναλωτών.

«Δύναμη πυρός» 400 εκατ. έχει ακόμα το κράτος

Υπάρχουν ακόμα περιθώρια για να ενισχύσει και με άλλο πακέτο αν γίνει αναγκαίο μέτρο

Για τις χρηματοδοτικές ανάγκες των επομένων ετών, το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους θα σχεδιάσει την έκδοση ομολόγων, όταν «πρεμήσουν» οι αγορές, εξαλειφθεί ο κίνδυνος του κορωνοϊού και γίνει ξανά ευνοϊκό το περιβάλλον.

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Δύναμη πυρός ύψους 400 εκατομμυρίων ευρώ ενίσχυσης της οικονομίας έχει παραμείνει στο κράτος μετά τα μέτρα που ανακοίνωσε η κυβέρνηση για στήριξη της οικονομίας την προηγούμενη εβδομάδα. Υπενθυμίζεται πως πακέτο μέτρων 700 εκατομμυρίων ευρώ ανακοίνωσε ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης την Κυριακή 15 Μαρτίου ως μέτρο τόνωσης της κυπριακής οικονομίας και μείωσης των επιπτώσεων του κορωνοϊού, συν 100 εκατομμύρια ευρώ για ενίσχυση της υγείας. Τα 450 εκατομμύρια ευρώ αναμένεται να έχουν καθαρή δημοσιονομική επίπτωση και άλλα 250 εκατομμύρια ευρώ θα κατευθυνθούν προς τόνωση της ρευστότητας στις επιχειρήσεις. Αν και τα 250 εκατομμύρια ευρώ δεν αναμένεται να έχουν δημοσιονομική επίπτωση, θα δώσουν μία μεγάλη «ανάσα» στις επιχειρήσεις. Στο άκουσμα των 700 εκατομμυρίων ευρώ στήριξης της οικονομίας, συν των 100 εκατομμυρίων ευρώ για την υγεία, συνολικά δηλαδή 800 ευρώ, αρκετοί άρχισαν τους υπολογισμούς αναφορικά με τα διαθέσιμα ρευστά διαθέσιμα του κράτους και το ποσό που έχει απομείνει στα ταμεία του. Πόσες είναι, όμως, οι χρηματοδοτικές ανάγκες του κράτους για το 2020;

Ας πάρουμε τα δεδομένα από την αρχή. Το τέλος του 2019 το κράτος είχε ρευστά διαθέσιμα ύψους 1 δισεκατομμυρίου ευρώ. Τον Φεβρουάριο όμως του 2020 η Κυπριακή Δημοκρατία –και σωστά έπραξε– βγήκε στις αγορές με ένα 10ετές και ένα 20ετές ομόλογο, αντλώντας 1,75 δισ. ευρώ, σύνολο άρα, 2,75 δισ. ευρώ. Εάν εξαιρέσουμε τα 716 εκατ. ευρώ που έδωσε για την πλήρη αποπληρωμή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, μένουν 2,05 δισ. ευρώ στο κράτος. Όμως, στις 3 Φεβρουαρίου του 2020 η Κυπριακή Δημοκρατία αποπλήρωσε και ένα ευρωομόλογο (EMTN) που έληγε, ύψους 454 εκατ. ευρώ. Άρα, από το υπόλοιπο των 2,05 δισ., μένουν 1,6 δισ. ευρώ στο κράτος. Από εκεί και πέρα, προσθέτοντας και το πλεόνασμα της κυβέρνησης που παρουσίασε για τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο, ύψους 237 εκατ. ευρώ και το σύνολο επανέρχεται στο ύψος του 1,85 δισ. ευρώ ρευστών διαθέσιμων. Εάν μειώσουμε τα 450 εκατ. ευρώ του μέτρου που ανακοίνωσε ο ΥΠΟΙΚ και που θα έχει δημοσιονομική επίπτωση για τη στήριξη της οικονομίας, μαζί με τα 100 εκατ. για τη στήριξη της υγείας από το σύνολο των 1,85 δισ. ευρώ, απομένουν 1,3 δισ. ευρώ. Οι χρηματοδοτικές ανάγκες για το 2020 ανέρχονται σε κάτι λιγότερο από 900 εκατ. ευρώ. Άρα, στο κράτος απομένουν 400 εκατ. ευρώ (ρευστά διαθέσιμα) στην απίθανη περίπτωση που η δύσκολη περίοδος του κορωνοϊού παραταθεί και χρειαστεί περαιτέρω κρατική στήριξη η οικονομία.Για τις λεπτομέρειες, τον Μάιο θα έχουμε να πληρώσουμε ένα δάνειο επί εποχής Χαρίλαου Σταυράκη του 2010, ύψους 4 εκατ. ευρώ, τον Δεκέμβριο του 2020 ένα δάνειο προς την Ελληνική Τράπεζα ύψους 750 εκατ. ευρώ, εγχώρια ομόλογα ύψους 20 εκατ. ευρώ και κάποια «άλλα δάνεια» όπως περιγράφεται στο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής του χρέους της γενικής κυβέρνησης, ύψους 90 εκατ. ευρώ. Έτσι προκύπτουν τα περίπου 900 εκατ. ευρώ που θα χρειαστεί η Κ.Δ. να καταβάλει μέχρι το τέλος του έτους.

> **Η ΕΚΤ έχει προχωρήσει στη λήψη πρόσθετων μέτρων για στήριξη της ευρωπαϊκής οικονομίας με εξαγγελία αγορών κρατικών και επιχειρηματικών ομολόγων από τα κράτη.**

Αλλάζουν τα πλάνα

Βάσει του χρονοδιαγράμματος αποπληρωμής του δημοσίου χρέους για το 2021 και βάσει των τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων, η Κ.Δ. θα πρέπει να δώσει 1,1 δισ. ευρώ (μείον το ποσό που έχει ήδη δοθεί στο ΔΝΤ) και για το 2022 στα 2,17 δισ. ευρώ (που επίσης εμπεριείχε τη δόση του ΔΝΤ και που σταμάτησε να υφίσταται αφότου αποπληρώθηκε πρόωρα τον Φεβρουάριο του 2020). Υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία και για τα επόμενα έτη για την αποπληρωμή του χρέους, αλλά δεν έχει νόημα να προχωρήσουμε περαιτέρω με το παρόν χρονοδιάγραμμα. Μετά τη λήξη του κορωνοϊού θα πρέπει σίγουρα να επανασχεδιαστεί βάσει των δεδομένων που θα διαμορφωθούν. Θα πρέπει να υπογραμμισθεί, επίσης, πως το ποσό που ανακοίνωσε ο ΥΠΟΙΚ ότι θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις, της τάξης των 240 εκατ. ευρώ, δεν είναι ποσό το οποίο θα βγάλει από την «τσέπη» του το κράτος. Για παράδειγμα, η προσωρινή αναστολή για δύο μήνες της υποχρέωσης καταβολής του ΦΠΑ για παροχή ρευστότητας στις επιχειρήσεις, όπως και η προσωρινή μείωση του ΦΠΑ από 19% σε 17% για περίοδο δύο μηνών, λειτουργούν με τρόπο που ενισχύουν την αγοραστική δύναμη των πολιτών και τόνωση της κατανάλωσης. Μέτρο το οποίο θα βαρύνει το κράτος –έστω και λίγο αφού είναι της τάξης των 15 εκατ. ευρώ– θα είναι το επίδομα παραμονής φοιτητών στο εξωτερικό. Εκείνο που θα δοθεί επίδομα ύψους 750 ευρώ για κάλυψη εξόδων φοιτητών που φοιτούν σε πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού που δεν θα επιστρέψουν στην Κύπρο την περίοδο των διακοπών του Πάσχα.

Τα δανειστικά εργαλεία

Όπως είναι αντιληπτό, για τις χρηματοδοτικές ανάγκες των επομένων ετών, το Γραφείο θα σχεδιάσει την έκδοση ομολόγων όταν «πρεμήσουν» οι αγορές, εξαλειφθεί ο κίνδυνος του κορωνοϊού και γίνει ξανά ευνοϊκό το περιβάλλον. Είναι λογικό μετά από αυτή την κρίση να βρίσκεται εκτός πλάνου. Το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους αναμένεται όταν πρεμήσουν οι αγορές να εκδώσει καινούργιο χρέος για να έχει δυνατότητα –όπως πάντα θέλει– να έχει να καλύψει τις χρηματοδοτικές ανάγκες της χώρας για τους επόμενους 9 μήνες σε κυλιόμενη βάση. Το βασικό δανειστικό εργαλείο του Γραφείου εξάλλου είναι όπως το ίδιο αναφέρει, τα διεθνή κρατικά ομόλογα, που προσελκύουν διεθνείς επενδυτές και εγχώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για ομόλογα που εκδίδονται μέσω του Προγράμματος Euro Medium Term Note, διέπονται από αγγλικό δίκαιο και είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Λονδίνου. Σημειώνεται ότι τα εγχώρια ομόλογα είναι πιο ελκυστικά στους μικρότερους εγχώριους επενδυτές και η ικανότητα έκδοσης μεγάλων ποσών είναι περιορισμένη. Τα εγχώρια ομόλογα για φυσικά πρόσωπα που διατίθενται από το 2014, είναι ένα προϊόν που έχει καθιερωθεί, αλλά αποτελεί μία μικρή πηγή χρηματοδότησης για το κράτος.

Προσφορές και δωρεάν τηλεφωνικές υπηρεσίες

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Οι τηλεπικοινωνιακές εταιρείες προσφέρουν δωρεάν τηλεοπτικό περιεχόμενο μέσω των πλατφορμών τους και όγκο δεδομένων.

Οι πάροχοι των τηλεπικοινωνιών (και όχι μόνον) ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα της κυβέρνησης και του υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής για τη δημιουργία της «ψηφιακής αλληλεγγύης». Ειδικά οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών, που διαδραματίζουν πλέον καθοριστικό ρόλο στις ζωές των Ελλήνων αυτές τις ημέρες, προσέφεραν από την πρώτη στιγμή υπηρεσίες που στόχο έχουν να διευκολύνουν τη διαβίωση στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας/υποχρέωσης «Μένουμε σπίτι». Μάλιστα, ο κύκλος της αλληλεγγύης δεν έχει κλείσει ακόμη, καθώς αναμένονται και άλλες προσφορές, τόσο από τους παρόχους τηλεπικοινωνιών όσο και άλλους φορείς τεχνολογίας.

Τηλεόραση

Αναφορικά με τους παρόχους, πρώτη η Vodafone, και μάλιστα πριν από την ανακοίνωση της πρωτοβουλίας «Ψηφιακή Αλληλεγγύη» (#digitalsolidarityRG) από τον υπουργό Κυριάκο Πιερρακάκη, διέθεσε δωρεάν περιεχόμενο στους χρήστες των υπηρεσιών της. Ειδικότερα, μέσω της υπηρεσίας της Vodafone TV δημιούργησε ένα νέο ειδικό, διαδραστικό μενού για παιδιά (Kids Mode) το οποίο περιλαμβάνει το σύνολο του παιδικού περιεχομένου και το οποίο από την περασμένη Δευτέρα 16 Μαρτίου και για τους επόμενους τρεις μήνες θα προσφέρεται εντελώς δωρεάν στους συνδρομητές της υπηρεσίας που δεν έχουν πρόσβαση σε αυτό. Επίσης η εταιρεία ανακοίνωσε τη συνεργασία της με την online πλατφόρμα μάθησης «brainy», η οποία θα παρέχεται δωρεάν για το χρονικό διάστημα που τα σχολεία θα παραμείνουν κλειστά. Τέλος, για τη δημιουργική απασχόληση των μαθητών προσφέρει την πλατφόρμα www.generationnext.vodafone.gr με Do it Yourself δραστηριότητες που έχουν επίκεντρο τις επιστήμες και τις νέες τεχνολογίες και πολλά άλλα. Μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες, η εταιρεία πρόκειται σύντομα να ανακοινώσει και νέες υπηρεσίες που θα διευκολύνουν τους πελάτες της.

Δεδομένα

Δεύτερη η Cosmote ήρθε με δύο σημαντικές προσφορές. Πρώτον, ανακοίνωσε τη διάθεση δωρεάν όγκου δεδομένων 15 GB για όλους τους πελάτες της για 30 ημέρες. Επιπλέον «άνοιξε» στο YouTube το κανάλι Cosmote History HD. Πρόκειται αναμφίβολα για δύο σημαντικές προσφορές, ειδικά για τους πελάτες της που δεν διαθέτουν σύνδεση σταθερής στο σπίτι τους και αξιοποιούν δίκτυο κινητής. Επίσης το κανάλι Cosmote History αποτελεί την «κορωνίδα» του τηλεοπτικού της περιεχομένου, το οποίο παράγεται εσωτερικά και αφορά τους τομείς της ιστορίας, του πολιτισμού, των τεχνών με έμφαση την Ελλάδα. Τέλος, η Forthnet προχθές ανακοίνωσε ότι δίνει τη δυνατότητα απεριόριστων κλήσεων προς κινητά σε όσους συνδρομητές σταθερής τηλεφωνίας δεν είχαν ήδη αυτή την παροχή. Επίσης τα κανάλια Novacinema θα γίνουν διαθέσιμα για ένα μήνα δωρεάν σε όλες τις οικογένειες που είναι συνδρομητές της αλλά δεν είχαν πρόσβαση στο κινηματογραφικό περιεχόμενό της. Οι παραπάνω παροχές θα είναι διαθέσιμες από την Παρασκευή 20 Μαρτίου 2020. Μόνον η Wind δεν έχει ανταποκριθεί στο κάλεσμα Πιερρακάκη, αλλά θεωρείται θέμα ημερών –αν όχι ωρών– προκειμένου να ανακοινωθούν αντίστοιχες προσφορές προς τους πελάτες της.

Εκπαίδευση

Ωστόσο, δεν είναι μόνον οι πάροχοι που προσφέρουν δυνατότητες που διευκολύνουν τη ζωή όσων διαμένουν σπίτι. Αρκετές μικρότερες επιχειρήσεις διαθέτουν κυρίως πλατφόρμες ψυχαγωγίας και μάθησης δωρεάν. Η Athens Technology Center (ATC) είναι μία από αυτές, διαθέτοντας για ένα μήνα δωρεάν την πλατφόρμα Blackboard, που προσφέρει από απόσταση ένα σετ υπηρεσιών μαθημάτων πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τριτοβάθμιας ή φροντιστηριακής εκπαίδευσης ανά την επικράτεια. Η υπηρεσία αναπτύχθηκε από την εταιρεία Blackboard, που ειδικεύεται στην ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων εκπαίδευσης και στην πλατφόρμα της προσομοιώνεται η εμπειρία της φυσικής αίθουσας διδασκαλίας. Αντίστοιχες προσφορές υπάρχουν και από τις εταιρείες Tenebra Studios, ΕΣΠΙ Εκδοτική κ.ά.

Υποχώρησε η ζήτηση για βενζίνη, αυξήθηκε για πετρέλαιο θέρμανσης

Δεν υπάρχει κανένα θέμα με την ενεργειακή επάρκεια, διαβεβαιώνει η κυβέρνηση

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

INTIME

Η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια έχει υποχωρήσει, καθώς εκτός λειτουργίας έχουν βρεθεί κλάδοι με σημαντικό μερίδιο κατανάλωσης, όπως πολυκαταστήματα, χώροι εστίασης, εμπορικά και ξενοδοχειακές μονάδες.

Τις διαβεβαιώσεις του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ότι η χώρα δεν πρόκειται να ξεμείνει από ρεύμα, φυσικό αέριο και καύσιμα, επιβεβαιώνουν πλήρως τα στοιχεία της αγοράς για τη ζήτηση. Τα μέτρα προστασίας από τον κορωνοϊό που έλαβε η κυβέρνηση, έχουν προκαλέσει μείωση της ζήτησης στις βενζίνες σε ποσοστό 20% σε σχέση με πέρυσι, ενώ εκτίμηση της αγοράς είναι ότι καθώς τα μέτρα θα κλιμακώνονται η μείωση θα φτάσει τον Απρίλιο στο 40%-50%. Την αγορά καυσίμων σώζει προς το παρόν το πετρέλαιο θέρμανσης, η ζήτηση του οποίου εμφανίζει αύξηση 20% ως αποτέλεσμα των χαμηλών τιμών και θερμοκρασιών και της παραμονής στο σπίτι.

Πτώση τιμών

Οσοι πάντως εξακολουθούν να βάζουν βενζίνη επωφελούνται των χαμηλών τιμών καθώς κλιμακωτά περνούν στην αντλία από τις αρχές Μαρτίου οι μειώσεις από τις τιμές του αργού και των προϊόντων στη διεθνή αγορά. Η διυλιστηριακή τιμή υποχώρησε από την 1η Μαρτίου κατά 15,4% από τα 1.125,85 ευρώ το κυβικό στα 952,08 ευρώ το κυβικό. Η μέση τιμή της βενζίνης το ίδιο διάστημα υποχώρησε από το 1,593 ευρώ το λίτρο στο 1,489 ευρώ το λίτρο και του πετρελαίου θέρμανσης από το 1,002 ευρώ το λίτρο στο 0,912 ευρώ το λίτρο. Η υστέρηση που εμφανίζει η μείωση της τιμής στην αντλία οφείλεται, σύμφωνα με την πλευρά των πρατηριούχων, στο γεγονός ότι η ζήτηση είναι περιορισμένη με αποτέλεσμα να διακινούνται ακόμη αποθέματα προηγούμενων ημερών. Αυτό σημαίνει ότι η πλήρης μείωση που προκύπτει από τις διεθνείς τιμές θα περάσει στην αντλία μέχρι το τέλος της εβδομάδας.

Καθησυχαστικά είναι τα πράγματα και σε σχέση με την επάρκεια σε ηλεκτρική ενέργεια. Η ζήτηση, που διαχρονικά την άνοιξη κυμαίνεται στα χαμηλότερα ετήσια επίπεδα, έχει υποχωρήσει περαιτέρω καθώς εκτός λειτουργίας έχουν βρεθεί κλάδοι με σημαντικό μερίδιο κατανάλωσης, όπως πολυκαταστήματα, χώροι εστίασης, εμπορικά και ξενοδοχειακές μονάδες.

Η πρωτοβουλία «Μένουμε σπίτι» αύξησε τις ανάγκες για οικιακή θέρμανση.

Τις ώρες αιχμής, οι οποίες λόγω του «Μένουμε σπίτι» έχουν μεταφερθεί από το μεσημέρι γύρω στις 8 με 9 το βράδυ, η ισχύς φτάνει οριακά τα 6.500 μεγαβάτ, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας κυμαίνεται γύρω στα 5.500 μεγαβάτ. Σε χαμηλά επίπεδα διαμορφώνεται και η οριακή τιμή συστήματος (ΟΤΣ), η χονδρική δηλαδή τιμή της αγοράς που αποτελεί και τη βάση διαμόρφωσης των τιμολογίων για επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Αύριο για όλη τη διάρκεια της ημέρας, με βάση τον προγραμματισμό μονάδων που έχει κάνει ο ΑΔΜΗΕ για την κάλυψη της ζήτησης, η ΟΤΣ θα κινείται στα 30 ευρώ η μεγαβατώρα και το βράδυ θα σκαρφαλώνει στα 43,9 ευρώ η μεγαβατώρα. Στα χαμηλά επίπεδα της οριακής τιμής συνέβαλαν οι ΑΠΕ οι οποίες καλύπτουν τα 3.500 μεγαβάτ. Περί τα 700 μεγαβάτ καλύφθηκαν από εισαγωγές, καθώς οι τιμές στις γειτονικές χώρες διαμορφώνονται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, ενώ οι θερμικές μονάδες (φυσικό αέριο και λιγνίτες) κάλυψαν ισχύ 1.500 μεγαβάτ.

Καταναλωτές που έχουν υπογράψει συμβόλαια με ρήτρα ΟΤΣ θα δουν μειώσεις στα τιμολόγια ρεύματος. Το ίδιο δεν ισχύει για τη μεγάλη μερίδα οικιακών καταναλωτών που είναι συμβεβλημένοι με τη ΔΕΗ, αφού η εταιρεία δεν εφαρμόζει αντίστοιχη ρήτρα στα τιμολόγιά της. Οι καταναλωτές της ΔΕΗ δεν θα επωφεληθούν ούτε από τη σημαντική μείωση των τιμών των CO2 που έχει ενσωματώσει στα τιμολόγιά της με την τελευταία αναθεώρηση, αφού αυτή ενεργοποιείται μόνο όταν υπάρχει αύξηση. Για το μεγαλύτερο μέρος των προμηθευτών η συγκυρία της χαμηλής οριακής τιμής θα συνδράμει στη βελτίωση των περιθωρίων κέρδους και θα λειτουργήσει στην παρούσα συγκυρία ως ανάχωμα στις επιπτώσεις από τη μείωση της ζήτησης αλλά και την αναμενόμενη δυστοκία στην αποπληρωμή των λογαριασμών ρεύματος κυρίως από επιχειρήσεις που κλείνουν λόγω του κορωνοϊού αλλά και νοικοκυριά που θα δουν το εισόδημά τους να περιορίζεται σημαντικά.

Ο κορωνοϊός «χτύπησε» και το λιμάνι του Πειραιά

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

ΑΠΕ

Κατά το φετινό πρώτο δίμηνο από τις προβλήτες που διαχειρίζεται η θυγατρική της Cosco, ΣΕΠ, διακινήθηκαν 838.000 εμπορευματοκιβώτια, ή 4,8% περισσότερα σε σύγκριση με το αντίστοιχο δίμηνο του 2019. Ωστόσο, την ίδια περίοδο πέρυσι, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης είχε ξεπεράσει το 22%.

Φρένο στην αλματώδη αύξηση του αριθμού των διακινούμενων εμπορευματοκιβωτίων στο λιμάνι του Πειραιά έβαλε το ξέσπασμα του κορωνοϊού στην Κίνα. Κατά το φετινό πρώτο δίμηνο (Ιανουάριος - Φεβρουάριος), από τις προβλήτες ΙΙ και ΙΙΙ που διαχειρίζεται η θυγατρική της Cosco, ΣΕΠ (Σταθμός Εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά), διακινήθηκαν συνολικά 838.000 εμπορευματοκιβώτια, ή 4,8% περισσότερα σε σύγκριση με το αντίστοιχο δίμηνο του 2019. Ωστόσο, την ίδια περίοδο πέρυσι ο ετήσιος ρυθμός αύξησης είχε ξεπεράσει το 22%! Είναι χαρακτηριστικό ότι τον Φεβρουάριο η αύξηση συγκριτικά με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα δεν ξεπέρασε το 2,2%, σε 414,7 χιλιάδες εμπορευματοκιβώτια, παρότι φέτος είχαμε και μία επιπλέον ημέρα λόγω του δίσεκτου έτους.

Αμεσος αντίκτυπος

Οπως γίνεται αντιληπτό, η κρίση που έπληξε μεγάλο μέρος της Κίνας τους πρώτους μήνες του 2020 είχε άμεσο αντίκτυπο και στη δραστηριότητα του ΟΛΠ, παρότι εντέλει απλώς επιβράδυνε τον ρυθμό της αύξησης και δεν προκλήθηκε υποχώρηση, όπως σε πολλά άλλα λιμάνια της Cosco, ιδίως εκείνα στην Κίνα. Ωστόσο, παρά την εξομάλυνση που καταγράφεται στην Κίνα, αυτό δεν σημαίνει ότι θα υπάρξει άμεση ανάκαμψη των φορτίων και των δρομολογίων προς τον Πειραιά, καθώς, εν τω μεταξύ, έχει αρχίσει να περιορίζεται σημαντικά η ζήτηση εντός Ε.Ε. λόγω του ότι πλέον η πανδημία φαίνεται να έχει εξαπλωθεί στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, που αποτελεί πλέον το νέο hotspot κρουσμάτων του κορωνοϊού. Δεν αποκλείεται λοιπόν οι φετινές επιδόσεις του λιμανιού του Πειραιά να μην είναι ανάλογες του πρόσφατου παρελθόντος, ιδίως εάν η παγκόσμια οικονομία εισέλθει σε περίοδο ύφεσης. Ενας ακόμη λόγος που δυσχεραίνει την ενίσχυση των φορτίων είναι και οι έλεγχοι που γίνονται πλέον στα περισσότερα λιμάνια της Ευρώπης, ιδίως για πλοία που φτάνουν από τρίτες χώρες. Για παράδειγμα, τις προηγούμενες ημέρες το λιμάνι του Ρότερνταμ, που αποτελεί τη μεγαλύτερη πύλη εισόδου προϊόντων στην ευρωπαϊκή αγορά, ανακοίνωσε νέα, αυστηρότερα μέτρα για όλα τα πλοία που το προσεγγίζουν, στο πλαίσιο της εφαρμογής των περιορισμών που έχει επιβάλει η ολλανδική κυβέρνηση.

Μειώθηκε σημαντικά ο ρυθμός αύξησης των διακινούμενων εμπορευματοκιβωτίων μετά το ξέσπασμα της πανδημίας.

Τα ιταλικά λιμάνια

Το μεγαλύτερο πρόβλημα αντιμετωπίζει σήμερα η Ιταλία, καθώς ήδη υπάρχουν αρκετές αναφορές ότι πολλοί πλοιοκτήτες αρνούνται να παραδώσουν φορτία σε ιταλικά λιμάνια, διότι ανησυχούν ότι, αν το πράξουν, τα πλοία τους δεν θα μπορούν στη συνέχεια να προσεγγίσουν άλλα λιμάνια τρίτων χωρών. Ηδη, όσα πλοία έχουν περάσει από την Ιταλία αποκλείονται για περίοδο 15 ημερών (από την παρουσία τους στη γειτονική χώρα) από την προσέγγιση στα λιμάνια συνολικά 21 χωρών παγκοσμίως, μεταξύ των οποίων η Τουρκία, η Αλβανία, η Κύπρος, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Γαλλία, η Ολλανδία, η Σαουδική Αραβία, το Ιράκ και οι Φιλιππίνες. Πρόκειται για ένα πρόβλημα που επισήμαναν πρόσφατα και οι ενώσεις πλοιοκτητών της Ιταλίας. Τα παραπάνω μεταφράζονται σε διατάραξη της ομαλής ροής φορτίων προς και από την Ε.Ε., αφού ανάλογα μέτρα έχουν ή πρόκειται να εφαρμόσουν και άλλα λιμάνια, ενώ δεν αποκλείεται οι ίδιοι περιορισμοί να ισχύσουν και για όσα πλοία προσεγγίσουν, π.χ., λιμάνια της Ισπανίας, όπου επίσης η εξάπλωση του κορονοϊού εμφανίζει μεγάλη έξαρση τις τελευταίες ημέρες. Ως εκ τούτου, στελέχη της αγοράς εκτιμούν πως οι επόμενοι δύο-τρεις μήνες θα είναι δύσκολο να σηματοδοτήσουν μια αύξηση της διακίνησης εμπορευματοκιβωτίων, παρότι δεν θεωρείται πιθανό το σενάριο να υπάρξουν ελλείψεις στην αγορά, τουλάχιστον σε είδη πρώτης ανάγκης και τρόφιμα.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ «ΦΙΛΟΙ ΕΦΗΒΙΚΩΝ ΞΕΝΩΝΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ»

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ «ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΩΝ ΕΦΗΒΙΚΩΝ ΞΕΝΩΝΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ» ΜΟΥΣΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΔΥΝΑΤΑ»

Τα οικονομικά αποτελέσματα της εκδήλωσης που πραγματοποίησε ο Σύνδεσμος «Οι Φίλοι των Εφηβικών Ξενώνων Λευκωσίας» «Μουσική Βραδιά με τίτλο Συνεχίζουμε Δυνατά» στις 11 Οκτωβρίου 2019 στο Θέατρο Παλλάς ήταν τα ακόλουθα:

Έσοδα από πώληση εισιτηρίων: €4,350.00
Έξοδα: €662.80
Καθαρά Έσοδα: €3,687.20

Όλα τα έσοδα θα χρησιμοποιηθούν για την οικονομική ενίσχυση του Συνδέσμου για προώθηση των σκοπών και των στόχων του.
Ο Σύνδεσμος ευχαριστεί όλους όσους βοήθησαν για την επιτυχία της εκδήλωσης καθώς και όσους παρευρέθηκαν στην εκδήλωση.

Ηλεκτρολογική εταιρία με έδρα τον Πειραιά ζητά αποκλειστικό αντιπρόσωπο για την Κύπρο.

Παρέχεται το 40% των κερδών της αντιπροσωπειας, απαραίτητο κεφάλαιο 100.000 ευρώ.

Υπεύθυνος Δημοσθένης Δάγγας
Τηλέφωνο: +6942829339

Χθες το βράδυ έγινε γνωστό ότι το διευρυμένο ωράριο (7 π.μ. έως 10 μ.μ.) θα ισχύσει τελικά από την Παρασκευή 20 Μαρτίου. Ωστόσο, καθώς δεν έχει ακόμη εκδοθεί η σχετική απόφαση, ούτε αυτό είναι βέβαιο.

Αντιδρούν οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ στο διευρυμένο ωράριο

Οι επιχειρήσεις επικαλούνται την ομαλοποίηση που υπάρχει πλέον στην αγορά

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Από αναβολή σε αναβολή πηγαίνει το μέτρο διεύρυνσης του ωραρίου λειτουργίας των σούπερ μάρκετ, καθώς το υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων φέρεται να συναντά αντιδράσεις από την πλευρά των αλυσίδων. Αν και αρχικά είχε ανακοινωθεί ότι το διευρυμένο ωράριο (7 π.μ. - 10 μ.μ.) θα ισχύσει από την Τετάρτη 18 Μαρτίου, στη συνέχεια ανακοινώθηκε ότι θα ξεκινήσει να εφαρμόζεται από σήμερα, 19 Μαρτίου και τελικά αργά χθες το βράδυ έγινε γνωστό ότι θα ισχύσει από την Παρασκευή 20 Μαρτίου. Ωστόσο, καθώς μέχρι χθες το βράδυ δεν είχε εκδοθεί η σχετική απόφαση, ούτε αυτό είναι βέβαιο.

Αντιδράσεις ή έστω προβληματισμός φαίνεται ότι υπάρχει από την πλευρά των επιχειρήσεων του κλάδου και σε ό,τι αφορά την πρόθεση του υπουργείου να υποχρεώσει τις αλυσίδες σούπερ μάρκετ να λειτουργήσουν τις Κυριακές. Ετσι, αν και αρχικά είχε ανακοινωθεί ότι τα σούπερ μάρκετ θα λειτουργήσουν για τουλάχιστον τέσσερις Κυριακές και μάλιστα από τις 7 π.μ. έως τις 10 μ.μ., χθες το πρωί ο υπουργός Ανάπτυξης Αδ. Γεωργιάδης ανέφερε σε δηλώσεις του ότι το ωράριο για τις Κυριακές θα είναι 9 π.μ. έως 5 μ.μ. και ότι ίσως δεν χρειαστεί να λειτουργήσουν τα σούπερ μάρκετ παρά μόνον την προσεχή Κυριακή.

Ο υπ. Ανάπτυξης Αδ. Γεωργιάδης ανέφερε ότι το ωράριο για τις Κυριακές θα είναι 9 π.μ. έως 5 μ.μ.

Οι επιχειρήσεις του κλάδου επικαλούνται την ομαλοποίηση που υπάρχει πλέον στην αγορά, μετά την «επιδρομή» που έγινε στα καταστήματα την προηγούμενη Παρασκευή και το Σάββατο, καθώς και το υψηλό λειτουργικό κόστος που θα έχει γι' αυτές η λειτουργία των καταστημάτων τους τις Κυριακές. Πάντως, ο εν λόγω κλάδος έτσι και αλλιώς δείχνει και στην περίπτωση αυτή σημάδια αυτορρύθμισης. Ετσι, για παράδειγμα, η Lidl Ελλάς ανακοίνωσε ότι από σήμερα θα δίνεται προτεραιότητα για την είσοδο στα καταστήματά της το διάστημα 7 π.μ. έως 10 π.μ. σε άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών και σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Η ρύθμιση αυτή θα ισχύει από Δευτέρα έως Σάββατο.

Η «ΑΒ Βασιλόπουλος» από την πλευρά της, πέρα από την εφαρμογή κάρτας εισόδου, προχωράει προοδευτικά σε όλα τα καταστήματά της, στην τοποθέτηση διαγραμμίσεων, προκειμένου να τηρείται απόσταση ασφαλείας, τουλάχιστον δύο μέτρων, μεταξύ των πελατών, εντός του κάθε καταστήματος. Οι διαγραμμίσεις αφορούν τόσο τα ταμεία, όσο και σημεία εξυπηρέτησης, όπως το κρεοπωλείο, το ιχθυοπωλείο, καθώς και τα τμήματα αλλαντικών και τυριών.

Την ίδια ώρα, μερίδα επιχειρήσεων σούπερ μάρκετ, οι οποίες είναι από τις λίγες που τις ημέρες αυτές βλέπουν τον τζίρο τους να αυξάνεται, προχωρούν σε κάποιες παροχές προς το προσωπικό τους. Η Lidl Ελλάς ανακοίνωσε χθες τη χορήγηση έκτακτης παροχής ποσού ύψους 1,8 εκατ. ευρώ σε όλους τους εργαζομένους της, ανεξαρτήτως βαθμίδας. Το ποσό θα επιμερισθεί αναλογικά, με τη μορφή διατακτικών σίτισης σε πάνω από 6.000 εργαζομένους. Εκτακτη οικονομική ενίσχυση προς τους εργαζομένους ανακοίνωσε και η «Μασούτης» με επιστολή του επικεφαλής της κ. Γ. Μασούτη προς τους εργαζομένους.

Περιορίστηκε 5%-10% τον Μάρτιο η διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων

Κάμψη της διακίνησης εμπορευματοκιβωτίων της τάξης του 5%-10% τον Μάρτιο, αλλά σταθεροποίηση σε παρόμοια με τα αντίστοιχα περυσινά επίπεδα από τον Απρίλιο αναμένει η διοίκηση της θυγατρικής της Cosco, Σταθμός Εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά, που διαχειρίζεται τους προβλήτες ΙΙ και ΙΙΙ του ΟΛΠ.

Η σταθεροποίηση που αναμένεται μετά τις 10 Απριλίου συνδέεται με την επανεκκίνηση της παραγωγικής διαδικασίας στην Κίνα στις αρχές Μαρτίου, η οποία πρόκειται να φέρει νέες αποστολές εμπορευματοκιβωτίων από τα κινεζικά λιμάνια προς τη Δύση. Ομως, καθώς η ζήτηση στις ευρωπαϊκές αγορές είναι de facto συρρικνωμένη λόγω των εκτενών περιορισμών στη λειτουργία επιχειρήσεων, καταστημάτων και της κυκλοφορίας εν γένει, ο ΣΕΠ δεν αναμένει ανάκαμψη τόσο νωρίς παρά μόνον την προαναφερθείσα σταθεροποίηση.

Εάν η ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά λειτουργούσε κανονικά, θα σημειωνόταν έντονη ανάκαμψη, εκτιμούν οι ίδιες πηγές. Ομως ο ΣΕΠ έχει, σύμφωνα με τη διοίκησή του, προβεί σε όλες εκείνες τις ενέργειες που θα εξασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία της εφοδιαστικής αλυσίδας, σύμφωνα με τους αυστηρότερους κανόνες διασφάλισης της δημόσιας υγείας, τόσο για την εισαγωγή εμπορευμάτων προς την Ελλάδα όσο και για τα εμπορευματοκιβώτια που θα μεταφορτώνονται προς άλλους ευρωπαϊκούς και διεθνείς προορισμούς.

Οπως και σε όλες τις επιχειρήσεις πάντως, έτσι και στον ΣΕΠ, τα μέτρα κατά της επιμόλυνσης με τον κορωνοϊό είναι δρακόντεια.

Εχει προχωρήσει σε αναστολή όλων των επαγγελματικών ταξιδιών και επιχειρηματικών αντιπροσωπειών από και προς το εξωτερικό, ενώ όλες οι προγραμματισμένες συναντήσεις πραγματοποιούνται με τηλεδιασκέψεις. Προχώρησε στην προμήθεια εξοπλισμού υγιεινής (αντισηπτικά υγρά, ιατρικές μάσκες, προστατευτικά κοστούμια) και εφαρμογή πρωτοκόλλου απολύμανσης. Παράλληλα, εφαρμόζεται περιορισμός των μετακινήσεων των μελών του πληρώματος και των επιθεωρητών αλλά και όσων άλλων έχουν εργασία εκεί. Περαιτέρω, η παράδοση φορτίων εισαγωγής γίνεται με ελεγχόμενη και ασφαλή είσοδο τελωνειακών μεσιτών στην ελεύθερη ζώνη και στην αίθουσα χρεώσεων σε ομάδες όχι μεγαλύτερες των πέντε ατόμων, ενώ γίνονται παντού συνεχείς απολυμάνσεις.

Υπενθυμίζεται πως η τρέχουσα κάμψη στη διακίνηση έρχεται μετά μία δεκαετία συνεχών αυξήσεων. Η τελευταία χρήση, αυτή του 2019, έκλεισε με αύξηση της διακίνησης εμπορευματοκιβωτίων στο λιμάνι του Πειραιά από τους προβλήτες ΙΙ και ΙΙΙ που διαχειρίζεται η εταιρεία ΣΕΠ, της τάξης του 17%. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Cosco, το τελικό πλήθος διαμορφώθηκε σε 5,158 εκατ. κοντέινερ, από 4,4 εκατ. το 2018.

Σταθεροποίηση αναμένει η Cosco μετά τις 10 Απριλίου, με την επανεκκίνηση της παραγωγικής διαδικασίας στην Κίνα.

Στα παραπάνω πρέπει να προστεθούν και τα εμπορευματοκιβώτια που διακινήθηκαν μέσω του προβλήτα Ι, που εξακολουθεί να παραμένει υπο την άμεση διαχείριση του ΟΛΠ, που συνολικά ανεβάζουν τη διακίνηση στον Πειραιά στα επίπεδα των 5,5 εκατ. εμπορευματοκιβωτίων. Κατά το πρώτο δίμηνο του 2020 η άνοδος συνεχίστηκε με ρυθμό 7,6% τον Ιανουάριο και 2,2% τον Φεβρουάριο, οπότε και άρχισε να γίνεται αισθητή η επιβράδυνση από το lock down στην Κίνα. Ετσι το πρώτο τρίμηνο αναμένεται να δώσει μηδενικό ή και αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης φορτίων στον ΣΕΠ.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Μέτρα πρόληψης από κατασκευαστικές

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Στην αναδιοργάνωση του διοικητικού τρόπου λειτουργίας τους έχουν υποχρεωθεί εκ των πραγμάτων να προχωρήσουν και οι κατασκευαστικοί όμιλοι. Μάλιστα, εκτός από την τήρηση των μέτρων που έχει θέσει σε εφαρμογή η κυβέρνηση, οι εταιρείες έχουν προβεί σε επιπλέον κινήσεις για την ασφάλεια των εργαζομένων τους. Σε χθεσινό του μήνυμα, ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ σημείωσε ότι «στο πλαίσιο του σχεδίου επιχειρησιακής συνέχειας του ομίλου μας, έχουμε ήδη θέσει σε εφαρμογή εδώ και μέρες πρόγραμμα τηλεργασίας για σημαντικό αριθμό εργαζομένων και εκ περιτροπής εργασίας για όσους χρειάζεται να βρίσκονται στα κτίρια και τις εγκαταστάσεις του ομίλου.

Ιδιαίτερη μέριμνα δίδεται για τους γονείς ανήλικων τέκνων και για όσους χρειάζονται αυξημένη προσοχή και φροντίδα». Επίσης, σύμφωνα με τον κ. Περιστέρη, εξαιρετικά αυστηροί κανόνες λειτουργίας έχουν υιοθετηθεί σε όλα τα σημεία παρουσίας και λειτουργίας του ομίλου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, προκειμένου να διασφαλιστεί το μέγιστο δυνατό επίπεδο ασφάλειας για όλους. Στο πλαίσιο αυτό, πέρα από τα μέτρα που έχουν εισηγηθεί οι Αρχές, «έχουμε φροντίσει για τον ασφαλή επαναπατρισμό των στελεχών μας όπου αυτό απαιτείται, ενώ έχει ληφθεί ειδική μέριμνα για δραστικό περιορισμό των ταξιδιών στα απολύτως αναγκαία, καθώς και για τη διακοπή συσκέψεων ή/και εκδηλώσεων με φυσική παρουσία, καθώς γίνεται χρήση όλων των δυνατοτήτων που μας προσφέρει η τεχνολογία», ανέφερε χαρακτηριστικά ο επικεφαλής του ομίλου.

Ερώτημα αποτελούν μόνο τα εργοτάξια του μετρό που λειτουργεί η «Ελλάκτωρ», στα οποία, εκ των πραγμάτων, είναι δυσχερέστερη η αποφυγή επαφών με αρκετούς ανθρώπους σε κλειστό, υπόγειο χώρο.

Εχουν θέσει σε εφαρμογή πρόγραμμα τηλεργασίας για σημαντικό αριθμό υπαλλήλων και εκ περιτροπής εργασίας.

Ανάλογες κινήσεις έχει πραγματοποιήσει τις τελευταίες ημέρες και ο όμιλος «Ελλάκτωρ», αναβαθμίζοντας συνεχώς τα μέτρα προστασίας. Ετσι, από τις συνεχείς απολυμάνσεις των κοινόχρηστων χώρων των κεντρικών γραφείων του ομίλου και τον περιορισμό των επισκέψεων τρίτων στο εσωτερικό του κτιρίου στη Ν. Κηφισιά, η εταιρεία προχώρησε σε εφαρμογή μέτρων, όπως η απομάκρυνση όλων των εργαζομένων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες από τον χώρο εργασίας στο μέτρο του δυνατού και στην τηλεργασία. Επίσης, έχει υιοθετηθεί η εκ περιτροπής εργασία ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός, ενώ είναι σαφές ότι οι συσκέψεις γίνονται όλες απομακρυσμένα, μέσω εφαρμογών τηλεδιάσκεψης.

Επίσης, ο όμιλος έχει περιορίσει τα ταξίδια στελεχών του στο εξωτερικό στο ελάχιστο, ενώ όπου αυτά είναι απαραίτητα για την εύρυθμη λειτουργία του ομίλου, υπάρχει μέριμνα για την αποφυγή τυχόν δυσάρεστων καταστάσεων, π.χ. καραντίνας, που εφαρμόζουν πλέον όλο και περισσότερες χώρες, για όσους ανθρώπους φτάνουν με πτήσεις από το εξωτερικό.

Επί του παρόντος, αμφότεροι οι κατασκευαστικοί όμιλοι συνεχίζουν να λειτουργούν τα εργοτάξιά τους, ακολουθώντας τις σχετικές οδηγίες των Αρχών για την τήρηση των κανόνων υγειονομικού ελέγχου. Ασφαλώς, εφόσον βρεθεί κάποιος εργαζόμενος με ύποπτα συμπτώματα, είναι σαφές ότι θα πρέπει να υπάρξουν εκτεταμένοι έλεγχοι για όλους τους απασχολουμένος στο εργοτάξιο

Με δεδομένο πάντως ότι η πλειονότητα των έργων υλοποιείται σε εξωτερικούς χώρους, επί του παρόντος οι κίνδυνοι φαίνεται να βρίσκονται υπό έλεγχο. Ερώτημα αποτελούν μόνο τα εργοτάξια του μετρό που λειτουργεί η «Ελλάκτωρ», στα οποία, εκ των πραγμάτων, είναι δυσχερέστερη η αποφυγή επαφών με αρκετούς ανθρώπους σε κλειστό, υπόγειο χώρο. Στην προκειμένη περίπτωση πάντως, θα πρέπει να υπάρξει σχετική οδηγία από την «Αττικό Μετρό Α.Ε.».

Ακυρώθηκαν οι κρατήσεις και παραμένουν άδεια τα ξενοδοχεία της Αθήνας

Για «άδεια κτίρια» και «πόλη φάντασμα» κάνει λόγο η Ενωση Ξενοδόχων Αθηνών-Αττικής και Αργοσαρωνικού (ΕΞΑΑΑ) αναφερόμενη στην κατάσταση που επικρατεί στα ξενοδοχεία αυτή την εποχή λόγω της πανδημίας και ζητεί στήριξη αλλά και ένα νέο πλαίσιο για τις νέες συνθήκες από το κράτος. «Χρειαζόμαστε αυτή τη στιγμή την αμέριστη υποστήριξη της πολιτείας απέναντι στην ολική καταστροφή που προέκυψε ως κεραυνός εν αιθρία, μετατρέποντας την τουριστική Αθήνα από τη μια μέρα στην άλλη σε πόλη- φάντασμα» αναφέρει η διοίκηση της ΕΞΑΑ.

Οπως εξηγεί, «οι περισσότερες κρατήσεις έως τους μήνες Μάιο και Ιούνιο ακυρώθηκαν ήδη από τα μέσα ή τα τέλη Φεβρουαρίου και ελάχιστες κρατήσεις έχουν μεταφερθεί σε ένα άγνωστο και αόριστο μέλλον και όλες οι διαδικασίες πωλήσεων έχουν "παγώσει" σε βάθος χρόνου».

Αυτά υπογραμμίζουν σε επιστολή τους προς τους υπουργούς Τουρισμού και Οικονομικών Χ. Θεοχάρη και Χρ. Σταϊκούρα, η πρόεδρος της ΕΞΑΑΑ Λαμπρινή Καρανάσιου-Ζούλοβιτς και ο γενικός γραμματέας Ευγένιος Βασιλικός. «Πολλά ξενοδοχεία-μέλη μας σκέφτονται να κλείσουν τις μονάδες, ορισμένα ήδη το αποφάσισαν, άλλα το υλοποίησαν ήδη», σημειώνουν και κάνουν λόγο για «ζοφερή πραγματικότητα».

Ζητούν έτσι «εδώ και τώρα», όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν, από την πολιτεία να βρει τους τρόπους με τους οποίους θα ρυθμιστεί μέσω ενός «ειδικού καθεστώτος» κατάλληλου για την περίσταση, η λειτουργία και των city hotels, συνεχούς, 12μηνης λειτουργίας. Ενα ειδικό καθεστώς «προσωρινού χαρακτήρα ή εκτάκτου ανάγκης, ένα πλαίσιο με το οποίο θα αποσαφηνιστεί με τρόπο ξεκάθαρο το πώς θα διαχειριστούμε στο εξής, τη λειτουργία μας, τις ευθύνες μας αλλά και τις υποχρεώσεις μας απέναντι στο κράτος, στους επισκέπτες και στους εργαζομένους στις επιχειρήσεις μας».

Οι ξενοδόχοι ζητούν ειδικό καθεστώς για τη λειτουργία τους και στήριξη από την πολιτεία.

Επιπλέον, ζητούν «τις αναγκαίες εξειδικευμένες ρυθμίσεις με τις οποίες θα μπορέσουμε να διαχειριστούμε τις οικονομικές υποχρεώσεις μας».

Τα πρόσφατα στοιχεία της έρευνας του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος και του ΙΤΕΠ μεταφράζονται σύμφωνα με την ΕΞΑΑΑ σε απώλειες για τα ξενοδοχεία της Αθήνας σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους δείκτες που εξετάζονται σε ποσοστά άνω του 90%.

ΗΛ. ΜΠ.

«Οξυγόνο» 12 δισ. από την ΕΚΤ στην ελληνική οικονομία

Η χώρα εντάχθηκε στο έκτακτο QE – Υποχώρησαν 50% οι αποδόσεις των ομολόγων

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

«Βουτιά» έως και 50% σημείωσαν οι αποδόσεις των ελληνικών 10ετών ομολόγων χθες, επιστρέφοντας στα επίπεδα του 2% περίπου, από το 4,1% που είχαν εκτοξευθεί πριν, ενώ κατακόρυφη ήταν η πτώση του spread στις 235 μονάδες βάσης, μετά την κίνηση-ματ από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία αποφάσισε αργά το βράδυ της Τετάρτης να συμπεριλάβει την Ελλάδα στο έκτακτο «QE πανδημίας». Σε μια δράση η οποία κατά πολλούς συγκρίνεται σε «βάρος» με το «whatever it takes» του Μάριο Ντράγκι το 2012 (θα κάνουμε ό,τι χρειαστεί), η ΕΚΤ ξεκινάει ένα νέο τεράστιο πακέτο ποσοτικής χαλάρωσης ύψους 750 δισ. ευρώ, σε μια προσπάθεια να αποτρέψει ένα ισχυρό οικονομικό σοκ από τη ραγδαία εξάπλωση του κορωνοϊού, η οποία εκτίναξε το κόστος δανεισμού των χωρών της Ευρωζώνης στα ύψη, εγείροντας ανησυχίες ακόμα και για τη βιωσιμότητα της νομισματικής ένωσης.

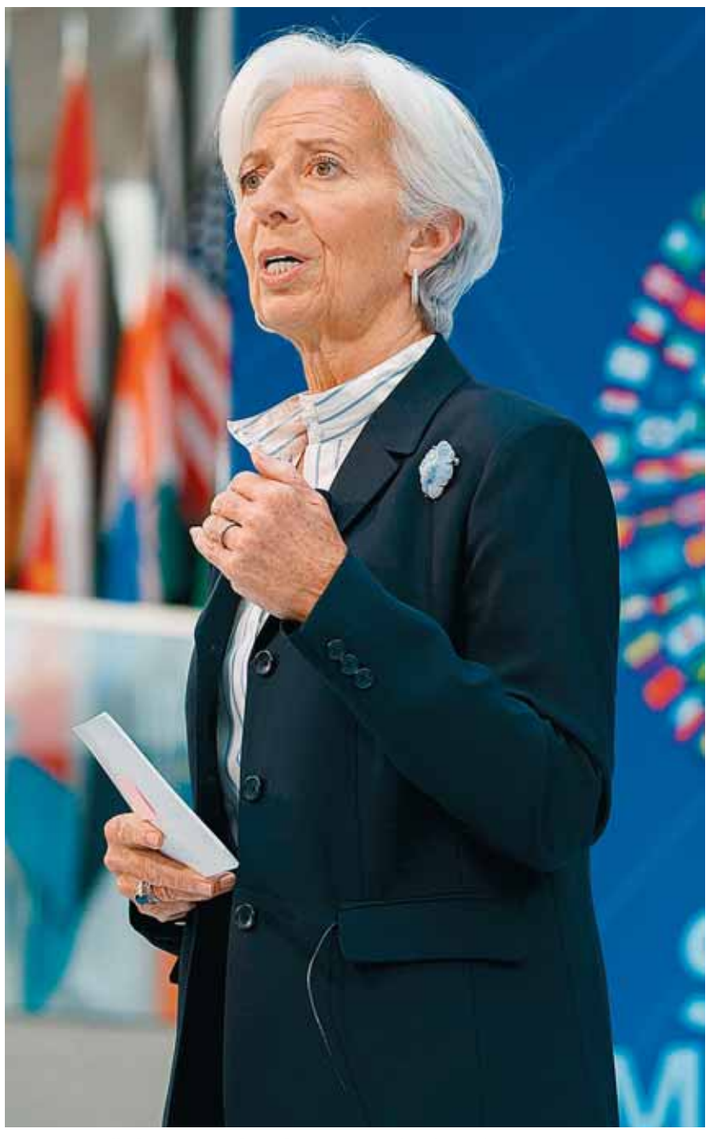

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ξεκινάει ένα νέο, τεράστιο πακέτο ποσοτικής χαλάρωσης, ύψους 750 δισ. ευρώ, σε μια προσπάθεια να αποτρέψει ένα ισχυρό οικονομικό σοκ από τη ραγδαία εξάπλωση του κορωνοϊού. «Οι έκτακτες καταστάσεις απαιτούν έκτακτη δράση», δήλωσε χαρακτηριστικά η επικεφαλής της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ.

Πρώτη φορά

Τα ελληνικά ομόλογα δεν συμμετείχαν ποτέ έως τώρα στα προγράμματα ποσοτικής χαλάρωσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, καθώς δεν διέθεταν «επενδυτική βαθμίδα» από έναν τουλάχιστον οίκο αξιολόγησης, που ήταν και ο όρος της κεντρικής τράπεζας για να είναι επιλέξιμα. Αν και αυτό το έκτακτο πρόγραμμα είναι προσωρινό, η διάρκειά του θα καλύψει ολόκληρο το 2020 τουλάχιστον, γεγονός που διασφαλίζει τη διατήρηση του κόστους δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου σε χαμηλά επίπεδα.

Το Δ.Σ. της ΕΚΤ, έπειτα από παρέμβαση του Έλληνα πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, ο οποίος, όπως αναφέρουν κυβερνητικές πηγές, είχε τηλεφωνική συνομιλία νωρίτερα με την επικεφαλής της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ, αποφάσισε να προσφέρει την πολύτιμη αυτή εξαίρεση στην Ελλάδα (waiver), έτσι ώστε το χρέος που εκδίδει η χώρα να είναι επιλέξιμο για αγορές από την κεντρική τράπεζα.

Παράλληλα, αν και δεν προβλέπονται αγορές ελληνικών εταιρικών ομολόγων, ανοίγει ένα «παράθυρο» για σημαντικά οφέλη ρευστότητας και για τις ελληνικές τράπεζες. Η «ψήφος εμπιστοσύνης» που δίνει η ΕΚΤ αναμένεται έτσι κι αλλιώς να βελτιώσει τη ρευστότητα στο σύστημα, ενώ ένα έμμεσο όφελος, όπως σημειώνουν τραπεζικές πηγές, είναι ότι, καθώς τα ελληνικά ομόλογα είναι επιλέξιμα στο έκτακτο αυτό QE, η εξέλιξη αυτή θα βελτιώσει τις τιμές των ομολόγων, τα οποία οι ελληνικές τράπεζες χρησιμοποιούν για μετατροπή σε repos. Πάντως, το σημαντικότερο όφελος, και κάτι το οποίο προσπαθεί να επιτύχει η Ελλάδα, είναι να μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα ελληνικά ομόλογα ως εγγύηση (collateral) για χρηματοδότηση των τραπεζών από την ΕΚΤ.

Δραστική μείωση του κόστους δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου, ένεση ρευστότητας σε οικονομία - τράπεζες.

Στο «άκουσμα» της είδησης, η UBS έστειλε έκτακτο σημείωμα στους πελάτες της ότι αφαιρεί τη σύσταση πώλησης που διατηρούσε για όλα τα ελληνικά ομόλογα λήξης άνω των τριών ετών, συμβουλεύοντας πλέον τους επενδυτές να αγοράσουν ελληνικούς τίτλους, ειδικά βραχυπρόθεσμης διάρκειας. Αξίζει να σημειώσουμε πως το έκτακτο πακέτο «πανδημίας» 750 δισ. ευρώ της ΕΚΤ περιλαμβάνει αγορές εταιρικών και κρατικών ομολόγων στην Ευρωζώνη, με το συνολικό ύψος των αγορών που σχεδιάζει να πραγματοποιήσει στο σύνολο του έτους (σε συνδυασμό με το «κανονικό» QE που ήδη τρέχει) να αγγίζει το 1,1 τρισ. ευρώ, δηλαδή στο 6% του ΑΕΠ της Ευρωζώνης.

«Οι έκτακτες καταστάσεις απαιτούν έκτακτη δράση», δήλωσε χαρακτηριστικά η Κριστίν Λαγκάρντ, με το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ να ανακοινώνει ότι θα πράξει ό,τι είναι αναγκαίο στο πλαίσιο της εντολής του, ενώ είναι πλήρως προετοιμασμένο να αυξήσει το μέγεθος των προγραμμάτων αγοράς στοιχείων ενεργητικού και να προσαρμόσει τη σύνθεσή τους όσο χρειαστεί και για όσο χρειαστεί για την υποστήριξη της οικονομίας κατά τη διάρκεια αυτού του σοκ.

Όπως επισήμανε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, η απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να συμπεριλάβει για πρώτη φορά από το 2015, όταν και ξεκίνησε η ποσοτική χαλάρωση, τα ελληνικά ομόλογα δίνει τη δυνατότητα αγοράς περίπου 12 δισ. ευρώ ελληνικών κρατικών τίτλων, κάτι που αναμένεται να αποκλιμακώσει το κόστος δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου και κατ' επέκταση των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων με πρόσβαση στις διεθνείς αγορές.

Θετική αντίδραση

Σε σχόλιό της η Citigroup αναφέρει πως οι αγορές ελληνικών ομολόγων θα πραγματοποιηθούν σύμφωνα με την κλείδα κατανομής κεφαλαίου (capital key), η οποία διαμορφώνεται στο 1,73% για την Ελλάδα, που αντιστοιχεί σε μέγιστες αγορές ύψους περίπου 13 δισ. ευρώ, αν και η ΕΚΤ δεσμεύτηκε για ευελιξία στην κατανομή των αγορών σε όλες τις χώρες. Η αμερικανική τράπεζα τόνισε πως το ελληνικό spread είχε εκτοξευθεί κατά πολύ περισσότερο από εκείνο της Ιταλίας τις τελευταίες ημέρες και αυτή η πολυαναμενόμενη συμπερίληψη των ελληνικών ομολόγων στο QE θα συμβάλλει σημαντικά στον περιορισμό της μεταβλητότητας στην αγορά.

Κλείνουν άμεσα όλα τα ξενοδοχεία έως τα τέλη Απριλίου

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Σε 48 ώρες από σήμερα το βράδυ, την Κυριακή τα μεσάνυχτα, όλα τα ξενοδοχεία της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης αλλά και όλων των πόλεων θα κλείσουν ίσως για πρώτη φορά στην Ιστορία. Εξαίρεση εκείνα τα ελάχιστα που θα κληρωθούν στη σχετική διαδικασία για να καλυφθούν οι αναπόφευκτες ανάγκες φιλοξενίας στοιχειωδώς αλλά και όλα όσα εξυπηρετούν σώματα ασφαλείας, Ενοπλες Δυνάμεις υγειονομικές ανάγκες και μετανάστες.

Αυτή είναι η απόφαση της κυβέρνησης που ελήφθη στο πλαίσιο των μέτρων προστασίας εργαζομένων αλλά και πελατών από τη διάδοση της πανδημίας και έπειτα από σχετική διαβούλευση με την ηγεσία του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, όπως ακριβώς έγινε και με τα ξενοδοχεία εποχικής λειτουργίας που ανοίγουν συνήθως το Πάσχα και κλείνουν στις αρχές του φθινοπώρου. Ούτως ή άλλως, τα ξενοδοχεία συνεχούς λειτουργίας, αυτά που βρίσκονται δηλαδή στις πόλεις και λειτουργούν και τους δώδεκα μήνες του έτους, τις τελευταίες εβδομάδες λειτουργούσαν με ελάχιστους πελάτες και πληρότητες που συχνά ήταν κάτω και από το 10%. Η απόφαση της διακοπής λειτουργίας τους πάντως επιτρέπει στους εργαζομένους και στις επιχειρήσει να ενταχθούν στα μέτρα οικονομικής στήριξης που έχει εξαγγείλει η κυβέρνηση και τα οποία αναμένεται να διευρυνθούν.

Ετσι, χθες το μεσημέρι, το υπουργείο Τουρισμού ανακοίνωσε την απόφαση για αναστολή λειτουργίας των ξενοδοχείων δωδεκάμηνης λειτουργίας έως το τέλος Απριλίου με την υποχρέωση να λειτουργεί ένα ξενοδοχείο ανά πρωτεύουσα περιφερειακής ενότητας και από τρία ξενοδοχεία σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Επιπλέον, θα λειτουργούν και όλα εκείνα τα ξενοδοχεία που καλύπτουν τις προαναφερθείσες ανάγκες.

Η απόφαση θα ισχύσει από τα μεσάνυχτα της 22ας προς 23η Μαρτίου. Το ποια ξενοδοχεία θα μείνουν ανοιχτά θα προκύψει σύμφωνα με πληροφορίες από κλήρωση στην οποία θα συμμετάσχουν όλες εκείνες οι επιχειρήσεις που θα δηλώσουν πως επιθυμούν να συμμετάσχουν. Η διαδικασία αυτή θα έχει ολοκληρωθεί έως την Κυριακή. Την Τετάρτη η Ενωση Ξενοδόχων Αθηνών-Αττικής και Αργοσαρωνικού αναφερόμενη στην κατάσταση που επικρατεί στα ξενοδοχεία αυτή την εποχή λόγω της επιδημίας του κορωνοϊού μιλούσε για «άδεια κτίρια» και «πόλη φάντασμα», ζητώντας στήριξη αλλά και ένα νέο πλαίσιο για τις νέες συνθήκες από το κράτος.

Θα λειτουργεί μία μονάδα ανά πρωτεύουσα περιφέρειας και από τρία ξενοδοχεία σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Κεραυνός εν αιθρία

«Χρειαζόμαστε αυτή τη στιγμή την αμέριστη υποστήριξη της πολιτείας απέναντι στην ολική καταστροφή που προέκυψε ως κεραυνός εν αιθρία, μετατρέποντας την τουριστική Αθήνα από τη μια μέρα στην άλλη σε πόλη φάντασμα», ανέφερε η διοίκηση της ΕΞΑΑ.

Οι περισσότερες κρατήσεις έως τους μήνες Μάιο και Ιούνιο ακυρώθηκαν ήδη από τα μέσα ή τα τέλη Φεβρουαρίου και ελάχιστες κρατήσεις έχουν μεταφερθεί στο μέλλον, ενώ όλες οι διαδικασίες πωλήσεων έχουν «παγώσει», ανέφερε η ΕΞΑΑΑ.

Διχασμένοι οι αναλυτές για την αποτελεσματικότητα του πακέτου των 750 δισ.

Οι αναλυτές εμφανίζονται διχασμένοι σχετικά με το αν το πακέτο-μαμούθ της ΕΚΤ είναι αρκετό για να σταματήσει το σοκ σε οικονομία και αγορές. Κάποιοι χαρακτήρισαν το νέο QE ως τον καταλύτη που μπορεί να αλλάξει το «παιχνίδι» στις αγορές (game changer), έστω και αν η χθεσινή εικόνα των χρηματιστηρίων δεν δείχνει ότι οι επενδυτές έχουν πεισθεί. Κάποιοι άλλοι υπογραμμίζουν πως η ΕΚΤ καθώς και ο ESM θα μπορούσαν να κάνουν πολύ περισσότερα για να επιστρέψει η εμπιστοσύνη των επενδυτών.

Ετοιμη να παρέμβει

Η ΕΚΤ, αν και θα εξακολουθήσει να αγοράζει κρατικά ομόλογα ανάλογα με τις εισφορές που καταβάλλουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (κλείδα κατανομής), ανέφερε πως ίσως αποκλίνει από αυτόν τον κανόνα. Τούτο αποτελεί, σύμφωνα με τους αναλυτές, μια σαφή ένδειξη ότι δεν θα ανεχθεί την άνοδο των αποδόσεων των ομολόγων που καταγράφηκε σε Ιταλία και Ελλάδα τις τελευταίες ημέρες. «Εάν η δημοσιονομική απάντηση συνεχίσει να ενισχύεται, η κίνηση της ΕΚΤ μοιάζει να αλλάζει το παιχνίδι για την οικονομία της Ευρωζώνης και τις αγορές», σημείωσαν στο Reuters αναλυτές της Pictet Wealth Management, ενώ η ING τόνισε πως το γεγονός ότι η Ευρωζώνη φαίνεται να συνειδητοποιεί το μέγεθος της κρίσης θα βοηθήσει στον περιορισμό της αβεβαιότητας και αποτελεί μια σημαντική προϋπόθεση για την ταχεία ανάκαμψη των αγορών. Αξίζει να σημειωθεί πως η ΕΚΤ, για πρώτη φορά μετά την τρομοκρατική επίθεση στους Δίδυμους Πύργους το 2001 και τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, προχώρησε σε έκτακτη συνεδρίαση για αλλαγή της νομισματικής πολιτικής της.

Σύμφωνα με τους αναλυτές, η ΕΚΤ για να ενισχύσει την εμπιστοσύνη στις αγορές έπρεπε να άρει το πλαφόν που έχει θέσει η ίδια στις αγορές ομολόγων, δηλαδή ότι μπορεί να αγοράσει έως και το 1/3 του χρέους που έχει εκδώσει μια χώρα. Αν και στην απόφασή της τονίζει πως «στον βαθμό που ορισμένα αυτοεπιβαλλόμενα όρια ενδέχεται να παρεμποδίσουν τη δράση που καλείται να λάβει για να εκπληρώσει την εντολή της, θα εξετάσει την αναθεώρησή τους εάν κριθεί αναγκαίο», δίστασε να το κάνει άμεσα.

Κάποιοι θεωρούν ότι το νέο QE μπορεί να αλλάξει το «παιχνίδι» – Θα μπορούσαν να κάνουν πολύ περισσότερα, λένε άλλοι.

Κατά την Barclays, η κινητοποίηση του ESM προς όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης με την παροχή προληπτικής πιστωτικής γραμμής με τη μορφή αγορών περιουσιακών στοιχείων στην πρωτογενή αγορά θα ήταν η καλλιλλότερη πολιτική απάντηση για την αντιμετώπιση της τρέχουσας κρίσης και θα ήταν συμπληρωματική της δράσης της ΕΚΤ.

Οι επαφές Μητσοτάκη - Λαγκάρντ για το QE

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Η άνοδος των σπρεντ των ελληνικών ομολόγων την περασμένη Τρίτη ήταν ανησυχητικά απότομη. Από το 2,5% της προηγούμενης μέρας έφτασαν στο 3,6%. Ο κορωνοϊός χτύπησε τους ελληνικούς τίτλους με μεγαλύτερη ένταση απ' ό,τι σε άλλες χώρες, παρότι η Ελλάδα είχε πάρει συγκριτικά γρηγορότερα και αυστηρότερα μέτρα.

Ο οικονομικός σύμβουλος του πρωθυπουργού Αλέξης Πατέλης έθεσε το θέμα στον Κυριάκο Μητσοτάκη. Ισως είχε έρθει η ώρα για μια δεύτερη προσπάθεια ένταξης των ελληνικών ομολόγων στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ, μετά την αντίστοιχη του καλοκαιριού του 2018, όταν ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας είχε συναντήσει τοίχο. Αλλωστε, Μητσοτάκης, Στουρνάρας και Πατέλης συζητούσαν το θέμα από την περασμένη Παρασκευή.

Ο πρωθυπουργός, σύμφωνα με πληροφορίες, αποφάσισε να επικοινωνήσει ο ίδιος με την επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Κριστίν Λαγκάρντ. Το έκανε την Τετάρτη το πρωί. Ακολούθησε μια επιστολή, με τα επιχειρήματα υπέρ της ένταξης των ελληνικών ομολόγων στο νέο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης. Η Ελλάδα, ανέφερε η επιστολή, λειτουργεί με πειθαρχία στα δημοσιονομικά της, ακολουθεί τις κατευθύνσεις στις οποίες έχει δεσμευθεί. Αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζει μια διπλή κρίση: αυτήν του κορωνοϊού, όπως οι υπόλοιποι, αλλά και του προσφυγικού. Ολοι οι λόγοι συντρέχουν για να στηριχθεί από την ΕΚΤ. Η κ. Λαγκάρντ επιφυλάχθηκε, κατά τις πληροφορίες, να κάνει πρώτα ένα γύρο επαφών.

Στην επιστολή του ο πρωθυπουργός ανέφερε ότι η χώρα αντιμετωπίζει μια διπλή κρίση: του κορωνοϊού και του προσφυγικού.

Το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας επρόκειτο να συνεδριάσει κανονικά χθες. Ομως, η πίεση των γεγονότων επέσπευσε τη σύγκλησή του, για προχθές το βράδυ. Οι κεντρικοί τραπεζίτες ειδοποιήθηκαν για την κρίσιμη συνεδρίαση. Τελικά, το βαρύ πυροβολικό της ΕΚΤ επιστρατεύθηκε και η απόφαση για το Pandemic Emergency Purchase Programm, για την αγορά κρατικών και εταιρικών ομολόγων 750 δισ. ευρώ ανακοινώθηκε μετά τα μεσάνυχτα, ενώ η Ευρώπη κοιμόταν.

Η απόφαση της ΕΚΤ δείχνει ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζεται πλέον όπως όλες οι χώρες.

Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος επιχειρηματολόγησε υπέρ της ένταξης και της Ελλάδας στο PEPP και παραδόξως κανείς δεν αντέδρασε. Η απόφαση για την Ελλάδα πέρασε χωρίς συζήτηση: «Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δίνει στην Ελλάδα ειδικό waiver, έτσι ώστε οι τίτλοι που εκδίδονται από την ελληνική κυβέρνηση θα μπορούν να συμπεριλαμβάνονται σε αυτό το έκτακτο πρόγραμμα» ανέφερε η ανακοίνωση της ΕΚΤ. Εγινε, δηλαδή, κάτι ανάλογο με αυτό που είχε γίνει στο Eurogroup τη Δευτέρα, όπου αποφασίστηκε να μην ισχύσει για το 2020 ο στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος 3,5% του ΑΕΠ. Το πολιτικό μήνυμα, σχολιάζουν κυβερνητικές πηγές, είναι ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζεται πλέον σαν τις άλλες χώρες.

Η Ελλάδα μπήκε στο πρόγραμμα κανονικά με την ποσόστωση που της αναλογεί, κάπου 12 δισ. ευρώ. Το μέγεθος είναι πολύ σημαντικό για τα ελληνικά δεδομένα, δεδομένου ότι το μεγάλο μέρος του ελληνικού χρέους είναι στα χέρια του επίσημου τομέα και μόνο κάπου 50 δισ. ευρώ είναι τα ομόλογα που βρίσκονται στην αγορά.

Κάπως έτσι οι αποδόσεις των ελληνικών τίτλων πήραν χθες την κατιούσα. Από το 4%, όπου είχε φτάσει αυτή του δεκαετούς, αρχικά υποχώρησε στο 2% και στη συνέχεια στο 2,3%.

Κατεπείγουσες παρεμβάσεις για θωράκιση της οικονομίας

Πώς οι ΗΠΑ από αρχικά μέτρα 2,5 δισ. έφθασαν να εκταμιεύσουν 1,3 τρισ. δολ.

Στην αμερικανική Γερουσία ευελπιστούν να ψηφίσουν το ταχύτερο τα μέτρα της τρίτης και σημαντικότερης δέσμης ύψους 1,3 τρισ. δολαρίων. Μεταξύ άλλων, η τρίτη δέσμη προβλέπει 500 δισ. δολάρια για άμεσες πληρωμές επιταγών στα νοικοκυριά.

Καταλύτης ραγδαίων εξελίξεων αποδεικνύεται η επιδημία του κορωνοϊού, καθώς εξωθεί τις κυβερνήσεις ανά τον κόσμο στη λήψη αποφασιστικών μέτρων με τη διαδικασία του κατεπείγοντος. Την ώρα που οι αποφάσεις της ΕΚΤ για ένα πρωτοφανές σε όγκο και περιεχόμενο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων, συμπεριλαμβανομένων των ελληνικών, άλλαζαν το τοπίο στην αγορά ομολόγων, ο Αμερικανός πρόεδρος και τα δύο σώματα του αμερικανικού Κογκρέσου προωθούσαν με πυρετώδεις ρυθμούς δέσμες μέτρων για τη στήριξη των χειμαζόμενων αμερικανικών επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Δέσμες μέτρων που αναμένεται να κοστίσουν τουλάχιστον 1,3 τρισ. δολ.

Η ασυνήθιστη ταχύτητα με την οποία προχωρούν οι διαδικασίες αντανακλά όχι μόνον την κρισιμότητα της κατάστασης αλλά και τους εξίσου ραγδαίους ρυθμούς εξάπλωσης της πανδημίας. Αρκεί να σκεφτεί κανείς ότι μόλις τον περασμένο μήνα ο Ντόναλντ Τραμπ ζητούσε από τον Κογκρέσο το ευτελές για τα αμερικανικά μεγέθη ποσό των 2,5 δισ. δολ. για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Οπως τονίζει το Bloomberg, όταν το Κογκρέσο του έστειλε δέσμη μέτρων ύψους 8,3 δισ. δολ., ήταν ήδη σαφές πως χρειάζονταν πολύ πιο γενναία μέτρα. Στη διάρκεια της νύχτας στην Ευρώπη, στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού η αμερικανική Γερουσία ψήφιζε τη δεύτερη δέσμη μέτρων. Τα μέτρα που ήδη έχουν εγκριθεί και υπογραφεί από τον πρόεδρο αφορούν την οικονομική στήριξη επιχειρήσεων με προσωπικό κάτω των 500 υπαλλήλων και τη χρηματοδότηση πληρωμένης άδειας έως και 12 εβδομάδων. Μεταξύ άλλων προβλέπουν πως το αμερικανικό κράτος θα χρηματοδοτήσει άδεια μετ' αποδοχών σε όσους εργαζόμενους έχουν διαγνωσθεί θετικοί στον κορωνοϊό ή νοσούν ήδη. Δικαιούχοι θα είναι επίσης όσοι αναγκάζονται να παραμείνουν σπίτι κατόπιν συμβουλής του γιατρού τους, προκειμένου να αποφύγουν τη μόλυνσή τους.

Το ανώτατο όριο αμοιβών θα είναι, πάντως, τα 511 δολάρια την ημέρα, που ισοδυναμούν με ετήσιες αποδοχές ύψους 133.000 δολαρίων. Εργαζόμενοι που αναγκάζονται να μείνουν σπίτι επειδή νοσούν μέλη της οικογένειάς τους ή επειδή έχουν κλείσει τα σχολεία των παιδιών τους θα λαμβάνουν τα 2/3 των μισθών τους υπό τον όρο ότι αυτό δεν υπερβαίνει τα 200 δολάρια την ημέρα.

Μέλη της Γερουσίας ευελπιστούν να ψηφίσουν το ταχύτερο

Το Βερολίνο ετοιμάζεται να αναστείλει το λεγόμενο «φρένο χρέους» που έχει ενσωματώσει στο γερμανικό σύνταγμα.

τα μέτρα της τρίτης και σημαντικότερης δέσμης ύψους 1,3 τρισ. δολ. που παρουσίασε την περασμένη Παρασκευή ο Αμερικανός πρόεδρος. Μεταξύ άλλων η τρίτη δέσμη προβλέπει 500 δισ. δολ. για άμεσες πληρωμές επιταγών στα αμερικανικά νοικοκυριά, 50 δισ. δολ. για τις αεροπορικές εταιρείες που βρίσκονται στο χείλος της καταστροφής και 150 δισ. δολ. για τη στήριξη άλλων τομέων της οικονομίας «που έχουν πληγεί ιδιαιτέρως» από την πανδημία.

Την ίδια στιγμή εκπλήσσει και αιφνιδιάζει πραγματικά η σπουδή με την οποία το Βερολίνο υπερβαίνει το ένα μετά το άλλο τα παγιωμένα οικονομικά «ταμπού» της Γερμανίας. Μία ημέρα αφότου η Γερμανίδα καγκελάριος δήλωσε ανοικτή στην προοπτική να συμμετάσχει στην έκδοση κοινού χρέους με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε., κάτι έως τώρα αδιανόητο για τη χώρα της δημοσιονομικής λιτότητας, το Βερολίνο φαίνεται πως ετοιμάζεται να αναστείλει και το λεγόμενο «φρένο χρέους» που έχει ενσωματώσει στο γερμανικό σύνταγμα. Η καίρια αυτή κίνηση σημαίνει πως το Βερολίνο θα εκδώσει νέο χρέος φέτος για πρώτη φορά μετά το 2013. Το έως τώρα θεωρούμενο θέσφατο της γερμανικής οικονομικής πολιτικής είναι μια ρήτρα που επιτρέπει στο Βερολίνο να εκδίδει χρέος μόνο μέχρι το 0,35% του γερμανικού ΑΕΠ. Για να υπερβεί το ποσοστό αυτό, πρέπει να μπορεί η κυβέρνηση να επικαλεστεί δικαιολογημένα φυσική καταστροφή που έχει πλήξει τη χώρα ή κάποια άλλη «εξαιρετική κατάσταση εκτάκτου ανάγκης».

Η απόφαση δεν έχει ανακοινωθεί ακόμη επισήμως αλλά διέρρευσε στο Reuters από πηγές προσκείμενες στη γερμανική κυβέρνηση. Είχε, πάντως, προηγηθεί την περασμένη εβδομάδα δήλωση της Γερμανίδας καγκελαρίου πως θα κάνει «ό,τι κι αν χρειαστεί» για να αντιμετωπίσει τον αντίκτυπο της επιδημίας στη γερμανική οικονομία. Ερωτώμενη από δημοσιογράφους αν το Βερολίνο θα αθετήσει τη δέσμευσή του για πλήρως ισοσκελισμένο προϋπολογισμό, η Γερμανίδα καγκελάριος είχε απαντήσει πως το ζητούμενο είναι να αντιμετωπισθεί η πανδημία και η έκδοση νέου χρέους είναι δευτερεύουσα υπόθεση. Κυβερνητικές πηγές ανέφεραν, άλλωστε, χθες πως το Βερολίνο σχεδιάζει δέσμη μέτρων ύψους 40 δισ. για τη στήριξη των μικρών επιχειρήσεων αλλά και των αυτοαπασχολουμένων που κινδυνεύουν με χρεοκοπία εξαιτίας της επιδημίας. Και όλα αυτά έπονται, βέβαια, του θεαματικού πακέτου ύψους 460 δισ. ευρώ που ανακοίνωσε την περασμένη εβδομάδα η γερμανική κυβέρνηση και το οποίο προορίζεται για να θωρακίσει τη γερμανική οικονομία.

Η Κίνα χρηματοδοτεί με 394 δισ. δολ. επενδύσεις σε έργα υποδομής

Η χώρα από την οποία ξεκίνησε η πανδημία του κορωνοϊού, η Κίνα, υπέστη καίρια βλάβη στην οικονομία της, η οποία αναμένεται να συρρικνωθεί το πρώτο τρίμηνο του έτους για πρώτη φορά έπειτα από 40 χρόνια. Ο ασιατικός οικονομικός γίγαντας είχε πληγεί πολύ προτού προλάβει να μεταδώσει στον ίδιο βαθμό την πανδημία και τις οικονομικές της επιπτώσεις στον υπόλοιπο κόσμο. Τώρα επιχειρεί να αναστηλώσει την οικονομία της δαπανώντας τρισεκατομμύρια δολάρια σε επενδύσεις και επιστρατεύοντας όσα μέτρα έχει στη διάθεσή της. Παράλληλα, όμως, αναγκάζεται να υποβαθμίσει τον φιλόδοξο στόχο της για ανάπτυξη από το 6% που ήταν τον Δεκέμβριο. Διατηρεί, ωστόσο, και πάλι ένα θεαματικό για τα δυτικά μέτρα στόχο, μια αύξηση του ΑΕΠ της κατά 5%.

Σύμφωνα με πηγές του Reuters, το Πεκίνο έδωσε άδεια στις περιφερειακές αρχές να εκδώσουν ομόλογα ειδικού σκοπού συνολικής αξίας 2,8 τρισ. γιουάν, ποσό περίπου

Τα έργα αφορούν δίκτυα τηλεπικοινωνιών πέμπτης γενιάς, κέντρα δεδομένων και ανέγερση νοσοκομείων.

αντίστοιχο των 394 δισ. δολαρίων. Ο νέος αυτός δανεισμός θα χρηματοδοτήσει επενδύσεις σε έργα υποδομής, καθώς δεν αναμένεται να ανακάμψει η κατανάλωση που σημειώνει ραγδαία κάμψη τους τελευταίους μήνες. Αιτία βέβαια είναι ότι η επιδημία έχει οδηγήσει σε μαζικές απολύσεις ενώ αναμένεται να καταγραφεί και μεγάλη πτώση στις εξαγωγές, εν μέσω και της παγκόσμιας επιβράδυνσης. Μεταξύ άλλων, θα χρηματοδοτηθεί η ανέγερση νέων εγκαταστάσεων για υπηρεσίες υγείας όπως και για την τροφοδοσία υλικών εκτάκτου ανάγκης, αλλά και δίκτυα τηλεπικοινωνιών πέμπτης

Η κινεζική κυβέρνηση, παρά την πανδημία, διατηρεί έναν φιλόδοξο στόχο για αύξηση του ΑΕΠ κατά 5% το 2020.

γενιάς και κέντρα δεδομένων. Οπως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, οι έκτακτες δαπάνες θα οδηγήσουν το δημοσιονομικό έλλειμμα της Κίνας στο 3,5%, σε σαφώς υψηλότερο επίπεδο από το 2,8% στο οποίο έφτασε πέρυσι.

Συγχρόνως, η Ιαπωνία ετοιμάζεται να υιοθετήσει δεύτερη δέσμη μέτρων μέσα σε λίγους μήνες, καθώς η πανδημία απειλεί να βυθίσει την οικονομία της σε παρατεταμένη ύφεση. Ο πρωθυπουργός Σίνζο Αμπε έχει συγκαλέσει σειρά διαβουλεύσεων με επιχειρηματικά στελέχη και εμπειρογνώμονες προκειμένου να εκπονήσουν από κοινού σχέδιο για την τόνωση της οικονομίας. Μεταξύ άλλων εξετάζουν την καταβολή μιας επιταγής ύψους 12.000 γιεν, ποσό αντίστοιχο των 100 δολαρίων, σε κάθε Ιάπωνα πολίτη. Οπως σχολιάζει το Bloomberg, η κίνηση δεν είναι εξίσου γενναιόδωρη με την επιταγή των 1.000 δολαρίων που ετοιμάζει ο Ντόναλντ Τραμπ για κάθε Αμερικανό πολίτη. Αθροιστικά, όμως, θα αποτελεί σημαντική επιβάρυνση για την ιαπωνική κυβέρνηση που έχει το μεγαλύτερο χρέος ανάμεσα σε όλες τις ανεπτυγμένες οικονομίες. Εχει, άλλωστε, προηγηθεί η απογοήτευση από παρόμοιο μέτρο που υιοθέτησε η Ιαπωνία κατά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, για να ανακαλύψει πως οι πολίτες προτίμησαν να αποταμιεύσουν τα χρήματα παρά να τα δαπανήσουν και να τονώσουν, έτσι, την οικονομία της χώρας τους.

Νότια Κορέα

Την πορεία όλων των μεγάλων οικονομιών ακολουθούν σταδιακά οι περισσότερες οικονομίες, αδιακρίτως μεγέθους. Η Νότια Κορέα ανακοίνωσε δέσμη μέτρων ύψους 39 δισ. δολαρίων ενώ η Αυστραλία εγκαινιάζει για πρώτη φορά πρόγραμμα αγοράς ομολόγων. Μοναδική εξαίρεση, η Σαουδική Αραβία. Η κεντρική τράπεζά της ανακοίνωσε προ ημερών δέσμη μέτρων αξίας 50 δισ. ριάλ, ποσό αντίστοιχο των 13,3 δισ. δολαρίων, για τη στήριξη των επιχειρήσεων της χώρας. Ωστόσο, ο πόλεμος τιμών που έχει κηρύξει στην αγορά πετρελαίου έχει οδηγήσει τις τιμές του «μαύρου χρυσού» σε επίπεδα κάτω των 30 δολαρίων το βαρέλι, περιορίζοντας δραματικά τα έσοδα του βασιλείου. Ετσι οι Αρχές ανακοίνωσαν χθες περικοπές δαπανών ύψους 50 δισ. ριάλ.

Κίνδυνος για βαθιά παγκόσμια ύφεση

Δυσοίωνες είναι οι προβλέψεις για την οικονομία της Γερμανίας εξαιτίας της ραγδαίας εξάπλωσης του κορωνοϊού, που προκαλεί τριγμούς πρωτόγνωρους από τη μια μεριά του πλανήτη έως την άλλη. Σύμφωνα με το έγκριτο ερευνητικό ινστιτούτο της Γερμανίας DIW, η πανδημία θα επηρεάσει εκτενώς την οικονομία της χώρας τουλάχιστον για το επόμενο εξάμηνο.

Συνολικά εκτιμά πως τη φετινή χρονιά θα υπάρξει συρρίκνωση κατά 0,1%, ακολουθώντας μια υπόθεση εργασίας ότι η δραστικότατη μείωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας θα ακολουθηθεί από γρήγορη ανάκαμψη αργότερα μέσα στο 2020. Εντούτοις, όπως προσέθεσε το DIW, ενδεχομένως η ύφεση να επιδεινωθεί περαιτέρω, εάν η λόγω πανδημίας αβεβαιότητα μεταξύ εταιρειών και κατα-

Προβλέπεται ότι το ΑΕΠ των ΗΠΑ θα μειωθεί κατά 12% το δεύτερο τρίμηνο του έτους.

ναλωτών παραμείνει έντονη. Και σε ανάλογη συνθήκη προβλέπεται να βρεθούν και άλλες οικονομίες.

Χθες η Bank of America ανέφερε πως η οικονομία των ΗΠΑ ήδη βρίσκεται σε ύφεση λόγω της πανδημίας και το ΑΕΠ θα καταβαραθρωθεί κατά 12% το δεύτερο τρίμηνο. Αυτή θα είναι και η μεγαλύτερη τριμηνιαία κάμψη της αμερικανικής οικονομίας μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. «Η διάσωσή της», παρατηρεί η προϊσταμένη οικονομολόγος της BofA, Μισέλ Μέγερ, «θα έλθει με μια επιθετική και στοχευμένη πολιτική απάντηση». Στην περίπτωση της Ελβετίας, τώρα, η κυβέρνηση αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της για το 2020, εκτιμώντας ότι το ΑΕΠ θα περισταλεί 1,3% έναντι προηγούμενης πρόβλεψης για αύξηση 1,7% – πρόκειται για την πρώτη συρρίκνωση της ελβετικής οικονομίας από το 2009.

Η Αυστραλία θα περιπέσει σε ύφεση πρώτη φορά μετά το 1991, ενώ καλύτερες προοπτικές φαίνεται πως έχει η οικονομία της Πολωνίας. Κατά τον διοικητή της κεντρικής τράπεζας, Ανταμ Γκλαπίνσκι, θα επιβραδυνθεί στο 1,6%-1,7%, αλλά δεν απειλείται από συρρίκνωση. Ορισμένοι αναλυτές και οικονομολόγοι, μάλιστα, εκφράζουν τις ανησυχίες τους μήπως δεν πρόκειται για μια βραχεία και βαθιά περιστολή της οικονομίας, αλλά για κάτι πολύ σοβαρότερο.

Για τον Τζόακιμ Φελς, οικονομικό σύμβουλο διεθνών δραστηριοτήτων του επενδυτικού οίκου της PIMCO, μια ύφεση της παγκόσμιας οικονομίας είναι κάτι που έχει ήδη προκαθοριστεί από τις εξελίξεις, οπότε «καθήκον των κυβερνήσεων και των κεντρικών τραπεζών είναι να εξασφαλίσουν ότι η οικονομική συρρίκνωση θα είναι σύντομη και δεν θα μετασχηματισθεί σε μεγάλη ύφεση».

Και επεξηγεί, τέλος, πως αυτή η ύφεση συνιστά «συνδυασμό μιας παρατεταμένης κάμψης της οικονομικής δραστηριότητας για αρκετό καιρό και όχι μόνο για λίγα τρίμηνα, μιας πολύ μεγάλης εκτίναξης της ανεργίας και μαζικές πτωχεύσεις τραπεζών και επιχειρήσεων».

Σύμφωνα με την Bank of America, η ύφεση στις ΗΠΑ θα είναι η μεγαλύτερη σε τριμηνιαία βάση μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Το δολάριο απέσπασε τη λάμψη του χρυσού στις διεθνείς αγορές

Το αμερικανικό νόμισμα αποτελεί ασφαλές καταφύγιο στην παρούσα κρίση

Η Ιστορία μάς μαθαίνει ότι, σε όλες τις περιόδους κρίσης και αναταραχής στη διεθνή οικονομία, ο χρυσός προτιμάται από τους επενδυτές ως ένα ασφαλές καταφύγιο, εκτός από την παρούσα φάση πανδημίας κορωνοϊού. Η τιμή του πολύτιμου μετάλλου, που παρουσίασε μεγάλες αυξομειώσεις από τις αρχές της εβδομάδας, δείχνει να σταθεροποιείται, αλλά εξακολουθεί να δέχεται πιέσεις.

Στη δεδομένη συγκυρία οι επενδυτές φαίνεται να ελκύονται περισσότερο από το δολάριο. Κι αυτό παρατηρείται ανεξαρτήτως του μεγάλου προγράμματος για την ενδυνάμωση της ρευστότητας από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) και από άλλες κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο μέσω swap, αγοράς τίτλων και επειγουσών μειώσεων επιτοκίων. Χθες στην αγορά πολύτιμων μετάλλων του Λονδίνου κατά τις πρωινές συναλλαγές ο χρυσός είχε πτώση της τάξεως του 0,8%, περιορίζοντας τα ποσοστά υποχώρησης των προηγούμενων ημερών. Ταυτόχρονα το δολάριο εκτινάχθηκε σε νέα επίπεδα-ρεκόρ. Αργότερα το απόγευμα ο χρυσός είχε άνοδο 0,10% και η διαπραγμάτευσή του ήταν στα 1.479,40 δολάρια η ουγγιά. Η κίνηση αυτή συνδέεται με τη γενικευμένη ανησυχία ότι θα υπάρξει συρρίκνωση της παγκόσμιας οικονομίας λόγω της πανδημίας κορωνοϊού.

Οι επενδυτές βρίσκονται εγκλωβισμένοι, όπως αναφέρει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, ανάμεσα στην ανάγκη τους να σωρεύουν ρευστό για να καλύψουν τη ζημία τους σε άλλα περιουσιακά στοιχεία και στο κυνήγι ασφαλούς καταφυγίου ως αναχώματος σε πιθανή ύφεση.

Αναλυτές και διαχειριστές κεφαλαίων κρίνουν πως το δολάριο είναι συγκριτικά καλύτερη επιλογή σε σχέση με τον χρυσό, δεδομένης και της ενίσχυσης των κρατικών ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ζορζέτ Μπελ, υπεύθυνης στρατηγικής πολύτιμων μετάλλων στην ABN AMRO Bank, «ο παράγων του φόβου στρέφει ορισμένους προς τον χρυσό και ενισχύει την τιμή του προς το παρόν, ενώ οι επενδυτές εξετάζουν τα τελευταία μέτρα ανάσχεσης της πανδημίας. Φαίνεται, ωστόσο, ότι κρίνουν πως το δολάριο είναι συγκριτικά καλύτερη επιλογή, δεδομένης και της ενίσχυσης των κρατικών ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου».

Στον τελευταίο γύρο μέτρων στήριξης της διεθνούς οικονομίας, η αμερικανική Γερουσία έδωσε το πράσινο φως για ένα δεύτερο μεγάλο πρόγραμμα μέτρων, ενώ ο οικονομικός σύμβουλος του Λευκού Οίκου Λάρι Κάντλοου δήλωσε ότι η κυβέρνηση δεν αποκλείεται να αγοράσει έναν αριθμό μετοχών σε αμερικανικούς ομίλους στο πλαίσιο πακέτου βοηθείας. Από την πλευρά της η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έθεσε σε εφαρμογή ένα επιπλέον τεράστιο πακέτο επείγοντος χαρακτήρα, για αγορά ομολόγων ύψους 750 δισ. ευρώ. «Επισημαίνουμε πως τα σχέδια στήριξης της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων και των μειώσεων των επιτοκίων όπως και του προγράμματος της ΕΚΤ, επηρεάζουν ευμενώς τον χρυσό. Ωστόσο, θεωρούμε πως η όποια στήριξη της τιμής του πολύτιμου μετάλλου δεν θα διαρκέσει για πολύ», επισημαίνει ο Βίβεκ Νταρ, αναλυτής στην τράπεζα Commonwealth Bank of Australia. «Είναι σαφής η προτίμηση των επενδυτών στο αμερικανικό νόμισμα, εάν συγκριθεί με τον χρυσό, και αυτό παρατηρείται ενόσω ο παράγων του ρίσκου στις διεθνείς κεφαλαιαγορές εντείνεται – το σκηνικό αυτό μπορεί να ασκήσει ακόμα πιο ισχυρές καθοδικές πιέσεις στον χρυσό και σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα οι τιμές του να υποχωρήσουν», προσθέτει.

Η ενίσχυση του δολαρίου σχετίζεται με το ότι οι επενδυτές και οι συναλλασσόμενοι σε όλο τον κόσμο αναζητούν ρευστό ενόψει μιας παρατεταμένης περιόδου αβεβαιότητας. Χθες, το γιεν, το οποίο παραδοσιακά λογίζεται ως ασφαλής επιλογή σε έκρυθμες καταστάσεις, είχε κάμψη στις μεσημβρινές συναλλαγές κατά 1,4% προς το δολάριο. «Όλα, όπως βλέπουμε, πουλιούνται», επισημαίνει ο Κρις Ράαντς, διαχειριστής χαρτοφυλακίου στην εταιρεία επενδύσεων Nikko Asset Management. Και προσθέτει: «Κάνουμε το ελάχιστα δυνατόν, διότι το να πουλάς το οτιδήποτε σε αυτές τις συνθήκες των διεθνών κεφαλαιαγορών είναι απλώς τρέλα. Κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε και διατηρούμε την ψυχραιμία μας, για να δούμε πού θα μας οδηγήσει όλο αυτό. Εκτιμώ πως το μεγάλο δέλεαρ που προσφέρει στους επενδυτές το δολάριο αυτή τη στιγμή δεν πρόκειται να εξανεμιστεί σύντομα».

Εν τω μεταξύ, ο δείκτης του Bloomberg στην αγορά σποτ του δολαρίου έχει ανέλθει στα υψηλότερα επίπεδα της Ιστορίας, βάσει στοιχείων από το 2004 και μετά. Και όπως εν κατακλείδι τονίζει ο Στέφεν Ivs, επικεφαλής του τμήματος στρατηγικής στην Axicorp, «με πολύ απλά λόγια, διακρίνουμε μια ανισορροπία σε επίπεδο ρευστότητας, διότι υπάρχει πολύ μεγαλύτερη ζήτηση για το αμερικανικό νόμισμα παρά προσφορά».

BLOOMBERG

Μείωση επιτοκίων, ρευστότητα σε τράπεζες από Τράπεζα Τουρκίας

Καθώς η λαίλαπα της επιδημίας δεν έχει αφήσει αλώβητη ούτε την τουρκική οικονομία, σε έκτακτη συνεδρίαση που συγκάλεσε χθες η Τράπεζα της Τουρκίας προχώρησε σε μείωση των επιτοκίων της τουρκικής λίρας κατά 100 μονάδες βάσης, ενώ ανακοίνωσε μέτρα για τη στήριξη του τραπεζικού τομέα της χώρας. Πρόκειται για την έβδομη μείωση του κόστους δανεισμού, που φέρει τώρα τα επιτόκια της τουρκικής λίρας στο 9,75% από το 10,75%. Οπως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, τα πραγματικά επιτόκια βρίσκονται τώρα σε αρνητικό έδαφος, καθώς ο πληθωρισμός στη γειτονική χώρα έχει πάρει και πάλι την ανιούσα και βρίσκεται ήδη στο 12%.

Η κίνηση προκάλεσε νέα διολίσθηση της τουρκικής λίρας που βρίσκεται πλέον στις 6,49 τουρκικές λίρες ως προς ένα δολάριο, έχοντας υποχωρήσει κατά 8% συνολικά από την αρχή του έτους. Σύμφωνα, πάντως, με τις εκτιμήσεις της επιτροπής νομισματικής πολιτικής της κεντρικής τράπεζας, παρά την αποδυνάμωση της τουρκικής λίρας, ο πληθωρισμός θα παραμείνει σε επίπεδα χαμηλότερα από τις προβλέψεις χάρη κυρίως στην πτώση των διεθνών τιμών των εμπορευμάτων και στην παγκόσμια επιβράδυνση. Παράλληλα, η κεντρική τράπεζα ανέφερε πως θα διασφαλίσει όση ρευστότητα χρειάζεται στο τραπεζικό σύστημα της χώρας μέσα από τις κατάλληλες δημοπρασίες δανείων. Στη σχετική ανακοίνωσή της υπογράμμισε πως, «προκειμένου να ανακόψουμε τις επιπτώσεις της επιδημίας στην τουρκική οικονομία, είναι καίριας σημασίας να διασφαλίσουμε την υγιή λειτουργία των χρηματαγορών, των διαύλων χορήγησης πιστώσεων και των ροών μετρητών στις επιχειρήσεις». Σύμφωνα με οικονομικούς αναλυτές, η οικονομία της Τουρκίας διέρχεται και πάλι δύσκολους καιρούς, καθώς ακόμη και πριν και από την επιδημία του κορωνοϊού οι γεωπολιτικές εντάσεις έχουν πλήξει τον τουρισμό της, που αντιπροσωπεύει το 12% του τουρκικού ΑΕΠ. Οπως τονίζει ο Πιοτρ Μάτις, στέλεχος της Rabobank, «η τουρκική οικονομία θα δεχθεί πλήγματα στο εγγύς μέλλον μιας και έχει μειωθεί τόσο η εξωτερική όσο και η εγχώρια ζήτηση». Ο ίδιος τονίζει πως η επιδημία του κορωνοϊού βρίσκει την τουρκική οικονομία σε δεινή θέση και τις τουρκικές αρχές να έχουν ήδη επιστρατεύσει όσα εργαλεία έχουν στη διάθεσή τους για να τονώσουν την οικονομία. Η τουρκική οικονομία έχει και πάλι διολισθήσει σε ύφεση, παρεπόμενο της νομισματικής κρίσης που γνώρισε η χώρα το καλοκαίρι του 2018.

A.P.

Πέραν του κορωνοϊού, η τουρκική οικονομία πλήττεται και από τις γεωπολιτικές εντάσεις.

ExxonMobil / Esso Κύπρου:

Μέτρα για πρόληψη και προστασία από τον Κορωνοϊό COVID-19

Η ExxonMobil / Esso Κύπρου με σεβασμό στην προστασία της υγείας των πελατών της, των πρατηριούχων της, και του προσωπικού της, ακολουθεί πιστά τις οδηγίες του Υπουργείου Υγείας και παράλληλα ανακοινώνει ότι προχωρεί άμεσα και σε συνεργασία με την εταιρεία Ermones Hygiene Services Ltd στη διενέργεια απολύμανσης όλων των πρατηρίων ESSO στην Κύπρο.

Τα απολυμαντικά που χρησιμοποιούνται είναι πλήρως εγκεκριμένα από την Κυπριακή Κυβέρνηση τα οποία παρέχουν προστασία εναντίων μικροβίων/βακτηρίων μέχρι 14 ημέρες, και είναι μη τοξικά και φιλικά προς το περιβάλλον με βάση το νερό.

Επιπρόσθετα σε συνεργασία με τους πρατηριούχους έχει προχωρήσει σε ενημέρωση του προσωπικού όλων των πρατηρίων ESSO όπως ακολουθούν πιστά τις οδηγίες της Κυβέρνησης συμπεριλαμβανομένων:

1. Οδηγίες ατομικής προστασίας.
2. Χρήση γαντιών μιας χρήσης.
3. Τοποθέτηση αντισηπτικών χεριών εντός των καταστημάτων των πρατηρίων καθώς και σε άλλους περίοπτους χώρους.

Η ExxonMobil / Esso Κύπρου διαβεβαιώνει το κοινό και τους πελάτες των πρατηρίων ESSO ότι παρακολουθεί πολύ στενά την κατάσταση όπως εξελίσσεται και λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την απρόσκοπτη τροφοδοσία των πρατηρίων της με καύσιμα ενώ οι χρηματοδέκτες της είναι σε λειτουργία 24 ώρες το 24ωρο για την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση του κοινού.

Σε αυτή τη δοκιμασία που όλοι βιώνουμε, θα θέλαμε πάνω απ' όλα να ευχηθούμε προσοχή και να είσαστε όλοι καλά.

ExxonMobil / Esso Κύπρου

Αυτοκινητοβιομηχανίες κλείνουν μονάδες σε ΗΠΑ, Καναδά, Μεξικό

Σχέδιο στήριξης χιλιάδων εργαζομένων που τίθενται σε αναγκαστική αργία

Αυξάνεται ο κατάλογος των αυτοκινητοβιομηχανιών και γενικώς των εταιρειών παραγωγής που αναγκάζονται να αναστείλουν την παραγωγή τους λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού. Αρκετές αυτοκινητοβιομηχανίες αποφάσισαν να αναστείλουν τουλάχιστον μέχρι το τέλος του μήνα τη λειτουργία παραγωγικών μονάδων στις ΗΠΑ, στο Μεξικό και στον Καναδά, με δεκάδες χιλιάδες εργαζομένους να αναγκάζονται να διακόψουν την εργασία τους.

Επειτα από πιέσεις που άσκησε η Ενωση Εργαζομένων Αυτοκινητοβιομηχανιών (UAW), η General Motors, η Ford Motor και η Fiat Chrysler αποφάσισαν να διακόψουν τη λειτουργία των εργοστασίων τους, προκειμένου να προστατευθούν οι εργαζόμενοι. Αυτή η πίεση έγινε ακόμη εντονότερη όταν ένας εργαζόμενος της Ford, στην παραγωγική μονάδα που διατηρεί στο Ντίρμπορν, βρέθηκε θετικός στον κορωνοϊό. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των New York Times, το παράδειγμα των τριών αυτοκινητοβιομηχανιών ακολουθούν η Honda, η Toyota, αλλά και η Nissan, που αποφάσισαν να αναστείλουν τη λειτουργία εργοστασίων στη Βόρεια Αμερική. Βέβαια, αυτή η εξέλιξη θα οδηγήσει και άλλες εταιρείες που παράγουν εξαρτήματα να ακολουθήσουν το ίδιο παράδειγμα μέσα στις επόμενες ημέρες. «Πρόκειται για άλλο ένα μεγάλο χτύπημα στην οικονομία», αναφέρει στους New York Times ο Πάτρικ Αντερσον, πρόεδρος της συμβουλευτικής Anderson Economic Group που βρίσκεται στο Μισιγκαν. «Αυτό σημαίνει ότι θα σημειωθούν σοβαρές απώλειες στα εισοδήματα. Οι εργαζόμενοι θα πληγούν εάν δεν υπάρξει συνεχής δράση για τη στήριξή τους». Μολονότι μερικοί από αυτούς δικαιούνται άδεια ανάρρωσης, αρκετοί θα λάβουν τελικά ένα μικρό μέρος του μισθού τους ενώ άλλοι θα χρειαστεί να βασιστούν σε επιδόματα κοινωνικής αλληλεγγύης. Η Ford

Η διακοπή της παραγωγικής διαδικασίας σε πολλές αυτοκινητοβιομηχανίες θα αποτελέσει σοβαρό πλήγμα για την αμερικανική οικονομία, τονίζουν αναλυτές.

General Motors, Ford Motor, Fiat Chrysler, Honda, Toyota, Nissan αναστέλλουν τη λειτουργία εργοστασίων στη Β. Αμερική.

από την πλευρά της ανέφερε ότι όσοι έχουν τουλάχιστον ένα χρόνο προϋπηρεσίας θα λάβουν το 75% των νόμιμων αποδοχών τους μέσα από ένα συνδυασμό επιδομάτων και συμπληρωματικών ποσών που θα καταβάλει η επιχείρηση. Εκπρόσωπος της General Motors επισήμανε στους New York Times ότι συζητάει με το συνδικάτο αντίστοιχο σχέδιο.

Οπως αναφέρει δημοσίευμα των Financial Times, η Ford ανακοίνωσε ότι θα κλείσει εργοστάσια στις ΗΠΑ, στο Μεξικό και στον Καναδά προκειμένου να απολυμάνει τις παραγωγικές μονάδες της. Μάλιστα, η εταιρεία σχεδιάζει να συνεργαστεί με το συνδικάτο των εργαζομένων ώστε να εφαρμοστούν κανόνες για τη διατήρηση των αποστάσεων μεταξύ των εργαζομένων. «Η σημερινή πράξη είναι ό,τι πιο συνετό μπορούμε να κάνουμε», ανέφερε η πρόεδρος της Ford στη Βόρεια Αμερική, προσθέτοντας ότι η αυτοκινητοβιομηχανία διανύει πρωτοφανείς καταστάσεις. Η Μάρι Μπάρνα, διευθύνουσα σύμβουλος της έτερης αμερικανικής αυτοκινητοβιομηχανίας, General Motors, τόνισε πως οι παρούσες συνθήκες υπαγορεύουν ξεκάθαρα πως αυτό πρέπει να κάνουμε τώρα. Μετά το τέλος Μαρτίου, η ίδια είπε ότι η εταιρεία θα αναθεωρεί την παραγωγή της κάθε εβδομάδα. Από την άλλη, η Fiat Chrysler, διά στόματος του διευθύνοντος συμβούλου Μάικ Μάνλεϊ, ανέφερε ότι «έπειτα από συζητήσεις με το συνδικάτο των εργαζομένων και από επισκέψεις που έκανα χθες σε αρκετές παραγωγικές μονάδες μας, αποφάσισα ότι θα πρέπει να διασφαλίσουμε πως οι εργαζόμενοί μας είναι ασφαλείς κατά τη διάρκεια εργασίας τους και ότι λαμβάνουμε όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να τους προστατεύσουμε. Θα συνεχίσουμε να κάνουμε ό,τι είναι καλύτερο γι' αυτούς καθ' όλη αυτή την περίοδο της αβεβαιότητας».

Στο μεταξύ, κλυδωνισμούς υφίσταται ήδη και η βιομηχανία ρολογιών, με τις Rolex, Omega και Cartier να έχουν υποστεί συνεχή οικονομικά χτυπήματα, σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα του Bloomberg. Ενδεικτικά, η Rolex από την περασμένη Τρίτη και για διάστημα δέκα ημερών αποφάσισε να κλείσει όλα τα εργοστάσιά της στην Ελβετία, ενώ η Richemont προσφέρει μειώσεις τιμών έως και 49% για τα μεταχειρισμένα ρολόγια Cartier σε μία εβδομάδα με ειδικές προσφορές στο site της για μεταπωλήσεις Watchfinder.

Νοσοκομειακές στολές φτιάχνει ο ισπανικός όμιλος Inditex

Στη μάχη της επιδημίας κατά του κορωνοϊού ρίχτηκε και ο ισπανικός όμιλος Inditex, στον οποίο ανήκει, μεταξύ άλλων, η δημοφιλής μάρκα Zara. Σύμφωνα με το Reuters, ο όμιλος Inditex, ενδέχεται να αναλάβει σύντομα το ράψιμο νοσοκομειακών στολών, προκειμένου να βοηθήσει την Ισπανία να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που προκύπτουν λόγω του κορωνοϊού.

Η Inditex, που γνωστοποίησε νωρίτερα την Τετάρτη ότι λόγω της επιδημίας έκλεισαν σχεδόν τα μισά από τα καταστήματά της σε ολόκληρο τον κόσμο, ανέφερε ότι εξετάζει το ενδεχόμενο να χρησιμοποιήσει μέρος των κλωστοϋφαντουργικών μονάδων της στην Ισπανία προκειμένου να φτιάχνουν ιατρικές μπλούζες και ρόμπες.

Την ίδια στιγμή, ανέφερε ότι θα διαθέσει το δίκτυο προμηθειών ειδικά αυτό στην Κίνα, ώστε «να ανταποκριθεί στις επείγουσες ανάγκες της Ισπανίας τόσο σε ιατρικό εξοπλισμό όσο και σε υλικά κλωστοϋφαντουργίας» όπως χειρουργικές μάσκες, γάντια και σκούφοι.

Οπως αναφέρει το Reuters, ο όμιλος γνωστοποίησε ότι ήδη έχει δώσει ως δωρεά 10.000 μάσκες, ενώ άλλες περίπου 300.000 αναμένεται να αποσταλούν έως το τέλος της εβδομάδας. Υπενθυμίζεται ότι ο ισπανικός όμιλος προχώρησε στο κλείσιμο 3.785 καταστημάτων παγκοσμίως, μετά και την πτώση που καταγράφηκαν στις πωλήσεις τις δύο πρώτες εβδομάδες του Μαρτίου. Ο όμιλος, που εκτός από τα Zara ελέγχει μάρκες όπως τα Pull & Bear αλλά και τα Bershka, τόνισε ότι υποχρεώθηκε να κλείσει προσωρινά τα καταστήματά του σε 39 χώρες, καθώς ο κορωνοϊός επηρέασε σημαντικά τις πωλήσεις. Σημειώνεται ότι ο όμιλος έκλεισε προσωρινά όλα του τα καταστήματα στην Ισπανία, έπειτα και από την απόφαση της κυβέρνησης να θέσει τη χώρα σε καραντίνα. Ωστόσο, κάποια από τα καταστήματά του στην Κίνα παραμένουν ανοιχτά, σύμφωνα και με τις οδηγίες των τοπικών αρχών.

Οπως αναφέρει και ο Independent, οι πωλήσεις του ομίλου σημείωσαν κάμψη 24,1% σε παγκόσμιο

Ο όμιλος Inditex θα διαθέσει το δίκτυο προμηθειών, ειδικά αυτό στην Κίνα, ώστε «να ανταποκριθεί στις επείγουσες ανάγκες της Ισπανίας τόσο σε ιατρικό εξοπλισμό όσο και σε υλικά κλωστοϋφαντουργίας», όπως χειρουργικές μάσκες, γάντια και σκούφοι.

Εντός των επομένων ημερών η μητρική των Zara θα αποστείλει στα νοσοκομεία της Ισπανίας 300.000 μάσκες που έχει κατασκευάσει.

επίπεδο τους δύο πρώτους μήνες του Μαρτίου, όταν άρχισαν να κλείνουν κάποια από τα καταστήματα. Ο όμιλος Inditex εκτιμά ότι είναι αρκετά νωρίς να αποτιμήσει συνολικά την επίπτωση στα έσοδα το επόμενο διάστημα, λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού. Υπενθυμίζεται ότι πριν από λίγες ημέρες και ο όμιλος ειδών πολυτελείας LVMH, γνωστοποίησε ότι θα παρασκευάσει σε μεγάλη ποσότητα αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα για να καλύψει τις ελλείψεις που υπάρχουν στη Γαλλία.

Με αυτή την κίνηση, ο οίκος πολυτελών ειδών εισήλθε και αυτός στη μάχη κατά του ιού, στηρίζοντας τη Γαλλία, η οποία μετά την Ιταλία και την Ισπανία έχει σημειώσει και εκείνη μεγάλο αριθμό κρουσμάτων.

Μάλιστα, γνωστοποίησε ότι η παραγωγή αντισηπτικών θα πραγματοποιηθεί στις μονάδες που γίνεται η παραγωγή καλλυντικών προϊόντων και αρωμάτων.

Μονίμως απροετοίμαστες οι αεροπορικές

Η πανδημία του κορωνοϊού δεν αποτελεί το μόνο γεγονός που κατάφερε να γονατίσει τις αεροπορικές εταιρείες. Αντιθέτως, ολόκληρος ο κλάδος της αεροναυπηγικής έχει βρεθεί επανειλημμένως σε δύσκολη θέση, όπως την περίοδο μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου ή μετά την έκρηξη του ηφαιστείου στην Ισλανδία το 2010. Πρόκειται για δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα εξαιρετικά δύσκολων περιόδων, αλλά και μια ισχυρή υπενθύμιση στον ευρύτερο κλάδο ότι μπορεί να αποδειχθεί ευάλωτος όταν ανακύπτουν απρόβλεπτοι παράγοντες.

Παρ' όλα αυτά, όπως επισημαίνει το MarketWatch, οι αεροπορικές εταιρείες, αλλά και επιχειρήσεις άλλων κλάδων, δεν έχουν φροντίσει να συγκεντρώσουν το απαραίτητο ύψος αποθεματικών προκειμένου να μπορούν να αντεπεξέλθουν στο επόμενο απροσδόκητο «χτύπημα». Αντιθέτως, οι αεροπορικές εταιρείες και σε μικρότερο βαθμό και ο κολοσσός της παραγωγής αεροσκαφών, η Boeing, επιλέγουν σε καιρούς άνθησης να προβαίνουν σε επαναγορά ιδίων μετοχών, ώστε να αυξάνουν τα έσοδά τους ανά μετοχή σε κάθε τρίμηνο.

Τώρα, λίγο καιρό μετά το ξέσπασμα του κορωνοϊού, μεγάλες αεροπορικές εταιρείες των ΗΠΑ, καθώς και η Boeing, η οποία είναι η μεγαλύτερη εξαγωγική δύναμη της χώρας, έσπευσαν να ζητήσουν κρατική ενίσχυση από την αμερικανική κυβέρνηση. Οι διαπραγματεύσεις έχουν ξεκινήσει από την προηγούμενη εβδομάδα και όσον αφορά τις αεροπορικές προσβλέπουν σε υποστήριξη 50 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Η

Λίγο καιρό μετά το ξέσπασμα του κορωνοϊού, μεγάλες αεροπορικές εταιρείες των ΗΠΑ, καθώς και η Boeing, έσπευσαν να ζητήσουν κρατική ενίσχυση από την αμερικανική κυβέρνηση.

Αν και είναι ένας ευάλωτος κλάδος σε απρόοπτα, ποτέ δεν φρόντισαν να δημιουργήσουν αποθεματικό για τις δύσκολες ημέρες.

Boeing από την άλλη πλευρά, την οποία σύμφωνα με τον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ «οφείλουμε να προστατεύσουμε», προσπαθεί να εξασφαλίσει τουλάχιστον 60 δισεκατομμύρια δολάρια για την πληρωμή των προμηθευτών και για την επιβίωσή της. Εκτός από το οικονομικό πλήγμα του κορωνοϊού, ο αμερικανικός κολοσσός της αεροναυπηγικής αντιμετωπίζει παράλληλα την κρίση των αεροσκαφών 737 MAX, τα οποία καθήλωσε τον Μάρτιο του 2019 μετά δύο πολύνεκρα αεροπορικά δυστυχήματα.

Οπως σημειώνεται σε σχετικό δημοσίευμα του MarketWatch, οι περισσότεροι επενδυτές ξέρουν ότι η ρευστότητα είναι πιο σημαντική από τα έσοδα για μία εταιρεία. Τα χρήματα δηλαδή που περισσεύουν μετά την καταβολή των προγραμματισμένων δαπανών και χρησιμοποιούνται για τα μερίσματα των μετόχων, για την επαναγορά μετοχών, για τη διεύρυνση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, καθώς και για νέες επενδύσεις

Επιχειρήσεις που κρατούν για ώρα ανάγκης ένα υψηλό ποσό χρημάτων, όπως η αμερικανική Berkshire Hathaway, έχουν δεχθεί δριμεία κριτική. Ωστόσο, η ίδια εταιρεία έχει αποδείξει ότι τα επιπλέον χρήματα αξιοποιούνται σε περιόδους πτώσης των χρηματιστηρίων, όταν δηλαδή μπορεί να αγοράσει μετοχές άλλων εταιρειών σε χαμηλές τιμές ή να προβεί σε κερδοφόρες συμφωνίες. Μέχρι το τέλος του 2019, η Berkshire Hathaway είχε 125 δισεκατομμύρια δολάρια σε μετρητά και σε άλλες μορφές, ώστε να μπορεί να τα έχει διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή.

Κανείς δεν θα μπορούσε να είχε προβλέψει το ξέσπασμα του ιού, ωστόσο ορισμένες εταιρείες επιβαρύνθηκαν πολύ περισσότερο από άλλες. Για παράδειγμα, η Apple δέχθηκε ισχυρό πλήγμα όχι μόνον επειδή έκλεισαν πολλά από τα καταστήματά της, αλλά επίσης επειδή τα iPhones κατασκευάζονται στα εργοστάσια της εταιρείας Foxconn στην Κίνα και υποχρεώθηκαν να κλείσουν για αρκετές εβδομάδες.

Παρ' όλα αυτά, η Apple, η οποία έχει επίσης δεχθεί δριμεία κριτική για την υπερβολική συγκέντρωση μετρητών, θα μπορέσει να χρησιμοποιήσει τα πάνω από 100 δισεκατομμύρια δολάρια που έχει στην άκρη ώστε να αντισταθμίσει την απότομη πτώση των πωλήσεων.

Επικρίσεις για έλλειψη προστατευτικού υλικού

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Αυστηρή κριτική σχετικά με τη μη διάθεση στην ενιαία αγορά προστατευτικού εξοπλισμού και άλλων προϊόντων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού ασκεί με επιστολή του, ενόψει της σημερινής έκτακτης τηλεδιάσκεψης των υπουργών Βιομηχανίας της Ε.Ε., ο επίτροπος Εσωτερικής Αγοράς της Ε.Ε. Τιερί Μπρετόν. Στην επιστολή, που βρίσκεται στη διάθεση της «Κ», ο κ. Μπρετόν τονίζει ότι, παρότι ορισμένοι κατασκευαστές ειδών όπως μάσκες και αναπνευστήρες έχουν διπλασιάσει την παραγωγή τους, «αυτό δεν θα είναι αρκετό».

«Είναι κρίσιμο να συνεχίσει να λειτουργεί η ενιαία αγορά της Ε.Ε. ώστε να καλύψει τις ζωτικές ανάγκες των πολιτών», στο πνεύμα της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, γράφει ο Γάλλος επίτροπος. Σχετικά με αυτό, σημειώνει δύο εξελίξεις που τον «ανησυχούν ιδιαίτερα»: οι περιορισμοί στις εξαγωγές προστατευτικών υλικών, ιατρικού εξοπλισμού και φαρμάκων που έχουν επιβάλει αρκετά κράτη-μέλη και ο αντίκτυπος που έχουν οι συνοριακοί έλεγχοι που έχουν επιβληθεί στο εσωτερικό της Σένγκεν στη διαθεσιμότητα αγαθών και υπηρεσιών εντός της Ε.Ε. «Μονομερείς και εσπευσμένες ενέργειες κρατών-μελών εμποδίζουν την πρόσβαση όσων έχουν ανάγκη είδη ζωτικά για την άμβλυνση των υγειονομικών κινδύνων που συνδέονται με το ξέσπασμα του COVID-19», σημειώνει ο κ. Μπρετόν. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι χώρες που έχουν επιβάλει μέτρα περιορισμού εξαγωγών ιατρικών ειδών είναι η Πολωνία,

Ιταλός νοσηλευτής δοκιμάζει το ψηφιακό θερμόμετρο στη Γένοβα.

Επιστολή του επιτρόπου Εσωτερικής Αγοράς της Ε.Ε. για τη μη διάθεση στην ενιαία αγορά εξοπλισμού αντιμετώπισης του ιού.

η Τσεχία, η Ρουμανία και η Βουλγαρία. Η Γερμανία είχε λάβει αντίστοιχα μέτρα, τα οποία ακύρωσε κατόπιν διαβουλεύσεων με την Επιτροπή. Η Γαλλία έχει επιτάξει ορισμένες κατηγορίες ζωτικών προϊόντων, αλλά έχει δεσμευθεί ότι θα επιτρέψει τις εξαγωγές αφού βεβαιωθεί ότι διαθέτει τα αποθέματα για να καλύψει την εγχώρια ζήτηση.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ 2020

Επενδύσεις

Αύξηση κατά σχεδόν 10% σημείωσαν οι επενδύσεις σε νέες οικοδομές κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου του 2019. Μάλιστα, το δεύτερο τρίμηνο, η ετήσια αύξηση των επενδύσεων για την ανέγερση νέων κατοικιών εκτινάχθηκε κατά 19,4%, προτού υποχωρήσει στο 3,9%, κυρίως ως αποτέλεσμα των διαδοχικών εκλογικών αναμετρήσεων.

Η πορεία

Σύμφωνα με πρόσφατη ανάλυση της Alpha Bank, η ανοδική πορεία των νέων οικοδομών συνδέεται με την αύξηση των τιμών των νεόδμητων κατά 2% το 2018 και 7,7% το 2019. Την περίοδο από το 2008 μέχρι το 2017, η μέση ετήσια μείωση των τιμών των νέων κατασκευών κατοικιών είχε διαμορφωθεί στο 6,3%.

Ρεκόρ αύξησης τιμών κατοικιών στην Αθήνα

Ενισχύθηκαν 11,39% στο δ΄ τρίμηνο του 2019 σε ετήσια βάση, ποσοστό που είναι το υψηλότερο διεθνώς

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Στην κορυφή της παγκόσμιας αγοράς κατοικίας με βάση τον ρυθμό αύξησης των τιμών βρέθηκε η Αθήνα κατά τη διάρκεια του τέταρτου τριμήνου του 2019, επιτυγχάνοντας μία λίαν εντυπωσιακή ανάκαμψη. Σύμφωνα με τον δείκτη μεταβολής των τιμών των κατοικιών που επιμελείται σε τριμηνιαία βάση η διεθνής εταιρεία Global Property Guide, η Αθήνα αποτελεί πλέον την πόλη με την ταχύτερη αύξηση των τιμών, καθώς η ετήσια μεταβολή σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2018, διαμορφώθηκε σε 11,39%.

Ακολούθησε η αγορά κατοικίας της Γερμανίας με 11,15%, ενώ στην τρίτη θέση βρέθηκε εκείνη της Νέας Ζηλανδίας με 10,28%. Πριν από λίγα χρόνια, η Ελλάδα βρισκόταν στο άλλο άκρο της σχετικής λίστας, καθώς οι τιμές υποχωρούσαν με τον ταχύτερο ρυθμό παγκοσμίως.

Η άνοδος αυτή και μάλιστα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα (περίπου 18 μήνες) εδράζεται σε μια σειρά παραγόντων, κυρίως όμως οφείλεται στην κατακόρυφη άνοδο της ψυχολογίας, στη σταθερά ανοδική πορεία της ζήτησης, τόσο ανθρώπων από το εξωτερικό όσο και εγχώριων αγοραστών, αλλά και στην έλλειψη νέων κατασκευών κατά τα προηγούμενα χρόνια, αν και ο όγκος των απούλητων κατοικιών παραμένει πολύ υψηλός και υπολογίζεται ότι ξεπερνάει τα 100.000 ακίνητα πανελλαδικά.

Μάλιστα, σε ορισμένες περιοχές της Αττικής, η αύξηση των τιμών είναι ακόμα υψηλότερη, ιδίως όταν πρόκειται για νεόδμητες κατασκευές που ηγούνται του «ράλι» των τιμών. Σύμφωνα με στοιχεία του δικτύου ηλεκτρονικών αγγελιών Spitogatos (www.spitogatos.gr), στο Νέο Ηράκλειο, που αποτελεί μία από τις περιοχές με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση νέων κατασκευών, η αύξηση των τιμών αγγίζει το 17,4% σε ετήσια βάση. Η μέση ζητούμενη τιμή σήμερα διαμορφώνεται σε 2.520 ευρώ/τ.μ., από 2.145 ευρώ/τ.μ. κατά την ίδια περίοδο πέρυσι. Αντίστοιχα, στον Αλιμο, που επίσης αποτελεί «hotspot» νέων αναπτύξεων, η μέση ζητούμενη τιμή ξεπερνάει πλέον τα 3.800 ευρώ/τ.μ., από 3.320 ευρώ/τ.μ. πέρυσι, σημειώνοντας άνοδο της τάξεως του 15% σε μόλις ένα 12μηνο. Διψήφια ποσοστά ανόδου σημειώνουν και άλλες περιοχές, όπου έχει επικεντρωθεί η οικοδομική δραστηριότητα το τελευταίο διάστημα, όπως τα Βριλήσσια, η Πεύκη και η Γλυφάδα. Αντιθέτως, στο Ελληνικό οι τιμές των νεόδμητων κατοικιών φαίνεται να κινούνται διορθωτικά, έχοντας μειωθεί ελαφρώς κατά 4,5%, σε 4.160 ευρώ/τ.μ. κατά μέσον όρο, παραμένοντας ασφαλώς σε ιδιαίτερα υψηλό σημείο. Αυτό που έχει καταστεί σαφές είναι ότι οι τιμές των νεόδμητων κατοικιών αυξάνονται με ταχύτερο ρυθμό έναντι των υπόλοιπων ακινήτων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2019, οι τιμές των νεόδμητων διαμερισμάτων αυξήθηκαν κατά 8,9%, έναντι αύξησης 6,6% των μεταχειρισμένων ακινήτων. Στο σύνολο του έτους, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των τιμών για τα νέα διαμερίσματα ήταν 7,7%, έναντι αύξησης 2,0% το 2018, ενώ ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης για τα παλαιά διαμερίσματα ήταν 6,9% το 2019, έναντι αύξησης 1,7% το 2018. Στην Αττική το 2019, με βάση την ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα, εκδόθηκαν συνολικά 3.625 νέες άδειες, επιφάνειας 955,8 χιλιάδων τ.μ. και 4.293,3 χιλιάδων κυβικών μέτρων όγκου, σημειώνοντας άνοδο κατά 18,1% με βάση τον αριθμό των αδειών, κατά 39,7% με βάση την επιφάνεια και κατά 27,2% με βάση τον όγκο.

Πρόκειται για ένα σαφές δείγμα της πρόθεσης όλο και περισσότερων κατασκευαστών κατοικιών να επενδύσουν εκ νέου στην αγορά κατοικίας του λεκανοπεδίου. Στο πλαίσιο αυτό, η μέση ετήσια άνοδος των τιμών διαμορφώθηκε σε 10,4% (αφορά τόσο νεόδμητα, όσο και παλιότερα ακίνητα), συγκριτικά με την άνοδο της τάξεως του 6,8% που σημειώθηκε στη Θεσσαλονίκη.

Σταθερά ανοδική η πορεία της ζήτησης σε μία αγορά με έλλειψη νέων κατασκευών τα προηγούμενα χρόνια.

ΑΤΤΙΚΗ Μέση τιμή €/τ.μ.	2019	2020	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Ελληνικό	4.361	4.163	-4,5%
Αλιμος	3.319	3.812	14,9%
Χολαργός	2.732	2.894	5,9%
Ηλιούπολη	2.508	2.630	4,9%
Βριλήσσια	2.495	2.821	13,1%
Ηράκλειο	2.145	2.518	17,4%
Πεύκη	2.473	2.827	14,3%
Γλυφάδα	4.020	4.534	12,8%
Αγία Παρασκευή	2.685	2.888	7,6%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεγάλη προσφορά νεόδμητων σε νότια και βόρεια προάστια

Ωστόσο, η κατανομή των νέων οικοδομών δεν είναι καθόλου ομοιόμορφη σε όλες τις περιοχές του λεκανοπεδίου. Αυτό που διαπιστώνει κανείς, με βάση τη «γεωγραφία» των αγγελιών πώλησης νεόδμητων κατοικιών, είναι ότι μεγάλο μέρος των προσφερόμενων κατασκευών εντοπίζεται σε περιοχές είτε των βορείων είτε των νοτίων προαστίων. Η επιλογή αυτή από τους κατασκευαστές είναι στρατηγική, καθώς συνειδητά επιλέγουν σημεία της Αττικής, τα οποία απευθύνονται σε ανθρώπους υψηλότερων εισοδημάτων, επομένως οι τιμές είναι υψηλότερες και αντίστοιχα υψηλότερο είναι –θεωρητικά– και το περιθώριο κέρδους. Ετσι, το Ελληνικό συγκεντρώνει μεγάλη προτίμηση, καθώς πολλοί κατασκευαστές προσδοκούν αύξηση της ζήτησης στην ευρύτερη περιοχή, ως αποτέλεσμα της επικείμενης έναρξης του μεγαλύτερου επενδυτικού έργου στην ιστορία της χώρας. Ο λόγος για την ανάπλαση της έκτασης του πρώην αεροδρομίου, που θα απαιτήσει κεφάλαια της τάξεως των 8 δισ. ευρώ σε βάθος χρόνου, αξιοποιώντας 6.000 στρέμματα, με πρόσοψη στο παράκτιο μέτωπο της Αττικής. Σημαντική προτίμηση και νέες οικοδομές εντοπίζονται επίσης σε όλα τα νότια προάστια, όπως π.χ. στη Γλυφάδα, τον Αλιμο και την Ηλιούπολη, ενώ Βριλήσσια, Χολαργός, Πεύκη και Αγία Παρασκευή ξεχωρίζουν μεταξύ των βορείων προαστίων.

Σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο του Spitogatos, Δημήτρη Μελαχροινό, «παρατηρούμε μέσα από τα δεδομένα μας ότι κατ' αρχάς έχουν αυξηθεί συνολικά οι αγγελίες νεόδμητων κατοικιών, αλλά και ότι το ενδιαφέρον για νεόδμητες κατοικίες έχει στραφεί σε συγκεκριμένα προάστια της Αττικής. Το έργο ανάπτυξης του Ελληνικού δείχνει να έχει παίξει ρόλο στην πρωτιά της περιοχής όσον αφορά την πλειονότητα νεόδμητων, ενώ το έχει φέρει ψηλότερα και στη ζητούμενη αξία ανά τ.μ. Το κέντρο της Αθήνας απουσιάζει από τη δεκάδα περιοχών με τα περισσότερα νεόδμητα, καθώς έχει επέλθει οικοδομικός κορεσμός». Σε όλες τις περιπτώσεις όμως, το μέσο κόστος για την απόκτηση ενός νεόδμητου ακινήτου ξεπερνάει τις 2.500 ευρώ/τ.μ. και συνήθως, με βάση τις περιοχές που εντοπίζονται οι περισσότερες νέες οικοδομές, συχνά είναι υψηλότερο και των 3.000 ευρώ/τ.μ. Εν ολίγοις, για να μπορέσει ένα νέο νοικοκυριό να αγοράσει ένα νεόδμητο διαμέρισμα 100 τ.μ., θα πρέπει να καταβάλει ένα ποσό της τάξεως των 300.000 ευρώ.

Πρόκειται για ένα ποσό το οποίο λίγοι μπορούν να διαθέσουν, ακόμα κι αν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε τραπεζική χρηματοδότηση, καθώς καμία τράπεζα δεν δανειοδοτεί πλέον το 100% της αξίας μιας αγοραπωλησίας, παρά μέχρι ένα ποσοστό της τάξεως του 70%, με το υπόλοιπο κεφάλαιο να προέρχεται από αποταμιεύσεις. Οπως αναφέρουν φορείς της αγοράς ακινήτων, είναι σαφές ότι οι περισσότεροι κατασκευαστές έχουν προσανατολίσει τις νέες επενδύσεις τους στην αγορά του εξωτερικού, δηλαδή προσδοκούν να προσελκύσουν ξένους αγοραστές, ή έστω κάποιους από τους λίγους εύπορους Ελληνες, οι οποίοι ενδιαφέρονται να επαναπατρίσουν κάποια από τα χρήματα που έβγαλαν εκτός της χώρας τα χρόνια της οικονομικής κρίσης, έχουν δηλαδή την απαιτούμενη ρευστότητα.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Τώρα είστε εκτιμητές του σπιτιού σας

Οι αστεϊσμοί περί του εγκλεισμού μας δίνουν και παίρνουν τις τελευταίες μέρες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ορισμένοι μάλιστα είναι τόσο επιτυχημένοι που πραγματικά σπάζουν τη μονοτονία που πολλοί ζούνε ανάμεσα στους τέσσερις τοίχους, προκαλώντας άφθονο γέλιο. Σε αυτό το κομμάτι, ομολογουμένως τα εν λόγω μέσα επιτελούν ένα καλό έργο. Αν έλειπε και η διάσπαρτη μετάδοση fake news, τότε μόνο θετικά θα είχαμε να λέμε. Τι να γίνει όμως; Είναι δυστυχώς και κάποια ευκολόπιστα άτομα που βλέπουν παντού σκιές, θεωρίες συνωμοσίας και λοιπές αρλούμπες, που θεωρούν καλό –μην πω επιβεβλημένο– να τις μοιραστούν με τους υπόλοιπους μπας και δεν δούμε και εμείς «το φως της αλήθειας»...

Τώρα, λοιπόν, είστε αναγκασμένοι να ζείτε το σπίτι σας επί εικοσιτετραώρου βάσεως καθημερινά και όχι σε σπαστή οκτάωρη ή το πολύ δεκάωρη βάση όπως συνηθίζατε. Νομοτυπικά, η έξοδός σας για να αλλάξετε παραστάσεις είναι η υπεραγορά, το περίπτερο, να αλλάξετε κανένα μαρκούτσι του αυτοκινήτου στον μηχανικό, άντε και μια βόλτα από το γραφείο να δείτε αν στέκει, αφού πλέον εργάζεστε από το σπίτι. Ζώντας το σπίτι υπό αυτές τις συνθήκες, είστε αναγκασμένοι θέλοντας και μη, να εκτιμήσετε τι έχετε και τι δεν έχετε γύρω σας. Πρώτα-πρώτα θα επιβεβαιώσετε αν το σπίτι σας είναι τόσο εργονομικό και λειτουργικό όσο πιστεύατε.

Ο επιβεβλημένος κατ' οίκον περιορισμός όλων μας, μας αναγκάζει να δούμε το σπίτι μας με έναν άλλο φακό: τον πραγματικό.

Ζήστε το σπίτι σας με τον τρόπο που έπρεπε να το ζείτε και όχι με τον τρόπο που το καταντήσατε.

Κάποιοι θα πείτε πως «μας βρέθηκε το σαλόνι που τόσο καιρό παρίστανε την αποθήκη επίπλων...», άλλοι θα πείτε «...μα καλά τι σκεφτόμουνα, όταν επέλεγα αυτούς τους συνδυασμούς εδώ μέσα;». Κάποιες (ίσως) προβληματιστείτε για τα δύο ερμάρια τσάντες, τα τρία ερμάρια παπούτσια και τα πέντε ερμάρια από συνολάκια που έχετε και δεν υπάρχουν πλέον μπαράκια, εστιατόρια και λοιπές έξοδοι να τα χρησιμοποιείτε. Επιπροσθέτως, είναι μια ευκαιρία να δείτε τι βαθμό νσυχίας και ιδιωτικής ζωής μπορείτε πραγματικά να απολαύσετε στο σπίτι σας, έχοντας τους περίοικους που έχετε. Από την άλλη, είναι μια χρυσή ευκαιρία να αναπτύξετε τις DIY δεξιότητες σας, να φτιάξετε κάποια μερεμέτια τα οποία γνωρίζατε ή δεν γνωρίζατε πως απαιτούνταν, ανεξάρτητα αν σας έπρηζε γι' αυτά η σύζυγος κάθε μέρα τα τελευταία τρία χρόνια. DIY ναι, αλλά με μέτρο και όπου σας παίρνει, μη δημιουργήσετε καταστάσεις που θα είναι χειρότερες των πρώτων.

Αν έχετε κήπο, τι πιο ωραίο να ασχοληθείτε με αυτόν. Μάλιστα ομαδικώς, όλη η οικογένεια. Πιθανώς να έχετε παιδιά που δεν μάζεψαν φύλλα και δεν σκάλισαν χώμα ποτέ στη ζωή τους. Α ναι, και το φρέσκο μανικιούρ δεν θα είναι δικαιολογία απλής επίβλεψης εργασιών εκ του μακρόθεν! Είναι άνοιξη, όλα μπουμπούκιασαν και όλα αποκτούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον τέτοια εποχή. Ελάτε, λοιπόν, κοντά στη φύση.

Αν δεν έχετε κήπο μην ανησυχείτε. Πάρτε μιαν απόφαση να αποκτήσετε πράσινο. Αγοράστε γλάστρες και φυτά και βάλτε τα στο μπαλκόνι σας, δημιουργείστε ένα ζωντανό τοίχο με συστοιχίες φυτών και δώστε ζωή στο μουντό σας μπαλκόνι που μέχρι τώρα θεωρητικά μόνο είχατε. Αγοράστε – αν δεν έχετε – ένα μικρό έστω μπάρμπεκιου και ψήνετε ωραιότατες πρωτεΐνες ή ό,τι τραβά η όρεξη σας για εσάς και την οικογένειά σας. Στερούμε τις εξόδους από τους εαυτούς μας για ασφάλεια. Δεν στερούμαστε την ελευθερία μας. Οι επιλογές μας ακόμη και υπό αυτές τις συνθήκες είναι άπειρες. Ζήστε το σπίτι σας με τον τρόπο που έπρεπε να το ζείτε και όχι με τον τρόπο που το καταντήσατε. Οι μέρες θα κυλήσουν ευχάριστα, εποικοδομητικά, επιμορφωτικά, θα έρθετε πιο κοντά και πάνω από όλα θα πετύχετε το ζητούμενο: να προστατευθείτε και να προστατεύσετε τους άλλους από τον ιό. Enjoy!

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Blue Air

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ζωή
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ 2020

Blue Air

Πανδημία είναι, θα περάσει

Οι συντάκτες της «Κ» μοιράζονται και προτείνουν τις δικές τους διαφυγές στην εποχή του καταναγκαστικού εγκλεισμού

Υπήρχε κάποτε ένα βιβλίο που έφερε τον τίτλο «Ταξίδι στο δωμάτιό μου» (εκδ. Εκκρεμές) του Ξαβιέ ντε Μεστρ, στο οποίο, εντέχνως, ο συγγραφέας εξερευνούσε και ανακάλυπτε έναν χαμένο κόσμο μέσα στον πιο προσωπικό του, και εντελώς δεδομένο, χώρο. Θέλοντας και μη, αυτό καλούμαστε να κάνουμε τώρα, στην εποχή της πανδημίας. Ο κορωνοϊός αναδεικνύει τη γύμνια μας: το 1919 πέθαναν εκατομμύρια από την ισπανική γρίπη – αλλά τότε δεν υπήρχαν αντιβιοτικά. Σήμερα; Σήμερα καλούμαστε να θυμηθούμε πως, παρά τα επιτεύγματά μας, παραμένουμε εύθραυστοι, ευάλωτοι. Από την άλλη, σήμερα, παρά την απομόνωση στα σπίτια μας, έχουμε και τη διαφυγή του Διαδικτύου. Ετσι, οι συντάκτες της «Κ» μοιράζονται με τους αναγνώστες τις δικές τους προτιμήσεις και αδυναμίες στο πλαίσιο αυτού του καταναγκαστικού εγκλεισμού. Προτείνουν και υπενθυμίζουν αυτό που πολύ εύκολα ξεχνάμε όταν όλα είναι (ή υποτίθεται ότι είναι) κανονικά: πως υπάρχει ένας απέραντος κόσμος ακόμη και εντός των τειχών, άκρως συναρπαστικός και ανεξερεύνητος. Και υπομονή. Μια ίωση είναι, θα περάσει.

Η. Μ.

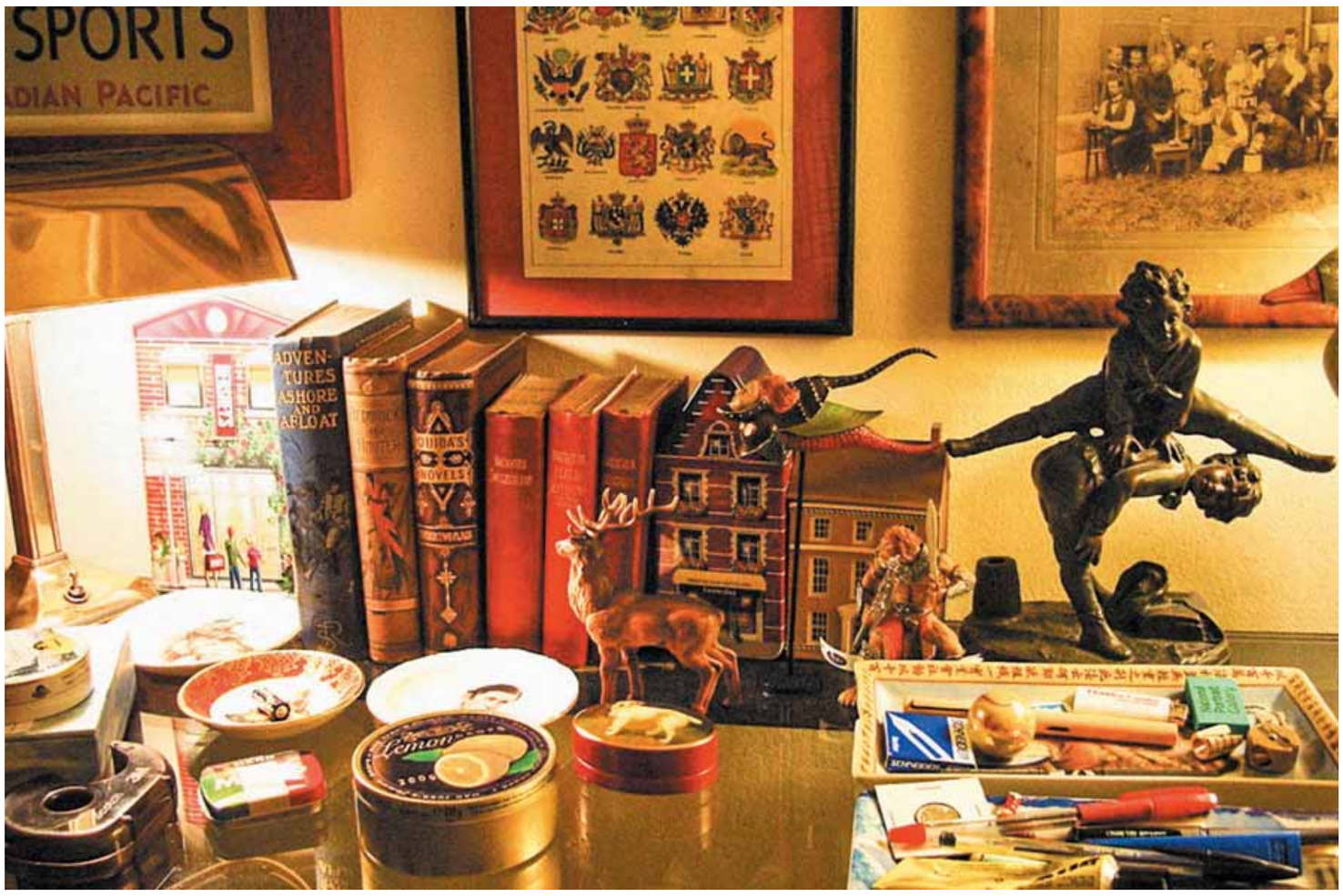

ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

«Χάρηκα που ξετρύπωσα, πίσω από μια στίβα αδιάβαστα βιβλία, το "Εγκλημα στο Κολωνάκι" του Γιάννη Μαρή. Ξανάπιασα λοιπόν τη λογοτεχνία "απόδρασης" έστω και γιατί ο Γιάννης Μαρής ήταν κρυμμένος (άγνωστο πώς) πίσω από αδιάβαστα δοκίμια και ιστορικά βιβλία, που ήθελαν συγκέντρωση και μολύβι και σημειώσεις».

«Βουτιά» σε ένα χαρτοβασίλειο ετών

Και έρχεται η στιγμή που αυτό που υπό άλλες συνθήκες θα ήταν θείο δώρο, είναι, τώρα, μια υποχρεωτική συνθήκη. Ο ελεύθερος χρόνος στο σπίτι, ιδίως για κάποιον που μένει μόνος, είναι ελευθερία και βάρος μαζί. Αγωνιζομαι να το δω ως ευκαιρία και ως δυνατότητα και ομολογώ ότι καθώς όφειλα να βρω ψυχικές διεξόδους από τις μονοθεματικές πλέον αναρτήσεις στο Facebook, χάρηκα που ξετρύπωσα, πίσω από μια στίβα αδιάβαστα βιβλία, το «Εγκλημα στο Κολωνάκι» του Γιάννη Μαρή. Σίγουρα είναι από τα καλύτερά του, αλλά ίσως (αναρωτήθηκα) και να ήταν μια δική μου ανάγκη να ζήσω για λίγο με εκείνον τον ανέφελο κόσμο, η αιτία που αφέθηκα στο πήγαιν'-έλα των ηρώων του στο αθηναϊκό κέντρο του 1953... Ξανάπιασα λοιπόν τη λογοτεχνία «απόδρασης» έστω και γιατί ο Γιάννης Μαρής ήταν κρυμμένος (άγνωστο πώς) πίσω από αδιάβαστα δοκίμια και ιστορικά βιβλία, που ήθελαν συγκέντρωση και μολύβι και σημειώσεις. Αλλά μαζί με τη σιγή αυτού του καθησυχαστικού κλωβού, ένιωθα πως ο ελεύθερος χρόνος που ζητούσε γέμισμα με έσπρωχνε σε αυτό που η «παλιά» καθημερινότητα με απέτρεπε. Αναρωτιόμουν; Αποδελτιώνει κανείς σήμερα παλιές εφημερίδες και περιοδικά; Εγώ, σίγουρα. Γράφει κανείς στο χέρι; Αρχειοθετεί αναλογικές φωτογραφίες, αποκόμματα, καρτ ποστάλ, κάθε λογής εφήμερα σε ντοσιέ και κουτιά; Γνωρίζοντας πως η εργασία αυτή, καλώς εχόντων των πραγμάτων, και με σειρά πανδημιών τις επόμενες δεκαετίες, θα μπορούσε να ολοκληρωθεί σε έναν αιώνα, αντλούσα (αντλώ) χαρά και ικανοποίηση από την καταγραφή και ταξινόμηση κάθε τεκμηρίου, από το χαρτοβασίλειο ετών. Ο Γιάννης Μαρής περίμενε πεταμένος στον καναπέ, αλλά ήδη είχα εντοπίσει δυο-τρεις Σιμενόν από τη μαύρη σειρά της Αγρας που ζητούσαν την προσοχή μου.

Εναν αιώνα μετά την ισπανική γρίπη παραμένουμε εύθραυστοι, ευάλωτοι. Ομως, σήμερα, παρά την απομόνωση στα σπίτια μας, έχουμε και τη διέξοδο του Διαδικτύου.

ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Σπουδαίες πένες, έξοχες εκφωνήσεις

Συχνά τις τελευταίες εβδομάδες ξυπνάω μέσα στη νύχτα και πιάνω το κινητό μου, αναζητώντας σαν εθισμένη στη φρίκη την ακόμη χειρότερη είδηση, τον πιο διογκωμένο απολογισμό νεκρών, την πλέον απαισιόδοξη αποτίμηση για την εξέλιξη του κορωνοϊού. Είναι αυτό το μαζοχιστικό σύνδρομο της 11ης Σεπτεμβρίου, των πυρκαγιών στην Ηλεία και στο Μάτι, του Μπατακλάν, που σε ρουφάει σαν μαύρη τρύπα και δεν μπορείς παρά να το τροφοδοτείς με περισσότερο τρόμο για να εξοικειωθείς με την ιδέα του. Σταδιακά όμως αναπτύσσω αντισώματα. Ετσι, αντί να περιδιαβώ τα ειδησεογραφικά νεκροτομεία, βάζω κι ακούω τα –δωρεάν– πόντκαστ του New Yorker. Εκεί βρίσκω συγγραφείς οπως ο Ορχάν Παμούκ, ο Καρλ Ούβε Κνάουσγκορντ, ο Ντέιβιντ Σεντάρις ή η Μάργκαρετ Ατγουντ να επιλέγουν και να διαβάζουν διηγήματα ή ποιήματα άλλων συναδέλφων τους από το αρχείο του περιοδικού και στη συνέχεια να εξηγούν τι ήταν αυτό που τους παρακίνησε να ξεχωρίσουν το συγκεκριμένο. Οι συγγραφείς βάζουν «την καλή τους φωνή» και διαβάζουν Πλαθ, Σίλα Χέτι, Μουρακάμι, Σαμ Σέπαρντ, Πρίμο Λέβι ή Μπόρχες. Πολλά κομμάτια δεν είναι ακριβώς παρηγορητικά ή νανουριστικά: είναι άγρια και μακάβρια και δεν θα έπρεπε να με ηρεμούν. Και όμως με παίρνει ο ύπνος πριν ολοκληρωθεί το πόντκαστ. Το επόμενο πρωί θυμάμαι ελάχιστα, αλλά κοιμάμαι ήσυχα. Κάπως σαν να ονειρεύτηκα λίγους στίχους: «Maybe all this/ is happening in some lab?/ Under one lamp by day/ and billions by night?» (Ισως όλο αυτό/ να συμβαίνει σε κάποιο εργαστήριο;/ Υπό το φως μιας λάμπας την ημέρα/ και δισεκατομμυρίων τη νύχτα;), Βισλάβα Σιμπόρσκα (The New Yorker, 1992).

ΞΕΝΙΑ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ

Δωρεάν πρόσβαση σε αριστουργήματα

Τίποτα δεν συγκρίνεται με την απόλαυση της ανάγνωσης ενός φυσικού βιβλίου, το οποίο και μόνον ως αντικείμενο διαθέτει μια ξεχωριστή γοητεία, αλλά, ας πούμε, αν υπάρχει απεριόριστος χρόνος στο σπίτι αυτή την περίοδο, και η βιβλιοθήκη σας έχει εξαντληθεί, ίσως αξίζει μια επίσκεψη στο Project Gutenberg, την αρχαιότερη και μεγαλύτερη «αποθήκη» ελεύθερων, ηλεκτρονικών βιβλίων στον κόσμο – για την ακρίβεια, έχουν ψηφιοποιηθεί 61.550 βιβλία. Μπορείτε να βρείτε σχεδόν οτιδήποτε που, λόγω παλαιότητος, δεν δεσμεύεται με πνευματικά δικαιώματα και να το διαβάσετε εντελώς δωρεάν στον υπολογιστή ή σε άλλες συσκευές σας. Ειδικά αν έχετε αναγνωστικά κενά στους κλασικούς, μπορείτε τώρα να τα καλύψετε. Ισως είναι η ώρα, δηλαδή, να διαβάσετε το «Μόμπι Ντικ» και τον «Οδυσσέα», τις «Μεγάλες προσδοκίες» και το «Περηφάνια και προκατάληψη», τη «Μεταμόρφωση» και τους «Αθλιους». Οι μηχανές αναζήτησης και οι λίστες που θα βρείτε εντός της σελίδας θα σας βοηθήσουν να διαλέξετε, και κυρίως η αναζήτηση ανά γλώσσα, καθώς μπορεί η πλειονότητα των βιβλίων (όπως τα παραπάνω) να διατίθεται στα αγγλικά, ωστόσο υπάρχουν και επιλογές στη γλώσσα μας: πληθώρα αρχαίων κειμένων, από την «Αντιγόνη» μέχρι το «Συμπόσιο», ποιήματα επίσης του Σολωμού, του Κάλβου και του Παλαμά, διηγήματα του Βιζυηνού, του Παπαδιαμάντη, του Ροΐδη. Υπάρχουν και λιγοστά μεταφρασμένα κείμενα, πάντως, από εκδόσεις

Με εμβόλιο την κλασική μουσική

Δεν ήμουν φίλος της κλασικής μουσικής, αλλά πέρυσι παράγγειλα στο Amazon το βιβλίο «The Classical Music Lover's Companion to Orchestral Music» του Βρετανού παραγωγού του BBC Radio 3 και μουσικολόγου Ρομπέρ Φίλιπ. Το παρέλαβα, αλλά το άφησα στη βιβλιοθήκη. Εδώ και δυο μήνες, πριν από τα έκτακτα μέτρα, ήρθε η ώρα του. Από τα Χριστούγεννα σχεδόν κάθε βράδυ διαβάζω μερικές σελίδες και περνάω αρκετή ώρα στο YouTube ακούγοντας κοντσέρτα. Οταν μου αρέσει ένας ερμηνευτής μαθαίνω περισσότερα γι' αυτόν. Ετσι γνώρισα τον πιανίστα Βλαντιμίρ Χόροβιτς, τον βιολονίστα Ντα-βίντ Οϊστραχ, τον διευθυντή ορχήστρας Βίλχελμ Φουρτβένγκλερ και τον αφοσιωμένο στον Μπαχ σύγχρονο πιανίστα Αντρας Σιφ. Αρχισα να υποψιάζομαι τι σημαίνει Μπαχ, Χάιντν, Μότσαρτ, Μπετόβεν, Μπραμς, Σούμπερτ και Σοπέν. Ηδη προέκυψε σχεδόν από μόνο του ένα playlist με αγαπημένα έργα. Ακούστε τις «Γαλλικές Σουίτες» του Μπαχ, το Κονσέρτο για βιολί σε ρε μείζονα του Μπετόβεν και εκείνο του Μπραμς (που και τα δύο έχει ερμηνεύσει θαυμάσια ο Λεωνίδας Καβάκος), το Κονσέρτο για κλαρινέτο Κ 622 του Μότσαρτ και τη Σονάτα Νο 2 του Σοπέν από τον Τζόζεφ Χοφμαν. Αρχισα να σχηματίζω άποψη. Ξεχωρίζω, π.χ., τον Χόροβιτζ, αλλά μάλλον συμφωνώ με όσους γράφουν ότι ο Τζόζεφ Χόφμαν ήταν ίσως ο μεγαλύτερος πιανίστας όλων των εποχών. Εχω δωρεάν πρόσβαση σε μια ανεξάντλητη κλασική δισκοθήκη. Πριν από το Ιντερνετ θα έπρεπε να είχα επενδύσει πολλά χρήματα για να την αποκτήσω. Το σπουδαιότερο είναι ότι η κλασική μουσική επαναφέρει τη σκέψη σε αρμονία, τονώνει την αισιοδοξία και ενισχύει τη δημιουργικότητα. Η επίδρασή της είναι χρήσιμη όταν οι καιροί γίνονται αβέβαιοι. Δεν είναι (μόνο) άσκηση αισθητικής. Είναι πρακτικό εργαλείο.

ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Βιντεοπαιχνίδια, κωμωδία στο YouTube και πάρτι μέσω... Skype

Το σκοτεινό «Dark Souls» απολαμβάνει την περιβόητη φήμη ενός από τα δυσκολότερα βιντεοπαιχνίδια στη σύγχρονη ιστορία, οπότε δεν χωράει αμφιβολία πως ενδείκνυται για περιόδους καραντίνας. Μετά από λίγο όμως, η ζοφερή του ατμόσφαιρα και οι αλλεπάλληλοι τίτλοι που ενημερώνουν τον παίκτη πως έχει πεθάνει αποδεικνύονται αρκετά μακάβριοι, ακόμη και για τους λάτρεις του μαύρου χιούμορ. Στρέφομαι, εν συνεχεία, προς τα παιχνίδια που αναδεικνύουν τον ηρωισμό εν καιρώ δυστοπίας. Το απολαυστικό «Overwatch» με τα φανταστικά και πολύχρωμα σχέδιά του και το βραβευμένο «Horizon Zero Dawn», που παντρεύει την παλαιολιθική αισθητική με ένα μέλλον όπου έχουν κυριαρχήσει οι μηχανές, είναι επίκαιρες αλλά ταυτόχρονα πιο αισιόδοξες επιλογές. Η ανθρώπινη επαφή μέσω μικροφώνου με άλλους αποχαυνωμένους παίκτες έχει όμως τα όριά της. Καιρός να ανατρέξω στο YouTube για να αναζητήσω λίγο γέλιο. Πλάι στα κανάλια των Αμερικανών κωμικών που λατρεύω –όπως η υπέροχα κυνική Μαρία Μπάμφορντ–

«Το "Dark Souls" έχει τη φήμη ενός από τα δυσκολότερα βιντεοπαιχνίδια, οπότε δεν χωράει αμφιβολία πως ενδείκνυται για περιόδους καραντίνας».

ξεχωρίζω τον ταλαντούχο Αλέξανδρο Τσουβέλα. Δεν υπάρχει περίπτωση να μην ξεκαρδιστεί κανείς με τις μιμήσεις του, κουνώντας παράλληλα συγκαταβατικά το κεφάλι λόγω των στοχευμένων παρατηρήσεών του. Αργά το βράδυ, μια συνομιλία μέσω Facebook εξελίσσεται απροσδόκητα σε ξέφρενο διαδικτυακό πάρτι. Μια φίλη και εγώ ανταλλάσσουμε αλλεπάλληλα ευφορικά τραγούδια από τη δεκαετία των '90s για να ξορκίσουμε την ανία. Μέσα σε λίγα λεπτά χορεύουμε μανιακά, τσουγκρίζουμε τις μπίρες μας με την κάμερα, ξενυχτάμε και ας βρισκόμαστε σε απομόνωση. Το ξημέρωμα της Κυριακής φέρνει μαζί του μια μέρα με εκτυφλωτικό φως. Κατευθύνομαι όπως και οι υπόλοιποι γείτονες εμπρός στο μπαλκόνι, και το πείραμα της αναζήτησης της ευτυχίας σε κάποια οθόνη παγώνει προσωρινά. Παραδέχομαι τελικά τα όρια της τεχνολογίας˙ δεν υπάρχει κανάλι, εφαρμογή ή βιντεοπαιχνίδι που να αναπαράγει τη μυρωδιά του ερχομού της άνοιξης.

ΝΙΚΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

Συνέχεια αφιερώματος σελ. 3, 4

Εξι βιβλία Κύπριων συγγραφέων αντί για έξι εκδηλώσεις

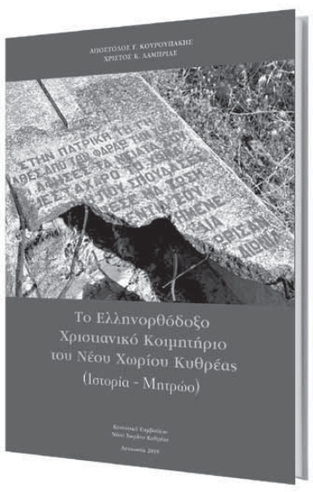

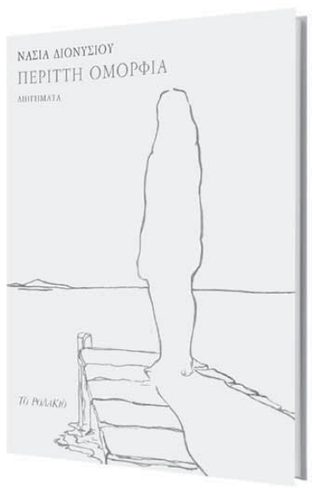

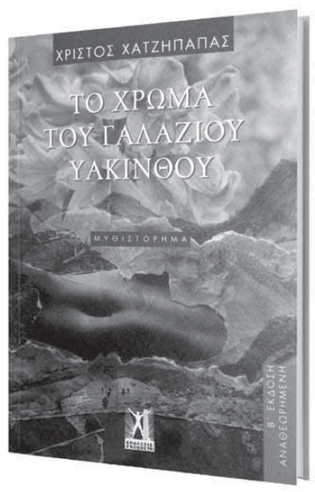

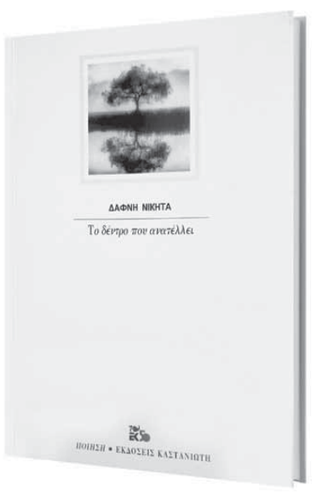

Η «Κ» σας προτείνει έξι βιβλία Κύπριων συγγραφέων αντί για έξι εκδηλώσεις. Παρέα με ένα βιβλίο, λοιπόν, ταξιδέψτε, προβληματιστείτε, ψυχαγωγηθείτε, και μετά που θα περάσει το κακό, θα έχετε όσο χρόνο θέλετε για να συζητήσετε με φίλους σας όσα θα σας διηγηθούν οι ήρωες των βιβλίων που θα έχετε διαβάσει.

Αυγή Λίλλη
Η ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ
Θράκα 2018

Τη συλλογή «Η σφαγή του Αιώνα» απαρτίζουν 29 ποιήματα και είναι η δεύτερη ποιητική συλλογή της Αυγής Λίλλη, μετά το «Πρόχειρες σημειώσεις πάνω σε ένα σωσίβιο» (2011). Η Αυγή Λίλλη σημειώνει ότι κοινός άξονας των 29 ποιημάτων που περιλαμβάνονται στη νέα ποιητική της συλλογής είναι η σχέση μας με τον χρόνο, ο οποίος από τη στιγμή που γεννιόμαστε μάς καθιστά φορείς θανάτου, του δικού μας και των άλλων, προσφέροντάς μας, αλλά στερώντας μας κάθε μέρα που περνά κομμάτι από τη ζωή που μέλλει να ζήσουμε και τονίζει «Τα ποιήματα πραγματεύονται το ζήτημα της άνισης μάχης που έχουμε συνέχεια με τον χρόνο, ένα υπαρξιακό αδιέξοδο του εσώτερου κόσμου του ανθρώπου που μεγαλώνει, ωριμάζει και αντιλαμβάνεται με πόνο ψυχής ότι αφήνει πια τη νεότητα πίσω του». Η ποιήτρια αναζητεί τρόπους εξουδετέρωσης του χρόνου, ίσως να ακολουθεί εμμονικά αυτό το μοτίβο, αλλά παίζει με τον χρόνο, και το πόδι του θέλει να δέσει, ώστε να υπάρξει ανα-γέννηση.

Απόστολος Γ. Κουρουπάκης
Χρίστος Κ. Λαμπρίας
ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ. ΙΣΤΟΡΙΑ – ΜΗΤΡΩΟ
Κοινοτικό Συμβούλιο του Νέου Χωρίου Κυθρέας 2019

Στο βιβλίο αποτυπώνεται η ιστορία του συλημένου σήμερα κοιμητηρίου του Νέου Χωρίου, από το 1945, οπότε καταγράφεται και η πρώτη ταφή έως τον Αύγουστο του 1974, όταν οι κάτοικοι της κοινότητας αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές εστίες τους, καθώς και τους προσφιλείς νεκρούς τους. Η ιστορία του κοιμητηρίου του Νέου Χωρίου, βάσει αρχειακών τεκμηρίων, σε συνδυασμό με προφορικές μαρτυρίες από εκτοπισμένους κατοίκους της κοινότητας, τον Τύπο της εποχής και από επιτόπια έρευνα των συγγραφέων. Η έκδοση περιλαμβάνει τέσσερα παραρτήματα, α) Μητρώο ευρεθέντων τάφων, β) Σύντομα βιογραφικά ταφέντων, γ) Στατιστικά στοιχεία κοιμητηρίου και δ) Κατάλογος ταφέντων από προφορικές μαρτυρίες. Η έκδοση εμπλουτίζεται από σπάνιες φωτογραφίες που παραχώρησαν εκτοπισμένοι κάτοικοι της κοινότητας, καθώς και απόδημοι Νιοχωρίτες. Πρόκειται για πρωτότυπη επιστημονική εργασία, πρώτη στο είδος της στην κυπριακή βιβλιογραφία, η οποία έρχεται να προσθέσει στη μελέτη της τοπικής ιστορίας, αλλά και στην εκκλησιαστική ιστορία της Κύπρου.

Νάσια Διονυσίου
ΠΕΡΙΤΤΗ ΟΜΟΡΦΙΑ
Το Ροδακιό 2017

Στο πρώτο βιβλίο της Νάσιας Διονυσίου (Κρατικό Βραβείο Διηγήματος/Νουβέλας), περιλαμβάνονται δώδεκα διηγήματα. Οι ιστορίες της «Περιττής ομορφιάς» μετεωρίζονται ανάμεσα στον ρεαλισμό και τον μύθο, περνοδιαβαίνουν διαρκώς από τα πράγματα της καθημερινότητας στα βιβλικά πεπραγμένα, εναλλάσσοντας το βίωμα με την αναγωγή. Συμβολισμός, διακειμενικότητα, πεζός και ποιητικός λόγος με στοιχεία κυπριακής λαλιάς συνθέτουν έναν πρωτότυπο αφηγηματικό ιστό. Η θηλυκή φιγούρα πρωταγωνίστρια, μαζί με τον χρόνο και τη διάσταση των πραγμάτων. Η Εύα αποκτά συνείδηση του εαυτού της και αυτοεξορίζεται ανατολικά της Εδέμ. Μια γυναίκα βγαίνει γυμνή από το αυτοκίνητο, αναζητώντας τον κήπο. Στην κηδεία του παππού, η εγγονή παλεύει να ζωντανέψει ένα χτυπημένο πουλί. Το φάντασμα ενός μετανάστη επιστρέφει για να ευχαριστήσει εκείνους που έσωσαν την κόρη του. Το χιόνι απλώνεται ενώ οι σκεπτικιστές διαρκώς επιφυλάσσονται. Ένας φράχτης περικυκλώνει αυτοβούλως τους ανθρώπους. Ο Ιησούς εξομολογείται τα ανείπωτα. Δύο άντρες αγωνίζονται για την επιβίωση και επιβραβεύονται με σοκολάτες. Η κόρη τρέχει να προλάβει τη μαμά της σε ένα απέραντο πάρκο. Δυο γάτες -η ζωή, η γνώση- φρουρούν μια έγκλειστη. Μια γυναίκα συνομιλεί με την τέφρα του αγαπημένου της. Μια άλλη αρνείται να παραδώσει τη ζωή που κυοφορεί.

Χρίστος Χατζήπαπας
ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΟΥ ΓΑΛΑΖΙΟΥ ΥΑΚΙΝΘΟΥ
Εκδ. Γκοβόστης 2019 (β΄ έκδοση)

Η πρώτη έκδοση του βιβλίου «Το χρώμα του γαλάζιου υάκινθου» έγινε το 1989 από τις εκδόσεις Καστανιώτη και είχε λάβει τότε τιμητική διάκριση από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Στο βιβλίο αυτό του Χρίστου Χατζήπαπα περιγράφονται όλα εκείνα τα γεγονότα που σημάδεψαν τη μετέπειτα ιστορία της Κύπρου. Ο συγγραφέας καταγράφει όσα συνέβησαν με έναν τρόπο μαγικό και συνάμα ρεαλιστικό, εξηγεί τις αιτίες με λογοτεχνικό τρόπο και υπό το δικό του πρίσμα. Τρεις νικητές του Βραβείου Λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρούν το βιβλίο του Χρίστου Χατζήπαπα σταθμό στην κυπριακή λογοτεχνία λόγω της δύναμης που εκπέμπει ο «Υάκινθος». Ο συγγραφέας Αιμίλιος Σολωμού θεωρεί ότι είναι ένα από τα 5-6 πιο σημαντικά μυθιστορήματα που γράφτηκαν στην Κύπρο, αφού συναρπάζει για τη δύναμη της γραφής του, την αφηγηματική δεινότητα, την αποτύπωση της ατμόσφαιρας πριν και κατά τη διάρκεια των τραγικών γεγονότων του 1974.

Δάφνη Νικήτα
ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΠΟΥ ΑΝΑΤΕΛΛΕΙ
Εκδόσεις Καστανιώτη 2018

«Ένα δέντρο ανεβαίνει κρυφά στο δωμάτιό μου και μου μιλά για τις ιστορίες ανθρώπων που ζουν όπως κι εγώ μέσα σε δωμάτια, σε σπίτια, σε πόλεις, εκεί όπου οι εποχές έρχονται και φεύγουν αθόρυβα, εκεί όπου ακούγεται το μπλουζ του Νότου, εκεί όπου κάποιοι μιλούν για όνειρα και ποντίκια, εκεί όπου ξεθάφτηκαν όλα τα κρυμμένα μυστικά και η περιπέτεια είναι για δύο. Το ακούω να μου λέει για τη χώρα εκείνη όπου ο ήλιος μόνο ανατέλλει, οι άνθρωποι περπατούν χωρίς ομπρέλες στη βροχή, ο θάνατος ξεχνάει τον έρωτα, τα σπίτια ανθίζουν, θαύματα συμβαίνουν για να κρατήσουν το χαμόγελο, γιατί μ' αυτούς που αγαπάς δεν έχει τέλος το ταξίδι. Η ηρωίδα δεν θυμίζει καλοκαίρι, γιατί η αλήθεια υπάρχει στη βροχή που πέφτει από τη σκεπή. Αυτή είναι η ομορφιά. Μια ομορφιά πέρα από την επανάσταση, όπως η γυναίκα που κάθεται στην πολυθρόνα της, καπνίζει "Καρέλια" και διαβάζει δυνατά το ποίημα. Με δάκρυα στα μάτια ερωτεύεται, όπως μόνοι μέσα στα εργαστήρια ερωτεύονται οι δημιουργοί...».

ΚΩΣΤΗΣ ΚΟΚΚΙΝΟΦΤΑΣ
«Οι Κανονισμοί της Ιεράς Μονής Κύκκου (1746-1979)»
Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου 2019

Στη νέα έκδοση του Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου δημοσιεύονται και σχολιάζονται δέκα Κανονισμοί λειτουργίας της Μονής, οι οποίοι ρύθμιζαν την ενδομοναστηριακή ζωή των μελών της Αδελφότητάς της από τα μέσα του 18ου αιώνα και στη συνέχεια. Ωστόσο, από τη μελέτη τους διαπιστώνεται, ότι οι Κανονισμοί αυτοί αναφέρονται και σε ποικίλα άλλα θέματα, γεγονός που επιτρέπει να εξαχθούν πολύτιμα συμπεράσματα, τόσο για τις ευρύτερες εκπαιδευτικές και κοινωνικές δραστηριότητες της Αδελφότητας, όσο και για την ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου. Οι δέκα Κανονισμοί προέρχονται από τα Αρχεία της Αρχιεπισκοπής Κύπρου και της Μονής Κύκκου, καθώς και από διάφορες έντυπες εκδόσεις, που είχαν κυκλοφορήσει σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Για όσους αγαπούν την 7η Τέχνη

Τυχαία, επιλέγω ένα τεύχος από τη στοίβα: «Σύγχρονος Κινηματογράφος '76. Απρίλιος/Αύγουστος. Τιμή τεύχους 100 δρχ. Μεγάλο αφιέρωμα στον Φανταστικό Κινηματογράφο». Στη σελ. 3 των Τεχνών, σήμερα, υπάρχει ένα κείμενο που εξηγεί πώς αναζωπυρώθηκε αυτή η αναζήτηση του ίχνους μιας ολόκληρης εποχής. Η ψηφιοποίηση (και ελεύθερη πρόσβαση) ενός ιστορικού κινηματογραφικού περιοδικού –δύο για την ακρίβεια, αφού είναι και το «Φιλμ»– ανοίγει μια εσωτερική συζήτηση (μονομερή, λόγω συνθηκών!), σε περίοδο όπως αυτή, όπου ο χρόνος διαστέλλεται και συστέλλεται χωρίς, εμφανείς τουλάχιστον, κανόνες. Μπορεί ο «Σύγχρονος Κινηματογράφος» να είχε 15 χρόνια ζωής (1969-1984), η επιρροή του όμως και ο «μύθος» του κράτησαν πολύ περισσότερο. Και, ενδεχομένως, να κρατούν ακόμη.

Συνοψίζουμε, αξιοποιώντας μια παλαιότερη παρέμβαση του, επί σειράν ετών, εκδότη και αρχισυντάκτη του περιοδικού, Μιχάλη Δημόπουλου: «Ο Σύγχρονος Κινηματογράφος ήταν κυρίως μια πλατφόρμα σινεφιλική, που στόχευε να προσεγγίσει θεωρητικά ένα κινηματογραφικό παρελθόν τόσο ελληνικό όσο και διεθνές, αλλά και να παρουσιάσει και να φωτίσει την τότε έκρηξη των "εθνικών κινηματογραφιών" σε διεθνές επίπεδο και την άνθηση του νεωτερικού σινεμά τη δεκαετία του '60. Στη Γαλλία, στην Ιταλία, στην Κεντρική Ευρώπη ή στη Βραζιλία ανανεωνόταν το δημιουργικό δυναμικό, αλλά και η θεματολογία. Το φαινόμενο αυτό πήγαζε φυσικά από το γαλλικό "Νέο Κύμα". Ηταν επόμενο να επηρεασθούν τα κινηματογραφικά πράγματα και εδώ, σε επίπεδο ιδεών και προβληματισμών».

Πώς αισθάνεται ο σημερινός σινεφίλ όταν «επισκέπτεται» τεύχη του περιοδικού, με συνεργάτες (εξαιρετικές υπογραφές) που αναλύουν σε κείμενά τους, με υψηλή θεωρητική κατάρτιση και μεγάλη αγάπη για την εικόνα, ταινίες, τάσεις, ρεύματα, σκηνοθετικούς κώδικες; Ο «σινεφίλ» που καταναλώνει τόνους από παραγωγές σε συνδρομητικές πλατφόρμες και κανάλια; Σε μια εποχή που δεν κινούνται μόνον οι κινηματογραφόφιλοι σε άλλη «πίστα», αλλά ο ίδιος ο 21ος αιώνας και οι πολιτικοκοινωνικές συνθήκες διαμορφώνουν έναν διαφορετικό τρόπο προσέγγισης των ταινιών, ένα διαφορετικό βλέμμα, αρθρώνουν έναν άλλο λόγο; «Ημασταν μια παρέα», σχολιάζει ο Μιχ. Δημόπουλος, «διαβάζαμε, βλέπαμε ταινίες και τις εξαντλούσαμε σε ατελείωτες συζητήσεις. Τότε, ζούσαμε με την αγωνία μη χάσουμε κάποια ταινία που προβαλλόταν στου διαόλου τη μάνα, σε κάποιο θερινό, ή με το άγχος να την ξαναδούμε για να μην την ξεχάσουμε. Τώρα που όλα προσφέρονται στο πιάτο, νομίζω πως αυτή η άκρατη επιθυμία έχει πια αμβλυνθεί». Αλήθεια είναι ότι το «κυνήγι» της ταινίας που «δεν πρέπει να χάσουμε» έχει κοπάσει, γιατί ίσως ξέρουμε ότι με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, κάποια στιγμή, θα την έχουμε στην οθόνη του υπολογιστή μας. Σπανίως, επίσης, οι συζητήσεις επεκτείνονται πέρα από τα συνοπτικά «μου άρεσε/δεν μου άρεσε». Οι διάλογοι εξαντλούνται γρήγορα, δεν χάνονται σε αναλύσεις για το νόημα/μη νόημα, για αιτίες και επίπεδα, για ιδεολογικά φετίχ και περιπλανήσεις της λίμπιντο. Δεν έχει αλλάξει μόνο η «γλώσσα» του σινεμά, αλλά και η γλώσσα με την οποία μιλάμε για το σινεμά.

Οσοι θελήσουν να επιστρέψουν ή να ανακαλύψουν τα κείμενα του «Σύγχρονου Κινηματογράφου» θα βρεθούν ανάμεσα στην απόλαυση και στη δυσκολία προσέγγισης ενός κόσμου, πλέον, «ανοίκειου». Για ορισμένους θα είναι αναβάπτιση σε νάματα ενός λόγου που έχει εκλείψει και για άλλους μια περιπέτεια σκέψης, την οποία δεν θα μπορούν ή δεν θα θέλουν να παρακολουθήσουν. Ενα είναι βέβαιο: οι άνθρωποι που καταπιάστηκαν με αυτά τα περιοδικά (συμπεριλαμβάνουμε και το «Φιλμ» του Θανάση Ρεντζή, σε συνεργασία με τον Θανάση Καστανιώτη) αφιέρωσαν πολύ χρόνο, «δεσμεύτηκαν» σε ένα έργο ζωής είτε συνεχίζουν να βιοπορίζονται από αυτό είτε όχι. Τα κείμενα, μικρά δοκίμια, συμφωνούσε ή διαφωνούσε κανείς με την προσέγγιση, ήταν τεκμηριωμένα και μελετημένα. Απευθύνονταν σε αναγνώστες που διέθεταν χρόνο και είχαν επιθυμία να ενημερωθούν πολυπρισματικά, πίστευαν στη δυναμική του κινηματογράφου, στη δυνατότητά του να φωτίσει, να χαράξει διαδρομές, να θωρακίσει θεσμικά, να επηρεάσει κοινωνικά. Πίστευαν, ίσως, στον στίχο του Μπρεχτ (που αλιεύσαμε από το τεύχος αυτό του '76): «Ή όλοι ή κανένας, ή όλα ή τίποτε, δεν υπάρχει ατομική σωτηρία».

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Αράξτε σπίτι και ρεμβάστε!

Συζητούσα με κάτι φίλους τις διαδικτυακά, κανονικώς εχόντων των πραγμάτων θα τα λέγαμε από κοντά, και ως συνήθως θα είχαμε γίνει θέαμα, καθότι είμαστε όλοι εντελώς διαφορετικοί τύποι, αλλά και εμπλεκόμενοι σε διαφορετικά περιβάλλοντα, δημόσιοι υπάλληλοι, ιδιωτικοί υπάλληλοι, αυτοτελώς εργοδοτούμενοι, όσο για τις πεποιθήσεις μας τις πολιτικές άλλοι έτσι και άλλοι γιουβέτσι, αλλά ευτυχώς κανείς μας δεν είναι των άκρων. Τέλος πάντων, ένεκα των περιστάσεων, λοιπόν, βρεθήκαμε τρόπον τινά να τα λέμε ψηφιακά.

Εκεί που ο καθένας μας έλεγε το μακρύ και το κοντό του, πόσταρε βίντεο, μουσικά κλιπάκια, κείμενα και λοιπά ήρθε η συζήτηση για το τι θα φέρει το τέλος και αυτής της κρίσης. Εκεί αρχίσανε τα όργανα, τα πληκτρολόγια πήραν φωτιά. Το ζητούμενο είναι, ειπώθηκε, να βγούμε καλύτεροι άνθρωποι, να καταλάβουμε κάποιες αξίες, και όταν θα έχει περάσει το κακό, να μπορούμε να ελπίζουμε για ένα πιο φωτεινό αύριο. Εγώ διαφώνησα… και εννοείται ότι δεν έκανε σε κανέναν εντύπωση από την παρέα… φυσικά. Διαφώνησα, όμως, διότι, καμία κρίση δεν μας έκανε περισσότερο σοφούς ποτέ. Θυμάστε τι λέγαμε για το 2013 και το κούρεμα; Πόσο συμπιέστηκαν τα εισοδήματά μας, πόσο ταράχθηκαν οι κοινωνικές δομές; Πάρα πολύ και η αλήθεια είναι ότι κατά τη διάρκεια εκείνης της περιόδου κάναμε κάποια βήματα, σταθήκαμε αλληλέγγυοι και μόλις πέρασε το πολύ πράγμα πάλι στα ίδια. Έτσι και τώρα, συγκλονιζόμαστε, συμπεριφερόμαστε με τρόπο αλληλέγγυο διά των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και ποστάρουμε αβέρτα, τι ποιήματα, τι έργα τέχνης, τι μουσικές, έχουμε ξεσκονίσει όλα τα site με φιλοσοφικές ατάκες, και πατάμε καρδούλες και φατσούλες, έτσι για να περάσει η ώρα. Όταν θα βγούμε ξανά στον αέρα να δείτε πού θα πάνε και οι φατσούλες και τα ποιήματα και τα τσιτάτα του Βίτγκεστάιν.

Ακόμα και στο διαδίκτυο μιλάμε χωρίς έλεος με ύφος χιλίων καρδιναλίων που η δική τους ψήφος έβγαλε πάπα. Νιώθουμε λυπημένοι, προβληματισμένοι και έτοιμοι να ανοίξουμε όσα βιβλία δεν διαβάσαμε τον πρότερο βίο μας, γιατί μας είχαν βλέπετε δεμένα τα μάτια μας. Θέλουμε τάχατες να δούμε όλον τον κινηματογραφικό γερμανικό εξπρεσιονισμό, ενώ στο τέλος θα καταλήξουμε ως ταπεινά χαμομηλάκια που ούτε ο Δούγκανος δεν μας κοιτάει. Εν ολίγοις, περιμένουμε κάθε άτυχη στιγμή της ανθρωπότητας για να υψώσουμε το πνεύμα μας και ενώ θα έπρεπε μόλις πήγαινε «πάσα κάκο» να βγαίναμε άλλοι άνθρωποι, ξανά προς την αμπαλατοσύνη τραβάμε. Ε, μα συγγνώμη με τόσο διάβασμα, με τόση περίσκεψη σε κάθε κρίση θα έπρεπε να ήμασταν κάτι άλλο, όχι άνθρωποι, ξέρω γω, όντα με υψηλή συναισθηματική και αισθητική νοημοσύνη.

Αυτά κουβεντιάζαμε στο διαδικτυακό «ποτό» μας και καταλήξαμε ότι ναι, ας ελπίζουμε, μπορεί η ομορφιά να σώσει τον κόσμο, μπορεί ο άνθρωπος να αλλάξει, έστω και μετά από κάποιες πολλές κρίσεις. Αυτό, πάντως, που προσωπικά θεωρώ σημαντικό είναι η πίστη και η προσήλωση στην ιδέα να αποφασίσεις με ποιους θες να πορεύεσαι στη ζωή σου, οι οποίοι θα είναι μαζί σου και δίπλα σου, ακόμα και αν το μόνο που σε ενώνει με αυτούς είναι ένα καλώδιο, ή ραδιοκύματα, ή μια φωτογραφία, ή ακόμα και μια ανάμνηση. Δεν χρειάζεται να μιζεριάζουμε γιατί θα περιοριστούμε για δέκα ή δεκαπέντε μέρες, αλλά ούτε και να υποσχόμαστε ότι μετά θα εξέλθουμε από την απομόνωση ωσάν να έχουμε βγει από την κολυμβήθρα του Σιλωάμ, διότι ξέρετε πόσοι άνθρωποι βρίσκονται σε απομόνωση ενόσω εμείς τις καλές μέρες πίνουμε, ζούμε και υπάρχουμε; Ας σεβαστούμε λίγο και αυτούς, αλλά και τους εαυτούς μας και ας δούμε τον περιορισμό μας ως αναγκαία συνθήκη να τα βρούμε κυρίως με μας, με τον διπλανό μας, είτε λέγεται σύντροφος, είτε συγγενείς, είτε το είδωλό μας στο καθρέφτη, έτσι όταν θα βγούμε ξανά στο σεργιάνι να μην πέσουμε πρηνής όταν θα δούμε άλλους ανθρώπους.

Μείνετε στο σπίτι σας, λοιπόν, και σταματήστε τα άσκοπα σούρτα-φέρτα, γιατί προσέχουμε για να υπάρχουμε!

Επίσκεψη σε Μουσείο στη... Νέα Υόρκη

Ο Φεβρουάριος του 2017 ήταν ιστορικός μήνας για το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, καθώς από τότε διαθέτει δωρεάν φωτογραφίες υψηλής ανάλυσης ενός μεγάλου αριθμού εκθεμάτων από όλα τα τμήματα και τις ιστορικές περιόδους τους. Σήμερα οι φωτογραφίες αυτές, τις οποίες μπορεί κανείς να «κατεβάσει» και να περιεργαστεί, μαθαίνοντας συγχρόνως λεπτομέρειες για τις διαστάσεις και την τεχνοτροπία κάθε έργου, για τον δημιουργό και την εποχή του, ξεπερνούν τις 500.000. Αρκεί να επιλέξετε «Search the Collection», «Ερευνήστε τη Συλλογή» www.metmuseum.org/art/collection/search και αμέτρητες επιλογές σας παρουσιάζονται. Μπορείτε να ερευνήσετε ανάμεσα στα σπουδαία εκθέματα ενός από τα κορυφαία μουσεία του κόσμου βάσει καλλιτέχνη, τίτλου, υλικού, περιγραφής, εποχής, γεωγραφικού προσδιορισμού ή να γράψετε εσείς τον προσδιορισμό.

Μπορείτε ακόμη να ζητήσετε να σας παρουσιαστούν σχετικά έργα ανά τίτλο ή εποχή. Υστερα, να ξεχάσετε για λίγο το τηλεκοντρόλ του υπολογιστή, το ποντίκι, και να αφοσιωθείτε στην ολιγόλεπτη ξενάγηση στο έργο - θα εξασκήσετε και τα αγγλικά σας. Συμπληρωματικά με τα έργα τέχνης, το ηλεκτρονικό αρχείο του Μητροπολιτικού Μουσείου, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 150 χρόνων από την ίδρυσή του, παρουσιάζει και μια γοητευτική περιήγηση στα ίδια τα κτίριά του, στον τρόπο που σχεδιάστηκαν και οικοδομήθηκαν, αλλά και στους πρώτους επισκέπτες τους, ανάμεσα στις οικογένειες του «καλού κόσμου» του τέλους του 19ου αιώνα. Το μουσείο θυμίζει στον σημερινό θεατή ότι «υπάρχει πλήθος πολιτιστικών πληροφοριών σε φωτογραφίες όπως αυτή» και του προτείνει να στείλει ένα σχόλιο. Αν η όρεξη σας έχει ανοίξει, μπορείτε να μάθετε και για τη συντήρηση των έργων τέχνης ή να παίξετε κυνήγι του καλλιτεχνικού θησαυρού με τα παιδιά σας. (www.metmuseum.org/art/online-features/metkids/). Χρόνο, τουλάχιστον, έχουμε.

ΓΙΩΤΑ ΣΥΚΚΑ

Το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης διαθέτει δωρεάν πλέον των 500.000 φωτογραφιών ενός μεγάλου αριθμού εκθεμάτων από όλα τα τμήματα και τις ιστορικές περιόδους τους (www.metmuseum.org/art/collection/search).

SHUTTERSTOCK

Στο Αρχείο της ΕΡΤ (archive.ert.gr/) υπάρχουν διαθέσιμες πάνω από 108.000 ώρες τηλεοπτικών εκπομπών (αριστερά, «Θέατρο της Δευτέρας» με τον Γιάννη Γκιωνάκη). Αφθονο γέλιο προσφέρει ο Ρόουαν Ατκινσον ως Mr. Bean (κέντρο) μέσω YouTube, ενώ η μουσική -κάθε είδους- αποτελεί διαβατήριο για όσους επιθυμούν να «ταξιδέψουν» (δεξιά, πάνω οι Tame Impala και κάτω η υπηρεσία streaming κλασικής μουσικής Idagio - https://www.idagio.com).

Ολες οι μουσικές της καραντίνας

Μου αρέσει να ξυπνάω με ποπ· μελωδίες πολύχρωμες και ρυθμοί που αφυπνίζουν μυαλό και σώμα για να μπει στην καινούργια μέρα. Σήμερα τις ακούμε από το ολοκαίνουργιο «The Slow Rush» των Tame Impala, που συνεχίζει το καλό σερί τους, αλλά και από το αγαπημένο «Woodstock» των Portugal the Man. Αργότερα μπαίνουν τα ελληνικά. Το «Αφού λοιπόν ξεχάστηκα...» από τον Παύλο Παυλίδη, αυτές τις μέρες ειδικά, τα ταξίδια που υπάρχουν στα τραγούδια του γίνονται ακόμα πιο πολύτιμα και μοναδικά. Αν τώρα στο τραπέζι υπάρχει υποψία τσίπουρου, τον λόγο παίρνει αμέσως ο «Βραχνός Προφήτης» του Θανάση Παπακωνσταντίνου. Απόγευμα με άσκηση και όσα λένε πως η τελευταία πάει πολύ με ηλεκτρονικές μουσικές δεν μας αγγίζουν. Οποιος δεν έχει κάνει γυμναστική με το «Ride the Lightning» των Metallica να σκίζει τα ηχεία δεν ξέρει τι χάνει. Το βράδυ, οι ρυθμοί πέφτουν κι ο δρόμος οδηγεί στην μπλουζ-ροκ ενδοσκόπηση. Το πρόσφατο «This Land» του Γκάρι Κλαρκ Τζούνιορ μας βάζει στο κλίμα για να ακολουθήσουν οι «βρώμικες» κιθάρες των BRMC στο «Specter at the Feast» και ο βροχερός Τομ Γουέιτς (αυστηρά σε βινύλιο) του «Mule Variations». Για κλείσιμο, αργά τη νύχτα, ένα ποτήρι ουίσκι και στη θέση του οδηγού ο Μάιλς Ντέιβις με το «Sketches of Spain». Κάθε μέρα που τελειώνει με αυτήν τη μελωδία είναι μια καλή μέρα.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΑΡΜΠΗΣ

Οι θησαυροί του αρχείου της ΕΡΤ

Ιστορικές στιγμές από τη Μικρασιατική Εκστρατεία και το έπος του '40 έως την εξέγερση του Πολυτεχνείου και τη γιορτή της Μεταπολίτευσης, καθώς και μοναδικές συναυλίες και παραστάσεις διασημοτήτων, όπως η Μαρία Κάλλας και ο Δημήτρης Μητρόπουλος και αποκαλυπτικές συνεντεύξεις κορυφαίων πολιτικών και επιστημόνων, είναι όλα εδώ: η ιστορία του νεότερου ελληνισμού μέσα από τα οπτικά και ηχητικά ντοκουμέντα της. Ενας μοναδικός εθνικός πλούτος τηλεοπτικού, ραδιοφωνικού, φωτογραφικού και έντυπου υλικού, που αποτελεί πάνω από το 80% του οπτικοακουστικού αρχείου της Ελλάδος, βρίσκεται στο Αρχείο της ΕΡΤ. (archive.ert.gr/) Πάνω από 108.000 ώρες τηλεοπτικών εκπομπών. Ιστορικά επίκαιρα και κινηματογραφικά ντοκουμέντα με το αρχαιότερο φιλμ, που φέρει τον τίτλο «Βόσπορος» να χρονολογείται κοντά στο 1910. Αθλητικό και κοινοβουλευτικό αρχείο. Μουσική βιβλιοθήκη με περίπου 15.000 τίτλους έργων, 550.000 φωτογραφίες, με ξακουστές συλλογές όπως η Συλλογή Π. Πουλίδη και η Συλλογή του φωτορεπόρτερ Αριστοτέλη Σαρρηκώστα. Ιστορικές εκπομπές όπως το «Παρασκήνιο» και το «Θέατρο της Δευτέρας». Για παράδειγμα, γράφω το όνομα Μίκης Θεοδωράκης και εμφανίζονται δεκάδες ηλεκτρονικές «σελίδες», από το «Καλλιτεχνικό Καφενείο» με τον Θεοδωράκη παρέα με τον Μίμη Πλέσσα, έως ιδιόχειρες παρτιτούρες αγαπημένων τραγουδιών του από τη δεκαετία του '60 - που μπορώ να «κατεβάσω» σε καλή ανάλυση. Περίπου 100.000 μαγνητοταινίες ραδιοφωνικών εκπομπών τροφοδοτούν το συνεχώς ανανεούμενο ψηφιακό περιεχόμενο. Μια ματιά και παρουσιάζει από επεισόδια από το «Τρίτο Στεφάνι» του Κώστα Ταχτσή, όπως το απέδωσαν η Ρένα Βλαχοπούλου και η Σμάρω Στεφανίδου, έως αναφορές στη Μικρασιατική Καταστροφή μέσα από λογοτεχνικά κείμενα και μαρτυρίες.

ΓΙΩΤΑ ΣΥΚΚΑ

Με ξεχωριστή παρέα τον Mr. Bean

Ξεκινάμε από το γεγονός ότι είναι Βρετανός. Ο τρόπος που θα υπερτόνιζε το «Β» θα μπορούσε να σας κάνει να λυθείτε από τα γέλια. Αρκετοί τον παρομοιάζουν με τον Μπάστερ Κίτον. Εκείνος επηρεάστηκε από τον Πίτερ Σέλερς, τους Beyond the Fringe και βέβαια τους Monty Python. Ισως να μην είναι ο απόλυτος εκπρόσωπος του σουρεαλιστικού χιούμορ ή του «absurd», αν και τα σκετσάκια του περιέχουν πολλές δόσεις απολαυστικής ανοησίας. Αρκετοί θυμούνται τον Ρόουαν Ατκινσον από τον ρόλο του ιερέα στην ταινία «Τέσσερις γάμοι και μία κηδεία», αλλά για τις δύσκολες ώρες τον αναζητώ πάντα ως Mr. Bean.

Ντυμένος πάντα με τα ίδια ρούχα, λαδί σακάκι, καφετί παντελόνι, μπορντό γραβάτα και χωρίστρα στα μαλλιά, ο Mr. Bean είναι ένας ζωντανός οδοστρωτήρας των κανόνων της κωμωδίας που κάνει τα σκετς του διαχρονικά και αστεία, τουλάχιστον για όσους ξέρουν να εκτιμούν το βρετανικό χιούμορ. Οι άλλοι απλώς δεν υπάρχουν.

Ποιος άλλος θα έπεφτε για ύπνο με τόση χάρη στην εκκλησία, θα στέγνωνε μια φέτα μαρουλιού μέσα σε μια κάλτσα ή θα έστελνε χριστουγεννιάτικες κάρτες στον εαυτό του; Ο Mr. Bean έχωσε το κεφάλι του μέσα σε μια γαλοπούλα πολύ πριν κάνει το ίδιο ο Τζόι στα «Φιλαράκια». Στο κανάλι του Mr. Bean στο YouTube υπάρχουν όλα τα σκετς του διάσημου κωμικού, που χωρίς λόγια αλλά μόνο με τις εκφράσεις του προσώπου του και το σώμα του προκαλεί το γέλιο.

Δεν ξέρω γιατί καταφεύγω σε χιλιοπαιγμένες πλάκες και αστεία αυτές τις μέρες. Ισως ανήκουν και αυτά σε μια εποχή που οι σημερινές καταστάσεις ήταν μόνο σενάρια σε ταινίες επιστημονικής φαντασίας. Ισως, ο σουρεαλισμός των ημερών να θέλει το ανάλογο χιούμορ. Και βέβαια, για τους πιο μερακλήδες υπάρχει πάντα η Μαύρη Οχιά (Black Adder). Το BBC σε στιγμές πρωτοπορίας.

ΣΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

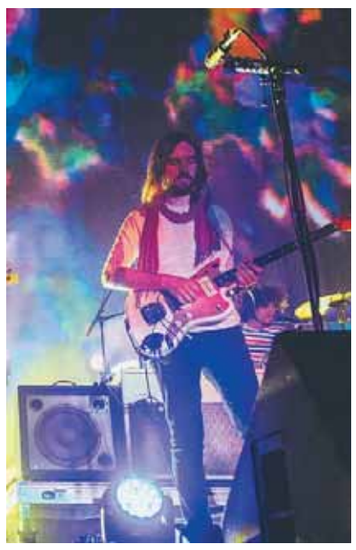

Ψηφιακό ανθολόγιο κλασικής μουσικής

Το 2014, μια παρέα από νεαρούς Γερμανούς φίλους του κλασικού ρεπερτορίου κουράστηκε να αναζητάει μάταια ηχογραφήσεις της μουσικής που αγαπούσε στις μεγάλες πλατφόρμες υπηρεσιών streaming. Ετσι, αποφάσισε να ιδρύσει μια δική της πλατφόρμα αφιερωμένη στην κλασική μουσική. Το επόμενο καλοκαίρι, η Idagio ήταν πραγματικότητα (https://www.idagio.com). Πέντε χρόνια μετά, οι ιδρυτές της μπορούν να παινευτούν ότι παρέχουν υπηρεσίες σε δεκάδες χιλιάδες μουσικόφιλους από 190 χώρες, οι οποίοι διαλέγουν ανάμεσα σε εκατομμύρια μουσικά κομμάτια. Αλλωστε, η Idagio έχει κάνει συμφωνίες με τις κορυφαίες δισκογραφικές εταιρείες της κλασικής, όπως η Deutsche Grammophon, προκειμένου να έχει πρόσβαση στις ηχογραφήσεις τους. Ενας γνώστης του κλασικού ρεπερτορίου μπορεί να βρει νέες ή αρχειακές, σπάνιες ηχογραφήσεις. Ομως, με μικρή συνδρομή, και δωρεάν το πρώτο διάστημα, η Idagio είναι παράδεισος για εκείνον που θέλει τώρα να ξεκινήσει την περιήγησή του στο γοητευτικό τοπίο της κλασικής, καθώς τη χωρίζει ανά είδη, τάσεις ή περιόδους, προτείνει playlist που έχουν συγκροτήσει σημαντικοί μαέστροι και ερμηνευτές, αλλά και επιλογές ανάλογα με το ύφος των έργων. Η απλούστευση ίσως γίνεται κάποτε υπερβολική, αφού μπορείτε να βρείτε ορχηστρικά ή οπερατικά κομμάτια που περιγράφονται ως «λυπημένα» ή «δραματικά» στην αρχή τους και ολοκληρώνονται ως «θυμωμένα» ή «παθιασμένα». Ομως, κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί την επιρροή που έχει πλέον η Idagio, όπως άλλωστε και άλλες πλατφόρμες streaming στον κόσμο της κλασικής. Π.χ. η αύξηση της δημοτικότητας του μπαρόκ δεν είναι άσχετη με τις προτιμήσεις των δικών της συνδρομητών, οι οποίες με τη σειρά τους επηρεάζουν τις νέες παραγωγές των δισκογραφικών εταιρειών. Η συντριπτική πλειονότητα των φίλων της Idagio προτιμούν να ακούν μουσική μέσω κινητού, γι' αυτό η εταιρεία προτιμά το downloading σε «κανονική», όχι απαραίτητα «υψηλή ανάλυση», που είναι πάντως αρκούντως ποιοτική. Οσο για την κατηγοριοποίηση των έργων, δοκιμάστε να ακούσετε μερικά από τα «αισιόδοξα». Τα έχουμε ανάγκη!

ΓΙΩΤΑ ΣΥΚΚΑ

«Ξεφυλλίζοντας» τον «Σύγχρονο Κινηματογράφο» και το «Φιλμ»

Τα τεύχη είχαν υγρασία, χρειάστηκε να τα ξεσκονίσω και να τα σκουπίσω καλά. Ξεφυλλίζοντας όμως αισθάνθηκα, εκ νέου, ευγνώμων στον φίλο που μου χάρισε όλη τη σειρά και, πλέον, ευγνώμων και σε εκείνον που την ψηφιοποίησε. Μπορεί να έχει δίκιο ο Μιχάλης Δημόπουλος και το περιοδικό «Σύγχρονος Κινηματογράφος» να απευθυνόταν σε «"χαλκέντερους" και απαιτητικούς σινεφίλ». Ομως από το 1969 έως το 1984 που εκδιδόταν, συνέδεσε την Ελλάδα με τη διεθνή κινηματογραφική πραγματικότητα, παράγοντας σκέψη και διαμορφώνοντας αισθητική. Πρώτος διευθυντής ο Βασίλης Ραφαηλίδης, με στενό συνεργάτη και εμψυχωτή τον Θόδωρο Αγγελόπουλο.

Στα χνάρια των ιστορικών Cahiers du Cinéma, το περιοδικό ανέδειξε το «σινεμά των δημιουργών», οργάνωσε αφιερώματα σε είδη και εθνικές κινηματογραφίες.

Πέρασε από σαράντα κύματα και πολλούς εκδότες (ανάμεσά τους, για μία τριετία, 1975-1978, και ο Αντώνης Καρκαγιάννης, διευθυντής και εκδότης της «Κ»). Ο Μιχάλης Δημόπουλος συνεργάστηκε από το 1970 μέχρι το τέλος, ως εκδότης και διευθυντής σύνταξης και αρχισυντάκτης. Στα χνάρια των ιστορικών Cahiers du Cinéma, το περιοδικό ανέδειξε το «σινεμά των δημιουργών», οργάνωσε αφιερώματα σε είδη και εθνικές κινηματογραφίες, φιλοξένησε σπουδαίους στοχαστές (Μπαρτ, Φουκό, Λακάν). Περνάει κανείς ώρες επιλέγοντας και διαβάζοντας εξαιρετικά κείμενα με «υπογραφή». Η ψηφιοποίηση του «Σύγχρονου Κινηματογράφου» είναι έργο αγάπης του Αλέξανδρου Αγγελάκη, ενός 63χρονου μηχανικού, ο οποίος συνεργάζεται ως ερευνητής πληροφοριακών συστημάτων, στον τομέα των ανθρωπιστικών επιστημών, του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο κ. Αγγελάκης συγκροτεί ψηφιακές βιβλιοθήκες που έχουν σχέση με την πολιτισμική κληρονομιά. Μέρος της ίδιας ψηφιοποίησης είναι και τα τεύχη του «Φιλμ» (1974-1986), του Θανάση Ρεντζή, σε συνεργασία με τον Θανάση Καστανιώτη, το οποίο έδινε έμφαση στις πρωτοπορίες και στον πειραματισμό. Και τα δύο περιοδικά είναι πολύτιμες ψηφίδες μιας εποχής και μιας γενιάς δημιουργών και θεωρητικών του κινηματογράφου, που «άνοιξαν» την οθόνη και το βλέμμα μας σε νέους κόσμους. Η πρόσβαση και στις δύο πλατφόρμες είναι ελεύθερη: http://cinemalab.eu.org/sygxronos-kinimatografos και http://cinemalab.eu.org/film-rentzis.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Το περιοδικό «Σύγχρονος Κινηματογράφος» συνέδεσε την Ελλάδα με τη διεθνή κινηματογραφική πραγματικότητα. Η πρόσβαση στην πλατφόρμα του (http://cinemalab.eu.org/sygxronos-kinimatografos) καθώς και σε εκείνη του περιοδικού «Φιλμ» (http://cinemalab.eu.org/film-rentzis) είναι ελεύθερη.

Ψηφιακό ζάπινγκ στο «μέλλον» της τηλεόρασης

Αριστερά, ο Νίκος Καλογερόπουλος «Στο κάμπινγκ». Δεξιά, πλατφόρμες όπως το Mixcloud μας ταξιδεύουν μουσικά από την Καραϊβική ώς τα Βαλκάνια.

Πάνω αριστερά, ο Αμερικανός Κρεγκ Μπενζίν, του οποίου το κανάλι, WheezyWaiter, έχει ένα εκατ. συνδρομητές. Δεξιά του, ο νεαρός αστροφυσικός Παύλος Καστανάς (Astronio), με μεγάλη απήχηση στο ελληνικό κοινό. Κάτω, Τζον Μπελούσι και Νταν Ακρόιντ στους θρυλικούς Blues Brothers.

Είναι σημαντικό, λένε, να διατηρείς μια ρουτίνα και στην καραντίνα, οπότε κάθε πρωί πριν πάω στο «γραφείο», δηλαδή στην τραπεζαρία, ντύνομαι και βάφομαι κανονικά. Μαζί μου στο μπάνιο έχω το κινητό, που ακουμπισμένο στον καθρέφτη, παίζει ένα νέο επεισόδιο από κάποιο κανάλι που παρακολουθώ στο YouTube. Μπορεί να είναι από την Ελλάδα, την Αμερική, την Αυστραλία ή από τη Γερμανία, μπορεί να αφορά την ομορφιά (για τις μισές μου αγορές beauty προϊόντων ευθύνεται το YouTube – ψέματα, για όλες), τα ρούχα, το φαγητό, την υγεία, τα ταξίδια ή οτιδήποτε άλλο. Εάν υπάρχει ένας κοινός παρονομαστής είναι ότι ικανοποιούν μια ανάγκη που δεν ήξερα ότι είχα: να παρακολουθώ δημιουργικούς ανθρώπους να είναι δημιουργικοί. Σταχυολογώντας: Ο Αμερικανός Κρεγκ Μπενζίν για πολλά χρόνια δεν είχε κανέναν συνδρομητή, αλλά συνέχιζε να φτιάχνει έξυπνα βιντεάκια κάθε πρωί πριν από τη δουλειά. Σήμερα το κανάλι του WheezyWaiter όπου ανεβάζει βίντεο με θέμα «τι συμβαίνει εάν κόψεις τη ζάχαρη για ένα μήνα», «γιατί αρέσει στον κόσμο η γυμναστική» κ.λπ., έχει ένα εκατ. συνδρομητές. Ο Αντριου Ρία στο κανάλι του Binging with Babish έχει καταγοητεύσει εκατομμύρια σε όλο τον κόσμο αναπαράγοντας διάσημα πιάτα από ταινίες και σειρές. Η Vogue έκανε θεσμό τις συνεντεύξεις των 73 ερωτήσεων, αλλά και τα βίντεο όπου διάσημες γυναίκες μοιράζονται την πρωινή τους ρουτίνα ομορφιάς. Από την Ελλάδα, ο νεαρός αστροφυσικός Παύλος Καστανάς (Astronio) σε ταξιδεύει στο Διάστημα: πρόσφατα κατάφερε να φιλοξενήσει συνέντευξη του γνωστού κοσμολόγου Νιλ ντε Γκρας Τάισον! Παρακολουθώντας τους Carrot Tarts του Αλέξανδρου και της Σιλένας παρακολουθείς τη συζήτηση δύο κολλητών, με ό,τι αυτό σημαίνει, ενώ η Ντάρια βλογκάρει πια για βίγκαν συνταγές και thrift shopping από τη Στοκχόλμη όπου πρόσφατα μετανάστευσε. Ποιος είπε «δεν έχει τίποτα η τηλεόραση»;

ΛΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ

Από το «Κάμπινγκ», στο «Μινόρε της αυγής»

Την πρώτη φορά τις είδα μάλλον αδιάφορα˙ σαν βαριεστημένος πιτσιρικάς μπροστά από μια οθόνη γεμάτη επαναλήψεις. Ούτε από ρεμπέτικα σκάμπαζα πολλά, ούτε και σε κάμπινγκ είχα παραθερίσει ποτέ μου. Κι όμως, κάτι το άγριο και ταυτόχρονα γλυκό διέθεταν το «Μινόρε της αυγής» και το «Στο κάμπινγκ», δύο από τις δημοφιλέστερες σειρές της κρατικής τηλεόρασης των ελληνικών '80s.

Τι έφταιγε, πέραν των συντελεστών; Εχω διάφορες αυθαίρετες θεωρίες. Ισως οι κινηματογραφικοί φακοί της εποχής που αποτύπωναν τις ιστορίες σαν να είναι οι ωραιότερες του κόσμου. Ισως οι γοητευτικές περιπέτειες του Αντώνη Ζάγκουρα (Αντώνης Καφετζόπουλος), του νεαρού ρεμπέτη που ήρθε από τη Σύρο στην Αθήνα για να κάνει την τύχη

Στο YouTube η Vogue έκανε θεσμό τις συνεντεύξεις των 73 ερωτήσεων, αλλά και τα βίντεο όπου διάσημες γυναίκες μοιράζονται την πρωινή ρουτίνα ομορφιάς.

του, ίσως όμως και τα γλυκόπικρα καμώματα του Μάιμου (Νίκος Καλογερόπουλος) που δυσκολευόταν στην ομιλία και στις σχέσεις. Για τη μουσική επένδυση, δεν χρειάζονται πολλά. Το μουσικό θέμα του Παναγιώτη Καλαντζόπουλου και τα τραγούδια του Βαμβακάρη, του Παπαϊωάννου, του Χατζηχρήστου κ.λπ., θεωρούνται, καθένα με τον τρόπο του, «κλασικά». Σήμερα, που και σε κάμπινγκ παραθερίζω τακτικά και τα ρεμπέτικα εκτιμώ ιδιαιτέρως, οι δύο εκείνες σειρές μου θυμίζουν, χωρίς να ζητάνε τίποτε για αντάλλαγμα, το σημείο από όπου ξεκίνησαν όχι όλα, αλλά πάντως πολλά. Πλέον, μαζί με δεκάδες άλλες («Η φανέλα με το 9», «Ο θησαυρός της Βαγίας», «Ο πρίγκιπας», «Χαίρε Τάσο Καρατάσο», «Αμυνα ζώνης» κ.λπ.) τις βρίσκω σε ιστοσελίδες αμφιβόλου νομιμότητας και τις παρακολουθώ όταν χρειάζεται να ανακαλύπτω εκ νέου ότι «μέσα στον πιο βαρύ χειμώνα κρύβεται ένα ακατανίκητο καλοκαίρι» και το αντίστροφο.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΖΩΗΣ

Οι παλιές εκπομπές που σε κρατούν ασφαλή

Αν θέλεις να διαβάσεις κάτι μαγικό, που δεν θα σε παιδέψει, πιάσε τα άπαντα του Μπόρχες. Δεν έχει σημασία πού θα ανοίξεις τον τόμο. Σε όποιο διήγημα κι αν πέσεις, θα σε ρουφήξει. Το ίδιο και ο Ροΐδης. Ή ο Ντε Κουίνσυ. Μικρή φόρμα. Μαγική πρόζα. Αλλά, ας μην κοροϊδευόμαστε. Δεν είναι όλες οι νύχτες για διάβασμα. Η συγκέντρωση, τις νύχτες του υποχρεωτικού εγκλεισμού, δεν είναι το ζητούμενο. Ζητούμενο είναι να χαζέψεις. Χαζευτικός είναι ο Ζαμπέτας που επί σαράντα λεπτά αυτοσχεδιάζει υπό τις οδηγίες του Μάνου Χατζιδάκι σε μια εκπομπή του Τρίτου Προγράμματος που σώζεται στο YouTube. Χωρίς να πολυκαταλαβαίνει τι του ζητάει ο οικοδεσπότης του –«δώσ' μου κάτι πιο ρυθμικό στον ίδιο δρόμο»– ο Ζαμπέτας κάνει το μπουζούκι του ό,τι θέλει. Εξαπολύει και ένα τελετουργικό «γκουχ» κάθε φορά που ετοιμάζει την ακάθαρτη φωνή του για να τραγουδήσει («έρχομαι τον φράχτη – φράχτη και σε βρίσκω με έναν ναύτη»). Χαζευτικές είναι και όλες οι παλιές εκπομπές του Σαββόπουλου –«Ζήτω το Ελληνικό Τραγούδι»– οι περισσότερες από τις οποίες έχουν μεταγραφεί στο YouTube από μασημένες βιντεοκασέτες. Αξίζουν για τα τραγούδια – ας πούμε η Βιτάλη σε ντουέτο με την Αρβανιτάκη, εξοπλισμένες με πελώριες βάτες και τις πρώτες τους, λαγαρές φωνές. Είναι όμως και οι παρλάτες του Σαββόπουλου που ανακαλούν την εποχή της αθωότητας του θεάματος, με ένα χιούμορ απλοϊκό και, βεβαίως, παλιομοδίτικο. Αν είσαι μιας κάποιας ηλικίας, οι εκπομπές αυτές σου πετούν τη σαγήνη της νοσταλγίας. Και σε κρατούν εκεί ασφαλή.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΝΤΣΙΝΗΣ

Η ανακουφιστική τυχαιότητα ενός κλικ

Πώς το είχε πει κάποτε ένας φίλος; Για να γνωρίσεις κάποιον, η κατάλληλη ερώτηση δεν είναι «τι μουσική ακούς», αλλά «γιατί την ακούς». Γιατί το κομμάτι που παίζει αυτή τη στιγμή σε ξετρελαίνει; Γιατί θες να θάψεις τις σκέψεις σου κάτω από τόνους ντεσιμπέλ; Η λίστα με τις απαντήσεις είναι ατελείωτη, ας σταθούμε όμως σε μία: υπάρχουν φορές που ακούς μουσική για να απομακρυνθείς τόσο δα από το αφόρητο παρόν, για να διαισθανθείς επιτέλους κάτι άγνωστο αλλά ελπιδοφόρο, σαν να ονειρεύεσαι ένα ταξίδι σε χώρα μακρινή, την οποία όμως, για έναν διαβολεμένο λόγο, δεν μπορείς να επισκεφθείς.

Δεν θυμάμαι πότε ακριβώς (και αν τελικά) ξεπέρασα τους ενδοιασμούς μου για τους αλγόριθμους που ορίζουν τις λίστες μιας μουσικής πλατφόρμας, όπως το «καθεστωτικό» Spotify. Ξέρω όμως ότι υπάρχουν και κάποιες που συγκεντρώνουν ραδιοφωνικές εκπομπές, podcasts, mixtapes και κάθε λογής μουσικές συλλογές, από όλα τα σημεία του πλανήτη με Ιντερνετ. Κάτι παρόμοιο ίσως έκανε παλιότερα το ραδιόφωνο παγκοσμίου λήψεως στα χέρια ενός μοναχικού ναυτικού˙ στην «ηπειρωτική» περίπτωσή μου, αρκετές ήταν οι φορές που, χωρίς καμία διάθεση να αναλάβω τη μουσική επένδυση μιας συνθήκης ρουτινιάρικης ή περιοριστικής, αφέθηκα σε μουσικές που διάλεγε λ.χ. η πλατφόρμα του Mixcloud και οι οποίες κυμαίνονταν από την calypso της Καραϊβικής ως τα τσιγγάνικα των Βαλκανίων και από τις μεσαιωνικές μπαλάντες της Αγγλίας, μέχρι τη highlife της Γκάνα.

Ναι, αλλά με αυτόν τον τρόπο, καταργείται η γλυκιά προσπάθεια που απαιτείται για να γνωρίσεις ένα μουσικό είδος. Ακυρώνεται η πιθανή ιστορία της ανακάλυψης ενός δίσκου. Καμιά φορά μάλιστα, το να πατήσεις απλώς το play –του Mixcloud, ή του Last.fm, του Pandora κ.λπ.– και ένας κόσμος να αποκαλυφθεί από μόνος του, είναι το πλέον εφικτό σενάριο.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΖΩΗΣ

Μια κωμωδία για να... χορέψετε

Για να μην πήξετε στους «Avengers» και στις επαναλήψεις του «Big Bang Theory» και στα αιώνια «Φιλαράκια», αναζητήστε το «Blues Brothers» (1980), θρυλική ταινία και πολύ κουλ για να την εξοβελίσουμε στην κατηγορία των μιούζικαλ αλλά και υπέροχα μουσική –με μυθικούς μουσικούς στα πλάνα της– για να την κατατάξουμε μόνο στο πάνθεον του καλτ κινηματογράφου.

Ο Νταν Ακρόιντ –ναι, δεν έπαιξε μόνο στους Ghostbusters– με τον πρόωρα χαμένο Τζον Μπελούσι –από άφθονα ναρκωτικά και καταχρήσεις– είναι οι Τζέικ και Ελγουντ Μπλουζ. Ο Ελγουντ αποφυλακίζεται και με τον Τζέικ προσπαθούν να ξαναφτιάξουν το Rhythm and Blues συγκρότημά τους για να σώσουν από την οικονομική καταστροφή το Καθολικό ορφανοτροφείο στο οποίο μεγάλωσαν. Με μαύρα γυαλιά που δεν βγάζουν σχεδόν ποτέ, μαύρα κοστούμια και καπέλα γυρνάνε την πολιτεία του Σικάγου για να κάνουν τη μεγάλη συναυλία τους ενώ τους κυνηγούν η αστυνομία, μια ομάδα νεοναζιστών, καουμπόηδες, ένας ντόπιος σερίφης, η πρώην του Ελγουντ (η υπέροχη Κάρι Φίσερ) έως και οι Ειδικές Δυνάμεις. Στην ταινία τραγουδούν οι Τζέιμς Μπράουν, Καμπ Κάλογουεϊ, Αρίθα Φράνκλιν, Ρέι Τσαρλς και άλλοι σπουδαίοι μουσικοί.

Η ταινία ξεκίνησε χωρίς σαφές μπάτζετ αλλά κόστισε πολλά. Ο Ακρόιντ άργησε να παραδώσει το σενάριο περίπου έξι μήνες, ο Μπελούσι πάρταρε τόσο πολύ που δεν μπορούσαν να γίνουν τα γυρίσματα, ενώ τα αυτοκίνητα που συγκρούονται συνεχώς έκαναν την ταινία μία από τις ακριβότερες κωμωδίες όλων των εποχών.

Το «Blues Brothers» είναι μια κωμωδία με άφθονο τρεχαλητό, γέλιο και αξέχαστη μουσική που θα σας ταξιδέψει έξω από τους τέσσερις τοίχους του σπιτιού σας. Χορέψτε και λίγο, μην κάθεστε.

ΣΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Η αναλγητική ιδιότητα των παλιών και ξεχασμένων «Αστερίξ»

Εχουν βρεθεί αντιμέτωπα με τη δίκαιη αγανάκτηση της μητέρας, με μετακομίσεις και με δανεισμούς, με την ενηλικίωση και τις ώριμες επιλογές της. Και όμως, όπως κάθε παγκόσμια ή προσωπική πολιτιστική κληρονομιά, τα παλιά μου «Αστερίξ» βρήκαν τελικά μια γωνίτσα για να ξεκουραστούν κι ας είναι χαμηλά στη βιβλιοθηκονομική ιεραρχία του σπιτιού ή στις εσχατιές κάποιου σκληρού δίσκου. Δεν πειράζει καν που έχω χρόνια να τα διαβάσω: είναι τόσα τα ατέλειωτα καλοκαιρινά μεσημέρια που γελούσα πνιχτά πάνω από τις σελίδες τους, είναι τόσες οι μετεφηβικές διαφωνίες για το καλύτερο επεισόδιο ή το διασκεδαστικότερο λογοπαίγνιο, που θα μπορούσα να χαμογελάσω φέρνοντάς τα απλώς στον νου. Μέχρι

Είναι τόσες οι μετεφηβικές διαφωνίες για το καλύτερο επεισόδιο ή το διασκεδαστικότερο λογοπαίγνιο, που θα μπορούσα να χαμογελάσω φέρνοντάς τα απλώς στον νου.

που αποκαλύφθηκε και μία ιδιότητά τους, αναλγητική. Ενεργοποιείται όταν ο περιορισμός οφείλεται σε λόγους πολύ σοβαρότερους από την ανάγκη των μεγάλων για σιέστα και παραμένει ενεργή όσες φορές κι αν ο Οβελίξ μπερδέψει τα σηστέρσια με την κρεμμυδόσουπα στο «Ο Αστερίξ και η χύτρα», όσες φορές κι αν βάλουν τις φωνές οι ένοικοι της «Κατοικίας των θεών», όσες φορές κι αν εκείνο το κορσικάνικο τυρί μοσχοβολήσει σε κάθε καρέ του «Ο Αστερίξ στην Κορσική». Υπεύθυνοι είναι φυσικά ο σκιτσογράφος Αλμπέρ Ουντερζό και ο σεναριογράφος Ρενέ Γκοσινί. Ειδικά το χιούμορ του τελευταίου (μεταφρασμένο από τον Κώστα Ταχτσή, έπειτα από τον Αργύρη Χιόνη και αργότερα από την Ειρήνη Μαραντέι, για λογαριασμό της Μαμούθκομιξ), λεπτό και λαϊκό ταυτόχρονα, με παρέπεμψε και στα κατορθώματα του Λούκι Λουκ ή του Ιζνογκούντ. Ωραιότατα, δε λέω˙ απλώς, ένα μενίρ, χρησιμεύει τελικά και για να διώχνει γρηγορότερα τη λύπη.

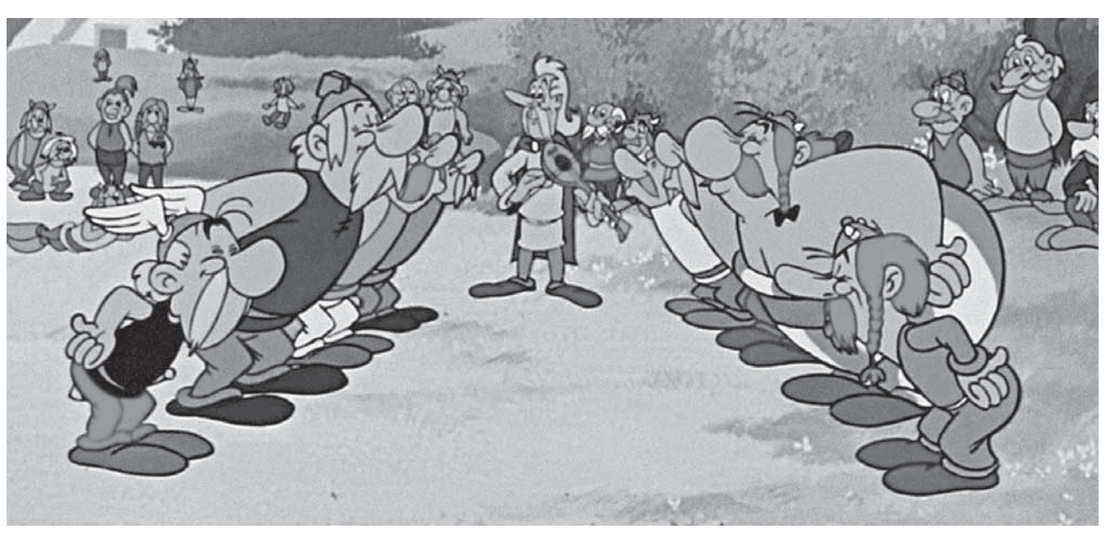

Τα κόμικς του σκιτσογράφου Αλμπέρ Ουντερζό και του σεναριογράφου Ρενέ Γκοσινί μοιάζουν να μην παλιώνουν ποτέ.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΖΩΗΣ

Το ανεξίτηλο στίγμα του Μπόρχες στη λογοτεχνία

Ο ποιητής Νάσος Βαγενάς στην «Κ»

Συνέντευξη στην **ΕΥΗ ΜΑΛΛΙΑΡΟΥ**

Με αφορμή το νέο του βιβλίο με τίτλο «Η λογοτεχνία στο τετράγωνο. Σημειώσεις για τη γραφή του Χόρχε Λουίς Μπόρχες» από τις εκδόσεις Πόλις, συνάντησα τον ποιητή Νάσο Βαγενά στο σπίτι του στα Εξάρχεια και συζητήσαμε για τον ποιητικό, πεζό και δοκιμιακό λόγο του Αργεντινού συγγραφέα. Ο Νάσος Βαγενάς μου μετέδωσε την αίσθηση της ισχυρής επίδρασης που είχε ο Μπόρχες στη γραφή και στη λογοτεχνική του αντίληψη. Μάλιστα, το μοναδικό του πεζό, «Η συντεχνία» (Στιγμή, 1987), είναι μια «άσκηση» στο μπορχεσιανό ύφος.

– Κύριε Βαγενά, στο βιβλίο σας περιγράφετε τις στιγμές της συνάντησής σας με το έργο του Μπόρχες και με τον άνθρωπο Μπόρχες ως «μαγικές». Τις συμπτώσεις αυτών των συναντήσεων θα τις έλεγε κανείς απίστευτες.

– Είναι πράγματι απίστευτες, η πρώτη όμως, η συνάντηση με το έργο του Μπόρχες, είναι απίστευτη κυρίως για εμένα. Δεν θα μπορούσα να πιστέψω ότι η ανάγνωση της πρώτης αράδας του διηγήματος ενός βιβλίου που το όνομα του συγγραφέα του μου ήταν εντελώς άγνωστο θα τροποποιούσε ακαριαία την άποψή μου για τον τρόπο σύνθεσης της λογοτεχνικής γραφής. Τη συνάντηση με τον άνθρωπο Μπόρχες, δεκατρία χρόνια αργότερα, δεν θα τολμούσα να τη γράψω αν δεν είχα μάρτυρες γι' αυτήν: τον είδαμε, και μάλιστα στον καθρέφτη του «Ζόναρς» (ο καθρέφτης είναι βασικό σύμβολο στο έργο του), ακριβώς τη στιγμή που συζητούσαμε γι' αυτόν. Βγήκα, τον σταμάτησα και του συστήθηκα. Μιλήσαμε για μερικά λεπτά. Από αυτό ξεκίνησε η ιδέα της αναγόρευσής του, το 1984, σε επίτιμο διδάκτορα του Πανεπιστημίου Κρήτης, με την οποία το έργο του συνδέεται κομβικά (με το σύμβολο του λαβυρίνθου).

– Υπάρχει «προ» και «μετά» Μπόρχες γραφή και ανάγνωση της λογοτεχνίας;

– Η απάντηση εξαρτάται από εκείνον –από τους επαρκείς αναγνώστες της λογοτεχνίας– στον οποίο απευθύνεται η ερώτηση. Πιστεύω ότι πολλοί από εκείνους που έτυχε να διαβάσουν τον Μπόρχες χωρίς προηγουμένως να έχουν ακούσει τίποτε γι' αυτόν –εγώ τον διάβασα το 1970– θα έπρεπε να ένιωσαν ότι κλονίζονται εκ βάθρων οι λογοτεχνικές τους πεποιθήσεις· ότι διαβάζουν έναν νέο τρόπο λογοτεχνικής γραφής, μη κατατάξιμο στους γνωστούς ώς τα μέσα του εικοστού αιώνα τρόπους παραγωγής της λογοτεχνικής εμπειρίας. Είναι κάτι ανάλογο με την περίπτωση του Καβάφη, με τη διαφορά ότι η γραφή του Μπόρχες είναι συνθετότερη. Ο Καβάφης κάνει ποίηση με τα μέσα της πεζογραφίας˙ ο Μπόρχες κάνει ποίηση με τη συγχώνευση της πεζογραφικής με τη δοκιμιακή γραφή. Τις τελευταίες δεκαετίες, βέβαια, ο τρόπος αυτός νιώθεται λιγότερο ανορθόδοξος, αφού η επίδραση του Μπόρχες στους νεότερους συγγραφείς μας είναι αισθητή.

> *«Πολλοί από εκείνους που έτυχε να διαβάσουν τον Μπόρχες χωρίς προηγουμένως να έχουν ακούσει τίποτε γι' αυτόν θα έπρεπε να ένιωσαν ότι κλονίζονται εκ βάθρων οι λογοτεχνικές τους πεποιθήσεις».*

– Ποια η σχέση του Μπόρχες με το μεταμοντέρνο στη λογοτεχνία;

– Η άποψη ότι ο Μπόρχες σημαδεύει την έναρξη του λογοτεχνικού μεταμοντερνισμού, την οποία πιπιλίζουν οι εφευρέτες και οι θιασώτες του μεταμοντέρνου στη λογοτεχνία, προκαλεί θυμηδία σε όσους γνωρίζουν τι είναι πραγματικά η λογοτεχνία. Εχετε δει κανέναν σοβαρό λογοτέχνη, δηλαδή άνθρωπο που γνωρίζει εκ των έσω τη φύση του καλλιτεχνικού λόγου, να αυτοχαρακτηρίζεται μεταμοντέρνος; Διότι δεν υπάρχει μεταμοντερνισμός στη λογοτεχνία. Υπάρχει μόνο μεταμοντέρνα θεωρία της λογοτεχνίας διατυπούμενη από ανθρώπους άλλων γνωστικών πεδίων που έχουν εισβάλει στον χώρο των λογοτεχνικών σπουδών. Ο,τι χαρακτηρίζεται από αυτούς ως μεταμοντέρνο είναι αποτυχημένες (παρακμιακές) εκφράσεις ενός όψιμου μοντερνισμού. Γιατί η λογοτεχνία είναι οργανική μορφή, την οποία η μεταμοντέρνα θεωρία –αφελώς– δεν θεωρεί αναγκαία προϋπόθεση για τα καλλιτεχνικά έργα. Ο Μπόρχες, προβλέποντας τι επρόκειτο να συμβεί, δεν παρέλειψε να το διακωμωδήσει ήδη από τη δεκαετία του 1960 (δηλαδή πριν αυτό εμφανιστεί) με το βιβλίο του «Αφηγήσεις του Μπούστος Ντομέκ».

– Πιστεύετε ότι το έργο του Μπόρχες έχει στην Ελλάδα την απήχηση που του αξίζει;

– Ο Μπόρχες ευτύχησε να βρει στην Ελλάδα, έπειτα από μιαν ορισμένη χρονική στιγμή, αναγνώστες που κατάλαβαν τι ακριβώς είναι η λογοτεχνία διαβάζοντας το έργο του και που αισθάνθηκαν την ανάγκη να το κάνουν ευρύτερα γνωστό στη χώρα μας μεταφράζοντάς το. Αναφέρομαι στους βασικούς μεταφραστές του, στον Δημήτρη Καλοκύρη και τον Αχιλλέα Κυριακίδη. Χάρη στις μεταφράσεις τους το έργο του έχει μεγαλύτερη απήχηση από εκείνη που θα περίμενε κανείς, αν σκεφθεί τον σύνθετο αισθητισμό της τέχνης του. Και δεν εννοώ μόνο την απήχησή του στο αναγνωστικό κοινό αλλά και την επίδρασή του στη λογοτεχνία μας, όπως δείχνουν οι σχετικές μελέτες του Αριστοτέλη Σαΐνη.

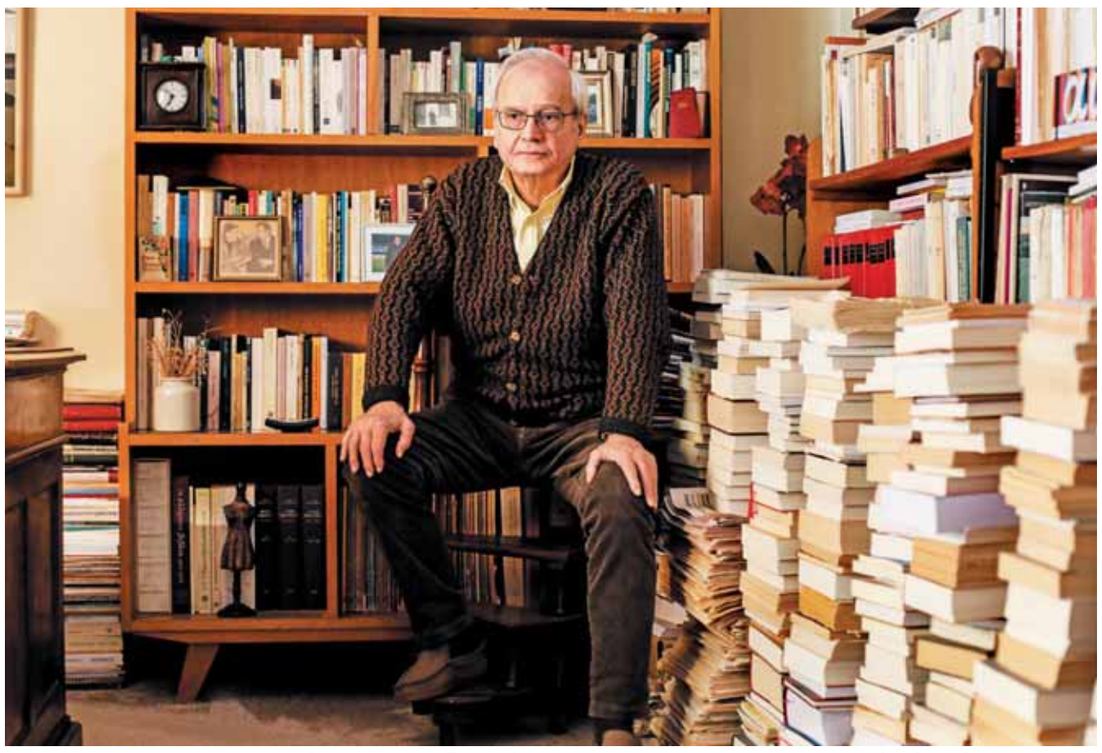

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΙΑΣ

«Η άποψη ότι ο Μπόρχες σημαδεύει την έναρξη του λογοτεχνικού μεταμοντερνισμού προκαλεί θυμηδία σε όσους γνωρίζουν τι είναι πραγματικά η λογοτεχνία. Δεν υπάρχει μεταμοντερνισμός στη λογοτεχνία», λέει ο Νάσος Βαγενάς.

Το νέο βιβλίο του Νάσου Βαγενά με τίτλο «Η λογοτεχνία στο τετράγωνο. Σημειώσεις για τη γραφή του Χόρχε Λουίς Μπόρχες» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πόλις.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ Β. ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΗ***

Ο προάγγελος της Επανάστασης του 1821

Ρήγας Βελεστινλής, ο διαφωτιστής, ο επαναστάτης, ο στρατιωτικός και πολιτικός νους, ο εθνεγέρτης, ο μάρτυρας και οραματιστής μιας δημοκρατικής πολιτείας στον βαλκανικό χώρο. Αυτή την προσωπικότητα με την πολύπλευρη δράση της σκιαγραφεί, σε μια άρτια επιστημονικά και καλαίσθητη έκδοση, η μελέτη «Ρήγας Βελεστινλής και το στρατηγικό σχέδιο της επανάστασής του» του δρα Δημ. Καραμπερόπουλου, προέδρου της δραστήριας Επιστημονικής Εταιρείας Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα (ΕΕΜΦΒΡ στο εξής). Οπως άλλωστε επισημαίνεται στον πρόλογο της έκδοσης, για πρώτη φορά «τεκμηριώνεται η συστηματική μελετημένη προσπάθεια του Ρήγα για το στρατηγικό σχεδιασμό της επανάστασης των σκλαβωμένων».

SHUTTERSTOCK

Ο πύργος Νεμπόιζα στο Βελιγράδι, στον οποίο φυλακίστηκαν για περίπου ένα μήνα και στη συνέχεια στραγγαλίστηκαν, στις 24 Ιουνίου 1798, ο Ρήγας Βελενστινλής μαζί με επτά ακόμη συντρόφους του.

Ο Ρήγας Βελεστινλής γεννήθηκε το 1757 στο Βελεστίνο Μαγνησίας. Τη γενέτειρά του την τίμησε όχι μόνο με το έργο και τη δράση του, αλλά και με την επιλογή του –σύμφωνα με τη συνήθεια των λογίων εκείνης της εποχής– να τη χρησιμοποιήσει ως επώνυμο, προσθέτοντας μάλιστα και το όνομα της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλίας: «Ρήγας Βελεστινλής Θετταλός». Αυτό ήταν και το πραγματικό όνομα του Ρήγα, για το οποίο η ΕΕΜΦΡΒ αγωνίστηκε πολύ, ώστε να σταματήσει να χρησιμοποιείται το όνομα «Ρήγας Φεραίος», το οποίο δεν έχει καμία σχέση με την ιστορική πραγματικότητα. Η περιπέτεια του ονόματός του ίσως είναι μοναδική περίπτωση στην ελληνική ιστοριογραφία.

Ο θάνατός του μαρτυρικός. Αφού συνελήφθη από την αυστριακή αστυνομία στην Τεργέστη μαζί με άλλους επτά συντρόφους του, παραδόθηκαν στον καϊμακάμη του Βελιγραδίου. Φυλακίστηκαν στον πύργο Νεμπόιζα για περίπου ένα μήνα και στη συνέχεια στραγγαλίστηκαν. Ηταν 24 Ιουνίου 1798.

Η μελέτη του κ. Καραμπερόπουλου έχει στόχο να παρουσιάσει τόσο την προσωπικότητα του Ρήγα όσο και την πολυσχιδή δράση του. Το πρώτο κεφάλαιο –εισαγωγικό– αποτελεί μια συνοπτική αναφορά στη ζωή και στο έργο του Ρήγα με επιλογή εκείνων

Το εξώφυλλο της άρτιας επιστημονικά και καλαίσθητης έκδοσης.

Ο Ρήγας υπήρξε διαφωτιστής, επαναστάτης, στρατιωτικός και πολιτικός νους, εθνεγέρτης, μάρτυρας, οραματιστής μιας δημοκρατικής πολιτείας στον βαλκανικό χώρο.

των στοιχείων που αποκαθιστούν την ιστορική αλήθεια γύρω από τη ζωή και τη δράση του. Το δεύτερο μέρος αφιερώνεται στο στρατηγικό σχέδιο της επανάστασής του. Κατά τον συγγραφέα, τα βιώματα του Ρήγα, οι μελέτες του και τα ιστορικά γεγονότα της εποχής του σε συνδυασμό με τη δυναμική του πνεύματός του τον βοήθησαν να συλλάβει ένα στρατηγικό σχέδιο για την επανάσταση των από αιώνες σκλαβωμένων συμπατριωτών του και των άλλων λαών του βαλκανικού χώρου. Αξίζει να αναφέρουμε τα ιστορικά γεγονότα που επέδρασαν στη διαμόρφωση του σχεδίου του, όπως τα παραθέτει ο συγγραφέας: α) Τα «Ορλωφικά», β) ο πόλεμος μεταξύ Αυστρίας, Ρωσίας και Οθωμανικής Πύλης (1787-1792) και γ) η νέα πολιτειακή κατάσταση στη Γαλλία, όπως αυτή διαμορφώθηκε με τη Γαλλική Επανάσταση και την κατάργηση της κληρονομικής εξουσίας.

Το τρίτο κεφάλαιο περιγράφει το στρατηγικό σχέδιο της επανάστασης του Ρήγα. Διακρίνεται σε τρία μέρη: α) Στην προετοιμασία με την ενίσχυση του ηθικού των σκλαβωμένων με τον «Θούριο», τον «Ύμνο πατριωτικό», την εικόνα του Μεγάλου Αλεξάνδρου (πρότυπο ανδρείας) και την ενίσχυση της ιστορικής συνείδησης και αυτογνωσίας, αλλά και της σύνδεσής τους με τα «Ολύμπια» και το «Νέο Ανάρχαση» – όλα έργα του φωτισμένου πατριώτη, β) στη στρατιωτική δράση, όπως αυτή θα υλοποιηθεί πρώτα με την έκδοση στρατηγικού εγχειριδίου περί πολεμικής τέχνης και έπειτα με τον στρατιωτικό σχεδιασμό έναρξης και συνέχισης των στρατιωτικών επιχειρήσεων και γ) στο πολιτικό μέρος, δηλαδή στον τρόπο διοίκησης μετά την επικράτηση της επανάστασής του με την παράλληλη έκδοση της «Νέας Πολιτικής Διοικήσεως», του συντάγματος και των χαρτών του βαλκανικού χώρου, οι οποίοι θα αποτελούσαν τους πολιτικούς χάρτες της σχεδιαζόμενης δημοκρατικής πολιτείας του.

Οπως φαίνεται από τη συνοπτική περιγραφή του σχεδίου του, ο Ρήγας «με συγκροτημένο πρόγραμμα, επιτελικό σχεδιασμό και θεωρητική συγκρότηση» δεν στόχευε απλά σε μια επιτυχημένη επανάσταση, αλλά έθετε τις βάσεις για τη δημοκρατική διακυβέρνηση της βαλκανικής χερσονήσου.

Εύστοχα, λοιπόν ο κ. Καραμπερόπουλος στον επίλογο της μελέτης του χαρακτηρίζει τον Ρήγα «προάγγελο της Επανάστασης του 1821 και εμψυχωτή των ραγιάδων επαναστατών».

Η μελέτη συμπληρώνεται από μια πλήρη βιβλιογραφία και ένα ευρετήριο, τα οποία συμβάλλουν στην καλύτερη προσέγγιση της προσωπικότητας, του έργου και της δράσης του μεγάλου αυτού αγωνιστή της ελευθερίας.

* Ο κ. Χαράλαμπος Β. Στεργιούλης είναι φιλόλογος στα Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Ν. Μπακογιάννη, δρ Βυζαντινής Φιλολογίας ΑΠΘ.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΙΣΙΔΩΡΟ ΖΟΥΡΓΟ

Ο Ισίδωρος Ζουργός γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1964. Σπούδασε Παιδαγωγικά και υπηρετεί στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως δάσκαλος, στη γενέτειρά του. Εχει δύο παιδιά. Εχει εκδώσει τα μυθιστορήματα: «Φράουστ», «Αποσπάσματα από το βιβλίο του ωκεανού», «Η ψίχα εκείνου του καλοκαιριού», «Στη σκιά της πεταλούδας», «Η απδονόπιτα», «Ανεμώλια» (Βραβείο Αναγνωστών ΕΚΕΒΙ), «Χίλιες και μία νύχτες», «Σκηνές από τον βίο του Ματίας Αλμοσίνο». Πρόσφατα κυκλοφόρησε το βιβλίο του «Οι ρετσίνες του βασιλιά» (εκδ. Πατάκη).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το «Πεθαίνοντας την άνοιξη» του Ραλφ Ρότμαν (εκδ. Καστανιώτη).

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Οδυσσέας. Στο προοίμιο της Οδύσσειας, της Βίβλου του ελληνικού πολιτισμού, αναφέρεται ρητά πως «γνώρισε πολιτείες πολλές, έμαθε πολλών ανθρώπων τις βουλές κι έζησε καταμεσής στο πέλαγος». Τι άλλο να ονειρευτεί κανείς;

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Κάποιους που θα είχαν εξάπαντος καλή σχέση με τη βρώση και την πόση, από τον Αλέξανδρο Δουμά ώς τον Νίκο Τσιφόρο. Ολιγαρκείς και ασκητικούς δημιουργούς μετά λύπης μου δεν θα προσκαλούσα.

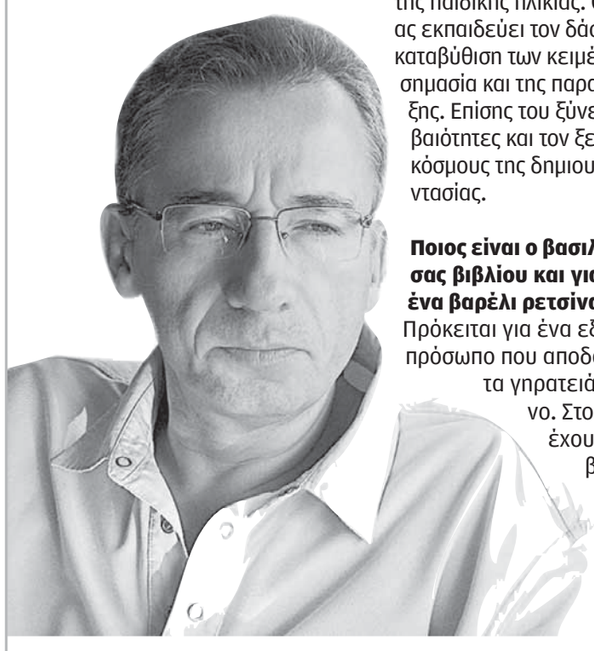

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Οτι η αυτοκράτειρα Θεοδώρα στο πρώιμο Βυζάντιο έβαζε σκόνη κιμωλίας το πρόσωπό της.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Κύρου παιδεία» του Ξενοφώντος.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Τις «Ιστορίες μυστηρίου και φαντασίας» του Εντγκαρ Αλαν Πόου σε μετάφραση Νίκου Σημηριώτη (εκδ. Δωδώνη). Είναι από τα πρώτα βιβλία που είχα αγοράσει με το εφηβικό μου χαρτζιλίκι, το 1980. Υπάρχει ακόμη επάνω του η τιμή: 260 δραχμές.

Πόσο και πώς συνδράμει ο δάσκαλος τον συγγραφέα και τούμπαλιν;
Ο δάσκαλος συνδράμει ουσιαστικά: Η τάξη απαιτεί καθημερινή σχέση με βιβλία και γνωστικά αντικείμενα που αφυπνίζουν. Η διδασκαλία μαθαίνει στον συγγραφέα πώς να γίνεται κατανοητός χωρίς να πελαγοδρομεί και να κουράζει. Τον εκπαιδεύει να τα βγάζει πέρα με δύσκολα ακροατήρια και του ασκεί τη συναισθηματική νοημοσύνη. Επίσης του μεταγγίζει υπομονή, ευελιξία και κυρίως το μεγαλείο της παιδικής ηλικίας. Ο συγγραφέας εκπαιδεύει τον δάσκαλο στην καταβύθιση των κειμένων και στη σημασία και της παραμικρής λέξης. Επίσης του ξύνει λίγο τις βεβαιότητες και τον ξεναγεί στους κόσμους της δημιουργικής φαντασίας.

Ποιος είναι ο βασιλιάς του νέου σας βιβλίου και γιατί «φοράει» ένα βαρέλι ρετσίνας;
Πρόκειται για ένα εξουσιαστικό πρόσωπο που αποδομείται από τα γηρατειά και όχι μόνο. Στο εξώφυλλο έχουμε μια συμβολική εικόνα του εγκλωβισμού του μέσα σε οδυνηρές ενοχές και αλκοόλ.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ**

Ενα χταπόδι που έχει να πει πολλά

ΕΛΕΝΗ ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗ
Ρέκβιεμ για μια Οκτάβια
εκδ. Πατάκη, **σελ.** 180

Μετά τη βασανιστική σχέση με το φαγητό, τα δεινά της οικιακής καθημερινότητας και το άχθος των γηρατειών, η Ελένη Γιαννακάκη συνεχίζει να ιχνογραφεί τον Γολγοθά της ανθρώπινης ύπαρξης. Στο πέμπτο έργο της Ρέκβιεμ για μια Οκτάβια καταπιάνεται με τη δύσκολη εμπειρία της μητρότητας – στέρηση της προσωπικής ζωής, αγώνας προστασίας, αγωνία μέχρι υστερίας και στο τέλος σαρκοβόρος μοναξιά. Ανεξάντλητη στην ευρηματικότητά της, αυτή τη φορά η πεζογράφος μετέφερε τους ήρωές της στο θαλάσσιο βασίλειο. Κεντρική φιγούρα αποτελεί ένα μαλάκιο, ένα χταπόδι, μια Οκτάβια που απομονωμένη μέσα στο θαλάμι της φροντίζει τα αυγάπαιδιά της μέχρι να εκκολαφθούν και τα μικρά να πάρουν τον δρόμο τους.

Η πρωτότυπη επινοητική σύλληψη επιτρέπει στη Γιαννακάκη να δημιουργήσει ένταση, να αναπτύξει βάθος, να μπολιάσει το κείμενο με πολλή ειρωνεία. Το χταπόδι, εξηγεί στο επίμετρο, θεωρείται από τα πιο έξυπνα ζώα της θάλασσας. Εχει τρεις καρδιές και 10.000 περισσότερα γονίδια απ' τον άνθρωπο, ενώ τα πλοκάμια του λειτουργούν αυτόνομα χωρίς να παίρνουν εντολή απ' το κεφάλι. Είναι ζώο μοναχικό, επιδίδεται σε κανιβαλισμό και σε περιόδους έλλειψης τροφής μπορεί να φάει ακόμα και τα πλοκάμια του τα οποία αναγεννιούνται. Κατά τη διάρκεια της επώασης το θηλυκό δεν εγκαταλείπει το θαλάμι, απέχει απ' το φαγητό και μετά την εκκόλαψη πεθαίνει έχοντας χάσει το ένα τρίτο του βάρους του.

Με το ισχυρότατο γλωσσικό της ένστικτο, η πεζογράφος δημιουργεί ένα μυθιστόρημα (ή μήπως νουβέλα;) που αποτελείται από εννιά μονολόγους – μιλούν το κεφάλι, τα χέρια και τα πόδια του χταποδιού, άλλοτε στο πρώτο και άλλοτε στο τρίτο πρόσωπο. Πλάθει έτσι μια ομάδα, μια κοινότητα, μια κοινωνία διαφορετικών φωνών. Και ταυτόχρονα προσφέρει μιαν ερμηνευτική πρόταση για το ακατανόητο, αντιφατικό, αινιγματικό εγώ παρουσιάζοντάς το ως πολυμερή δέσμη από τμήματα που είτε δεν συγκοινωνούν είτε αντιμάχονται μεταξύ τους. Το ένα μέσα στην πολλαπλότητα, οι πολλοί μέσα στην κοινότητα, σε σχέσεις τρυφερότητας και σύγκρουσης – δεν λέμε συχνά πως τρώμε τα σωθικά μας; Κι έπειτα η θάλασσα, το νερό, ο κόσμος μέσα στον οποίο γεννιέται η ζωή – οι απαρχές της έμβιας περιπέτειας. Με τον ρυθμό των διαδοχικών μονολόγων, η συγγραφέας κατόρθωσε να αναπλάσει τον κυματισμό του νερού, να αναπαραστήσει την κοσμική κίνηση, να δημιουργήσει τον χτύπο απ' το πέρασμα του χρόνου.

Εχοντας υποβάλει την αίσθηση του περιβάλλοντος όπου γεννιέται η ζωή – από εκεί και πέρα τα πάντα εξελίσσονται με τον πλέον πειστικό τρόπο. Ανελέητη και ταυτόχρονα προστατευτική, εγωίστρια και συγχρόνως δοτική, παντοδύναμη και μαζί κουρασμένη, η Οκτάβια εξιστορεί τη ζωή της. Τα γλέντια συνυπάρχουν με τη φονική βαρβαρότητα (χωρίς μάλιστα την εξεικόνιση άγριων σκηνών), η κοινή δράση με την αυταρχική επιβολή, ο φόβος με την αποκοτιά, η υπεράσπιση του εγώ με την ενοχή. Η ζωή κάνει τον κύκλο της – γεννιόμαστε, μεγαλώνουμε, ζούμε τις τρέλες της νεότητας, ασκούμε και υποκύπτουμε στη σαγήνη, στήνουμε το σπιτικό μας, γονιμοποιούμε και γονιμοποιούμαστε, τεκνοποιούμε. Ο βίος κυλά ανάμεσα σε αντίζηλους, φίλους, συζύγους, εραστές και παιδιά, γεμάτος ανταγωνισμούς, συγκρούσεις και θανάσιμους κινδύνους. Και από όλα αυτά μένει μια αφήγηση – γεγονότα, εξιστορήσεις, περιπέτειες και στοχασμός και στο τέλος τέλος η φθορά, το κενό και μια αναπόδραστη μελαγχολία. Αλλά και εκπλήξεις. Με μια έντεχνη αντιστροφή, η αφήγηση δημιουργεί έναν αντικατοπτρισμό. Τι παράδοξη (αλλά και διεστραμμένη) που είναι η ζωή! Είμαστε όντως άνθρωποι που παρομοιάζουμε τον βίο μας με εκείνον του ζωικού βασιλείου, ή μήπως είμαστε πράγματι μαλάκια που κάποια στιγμή απλώς ονειρευτήκαμε την ανθρώπινη υπόστασή μας;

ΕΚΤΑΚΤΩΣ

Η φύση και ο τύραννος

«Το γέλιο του βατράχου ή πώς τα παραμύθια μπορούν να σου αλλάξουν τη ζωή» του Henri Gougaud (μετάφραση: Λίλη Λαμπρέλλη), κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.

Απόσπασμα από το βιβλίο «Το γέλιο του βατράχου ή πώς τα παραμύθια μπορούν να σου αλλάξουν τη ζωή»:

Ο πλανήτης μας είναι τόπος αφιλόξενος. Η φύση δεν γνωρίζει ή σχεδόν δεν γνωρίζει ούτε οίκτο ούτε ανάπαυλα. Είναι μια δύναμη που προφανώς χαρίζεται, που είναι τυφλή, που έρχεται ποιος ξέρει από πού, που πηγαίνει ποιος ξέρει πού.

Γεννιόμαστε, τρεφόμαστε, μεγαλώνουμε, ζευγαρώνουμε, σκοτώνουμε, επιβιώνουμε για λίγο κι ύστερα χανόμαστε, αυτή είναι η μοίρα των περισσότερων πλασμάτων της Γης.

Εχετε δει νεογέννητα σκυλάκια να μαλώνουν για το στήθος της μάνας τους; Για τα πιο δυνατά, το γάλα. Για τα πιο αδύναμα, τίποτε. Ακόμα κι εκείνη που τα γέννησε δεν νοιάζεται για τη μοίρα τους. Ας πεθάνουν. Είναι έτσι. Είναι ο νόμος της φύσης.

Οι ανθρώπινες κοινωνίες ξεφεύγουν από τούτο τον νόμο, γι' αυτό και είναι συχνά τόσο χοντροκομμένες, τόσο απαράδεκτες. Στην πραγματικότητα, οποιοσδήποτε τυραννικός δυνάστης είναι πιο κοντά στη φύση απ' ό,τι ο πιο λεπταίσθητος οικολόγος.

Να ξεκολλήσουμε από αυτό το χάος που απειλεί συνεχώς να μας καταπιεί, αυτή είναι η πιο αδιάκοπη προσπάθεια της ανθρώπινης συνείδησης.

• Απουσιάζουν οι λίστες με τα ευπώλητα εξαιτίας των έκτακτων μέτρων που ισχύουν για τα εμπορικά καταστήματα. Προσεχώς και πάλι κοντά μας.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Γυναίκες ζωγράφοι

Το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, στην προσπάθειά του να αυξήσει τον αριθμό έργων στις συλλογές του από γυναίκες ζωγράφους, απέκτησε ένα έργο της Φλαμανδής ζωγράφου Κλάρα Πέετερς (1587-1636). Το έργο ανήκε σε ιδιωτική συλλογή στο Ηνωμένο Βασίλειο. Για το Μετ, η Κλάρα Πέετερς είναι σημαντική προσωπικότητα στην ιστορία της ευρωπαϊκής νεκρής φύσης. Είναι γνωστά 40 έργα της, αλλά μόνο πρόσφατα αναδείχθηκε η τέχνη της παγκοσμίως.

ΠΡΙΝΣΤΟΝ
Ο κόσμος του Κόρνγκολντ

Ένας μύθος της μουσικής, ο Γερμανός συνθέτης και μαέστρος Ερικ Βόλφγκανγκ Κόρνγκολντ (1897-1957) διέτρεξε με το έργο του όλο το πρώτο ήμισυ του 20ού αιώνα, με μουσική δωματίου, μιούζικαλ και όπερα στην πατρίδα του και αργότερα, μετά το 1934, όταν κατέφυγε στις ΗΠΑ, στο Χόλιγουντ όπου έγινε συνθέτης ονομαστών κινηματογραφικών σάουντρακ. Μια πλήρης βιογραφία του κυκλοφόρησε από το Princeton University Press, σε επιμέλεια Ντάνιελ Γκόλντμαρκ και Κέβιν Καρνς.

ΟΞΦΟΡΔΗ
Ελληνικά κεντήματα

Αγνωστο ακόμη πόσο θα διαρκέσει το κλείσιμο των μουσείων και πώς αυτά θα αναπροσαρμόσουν το πρόγραμμά τους, αλλά το σπουδαίο μουσείο της Οξφόρδης, το Ashmolean, είχε στο πρόγραμμά του για εγκαίνια στις 4 Απριλίου (που φυσικά δεν θα ισχύει πλέον) μία έκθεση ελληνικών κεντημάτων λαϊκής τέχνης με τίτλο «Μεσογειακές κλωστές». Με επιμελήτρια τη Φραντσέσκα Λεόνι, η έκθεση θα είναι, όταν γίνει, μια εισαγωγή στον πλούτο της λαϊκής τέχνης.

ΠΑΡΙΣΙ
Η μεγάλη δωρεά

Το Μουσείο Ορσέ στο Παρίσι, από τους μεγάλους προορισμούς πολιτισμού τις καλές εποχές, δέχθηκε μια δωρεά αστρονομικού ύψους για να μπορέσει να επεκταθεί και να προσφέρει αυτό που ζητούν πλέον οι επισκέπτες από ένα μουσείο, την πλήρη εμπειρία. Ελαβε το ποσόν των 22,3 εκατ. δολαρίων από ανώνυμο Αμερικανό δωρητή έτσι ώστε να μπορέσει να αναδείξει τη μεγάλη συλλογή του ζεύγους Hays, από τις ΗΠΑ, επίσης, η οποία δωρήθηκε στο μουσείο το 2016.

ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ
Ο αδελφός της Νταϊάν Κίτον

Το τρίτο βιβλίο της Νταϊάν Κίτον έχει ως θέμα τη σχέση της με τον αδελφό της, ο οποίος σταδιακά βυθιζόταν στα σκοτάδια της ψυχικής ασθένειας όσο εκείνη κατακτούσε φήμη ως ηθοποιός. Η Κίτον έχει γράψει και άλλα βιβλία, αλλά αυτό το τελευταίο με τίτλο «Brother & Sister» είναι το πιο εξομολογητικό και ίσως και το πιο σκοτεινό και αληθινό. Εξ ονόματος του αδελφού της, μιλάει για εκατομμύρια ανθρώπους στο ημίφως.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

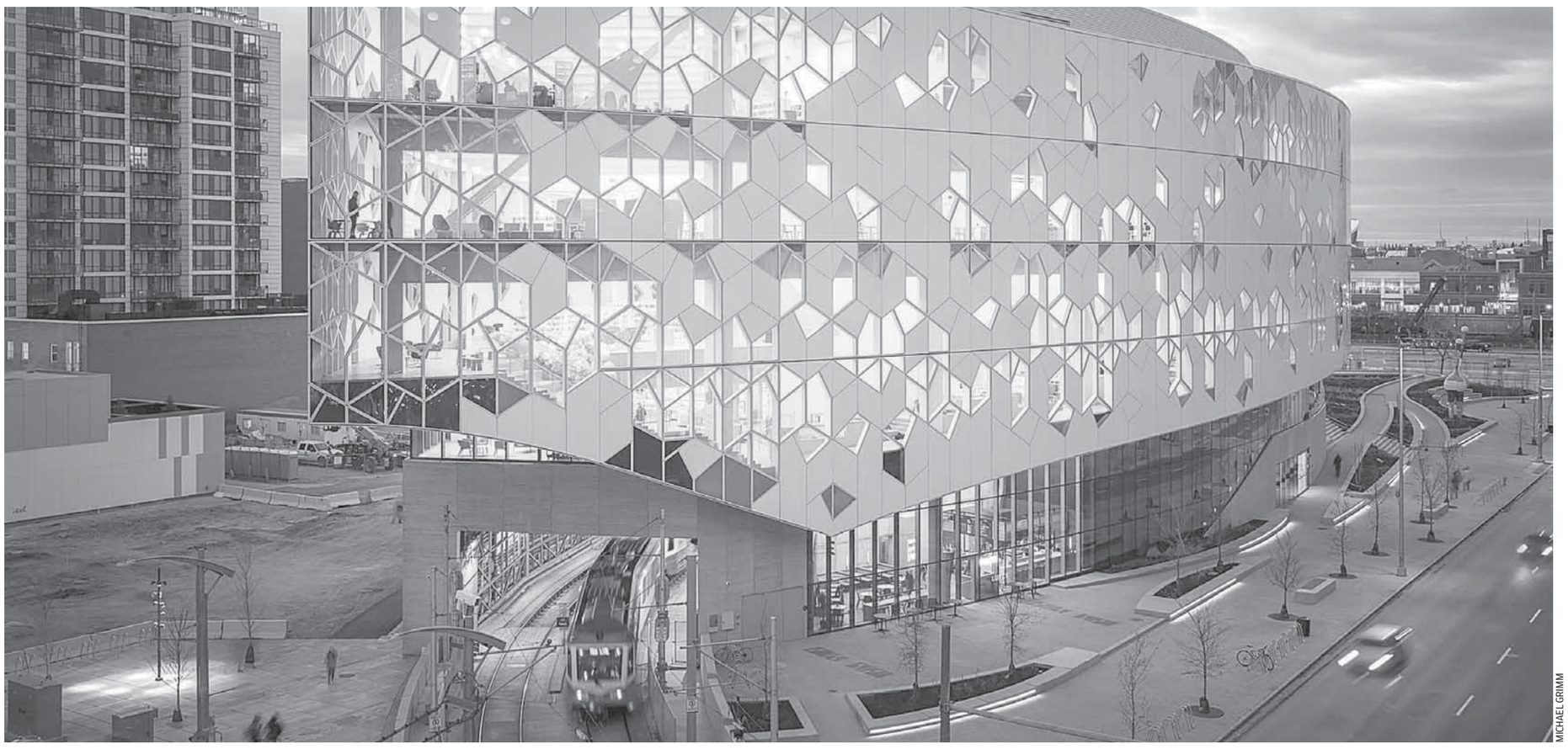

MICHAEL GRIMM

Η βιβλιοθήκη στο Κάλγκαρι, η γνώση ταξιδεύει

ΚΑΝΑΔΑΣ

Σε αυτήν την πολιτισμένη πόλη, που μας φαίνεται τόσο μακριά, όπως είναι το Κάλγκαρι στον Καναδά, η νέα Κεντρική Δημόσια Βιβλιοθήκη είναι ένας ναός γνώσης. Από τα πρόσφατα αποκτήματα της πόλης, που αριθμεί μερικές χιλιάδες πάνω από το ένα εκατομμύριο, η Βιβλιοθήκη με τις επεκτάσεις της και τη νέα μορφή είναι έργο του σημαντικού και εξωστρεφούς αρχιτεκτονικού γραφείου Snøhetta από τη Νορβηγία σε συνεργασία με τους Καναδούς Dialog. Κέρδισαν από κοινού τον διαγωνισμό το 2013 και στα τέλη του 2018 το κτίριο ήταν έτοιμο να λειτουργήσει, αντικαθιστώντας την παλιά Βιβλιοθήκη, ένα κτίριο του 1964. Κόστισε 245 εκατ. δολάρια, με το μεγαλύτερο ποσοστό προερχόμενο από την τοπική κυβέρνηση, το υπόλοιπο από ιδιώτες χορηγούς και το 1% να έχει εξασφαλιστεί για αγορά έργων τέχνης. Πρωτίστως, βεβαίως, είναι ένα νέο μεγάλο δημόσιο κτίριο για την προάσπιση της γνώσης, η οποία την περίοδο αυτή είναι διαδικτυακή. Στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης υπάρχει ενημέρωση προς τους χρήστες σχετικά με το πώς λειτουργεί πλέον το σύστημα συνεπεία της πανδημίας και τι μπορεί να κάνει κάποιος που έχει δανειστεί ένα βιβλίο και θέλει να το επιστρέψει ή χρειάζεται κάποιο άλλο. Αυτό κάνουν οι μεγαλύτερες βιβλιοθήκες στον κόσμο, και οι περισσότερες έχουν διαθέσει μεγάλο αριθμό των βιβλίων στη διαδικτυακή αναζήτηση ώστε να διευκολύνουν την εξ αποστάσεως μελέτη, κάτι που γινόταν ούτως ή άλλως. Η Βιβλιοθήκη στο Κάλγκαρι είναι στην καρδιά της πόλης, κομμάτι της καθημερινότητας και αυτό είναι πολύ σημαντικό, καθώς σε λίγες πόλεις νιώθει κανείς μια μεγάλη βιβλιοθήκη δίπλα στα καταστήματα και στους κεντρικούς δρόμους. Σταθμός τρένου συνδέεται απευθείας με το κτίριο της Βιβλιοθήκης. Σήμερα, με την παγκόσμια πανδημία, ακόμη και η εικόνα ενός τέτοιου κτιρίου εμψυχώνει, κινητοποιεί και εμπνέει ώστε να αναζητήσει κάποιος τη γνώση, τη μελέτη ή έστω και μόνο την αναγνωστική απόλαυση από την ασφάλεια του σπιτιού του. Είναι συγκινητικό να διαβάσει κανείς πως στο Κάλγκαρι, μια πόλη με πάνω από 1.250.000 κατοίκους, παραπάνω από τους μισούς, οι 670.000 έχουν χρησιμοποιήσει ή χρησιμοποιούν συστηματικά τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης. Είναι ένα εντυπωσιακά υψηλό ποσοστό, που αποτελεί δείκτη πραγματικής ανάπτυξης μιας κοινωνίας.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Γράμμα από το Μέτωπο VI

Αφού δεν υπάρχει μέτωπο πια, το μέτωπο βρίσκεται παντού, ποιο το νόημα να τιτλοφορείς ακόμη αυτά τα μηνύματα ως «γράμματα απ' το μέτωπο;», με ρωτάει σε ένα μέιλ του ο κύριος Γκρι, ο οποίος έχει κλειστεί σπίτι του και κοιτάζει τους άδειους δρόμους απ' το παράθυρό του. Προσπαθώ να τον φανταστώ και εγώ μέσα από τον μικρό θάλαμο του νοσοκομείου.

Πάνω που είχα χαρεί με τα αποτελέσματα των εξετάσεων του παιδιού σας, μου γράφει, ήρθε το κύμα του κορωνοϊού να μετατρέψει τα πάντα σε «πρώτη γραμμή».

Αναρωτιέμαι ποιος θα τερματίσει πρώτος, ο κορωνοϊός ή η λευχαιμία. Πιθανώς ο κορωνοϊός. Η λευχαιμία της κόρης μου μοιάζει να έχει καθυποταχθεί σε πρώτη φάση, αλίμονο όμως, απαιτούνται τουλάχιστον έξι με οκτώ μήνες ακόμη συστηματικής χημειοθεραπείας,

Θα θέλαμε να κοιμηθούμε και να ξυπνήσουμε αρχές του 2022. Οταν αυτός ο εφιάλτης θα έχει περάσει.

με αρκετές διανυκτερεύσεις στο νοσοκομείο, αλλά και με ενδιάμεσες ανάσες στο σπίτι – που τόσο της έχει λείψει. Και μετά αυτό το διάστημα, άλλο τόσο, και περισσότερο, συστηματική παρακολούθηση και συντήρηση. Ισως εκεί, γύρω στο 2022, στις αρχές του, ο μυελός της να παράγει πλέον από μόνος του υγιή κύτταρα και όχι καρκινικά. Λέμε με τη μαμά της: Θα θέλαμε να κοιμηθούμε τώρα και να ξυπνήσουμε τότε. Οταν αυτός ο εφιάλτης θα έχει περάσει.

Το παιδί μετράει –και εμείς μαζί

Ολοι της οι φίλοι παρόντες στο «κρεβάτι του πόνου», μοιράζονται μαζί της λίγη από τη -σωτήρια- τοξικότητα της χημειοθεραπείας. Κανείς δεν είναι μόνος.

του– σαράντα μία ημέρες συνεχούς νοσηλείας, τις τελευταίες δώδεκα κλεισμένο στους τέσσερις τοίχους εξαιτίας του ιού RSV που το προσέβαλε και ανέστειλε τις τρεις εναπομείνασες χημειοθεραπείες αυτής της πρώτης φάσης, της λεγόμενης «εφόδου» – επίσημος ιατρικός όρος, κανονικός πόλεμος δηλαδή.

Κάπως έτσι, εναλλασσόμαστε στο δωμάτιο με ένα τετράχρονο που μέσα σε σαράντα μέρες μοιάζει να μεγάλωσε μήνες. Ο τρόπος που μιλάει, αυτά που μας λέει, η υπομονή που επιδεικνύει, λες και κάτι τη μετατόπισε βίαια και την ωρίμασε.

«Τι τρώει ο Γατούλης εκεί που είναι;» μας ρώτησε τις προάλλες. Ο Γατούλης ήταν ο γάτος μας, που, άρρωστος με καθολικό καρκίνο στα δεκατρία του, «ξεκουράστηκε» μια νύχτα και «πήγε στ' αστέρια». Η μικρή ξύπνησε την επομένη και το γατί είχε χαθεί.

Τώρα, ανάμεσα σε φοβερά ξεσπάσματα ενέργειας και απίθανης όρεξης για φαγητό (απότοκα και τα δύο της κορτιζόνης), πέφτει σε περίεργες περισυλλογές και αναρωτιέται αν είναι μόνος του ο Γατούλης «εκεί που είναι» και, κυρίως, τι τρώει «εκεί που είναι».

«Θυμάσαι πώς τον κυνηγούσα μέσα στο παλιό μας σπίτι;» μας ρώτησε. «Παλιό σπίτι» είναι το σπίτι μας, σε αντίθεση με το «νέο σπίτι» που είναι το νοσοκομείο. Δεν μπορέσαμε να της βγάλουμε απ' το μυαλό την ιδέα ότι το νοσοκομείο δεν είναι «σπίτι».

«Μου λείπει πολύ ο Γατούλης», επαναλαμβάνει κάθε τόσο το τετράχρονο, που αίφνης έχει «μνήμη». Κοιτάζουμε έξω από το παράθυρο εκεί έξω, το ανοιχτό μέτωπο του αόρατου κορωνοϊού. Να κοιμηθούμε ώς το 2022... Αλλά, τότε, ποιος θα είναι δίπλα της;

Πηγή δύναμης για ένα καλύτερο αύριο

Επτά ταινίες μικρού και μεγάλου μήκους από Κύπριους και Έλληνες δημιουργούς μας βοηθούν σε αυτές τις μέρες κρίσης

Επιμέλεια **ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ**

Μέσα σε όλη αυτή την κατάσταση που επικρατεί ανά το παγκόσμιο θα έλεγα πως η θέληση για να ξεφύγουμε έστω για λίγο είναι αναγκαία. Ο πιο έντονος και δυνατός τρόπος για να το πέτυχει κάποιος αυτό είναι και μέσω των ταινιών. Ευτυχώς ζούμε σε μια εποχή που η δυνατότητα να δούμε ταινίες μπορεί και να γίνει χωρίς να φύγουμε από το σπίτι. Έτσι και εγώ με την σειρά μου σε αυτές τις μέρες του εγκλεισμού κάθισα και παρακολούθησα διάφορες και ενδιαφέρουσες ταινίες. Δυστυχώς υπάρχουν μερικές από αυτές τις ταινίες που προτείνω, που είναι δύσκολα προσβάσιμες για να τις βρει κάποιος μέσω διαδικτύου. Ίσως, θα ήταν γενναιόδωρο από κάποιο κανάλι

Ο κινηματογράφος είναι σαν φάρμακο της ψυχής γι' αυτούς τους δύσκολους καιρούς.

ή ακόμη και από το κρατικό κανάλι της Κύπρου, το ΡΙΚ, σε συμφωνία και συνεννόηση με τους ίδιους τους δημιουργούς/ καλλιτέχνες να μπορούσαν να παρουσίαζαν τις ταινίες τους μέσω των καναλιών τους στο κοινό, που είναι περιορισμένο στο σπίτι. Σημειώνω ότι όλες οι κυπριακές ταινίες μικρού μήκους που παρουσιάζω, βρίσκονται μεταξύ πολλών άλλων ήδη ανεβασμένες και εντελώς δωρεάν στην πλατφόρμα Vimeo. Μια πρωτοβουλία της Τώνιας Μισιαλή, μια κίνηση

Η θέληση για να ξεφύγουμε έστω για λίγο είναι αναγκαία και για να το πέτυχει κάποιος αυτό είναι και μέσω των ταινιών.

οπωσδήποτε ευχάριστη. Ο κινηματογράφος είναι σαν φάρμακο της ψυχής γι' αυτούς τους δύσκολους καιρούς που η ανθρωπότητα βιώνει. Οι ταινίες που σας παρουσιάζω είναι κυπριακές και ελληνικές, μικρού και μεγάλου μήκους, Είναι ταινίες που τις ξεχώρισα και βλέποντας τες ή ξαναβλέποντάς τες θυμήθηκα τη δύναμη που μπορεί να δώσει τόσο εύκολα και απλόχερα το σινεμά.

Οι ταινίες, μεγάλου ή μικρού μήκους, ελληνικές ή κυπριακές ή ακόμη και ξενόγλωσσες μας δίνουν την ευκαιρία να ταξιδέψουμε. Ίσως αυτές τις μέρες αυτοαπομόνωσης να σκεφτούμε πόσο σημαντικός είναι ο κλάδος του κινηματογράφου και η Πολιτεία να σκεφτεί λύσεις σε θέματα που τον αφορούν.

«Κιμμέρια»/ «Sunrise in Kimmeria», 2017, Σάιμον Φαρμακάς.

«Το Αγόρι στη Γέφυρα», 2016, Πέτρος Χαραλάμπους.

«Φυγαδεύοντας τον Χέντριξ», 2018, Μάριος Πιπερίδης.

«Κιμμέρια» «Sunrise in Kimmeria», 2017

Η «Κιμμέρια» είναι μια κυπριακή ταινία μεγάλου μήκους σε σενάριο και σκηνοθεσία του Σάιμον Φαρμακά. Ο Σάιμον Φαρμακάς παρουσιάζει μια εμπορικών προδιαγραφών κωμωδία, με πινελιές φολκλόρ και τραγωδίας που, τουλάχιστον ως το φορτωμένο φινάλε της, εκπληρώνει τον στόχο της. Η υπόθεση του έργου είναι για ένα ιπτάμενο σφαιρικό αντικείμενο που πέφτει από τον ουρανό μέσα σ' ένα χωράφι στη νεκρή ζώνη, δίπλα από ένα απομονωμένο χωριό της Κύπρου. Όπως αναφέρεται στον Όμηρο, στην Κιμμέρια βρισκόταν η είσοδος για τον Άδη. Είναι μια ταινία που ο θεατής θα περάσει όμορφα την ώρα του, βλέποντας την και σιγουρά το γέλιο ειδικά σε αυτές τις μέρες βοηθά. Ο Σάιμον Φαρμακάς έχει κερδίσει δύο φορές το βραβείο καλύτερης κυπριακής ταινίας. Από την πρεμιέρα της πρώτης μικρού μήκους ταινίας του «Πωλείται Αεροδρόμιο (2006)» μέχρι σήμερα, έχει μια σταθερά ανοδική πορεία στον χώρο του κυπριακού σινεμά. Η ταινία αυτή είναι η πρώτη του ταινία μεγάλου μήκους.

«Το Αγόρι στη Γέφυρα» 2016

Είναι η βραβευμένη κυπριακή ταινία μεγάλου μήκους σε σκηνοθεσία του Πέτρου Χαραλάμπους από το European Cinema Panorama Film Festival στην Ελλάδα και στο Festival Du Grain A Demoudre. Η ταινία είναι ένα συγκινητικό, δραματικό film ενηλικίωσης. Σε ένα μικρό, ορεινό κυπριακό χωριό στα τέλη της δεκαετίας του '80, η ζωή δύο δωδεκάχρονων αγοριών είναι ήρεμη κι ανέμελη. Ο Σωκράτης περνά τις μέρες του κατασκευάζοντας αυτοσχέδια εκρηκτικά, παρέα με τον φίλο και ξάδελφό του Μάρκο, κι εκεί που αποφασίζουν να κατασκευάσουν τη μεγαλύτερη κροτίδα στην ιστορία του χωριού η ιστορία ξεκινά. Το έργο που μας παρουσιάζει ο Πέτρος Χαραλάμπους πραγματεύεται διαχρονικά θέματα και αξίες, όπως το ποιος ορίζει τι είναι σωστό ή λάθος, καλό ή κακό. Μιλάει για τις ανθρώπινες σχέσεις, τα λάθη του παρελθόντος και τα παιδιά που καλούνται να βρουν λύσεις. Μια νοσταλγική ταινία που μας θυμίζει ανέμελους και ξέγνοιαστους καιρούς δοσμένη κάτω από πραγματικές συνθήκες.

«Φυγαδεύοντας τον Χέντριξ», 2018

Η πρώτη ταινία μεγάλου μήκους με τη σεναριακή και σκηνοθετική υπογραφή του Μάριου Πιπερίδη, με προϋπηρεσία στην παραγωγή, το ντοκιμαντέρ και τις ταινίες μικρού μήκους, υποστηρίχθηκε από το Eurimages, αποτελεί μια συμπαραγωγή Κύπρου και Γερμανίας. Είναι μια πολιτική κωμωδία που πραγματεύεται το παράλογο των διαχωριστικών γραμμών, των συνόρων γενικότερα και την τραγική κατάσταση που βρίσκεται το κυπριακό πρόβλημα, μέσα από την απλή ιστορία ενός Ελληνοκύπριου που χάνει τον σκύλο του στα Κατεχόμενα και προσπαθεί απεγνωσμένα να τον φέρει πίσω παράνομα, αφού ο κανονισμός της Πράσινης Γραμμής απαγορεύει τη διέλευση ζώων ή φυτών από τις τουρκοκρατούμενες στις ελεύθερες περιοχές. Μια ταινία που είναι δοσμένη με ένα χιουμοριστικό τρόπο αλλά θέτει θέματα και προβληματισμούς που επηρεάζουν και απασχολούν όλους ακόμη στις μέρες. Το «Φυγαδεύοντας τον Χεντριξ» βραβεύτηκε με το βραβείο καλύτερης ταινίας στο Φεστιβάλ της Τραϊμπέκα, το Πρώτο Βραβείο Καλύτερης Κυπριακής Ταινίας, το Βραβείο Κοινού στο Φεστιβάλ Cyprus Film Days, το Βραβείο Καλύτερου Σεναρίου της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου και ακολούθησαν πολλές άλλες βραβεύσεις.

«Greenhouse Θερμοκήπιο», 2013

Η ταινία Greenhouse (Θερμοκήπιο), σε σενάριο και σκηνοθεσία του Ιωακείμ Μυλωνά, με πρωταγωνιστή τον Μάριο Ιωάννου είναι γυρισμένη σε ασπρόμαυρη εικόνα, αποτελεί ένα μικρού μήκους «μοκιουμένταρι» που κινείται μεταξύ ντοκιμαντέρ και μυθοπλασίας, παρουσιάζοντας την αφήγηση ενός ανθρώπου που έχασε τη δουλειά του και τη γυναίκα του εξαιτίας της κρίσης και στο τέλος προβαίνει σε μια απελπισμένη πράξη βίας. Το «Θερμοκήπιο» είναι μια ταινία που θέτει ερωτήματα στην κοινωνία και είναι δρα σαν καθρέφτης των δικών μας σκέψεων. Ο Ιωακείμ Μυλωνάς με τις εξίσου ταινίες του μικρού μήκους «Chronos», «pharmakon» και «Oedipus» συμμετείχαν και βραβεύτηκαν σε πολλά φεστιβάλ σε όλο τον κόσμο. Είναι μέλος της κινηματογραφικής ομάδας KLEIN MEIN και Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Διεθνούς Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου.

«Quidnunc» 2017

Το «Quidnunc» είναι ακόμη μια μικρού μήκους κυπριακή ταινία που ξεχώρισα σε σκηνοθεσία, σενάριο και μοντάζ του Χάρη Αγιώτη. Η ταινία αυτή είναι γυρισμένη σε μόνο πλάνο το οποίο δίνει ακόμη μια δυναμική στην ιστορία θρίλερ που μας παρουσιάζει. Είναι για μια ψυχικά άρρωστη γυναίκα, τη Μέλανι που αποφασίζει να τερματίσει τη ζωή της στο δωμάτιο ενός έρημου ξενοδοχείου. Ξαφνικά, μια κραυγή για βοήθεια από το διπλανό δωμάτιο την προτρέπει να διακόψει τη διαδικασία αυτοκτονίας της και να διερευνήσει τη διαταραχή. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, ο ψυχικός κόσμος της Μέλανι το καθιστά αδύνατο για εκείνη να ξεχωρίσει μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίας. Η ψυχική υγειά είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα που προβάλλει ο Χάρης Αγιώτης και δείχνει σε τι άκρα μπορεί να φτάσει κάποιος μη αντιμετωπίζοντας το σοβαρό αυτό πρόβλημα. Ο Χάρης Αγιώτης είναι αυτοδίδακτος σκηνοθέτης και σεναριογράφος και έχει δουλέψει ως βοηθός παραγωγός στη Νέας Υόρκη όπου έμενε για τρία χρόνια. Στη συνέχεια, γύρισε πίσω στην Κύπρο όπου δούλευε σε ανεξάρτητες παραγωγές μεγάλου και μικρού μήκους. Έχει γράψει και σκηνοθετήσει μικρού μήκους ταινίες και τώρα εργάζεται στη Γερμανία και στην Τσεχία στο χώρο της τηλεόρασης.

«Dead End» 2013

Η τελευταία ταινία μικρού μήκους που προτείνω είναι σε σενάριο και σκηνοθεσία της Τώνιας Μισιαλή, πλέον αναγνωρισμένη γυναίκα σκηνοθέτρια με τη μεγάλου μήκους ταινία της «Παύση». Η μικρού μήκους ταινία «Dead End» έχει έντονη την αίσθηση μοναξιάς που διακρίνει την κοινή ζωή ενός ηλικιωμένου ζευγαριού. Η απώλεια της νεότητας, της κοινωνικής κι εργασιακής τους δραστηριότητας εντείνει την αίσθηση της αποξένωσης, της εγκατάλειψης του αδιεξόδου στον γάμο τους. Ο ηλικιωμένος άντρας έχει την απεγνωσμένη ανάγκη να νιώσει νέος ξανά και συνεχίζει να ακολουθεί την καθημερινή του ρουτίνα, δίχως να τον αγγίζει η μοναξιά της γυναίκας του. Παρόλο που είναι μια δραματική ταινία, βγάζει και μια ευαισθησία και μια ανάγκη για κατανόηση για τα άτομα που προβάλλει η Τώνια, χωρίς να πιέσει το κοινό για να νιώσει κάποια συναισθήματα λύπης. Η Τώνια Μισιαλή έχει δουλέψει εκτεταμένα στην τηλεόραση και στο σινεμά σαν ανεξάρτητη σκηνοθέτης και παραγωγός, αλλά και στην σκηνή, όπου έχει σκηνοθετήσει μια σειρά από πειραματικά performances.

«Άλπεις» 2011

Οι «Άλπεις» είναι η ελληνική μεγάλου μήκους και σίγουρα μια από της αγαπημένες μου, που δεν μπορούσα να μην την συμπεριλάβω. Μια άκρος λανθιμική ταινία που σε συνεπαίρνει με την μοναδική της ιστορία και τις ξεχωριστές ερμηνείες των ηθοποιών. Είναι σε σκηνοθεσία Γιώργου Λάνθιμου και σενάριο του Ευθύμη Φιλίππου και Γιώργου Λάνθιμου. Η υπόθεση του έργου με λίγα λογία είναι για τα μέλη μιας ομάδας με το όνομα «Άλπεις» προσλαμβάνονται από συγγενείς και φίλους νεκρών για να αντικαταστήσουν αυτούς που χάθηκαν. Μια κοπέλα όμως αποφασίζει να παραβιάσει τους αυστηρούς κανόνες τους οποίους έχει θεσπίσει ο αρχηγός της επιχείρησης. Η κοπέλα αυτή χάνει την αίσθηση της πραγματικότητας και μπαίνει σε μια ψεύτικη πραγματικότητα. Ο Γιώργος Λάνθιμος σπούδασε σκηνοθεσία για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Η δεύτερη μεγάλου μήκους ταινία του, «Κυνόδοντας» (2009) έκανε την πρεμιέρα της στο Φεστιβάλ Κανών 2009, όπου και απέσπασε το βραβείο Καλύτερης Ταινίας του τμήματος «Ένα Κάποιο Βλέμμα», ενώ ακολούθησαν ποικίλες βραβεύσεις της σε δεκάδες κινηματογραφικά φεστιβάλ ανά τον κόσμο. Το 2011, ο «Κυνόδοντας» ήταν υποψήφια ταινία για το Όσκαρ Καλύτερης Ξενόγλωσσης Ταινίας. Οι «Άλπεις» (2011) έκανε την πρεμιέρα της στο Φεστιβάλ Βενετίας 2011, και απέσπασε το Osella Καλύτερου Σεναρίου

«Greenhouse/ Θερμοκήπιο», 2013, Ιωακείμ Μυλωνάς.

«QUIDNUNC», 2017, Χάρης Αγιώτης.

«Dead End», 2013, Τώνια Μισιαλή.

«Άλπεις», 2011, Γιώργος Λάνθιμος.

Να σώσουμε τα τραυματισμένα παιδιά

Ενα βιβλίο που θα επιτρέψει στους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν και να βοηθήσουν τους αντικοινωνικούς μαθητές

LORI DESAUTELS, MICHAEL MCKNIGHT
Τα μάτια δεν σωπαίνουν ποτέ
μτφρ. Ιωάννης Τσιπλάκος
πρόλογος: Σπύρος Κασιμάτης
εκδ. Πορφύρα, **σελ.** 405

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Στον Κομφούκιο αποδίδεται η φράση: «Για να βάλουμε σε τάξη τον κόσμο, πρέπει να βάλουμε σε τάξη τη χώρα. Για να βάλουμε σε τάξη τη χώρα, πρέπει να βάλουμε σε τάξη την οικογένεια. Για να βάλουμε την οικογένεια σε τάξη, πρέπει να καλλιεργήσουμε την προσωπική μας ζωή. Πρέπει πρώτα να είσαι αποφασισμένος».

Τι συμβαίνει όταν παιδιά και έφηβοι έχουν υποστεί σοβαρά στρεσογόνα επεισόδια από τη στιγμή της γέννησής τους; Τι συμβαίνει όταν ο παιδικός εγκέφαλος έχει δεχθεί απανωτά απειλητικά μηνύματα για τη ζωή και την επιβίωση, σωματικά ή ψυχολογικά; Πώς ανταποκρίνονται στη μάθηση και στην κοινωνία αυτά τα παιδιά; Πώς ερμηνεύεται η επιθετικότητά τους και γιατί είναι δύσκολο και για τους ενήλικες να τα αποδεχθούν;

Στο βιβλίο που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πορφύρα με τον εύγλωττο τίτλο «Τα μάτια δεν σωπαίνουν ποτέ», οι συγγραφείς Lori Desautels και Michael McKnight καταγράφουν μέσα στα πρώτα έξι κεφάλαια πώς αναπτύσσεται ο παιδικός εγκέφαλος, τι σημαίνει τραύμα και τοξικό στρες και ποιες είναι οι στρατηγικές που μπορούν να ακολουθηθούν στην εκπαίδευση. Στόχος τού βιβλίου που κινείται στον άξονα της ψυχολογίας και των νευροεπιστημών είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν χρόνια αντικοινωνικούς μαθητές προκειμένου να διασωθούν και να οργανωθούν ξανά μέσα από μια νέα σωτήρια σχέση που θα αναπτύξουν. Το δεύτερο μέρος του βιβλίου ονομάζεται τμήμα πηγών και αναλύει με εφαρμοσμένες τεχνικές και παραδείγματα τι σημαίνει εκπαιδευτική νευροεπιστήμη και πώς αυτή μπορεί να εφαρμοστεί στην τάξη, από τη νηπιακή ηλικία μέχρι το τέλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τι σημαίνει όμως ο όρος «Αντίξοες Παιδικές Εμπειρίες»; Οι ΑΠΕ είναι ένας όρος που περιλαμβάνει δέκα κατηγορίες εμπειριών στη ζωή των παιδιών. Είναι οι εξής: 1. συναισθηματική κακοποίηση, 2. σωματική κακοποίηση, 3. σεξουαλική κακοποίηση, 4. σωματική εγκατάλειψη, 5. συναισθηματική εγκατάλειψη, 6. κατάχρηση ουσιών στο σπίτι, 7. νοητική νόσος στην οικογένεια, 8. βίαιη μεταχείριση μητέρας, 9. διαζύγιο ή απομάκρυνση γονέων και 10. φυλακισμένο μέλος στην οικογένεια. Υπάρχουν παιδιά σε όλο τον κόσμο, το βιβλίο είναι γραμμένο με στατιστικά τα οποία ισχύουν στην Αμερική, που έχουν περισσότερες από μία κατηγορίες, ενώ όσο πιο πολλές ισχύουν από την αρχή της ζωής ενός παιδιού τόσο μεγαλύτερο στρες βιώνει η ψυχοδιανοητική του κατάσταση.

Πίσω από κάθε ιστορία ενός επιθετικού, παραβατικού εφήβου κρύβεται πάντα μια βαθιά πονεμένη, τραυματική ιστορία για τη ζωή του.

SHUTTERSTOCK

Τι συμβαίνει όταν ο παιδικός εγκέφαλος έχει δεχθεί απανωτά απειλητικά μηνύματα για τη ζωή και την επιβίωση, σωματικά ή ψυχολογικά; Πώς ανταποκρίνονται στη μάθηση και στην κοινωνία αυτά τα παιδιά;

Πολύ συχνά μιλάμε για τραύμα, αλλά είναι δύσκολο να εντοπιστεί με την πρώτη φορά. Ιδίως στα παιδιά που υιοθετούν άλλους μηχανισμούς για να διαχειριστούν το τραύμα τους, που δεν είναι φυσικά καθόλου συνειδητό, και γι' αυτό χρησιμοποιούν μη λεκτικούς τρόπους έκφρασης. Στα μικρά παιδιά παρατηρούμε τις ζωγραφιές, οι έφηβοι γίνονται εριστικοί και επιθετικοί έως και παραβατικοί, ενώ πάντα επηρεάζονται η μάθηση, η συγκράτηση, η προσοχή και η σκέψη. Πολλές φορές επηρεάζονται η τροφή και ο ύπνος ή και η ενούρηση. Το σίγουρο είναι ότι πίσω από κάθε ιστορία ενός επιθετικού, παραβατικού εφήβου κρύβεται πάντα μια βαθιά πονεμένη, τραυματική και δακρύβρεχτη ιστορία για τη ζωή του. Το τραύμα προέρχεται από ένα αναπόφευκτο στρεσογόνο γεγονός που υπερνικά τους μηχανισμούς αντίδρασης του υποκειμένου. Υπάρχουν δύο τύποι τραυμάτων που περιγράφονται στο βιβλίο. Ο ένας είναι το οξύ τραύμα, το οποίο προέρχεται από ένα μοναδικό γεγονός το οποίο ο νέος δεν μπορεί να αντιμετωπίσει. Και το δεύτερο είναι το σύνθετο τραύμα, το οποίο είναι και πιο επικίνδυνο. Διότι τα παιδιά αυτά είναι εκτεθειμένα σε περιβάλλοντα με τοξικό επίπεδο στρες και σχετίζεται με συνεχείς και επίμονες αντιξοότητες στη ζωή τους. Το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε ειδικούς της ψυχικής υγείας αλλά κυρίως σε εκπαιδευτικούς. Είναι πολύ δύσκολο για έναν εκπαιδευτικό να έχει στους κόλπους της τάξης του έναν επιθετικό νέο. Και αυτό γιατί ο τραυματισμένος νέος μεταφέρει ασυνείδητα τα επίπεδα του άγχους του στον άλλον, δημιουργώντας απέχθεια και αποστροφή. Οπότε, ενώ κατά βάθος το παιδί ή ο έφηβος αναζητούν σχέση και αγκαλιά, κάνουν τα πάντα για να πάρουν το αντίθετο. Το βιβλίο φωτίζει αυτό το δύσκολο μονοπάτι, και μας φέρνει αντιμέτωπους με την ευθύνη μας ως γονείς αλλά και ως εκπαιδευτικοί. Γιατί το μέλλον είναι τα παιδιά. Και τα μάτια τους δεν λένε ποτέ ψέματα, για όσα έχουν δει, για όσα έχουν νιώσει, για όσα έχουν βιώσει.

Το απαραίτητο για κάθε εκπαιδευτικό βιβλίο «Τα μάτια δεν σωπαίνουν ποτέ».

Μένουμε σπίτι με καθηλωτικές προβολές

Φροντίζουν για αυτό διαδικτυακές πλατφόρμες, όπως οι Netflix και Cinobo

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Τα χαμένα κορίτσια
ΘΡΙΛΕΡ (2020)
Σκηνοθεσία: Λιζ Γκάρμπους
Ερμηνείες: Εϊμι Ράιαν, Τομασίν Μακένζι, Γκάμπριελ Μπερν

Με τις κινηματογραφικές αίθουσες να είναι και να παραμένουν κλειστές για αρκετό καιρό ακόμα, το ενδιαφέρον μας στρέφεται στις διαδικτυακές πλατφόρμες, οι οποίες ευτυχώς προσφέρουν αρκετές επιλογές στους σινεφίλ. Ξεκινάμε με μια πρόσφατη προσθήκη στον κατάλογο των αστυνομικών φιλμ του Netflix. «Τα χαμένα κορίτσια» είναι μια πραγματική ιστορία, η οποία βασίζει τα στοιχεία της στο ομώνυμο βιβλίο του Ρόμπερτ Κόλκερ. Πρωταγωνίστρια είναι η Μαρί Γκίλμπερτ, μια μητέρα τριών κοριτσιών, η οποία αντιλαμβάνεται πως η μεγαλύτερη κόρη της –ζουν ξεχωριστά–έχει εξαφανιστεί μυστηριωδώς. Η αστυνομία ξεκινάει τις έρευνες για την εκδιδόμενη κοπέλα, οι οποίες οδηγούν σε μια κλειστή, φυλασσόμενη κοινότητα, ενώ παράλληλα στην περιοχή ανακαλύπτονται τα πτώματα και άλλων ιερόδουλων.

Ο απελπισμένος αγώνας της Μαρί για να βρει την κόρη της αποτελεί το κέντρο ενός συγκινητικού φιλμ, το οποίο δημιουργεί από την αρχή την κατάλληλη ατμόσφαιρα. Τα μουντά τοπία του χειμωνιάτικου Λονγκ Αϊλαντ αποτελούν το φόντο του δράματος· εκεί κάποιοι, όπως η Μαρί, δουλεύουν εξαντλητικές βάρδιες για να ζήσουν τα παιδιά τους και άλλοι απομονώνονται σε κλειστές κοινότητες για να προστατέψουν(;) τα κεκτημένα. Για τα νεκρά κορίτσια, ωστόσο, ελάχιστοι μοιάζουν να νοιάζονται πραγματικά.

Raw
ΤΡΟΜΟΥ (2017)
Σκηνοθεσία: Ζουλιά Ντεκουρνό
Ερμηνείες: Γκαράνς Μαριγιέ, Ελα Ραμπφ, Λορέν Λούκας

Από το Netflix στο Cinobo, την ολοκαίνουργια ελληνική διαδικτυακή πλατφόρμα, η οποία μας προσφέρει «ψαγμένες» επιλογές από τον παγκόσμιο ανεξάρτητο κινηματογράφο. Από εκεί διαλέγουμε το τρομακτικό αλλά ευφυέστατο «Raw», μία από τις καλύτερες ταινίες αυτού του είδους που έχουμε δει τα τελευταία χρόνια. Η 18χρονη Τζουστίν, χορτοφάγος και κάπως «άβγαλτη» κοινωνικά, μπαίνει στην κτηνιατρική σχολή όπου ήδη φοιτά η αδερφή της. Η συγκεκριμένη, ωστόσο, είναι η πιο αλλόκοτη κτηνιατρική του κόσμου, με τελετές μύησης και δοκιμασίες που δεν θα αργήσουν να ξυπνήσουν στην Τζουστίν μια ακόρεστη πείνα. Βάζοντας μπροστά το όχημα-ταμπού του κανιβαλισμού, η νέα σκηνοθέτις και σεναριογράφος Ζουλιά Ντεκουρνό κάνει εντυπωσιακό ντεμπούτο. Με προσοχή στη λεπτομέρεια (οι custom-made ποδιές των φοιτητών είναι για να τις χαζεύεις) και πολύ ποιοτικό gore, το «Raw» σέβεται τον θεατή, αλλά πρώτα από όλα το είδος. Σε αντίθεση με τις δεκάδες χολιγουντιανές –δήθεν– τρόμου «αρπαχτές», αυτή η ευρωπαϊκή παραγωγή αξίζει κάθε ρανίδα του ψεύτικου αίματος που κατανάλωσε.

Στα «Χαμένα κορίτσια» η Μαρί Γκίλμπερτ, μια μητέρα τριών κοριτσιών, αντιλαμβάνεται πως η μεγαλύτερη κόρη της -ζουν ξεχωριστά- έχει εξαφανιστεί μυστηριωδώς.

HOME CINEMA

Μια καλτ ταινία έγινε απολαυστική σειρά

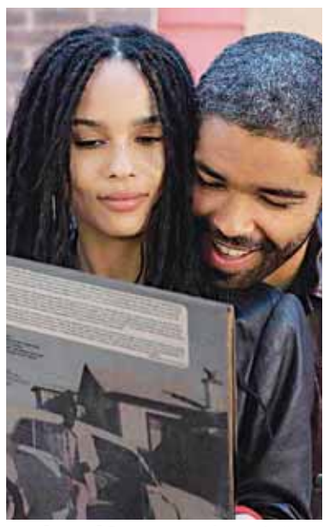

High Fidelity
ΚΟΜΕΝΤΙ (2020)
Δημιουργοί: Σάρα Κουζέρκα, Βερόνικα Γουέστ
Ερμηνείες: Ζόι Κράβιτς, Ντέιβιντ Χολμς Τζέικ Λέισι

Ο τίτλος γνωστός και αγαπημένος από την καλτ σήμερα ταινία του Στίβεν Φρίαρς από το 2000, με τον Τζον Κιούζακ στον πρωταγωνιστικό ρόλο. Αυτήν ακριβώς μεταφέρει, στην τηλεόραση τούτη τη φορά, η σειρά 10 μισάωρων επεισοδίων του Hulu, με κάποιες βέβαια (σημαντικές) αλλαγές. Αρχικά πλέον έχουμε γυναίκα πρωταγωνίστρια και συγκεκριμένα την κόρη του Λένι Κράβιτς, Ζόι, η οποία υποδύεται τη Ρομπ, μια 30άρα κοπέλα, η οποία είναι ιδιοκτήτρια ενός κλασικού δισκάδικου στη σύγχρονη Νέα Υόρκη. Οπως και στην ταινία, η Ρομπ έχει εμμονή με τις μουσικές λίστες αλλά και τους πρώην συντρόφους της, τους οποίους θα βαλθεί να εντοπίσει, σε μια προσπάθεια να ξεκαθαρίσει μερικά βασανιστικά ερωτήματα και να προχωρήσει στη ζωή της.

Η Ζόι Κράβιτς και ο Κίνγκσλεϊ Μπεν-Αντίρ πρωταγωνιστούν στο τηλεοπτικό High Fidelity.

Οπως είπαμε, οι αλλαγές είναι αρκετές: εκτός του κεντρικού ρόλου, σε εκείνους των δύο αξέχαστων υπαλλήλων του δισκάδικου βρίσκονται πια μια πληθωρική Αφροαμερικανή γυναίκα (αντί του Τζακ Μπλακ) και ένας νευρωτικός αμφισέξουαλ άνδρας (αντί του Τοντ Λουίζο), ενώ και οι υπόλοιποι χαρακτήρες είναι προσαρμοσμένοι στα σύγχρονα στάνταρ. Κι αυτό είναι καλό. Αφενός η κεντρική ιδέα και η ατμόσφαιρα της σειράς παραμένει πιστή στο πρότυπό της, αφετέρου ο ίδιος ο τηλεοπτικός χαρακτήρας, ο οποίος υπερδιπλασιάζει τον διαθέσιμο χρόνο –συνολικά η σειρά διαρκεί περίπου πεντέμισι ώρες– ανοίγει καινούργιες δυνατότητες.

Οι απολαυστικές μουσικές αναφορές και πληροφορίες είναι εδώ σημαντικά περισσότερες, ενώ εκτός από τους «κλασικούς», έχουμε και αρκετό χώρο και για τις σύγχρονες εξελίξεις γύρω από την ποπ κουλτούρα. Φυσικά, η σειρά παραμένει στον πυρήνα της, μια κλασική ρομαντική κομεντί και τα ερωτικά της μπερδεμένης Ρομπ έχουν συνήθως τον πρώτο λόγο. Παρόλα αυτά, τόσο η Ζόι Κράβιτς, με το ελαφρώς αλήτικο, ροκ στιλ της, όσο και το καλογραμμένο γενικώς σενάριο, βοηθούν ώστε να αποφύγουμε –όχι απόλυτα–τα περισσότερα από τα κλισέ του είδους.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Mr. Holmes
07.30 Θεία λειτουργία Απευθείας μετάδοση.
10.00 Καμώματα τζι αρώματα Κωμική σειρά εποχής.
11.00 EU4U, II - (Ε) Με τη Βίβιαν Κανάρη.
12.00 Χάλκινα χρόνια, III - (Ε) Δραματική σειρά εποχής.
13.00 Χωρίς αποσκευές V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Ενημερωτική εκπομπή.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe, III - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.
15.45 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
17.00 Μαζί - Birlikte Δικοινοτική εκπομπή, για αλληλοκατανόηση και συνύπαρξη.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Η κυρά του μεταξιού - (Ε) Δραματική σειρά.
18.50 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, που αναφέρεται στις επωνυμίες των οδών.
19.25 Κάποτε το '80 Κωμική σειρά.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Mr. Holmes Ταινία μυστηρίου, με τους Ίαν ΜακΚέλεν, Λόρα Λίνεϊ, κ.ά.
23.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.20 Μαζί - Birlikte Δικοινοτική εκπομπή.
00.00 EU4U, II - (Ε)
01.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε)

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

21.00 Παραδοσιακή βραδιά
07.15 Προσωπογραφίες
08.00 Παιδική ζώνη
α. Κόκκινο λεωφορείο
β. Μάγια η μέλισσα
γ. Το θαυμαστό ταξίδι
δ. Γουίσπερ
ε. Μπόμπι και Μπιλ
στ. Γκάρφιλντ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 Ιστορίες του χωρκού - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Πόπη Αβραάμ, Ανδρέα Αργυρίδη, κ.ά.
16.30 Μανώλης και Κατίνα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζένιο, Βάνια Κωνσταντίνου, κ.ά.
17.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Little house on the prairie Οικογενειακή σειρά, με τους Μάικλ Λάντον, Κάρεν Γκρασλ, κ.ά.
17.45 Euromaxx Design - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.15 Know it - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.45 Baywatch, VII Σειρά περιπέτειας με τους Ντέιβιντ Χέισελχοφ, Πάρκερ Στίβενσον, κ.ά.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.00 Παραδοσιακή βραδιά στο PIK - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
22.30 Άρτος και θεάματα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
23.35 Προσωπογραφίες - (Ε) Πολιτιστικό πρόγραμμα.
00.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.30 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Το κόκκινο ποτάμι
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Σίσσυ Χρηστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
15.00 Εικόνες Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
16.00 Shopping star - (Ε) Παιχνίδι μόδας.
17.20 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Αλέξ. Ταραμουντά.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης (Συνέχεια)
18.30 MasterChef 4 Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Πάνο Ιωαννίδη, Σωτήρη Κοντιζά και Λεωνίδα Κουτσόπουλο.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 Το κόκκινο ποτάμι Δραματική σειρά εποχής, με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση.
22.00 Επιθυμίες στο παρά πέντε (The Bucket List). Δράμα, με τους Τζακ Νικολσον, Μόργκαν Φρίμαν.
23.40 Στο Αλαλούμ - (Ε) Κυπριακή σειρά.
00.40 AR3NA - (Ε) Δραματική σειρά.
01.40 Ζωή μου - (Ε) Δραματική σειρά
02.40 UNA Fatsa - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Your Face Sounds Familiar
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Τα κορίτσια του μπαμπά Κωμική σειρά.
07.30 Καθρεφτάκι μου - (Ε) Κωμική σειρά.
08.10 Daddy Cool - (Ε) Κωμική σειρά.
09.50 Santa Γιολάντα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
10.30 Εσύ... στον κόσμο σου (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Ενημερωτική εκπομπή.
12.50 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 Food N' Friends Εκπομπή μαγερικής, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο και τον Ηλία Φουντούλη.
15.20 Casa De Mikel - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Μιχάλη Σοφοκλέους.
17.20 Πέτα τη φριτέζα - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄
18.10 Πέτα τη φριτέζα - (Ε) Συνέχεια.
18.40 Μην ψαρώνεις, II Κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.20 Your Face Sounds Familiar, VI Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Μαρία Μπεκατώρου.
00.10 Τίτλοι ειδήσεων
00.20 Football stories Ντοκιμαντέρ.
01.10 Aquarius Βιογραφική δραματική σειρά.
02.00 Λευκός οίκος - (Ε)
02.50 Μαύρος ωκεανός - (Ε)
03.40 Τα νέα του ΑΝΤ1 - (Ε)
04.30 7 ζωές - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.00 Big Brother
05.20 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
06.20 Προορισμός Ευτυχία - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ευτυχία Ανδρέου.
07.20 Αλλού ξημερωμένοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
08.20 Περί ορέξεως - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Ανδρέα Δημητρόπουλο και Γιώτα Δαμιανού.
09.00 Παντρεμένοι και οι δυο Κωμική σειρά.
10.00 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι με τον Γιώργο Λιάγκα.
11.00 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
12.30 Στην υγειά μας ρε παιδιά Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
15.30 Για το καλό σου - (Ε) Εκπομπή για την υγεία με την Αφροδίτη Γεωργίου.
16.20 Θα γίνει της πολυκατοικίας Κωμική σειρά.
17.10 My Style Rocks Gala Reality μόδας.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 My Style Rocks Gala (Συνέχεια) Reality μόδας.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.00 Big Brother Reality show.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.40 My Style Rocks Gala - (Ε) Reality μόδας.
03.00 Μόνο μια φορά - (Ε) Δραματική σειρά.
04.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Κοινωνική σειρά

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Παράδοση κατ' οίκον
06.00 Άλλαξέ το - (Ε) Εκπομπή διακόσμησης.
07.00 24 ώρες - (Ε) Ντοκιμαντέρ, με τον Κων/νο Κωνσταντίνου
08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
13.45 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 Λούης Night Show - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Λούη Πατσαλίδη.
17.00 Σπίτι είναι... Κωμική σειρά.
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου, IV Κωμική σειρά.
19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
20.20 ALPHA NEWS
21.15 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηαδάμου.
22.30 Κάρμα, II Δραματοποιημένη σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου.
23.30 Μεσάνυχτα Ψυχαγωγική εκπομπή με την Ελεονώρα Μελέτη.
00.45 World party - (Ε)
01.45 Divided - (Ε) Τηλεπαιχνίδι γνώσεων.
03.15 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

06.50 Τηλεαγορά
08.00 Ξένη ταινία
09.45 Τηλεαγορά
10.20 The Sweetest Thing
12.00 Τηλεαγορά
12.35 Ο ξεροκέφαλος
14.00 Τηλεαγορά
15.00 Μπετόβεν και μπουζούκι
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.30 Το χάρισμα

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
09.35 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Αποδείξεις Live
17.00 Τηλεαγορά
18.30 Ταξίδι γεύσεων, II
19.30 Travel Guide Ταξιδιωτική εκπομπή.
20.25 Για πάντα νέοι - (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III Με την Άντζυ Λουπέσκου.
22.30 Ξένη ταινία
00.30 Ξένη ταινία
02.30 Ξένες σειρές
05.00 Video Clips
05.05 ΑΝΝΙΤΑ κοίτα

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
12.30 Sabrina
13.00 Angels Friends
13.30 Heidi
14.00 Glimmies
14.30 Zig And Sharko
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion

MOVIES BEST

21.00 Vault
07.50 Viceroy's House
09.45 Burning Man
11.35 Sister Cities
13.10 Operator
14.45 Interlude In Prague
16.45 Mafia Only Kills In Summer, II
18.40 The Rock
21.00 Vault
22.45 The Nanny Betrayal
00.30 Life On The Line
02.15 Bad Samaritan
04.15 The Road Within
06.00 The Rock

GREEK CINEMA

22.00 Μια ζωή την έχουμε
06.05 Αδέκαροι ερωτευμένοι
07.45 Μια τρελή σαραντάρα
09.20 Θάσος
09.45 Μπετόβεν και μπουζούκι
11.40 Ο αετός των σκλαβωμένων
13.30 Ο ιππότης της λακούβας
15.10 Είναι ένας τρελός... τρελός Βέγγος
16.50 Ο θυρωρός μας
18.30 Ο μπούφος
20.15 Το ξύλο βγήκε απ' τον παράδεισο
22.00 Μια ζωή την έχουμε
01.25 Τα δύο πόδια σ' ένα παπούτσι
02.55 Δόκτωρ Ζι-Βέγγος
04.20 Οι αμαρτωλοί

Χρόνος, αυτό το εξωφρενικό αίνιγμα

Πώς και πότε προέκυψε η διαδεδομένη πλέον ιδέα ότι ο άνθρωπος ίσως μπορέσει να ταξιδέψει στο παρελθόν ή στο μέλλον

JAMES GLEICK
Ταξίδι στον χρόνο. Η ιστορία
μτφρ. Γιώργος Κυριακόπουλος
επιμ. Νέστορας Χούνος
εκδ. Τραυλός, 2019, **σελ.** 450

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

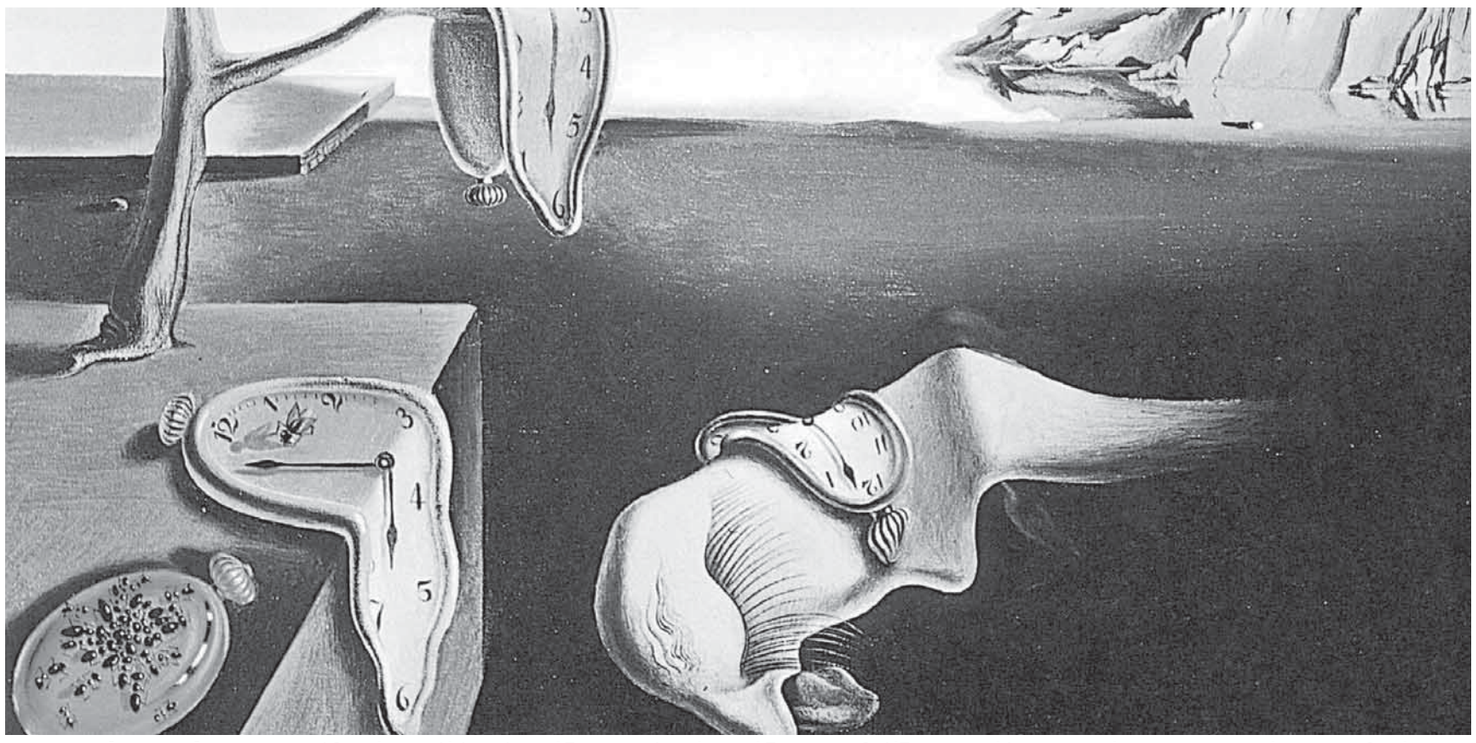

«Η εμμονή της μνήμης» του Σαλβαντόρ Νταλί (1931). Η τήξη των ρολογιών μοιάζει να συμβολίζει την απώλεια του χρόνου και τα μυρμήγκια τη φθορά.

Σήμερα, ο οποιοσδήποτε προβληματισμός, φιλοσοφικός, επιστημονικός ή και στο πλαίσιο μιας αφήγησης, πάνω στην έννοια του χρόνου φαίνεται απολύτως δεδομένος. Στη δε επιστημονική φαντασία, αλλά και σε μεγάλη μερίδα της σοβαρής επιστημονικής κοινότητας, η ιδέα μιας μετάβασης στο παρελθόν ή στο μέλλον, είναι πλέον πολύ διαδεδομένη, τόσο που να νομίζουμε ότι έτσι ήταν πάντα. Κι όμως δεν ήταν.

Οπως λέει ο Τζέιμς Γκλάικ στο «Ταξίδι στον χρόνο. Η ιστορία», η ιδέα ότι θα μπορούσε ο άνθρωπος να μετακινηθεί στον χρόνο όπως κάνει στον χώρο, προέκυψε πολύ πρόσφατα: γύρω στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού. Πριν από αυτό το όριο, ο χρόνος ήταν για τον άνθρωπο κάτι περίπου αυτονόητο, με την έννοια ότι το περίφημο «βέλος του χρόνου», όπως το είχε ορίσει ο Νεύτωνας, ήταν σταθερό, πήγαινε πάντοτε προς μία κατεύθυνση και κάπου εκεί τελείωναν όλα.

Βεβαίως, ο χρόνος προκαλούσε πάντοτε βαθιά αγωνία. Στη μεγάλη ενότητα με τον τίτλο «Γερο-Χρόνος» που αφιερώνει ο ιστορικός τέχνης Ερβιν Πανόφσκι στο βιβλίο «Μελέτες εικονολογίας. Ουμανιστικά θέματα στην Τέχνη της Αναγέννησης» (μτφρ. Α. Παππάς, Νεφέλη, 1991), αναλύει πώς μέσα από τη ζωγραφική ο άνθρωπος εξέφρασε έναν τρόμο απέναντι στον χρόνο και στο ανελέητο πέρασμά του. Τον ταύτισε με τον Κρόνο («ο πιο ξερός, πιο ψυχρός και πιο αργός στην κίνηση πλανήτης, ήταν συνυφασμένος με τα γηρατειά, την έσχατη πενία και τον θάνατο»), με την καταστροφή αλλά και με τον Χάρο (συχνή η εικόνα του «αδυσώπητου, κανιβαλικού, δρεπανηφόρου Κρόνου») και άλλοτε θεωρήθηκε μια «συμπαντική και ανεξιχνίαστη δύναμη που, μέσω ενός κύκλου γέννησης και καταστροφής, προκαλεί αυτό που θα μπορούσε να ονομαστεί κοσμική συνέχεια».

Την ίδια στιγμή, οι νεοπλατωνιστές φιλόσοφοι, και ειδικά ο Πλωτίνος, ταύτισαν τον χρόνο-Κρόνο με τον φιλοσοφικό και τον θρησκευτικό στοχασμό, παρότι, όπως παρατηρεί πάντοτε ο Πανόφσκι, «ακόμα και αυτή η νεοπλατωνική "αναθεώρηση"» θα οδηγήσει εντέλει στην ταύτιση του Κρόνου (και του χρόνου) με τη μελαγχολία.

Ειδικά σε ό,τι αφορά τον φιλοσοφικό και θρησκευτικό στοχασμό πάνω στον χρόνο, δεν γίνεται να μη μνημονεύσουμε τον Ιερό Αυγουστίνο. Πέρα από το ότι σηματοδότησε προφητικά σχεδόν την έλευση του δυτικού ανθρώπου όπως τον κατανοήσαμε από τον Μεσαίωνα κι έπειτα, και κυρίως μετά την Αναγέννηση, συνδυάζοντας αριστουργηματικά στον λόγο και στη σκέψη του τον φιλοσοφικό στοχασμό των Ελλήνων με τον ψαλμό των Γραφών, ο Αυγουστίνος είχε μια τρομακτική εμμονή με τον χρόνο (και τη μνήμη). Στις «Εξομολογήσεις» του, οι γεμάτοι αγωνία (ακόμα και σπαραγμό) συλλογισμοί του πάνω στο αίνιγμα του χρόνου προχωρούν τόσο πολύ, που θα έλεγε κάποιος πως ακραγγίζει εντελώς σύγχρονες έννοιες της φυσικής.

Οι αρχαίοι φαντάζονταν την αθανασία και τους τόπους των νεκρών, όμως οι μηχανές του χρόνου βρίσκονταν πέρα από τα όρια της αντίληψής τους.

Το γεγονός, πάντως, παραμένει. Εως τον 19ο αιώνα, ουδέποτε ο άνθρωπος σκέφτηκε ότι θα μπορούσε να ταξιδέψει στον χρόνο. Μπορεί να φαντάστηκε ταξίδια σε άλλους κόσμους, στο φεγγάρι και στα άστρα (ή στο κέντρο της Γης ή ακόμα και στην κόλαση), ο χρόνος όμως αφέθηκε στην ησυχία του. Η ιδέα έγινε κοινός τόπος (έως και εμμονή) μονάχα μέσα στον 20ό αιώνα, στη λογοτεχνία, στην τηλεόραση και στο σινεμά. Σταχυολογώ πρόχειρα ταινίες: «La Jette» (1962), «Αεροπλανοφόρο "Νίμιτς"» (1980), «Κάποτε στον χρόνο» (1980), «Το πείραμα της Φιλαδέλφεια» (1984), «Επιστροφή στο μέλλον» (1985), «Η Πέγκι Σου παντρεύτηκε» (1986) κ.ά.

«Το ταξίδι στον χρόνο», γράφει ο Γκλάικ, «μοιάζει με παλαιά παράδοση, ριζωμένη στις αρχαίες μυθολογίες, εξίσου παλαιά όσο οι θεοί και οι δράκοντες. Αλλά δεν είναι. Μολονότι οι αρχαίοι φαντάζονταν την αθανασία και την αναγέννηση και τους τόπους των νεκρών, οι μηχανές του χρόνου βρίσκονταν πέρα από τα όρια της αντίληψής τους. Το ταξίδι στον χρόνο είναι μια φαντασίωση της σύγχρονης εποχής».

Το όνομα-κλειδί εδώ είναι ο Τζορτζ Χέρμπερτ Ουέλς, ο συγγραφέας της «Μηχανής του χρόνου». «Οταν ο Ουέλς, στο φωτισμένο από έναν λύχνο δωμάτιό του, φανταζόταν μια μηχανή του χρόνου, επινοούσε ταυτοχρόνως έναν νέο τρόπο σκέψης», σχολιάζει ο Γκλάικ. «Γιατί αυτό δεν συνέβη νωρίτερα; Και γιατί συνέβη τώρα;», αναρωτιέται αμέσως μετά.

Πράγματι, γιατί; Συνηθίζουμε να λέμε ότι ορισμένοι συγγραφείς είναι «πιο μπροστά από την εποχή τους», η αλήθεια όμως είναι ότι αποτελούν περισσότερο παράγωγα της εποχής τους. Ο Ουέλς είναι το προϊόν της εποχής του και του τόπου του. Η βικτωριανή Αγγλία του 1890 απέκτησε αίφνης τεράστια φαντασία, απόρροια της βιομηχανικής, τεχνολογικής προόδου αλλά και της έξαρσης του αποκρυφισμού. Η έλευση του ηλεκτρισμού, οι έρευνες των φυσικών πάνω στη φύση του φωτός και του ηλεκτρομαγνητισμού, και των μαθηματικών πάνω στη γεωμετρία και στον χώρο, αλλά και η τεράστια μόδα των συνεδριών με μέντιουμ όπου (υποτίθεται ότι) καλούνταν πνεύματα και οι πεθαμένοι εμφανίζονταν μέσα από τα μυστηριώδη «εκτοπλάσματα», οδήγησε σε νέες, ριζοσπαστικές ιδέες περί άλλων διαστάσεων.

Αυτή ήταν μια παράπλευρη συνέπεια της διαδεδομένης τότε φήμης ότι οι μαθηματικοί έκαναν υπολογισμούς και εξισώσεις λογαριάζοντας επιπλέον διαστάσεις. «Αλαφροΐσκιωτοι» (όπως ο Αρθουρ Κόναν Ντόιλ, μεταξύ αυτών) αλλά και κληρικοί που ήθελαν να τονώσουν το μεταφυσικό αίσθημα του κόσμου (το οποίο φοβούνταν πως είχε βληθεί μετά τη Βιομηχανική Επανάσταση), νόμιζαν πως βρήκαν στα μαθηματικά την εγκυρότητα που αποζητούσαν, διαστρεβλώνοντας όμως την πραγματικότητα: ιδού που υπάρχουν, είπαν, άλλες διαστάσεις – και σε αυτές κατοικούν τα πνεύματα των νεκρών, οι άγγελοι, ακόμα και ο Θεός ο ίδιος: στην 4η διάσταση!

Εννοείται πως οι όντως καινοφανείς μαθηματικές θεωρίες της εποχής (από τον Μοέμπιους και τον Κλάιν έως τους Γκάους και Λομπατσέφσκι, αλλά με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα τον περίφημο Μπέρνχαρντ Ρίμαν, ο οποίος ξεπέρασε την ευκλείδεια γεωμετρία, «μετρώντας» πλέον σε έναν χώρο όχι ευθύγραμμο αλλά καμπύλο), ήταν ασκήσεις επί χάρτου και ουδεμία σχέση είχαν με πραγματικές διαστάσεις στον χώρο. Για τους μαθηματικούς, το λογικό δεν χρειάζεται να συμβαδίζει με το εμπειρικό. Αλλά ας είναι.

Εποχή «θαυμάτων»

Η αλήθεια είναι ότι ήταν μια εποχή «θαυμάτων», ειδικά στις επιστήμες (αλλά και στις τέχνες). Στα 1908, ο Πολωνογερμανός μαθηματικός Χέρμαν Μινκόφσκι εξέφρασε μια απίθανη ιδέα όταν ανακοίνωσε πως ως ξεχωριστές έννοιες ο χώρος και ο χρόνος είναι «καταδικασμένες να σβήσουν και να γίνουν απλώς σκιές, και μόνο κάποιου είδους ένωση των δύο θα διατηρήσει μια ανεξάρτητη πραγματική ύπαρξη». Τον Μινκόφσκι θα επικυρώσει περίτρανα ο Αϊνστάιν ελάχιστα χρόνια μετά με τις δύο θεωρίες του περί Σχετικότητας.

Ο Γκλάικ γράφει πως κάτι απ' όλα αυτά «άρπαξε» στον αέρα πολύ νωρίς ο ευφυής Ουέλς. Και όχι μόνον: η τεράστια πρόοδος που σημείωσαν η αρχαιολογία, η ζωολογία, η αστρονομία και η γεωλογία τον 19ο αιώνα, όπως επίσης η εδραίωση της έννοιας της θερμοδυναμικής και των τριών νόμων της (με την εντροπία να παίζει ρόλο-κλειδί) προσέδωσε στον υποψιασμένο άνθρωπο της εποχής μια άλλη έννοια του χρόνου, πέρα από την εφήμερη της δικής του ζωής. Ο Ουέλς ήταν ψυλλιασμένος λοιπόν. Οχι όμως επειδή γύρευε να εξηγήσει το σύμπαν, αλλά επειδή ως σοβαρός πεζογράφος που ήταν, ήθελε να προσδώσει αληθοφάνεια στην ιστορία που τον βασάνιζε.

Δεν είναι τυχαίο πως ακόμα και κοινότοπες εκφράσεις, όπως το «γύρισμα του αιώνα», δεν υπήρχαν καν πριν από την έλευση του 20ού αιώνα.

Και όντως, η «Μηχανή του χρόνου», που εκδόθηκε το 1895, περιλαμβάνει πολλές σελίδες «επιστημονικής» εξήγησης και ερμηνείας. Ο Ουέλς προτείνει ο ίδιος κάτι ριζοσπαστικό: ξεχάστε την 4η διάσταση ως «τόπο χλοερό, τόπο αναψύξεως», η 4η διάσταση είναι ο χρόνος! Κάπως έτσι γεννήθηκε στον άνθρωπο η ιδέα ότι όπως υπάρχουν πολλά και διαφορετικά μέρη στον χώρο, ίσως να υπάρχουν πολλά και διαφορετικά «μέρη» στον χρόνο. Και τι μπορεί να συμβεί αν (καταφέρουμε να) τα επισκεφθούμε; Μπορούμε άραγε; Να γυρίσουμε στο παρελθόν; Ή να ταξιδέψουμε στο μέλλον;

Ηταν μια εξωφρενική αλλά και απόλυτα λογική ιδέα ή σκέψη, η οποία, έκτοτε, ουδέποτε εγκατέλειψε τον άνθρωπο. Ειδικά έτσι καθώς η (αστρο)φυσική, η αστρονομία και η κοσμολογία έγιναν ακόμα πιο «εξωτικές» κατά τον 20ό αιώνα – για να μην αναφερθούμε στην κβαντομηχανική με τα υποατομικά σωματίδια που συμπεριφέρονται αλλόκοτα.

Αυτή την άκρως συναρπαστική και γοητευτική ιστορία διηγείται σε αυτό το απολαυστικό βιβλίο ο Αμερικανός Γκλάικ, πανεπιστημιακός, ιστορικός των επιστημών και δημοφιλής συγγραφέας σοβαρών εκλαϊκευτικών βιβλίων. Το πιο ωραίο με το «Ταξίδι στον χρόνο» είναι πως δεν περιορίζεται σε μια συμβαντολογική καταγραφή δεδομένων και πληροφοριών. Ο Γκλάικ έχει την ικανότητα του στοχασμού, έχει επίγνωση των φιλοσοφικών, υπαρξιακών, προεκτάσεων του θέματός του, καθώς και των παραδόξων που προκύπτουν από αυτό.

Οπως λέει, μόλις το 1914 η έννοια του ταξιδιού στον χρόνο κατεγράφη για πρώτη φορά επισήμως αν και, όπως λέει, είχαν παρατηρηθεί ορισμένες παραλλαγές ήδη από το 1866, ενώ υπήρξαν και ορισμένα σποραδικά δείγματα μυθιστορημάτων πρώιμης επιστημονικής φαντασίας τον 18ο αιώνα με οράματα του μέλλοντος.

Η αφετηρία

Ωστόσο, ως σημείο αφετηρίας στην έννοια του ταξιδιού στον χρόνο ορίζεται σαφώς ο Ουέλς. Δεν είναι τυχαίο πως ακόμα και κοινότοπες εκφράσεις, όπως το «γύρισμα του αιώνα», δεν υπήρχαν καν πριν από την έλευση του 20ού αιώνα ή ότι τότε γιορτάστηκε για πρώτη φορά στον κόσμο το πέρασμα στον νέο αιώνα. Κάτι άλλαξε τότε στην αντίληψη του ανθρώπου απέναντι στον χρόνο, καθορίζοντας τη συνέχεια.

Συνεπώς, το ουσιαστικό σημείο αφετηρίας είναι εκείνη η συναρπαστική εποχή, από τα 1890 περίπου έως τη δεκαετία του 1920. Οι θεωρίες της Σχετικότητας του Αϊνστάιν, η επανάσταση της κβαντομηχανικής (με ηλεκτρόνια που πάνε πίσω στον χρόνο), η ψυχανάλυση του Φροϊντ, ο μοντερνισμός στην τέχνη και οι νεόκοπες αναζητήσεις στη φιλοσοφία από τον Μπερξόν, τον Χάιντεγκερ, τον Χούσερλ και άλλους, έφεραν στο προσκήνιο το θέμα του χρόνου ως μια εμπειρία πιο εσωτερική, που δεν υπακούει στο πώς τον βιώνουμε μέσα στην καθημερινότητά μας. Γι' αυτό και την αφήγησή του ο Γκλάικ την προχωράει πέρα από το σημείο τομής με τον Ουέλς, εξακτινώνοντάς την σε διάφορα πεδία. Ετσι, δεν λείπει η φυσική αλλά και η επιστημονική φαντασία του 20ού αιώνα από το βιβλίο του, ούτε όμως και ο Προυστ ή ο Τζόις, ο Ελιοτ, η Γουλφ, ο Νταλί, ο Εσερ, ο Χάιντεγκερ, ο Ναμπόκοφ, ο Μπόρχες, ο Ζέμπαλντ, η Ούρσουλα Λε Γκεν, ο Αλφρεντ Μπέστερ, ο Ρόμπερτ Χάινλαϊν, ο Ουίλιαμ Γκίμπσον κ.ά.

Ενας άλλος λόγος για τον οποίο η ιδέα ενός ταξιδιού στον χρόνο, στο μέλλον ειδικά, αναπτύχθηκε μέσα στον 20ό αιώνα είναι και η υποχώρηση της θρησκευτικής πίστης: παραδοσιακά, οι θρησκείες βλέπουν τον χρόνο ως κάτι κυκλικό, ως ένα στοιχείο κυκλικής «αναγέννησης» ή, βέβαια, μονάχα ως αιωνιότητα. Μέλλον δεν υπάρχει, είναι μάλιστα και κάτι ύποπτο. «Είμαστε πλέον όλοι φουτουριστές», αποφαίνεται ο Γκλάικ.

Ενας αέναος στοχασμός πάνω στη συνείδηση και στη μνήμη

Εντάξει με το μέλλον, τι γίνεται με το παρελθόν όμως; Η επιστήμη λέει πως, τεχνικώς μιλώντας, ένα ταξίδι στο μέλλον είναι όντως εφικτό – αν κατορθώναμε να μετακινηθούμε με την ταχύτητα του φωτός, πρακτικά ανέφικτο. Η φυσική όμως δηλώνει κατηγορηματικά πως ένα ταξίδι στο παρελθόν είναι και θεωρητικώς αδύνατον.

Κι όμως το τελευταίο ήταν που πυροδότησε μερικά από τα σημαντικότερα έργα επιστημονικής φαντασίας ή απλώς του αλλόκοτου και του παράδοξου μέσα στον 20ό αιώνα. Και αυτό διότι μια τέτοια πιθανότητα θα προκαλούσε μία σειρά από σχεδόν παράλογες παραδοξότητες. Π.χ., το «παράδοξο του παππού»: αν ταξιδέψετε στο παρελθόν και σκοτώσετε τον παππού σας, και άρα δεν γεννηθεί ο πατέρας ή η μητέρα σας, τι λέει αυτό για τη δική σας ύπαρξη;

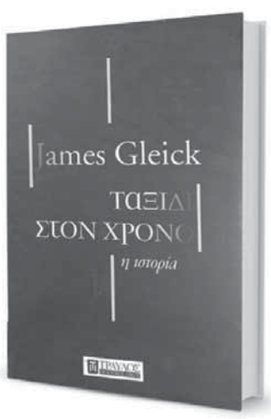

Το βιβλίο του Τζέιμς Γκλάικ κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Τραυλός.

Αν ταξιδέψετε στο παρελθόν και σκοτώσετε τον παππού σας, και άρα δεν γεννηθεί ο πατέρας ή η μητέρα σας, τι λέει αυτό για τη δική σας ύπαρξη;

Η όποια συζήτηση περί χρόνου, περί του αινίγματός του, περί της δικής μας αντίληψης και θέσης μέσα στον χρόνο, καταλήγει σε έναν αέναο στοχασμό πάνω σε δύο κομβικά ζητήματα της ανθρώπινης ψυχοσύνθεσης: στη συνείδηση (και, αντίστροφα, στο ασυνείδητο) και στη μνήμη (αλλά και στη λήθη). Ο Γκλάικ αφιερώνει μερικές από τις πιο ενδιαφέρουσες σελίδες του σε αυτά τα ζωτικής σημασίας θέματα, όχι μόνον σε φιλοσοφικό και ψυχολογικό επίπεδο, αλλά και σε σχέση με το τι βιώνουμε σήμερα: τον «χρόνο του Διαδικτύου», όπου το παρόν μοιάζει να καταβροχθίζει κάθε έννοια μελλοντικού χρόνου.

Ενα ερώτημα που έρχεται και επανέρχεται πάντως είναι αυτό: γιατί μας απασχολούν τόσο πολύ εδώ και εκατό περίπου χρόνια τα ταξίδια στον χρόνο; Η απάντηση είναι μάλλον εύκολη: προσπαθούμε μέσω αυτών να αφανίσουμε τον θάνατο, καθώς η σχέση μας μαζί του έχει αλλάξει δραστικά συγκριτικά με τους περασμένους αιώνες. «Αντιλαμβανόμαστε το πέρασμα του χρόνου διότι ξέρουμε ότι θα πεθάνουμε», κατά τον Χάιντεγκερ.

Δημιουργούμε νοερά έξτρα χρονικές διαστάσεις μέσω της τέχνης, της αφήγησης, της λογοτεχνίας κ.τ.λ., ποθούμε να το κάνουμε όμως και κυριολεκτικά. Αν ο χρόνος του βίου είναι πεπερασμένος, ίσως έτσι μπορέσουμε να κάνουμε αυτό τον πεπερασμένο χρόνο να διασταλεί. Και κάτι ακόμα: είναι το τελευταίο καταφύγιο μιας απελπισμένης επαφής μας με τα πρόσωπα που χάσαμε. «Οπότε μοιραζόμαστε το παρόν μαζί με φαντάσματα», γράφει ο Γκλάικ. Οντως.

Κι ωστόσο, ο ίδιος ο χρόνος παραμένει ένα εξωφρενικό αίνιγμα, από την εποχή του Ιερού Αυγουστίνου ώς τις ταραγμένες μέρες μας. «Τι είναι ο χρόνος; Οταν κανείς δεν μου θέτει το ερώτημα, ξέρω τι είναι. Αν όμως θελήσω να τον ερμηνεύσω σε κάποιον δεν ξέρω τι να πω», είναι ο διάσημος, αγωνιώδης αφορισμός του Αυγουστίνου. Δεν απέχουμε πολύ από αυτή την αρχαία αγωνία ενός στοχαστή που κοίταξε κατάματα τον χρόνο κι αισθάνθηκε δέος.

Λόγω των έκτακτων μέτρων έχουν αναβληθεί επ' αόριστον οι καλλιτεχνικές δράσεις. Κατά συνέπεια, απουσιάζουν οι εκδηλώσεις της εβδομάδας και η ύλη μας διαμορφώνεται ανάλογα.

Ενας αιώνας γεμάτος Ελλάδα

20 ΑΙΩΝΑΣ 1980-90
ΤΟΜΟΣ Α’

ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 1980. Η ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΦΕΡΝΕΙ ΑΛΛΑΓΕΣ, ΟΧΙ ΟΜΩΣ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΠΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΛΟΤΑΝ.

Ο **Ανδρέας Παπανδρέου ως πρωθυπουργός** «συγκατοικεί» έως το 1985 με τον **Κωνσταντίνο Καραμανλή ως Πρόεδρο της Δημοκρατίας**.

Οι σχέσεις της Ελλάδας με τη Δύση δοκιμάζονται. Και η ανακήρυξη του **ψευδοκράτους** του **Ντενκτάς** δημιουργεί ένταση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, πριν εμφανιστεί το «πνεύμα του Νταβός».

Το **σκάνδαλο Κοσκωτά** και η συγκυβέρνηση Δεξιάς και Αριστεράς σφραγίζουν το τέλος της δεκαετίας - και οχι μόνο.

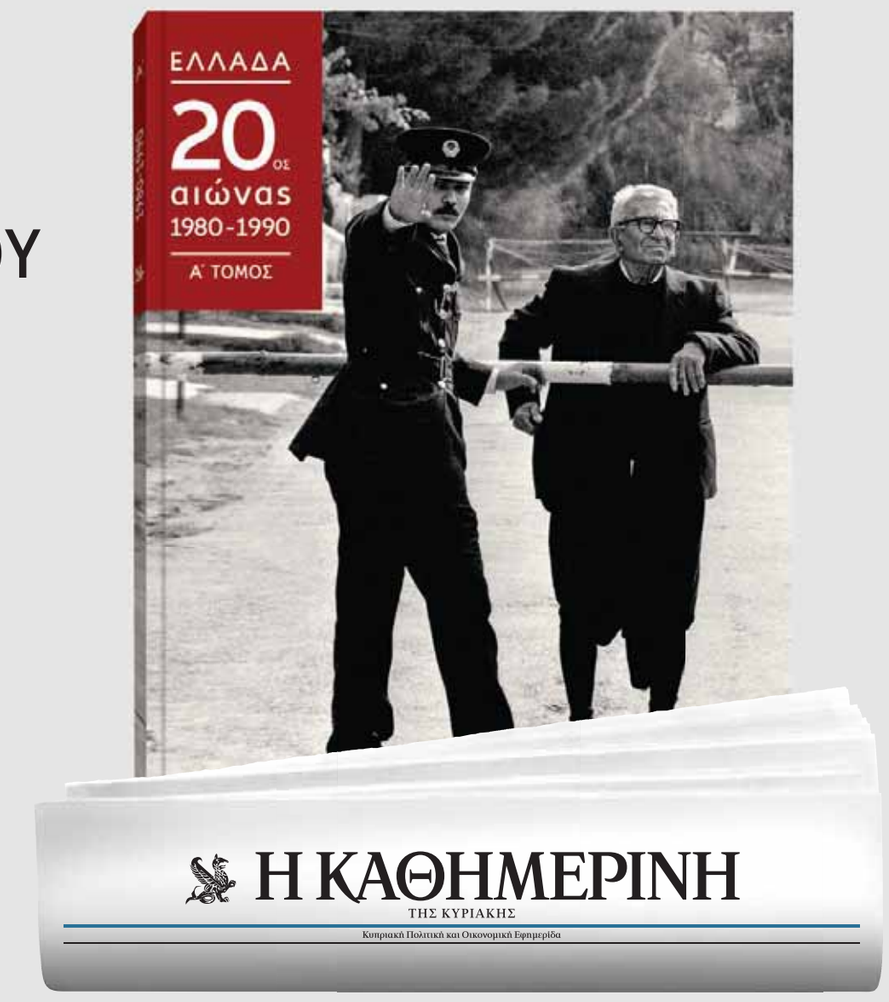

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ